सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा २००१-०२

STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE 2001-02

E.2315sn,N6
P2
71505

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS,
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, MUMBAI.

Website : http://mahades.maharashtra.gov.in
E.mail : Dir_Eco_Stat@maharashtra.gov.in

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२००१-०२

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2001-02

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

मत : रु. १,१३२.००
:e : Rs. 1,132.00

प्रास्ताविक

'राज्य सांख्यिकीय गोषवारा' हे प्रकाशन २००१-०२ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ३२वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २००१-०२ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २००१-०२ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत् उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे.

२. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणा-यांना हे प्रकाशन 'संदर्भ ग्रंथ' म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई
दिनांक : नोव्हेंबर, २००८

द. रा. भोसले
अर्थ व सांख्यिकी संचालक,
मुंबई.

Rc 4145-1a

PREFACE

This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2001-02 (in English and Marathi) is the 32nd in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2001-02 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2001-02 is not available.

2. It is hoped that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai
Dated: November, 2008

D. R. Bhosale
Director of Economics & Statistics,
Mumbai.

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(2001-02)

अनुक्रमणिका / CONTENTS

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	(i) जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी	XV	Note on reorganisation of districts in Maharashtra
	(ii) प्रास्ताविक	XVII	Introductory
	(iii) दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India)
	(iv) निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
	1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		**AREA AND POPULATION**
1.1	१९९१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या ...	21	Area and Population according to 2001 Population Census ...
1.2	अनुसूचित जातींची लोकसंख्या (२००१)	26	Scheduled Castes Population (2001)
1.3	अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या (२००१)	27	Scheduled Tribes Population (2001)
1.4	नवबौध्दांची लोकसंख्या (१९८१)	28	Neo Budhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दरवर्षीय चढउतार (२००१)	29	Decadal Variation in population since 1901 (2001)
1.6	गावे व शहरांची संख्या (२००१)	36	Number of Villages and Towns (2001)
1.7	खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	38	Villages classified by population (2001)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	40	Towns/Urban agglomerations classified by population (2001)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२००१)	42	Population of towns, urban areas and rural areas (2001)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२००१)	51	Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area (2001)
1.11	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२००१)	57	Classification of main workers by industrial categories (2001)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२००१)	59	Distribution of population and workers by age group and sex (2001)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (२००१)	61	Population by religion (2001)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२००१)	61	Salient features of population by State (2001)
1.15	१ मार्च रोजीची जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (२००२-२०११)	62	Districtwise projected population as on 1st March (2002-2011)
1.16	एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	63	Literacy rate of total population (2001)
1.17	अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	64	Literacy rates of scheduled castes (2001)
1.18	अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	65	Literacy rates of scheduled tribes (2001)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	66	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (2001)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे) (२००१)	69	Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to division, group etc.) (2001)

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
1.21	काम करणाऱ्यांचे (शेतिव्यतिरिक्त)औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	72	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (1991)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग धंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (१९९१)	82	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (1991)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (१९९१)	84	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-houshold industry, trade, business, profession or services as main activity (1991)
1.24	काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (१९९१)	87	Classification of persons not at work classified by type of activity and sex (1991)
1.25	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	88	Female workers and non-workers classified according to main activity and age groups (1991)
1.26	मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (१९९१)	90	Female main workers according to main activity by classified marital status. (1991)
1.27	कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (१९९१)	92	Districtwise classification of households and household population by languages mainly spoken (1991)
1.28	महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (२००१)	96	Migrants by place of last residence and reason for migration in Maharashtra. (2001)
1.29	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलातरितांची लोकसंख्या (२००१)	98	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai (2001)
	2. पर्यावरण सांख्यिकी		**ENVIRONMENT STATISTICS**
2.1	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान	100	Temperature at different centres in Maharashtra State
2.2	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता	101	Relative humidity at different centres in Maharashtra State
2.3	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	102	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.4	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	104	Rainfall at different centres
2.5	पावसाची कक्षा व कालावधी	128	Spread and range of rainfall
	3. जीवनविषयक माहिती		**VITAL STATISTICS**
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	130	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	132	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्युंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	133	No. of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्युंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	134	No. of Registered Deaths by age and sex
3.5	बालमृत्यू दर व मातविषयक मृत्यूचे दर	135	Infant mortality rate and maternal mortality rate

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	136	Important vital rates in respect of Maharashtra State
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर	137	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या	138	Number of deaths by principal causes
	4. गृहनिर्माण		**HOUSING**
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२००१)	150	Classification of houses according to use (2001)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२००१)	156	Households by number of rooms occupied (2001)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	160	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4(A)	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	162	Distribution of households by predominent material of roof of houses occupied (2001)
4.4(B)	राहत्या घरांचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	168	Distribution of households by predominent material of wall of houses occupied (2001)
4.5	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (२००१)	174	Houseless and institutional population (2001)
	5. शिक्षण		**EDUCATION**
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	176	No. of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	177	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	178	No. of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	180	No. of School Teachers classified by Department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	182	No. of students by Department
5.6	अनुसूचित जातींच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	184	No. of scheduled castes students and by Department
5.7	अनुसूचित जमातींतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	186	No. of scheduled tribes students by Department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	188	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	196	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (३०.९.२००१)	200	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards (30.9.2001)
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	202	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च, २००१	204	Examination results (Major examinations) March, 2001
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	206	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	208	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	210	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by catagory of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	211	Intake in degree courses in Engineering by categories
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	212	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges

अनुक्रमणिका -चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	6. जनता संपर्क		**MASS COMMUNICATION**
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	214	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	215	Number of printing presses by districts
6.3	छापखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	216	Number of printing presses & No. of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	222	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	223	Classification of books and periodicals according to languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	224	Classification of books and periodicals published according to subjects
	7. आरोग्य		**HEALTH**
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	226	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	228	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	229	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा	230	Medical facilities available through public and public aided institutions
	8. कुटुंब कल्याण		**FAMILY WELFARE**
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	232	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	233	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	234	No. of family welfare certres operating and work done
	9. समाज कल्याण सेवा		**SOCIAL WELFARE SERVICES**
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	236	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
	10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)		**SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)**
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून)	238	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	240	Cost and strength of Police in Maharashtra
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन) १९९९-२०००	242	Congnizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State 1999-2000
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१	244	Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	246	Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१, २०००	248	Non-Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-I, 2000
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२, २०००	250	Non-Congnizable crimes in Brihan Mumbai Part-II, 2000
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	252	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१ - २००१	254	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I -2001
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२ - २००१	258	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai) Part-II -2001
10.11	अपील व मूळ अधिकारीता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकाऱ्यांची संख्या	260	Number of judicial officers exercising appellate and original jurisdiction in Maharashtra State
10.12	महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप करण्यात आले अशी प्रकरणे (मुंबई उच्च न्यायालयाच्या हद्दीतील)	261	Number of cases decided in and receipts and charges of the Court in the State of Maharashtra (territory subject to the High Court of Mumbai)
10.13	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य	262	Number, description and value of civil suits instituted in the Civil Court in the State of Maharashtra
10.14	महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल	264	General results of the trial of civil cases of original jurisdiction in Maharashtra
10.15	महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपिल न्यायालयाचा कारभार	265	Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State
10.16	महाराष्ट्रातील विविध वर्गांच्या न्यायाधिकरणात चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल	266	General results of trials of criminal cases in the tribunals of various classes in Maharashtra
10.17	महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणाबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल	268	General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State
10.18	महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे	270	Number of offences reported in Maharashtra State
10.19	फौजदारी गुन्ह्याच्या बाबतीत दिलेल्या शिक्षा	272	Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra
10.20	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	273	Prisioners confined in jails and subsidiary jails
10.21	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) लिंग, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	274	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisioned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.22	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरुप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	275	Numbers of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only)
10.23	तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	276	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
	11. राज्य उत्पन्न		**STATE INCOME**
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	278	State Income and per capita state income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	279	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	280	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (1993-94) prices

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतींनुसार व स्थिर (१९९३-९४च्या) किंमतींनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	281	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (1993-94) Prices
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (१९९३-९४च्या) किंमतींनुसार	282	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (1993-94) Prices
11.6	स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतींनुसार निवडक राज्यांचे दरडोई उत्पन्न	283	Per capita Income in selected State of India at constant (1993-94) prices
11.7	चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न	284	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	285	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	286	State Income by Industry of origin at constant (1993-94) prices
11.10	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	287	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	288	Indices of State Income by Industry of origin at constant (1993-94) prices
	12. शेती		**AGRICULTURE**
12.1	जमिनीचा वापर	292	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	294	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	302	Area and average yield per hectare of High Yielding Varieties of Crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्य व केंद्रशासित प्रदेशांतील सरासरी उत्पादन	304	Average yield of important crops in India by States and Union Territories
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना १९९५-९६)	305	Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups (Agriculture Census 1995-96)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना १९९५-९६)	307	Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups (Agriculture Census 1995-96)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	308	Consumption of chemical fertilizers
12.8	शेतीची यंत्रे आणि अवजारे (पशु गणना-१९९७)	310	Agricultural machinery and implements (Livestock Census 1997)
12.9	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	312	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.10	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	314	Districtwise area under major crops
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	316	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State
12.12	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	318	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.13	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन (१९९८-९९)	320	Area bounded in each district
12.14	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना-१९९५-९६)	321	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 1995-96)

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	13. जलसिंचन		**IRRIGATION**
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र (१९९९-२०००)	324	Area irrigated by different sources of irrigation (1999-2000)
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र (१९९९-२०००)	325	Gross area irrigated and gross cropped area (1999-2000)
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र (१९९९-२०००)	326	Irrigated area under different crops (1999-2000)
13.4	बागायती विहिरींची एकूण संख्या (१९९९-२०००)	328	Total number of irrigation wells (1999-2000)
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	329	Irrigation potential created and actual Irrigated area
	14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		**ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY**
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना-१९९७)	332	Livestock in each district (Livestock Census 1997)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	336	Infrastructural facilities in Animal Husbandary
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	338	Work done by Veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्राची संख्या व त्यांची क्षमता	340	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	342	Animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	346	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	347	Miscellaneous statistics relating to animal husbandary
	15. वनशास्त्र व लाकूडतोड		**FORESTRY AND WOOD CUTTING**
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	350	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	352	Quantity and Value of Major Forest Produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	354	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	354	Plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	355	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	356	Area under different types of forests
	16. मत्स्यव्यवसाय		**FISHERIES**
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	360	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल)	362	Disposition of Fish Catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	363	Quantity of fish brought for curring, salt issued and fish cured at different centres
16.4	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	364	Miscellaneous statistics relating to fisheries
16.5	सागरी मत्स्योत्पादन	365	Marine fish production
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	366	Varietywise marine fish production
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)	367	Average annual wholesale (Boatside) prices of marine fish of various varieties
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	368	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	17. सहकार		**CO-OPERATION**
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	370	Selected Statistics of all Co-op. Societies
17.2	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	372	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.3	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	376	Operation of agricultural credit and multipurpose societies
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	378	Operation of Non-agricultural credit societies
17.5	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषी व ग्रामीण विकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	380	Selected Statistics of Maharashtra State Co-op. Agriculture and Rural Development Bank
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	381	Selected Statistics of Central Co-operative Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	382	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	383	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	383	Selected Statistics of Labour Contract Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	384	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	385	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	385	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	386	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	388	Operations of agricultural and Non-agricultral credit apex central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	390	Operations of Co-operative marketing societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	392	Operations of Co-operative productive enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	394	Operations of other Co-operative societies
	18. खाण व दगड खाणकाम		**MINING AND QUARRYING**
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी	398	Mineral production, its value and total mines
	19. वस्तुनिर्माण		**MANUFACTURING**
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	402	Number of Registered Factories
19.2	वस्तुनिर्माण उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	403	Production and employment of manufacturing industries
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	404	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	विकासित केलेल्या औद्योगिक वसाहती	405	Industrial Area Estates Developed
19.5	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	406	Distribution of working factories according to working strength

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
19.6	३१ डिसेंबर २००१ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	408	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December 2001
19.7	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	417	Industrial Production in Maharashtra
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गणनेतर)	418	Annual survey of industries (Census + Non-census)
	20. वीज व ऊर्जा		**ELECTRICITY AND POWER**
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	420	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	421	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	422	Consumption of Electricity power by uses
	21. व्यापार		**TRADE**
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	424	Import and Export of selected commodities by rail and water
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	425	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
	22. परिवहन		**TRANSPORT**
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	430	Number of Motor Vehicles Registred by District in the State
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	432	Roads maintained by various Authorities in the State
22.3	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	434	Number of accidents by type of vehicles
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	436	Progress of Maharashtra State Road Trasnport Corporation Commercial Wing
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	437	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च २००१ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	438	Railway's route length as on 31st March 2001 in the State
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्याची लांबी	439	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	440	Road length according to surface type
22.9	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	441	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	442	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरूस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	442	Number and Tonnage of vessels docked in Mere Weather and Huges dry docks in Mumbai
22.12	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)	443	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	445	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	446	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.15	निरनिराळ्या विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	447	Passengers and freight traffic originating at various airports

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
22.16	वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लाबी (वर्गवार विभागणी)	448	Road length according to daily average of the traffic intensity (classwise) of commercial vehicles
	23. पणन व साठवणूक		**MARKETING AND STORAGE**
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	450	Number of regulated markets by districts
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	451	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	452	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	454	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	456	No. of authorised Fair Price Shops
	24. संपर्क साधने		**COMMUNICATIONS**
24.1	टपाल व तार घरे	458	No of Postal Institutions
	25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक		**TOURISM AND CIVIL AVIATION**
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	460	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	462	Number of flying clubs, Planes and persons trained
	26. कामगार व सेवायोजन		**LABOUR AND EMPLOYMENT**
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	464	Number of commercial establishments, shops and workers employed
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	468	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	466	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातींच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन	468	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	469	Registration, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidence Centres
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	470	Industrywise Employment
26.7	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	471	Employment in Mines/Plantation/Harbours, Ports, etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	472	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	473	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतीची संख्या	474	Industrial Injuries in Maharashtra State
26.11	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्याना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	475	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	476	Industrywise Number of strikes and lockouts
26.13	औद्योगिक तंटे	477	Industrial disputes
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	478	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.15	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	479	Wages paid to Agricultural and skilled labourers for the year

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
26.16	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	480	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given
26.17	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	481	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	482	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.19	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी	484	Number of Registred Trade Unions and Membership, income, expenditure and funds
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	485	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)	486	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००१)	487	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2001)
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००१)	488	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2001)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २०००)	489	Districtwise and classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2001)
	27. बँका		**BANKING**
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	492	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयाचे वर्गीकरण	507	Commercial Banking Offices classified according to population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	508	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च २००१ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	513	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State for March ending 2001
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च २००१ रोजी)	515	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March 2001)
	28. लोकवित्त		**PUBLIC FINANCE**
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	522	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेख्यातून केलेला खर्च	523	Expenditure from Revenue Accounts
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	524	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	525	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	526	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	527	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	528	Excise Revenue by Commodities
28.8	निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न १९९८-९९	529	Number of Returns & Net Income by range of Net Income 1998-99

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
28.9	कर उत्पन्न गटानुसार कर मागणी व कर दात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न (१९९८-९९)	530	Number of Returns, Income Returns, Tax payable by status and Returned Income range (1998-99)
28.10	उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न व एकूण कर (१९९८-९९)	532	Number of Returns Gross Income and Gross Tax by source of Income (1998-99)
28.11	कपात/सुटीच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत (१९९८-९९)	533	Deductions/rebates and relief by nature of deducton/ rebate (1998-99)
28.12	राज्यातील अल्पबचत योजना	534	Small Savings Scheme in the State
28.13	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	535	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.14	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	538	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State
28.15	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	542	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.16	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	544	Income and outlay account of Administrative Departments
28.17	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	546	Production account of departmental enterprises
28.18	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	548	Capital finance account of General Government
28.19	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	550	Transactions in goods and services and transfers– Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings
28.20	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	552	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.21	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	552	Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.22	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	554	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings
	29. किंमती आणि निर्देशांक		**PRICES AND INIDICES**
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	558	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक	562	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	564	Consumer price index numbers for the working classes of selected centres in the State
29.4	नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक	574	Consumer price index numbers for urban non- manual employees
29.5	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक	575	Consumer price index numbers for the working class at selected centres in the State
29.6	निवडक केंद्रांचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक	577	Consumer price index numbers for urban non-manual employees for selected certres
29.7	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक	577	All India Consumer price index numbers for industrial workers
29.8	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किंमती	578	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State

अनुक्रमणिका –चालू

CONTENTS–*Contd.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
29.9	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	583	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.10	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	584	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
29.11	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	585	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities
29.12	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	586	Retail price index numbers for rural Maharashtra by groups of commodities
	30. पंचवार्षिक योजना		**FIVE-YEAR PLAN**
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च	588	Expenditure under five-year and annual plans
30.2	राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	591	Per capita plan outlay/expenditure of states/UTs from first (1951-56) to Ninth Five Year Plan (1997-2002)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	603	State plan and centrally sponsored programmes
	31. संयुक्त भांडवली संस्था		**JOINT STOCK COMPANIES**
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	606	Companies at work newly registered and liquidated
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	607	Number of Joint stock companies
	32. सार्वजनिक अंगीकृत		**PUBLIC UNDERTAKINGS**
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या	610	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial Corporations to industries
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	611	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	614	Statistics relating to selected achivements of Maharashtra Agro-Industries Development Corporation
	33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी		**PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS**
33.1	जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च	619	Area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishads
33.2	जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न	620	Income of Zilla Parishads by Major Heads
33.3	जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च	621	Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads
33.4	जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या	622	Number of Gram Panchayats and Panchayat Samities by Districts
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या-१९९९	623	Number of electorals for Lok Sabha and Vidhan Sabha-1999
33.6	लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	624	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts
33.7	विधानसभा १९९९ च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा	626	Election to the Vidhan Sabha 1999 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parites
33.8	लोकसभा व विधानसभा १९९९ मधील निवडणुकीत झालेले मतदान	632	No. of votes polled in the latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections of 1999

अनुक्रमणिका –समाप्त

CONTENTS–*Concld.*

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा-१९९९	633	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India-1999
33.10	ग्रामपंचायतींचे उत्पन्न व खर्च	534	Income and expenditure of Village Panchayat
33.11A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	536	Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.11B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	638	Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.12A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च	652	Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations
33.12B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचा खर्च	654	Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards and Corporations
	34. संकीर्ण		**MISCELLANEOUS**
34.1	रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था (१९९४-९५)	670	Red-Cross branches, their membership and First Aid posts by districts (1994-95)
34.2	रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च (१९९४-९५)	671	Income and expenditure of Red-Cross Societies by district (1994-95)
34.3	महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	672	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district
34.4	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (चौथी आर्थिक गणना, १९९८)	673	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Fourth Economic Census, 1998)
34.5	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तींची जिल्हावार संख्या	674	Number of licences granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
34.6	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	675	Transactions of licensed money-lenders in each district
34.7	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	676	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
34.8	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	678	Number and description of registered documents and value of property transferred
34.9	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	679	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांच्या पुनर्रचनेविषयी टिप्पणी

परभणी व भंडारा या जिल्ह्यांची पुनर्रचना करून अनुक्रमे "हिंगोली" व "गोंदिया" हे दोन नवे जिल्हे दिनांक १ मे, १९९९ पासून निर्माण करण्यात आले आहेत.

नवनिर्मित जिल्ह्यांची आकडेवारी ज्या बाबतीत उपलब्ध झाली त्याबाबतीत ती या पुस्तिकेत वेगळी दाखविण्यात आलेली आहे.

Note on Reorganisation of Districts in Maharashtra

Two new districts "Hingoli" and "Gondia" have been created, with effect from 1st May, 1999 by reorganising then existing districts of Parbhani and Bhandara respectively.

The data for the newly created districts wherever available is reported separately in this issue.

प्रास्ताविक

०.१ महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून "राज्य सांख्यिकी गोषवारा" हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा बत्तीसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवाऱ्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षाच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरुन त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२ प्रकाशित होणारा हा अंक २००१-०२ वर्षाचा असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २००१-०२ वर्षाची आहे. २००१-०२ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत् वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २००१-०२ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोषवाऱ्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करुन अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करुन देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवाऱ्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवाऱ्यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

०.३ ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत् उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची / काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्यात टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४ बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगारविषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुध्दा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Thirty-two issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of state in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 2001-02 and the detailed data are published for the year 2001-02 wherever such data were available. Wherever data for 2001-02 were not available, the data for latest available year are given. Also, yearly series up to the year 2001-02 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., "Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State", "Economic Survey of Maharashtra" or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km.. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product is shown.

सारांश तक्ते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARUY TABLES

0.5 Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of refenence. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)		माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
	भौगोलिक स्थान–					**Location**
1	उत्तर अक्षांश	अंश	..	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश	,,	...	72.45 to 80.45	Degree	East longitude
2	विभाग	संख्या	...	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	,,	...	35	Do.	Districts
4	तालुके	,,	...	353	Do.	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	,,	...	378	Do.	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे		...	33	Do.	Cities having more than one lakh Population
7	गावे (i) वस्ती असलेली	,,	...	41,095	Do.	villages–(i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	,,	...	2,616	Do.	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	...	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	किनाऱ्याची लांबी	किलोमीटर	...	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती–(२०००-०१)					**Agriculture—(2000-01)**
	पेरणी/लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	हजार हेक्टर	...	17,691	Thousand Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	,,	...	22,351	Do.	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	...	3,858	Do.	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (१९९७)	हजार		39,638	Thousand No	Total Live stock (1997)
12	एकुण वनव्याप्त क्षेत्र (२०००-०१)*	चौ. कि. मी.	...	61,939	Sq. Km.	Total forest area (2000-01)*
13	कारखाने–(२००१)*					**Factories— (2001)**
	चालू कारखाने	संख्या	...	28,399	Number.	Working factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी	हजार	...	1,249	Thousand	Average daily number of workers
14	वीज–(२००१-०२)		...			**Electricity–(2001-02)**
	विजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि. वॅ.		46,338	Million Kwh.	Total Electricity consumed
15	राज्य उत्पन्न–(२००१-०२)					**State Income—(2001-02)**
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	कोटी रुपये	...	2,35,223+	Rs. Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	रुपये	...	24,055+	Rs. Crore	Per capita net income at Current Prices
16	रस्त्यांची लांबी –(३१-३-२००२)					**Road length—(31-3-2002)**
	(i) एकूण	कि. मी.	...	2,22,600	Kilometres	Total
	(ii) पृष्ठांकित	कि. मी.	...	1,88,308	Kilometres	Surfaced

+ प्राथमिक अंदाज / Prilimanary estimates * अस्थायी / Provisional

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)		(5)	(6)	(3)	(2)
1.	लोकसंख्या (२००१ ची जनगणना)-*						Population (2001 Census)-*
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	हजार	55778	742491	7.5	Thousand	(a) Rural Population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण ..	टक्के	57.57	72.18	..	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या ..	हजार	41,101	2,86120	14.3	Thousand	(a) Urban Population.
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण ..	टक्के	42.43	25.82	..	Percentage	(b) Percentage of Urban population total population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या ..	हजार	96,879	1028610	9.4	Thousand	(a) Total Population
	(१) पुरुष ..	हजार	50,401	532157	9.5	Do.	(i) Male
	(२) स्त्रिया ..	हजार	46,478	496454	9.4	Do.	(ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती						Scheduled Castes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	हजार	9,882	166636	5.9	Thousand	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण * लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण ..	टक्के	10.2	16.2	..	Percentage	(b) Percentage of above * population to total population
1.5	अनुसूचित जमाती						Scheduled Tribes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	हजार	8577	84326	10.2	Thousand	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण * लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण ..	टक्के	8.9	8.2	..	Percentage	(b) Percentage of above * population to total population
1.6	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे ..	हजार	3474	313005	11.1	Thousand	(a) Total Main Workers
	(ब) एकूण मुख्यतः काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	टक्के	35.9	30.4	..	Percentage	(b) Percentage of total main workers to total population
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे ..	हजार	6425	89230	7.2	Thousand	(a) Marginal workers
	(ब) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	टक्के	6.6	8.8	..	Percentage	(b) Percentage of marginal workers to total population
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे ..	हजार	55705	626376	8.9	Thousand	(a) Total non-workers
	(ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	टक्के	57.5	60.8	..	Percentage	(b) Percentage of total non-workers to total population
1.9	लोकसंख्येची घनता ..	दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	315	324	..	Persons per sq. km.	Density of pupulation
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण–						Literacy proportion
	(१) पुरुष ...	टक्के	85.97	75.26	..	Percentage	(i) Male
	(२) स्त्रिया ...	टक्के	67.03	53.67	..	Percentage	(ii) Female
	(३) एकूण ...	टक्के	76.88	64.83	..	Percentage	(iii) Persons
1.11	स्त्री-पुरुष प्रमाण .	दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	922	933	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.12	१९९१-२००१ मध्ये झालेली टक्के शेकडा वाढ ..	टक्के	22.73	22.66	..	Percentage	Percentage growth of population during 1991-2001

* मणिपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यांतील माओ-मारम, पाओमाटा आणि पुरुल हे उपविभाग वगळून /
Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul sub divisions of Senapati district of Manipur

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
2.	* शेती (२०००-०१)						* Agriculture (1999-2000)
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र ..	हजार हेक्टर	17,636	1,41,079	12.5	Thousand Hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी ..	टक्के	57.34	46.09	..	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र ..	हजार हेक्टर	22,256	1,86,356	11.9	Thousand Hectares	Gross cropped area (1997-98)
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र ..	हजार हेक्टर	3,873	74,286	5.2	,,	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी.	..	18.11	39.86	..	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area
	प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (१९९९-०० ते २०००-०१ या वर्षाची सरासरी)						Area under principal crops (average for years 1998-99 to 2000-01)
2.6	तांदूळ	हजार हेक्टर	1,515	44,382	3.4	Thousand Hect.	Rice
2.7	गहू	हजार हेक्टर	860	26,380	3.3	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी	हजार हेक्टर	5,141	10,011	51.4	Do.	Jawar
2.9	बाजरी	हजार हेक्टर	1,645	9,425	17.5	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये	हजार हेक्टर	9,755	1,00,981	9.7	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	हजार हेक्टर	3,517	21,040	16.7	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये)..	हजार हेक्टर	13,274	1,22,021	10.9	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.13	ऊस (तोडणी क्षेत्र)	हजार हेक्टर	588	4,313	13.6	Do.	Sugarcane(H)
2.14	कापूस (रूई)	हजार हेक्टर	3,145	8,781	35.8	Do.	Cotton (Lint)
2.15	भूईमूग	हजार हेक्टर	486	6,680	7.3	Do.	Groundnut
	प्रमुख पिकांचे उत्पादन (१९९९-०० ते २००१-०२ या वर्षाची सरासरी)						Outturn of principal crops (average for year 1999-00 to 2001-02)
2.16	तांदूळ	हजार टन	2,380	90,155	2.7	Thousand	Rice
2.17	गहू	हजार टन	1,154	72,621	1.7	tonnes	Wheat
2.18	ज्वारी	हजार टन	4,197	8,002	53.0	Do.	Jawar
2.19	बाजरी	हजार टन	1,017	6,965	18.8	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये	हजार टन	9,431	1,94,561	5.2	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	हजार टन	1,909	12,562	15.6	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये ..	हजार टन	11,339	2,05,917	5.8	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.23	ऊस (कांड्या)	हजार टन	49,283	2,98,459	16.9	Do.	Sugarcane (cane)
2.24	कापूस (रुई)	हजार टन	430	10,382	3.8	Do.	Cotton (lint)
2.25	भूईमूग	हजार टन	511	6,177	8.3	Do.	Groundnut
3.	पशु संवर्धन (१९९७)-						Animal Husbandary (1997)
3.1.	एकूण पशुधन ..	हजार	39,638	4,85,385	8.2	Thousand	Total livestok
3.2.	एकूण गाई-बैल ..	हजार	18,071	1,98,882	9.0	numbers.	Total cattle
3.3.	गाई-बैल ..						Cattle–
	(१) तीन वर्षावरील बैल ..	हजार	6,989	N.A.	..	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील गाई ..	हजार	5,886	N.A.	..	Do.	(ii) Females over 3 years

आधार.–अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

Source.–Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation New Delhi

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4.	एकूण म्हशी-रेडे ...	हजारात	6,073	89,918	6.8	Thousand numbers	Total buffaloes
3.5.	म्हशी-रेडे ...	,,					Buffaloes—
	(१) तीन वर्षांवरील रेडे ...	,,	315	N.A.	..	Do.	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षांवरील म्हशी ...	,,	3,609	N.A.	..	Do.	(ii) Females over 3 years
3.6.	एकूण मेंढरे व शेळ्या ...	,,	14,802	1,80,215	8.2	Do.	Total Sheep and goats
3.7.	एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे ...	,,	42	826	5.1	Do.	Total hourses and ponies
3.8.	इतर पशुधन ...	,,	650	15,539	4.2	Do.	Other live stock
3.9.	कोंबड्या, बदके वगैरे ...	,,	35,392	3,47,611	10.2	Do.	Total poultry
3.10.	ट्रॅक्टर ...	,,	463	12,218	4.7	Do.	Tractors
3.11.	सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप ...	,,	10,890	64,035	4.6	Do.	Oil engines and pumps for irrigation purposes
3.12.	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	,,	852	N.A.	N.A.	Do.	Electric pumps for irrigation
4.	वने-(२०००-०१)*						Forests-(2000-01)*
4.1.	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र ...	चौ. कि. मी.	61,939	7,68,436	8.1	Sq. Km.	Total forest area
5.	उद्योग आणि खाणकाम कारखाने- ...						* Indursry and Mining Factories
5.1.	कारखाने- (२००१)						Factories-(2001)
	(अ) चालू कारखाने ...	संख्या	28,399	2,39,627	11.7	Number	(a) Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	हजारात	1,249	10,885	11.8	Thousand	(b) Average daily number of workers
5.2.	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून (२००१-०२)*						Annual Survey of industries (Census plus Non-Census part) (2001-02)*
	(अ) उत्पादक भांडवल	कोटी रुपये	85,340	6,05,913	14.1	Crore Rs.	(a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन ..	,,	1,82,533	9,62,457	19 0	Do.	(b) Gross output
	(क) उत्पादन मूल्यवृध्दी ...	,,	29,901	1,44,302	20.7	Do.	(c) Value added by manufacture
5.3.	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या ...	संख्या	222	2,906	7.6	Number	Working cotton textile mills
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या ...	हजारात	181	1,031	17.56	Thousand numbers	(a) Number of workers employed in these cotton textile mills
	(ब) कापडाचे उत्पादन ...	दशलक्ष चौ.मीटर	614	1,646	37.30	Mn.sq. metres	(b) Production of cloth
5.4.	खाणकाम-(२००१-०२)						Mining--(2001-02)
	(अ) कोळसा (उत्पादन)	हजार टन	30830	3,27,644	9.3	Th.tonnes	(a) Cole (Production)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	2,285	21,225	10.5	Crore Rs.	(Value)
	(ब) कच्चे लोखंड (उत्पादन)	हजार टन	33	83,367	0.0	Th.tonnes	(b) iron ore (Production)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	0.46	2,168	0.1	Crore Rs.	(Value)
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन)	हजार टन	395	1,553	23.4	Th.tonnes	(c) Manganese ore (Production)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	72	209	33.1	Crore Rs.	(Value)
	(ड) बॉक्साईट (उत्पादन)	हजार टन	1,114	8,585	13.0	Th.tonnes	(d) Bauxite (Production)
	(मूल्य)	कोटी रुपये	20	192	11.0	Crore Rs.	(Value)

* अस्थायी / Porvisional

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6.	वीज-(२००१-०२)*						Electricity (2001-02)*
6.1.	विजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास	64,430	5,15,300	12.5	Million Kwh.	Electricity generated
6.2.	विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅ. तास	46,388	3,74,672	14.9	Million Kwh.	Electricity consumed
6.3.	(अ) उद्योगाकरीता वापरलेली वीज	दशलक्ष कि. वॅ. तास	17,435	1,07,293	17.1	Million Kwh.	(a) Industrial consumption
	(ब) औद्योगिक वापराची एकूण विजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के	37.6	28.6	–	Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
7.	संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका-						Joint Stock Companies and Banks–
7.1.	कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च २००२ रोजी)	संख्या	1,29,044	5,89,246	21.9	Number	Number of companies (as on 31st March, 2002)
7.2.	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च २००२ रोजी)	कोटी रुपये	74,974	3,87,024	19.4	Crore Rs.	Their paid up Capital (as on 31st March, 2002)
7.3.	बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (जून, २००२ रोजी)	संख्या	6,320	66,355	9.5	Number	Banking offices (Scheduled commercial) (June, 2002)
7.4.	दर लाख लोकसंख्येशी बँक (२००१) कार्यालयांचे प्रमाण	संख्या	6.4	6.3	...	Number	Banking offices per lakh of population
7.5.	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (मार्च २००२)	संख्या	2,612	35,502	7.3	Do.	Cities and Towns having banking offices (March 2002)
8.	सहकार-(२०००-०१)						Co-operation (2000-01)
8.1.	सहकारी संस्था	संख्या	1,56,621	5,51,013	28.4	Number	Co-operative societies
8.2.	सभासदांची संस्था	लाखात	410	2,189	18.7	Lakh number	Membership
8.3.	सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल	कोटी रुपये	1,34,440	3,44,251	39.5	Crore Rs.	Working capital of all Co-oprative societies
8.4.	कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये	3,734	23,082	16.2	Do.	Advances by agricultural credit societies
9.	परिवहन आणि दळणवळण ...						Transport and communications–
9.1.	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी ... (३१ मार्च २००२ रोजी)	कि. मी.	5,549	63,140	8.6	K.M.	(a) Total Railway length (as on 31st March 2002)
	(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर... चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (३१ मार्च २००२ रोजी) ...	कि. मी.	1.8	1.9	—	K.M.	(a) Railway length per 100 square Kilometres of area (as on 31 st March 2002)
9.2.	प्रति १०० चौरस किलोमीटर ... क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च २००२ रोजी)	कि. मी.	86	77	—	K.M.	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2002)
9.3.	दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च २००२ रोजी)	संख्या	7,507	5,617	—	Number	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2002)
10.	राज्य उत्पन्न-(२००१-०२)						State Income-(2001-02)
10.1.	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न ...	कोटी रुपये	2,35,223*	18,48,229	14.8	Crore Rs.	(a) Income at current prices
	(ब) चालू किमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये	24,055*	17,823	—	Rs.	(b) Per capita Income at current prices

* अस्थायी / Provisional

निवडक विषयावरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शेती/Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर/Land Utilization

(आकडे शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

अनु.क्र. Sr.No. (1)	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1999-2000 (8)	2000-01 (9)	2001-02 (10)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	Total Geographical area by village papers
2	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,767	53,651	52,958	52,155	Forests
3	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	1,78,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,79,112	1,76,912	1,76,364	42,734	Net Area sown
4	लागवडीखालील एकूण स्थूल क्षेत्र	1,88,229	1,87,969	2,01,330	2,02,614	2,13,274	2,23,512	2,22,558	2,24,047	Total Gross Cropped area

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

1.2 पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area Irrigated by Crops

(आकडे शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

अ.क्र. Sr.No. (1)	पीक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1997-1998 (8)	1998-99 (9)	1999-2000 (10)	Crops (2)
1	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,269	4,336	4,336	Rice
2	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,752	6,627	6,199	Wheat
3	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	5,110	5,151	4,971	Jowar
4	बाजरी	327	594	541	485	778	865	895	902	Bajri
5	अन्नधान्ये	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	32,097	33,511	33,684	All Food crops*
6	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,324	1,337	1,341	Cotton
7	भुईमूग	130	312	558	941	1,438	1,501	1,685	1,599	Groundnut
8	तंबाखू	17	7	18	8	1	4	5	6	Tobacco
9	सर्व अन्नधान्येतर पिके †	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	4,835	5,067	5,044	All Non-Food crops†
	एकूण	12,198	15,703	24,358	24,442	32,522	38,276	38,578	38,728	Total

* इतर अन्नधान्ये धरुन — * Includes other Food crops

† इतर अन्नधान्येतर धरुन — † Includes other non-food crops

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

1.3 प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOODCROPS

(क्षेत्रफळ शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)
(उत्पादन शंभर टनांत/Outturn in hundred tonnes)

अनुक्रमांक Sr.No.	पीक	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1996-97	1997-98	1999-2000	2000-01	2001-02	Crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	तांदूळ										RICE
	क्षेत्र	12,996	13,524	15,038	15,810	14,775	14,769	15,202	15,115	15,140	Area
	उत्पादन	13,692	16,622	23,606	23,137	26,144	23,946	25,588	19,237	26,512	Outturn
2	गहू										WHEAT
	क्षेत्र	9,067	8,120	10,791	8,730	7,991	7,473	10,491	7,542	7,760	Area
	उत्पादन	4,011	4,403	9,313	9,187	11,670	6,706	14,361	9,476	10,774	Outturn
3	ज्वारी										JOWAR
	क्षेत्र	62,842	57,030	64,379	63,310	56,920	55,003	51,907	50,935	51,370	Area
	उत्पादन	42,233	15,574	44,275	59,480	62,401	37,803	46,926	39,878	39,096	Outturn
4	बाजरी										BAJRI
	क्षेत्र	16,352	20,387	17,092	19,270	19,468	16,712	17,364	18,000	13,992	Area
	उत्पादन	4,886	8,241	7,599	11,143	18,311	11,190	11,340	10,872	8,308	Outturn
5	एकूण तृणधान्ये*										TOTAL-CEREALS
	क्षेत्र	1,06,042	1,03,200	1,12,326	1,11,420	1,04,675	99,073	1,00,361	98,243	94,105	Area
	उत्पादन	67,550	47,367	89,000	1,07,403	1,25,518	84,689	1,04,904	84,965	93,052	Outturn
6	एकूण कडधान्ये										TOTAL PULSES
	क्षेत्र	23,513	25,663	28,044	32,570	33,250	32,670	36,055	35,572	33,876	Area
	उत्पादन	9,889	6,770	8,312	14,439	20,368	11,912	22,086	16,369	18,796	Outturn
7	एकूण अन्नधान्ये										TOTAL FOODGRAINS
	क्षेत्र	1,29,555	1,28,863	1,40,372	1,43,990	1,37,925	1,31,743	1,36,416	1,33,815	1,27,981	Area
	उत्पादन	77,439	54,134	97,312	1,21,842	1,45,886	96,601	1,26,990	1,01,334	1,11,048	Outturn
8	कापूस										COTTON
	क्षेत्र	24,995	27,498	26,671	27,300	30,847	31,392	32,539	30,769	31,047	Area
	उत्पादन (रुई)	2,842	824	2,157	3,196	31,433	17,531	30,993	18,026	26,896	Outturn
9	तंबाखू										TOBACCO
	क्षेत्र	253	116	119	100	95	93	92	31	62	Area
	उत्पादन	123	52	68	104	108	137	110	93	66	Outturn
10	भुईमूग										GROUNDNUT
	क्षेत्र	10,828	9,040	7,118	8,810	4,401	5,324	5,404	4,901	4,294	Area
	उत्पादन	7,999	5,863	4,407	9,916	5,578	5,658	5,712	4,696	4,920	Outturn
11	ऊस										SUGARCANE
	क्षेत्र	1,555	2,039	3,168	4,440	5,162	4,603	5,901	5,953	5,782	Area
	उत्पादन	11,562	16,408	28,939	3,84,162	4,18,018	3,81,743	5,31,404	4,95,687	4,51,398	Outturn

* इतर तृणधान्ये धरुन/Inclusive of other cereals

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2 पशुधन/LIVESTOCK

अ.क्र. Sr.No. (1)	बाब (2)	वर्ष/Year 1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)	1982 (7)	1987 (8)	1992 (9)	1997 (10)	Item (11)	Item (3) (2)
1	तीन वर्षावरील गाई	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	Thousand No.	Cattle Female over 3 years
2	तीन वर्षावरील म्हशी	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	Thousand No.	Buffaloes Females over 3 years
3	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	8,039	10,199	10,276	12,068	13,015	14,802	Thousand No.	Sheep and Goats
4	इतर जनावरे (बैल व रेडे धरुन)	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	Thousand No.	Other Livestock (including male cattle and male buffaloes)
5	एकूण पशुधन	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	Thousand No.	Total Livestock
6	कोंबड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	Thousand No.	Total Poultry

आधार : पशुधन गणना

Source : Livestock Census

3. सहकार/CO-OPERATION

अ.क्र. Sr.No. (1)	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-2000 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	Type (2)
I	**सहकारी संस्थांची संख्या-**								**Number of Co-operative societies**
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	34	34	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	21,400	20,420	18,577	19,565	20,529	20,551	20,674	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,630	2,964	5,474	11,291	21,055	22,014	23,555	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	344	410	423	931	1,059	1,115	1,140	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	28,954	38,513	39,070	39,521	Productive enterprises
6	इतर	3,846	11,964	21,915	43,845	71,555	75,232	80,865	Others
	एकूण	**31,565**	**42,597**	**60,747**	**1,04,620**	**1,52,745**	**1,58,016**	**1,65,789**	**Total**
II	**सभासदांची संख्या (हजारात)-**								**Number of members (000)**
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	76	70	1,014	1,485	1,334	1,371	1,365	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	2,170	3,794	5,416	7,942	9,750	10,125	10,340	Agricultural credit *
3	बिगर कृषि पत संस्था	1,087	2,438	3,459	9,302	18,051	18,467	18,901	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	141	282	471	745	873	840	845	Marketing
5	उत्पादक संस्था	323	959	2,124	3,974	5,884	6,339	6,408	Productive enterprises
6	इतर	394	1,038	1,999	3,455	5,435	5,880	6,080	Others
	एकूण	**4,191**	**8,581**	**14,783**	**26,903**	**41,327**	**43,022**	**43,939**	**Total**
III	**खेळते भांडवल (लाख रुपये)-**								**Working capital (inlakh Rs.)**
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	11,907	61,317	1,83,052	8,80,554	34,11,190	39,26,678	43,34,432	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	5,812	34,329	52,746	1,85,100	4,81,944	6,98,824	8,48,924	Agricultural credit *
3	बिगर कृषि पत संस्था	4,593	16,806	1,20,881	7,50,784	31,06,969	66,88,685	67,94,675	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	33,960	46,061	1,51,791	1,24,654	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,132	21,920	1,02,945	4,58,810	10,07,421	13,28,835	13,42,124	Productive enterprises
6	इतर	2,060	10,749	42,591	1,19,137	5,63,162	6,49,249	6,55,574	Others
	एकूण	**29,096**	**1,49,031**	**5,21,037**	**24,28,345**	**86,16,747**	**1,34,44,062**	**1,41,00,383**	**Total**

अ.क्र. Sr.No. (1)	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-2000 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	Type (2)
IV	दिलेले कर्ज (लाख रुपये) -								**Advances (in Lakh Rs.)**
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	17,538	75,103	1,52,751	9,08,475	24,51,267	28,70,873	29,61,635	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,256	13,296	24,999	79,966	2,64,599	3,73,418	3,75,324	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	4,703	20,443	1,12,948	5,17,816	23,02,001	39,26,791	45,03,193	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	327	349	845	1,492	1,813	1,900	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,208	1,678	9,466	10,273	10,381	Productive enterprises
6	इतर	84	374	1,218	6,029	35,836	23,476	23,710	Others
	एकूण	26,999	1,09,871	2,93,473	15,14,809	50,64,661	72,06,644	78,76,143	Total
V	येणे कर्ज (लाख रुपये) -								**Outstanding loans (in Lakh Rs.)**
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	8,714	47,803	1,13,677	5,88,901	18,07,859	23,12,013	25,53,288	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,788	28,410	38,367	1,31,021	4,06,735	5,30,833	5,33,486	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	3,185	10,506	73,089	4,59,440	17,91,514	35,90,811	36,80,669	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	182	387	935	1,779	18,174	18,356	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	3,033	6,884	30,239	23,559	23,832	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	19,101	42,111	2,89,949	2,92,848	Others
	एकूण	17,042	88,293	2,31,076	12,06,282	40,80,237	67,65,339	71,02,479	Total

* यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँका आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे

* Includes Primary Agricultural Credit Socieites, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

4. उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कामगार यांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब	1961	1970	1980	1990	1995	1999	2000	2001	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	27,438	28,678	29,562	28,324	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारात)	787	982	1,177	1,160	1,259	1,232	1,239	1,201	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safely and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

5. वीज/ELECTRICITY

	बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1995-96	2000-01	2001-02	Unit	Item
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	(1)
I	विजेचे उत्पादन	दशलक्ष किलोवॅट तास	3,268	9,135	18,750	37,311	51,321	62,306	64,138	Million Kwh	Electricity generated
II	विजेचा वापर	दशलक्ष किलोवॅट तास	2,720	7,650	14,034	30,775	45,571	47,289	46,338	Million Kwh	Electricity consumed
(i)	घरगुती	दशलक्ष किलोवॅट तास	260	732	1,779	5,065	7,732	11,172	11,901	Million Kwh	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	198	547	949	2,068	2,849	4,105	4,393	Million Kwh	Commercial
(iii)	औद्योगिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	1,853	5,312	8,130	14,706	18,053	18,363	17,435	Million Kwh	Industrial
(iv)	वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष किलोवॅट तास	339	421	766	970	1,419	1,581	1,640	Million Kwh	Traction
(v)	इतर	दशलक्ष किलोवॅट तास	70	638	2,310	7,966	15,518	12,068	10,969	Million Kwh	Others

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

6. शिक्षण /EDUCATION

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	परिमाण (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	1995-96 (8)	2000-01 (9)	2001-02 (10)	Unit (2)	Type
1	पूर्व प्राथमिक										**Pre-Primary**
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	20,765	48,355	48,410	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	34	51	64	88	637	2,266	2,313	Thousand	Pupils
2	प्राथमिक										**Primary**
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	62,342	65,960	66,398	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	4,178	6,229	8,392	10,424	11,717	11,857	11,779	Thousand	Pupils
3	माध्यमिक*										**Secondary***
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	10,432	11,672	12,494	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	858	1,936	3,309	3,723	4,237	5,047	5,211	Thousand	Pupils
4	उच्च										**Higher**
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	2,661	3,101	3,209	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	110	328	589	2,071	2,902	3,605	3,700	Thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. /This includes Higher Secondary Classes.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

7. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन /

अ.क्र. (1)	खनिज (2)	उत्पादन/मूल्य (3)	1961 (4)	1971 (5)	1981 (6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन	1	3	3
		(ii) मूल्य	108	313	640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन	856	1,171	5,300
		(ii) मूल्य	18,643	62,637	6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन	362	446	1,388
		(ii) मूल्य	5,099	5,010	45,758
4	चुनखडी	(i) उत्पादन	55	377	665
		(ii) मूल्य	230	2,924	13,170
5	कच्चे मॅगनीज	(i) उत्पादन	179	216	223
		(ii) मूल्य	20,625	13,924	49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन	2	4	6
		(ii) मूल्य	13	53	123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन	27	123	349
		(ii) मूल्य	199	1,058	8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
9	डोलोमाईट	(i) उत्पादन	6	5	27
		(ii) मूल्य	38	67	692
10	सिलिका सँड	(i) उत्पादन	5	28	80
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
11	गेरु	(i) उत्पादन	5	1	3
		(ii) मूल्य	34	13	39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन	--	@	1
		(ii) मूल्य	--	8	678

N.A.- उपलब्ध नाही /
@ आकडे 500 टनाखालील आहेत/
आधार - भारतीय खाण केंद्र, नागपूर/
सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठाकरिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन मे. टनात, मूल्य हजार रुपयांत)
(Qantity in tonnes, value in thousand Rs.)

1990-91 (7)	1999-00 (8)	2000-01 (9)	2001-02 (10)	Quantity/Value (3)	Mineral (2)
N.A.	1	0.6	0.5	Quantity	Chromite
N.A.	929	792	792	Value	
16,848	27,698	28,754	30,830	Quantity	Coal
47,24,381	1,94,43,000	2,10,19,200	2,28,54,400	Value	
645	26	22	33	Quantity	Iron ore
38,427	3,676	3,097	4,622	Value	
5,135	6,581	6,066	6,301	Quantity	Limestone
1,96,850	4,93,717	5,26,625	18,17,892	Value	
276	353	363	262	Quantity	Manganese ore
1,61,462	6,01,760	6,27,980	6,76,663	Value	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	China clay
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
543	903	1,027	1,114	Quantity	Bauxite
44,263	1,42,677	1,70,492	2,01,446	Value	
219	149	148	182	Quantity	Salt
28	65	65	66	Quantity	Dolomite
2,667	9,277	14,538	16,320	Value	
197	160	168	150	Quantity	Silica Sand
8,717	18,481	22,845	21,644	Value	
2	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Ochre
63	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
@	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Corundum
295	N.A.	N.A.	N.A.	Value	

Not available
Less than 500 tonnes
Source- Indian Bureau of Mines, Nagpur
Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai(for salt only)

8. वापरात असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Sr.No. (1)	बाब (2)	1961 (3)	1971 (4)	1981 (5)	1991 (6)	1997 (7)	1999 (8)	2000 (9)	2001 (10)	Class of vehicles (2)
1	मोटार सायकली *	12,532	83,930*	346826*	16,96,157*	28,72,635*	35,38,550*	39,25,391	44,09,906	Motor Cycles*
2	मोटार गाड्या †	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	5,88,734	7,38,769	8,12,439	9,01,278	Motor Cars†
3	टॅक्सी कॅब्ज्	6,086	17,806	31,302	43,168	72,936	77,608	82,193	86,438	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्षा	379	3,039	29,474	1,26,049	2,52,519	3,51,070	3,81,537	4,07,660	Auto-rickshaw
5	टॅक्सी कॅरेजेस-	4,135	10,150	13,789						Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	3,345	9,526	13,789	18,203	24,389	26507	26,778	27,286	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	790	624	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
6	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस-		--	1,498	3,980	10,398	12,302	13,210	13,975	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या		--	--	--	--	--	--	--	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या		--	--	--	--	--	--	--	Petrol engined
7	माल मोटारी -									Lorries
	A खाजगी वाहने	--	--	--	--	--	--	--	--	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	1,302	10,878	23,719	33,065	@	@	@	@	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	4,641	9,354	7,755	6,713	@	@	@	@	Petrol engined
	B सार्वजनिक वाहने	17,117	--	--	--	--	--	--	--	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	6,486	24,109	63,360	1,47,818	2,55,159	2,95,831	3,20,374	3,41,334	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	10,691	12,437	10,250	7,061	36,232	50,704	50,704	57,317	Petrol engined
8	रुग्णवाहिका	119	441	925	2,233	3,189	3,667	3,854	4,025	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,399	1,556	1,643	1,714	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	7,974	8,494	8,494	5,815	Private Service vehicles
11	अनुयान (ट्रेलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,12,609	1,42,920	1,53,444	1,67,856	Trailors
12	ट्रॅक्टर्स	899	7,821	24,079	61,088	1,13,042	1,43,976	1,58,719	1,72,578	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	8,164	9,442	9,937	9,872	Others
	एकूण	1,00,144	3,11,669	8,04,986	26,40,585	43,59,029	54,01,396	59,48,717	66,07,054	Total

टीप - प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे. * स्कूटर्स, मोपेड धरुन/Includes scoooters Moped also † जीप व स्टेशनवॅगन्स धरुन/Includes jeeps and stationwagons also

@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून 1994 पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकान्यात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.

Note-- Figures are as on 1st January of each year

@ According to new Act, seperate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन,मुंबई

Source- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

Rc 4145-6a

९. चालू किंमतींनुसार व स्थिर किंमतींनुसार (१९९९-२०००) महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न

PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT(1999-00) PRICES

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1996-97 (8)	1998-99* (9)	1999-2000* (10)	2000-01* (11)	Type (2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)										Net State Domestic product (Rs. in crore)
	(a) चालू किंमतींनुसार	2074	5149	17500	62190	1,40629	1,60761	1,89380	217198	2,19038	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (१९९९-२०००)	38757	50447	73865	127816	175394	1,83773	200732	217198	210526	At constant prices (1999-2000)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita State Income (in Rs.)
	(a) चालू किंमतींनुसार	531	1041	2,811	7,958	16,134	18069	20,453	23011	22,777	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (१९९९-२०००)	9924	10193	11863	16355	20124	20655	21679	23011	21892	At constant Prices (1999-2000)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९९९-२०००= १००)										Index numbers of State Income (1999-2000= 100)
	(a) चालू किंमतींनुसार	100.00	248.34	843.97	2999.24	6781.81	7752.98	9133.20	10474.79	10563.54	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (१९९९-२०००)	100.00	130.16	190.58	329.79	452.55	474.17	517.93	560.41	543.20	At constant prices (1999-2000)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (१९९९-२०००= १००)										Index numbers of per capita income (1999-2000= 100)
	(a) चालू किंमतींनुसार	100.00	195.97	529.38	1,498.78	3,038.81	3,403.15	3852.25	4,334.05	4,289.87	At current prices
	(b) स्थिर किंमतींनुसार (१९९९-२०००)	100.00	102.71	119.54	164.80	202.78	208.13	218.45	231.88	220.59	At constant prices (1999-2000)

* अस्थायी /Provisional

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक /CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ.क्र.	केंद्र	बाब	1966	1971	1981	1991@	1999@	2000@	2001@	Item	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई *	अन्न	150	202	492	244	496	536	554	Food	Mumbai*
		सर्व बाबी	143	188	447	226	468	505	528	All items	
2	सोलापूर *	अन्न	155	211	523	229	454	459	449	Food	Solapur*
		सर्व बाबी	145	195	481	224	450	467	471	All items	
3	नागपूर *	अन्न	155	208	489	222	423	435	446	Food	Nagpur*
		सर्व बाबी	144	190	454	223	438	461	483	All items	
4	जळगाव #	अन्न	173	202	515	236	461	470	488	Food	Jalgaon #
		सर्व बाबी	155	187	459	221	422	441	469	All items	
5	नांदेड #	अन्न	170	207	556	226	460	474	468	Food	Nanded #
		सर्व बाबी	153	195	507	225	452	468	469	All items	
6	औरंगाबाद #	अन्न	164	200	529	237	486	481	488	Food	Aurangabad #
		सर्व बाबी	151	189	401	219	456	473	495	All items	
7	पुणे #	अन्न	149	188	475	239	506	511	519	Food	Pune #
		सर्व बाबी	139	174	420	217	466	493	516	All items	
8	नाशिक	अन्न	--	--	--	237	436	455	471	Food	Nashik
		सर्व बाबी	--	--	--	228	432	465	498	All items	
9	अकोला	अन्न	--	--	--	226	438	459	484	Food	Akola
		सर्व बाबी	--	--	--	220	426	451	475	All items	
10	कोल्हापूर	अन्न	--	--	--	236	490	491	501	Food	Kolhapur
		सर्व बाबी	--	--	--	221	448	464	477	All items	

@ कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 1982 = 100
* कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 1982 = 100
# कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 1982 = 100

आधार - कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
Source- Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या जनगणना २००१ नुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना १९८१ ची देण्यात आली आहे.

१.२ २००१ च्या जनगणनेप्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या " गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. २००१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त असणारे ठिकाण.

२००१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरुप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे - संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of 2001 population census are presented in this section in tables on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their precentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates. Population classification according to languages is given for Population Census 1981.

1.2 According to the definitions and concepts used for the 2001 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 2001 Census a town or an urban area was defined as a place which has :-

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines; or

(ii) a population of 5,000 or over, at least three-forth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Definitions as adopted in the 1991 census are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in econmically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actural work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :-

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- A Person who did work during last year for less than six months (183 days) was classfied as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself at all in work throughout the whle reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily

शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम करीत नाही अशा व्यक्तीस "काम करणारी व्यक्ती" असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरुपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाहीं अशा व्यक्तीस "काम करणारी व्यक्ती" असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे "घरगुती उद्योग" होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हींचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजूरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तीक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस "एकटा कामगार" असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपात वेतन किंवा मजूरी न घेता कुटुबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती "कौटुंबिक कामगार"म्हणून समजण्यात येते.

a student attending an institution, even if such a person helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be rune on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) Cultivator - includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

२००१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

Area and Population according to 2001 Population Census

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ चौ.कि.मी. मध्ये Area in Sq. Km.	लोकसंख्या दर चौ.कि.मी. मागे Population Per.Sq. Km.	तालुक्यांची संख्या No. of talukas	गावांची संख्या Number of Vilages: वस्ती असलेली Inhabited	गावांची संख्या Number of Vilages: वस्ती नसलेली Uninhabited	शहरांची संख्या No. of town	कुटुंबे House hold	लोकसंख्या Population: एकूण Persons	लोकसंख्या Population: पुरुष Males	लोकसंख्या Population: स्त्रिया Females	Total Rural Urban	District
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
1	मुंबई शहर	ए	157.00	21,261	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	157.00	21,261	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	446.00	19,373	-	-	-	1	18.38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	446.00	19,373	-	-	-	1	18,38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699	U	
3	ठाणे	ए	9,558.00	851	15	1,727	21	37	17,55,124	81,31,849	43,77,747	37,54,102	T	Thane
		ग्रा	8,734.50	255	15	1,727	21		4,45,916	22,29,376	11,48,123	10,81,253	R	
		ना	823.50	7,168	-	-	-	37	13,09,208	59,02,473	32,29,624	26,72,849	U	
4	रायगड	ए	7,152.00	309	15	1,859	60	26	4,78,933	22,07,929	11,17,628	10,90,301	T	Raigad
		ग्रा	6,957.18	240	15	1,859	60		3,60,398	16,73,094	8,33,965	8,39,129	R	
		ना	194.82	2,745	-	-	-	26	1,18,535	5,34,835	2,83,663	2,51,172	U	
5	रत्नागिरी	ए	8,208.00	207	9	1,539	4	10	3,77,366	16,96,777	7,94,498	9,02,279	T	Ratnagiri
		ग्रा	8,132.22	185	9	1,539	4		3,36,040	15,04,568	6,95,635	8,08,933	R	
		ना	75.78	2,536	-	-	-	10	41,326	1,92,209	98,863	93,346	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	5,207.00	167	8	743	-	5	1,92,666	8,68,825	4,17,890	4,50,935	T	Sindhudurg
		ग्रा	5,168.01	152	8	743	-		1,73,818	7,86,506	3,76,272	4,10,234	R	
		ना	38.99	2,111	-	-	-	5	18,848	82,319	41,618	40,701	U	
7	नाशिक	ए	15,530.00	322	15	1,923	6	18	9,15,137	49,93,796	25,90,912	24,02,884	T	Nashik
		ग्रा	15,027.76	203	15	1,923	6		5,48,027	30,56,240	15,71,221	14,85,019	R	
		ना	502.24	3,858	-	-	-	18	3,67,110	19,37,556	10,19,691	9,17,865	U	
8	धुळे	ए	7,195.00	237	4	678	3	3	3,24,557	17,07,947	8,78,372	8,29,575	T	Dhule
		ग्रा	7,110.04	178	4	678	3		2,44,081	12,62,062	6,46,364	6,15,698	R	
		ना	84.96	5,248	-	-	-	3	80,476	4,45,885	2,32,008	2,13,877	U	
9	नंदुरबार	ए	5,955.00	220	6	935	12	5	2,45,421	13,11,709	6,63,511	6,48,198	T	Nandurbar
		ग्रा	5,902.48	188	6	935	12		2,09,682	11,09,036	5,58,513	5,50,523	R	
		ना	52.52	3,859	-	-	-	5	35,739	2,02,673	1,04,998	97,675	U	

तक्ता क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
10	जळगाव	ए	11,765.00	313	15	1,491	28	15	7,32,767	36,82,690	19,05,493	17,77,197	T	Jalgaon
		ग्रा	11,598.38	227	15	1,491	28		5,31,580	26,29,896	13,57,031	12,72,865	R	
		ना	166.62	6,319	-	-	-	15	2,01,187	10,52,794	5,48,462	5,04,332	U	
11	अहमदनगर	ए	17,048.00	237	14	1,578	9	18	7,76,787	40,40,642	20,83,053	19,57,589	T	Ahmednagar
		ग्रा	16,639.28	195	14	1,578	9		6,20,524	32,36,945	16,61,811	15,75,134	R	
		ना	408.72	1,966	-	-	-	18	1,56,263	8,03,697	4,21,242	3,82,455	U	
12	पुणे	ए	16,543.00	437	14	1,844	22	25	15,17,041	72,32,555	37,69,128	34,63,427	T	Pune
		ग्रा	14,792.85	205	14	1,844	22		5,96,505	30,31,718	15,57,463	14,74,255	R	
		ना	850.15	4,941	-	-	-	25	9,20,536	42,00,837	22,11,665	19,89,172	U	
13	सातारा	ए	10,480.00	268	11	1,716	23	15	5,70,606	28,08,994	14,08,326	14,00,668	T	Satara
		ग्रा	10,054.49	240	11	1,716	23		4,89,759	24,10,873	12,01,817	12,09,056	R	
		ना	425.51	936	-	-	-	15	80,847	3,98,121	2,06,509	1,91,612	U	
14	सांगली	ए	8,572.00	301	9	721	3	8	5,06,593	25,83,524	13,20,088	12,63,436	T	Sangli
		ग्रा	8,204.48	238	9	721	3		3,80,029	19,50,306	9,94,155	9,56,151	R	
		ना	367.52	1,723	-	-	-	8	1,26,564	6,33,218	3,25,933	3,07,285	U	
15	सोलापूर	ए	14,895.00	258	11	1,138	12	10	7,35,092	38,49,543	19,89,623	18,59,920	T	Solapur
		ग्रा	14,573.68	180	11	1,138	12		5,06,559	26,24,259	13,63,390	12,60,869	R	
		ना	321.32	3,813	-	-	-	10	2,28,533	12,25,284	6,26,233	5,99,051	U	
16	कोल्हापूर	ए	7,685.00	458	12	1,196	21	18	7,12,349	35,23,162	18,07,470	17,15,692	T	Kolhapur
		ग्रा	7,457.98	332	12	1,196	21		4,97,041	24,72,809	12,60,239	12,12,570	R	
		ना	227.02	4,627	-	-	-	18	2,15,308	10,50,353	5,47,231	5,03,122	U	
17	औरंगाबाद	ए	10,107.00	287	9	1,300	44	9	5,49,898	28,97,013	15,05,363	13,91,650	T	Aurangabad
		ग्रा	9,874.44	183	9	1,300	44		3,44,735	18,09,863	9,34,813	8,75,050	R	
		ना	232.56	4,675	-	-	-	9	2,05,163	10,87,150	5,70,550	5,16,600	U	
18	जालना	ए	7,718.00	209	8	963	8	4	3,03,886	16,12,980	8,26,903	7,86,077	T	Jalna
		ग्रा	7,611.84	171	8	963	8		2,50,907	13,05,115	6,67,441	6,37,674	R	
		ना	106.16	2,900	-	-	-	4	52,979	3,07,865	1,59,462	1,48,403	U	
19	परभणी	ए	6,214.00	246	9	830	11	8	2,78,702	15,27,715	7,80,191	7,47,524	T	Parbhani
		ग्रा	6,101.11	171	9	830	11		1,96,170	10,42,529	5,29,729	5,12,800	R	
		ना	112.89	4,298	-	-	-	8	82,532	4,85,186	2,50,462	2,34,724	U	
20	हिंगोली	ए	4,827.00	205	5	672	38	4	1,80,695	9,87,160	5,05,373	4,81,787	T	Hingoli
		ग्रा	4,779.42	174	5	672	38		1,54,630	8,33,130	4,25,840	4,07,290	R	
		ना	47.58	3,237	-	-	-	4	26,065	1,54,030	79,533	74,497	U	
21	बीड	ए	10,693.00	202	11	1,354	11	6	4,14,973	21,61,250	11,16,356	10,44,894	T	Beed
		ग्रा	10,652.75	167	11	1,354	11		3,45,852	17,74,180	9,15,071	8,59,109	R	
		ना	40.25	9,617	-	-	-	6	69,121	3,87,070	2,01,285	1,85,785	U	
22	नांदेड	ए	10,528.00	273	16	1,546	63	13	5,27,875	28,76,259	14,81,358	13,94,901	T	Nanded
		ग्रा	10,329.10	212	16	1,546	63		4,10,647	21,87,195	11,23,468	10,63,727	R	
		ना	198.90	3,464	-	-	-	13	1,17,228	6,89,064	3,57,890	3,31,174	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7,569.00	196	8	729	5	8	2,95,750	14,86,586	7,69,368	717,218	T	Osmanabad
		ग्रा	7,522.00	167	8	729	5	8	2,53,391	12,53,330	6,48,276	605,054	R	
		ना	47.00	4,963	-	-	-	-	42,359	2,33,256	1,21,092	112,164	U	

तक्ता क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
24	लातूर	ए	7,157.00	291	10	921	23	5	3,81,600	20,80,285	10,75,257	10,05,028	T	Latur
		ग्रा	7,089.58	224	10	921	23		2,96,727	15,90,024	8,19,413	7,70,611	R	
		ना	67.42	7,272	-	-	-	5	84,873	4,90,261	2,55,844	2,34,417	U	
25	बुलढाणा	ए	9,661.00	231	13	1,297	136	11	4,45,634	22,32,480	11,47,403	10,85,077	T	Buldhana
		ग्रा	9,554.37	184	13	1,297	136		3,58,411	17,59,097	9,02,445	8,56,652	R	
		ना	106.63	4,439	-	-	-	11	87,223	4,73,383	2,44,958	2,28,425	U	
26	अकोला	ए	5,676.00	287	7	862	124	8	3,19,947	16,30,239	8,41,253	7,88,986	T	Akola
		ग्रा	5,611.29	179	7	862	124		2,05,862	10,02,742	5,17,465	4,85,277	R	
		ना	64.71	9,697	-	-	-	8	1,14,085	6,27,497	3,23,788	3,03,709	U	
27	वाशिम	ए	4,898.00	208	6	702	87	4	2,00,958	10,20,216	5,26,094	4,94,122	T	Washim
		ग्रा	4,817.91	175	6	702	87		1,70,185	8,41,771	4,33,766	4,08,005	R	
		ना	80.09	2,228	-	-	-	4	30,773	1,78,445	92,328	86,117	U	
28	अमरावती	ए	12,210.00	214	14	1,679	323	11	5,26,230	26,07,160	13,45,614	12,61,546	T	Amravati
		ग्रा	12,015.26	142	14	1,679	323		3,57,018	17,07,581	8,80,387	8,27,194	R	
		ना	194.74	4,619	-	-	-	11	1,69,212	8,99,579	4,65,227	4,34,352	U	
29	यवतमाळ	ए	13,582.00	181	16	1,856	274	13	5,18,214	24,58,271	12,65,68[illegible]	1[illegible],92,590	T	Yavatmal
		ग्रा	13,503.29	148	16	1,856	274		4,26,988	20,01,060	10,29,54[illegible]	9,71,520	R	
		ना	78.71	5,809	-	-	-	13	91,226	4,57,211	2,36,141	2,21,070	U	
30	वर्धा	ए	6,309.00	196	8	1,004	378	7	2,70,502	12,36,736	6,38,990	5,97,746	T	Wardha
		ग्रा	6,263.57	146	8	1,004	378		2,02,963	9,11,695	4,70,610	4,41,085	R	
		ना	45.43	7,155	-	-	-	7	67,539	3,25,041	1,68,380	1,56,661	U	
31	नागपूर	ए	9,892.00	411	14	1,628	241	29	8,38,599	40,67,637	21,05,314	19,62,323	T	Nagpur
		ग्रा	9,481.87	153	14	1,628	241		3,14,359	14,53,886	7,51,516	7,02,370	R	
		ना	410.13	6,373	-	-	-	29	5,24,240	26,13,751	13,53,798	12,59,953	U	
32	भंडारा	ए	4,087.00	278	7	778	92	6	2,44,531	11,36,146	5,73,445	5,62,701	T	Bhandara
		ग्रा	4,026.90	239	7	778	92		2,08,432	9,60,418	4,83,768	4,76,650	R	
		ना	60.10	2,924	-	-	-	6	36,099	1,75,728	89,677	86,051	U	
33	गोंदिया	ए	5,234.00	229	8	893	57	2	2,49,720	12,00,707	5,98,834	6,01,873	T	Gondia
		ग्रा	5,200.26	203	8	893	57		2,22,018	10,57,276	5,26,022	5,31,254	R	
		ना	33.74	4,251	-	-	-	2	27,702	1,43,431	72,812	70,619	U	
34	चंद्रपूर	ए	11,443.00	181	14	1,472	319	14	4,62,632	20,71,101	10,62,993	10,08,108	T	Chandrapur
		ग्रा	11,212.88	125	14	1,472	319		3,18,875	14,06,034	7,16,461	6,89,573	R	
		ना	230.12	2,890	-	-	-	14	1,43,757	6,65,067	3,46,532	3,18,535	U	
35	गडचिरोली	ए	14,412.00	67	12	1,521	158	2	2,10,362	9,70,294	4,91,101	4,79,193	T	Gadchiroli
		ग्रा	14,356.03	63	12	1,521	158		1,95,383	9,03,033	4,56,647	4,46,386	R	
		ना	55.97	1,202	-	-	-	2	14,979	67,261	34,454	32,807	U	
	महाराष्ट्र राज्य	ए	3,08,613.00	314	353	41,095	2,616	378	19,576,736	9,68,78,627	5,04,00,596	46,478,031	T	Maharashtra
		ग्रा	3,00,357.20	186	353	41,095	2,616	-	11,173,512	5,57,77,647	2,84,58,677	27,318,970	R	State
		ना	7,355.80	5,588	-	-	-	378	8,403,224	4,11,00,980	2,19,41,919	19,159,061	U	

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural पुरुष Males (4)	ग्रामीण Rural स्त्रिया Females (5)	नागरी Urban एकूण Total (6)	नागरी Urban पुरुष Males (7)	नागरी Urban स्त्रिया Females (8)	एकूण Total एकूण Total (9)	एकूण Total पुरुष Males (10)	एकूण Total स्त्रिया Females (11)	अनुसूचित जातींची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	District (2)
1	मुंबई शहर	-	-	-	1,83,469	94,811	88,658	1,83,469	94,811	88,658	5.50	5.05	6.07	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4.65	4.45	4.89	Mumbai Suburban
3	ठाणे	45,107	23,464	21,643	2,94,613	1,54,526	1,40,087	3,39,720	1,77,990	1,61,730	4.18	4.07	4.31	Thane
4	रायगड	32,418	16,156	16,262	21,249	10,956	10,293	53,667	27,112	26,555	2.43	2.43	2.44	Raigad
5	रत्नागिरी	19,900	9,867	10,033	4,615	2,387	2,228	24,515	12,254	12,261	1.44	1.54	1.36	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35,199	16,756	18,443	3,337	1,690	1,647	38,536	18,446	20,090	4.44	4.41	4.46	Sindhudurg
7	नाशिक	2,12,803	1,09,227	1,03,576	2,13,713	1,09,117	1,04,596	4,26,516	2,18,344	2,08,172	8.54	8.43	8.66	Nashik
8	धुळे	75,587	38,634	36,953	33,515	17,122	16,393	1,09,102	55,756	53,346	6.39	6.35	6.43	Dhule
9	नंदुरबार	28,462	14,470	13,992	12,950	6,584	6,366	41,412	21,054	20,358	3.16	3.17	3.14	Nadurbar
10	जळगाव	2,10,152	1,07,184	1,02,968	76,625	39,520	37,105	2,86,777	1,46,704	1,40,073	7.79	7.70	7.88	Jalgaon
11	अहमदनगर	3,79,262	1,93,948	1,85,314	1,05,423	53,597	51,826	4,84,685	2,47,545	2,37,140	12.00	11.88	12.11	Ahmednagar
12	पुणे	2,43,690	1,25,024	1,18,666	5,18,167	2,65,941	2,52,226	7,61,857	3,90,965	3,70,892	10.53	10.37	10.71	Pune
13	सातारा	2,02,017	1,01,820	1,00,197	44,093	22,394	21,699	2,46,110	1,24,214	1,21,896	8.76	8.82	8.70	Satara
14	सांगली	2,31,295	1,17,065	1,14,230	82,179	41,505	40,674	3,13,474	1,58,570	1,54,904	12.13	12.01	12.26	Sangli
15	सोलापूर	4,11,869	2,12,426	1,99,443	1,66,254	84,857	81,397	5,78,123	2,97,283	2,80,840	15.02	14.94	15.10	Solapur
16	कोल्हापूर	3,30,774	1,67,479	1,63,295	1,18,867	60,599	58,268	4,49,641	2,28,078	2,21,563	12.76	12.62	12.91	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,02,903	1,04,173	98,730	1,73,278	89,734	83,544	3,76,181	1,93,907	1,82,274	12.99	12.88	13.10	Aurangabad
18	जालना	1,53,169	77,931	75,238	27,848	14,321	13,527	1,81,017	92,252	88,765	11.22	11.16	11.29	Jalna
19	परभणी	1,08,900	55,138	53,762	43,563	22,235	21,328	1,52,463	77,373	75,090	9.98	9.92	10.05	Parbhani
20	हिंगोली	86,789	43,992	42,797	13,908	7,044	6,864	1,00,697	51,036	49,661	10.20	10.10	10.31	Hingoli
21	बीड	2,33,864	1,19,649	1,14,215	47,376	24,373	23,003	2,81,240	1,44,022	1,37,218	13.01	12.90	13.13	Beed
22	नांदेड	4,06,046	2,08,013	1,98,033	92,150	47,558	44,592	4,98,196	2,55,571	2,42,625	17.32	17.25	17.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,12,666	1,09,418	1,03,248	33,124	17,159	15,965	2,45,790	1,26,577	1,19,213	16.53	16.45	16.62	Osmanabad
24	लातूर	3,25,298	1,67,542	1,57,756	78,953	40,691	38,262	4,04,251	2,08,233	1,96,018	19.43	19.37	19.50	Latur
25	बुलढाणा	1,95,765	99,903	95,862	45,858	23,515	22,343	2,41,623	1,23,418	1,18,205	10.82	10.76	10.89	Buldhana
26	अकोला	1,14,629	58,793	55,836	53,818	27,572	26,246	1,68,447	86,365	82,082	10.33	10.27	10.40	Akola
27	वाशिम	1,41,382	72,416	68,966	21,281	10,780	10,501	1,62,663	83,196	79,467	15.94	15.81	16.08	Washim
28	अमरावती	3,18,152	1,64,452	1,53,700	1,28,471	66,189	62,282	4,46,623	2,30,641	2,15,982	17.13	17.14	17.12	Amravati
29	यवतमाळ	2,00,888	1,03,201	97,687	51,914	26,281	25,633	2,52,802	1,29,482	1,23,320	10.28	10.23	10.34	Yavatmal
30	वर्धा	1,12,145	58,044	54,101	46,485	23,895	22,590	1,58,630	81,939	76,691	12.83	12.82	12.83	Wardha
31	नागपूर	2,41,166	1,24,337	1,16,829	4,55,295	2,32,977	222,318	6,96,461	3,57,314	3,39,147	17.12	16.97	17.28	Nagpur
32	भंडारा	1,69,944	85,151	84,793	32,005	16,109	15,896	2,01,949	1,01,260	1,00,689	17.77	17.66	17.89	Bhandara
33	गोंदिया	1,39,337	69,147	70,190	28,362	14,170	14,192	1,67,699	83,317	84,382	13.97	13.91	14.02	Gondia
34	चंद्रपूर	1,74,504	88,748	85,756	1,22,423	63,393	59,030	2,96,927	1,52,141	1,44,786	14.34	14.31	14.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	97,747	49,321	48,426	11,077	5,561	5,516	1,08,824	54,882	53,942	11.22	11.18	11.26	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	60,93,829	31,12,889	29,80,940	37,87,827	19,50,173	18,37,654	98,81,656	50,63,062	48,18,594	10.20	10.05	10.37	Maharashtra State

आधार : भारतीय जनगणना, २००१ *Source.*— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural पुरुष Males (4)	ग्रामीण Rural स्त्रिया Females (5)	नागरी Urban एकूण Total (6)	नागरी Urban पुरुष Males (7)	नागरी Urban स्त्रिया Females (8)	एकूण Total एकूण Total (9)	एकूण Total पुरुष Males (10)	एकूण Total स्त्रिया Females (11)	अनुसूचित जमातींची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	District (2)
1	मुंबई शहर	-	-	-	20,666	11,187	9,479	20,666	11,187	9,479	0.62	0.60	0.65	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	70,454	37,335	33,119	70,454	37,335	33,119	0.82	0.79	0.85	Mumbai Suburban
3	ठाणे	10,47,710	5,22,746	5,24,964	1,51,580	78,063	73,517	11,99,290	6,00,809	5,98,481	14.75	13.72	15.94	Thane
4	रायगड	2,44,269	1,23,184	1,21,085	24,855	12,696	12,159	2,69,124	1,35,880	1,33,244	12.19	12.16	12.22	Raigad
5	रत्नागिरी	18,839	9,601	9,238	1,263	809	454	20,102	10,410	9,692	1.18	1.31	1.07	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,596	2,333	2,263	356	182	174	4,952	2,515	2,437	0.57	0.60	0.54	Sindhudurg
7	नाशिक	10,86,059	5,48,455	5,37,604	1,08,212	55,816	52,396	11,94,271	6,04,271	5,90,000	23.92	23.32	24.55	Nashik
8	धुळे	4,20,139	2,12,344	2,07,795	23,425	12,383	11,042	4,43,564	2,24,727	2,18,837	25.97	25.58	26.38	Dhule
9	नंदुरबार	8,28,565	4,12,027	4,16,538	31,009	15,831	15,178	8,59,574	4,27,858	4,31,716	65.53	64.48	66.60	Nadurbar
10	जळगाव	3,91,689	2,01,090	1,90,599	44,262	22,927	21,335	4,35,951	2,24,017	2,11,934	11.84	11.76	11.93	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,88,632	1,46,051	1,42,581	14,623	7,539	7,084	3,03,255	1,53,590	1,49,665	7.51	7.37	7.65	Ahmednagar
12	पुणे	2,03,838	1,03,410	1,00,428	57,884	30,425	27,459	2,61,722	1,33,835	1,27,887	3.62	3.55	3.69	Pune
13	सातारा	18,673	9,487	9,186	3,223	1,731	1,492	21,896	11,218	10,678	0.78	0.80	0.76	Satara
14	सांगली	13,854	7,119	6,735	4,001	2,057	1,944	17,855	9,176	8,679	0.69	0.70	0.69	Sangli
15	सोलापूर	43,033	22,434	20,599	25,956	13,277	12,679	68,989	35,711	33,278	1.79	1.79	1.79	Solapur
16	कोल्हापूर	16,384	8,393	7,991	5,003	2,578	2,425	21,387	10,971	10,416	0.61	0.61	0.61	Kolhapur
17	औरंगाबाद	86,216	43,921	42,295	14,200	7,371	6,829	1,00,416	51,292	49,124	3.47	3.41	3.53	Aurangabad
18	जालना	26,583	13,525	13,058	5,520	2,855	2,665	32,103	16,380	15,723	1.99	1.98	2.00	Jalna
19	परभणी	26,961	13,676	13,285	8,249	4,241	4,008	35,210	17,917	17,293	2.30	2.30	2.31	Parbhani
20	हिंगोली	82,053	42,166	39,887	4,845	2,569	2,276	86,898	44,735	42,163	8.80	8.85	8.75	Hingoli
21	बीड	19,082	9,909	9,173	5,111	2,644	2,467	24,193	12,553	11,640	1.12	1.12	1.11	Beed
22	नांदेड	2,22,846	1,13,794	1,09,052	30,750	15,721	15,029	2,53,596	1,29,515	1,24,081	8.82	8.74	8.90	Nanded
23	उस्मानाबाद	23,440	12,156	11,284	4,417	2,312	2,105	27,857	14,468	13,389	1.87	1.88	1.87	Osmanabad
24	लातूर	40,654	21,060	19,594	7,182	3,729	3,453	47,836	24,789	23,047	2.30	2.31	2.29	Latur
25	बुलढाणा	1,05,935	54,128	51,807	9,221	5,040	4,181	1,15,156	59,168	55,988	5.16	5.16	5.16	Buldhana
26	अकोला	85,540	44,011	41,529	14,548	7,590	6,958	1,00,088	51,601	48,487	6.14	6.13	6.15	Akola
27	वाशिम	67,797	34,729	33,068	3,190	1,710	1,480	70,987	36,439	34,548	6.96	6.93	6.99	Washim
28	अमरावती	3,22,622	1,64,656	1,57,966	33,911	17,561	16,350	3,56,533	1,82,217	1,74,316	13.68	13.54	13.82	Amravati
29	यवतमाळ	4,41,399	2,25,082	2,16,317	31,971	16,418	15,553	4,73,370	2,41,500	2,31,870	19.26	19.08	19.44	Yavatmal
30	वर्धा	1,32,766	68,509	64,257	21,649	11,159	10,490	1,54,415	79,668	74,747	12.49	12.47	12.50	Wardha
31	नागपूर	2,17,752	1,11,695	1,06,057	2,26,689	1,16,424	1,10,265	4,44,441	2,28,119	2,16,322	10.93	10.84	11.02	Nagpur
32	भंडारा	84,740	42,395	42,345	12,978	6,664	6,314	97,718	49,059	48,659	8.60	8.56	8.65	Bhandara
33	गोंदिया	1,90,358	94,127	96,231	6,097	3,122	2,975	1,96,455	97,249	99,206	16.36	16.24	16.48	Gondia
34	चंद्रपूर	3,18,967	1,61,301	1,57,666	56,289	29,257	27,032	3,75,256	1,90,558	1,84,698	18.12	17.93	18.32	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,64,546	1,83,334	1,81,212	7,150	3,683	3,467	3,71,696	1,87,017	1,84,679	38.31	38.08	38.54	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	74,86,537	37,82,848	37,03,689	10,90,739	5,64,906	5,25,833	85,77,276	43,47,754	42,29,522	8.85	8.63	9.10	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, २००१ *Source.*— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.4

नवबौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population

(जनगणना/Population Census, 1981)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural पुरुष Males (4)	ग्रामीण Rural स्त्रिया Females (5)	नागरी Urban एकूण Total (6)	नागरी Urban पुरुष Males (7)	नागरी Urban स्त्रिया Females (8)	एकूण Total एकूण Total (9)	एकूण Total पुरुष Males (10)	एकूण Total स्त्रिया Females (11)	नवबौद्धांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total Population (12)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	..	..	..	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14	Thane
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	4,202	0.52	Raigad
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	9,686	0.82	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34	Nashik
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	1,144	0.11	Dhule
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	1,346	0.10	Jalgaon
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24	Ahmednagar
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50	Pune
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19	Satara
12	सांगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24	Sangli
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19	Solapur
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	6,075	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35	Parbhani
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40	Beed
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09	Buldhana
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18	Akola
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89	Amravati
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28	Yavatmal
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07	Wardha
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13	Nagpur
28	भंडारा	6,918	3,433	3,458	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,71,290**	**83,550**	**87,740**	**31,785**	**16,335**	**15,450**	**2,03,075**	**99,885**	**1,03,190**	**0.32**	**Maharashtra State**

आधार : भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध-१ *Source*—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984 * वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available Separately

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadeal Variation in Population since 1901

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal Variation	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई *	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1991	31,74,889	-	-	17,72,549	14,02,340	Mumbai City
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
2	मुंबई उपनगर	1991	67,51,002	-	-	36,87,596	30,63,406	Mumbai Suburban
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
3	ठाणे	1901	6,65,326	-	-	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+ 55,997	+ 8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	- 8,095	- 1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+ 74,436	+ 10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+ 94,675	+ 12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+ 4,00,251	+ 45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+ 3,70,106	+ 28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+ 6,28,986	+ 38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+ 1,069,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+ 1,897,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
		2001	81,31,849	2,882,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
4	रायगड	1901	7,21,083	-	-	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
		1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	3,83,113	20.99	11,17,628	10,90,301	
5	रत्नागिरी	1901	13,87,074	-	-	6,54,497	7,32,577	Ratnagiri
		1911	14,22,199	+35,125	+2.53	6,57,120	7,65,079	
		1921	13,61,884	-60,315	-4.24	6,22,786	7,39,098	
		1931	15,34,540	+1,72,656	+12.68	7,20,873	8,13,667	
		1941	16,27,225	+92,685	+6.04	7,53,908	8,73,317	
		1951	17,11,964	+84,739	+5.21	7,69,635	9,42,329	
		1961	18,27,203	+1,15,239	+6.73	8,16,804	10,10,399	
		1971	19,90,583	+1,63,380	+8.94	8,86,995	11,03,588	
		1981	21,11,311	+1,20,728	+6.06	9,43,395	11,67,916	
		1981	13,79,655	-	-	6,11,029	7,68,626	
		1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867	
		2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
6	सिंधुदुर्ग	1981	7,80,891	-	-	3,54,128	4,26,763	Sindhudurg
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
7	नाशिक	1901	8,23,080	-	-	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.67	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+30,23,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
8	धुळे	1901	4,48,432	-	-	2,26,497	2,21,935	Dhule
		1911	5,59,519	+111,087	+24.77	2,82,839	2,76,680	
		1921	5,94,191	+34,672	+6.20	3,00,717	2,93,474	
		1931	7,14,998	+120,807	+20.33	3,63,073	3,51,925	
		1941	8,45,766	+130,768	+18.29	4,29,560	4,16,206	
		1951	10,60,278	+214,512	+25.36	5,38,226	5,22,052	
		1961	13,51,236	+290,958	+27.44	6,86,942	6,64,294	
		1971	16,62,181	+310,945	+23.01	8,49,601	8,12,580	
		1981	20,50,294	+388,113	+23.35	10,43,140	10,07,154	
		1991	25,35,715	+485,421	+23.68	12,95,288	12,40,427	
		1991*	14,73,170	-	-	7,57,268	7,15,902	
		2001	17,07,947	+234,777	+15.94	8,78,372	8,29,575	
9	नंदुरबार	1991*	10,62,545	-	-	5,38,020	5,24,525	Nandurbar
		2001	13,11,709	+249,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
10	जळगाव	1901	9,54,077	-	-	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+4,74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.06	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.28	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
11	अहमदनगर	1901	8,20,346	-	-	4,09,125	4,11,221	Ahmednagar
		1911	9,25,876	+1,05,530	+12.86	4,66,812	4,59,064	
		1921	7,19,137	+2,06,739	+22.33	3,63,494	3,55,643	
		1931	9,69,209	+2,50,072	+34.77	4,91,683	4,77,526	
		1941	11,23,040	+1,53,831	+15.87	5,70,300	5,52,740	
		1951	14,10,873	+2,87,833	+25.63	7,15,763	6,95,110	
		1961	17,75,969	+3,65,096	+25.88	9,05,313	8,70,656	
		1971	22,69,117	+4,93,142	+27.77	11,60,205	11,08,912	
		1981	27,08,309	+4,39,192	+19.36	13,82,632	13,25,677	
		1991	33,72,935	+6,64,626	+24.54	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
12	पुणे	1901	1,095,858	-	-	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	1,105,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	1,275,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	1,472,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
13	सातारा	1901	8,49,672	-	-	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
14	सांगली	1901	6,44,556	-	-	3,24,900	3,19,656	Sangli
		1911	6,12,518	-32,038	-4.97	3,13,874	2,98,644	
		1921	5,96,199	-16,319	-2.66	3,07,061	2,89,138	
		1931	7,07,479	+1,11,280	+18.66	3,62,861	3,44,618	
		1941	8,12,865	+1,05,386	+14.90	4,16,007	3,96,858	
		1951	9,98,434	+1,85,569	+22.83	5,07,407	4,91,027	
		1961	12,30,716	+2,32,282	+23.26	6,28,754	6,01,962	
		1971	15,39,820	+3,09,104	+25.12	7,90,165	7,49,655	
		1981	18,31,212	+2,91,392	+18.92	9,31,187	9,00,025	
		1991	22,09,488	+3,78,276	+20.66	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
15	सोलापूर	1901	8,84,101	-	-	4,45,384	4,38,717	Solapur
		1911	9,56,207	+72,106	+8.16	4,86,125	4,70,082	
		1921	9,09,248	-46,959	-4.91	4,67,971	4,41,277	
		1931	10,69,524	+1,60,276	+17.63	5,52,909	5,16,615	
		1941	12,28,085	+1,58,561	+14.83	6,32,393	5,95,692	
		1951	15,05,316	+2,27,231	+22.57	7,73,809	7,31,507	
		1961	18,60,119	+3,54,803	+23.57	9,60,655	8,99,464	
		1971	22,53,840	+3,93,840	+21.17	11,65,927	10,87,913	
		1981	26,10,144	+3,56,304	+15.81	13,44,147	12,65,997	
		1991	32,31,057	+6,20,913	+23.79	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
16	कोल्हापूर	1901	9,00,570	-	-	4,56,057	4,44,513	Kolhapur
		1911	8,17,976	-82,594	-9.17	4,15,871	4,02,105	
		1921	8,20,032	+2,056	+0.25	4,21,482	3,98,550	
		1931	9,37,303	+1,17,271	+14.30	4,80,272	4,57,031	
		1941	10,72,444	+1,35,141	+14.42	5,44,862	5,27,582	
		1951	13,08,060	+2,35,616	+21.97	6,63,937	6,44,123	
		1961	15,96,493	+2,88,433	+22.05	8,11,693	7,84,800	
		1971	20,48,049	+4,51,556	+28.28	10,45,474	10,02,575	
		1981	25,06,330	+4,58,281	+22.38	12,73,881	12,32,449	
		1991	29,89,507	+4,83,177	+19.28	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
17	औरंगाबाद	1901	7,33,291	-	-	3,66,951	3,66,340	Aurangabad
		1911	8,79,847	+1,46,556	+19.99	4,42,487	4,37,360	
		1921	7,20,699	-1,59,148	-18.09	3,61,938	3,58,761	
		1931	9,56,598	+2,35,898	+32.73	4,86,339	4,70,259	
		1941	10,82,729	+1,26,131	+13.19	5,53,401	5,29,328	
		1951	11,79,404	+96,675	+8.93	5,97,406	5,81,998	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	15,32,341	+3,52,937	+29.93	7,81,635	7,50,706	
		1971	19,71,006	+4,38,665	+28.63	10,14,481	9,56,525	
		1981	24,33,420	+4,62,414	+23.46	12,49,632	11,83,788	
		1981	15,85,828	-	-	8,19,281	7,66,547	
		1991	22,13,779	+6,27,951	+39 60	11,51,693	10,62,086	
		2001	28,97,013	+6,83,234	+30.86	15,05,363	13,91,650	
18	जालना	1981	10,30,178	-	-	5,22,876	5,07,302	Jalna
		1991	13,64,425	+3,34,247	+32.45	6,96,798	6,67,627	
		2001	16,12,980	+2,48,555	+18.22	8,26,903	7,86,077	
19	परभणी	1901	6,48,546	-	-	3,24,977	3,23,569	Parbhani
		1911	7,81,475	+1,32,929	+20.50	3,92,208	3,89,267	
		1921	7,67,741	-13,734	-1.76	3,88,167	3,79,574	
		1931	8,56,023	+7,88,282	+11.50	4,35,986	4,20,037	
		1941	9,14,447	+58,424	+6.83	4,66,581	4,47,866	
		1951	10,10,864	+96,417	+10.54	5,10,567	5,00,297	
		1961	12,06,236	+1,95,372	+19.33	6,11,787	5,94,449	
		1971	15,06,771	+3,00,585	+24.92	7,68,662	7,38,109	
		1981	18,29,378	+3,22,607	+21.41	9,29,638	8,99,740	
		1991	21,17,035	+2,87,657	+15.72	10,83,794	10,33,241	
		1991*	12,93,104	-	-	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
20	हिंगोली	1991*	8,23,931	-	-	4,22,094	4,01,837	Hingoli
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
21	बीड	1901	5,06,349	-	-	2,55,135	2,51,214	Beed
		1911	6,37,861	+1,31,512	+25.97	3,22,137	3,15,724	
		1921	4,77,623	-1,60,238	-25.12	2,43,362	2,34,261	
		1931	6,48,986	+1,71,363	+35.88	3,32,966	3,16,020	
		1941	7,28,201	+79,215	+12.21	3,75,187	3,53,014	
		1951	8,26,046	+97,845	+13.44	4,22,069	4,03,977	
		1961	10,01,466	+1,75,420	+21.24	5,08,827	4,92,639	
		1971	12,86,121	+2,84,655	+28.42	6,58,204	6,27,917	
		1981	14,86,030	+1,99,909	+15.54	7,55,971	7,30,059	
		1991	18,22,072	+3,36,042	+22.61	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
22	नांदेड	1901	5,50,261	-	-	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,17,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
23	उस्मानाबाद	1901	7,77,929	-	-	3,92,889	3,85,040	Osmanabad
		1911	9,27,095	+1,49,166	+19.17	4,71,947	4,55,148	
		1921	8,90,291	-36,804	-3.97	4,59,238	4,31,053	
		1931	9,91,367	+1,01,076	+11.35	5,10,440	4,80,927	
		1941	11,01,515	+1,10,148	+11.11	5,67,353	5,34,162	
		1951	12,10,041	+1,08,526	+9.85	6,21,541	5,88,500	
		1961	14,77,656	+2,67,615	+22.12	7,58,235	7,19,421	
		1971	18,96,687	+4,19,031	+28.36	9,75,484	9,21,203	
		1981	22,30,620	+3,33,933	+17.61	11,39,197	10,91,423	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1981	10,32,702	-	-	5,28,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
24	लातूर	1981	12,92,882	-	-	6,60,045	6,32,837	Latur
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.38	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
25	बुलढाणा	1901	6,17,990	-	-	3,10,300	3,07,690	Buldhana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
26	अकोला	1901	7,52,066	-	-	3,82,070	3,69,996	Akola
		1911	7,86,042	+33,976	+4.52	3,99,504	3,86,538	
		1921	7,94,847	+8,805	+1.12	4,05,923	3,88,924	
		1931	8,76,362	+81,515	+10.26	4,48,896	4,27,466	
		1941	9,07,742	+31,380	+3.58	4,63,948	4,43,794	
		1951	9,50,994	+43,252	+4.76	4,85,119	4,65,875	
		1961	11,89,354	+2,38,360	+25.06	6,13,832	5,75,522	
		1971	15,01,478	+3,12,125	+26.24	7,73,569	7,27,909	
		1981	18,26,952	+3,25,474	+21.68	9,37,824	8,89,128	
		1991	22,14,271	+3,87,319	+21.20	11,42,148	10,72,123	
		1991*	13,51,959	-	-	6,99,012	6,52,947	
		2001	16,30,239	+2,78,280	+20.58	8,41,253	7,88,986	
27	वाशिम	1991*	8,62,312	-	-	4,43,136	4,19,176	Washim
		2001	10,20,216	+1,57,904	+18.31	5,26,094	4,94,122	
28	अमरावती	1901	8,06,859	-	-	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+9,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	-	-	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
30	वर्धा	1901	3,86,012	-	-	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+0.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+0.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
31	नागपूर	1901	7,48,489	-	-	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
32	भंडारा	1901	5,90,258	-	-	2,85,052	3,05,206	Bhandara
		1911	6,88,463	+98,205	+16.64	3,37,754	3,50,709	
		1921	7,20,328	+31,865	+4.63	3,55,821	3,64,507	
		1931	8,27,558	+1,07,230	+14.89	4,10,367	4,17,191	
		1941	9,66,677	+1,39,119	+16.81	4,80,982	4,85,695	
		1951	10,75,678	+1,09,001	+11.28	5,36,603	5,39,075	
		1961	12,72,638	+1,96,960	+18.31	6,37,366	6,35,272	
		1971	15,85,580	+3,12,942	+24.59	7,98,072	7,87,508	
		1981	18,37,577	+2,51,997	+15.89	9,20,159	9,17,418	
		1991	21,07,629	+2,70,052	+14.70	10,60,275	10,47,354	
		1991*	10,21,408	-	-	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
33	गोंदिया	1991	10,86,221	-	-	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
34	चंद्रपूर	1901	5,74,323	-	-	2,83,896	2,90,427	Chandrapur
		1911	7,29,347	+1,55,024	+26.99	3,63,793	3,65,554	
		1921	7,15,365	-13,982	-1.92	3,57,021	3,58,344	
		1931	8,23,321	+1,07,956	+15.09	4,13,747	4,09,574	
		1941	9,42,053	+1,18,732	+14.42	4,73,672	4,68,381	
		1951	10,52,975	+1,10,922	+11.77	5,27,645	5,25,330	
		1961	12,38,070	+1,85,095	+17.58	6,23,681	6,14,389	
		1971	16,40,137	+4,02,067	+32.48	8,32,567	8,07,570	
		1981	20,55,642	+4,15,505	+25.33	10,45,692	10,09,950	
		*1981	14,16,953	-	-	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
35	गडचिरोली	*1981	6,37,336	-	-	3,21,716	3,15,620	Gadchiroli
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
	महाराष्ट्र राज्य	1901	1,93,91,643	-	-	9,8,02,129	95,89,514	Maharashtra State
		1911	2,14,74,523	+20,82,830	+10.74	1,09,22,671	1,05,51,852	
		1921	2,08,49,666	-6,24,857	-2.91	1,06,92,865	1,01,56,801	
		1931	2,39,59,300	+31,09,634	+14.91	1,23,05,958	1,16,53,342	
		1941	2,68,32,758	+28,73,458	+11.99	1,37,69,460	1,30,63,298	
		1951	3,20,02,584	+51,69,896	+19.27	1,84,90,039	1,55,12,525	
		1961	3,95,53,718	+75,51,154	+23.60	2,04,28,882	1,91,24,836	
		1971	5,04,12,235	+1,08,58,517	+27.45	2,61,16,351	2,42,95,884	
		1981	6,27,84,171	+1,23,71,936	+24.54	3,24,15,126	3,03,69,045	
		*1981	6,27,82,818	-	-	3,24,14,432	3,03,68,386	
		1991	7,96,04,894	+1,61,53,016	+25.73	4,11,78,062	3,84,26,832	
		2001	9,68,78,627	+1,79,41,440	+22.73	5,04,00,596	4,64,78,031	

* पुनर्रचित जिल्ह्यांची २००१ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या

* Population of bifurcated Districts as per 2001 census

आधार :भारतीय जनगणना, २००१

Source : Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या /Number of Villages and Towns

(जनगणना /Population Census, 2001)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे	गावे /Villages 1991 वस्ती असलेली Inhabited	1991 वस्ती नसलेली Un-inhabited	1991 एकूण Total	2001 वस्ती असलेली Inhabited	2001 वस्ती नसलेली Un-inhabited	2001 एकूण Total	शहरे/Towns 1991	शहरे/Towns 2001	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई शहर	-	-	-	-	-	-	1	1	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,679	18	1,697	1,727	21	1,748	23	37	Thane
4	रायगड	1,851	57	1,908	1,859	60	1,919	19	26	Raigad
5	रत्नागिरी	1,515	4	1,519	1,539	4	1,543	8	10	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	736	-	736	743	-	743	4	5	Sindhudurg
7	नाशिक	1,814	4	1,818	1,923	6	1,929	17	18	Nashik
8	धुळे	653	17	670	678	3	681	3	3	Dhule
9	नंदुरबार	933	*	933	935	12	947	5	5	Nadurbar
10	जळगाव	1,480	30	1,510	1,491	28	1,519	17	15	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,554	2	1,556	1,578	9	1,587	13	18	Ahmednagar
12	पुणे	1,844	18	1,862	1,844	22	1,866	34	25	Pune
13	सातारा	1,547	26	1,573	1,716	23	1,739	11	15	Satara
14	सांगली	723	4	727	721	3	724	8	8	Sangli
15	सोलापूर	1,134	8	1,142	1,138	12	1,150	10	10	Solapur
16	कोल्हापूर	1,188	15	1,203	1,196	21	1,217	12	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,300	44	1,344	1,300	44	1,344	8	9	Aurangabad
18	जालना	956	11	967	963	8	971	4	4	Jalna
19	परभणी	776	45	821	830	11	841	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	693	*	693	672	38	710	3	4	Hingoli
21	बीड	1,269	11	1,280	1,354	11	1,365	7	6	Beed
22	नांदेड	1,515	65	1,580	1,546	63	1,609	13	13	Nanded
23	उस्मानाबाद	716	6	722	729	5	734	8	8	Osmanabad
24	लातूर	914	22	936	921	23	944	5	5	Latur
25	बुलढाणा	1,299	128	1,427	1,297	136	1,433	11	11	Buldhana
26	अकोला	787	202	989	862	124	986	6	8	Akola
27	वाशिम	787		787	702	87	789	4	4	Washim
28	अमरावती	1,681	315	1,996	1,679	323	2,002	11	11	Amravati
29	यवतमाळ	1,836	272	2,108	1,856	274	2,130	10	13	Yavatmal
30	वर्धा	967	412	1,379	1,004	378	1,382	6	7	Wardha
31	नागपूर	1,635	243	1,878	1,628	241	1,869	23	29	Nagpur
32	भंडारा	961	149	1,110	778	92	870	6	6	Bhandara
33	गोंदिया	693	*	693	893	57	950	2	2	Gondia
34	चंद्रपूर	1,473	319	1,792	1,472	319	1,791	12	14	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,503	168	1,671	1,521	158	1,679	4	2	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	40,412	2,615	43,027	41,095	2,616	43,711	336	378	Maharashtra State

आधार : (१) भारताची जनगणना १९९१ व २००१

Source : (1) Population Census of India, 1991 & 2001

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.7

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

तक्ता क्रमांक/

गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण

(जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वस्ती असलेल्या एकूण गावांची संख्या Total No. of inhabited Villages	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population	लोकसंख्येचा गट / Population range: 200 पेक्षा कमी / Less than 200		200-499		500-999	
				खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	1,727	22,29,376	66	8,654	314	1,15,361	567	4,17,189
4	रायगड	1,859	16,73,094	149	19,620	546	1,94,096	657	4,66,152
5	रत्नागिरी	1,539	15,04,568	72	8,553	384	1,40,644	550	4,01,663
6	सिंधुदुर्ग	743	7,86,506	30	3,293	154	56,238	257	1,89,763
7	नाशिक	1,923	30,56,240	27	3,911	256	96,168	583	4,31,749
8	धुळे	678	12,62,062	12	1,694	74	27,071	163	1,23,572
9	नंदुरबार	935	11,09,036	55	6,039	159	55,905	308	2,30,392
10	जळगाव	1,491	26,29,896	44	5,276	189	70,877	419	3,09,449
11	अहमदनगर	1,578	32,36,945	13	1,869	105	40,392	397	2,99,417
12	पुणे	1,844	30,31,718	99	10,472	296	1,03,550	469	3,43,160
13	सातारा	1,716	24,10,873	96	12,235	370	1,31,739	494	3,54,460
14	सांगली	721	19,50,306	1	152	38	15,104	134	99,269
15	सोलापूर	1,138	26,24,259	9	1,164	66	26,098	194	1,48,703
16	कोल्हापूर	1,196	24,72,809	22	2,846	131	49,422	287	2,09,179
17	औरंगाबाद	1,300	18,09,863	78	8,346	211	76,812	404	3,00,389
18	जालना	963	13,05,115	29	3,620	104	39,583	322	2,41,783
19	परभणी	830	10,42,529	24	3,063	162	59,956	254	1,84,044
20	हिंगोली	672	8,33,130	34	3,626	103	38,430	216	1,58,919
21	बीड	1,354	17,74,180	36	4,910	230	82,605	457	3,35,769
22	नांदेड	1,546	21,87,195	43	4,779	202	74,054	476	3,49,853
23	उस्मानाबाद	729	12,53,330	12	1,782	83	32,009	186	1,37,273
24	लातूर	921	15,90,024	9	1,347	89	32,731	252	1,88,272
25	बुलढाणा	1,297	17,59,097	108	9,801	191	67,746	365	2,69,139
26	अकोला	862	10,02,742	100	9,126	204	73,346	253	1,84,635
27	वाशिम	702	8,41,771	52	4,683	108	40,098	221	1,69,477
28	अमरावती	1,679	17,07,581	285	24,575	411	1,44,498	464	3,31,452
29	यवतमाळ	1,856	20,01,060	167	16,187	394	1,42,613	608	4,37,675
30	वर्धा	1,004	9,11,695	203	14,220	235	84,358	297	2,10,687
31	नागपूर	1,628	14,53,886	252	21,919	446	1,56,541	534	3,82,777
32	भंडारा	778	9,60,418	67	7,212	124	42,848	233	1,71,878
33	गोंदिया	893	10,57,276	65	7,036	130	46,474	297	2,17,364
34	चंद्रपूर	1,472	14,06,034	178	19,256	389	1,36,608	456	3,31,723
35	गडचिरोली	1,521	9,03,033	505	53,075	469	1,54,668	300	2,09,834
	महाराष्ट्र राज्य	41,095	5,57,77,647	2,942	3,04,341	7,367	26,48,643	12,074	88,37,060

आधार.- भारताची जनगणना, २००१

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.7

Villages Classified by Population

Population Census, 2001)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000 - 1,999		2,000-4,999		5,000-9,999		१०,००० आणि त्यापेक्षा अधिक 10,000 and above		
खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai City
								Mumbai Suburban
524	7,29,635	219	6,40,422	29	1,94,853	8	1,23,262	Thane
365	4,99,228	124	3,61,309	17	1,15,982	1	16,707	Raigad
400	5,55,841	126	3,46,265	6	39,249	1	12,353	Ratnagiri
232	3,19,246	65	1,82,224	5	35,742	-	-	Sindhudurg
624	8,96,176	363	10,45,673	53	3,37,609	17	2,44,954	Nashik
225	3,23,790	170	4,92,754	27	1,87,561	7	1,05,620	Dhule
285	4,00,929	113	3,10,778	14	93,712	1	11,281	Nadurbar
482	6,75,817	271	7,97,658	70	4,70,347	16	3,00,472	Jalgaon
540	7,78,622	415	12,55,273	88	5,73,480	20	2,87,892	Ahmednagar
535	7,61,373	358	10,81,308	70	4,58,287	17	2,73,568	Pune
412	5,83,930	282	8,32,142	50	3,23,545	12	1,72,822	Satara
232	3,34,994	221	6,80,271	73	4,93,113	22	3,27,403	Sangli
409	5,95,805	373	11,27,729	71	4,62,366	16	2,62,394	Solapur
376	5,39,543	284	8,65,221	74	4,89,485	22	3,17,113	Kolhapur
374	5,21,164	194	5,70,118	31	2,03,132	8	1,29,902	Aurangabad
364	5,09,995	124	3,47,528	17	1,20,523	3	42,083	Jalna
261	3,65,715	115	3,25,082	12	81,398	2	23,271	Parbhani
230	3,22,912	75	1,98,755	11	75,954	3	34,534	Hingoli
416	5,83,782	187	5,23,424	21	1,36,326	7	1,07,364	Beed
555	7,74,759	229	6,42,997	34	2,20,648	7	1,20,105	Nanded
264	3,74,455	149	4,40,647	28	1,80,425	7	86,739	Osmanabad
331	4,85,722	203	5,77,044	29	1,91,705	8	1,13,203	Latur
399	5,55,354	193	5,41,498	35	2,39,411	6	76,148	Buldhana
194	2,65,557	86	2,58,080	19	1,18,717	6	93,281	Akola
231	3,14,575	84	2,50,684	3	20,338	3	41,916	Washim
355	4,90,839	126	3,66,352	25	1,83,207	13	1,66,658	Amravati
494	6,90,059	161	4,47,116	26	1,68,896	6	98,514	Yavatmal
186	2,50,494	63	1,86,084	16	1,12,668	4	53,184	Wardha
269	3,71,030	97	2,90,023	24	1,63,173	6	68,423	Nagpur
232	3,19,188	109	3,13,634	10	68,074	3	37,584	Bhandara
269	3,82,440	120	3,14,874	10	66,487	2	22,601	Gondia
317	4,37,205	114	3,30,023	14	1,00,939	4	50,280	Chandrapur
188	2,49,809	49	1,43,078	6	37,063	4	55,506	Gadchiroli
11,570	1,62,59,983	5,862	1,70,86,068	1,018	67,64,415	262	38,77,137	Maharashtra State

Source.-Population Census of India 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सर्व वर्ग / All classes		वर्ग / class I (लोकसंख्या/population आणि त्याहून अधिक 1,00,000 and above)		वर्ग / class II (लोकसंख्या/population 50,000 to 99,999)		वर्ग / class III (लोकसंख्या/population 20,000 to 49,999)	
		शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर								
2	मुंबई उपनगर	1	1,19,78,450	1	1,19,78,450	-	-	-	-
3	ठाणे	37	59,02,473	10	53,76,918	2	1,50,625	4	1,36,499
4	रायगंड	26	5,34,835	1	1,04,058	2	1,40,519	4	1,03,259
5	रत्नागिरी	10	1,92,209	-	-	1	70,383	1	46,229
6	सिंधुदुर्ग	5	82,319	-	-	-	-	1	22,901
7	नाशिक	18	19,37,556	2	14,86,639	2	1,23,021	9	2,74,943
8	धुळे	3	4,45,885	1	3,41,755	1	61,694	1	42,436
9	नंदुरबार	5	2,02,673	-	-	1	94,368	3	1,04,711
10	जळगाव	15	10,52,794	2	5,40,990	3	2,43,465	7	2,25,367
11	अहमदनगर	18	8,03,697	1	3,07,615	3	2,03,183	7	2,07,739
12	पुणे	25	42,00,837	2	35,50,945	4	2,64,424	8	2,53,404
13	सातारा	15	3,98,121	1	1,08,048	2	1,06,961	3	73,114
14	सांगली	8	6,33,218	1	4,36,781	1	58,330	3	1,08,464
15	सोलापूर	10	12,25,284	2	9,77,263	1	91,379	5	1,32,740
16	कोल्हापूर	18	10,50,353	2	7,50,777	-	-	8	2,15,348
17	औरंगाबाद	9	10,87,150	1	8,73,311	-	-	5	1,72,177
18	जालना	4	3,07,865	1	2,35,795	-	-	2	55,120
19	परभणी	8	4,85,186	1	2,59,329	-	-	6	2,12,835
20	हिंगोली	4	1,54,030	-	-	2	1,26,797	1	20,632
21	बीड	6	3,87,070	1	1,38,196	2	1,58,015	2	72,521
22	नांदेड	13	6,89,064	1	4,30,733	-	-	7	1,93,049
23	उस्मानाबाद	8	2,33,256	-	-	1	80,625	3	84,906
24	लातूर	5	4,90,261	1	2,99,985	1	91,933	3	98,343
25	बुलढाणा	11	4,73,383	-	-	4	2,65,094	6	1,94,348
26	अकोला	8	6,27,497	1	4,00,520	1	80,726	3	98,594
27	वाशिम	4	1,78,445	-	-	2	1,23,114	2	55,331
28	अमरावती	11	8,99,579	2	6,56,826	1	51,170	5	1,51,518
29	यवतमाळ	13	4,57,211	1	1,20,676	2	1,20,000	5	1,53,931
30	वर्धा	7	3,25,041	1	1,11,118	1	92,342	2	77,097
31	नागपूर	29	26,13,751	1	2,0,52,066	1	84,344	8	2,57,053
32	भंडारा	6	175,728	-	-	1	85,213	2	64,608
33	गोंदिया	2	1,43,431	1	1,20,902	-	-	1	22,529
34	चंद्रपूर	14	6,65,067	1	2,89,450	2	1,46,898	6	1,73,027
35	गडचिरोली	2	67,261	-	-	-	-	2	67,261
	महाराष्ट्र राज्य	**378**	**4,11,00,980**	**40**	**3,19,49,146**	**44**	**31,14,623**	**135**	**41,72,034**

आधार.- भारताची जनगणना, २००१

/ AREA AND POPULATION
/ TABLE No. 1.8
/ Towns/Urban Agglomerations classified by population
/ Population Census - 2001)

वर्ग / class IV (लोकसंख्या/population 10,000 to 19,999)		वर्ग / class V (लोकसंख्या/population 5,000 to 9,999)		वर्ग / class VI (लोकसंख्या/population हून कमी Less than 5,000)		Districts
शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
						Mumbai City
-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
14	1,92,618	7	45,813	-	-	Thane
7	1,02,122	12	84,877	-	-	Raigad
5	57,704	2	14,686	1	3,207	Ratnagiri
4	59,418	-	-	-	-	Sindhudurg
3	37,002	2	15,951	-	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	Dhule.
-	-	-	-	1	3,594	Nadurbar
2	34,524	1	8,448	-	-	Jalgaon
4	62,970	3	22,190	-	-	Ahmednagar
7	1,00,385	4	31,679	-	-	Pune
7	99,170	1	6,886	1	3,942	Satara
2	25,721	-	-	1	3,922	Sangli
2	23,902	-	-	-	-	Solapur
4	57,334	3	23,442	1	3,452	Kolhapur
2	31,966	1	9,696	-	-	Aurangabad
1	16,950	-	-	-	-	Jalna
1	13,022	-	-	-	-	Parbhani
-	-	1	6,601	-	-	Hingoli
1	18,338	-	-	-	-	Beed
4	57,618	1	7,664	-	-	Nanded
4	67,725	-	-	-	-	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	Latur
1	13,941	-	-	-	-	Buldhana
3	47,657	-	-	-	-	Akola
-	-	-	-	-	-	Washim
2	35,354	-	-	1	4,711	Amravati
3	50,181	1	8,307	1	4,116	Yavatmal
3	44,484	-	-	-	-	Wardha
11	1,64,997	7	52,955	1	2,336	Nagpur
1	11,965	2	13,942	-	-	Bhandara
-	-	-	-	-	-	Gondia
3	44,232	2	11,460	-	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
101	**14,71,300**	**50**	**3,64,597**	**8**	**29,280**	**Maharashtra State**

Source.-Population Census of India 2001

RC 4145-9

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas

(जनगणना /Population Census, 2001)

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले (1)			एकूण Total (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	District/Towns/U.A (1)
	महाराष्ट्र राज्य	एकूण/Total	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	Maharashtra State
		ग्रामीण/Rural	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	
		नागरी/Urban	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	
1	मुंबई शहर	एकूण/Total	33,38,031	18,78,246	14,59,785	Mumbai City
		ग्रामीण/Rural	-	-	-	
		नागरी/Urban	33,38,031	18,78,246	14,59,785	
I.	बृहन्मुंबई (म.न.पा.-	भाग)	33,38,031	18,78,246	14,59,785	Bruhan Mumbai (M.Corpn-Part)
2	मुंबई उपनगर	एकूण/Total	86,40,419	47,41,720	38,98,699	Mumbai Suburban
		ग्रामीण/Rural	-	-	-	
		नागरी/Urban	86,40,419	47,41,720	38,98,699	
I.	बृहन्मुंबई (म.न.पा.-	भाग)	86,40,419	47,41,720	38,98,699	Bruhan Mumbai (M.Corpn-Part)
3	ठाणे	एकूण/Total	81,31,849	43,77,747	37,54,102	Thane
		ग्रामीण/Rural	22,29,376	11,48,123	10,81,253	
		नागरी/Urban	59,02,473	32,29,624	26,72,849	
I.	अंबरनाथ(नपा)		2,03,804	1,07,325	96,479	Ambarnath(M Cl)
II.	बदलापूर (नपा)		97,948	51,859	46,089	Badlapur (M Cl)
III.	भिवंडी (नप)		5,98,741	3,67,565	2,31,176	Bhiwandi (M Cl)
IV.	बोईसर(ज.श.)		14,685	8,329	6,356	Boisar (CT)
V.	चिंचणी (ज.श.)		13,437	6,822	6,615	Chinchani (CT)
VI.	डहाणू(न.प.)		44,401	22,907	21,494	Dahanu (M Cl)
VII.	गोखिवरे (ज.श.)		20,075	11,439	8,636	Gokhivare (CT)
VIII.	जव्हार (न.प.)		11,298	5,977	5,321	Jawhar (M Cl)
IX.	कल्याण-डोंबिवली(म.न.पा.)		11,93,512	6,33,508	5,60,004	Kalyan-Dombivli (M Corp.)
X.	कारीवली(ज.श.)		12,932	9,990	2,942	Karivali (CT)
XI.	कसारा बुद्रुक (ज.श.)		15,192	7,817	7,375	Kasara Budruk (CT)
XII.	काटई (ज.श.)		11,252	8,347	2,905	Katai (CT)
XIII.	कातकर (ज.श.)		6,108	3,421	2,687	Katkar (CT)
XIV.	खोणी (ज.श.)		22,686	14,619	8,067	Khoni (CT)
XV.	कोन (ज.श.)		15,159	7,998	7,161	Kon (CT)
XVI	कोफरड(ज.श.)		5,276	2,702	2,574	Kopharad (CT)
XVII.	मनोर (ज.श.)		8,343	4,330	4,013	Manor (CT)
XVIII.	मिरा भायंदर (ज.श.)		5,20,388	2,86,391	2,33,997	Mira-Bhayandar (M Cl)
XIX.	मरबाड (ज.श.)		15,821	8,592	7,229	Murbad (CT)
XX.	नालासोपारा (न.प.)		1,84,538	98,870	85,668	Nalasopara (M Cl)
XXI.	नवघर-माणिरपूर (न.प.)		1,16,723	61,757	54,966	Navghar-Manikpur (M Cl)
XXII.	नवी-मुंबई (म.न.पा.)		7,04,002	3,95,705	3,08,297	Navi Mumbai (M Corp.)
XXIII.	पडघा (ज.श.)		5,047	2,633	2,414	Padagha (CT)
XXIV.	पालघर (न.प.)		52,677	28,645	24,032	Palghar (M Cl)
XXV.	पास्थळ (ज.श.)		16,185	8,634	7,551	Pasthal (CT)
XXVI.	संडोर (जश.)		8,336	4,262	4,074	Sandor (CT)
XXVII.	शहापूर (ज.श.)		10,490	5,371	5,119	Shahapur (CT)
XXVIII.	शेलार (ज.श.)		10,612	6,612	4,000	Shelar (CT)
XXIX	तारापूर (ज.श.)		7,014	3,538	3,476	Tarapur (CT)
XXX.	ठाणे (म.न.पा.)		12,62,551	6,75,147	5,87,404	Thane (M Corp.)
XXXI.	उल्हासनगर (म.न.पा.)		4,73,731	2,51,888	2,21,843	Ulhasnagar (M Corp.)
XXXII.	उंबरपाडा नांदडे (ज.श.)		5,689	3,013	2,676	Umbar Pada Nandade (CT)
XXXIII.	वाडा (ज.श.)		14,286	7,479	6,807	Vada (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
XXXIV. वसई (न.प.)		49,337	25,011	24,326	Vasai (M Cl)
XXXV. वाशिंद (ज.श.)		15,881	8,480	7,401	Vashind (CT)
XXXVI. विरार (न.प.)		1,18,928	63,704	55,224	Virar (M Cl)
XXXVII. वळीव (ज.श.)		15,388	8,937	6,451	Waliv (CT)
4 रायगड	**एकूण/Total**	**22,07,929**	**11,17,628**	**10,90,301**	**Raigad**
	ग्रामीण/Rural	**16,73,094**	**8,33,965**	**8,39,129**	
	नागरी/Urban	**5,34,835**	**2,83,663**	**2,51,172**	
I. अलिबाग (न.प.)		19,496	10,137	9,359	Alibag (M Cl)
II. आंबिवली तर्फ वणखळ (ज.श.)		6,798	3,768	3,030	Ambivali Tarf Wankhal (CT)
III. बीरवाडी (ज.श.)		7,272	3,954	3,318	Birwadi (CT)
IV. धटाव (ज.श.)		5,035	2,817	2,218	Dhatau (CT)
V. गोरेगाव (ज.श.)		6,868	3,409	3,459	Goregaon (CT)
VI. कळुंद्रे (ज.श.)		7,584	3,928	3,656	Kalundre (CT)
VII. कर्जत (न.प.)		25,531	13,206	12,325	Karjat (M Cl)
VIII. केगांव (ज.श.)		7,923	4,336	3,587	Kegaon (CT)
IX. खोपोली (न.प.)		58,664	31,294	27,370	Khopoli (M Cl)
X. महाड (न.प.)		24,276	12,764	11,512	Mahad (M Cl)
XI. माथेरान (न.प.)		5,139	2,979	2,160	Matheran (M Cl)
XII. म्हसळा (ज.श.)		8,763	4,265	4,498	Mhasla (CT)
XIII. मोहपाडा उर्फ वासंबे (ज.श.)		8,735	4,735	4,000	Mohpada Alias Wasambe (CT)
XIV. मुरूड (न.प.)		12,552	6,063	6,489	Murud (M Cl)
XV. नागोठणे (ज.श.)		10,239	5,381	4,858	Nagothana (CT)
XVI नवी-मुंबई (पनवेल, रायगड)(ज.श.)		81,855	46,219	35,636	Navi Mumbai (Panvel, Raigarh) (C
XVII. नेरुळ (जश.)		14,739	7,551	7,188	Neral (CT)
XVIII. पाली (ज.श.)		8,172	4,175	3,997	Pali (CT)
XIX. पनवेल (न.प.)		104,058	54,963	49,095	Panvel (M Cl)
XX. पेण (न.प.)		30,201	15,844	14,357	Pen (M Cl)
XXI. पोलादपूर (ज.श.)		5,297	2,657	2,640	Poladpur (CT)
XXII. रोहा अष्टमी (न.प.)		19,071	9,871	9,200	Roha Ashtami (M Cl)
XXIII. श्रीवर्धन (न.प.)		15,186	7,400	7,786	Shrivardhan (M Cl)
XXIV. तलोजे पंचानंद (ज.श.)		10,839	5,905	4,934	Taloje Panchnad (CT)
XXV. उरण (न.प.)		23,251	12,250	11,001	Uran (M Cl)
XXVI. उटेखोल (ज.श.)		7,291	3,792	3,499	Utekhol (CT)
5 रत्नागिरी	**एकूण/Total**	**16,96,777**	**7,94,498**	**9,02,279**	**Ratnagiri**
	ग्रामीण/Rural	**15,04,568**	**6,95,635**	**8,08,933**	
	नागरी/Urban	**1,92,209**	**98,863**	**93,346**	
I. चिपळूण (न.प.)		46,229	23,343	22,886	Chiplun (M Cl)
II. दापोली कँप (ज.श.)		10,414	5,353	5,061	Dapoli Camp (CT)
III. गुहागर (ज.श.)		3,207	1,646	1,561	Guhagar (CT)
IV. जालगाव (ज.श.)		5,449	2,769	2,680	Jalgaon (CT)
V. खेड (न.प.)		13,813	6,808	7,005	Khed (M Cl)
VI. खेर्डी (ज.श.)		10,702	5,659	5,043	Kherdi (CT)
VII. लांजा (ज.श.)		12,276	6,279	5,997	Lanja (CT)
VIII. नाचणे (ज.श.)		9,237	4,779	4,458	Nachane (CT)
IX. राजापूर (न.प.)		10,499	5,222	5,277	Rajapur (M Cl)
X. रत्नागिरी (न.प.)		70,383	37,005	33,378	Ratnagiri (M Cl)
6 सिंधुदुर्ग	**एकूण/Total**	**8,68,825**	**4,17,890**	**4,50,935**	**Sindhudurg**
	ग्रामीण/Rural	**7,86,506**	**3,76,272**	**4,10,234**	
	नागरी/Urban	**82,319**	**41,618**	**40,701**	
I. कणकवली (ज.श.)		14,625	7,503	7,122	Kankavli (CT)
II. कुडाळ (ज.श.)		13,642	6,918	6,724	Kudal (CT)
III. मालवण (न.प.)		18,680	9,496	9,184	Malwan (M Cl)
IV. सावंतवाडी (न.प.)		22,901	11,540	11,361	Sawantwadi (M Cl)
V. वेंगुर्ला (न.प.)		12,471	6,161	6,310	Vengurla (M Cl)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
7	नाशिक	एकूण/Total	49,93,796	25,90,912	24,02,884	Nashik
		ग्रामीण/Rural	30,56,240	15,71,221	14,85,019	Rural
		नागरी/Urban	19,37,556	10,19,691	9,17,865	Urban
I.	भगूर (न.प.)		12,457	6,381	6,076	Bhagur (M Cl)
II.	देवळी (क.मं.)		50,620	27,712	22,908	Deolali (CB)
III.	दैने (जश.)		24,832	12,730	12,102	Dyane (CT)
IV.	एकलहरे (ज.श.)		12,013	6,258	5,755	Eklahare (CT)
V.	घोटी बुद्रुक (ज.श.)		20,206	10,412	9,794	Ghoti Budruk (CT)
VI.	इगतपुरी (न.प.)		31,539	16,405	15,134	Igatpuri (M Cl)
VII.	लालसगाव (ज.श.)		12,532	6,568	5,964	Lasalgaon (CT)
VIII.	मालेगांव(न.प.)		4,09,403	2,08,864	2,00,539	Malegaon (M Cl)
IX.	मनमाड (न.प.)		72,401	37,002	35,399	Manmad (M Cl)
X.	नांदगाव (न.प.)		23,195	11,981	11,214	Nandgaon (M Cl)
XI.	नाशिक (म.न.पा.)		10,77,236	5,75,737	5,01,499	Nashik (M Corp.)
XII.	ओझर (ज.श.)		45,954	24,249	21,705	Ozar (CT)
XIII.	सटाणा (न.प.)		32,561	16,793	15,768	Satana (M Cl)
XIV.	सिन्नर (न.प.)		31,630	16,429	15,201	Sinnar (M Cl)
XV.	सोयगाव (ज.श.)		21,819	11,347	10,472	Soyagaon (CT)
XVI	सुरगणा (ज.श.)		6,147	3,297	2,850	Surgana (CT)
XVII.	त्रिंबक (न.प.)		9,804	5,124	4,680	Trimbak (M Cl)
XVIII.	येवला (न.प.)		43,207	22,402	20,805	Yevla (M Cl)
8	धुळे	एकूण/Total	17,07,947	8,78,372	8,29,575	Dhule
		ग्रामीण/Rural	12,62,062	6,46,364	6,15,698	
		नागरी/Urban	4,45,885	2,32,008	2,13,877	
I.	धुळे (न.प.)		3,41,755	1,77,772	1,63,983	Dhule (M Cl)
II.	दोंडाईचा-वरवली (न.प.)		42,436	22,109	20,327	Dondaicha-Warwade(M Cl)
III.	शिरपुर-वरवडे (न.प.)		61,694	32,127	29,567	Shirpur-Warwade (M Cl)
9	नंदुरबार	एकूण/Total	13,11,709	6,63,511	6,48,198	Nandurbar
		ग्रामीण/Rural	11,09,036	5,58,513	5,50,523	
		नागरी/Urban	2,02,673	1,04,998	97,675	
I.	नंदुरबार (न.प.)		94,368	49,118	45,250	Nandurbar (M Cl)
II.	नवापूर (न.प.)		29,979	15,427	14,552	Nawapur (M Cl)
III.	पुरूशोत्तमनगर (जश.)		3,594	1,922	1,672	Purushottamnagar (CT)
IV.	शहादे (न.प.)		49,696	25,751	23,945	Shahade (M Cl)
V.	तळोदे (न.प.)		25,036	12,780	12,256	Talode (M Cl)
10	जळगाव	एकूण/Total	36,82,690	19,05,493	17,77,197	Jalgaon
		ग्रामीण/Rural	26,29,896	13,57,031	12,72,865	
		नागरी/Urban	10,52,794	5,48,462	5,04,332	
I.	अंमळनेर (न.प.)		91,490	47,491	43,999	Amalner (M Cl)
II.	भुसावळ (न.प.)		1,72,372	89,208	83,164	Bhusawal (M Cl)
III.	चाळीसगाव (न.प.)		91,110	47,629	43,481	Chalisgaon(M Cl)
IV.	चोपडा (न.प.)		60,865	31,609	29,256	Chopda (M Cl)
V.	धारणगाव (न.प.)		33,625	17,275	16,350	Dharangaon (M Cl)
VI.	एरंडोल (न.प.)		30,120	15,562	14,558	Erandol (MC)
VII.	फैजपूर (न.प.)		23,694	12,310	11,384	Faizpur (M Cl)
VIII.	जळगाव (न.प.)		3,68,618	1,93,496	1,75,122	Jalgaon (M Cl)
IX.	कांदारी (ज.श.)		15,192	8,035	7,157	Kandari (CT)
X.	निंभोर बुद्रुक		8,448	4,485	3,963	Nimbhore Budruk (CT)
XI.	पाचोरा (न.प.)		45,333	23,511	21,822	Pachora (M Cl)
XII.	पारोळा (न.प.)		34,799	18,014	16,785	Parola (M Cl)
XIII.	रावेर (न.प.)		25,993	13,427	12,566	Raver (M Cl)
XIV.	सावदा (न.प.)		19,332	9,996	9,336	Savda (M Cl)
XV.	यावल (न.प.)		31,803	16,414	15,389	Yawal (M Cl)
11	अहमदनगर	एकूण/Total	40,40,642	20,83,053	19,57,589	Ahmadnagar
		ग्रामीण/Rural	32,36,945	1,661,811	15,75,134	
		नागरी/Urban	8,03,697	421,242	3,82,455	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
I.	अहमदनगर (क.मं.)		39,934	25,201	14,733	Ahmadnagar (CB)
II.	अहमदनगर (न.प.)		3,07,615	1,59,564	1,48,051	Ahmadnagar (M Cl)
III.	भिंगार (ज.श.)		7,620	3,939	3,681	Bhingar (CT)
IV.	देवळाली प्रवरा (न.प.)		30,340	15,771	14,569	Deolali Pravara (M Cl)
V.	घुलेवाडी (ज.श.)		19,367	10,638	8,729	Ghulewadi (CT)
VI.	जामखेड (ज.श.)		27,654	14,258	13,396	Jamkhed (CT)
VII.	कोपरगाव (न.प.)		59,970	30,760	29,210	Kopargaon (M Cl)
VIII.	नागापूर (ज.श.)		7,064	3,994	3,070	Nagapur (CT)
IX.	नागरदेवळे (ज.श.)		13,724	7,142	6,582	Nagardeole (CT)
X.	पाथर्डी (न.प.)		22,827	11,977	10,850	Pathardi (M Cl)
XI.	राहता पिंपळास (न.प.)		19,019	9,697	9,322	Rahta Pimplas (M Cl)
XII.	राहुरी (न.प.)		34,476	17,876	16,600	Rahuri (M Cl)
XIII.	संगमनेर (न.प.)		61,958	31,699	30,259	Sangamner (M Cl)
XIV.	शिर्डी (न.प.)		26,184	13,880	12,304	Shirdi (M Cl)
XV.	श्रीगोंदा (न.प.)		26,324	13,620	12,704	Shrigonda (M Cl)
XVI.	श्रीरामपुर (न.प.)		81,255	41,355	39,900	Shrirampur (M Cl)
XVII.	श्रीरामपुर (ग्रा.)(ज.श.)		7,506	3,853	3,653	Shrirampur (Rural) (CT)
XVIII.	शिंगणापूर (ज.श.)		10,860	6,018	4,842	Singnapur (CT)
12	पुणे	एकूण/Total	72,32,555	37,69,128	34,63,427	Pune
		ग्रामीण/Rural	30,31,718	15,57,463	14,74,255	
		नागरी/Urban	42,00,837	22,11,665	19,89,172	
I.	आळंदी (न.प.)		17,565	9,825	7,740	Alandi (M Cl)
II.	बारामती (न.प.)		51,334	26,583	24,751	Baramati (M Cl)
III.	भोर (न.प.)		17,886	9,136	8,750	Bhor (M Cl)
IV.	चाकण (ज.श.)		21,680	11,743	9,937	Chakan (CT)
V.	दौंड (न.प.)		42,204	21,595	20,609	Daund (M Cl)
VI.	देहू (ज.श.)		5,332	2,751	2,581	Dehu (CT)
VII.	देहूरोड (क.मं.)		46,921	24,855	22,066	Dehu Road (CB)
VIII.	इंदापूर (न.प.)		21,592	11,230	10,362	Indapur (M Cl)
IX.	जेजुरी (न.प.)		12,000	6,269	5,731	Jejuri (M Cl)
X.	जुन्नर (न.प.)		24,741	12,886	11,855	Junnar (M Cl)
XI.	खडकाळे (ज.श.)		9,804	5,066	4,738	Khadkale (CT)
XII.	किरकी (क.मं.)		77,473	43,386	34,087	Kirkee (CB)
XIII.	कुसगांव बुद्रुक (ज.श.)		8,567	4,560	4,007	Kusgaon Budruk (CT)
XIV.	लोणावळा (न.प.)		55,652	30,189	25,463	Lonavala (M Cl)
XV.	मंचर (ज.श.)		13,799	7,111	6,688	Manchar (CT)
XVI	पिंपरी चचंवड (म.न.पा.)		10,12,472	547,050	465,422	Pimpri Chinchwad (M Corp.)
XVII.	पुणे (क.मं.)		79,965	41,241	38,724	Pune (CB)
XVIII.	पुणे (म.न.पा.)		25,38,473	13,21,338	12,17,135	Pune (M Corp.)
XIX.	राजगुरूनगर (खेड) (ज.श.)		17,636	9,097	8,539	Rajgurunagar (Khed) (CT)
XX.	सासवड (नप.)		26,689	13,794	12,895	Sasvad (M Cl)
XXI.	शिरपुर (नप.)		26,999	14,048	12,951	Shirur (M Cl)
XXII.	शिवतकर (निरा)(ज.श.)		10,135	5,152	4,983	Shivatkar (Nira) (CT)
XXIII.	तळोव दाभाडे (न.प)		42,578	22,534	20,044	Talegaon Dabhade (M Cl)
XXIV.	टाथवडे (ज.श.)		7,976	4,285	3,691	Tathavade (CT)
XXV.	वडगांव (ज.श.)		11,364	5,941	5,423	Vadgaon (CT)
13	सातारा	एकूण/Total	28,08,994	1,408,326	14,00,668	Satara
		ग्रामीण/Rural	24,10,873	1,201,817	12,09,056	
		नागरी/Urban	3,98,121	206,509	1,91,612	
I.	गोडोली (ज.श.)		16,749	8,784	7,965	Godoli (CT)
II.	कराड (न.प.)		56,161	28,918	27,243	Karad (M Cl)
III.	करंजे तर्फ सातारा (ज.श.)		21,504	11,322	10,182	Karanje Turf Satara (CT)
IV.	खेड (ज.श.)		6,886	3,552	3,334	Khed (CT)
V.	कोडोली (ज.श.)		16,416	8,629	7,787	Kodoli (CT)
VI.	महाबळेश्वर (न.प.)		12,737	7,043	5,694	Mahabaleshwar (M Cl)
VII.	म्हसवड (न.प.)		20,500	10,331	10,169	Mhaswad (M Cl)
VIII.	पांचगणी (न.प.)		13,280	7,534	5,746	Panchgani (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
IX.	पाटण (ज.श.)		11,598	5,977	5,621	Patan (CT)
X.	फलटण (न.प.)		50,800	25,935	24,865	Phaltan (M Cl)
XI.	सातारा (न.प.)		16,554	8,426	8,128	Rahimatpur (M Cl)
XII.	शिरवळ (न.प.)		1,08,048	55,938	52,110	Satara (M Cl)
XIII.	शिरवळ (ज.श.)		11,836	6,181	5,655	Shirwal (CT)
XIV.	वानवडी (सदाशिवगड) (ज.श.)		3,942	2,045	1,897	Vanvadi (Sadashivgad) (CT)
XV.	वाई (न.प.)		31,110	15,894	15,216	Wai (M Cl)
14	सांगली	एकूण/Total	25,83,524	13,20,088	12,63,436	Sangli
		ग्रामीण/Rural	19,50,306	9,94,155	9,56,151	
		नागरी/Urban	6,33,218	3,25,933	3,07,285	
I.	आष्टा (न.प.)		33,203	17,080	16,123	Ashta (M Cl)
II.	बुधगाव (ज.श.)		14,728	7,805	6,923	Budhgaon (CT)
III.	माधवनगर (ज.श.)		10,993	5,658	5,335	Madhavnagar (CT)
IV.	मणदूर (ज.श.)		3,922	1,897	2,025	Manadur (CT)
V.	सांगली-मिरज-कुपवाड (म.न.पा.)		4,36,781	2,24,300	2,12,481	Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)
VI.	तासगांव (न.प.)		33,457	17,387	16,070	Tasgaon (M Cl)
VII.	उरण इस्लामपूर (न.प.)		58,330	30,199	28,131	Uran Islampur (M Cl)
VIII.	विटा (न.प.)		41,804	21,607	20,197	Vita (M Cl)
15	सोलापूर	एकूण/Total	38,49,543	19,89,623	18,59,920	Solapur
		ग्रामीण/Rural	26,24,259	13,63,390	12,60,869	
		नागरी/Urban	12,25,284	6,26,233	5,99,051	
I.	अकक्लकोट (न.प.)		38,213	19,392	18,821	Akkalkot (M Cl)
II.	बार्शी (न.प.)		1,04,785	53,848	50,937	Barshi (M Cl)
III.	दुधनी (न.प.)		11,754	6,022	5,732	Dudhani (M Cl)
IV.	करमाळा (न.प.)		21,928	11,338	10,590	Karmala (M Cl)
V.	कुर्डूवाडी (न.प.)		22,777	11,763	11,014	Kurduvadi (M Cl)
VI.	मैंदर्गी (न.प.)		12,148	6,029	6,119	Maindargi (M Cl)
VII.	मंगळवेढा (न.प.)		21,706	11,252	10,454	Mangalvedhe (M Cl)
VIII.	पंढरपूर (न.प.)		91,379	47,285	44,094	Pandharpur (M Cl)
IX.	सांगोले (न.प.)		28,116	14,570	13,546	Sangole (M Cl)
X.	सोलापूर (म.नं.पा.)		872,478	4,44,734	4,27,744	Solapur (M Corp.)
16	कोल्हापूर	एकूण/Total	35,23,162	18,07,470	17,15,692	Kolhapur
		ग्रामीण/Rural	24,72,809	12,60,239	12,12,570	
		नागरी/Urban	10,50,353	5,47,231	5,03,122	
I.	आजरा (ज.श.)		14,849	7,610	7,239	Ajra (CT)
II.	गडहिंग्लज (न.प.)		25,357	13,039	12,318	Gadhinglaj (M Cl)
III.	गांधीनगर (ज.श.)		12,374	6,480	5,894	Gandhinagar (CT)
IV.	हुपरी (ज.श.)		28,265	14,522	13,743	Hupari (CT)
V.	इचलकरंजी (न.प.)		2,57,610	1,36,063	1,21,547	Ichalkaranji (M Cl)
VI.	जयसिंगपूर (न.प.)		43,067	22,017	21,050	Jaysingpur (M Cl)
VII.	कबनूर (ज.श.)		28,250	14,914	13,336	Kabnur (CT)
VIII.	कागल (न.प.)		23,776	12,109	11,667	Kagal (M Cl)
IX.	कळंबे तर्फ ठाणे (ज.श.)		8,734	4,615	4,119	Kalambe Turf Thane (CT)
X.	कोल्हापूर (म.न.पा.)		4,93,167	2,55,778	2,37,389	Kolhapur (M Corp.)
XI.	कोरोची (ज.श.)		18,120	9,642	8,478	Korochi (CT)
XII.	कुरुंदवाड (न.प.)		21,327	10,854	10,473	Kurundvad (M Cl)
XIII.	मलकापूर (न.प.)		5,504	2,782	2,722	Malkapur (M Cl)
XIV.	मुरगूड (न.प.)		9,204	4,720	4,484	Murgud (M Cl)
XV.	पांचगाव (ज.श.)		11,991	6,334	5,657	Pachgaon (CT)
XVI	पन्हाळा (न.प.)		3,452	1,978	1,474	Panhala (M Cl)
XVII.	उचगांव (ज.श.)		22,548	11,964	10,584	Uchgaon (CT)
XVIII.	वडगांव कसबा (न.प.)		22,758	11,810	10,948	Vadgaon Kasba (M Cl)
17	औरंगाबाद	एकूण/Total	28,97,013	15,05,363	13,91,650	Aurangabad
		ग्रामीण/Rural	18,09,863	9,34,813	8,75,050	
		नागरी/Urban	10,87,150	5,70,550	5,16,600	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
I.	औरंगाबाद (क.मं.)		19,172	9,942	9,230	Aurangabad (CB)
II.	औरंगाबाद (म.न.पा.)		8,73,311	4,59,295	4,14,016	Aurangabad (M Corp.)
III.	गंगापूर (न.प.)		22,325	11,652	10,673	Gangapur (M Cl)
IV.	कन्नड (न.प.)		34,403	17,868	16,535	Kannad (M Cl)
V.	खुलताबाद (न.प.)		12,794	6,645	6,149	Khuldabad (M Cl)
VI.	पैठण (न.प.)		34,518	17,681	16,837	Paithan (M Cl)
VII.	पंढरपूर (ज.श.)		9,696	5,438	4,258	Pandharpur (CT)
VIII.	सिल्लोड (न.प.)		43,867	22,873	20,994	Sillod (M Cl)
IX.	वैजापूर (न.प.)		37,064	19,156	17,908	Vaijapur (M Cl)
18	जालना	एकूण/Total	16,12,980	8,26,903	7,86,077	Jalna
		ग्रामीण/Rural	13,05,115	6,67,441	6,37,674	
		नागरी/Urban	3,07,865	1,59,462	1,48,403	
I.	आंबड (न.प.)		26,108	13,727	12,381	Ambad (M Cl)
II.	भोकरदन (न.प.)		16,950	8,888	8,062	Bhokardan (M Cl)
III.	जालना (न.प.)		2,35,795	1,21,922	1,13,873	Jalna (M Cl)
IV.	परतूर (न.प.)		29,012	14,925	14,087	Partur (M Cl)
19	परभणी	एकूण/Total	15,27,715	780,191	7,47,524	Parbhani
		ग्रामीण/Rural	10,42,529	529,729	5,12,800	
		नागरी/Urban	4,85,186	250,462	2,34,724	
I.	गगाखेड (न.प.)		40,428	20,727	19,701	Gangakhed (M Cl)
II.	जिंतूर (न.प.)		38,112	19,931	18,181	Jintur (M Cl)
III.	मानवत (न.प.)		29,218	14,879	14,339	Manwath (M Cl)
IV.	परभणी (न.प.)		2,59,329	1,33,959	1,25,370	Parbhani (M Cl)
V.	पाथरी (न.प.)		32,001	16,459	15,542	Pathri (M Cl)
VI.	पूर्णा (न.प.)		33,225	17,063	16,162	Purna (M Cl)
VII.	सेलू (न.प.)		39,851	20,718	19,133	Sailu (M Cl)
VIII.	सोनपेठ (न.प.)		13,022	6,726	6,296	Sonpeth (M Cl)
20	हिंगोली	एकूण/Total	9,87,160	5,05,373	4,81,787	Hingoli
		ग्रामीण/Rural	8,33,130	4,25,840	4,07,290	
		नागरी/Urban	1,54,030	79,533	74,497	
I.	बाभुळगाव (ज.श.)		6,601	3,456	3,145	Babhulgaon (CT)
II.	बसमत (न.प.)		57,365	29,734	27,631	Basmath (M Cl)
III.	हिंगोली (न.प.)		69,432	35,639	33,793	Hingoli (M Cl)
IV.	कळमनूरी (न.प.)		20,632	10,704	9,928	Kalamnuri (M Cl)
21	बीड	एकूण/Total	21,61,250	11,16,356	10,44,894	Beed
		ग्रामीण/Rural	17,74,180	9,15,071	8,59,109	
		नागरी/Urban	3,87,070	2,01,285	1,85,785	
I.	आबेजोगाई (न.प.)		69,478	36,425	33,053	Ambejogai (M Cl)
II.	बीड (न.प.)		1,38,196	71,827	66,369	Bid (M Cl)
III.	धारूर (न.प.)		18,338	9,543	8,795	Dharur (M Cl)
IV.	गेवराई (न.प.)		28,492	14,760	13,732	Georai (M Cl)
V.	मांजलगाव (न.प.)		44,029	22,652	21,377	Manjlegaon (M Cl)
VI.	पार्ली (न.प.)		88,537	46,078	42,459	Parli (M Cl)
22	नांदेड	एकूण/Total	28,76,259	14,81,358	13,94,901	Nanded
		ग्रामीण/Rural	21,87,195	11,23,468	10,63,727	
		नागरी/Urban	6,89,064	3,57,890	3,31,174	
I.	बिलोली (न.प.)		13,433	6,926	6,507	Biloli (M Cl)
II.	देगलूर (न.प.)		48,028	24,598	23,430	Deglur (M Cl)
III.	धर्माबाद (न.प.)		29,951	15,212	14,739	Dharmabad (M Cl)
IV.	हदगाव (न.प.)		23,339	12,128	11,211	Hadgaon (M Cl)
V.	कंधार (न.प.)		20,772	11,010	9,762	Kandhar (M Cl)
VI.	किनवट (न.प.)		24,878	12,715	12,163	Kinwat (M Cl)
VII.	कुंडलवाडी (न.प.)		14,334	7,193	7,141	Kundalwadi (M Cl)
VIII.	लोहा (न.प.)		20,148	10,378	9,770	Loha (M Cl)
IX.	मुदखेड (न.प.)		18,700	9,856	8,844	Mudkhed (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
X.	मुखेड (न.प.)		25,933	13,338	12,595	Mukhed (M Cl)
XI.	नांदेड-वाघाळा (म.न.पा.)		430,733	224,843	205,890	Nanded-Waghala (M Corp.)
XII.	पेठ उमरी (न.प.)		11,151	5,759	5,392	Peth Umri (M Cl)
XIII.	वाजेगांव (ज.श.)		7,664	3,934	3,730	Wajegaon (CT)
23	उस्मानाबाद	एकूण/Total	1,486,586	769,368	717,218	Osmanbad
		ग्रामीण/Rural	1,253,330	648,276	605,054	
		नागरी/Urban	233,256	121,092	112,164	
I.	भूम (न.प.)		17,509	9,096	8,413	Bhum (M Cl)
II.	कळंब (न.प.)		23,022	12,057	10,965	Kalamb (M Cl)
III.	मुरूम (न.प.)		17,237	8,744	8,493	Murum (M Cl)
IV.	नळदुर्ग (न.प.)		15,989	8,326	7,663	Naldurg (M Cl)
V.	उस्मानाबाद (न.प.)		80,625	41,982	38,643	Osmanabad (M Cl)
VI.	परांडा (न.प.)		16,990	8,767	8,223	Paranda (M Cl)
VII.	तुळजापूर (न.प.)		31,706	16,462	15,244	Tuljapur (M Cl)
VIII.	उमरगा (न.प.)		30,178	15,658	14,520	Umarga (M Cl)
24	लातूर	एकूण/Total	2,080,285	1,075,257	1,005,028	Latur
		ग्रामीण/Rural	1,590,024	819,413	770,611	
		नागरी/Urban	490,261	255,844	234,417	
I.	अहमदपूर (न.प.)		35,805	18,852	16,953	Ahmadpur (M Cl)
II.	औसा (न.प.)		30,876	15,853	15,023	Ausa (M Cl)
III.	लातूर (न.प.)		299,985	156,547	143,438	Latur (M Cl)
IV.	निलंगा (न.प.)		31,662	16,444	15,218	Nilanga (M Cl)
V.	उदगीर (न.प.)		91,933	48,148	43,785	Udgir (M Cl)
25	बुलढाणा	एकूण/Total	2,232,480	1,147,403	1,085,077	Buldana
		ग्रामीण/Rural	1,759,097	902,445	856,652	
		नागरी/Urban	473,383	244,958	228,425	
I.	बुलढाणा (न.प.)		62,972	32,727	30,245	Buldana (M Cl)
II.	चिखली (न.प.)		48,428	25,297	23,131	Chikhli (M Cl)
III.	देऊळगाव राजा (न.प.)		24,372	12,633	11,739	Deulgaon Raja (M Cl)
IV.	जळगांव (जामोद)(न.प.)		26,282	13,605	12,677	Jalgaon (Jamod) (M Cl)
V.	खामगाव (न.प.)		88,687	45,933	42,754	Khamgaon (M Cl)
VI.	लोणार (न.प.)		20,082	10,388	9,694	Lonar (M Cl)
VII.	मलकापूर (न.प.)		61,012	31,398	29,614	Malkapur (M Cl)
VIII.	मेहकर (न.प.)		37,715	19,472	18,243	Mehkar (M Cl)
IX.	नांदुरा (न.प.)		37,469	19,100	18,369	Nandura (M Cl)
X.	शेगांव (न.प.)		52,423	27,076	25,347	Shegaon (M Cl)
XI.	सिंदखेड राजा (न.प.)		13,941	7,329	6,612	Sindkhed Raja (M Cl)
26	अकोला	एकूण/Total	1,630,239	841,253	788,986	Akola
		ग्रामीण/Rural	1,002,742	517,465	485,277	
		नागरी/Urban	627,497	323,788	303,709	
I.	अकोला (न.प.)		400,520	206,649	193,871	Akola (M Cl)
II.	अकोट (न.प.)		80,726	41,806	38,920	Akot (M Cl)
III.	बाळापूर (न.प.)		39,502	20,377	19,125	Balapur (M Cl)
IV.	मलकापूर (न.प.)		12,487	6,349	6,138	Malkapur (CT)
V.	मुर्तीजापूर (न.प.)		38.554	19,713	18,841	Murtijapur (M Cl)
VI.	पातूर (न.प.)		20,538	10,656	9,882	Patur (M Cl)
VII.	तेल्हारा (न.प.)		18,906	9,773	9,133	Telhara (M Cl)
VIII.	उमरी प्रगणे बाळापूर (जश)		16,264	8,465	7,799	Umri Pragane Balapur (CT)
27	वाशिम	एकूण/Total	1,020,216	526,094	494,122	Washim
		ग्रामीण/Rural	841,771	433,766	408,005	
		नागरी/Urban	178,445	92,328	86,117	
I.	कारंजा (न.प.)		60,158	30,988	29,170	Karanja (M Cl)
II.	मंगरूळपीर (न.प.)		27,815	14,429	13,386	Mangrulpir (M Cl)
III.	रिसोड (न.प.)		27,516	14,274	13,242	Risod (M Cl)
IV.	वाशिम (न.प.)		62,956	32,637	30,319	Washim (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
28	अमरावती	एकूण/Total	26,07,160	13,45,614	12,61,546	Amrawati
		ग्रामीण/Rural	17,07,581	8,80,387	8,27,194	
		नागरी/Urban	8,99,579	4,65,227	4,34,352	
I.	अचलापूर (न.प.)		1,07,316	55,687	51,629	Achalpur (M Cl)
II.	अमरावती (म.न.पा.)		5,49,510	2,84,247	2,65,263	Amravati (M Corp.)
III.	आंजणगांव (न.प.)		51,170	26,613	24,557	Anjangaon (M Cl)
IV.	चांदूर (न.प.)		17,719	9,134	8,585	Chandur (M Cl)
V.	चांदूरबाजार (न.प.)		17,635	8,985	8,650	Chandurbazar (M Cl)
VI.	चिखलदरा (न.प.)		4,711	2,787	1,924	Chikhaldara (M Cl)
VII.	दर्यापूर बानोसा (न.प.)		34,397	17,758	16,639	Daryapur Banosa (M Cl)
VIII.	दत्तापूर धामनगांव (न.प.)		21,426	10,926	10,500	Dattapur Dhamangaon (M Cl)
IX.	मोर्शी (न.प.)		33,607	17,233	16,374	Morshi (M Cl)
X.	शेंदुरजना (न.प.)		21,083	10,913	10,170	Shendurjana (M Cl)
XI.	वारूड (न.प.)		41,005	20,944	20,061	Warud (M Cl)
29	यवतमाळ	एकूण/Total	24,58,271	12,65,681	11,92,590	Yawatmal
		ग्रामीण/Rural	20,01,060	10,29,540	9,71,520	
		नागरी/Urban	4,57,211	2,36,141	2,21,070	
I.	दारव्हा (न.प.)		23,366	12,110	11,256	Darwha (M Cl)
II.	दिग्रस (न.प.)		39,178	20,261	18,917	Digras (M Cl)
III.	घाटंजी (न.प.)		19,347	10,150	9,197	Ghatanji (M Cl)
IV.	पांढरखेडा (न.प.)		26,572	13,613	12,959	Pandharkaoda (M Cl)
V.	पुसद (न.प.)		67,166	34,589	32,577	Pusad (M Cl)
VI.	राजूर (न.प.)		11,675	6,019	5,656	Rajur (CT)
VII.	उमरखेड (न.प.)		34,059	17,600	16,459	Umarkhed (M Cl)
VIII.	उमरसरा (ज.श.)		19,159	10,128	9,031	Umarsara (CT)
IX.	वसंतनगर (जश)		4,116	2,226	1,890	Vasantnagar (CT)
X.	वडगांव रोड (ज.श.)		30,756	16,064	14,692	Wadgaon Road (CT)
XI.	वाघापूर (ज.श.)		8,307	4,443	3,864	Waghapur (CT)
XII.	वणी (न.प.)		52,834	27,158	25,676	Wani (M Cl)
XIII.	यवतमाळ (न.प.)		120,676	61,780	58,896	Yavatmal (M Cl)
30	वर्धा	एकूण/Total	12,36,736	6,38,990	5,97,746	Wardha
		ग्रामीण/Rural	9,11,695	4,70,610	4,41,085	
		नागरी/Urban	3,25,041	1,68,380	1,56,661	
I.	आर्वी (न.प.)		40,575	21,015	19,560	Arvi (M Cl)
II.	देवळी (न.प.)		15,878	8,151	7,727	Deoli (M Cl)
III.	हिंगणघाट ((न.प.)		92,342	47,945	44,397	Hinganghat (M Cl)
IV.	पुलगांव (न.प.)		36,522	18,978	17,544	Pulgaon (M Cl)
V.	सिंदी (न.प.)		13,052	6,724	6,328	Sindi (M Cl)
VI.	सिंदी तर्फ हिंदनगर (ज.श.)		15,554	8,068	7,486	Sindi Turf Hindnagar (CT)
VII.	वर्धा (न.प.)		1,11,118	57,499	53,619	Wardha (M Cl)
31	नागपूर	एकूण/Total	40,67,637	21,05,314	19,62,323	Nagpur
		ग्रामीण/Rural	14,53,886	7,51,516	7,02,370	
		नागरी/Urban	26,13,751	13,53,798	12,59,953	
I.	चिखली (ज.श.)		18,478	9,613	8,865	Chicholi (CT)
II.	दावलमेटी (ज.श.)		8,769	4,572	4,197	Davlameti (CT)
III.	दिगडोह (ज.श.)		37,016	20,637	16,379	Digdoh (CT)
IV.	कळमेश्वर (न.प.)		17,331	9,052	8,279	Kalameshwar(M Cl)
V.	काम्पटी (क.मं.)		13,125	8,333	4,792	Kamptee (CB)
VI.	काम्पटी (न.प.)		84,344	42,626	41,718	Kamptee (M Cl)
VII.	कांद्री (ज.श.)		5,295	2,683	2,612	Kandri (CT)
VIII.	कांद्री (ज.श.)		8,124	4,244	3,880	Kandri (CT)
IX.	कन्हान (प्रींप्री) (ज.श.)		21,842	11,167	10,675	Kanhan (Pipri) (CT)
X.	काटोल (न.प.)		37,435	19,304	18,131	Katol (M Cl)
XI.	खापा (न.प.)		14,972	7,599	7,373	Khapa (M Cl)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)			(2)	(3)	(4)	(1)
XII.	महादुला (ज.श.)		18,252	9,432	8,820	Mahadula (CT)
XIII.	मनसार (ज.श.)		6,459	3,240	3,219	Mansar (CT)
XIV.	मोहपा (न.प.)		7,068	3,583	3,485	Mohpa (M Cl)
XV.	मोवाड़ (न.प.)		8,737	4,489	4,248	Mowad (M Cl)
XVI	नागपूर (म.न.पा.)		20,52,066	10,59,765	9,92,301	Nagpur (M Corp.)
XVII.	नारखेड (न.प.)		21,537	11,060	10,477	Narkhed (M Cl)
XVIII.	निडोब (ज.श.)		15,381	8,605	6,776	Nildoh (CT)
XIX.	रामटेक (न.प.)		22,516	11,554	10,962	Ramtek (M Cl)
XX.	सावनेर (न.प.)		26,712	13,766	12,946	Savner (M Cl)
XXI.	सिलेवाडा (ज.श.)		8,503	4,530	3,973	Sillewada (CT)
XXII.	सोनेगाव (निपाणी) (ज.श.)		12,005	6,345	5,660	Sonegaon (Nipani) (CT)
XXIII.	टेकाडी (ज.श.)		17,180	9,144	8,036	Tekadi (CT)
XXIV.	टोटलाडोह (ज.श.)		2,336	1,188	1,148	Totaladoh (CT)
XXV.	उमरेड (न.प.)		49,577	25,454	24,123	Umred (M Cl)
XXVI.	वाडी (ज.श.)		40,418	21,607	18,811	Wadi (CT)
XXVII.	वालाणी (ज.श.)		10,716	5,644	5,072	Walani (CT)
XXVIII.	वनडोंगरी (ज.श.)		17,181	9,218	7,963	Wanadongri (CT)
XXIX	येरखेडा (ज.श.)		10,376	5,344	5,032	Yerkheda (CT)
32	**भंडारा**	**एकूण/Total**	**11,36,146**	**5,73,445**	**5,62,701**	**Bhandara**
		ग्रामीण/Rural	**9,60,418**	**4,83,768**	**4,76,650**	
		नागरी/Urban	**1,75,728**	**89,677**	**86,051**	
I.	भंडारा (न.प.)		85,213	43,553	41,660	Bhandara (M Cl)
II.	देव्हाडी (ज.श.)		5,759	2,877	2,882	Dewhadi (CT)
III.	गणेशनगर (ज.श)		8,183	4,249	3,934	Ganeshpur (CT)
IV.	पौनी (न.प.)		22,587	11,497	11,090	Pauni (M Cl)
V.	सावरी जवाहरनगर (ज.श.)		11,965	6,251	5,714	Sawari Jawharnagar (CT)
VI.	तुमसर (न.प.)		42,021	21,250	20,771	Tumsar (M Cl)
33	**गोंदिया**	**एकूण/Total**	**12,00,707**	**5,98,834**	**6,01,873**	**Gondiya**
		ग्रामीण/Rural	**10,57,276**	**5,26,022**	**5,31,254**	
		नागरी/Urban	**1,43,431**	**72,812**	**70,619**	
I.	गोंदिया (न.प.)		1,20,902	61,418	59,484	Gondiya (M Cl)
II.	तिरोरा (न.प.)		22,529	11,394	11,135	Tirora (M Cl)
34	**चंद्रपूर**	**एकूण/Total**	**20,71,101**	**10,62,993**	**10,08,108**	**Chandrapur**
		ग्रामीण/Rural	**14,06,034**	**7,16,461**	**6,89,573**	
		नागरी/Urban	**6,65,067**	**3,46,532**	**3,18,535**	
I.	बल्लारपूर (न.प.)		89,995	46,575	43,420	Ballarpur (M Cl)
II.	भद्रावती (न.प.)		56,903	29,812	27,091	Bhadravati (M Cl)
III.	ब्रह्मपुरी (न.प.)		31,207	15,957	15,250	Brahmapuri (M Cl)
IV.	चंद्रपूर (न.प.)		2,89,450	1,51,202	1,38,248	Chandrapur (M Cl)
V.	चांदूर (ज.श.)		21,731	11,556	10,175	Chandur (CT)
VI.	दुर्गापूर (ज.श.)		17,714	9,127	8,587	Durgapur (CT)
VII.	घुघुस (ज.श.)		29,945	15,658	14,287	Ghugus (CT)
VIII.	कोंडुमल (ज.श.)		11,721	6,089	5,632	Kondumal (CT)
IX.	मूल (न.प.)		22,330	11,366	10,964	Mul (M Cl)
X.	नाकोडा (ज.श.)		6,002	3,183	2,819	Nakoda (CT)
XI.	राजुरा (न.प.)		25,843	13,539	12,304	Rajura (M Cl)
XII.	सास्ती (ज.श.)		5,458	2,887	2,571	Sasti (CT)
XIII.	शिवाजीनगर (ज.श.)		14,797	7,897	6,900	Shivaji Nagar (CT)
XIV.	वरोरा (न.प.)		41,971	21,684	20,287	Warora (M Cl)
35	**गडचिरोली**	**एकूण/Total**	**9,70,294**	**4,91,101**	**4,79,193**	**Gadchiroli**
		ग्रामीण/Rural	**9,03,033**	**4,56,647**	**4,46,386**	
		नागरी/Urban	**67,261**	**34,454**	**32,807**	
I.	देसाईगंज (न.प.)		24,793	12,696	12,097	Desaiganj (M Cl)
II.	गडचिरोली (न.प.)		42,468	21,758	20,710	Gadchiroli (M Cl)

आधार.- भारताची जनगणना, २००१ *Source.*-Population Census of India 2001

1. क्षेत्रफळ /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष

Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area

(जनगणना/ Population Census, 2001)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरुन) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे / Main workers: एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural/ Urban	District
			व्यक्ती Person	पुरुष Males	स्त्रिया Females	व्यक्ती Person	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	U	
3	ठाणे	ए	81,31,849	43,77,747	37,54,102	27,82,004	22,57,126	5,24,878	T	Thane
		ग्रा	22,29,376	11,48,123	10,81,253	7,95,436	5,30,558	2,64,878	R	
		ना	59,02,473	32,29,624	26,72,849	19,86,568	17,26,568	2,60,000	U	
4	रायगड	ए	22,07,929	11,17,628	10,90,301	6,64,689	4,84,273	1,80,416	T	Raigad
		ग्रा	16,73,094	8,33,965	8,39,129	5,01,980	3,44,291	1,57,689	R	
		ना	5,34,835	2,83,663	2,51,172	1,62,709	1,39,982	22,727	U	
5	रत्नागिरी	ए	16,96,777	7,94,498	9,02,279	5,57,613	3,37,788	2,19,825	T	Ratnagiri
		ग्रा	15,04,568	6,95,635	8,08,933	4,98,822	2,89,283	2,09,539	R	
		ना	1,92,209	98,863	93,346	58,791	48,505	10,286	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	8,68,825	4,17,890	4,50,935	2,33,827	1,61,489	72,338	T	Sindhudurg
		ग्रा	7,86,506	3,76,272	4,10,234	2,10,484	1,42,216	68,268	R	
		ना	82,319	41,618	40,701	23,343	19,273	4,070	U	
7	नाशिक	ए	49,93,796	25,90,912	24,02,884	19,11,340	12,65,529	6,45,811	T	Nashik
		ग्रा	30,56,240	15,71,221	14,85,019	13,29,689	7,74,184	5,55,505	R	
		ना	19,37,556	10,19,691	9,17,865	5,81,651	4,91,345	90,306	U	
8	धुळे	ए	17,07,947	8,78,372	8,29,575	5,73,496	4,00,309	1,73,187	T	Dhule
		ग्रा	12,62,062	6,46,364	6,15,698	4,58,361	2,99,402	1,58,959	R	
		ना	4,45,885	2,32,008	2,13,877	1,15,135	1,00,907	14,228	U	
9	नंदुरबार	ए	13,11,709	6,63,511	6,48,198	4,58,321	2,95,678	1,62,643	T	Nandurbar
		ग्रा	11,09,036	5,58,513	5,50,523	4,03,385	2,48,284	1,55,101	R	
		ना	2,02,673	1,04,998	97,675	54,936	47,394	7,542	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	36,82,690	19,05,493	17,77,197	13,00,086	8,79,454	4,20,632	T	Jalgaon
		ग्रा	26,29,896	13,57,031	12,72,865	10,21,465	6,37,351	3,84,114	R	
		ना	10,52,794	5,48,462	5,04,332	2,78,621	2,42,103	36,518	U	
11	अहमदनगर	ए	40,40,642	20,83,053	19,57,589	16,11,061	10,10,920	6,00,141	T	Ahmednagar
		ग्रा	32,36,945	16,61,811	15,75,134	13,65,039	8,11,721	5,53,318	R	
		ना	8,03,697	4,21,242	3,82,455	2,46,022	1,99,199	46,823	U	
12	पुणे	ए	72,32,555	37,69,128	34,63,427	26,45,429	18,83,972	7,61,457	T	Pune
		ग्रा	30,31,718	15,57,463	14,74,255	12,98,755	7,88,742	5,10,013	R	
		ना	42,00,837	22,11,665	19,89,172	13,46,674	10,95,230	2,51,444	U	
13	सातारा	ए	28,08,994	14,08,326	14,00,668	10,44,989	6,77,712	3,67,277	T	Satara
		ग्रा	24,10,873	12,01,817	12,09,056	9,28,518	5,83,053	3,45,465	R	
		ना	3,98,121	2,06,509	1,91,612	1,16,471	94,659	21,812	U	
14	सांगली	ए	25,83,524	13,20,088	12,63,436	9,52,241	6,64,556	2,87,685	T	Sangli
		ग्रा	19,50,306	9,94,155	9,56,151	7,60,576	5,07,962	2,52,614	R	
		ना	6,33,218	3,25,933	3,07,285	1,91,665	1,56,594	35,071	U	
15	सोलापूर	ए	38,49,543	19,89,623	18,59,920	14,85,967	9,69,288	5,16,679	T	Solapur
		ग्रा	26,24,259	13,63,390	12,60,869	11,03,234	6,84,067	4,19,167	R	
		ना	12,25,284	6,26,233	5,99,051	3,82,733	2,85,221	97,512	U	
16	कोल्हापूर	ए	35,23,162	18,07,470	17,15,692	13,94,882	9,42,612	4,52,270	T	Kolhapur
		ग्रा	24,72,809	12,60,239	12,12,570	10,66,918	6,64,113	4,02,805	R	
		ना	10,50,353	5,47,231	5,03,122	3,27,964	2,78,499	49,465	U	
17	औरंगाबाद	ए	28,97,013	15,05,363	13,91,650	10,25,531	6,86,275	3,39,256	T	Aurangabad
		ग्रा	18,09,863	9,34,813	8,75,050	7,31,034	4,37,113	2,93,921	R	
		ना	10,87,150	5,70,550	5,16,600	2,94,497	2,49,162	45,335	U	
18	जालना	ए	16,12,980	8,26,903	7,86,077	6,11,998	3,83,705	2,28,293	T	Jalna
		ग्रा	13,05,115	6,67,441	6,37,674	5,33,053	3,15,997	2,17,056	R	
		ना	3,07,865	1,59,462	1,48,403	78,945	67,708	11,237	U	
19	परभणी	ए	15,27,715	7,80,191	7,47,524	5,59,917	3,61,626	1,98,291	T	Parbhani
		ग्रा	10,42,529	5,29,729	5,12,800	4,38,142	2,59,014	1,79,128	R	
		ना	4,85,186	2,50,462	2,34,724	1,,21,775	1,02,612	19,163	U	
20	हिंगोली	ए	9,87,160	5,05,373	4,81,787	4,12,838	2,42,942	1,69,896	T	Hingoli
		ग्रा	8,33,130	4,25,840	4,07,290	3,73,045	2,09,739	1,63,306	R	
		ना	1,54,030	79,533	74,497	39,793	33,203	6,590	U	
21	बीड	ए	21,61,250	11,16,356	10,44,894	8,30,658	5,04,611	3,26,047	T	Beed
		ग्रा	17,74,180	9,15,071	8,59,109	7,34,948	4,22,760	3,12,188	R	
		ना	3,87,070	2,01,285	1,85,785	95,710	81,851	13,859	U	
22	नांदेड	ए	28,76,259	14,81,358	13,94,901	9,65,087	6,42,694	3,22,393	T	Nanded
		ग्रा	21,87,195	11,23,468	10,63,727	7,95,375	4,98,309	2,97,066	R	
		ना	6,89,064	3,57,890	3,31,174	1,69,712	1,44,385	25,327	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
23	उस्मानाबाद	ए	14,86,586	7,69,368	7,17,218	5,55,202	3,58,490	1,96,712	T	Osmanabad
		ग्रा	12,53,330	6,48,276	6,05,054	4,96,317	3,09,553	1,86,764	R	
		ना	2,33,256	1,21,092	1,12,164	58,885	48,937	9,948	U	
24	लातूर	ए	20,80,285	10,75,257	10,05,028	7,12,849	4,92,299	2,20,550	T	Latur
		ग्रा	15,90,024	8,19,413	7,70,611	5,91,195	3,86,785	2,04,410	R	
		ना	4,90,261	2,55,844	2,34,417	1,21,654	1,05,514	16,140	U	
25	बुलढाणा	ए	22,32,480	11,47,403	10,85,077	9,08,797	5,57,077	3,51,720	T	Buldhana
		ग्रा	17,59,097	9,02,445	8,56,652	7,79,897	4,48,618	3,31,279	R	
		ना	4,73,383	2,44,958	2,28,425	1,28,900	1,08,459	20,441	U	
26	अकोला	ए	16,30,239	8,41,253	7,88,986	5,82,264	4,08,232	1,74,032	T	Akola
		ग्रा	10,02,742	5,17,465	4,85,277	4,09,384	2,60,229	1,49,155	R	
		ना	6,27,497	3,23,788	3,03,709	1,72,880	1,48,003	24,877	U	
27	वाशिम	ए	10,20,216	5,26,094	4,94,122	3,95,651	2,47,952	1,47,699	T	Washim
		ग्रा	8,41,771	4,33,766	4,08,005	3,47,211	2,06,946	1,40,265	R	
		ना	1,78,445	92,328	86,117	48,440	41,006	7,434	U	
28	अमरावती	ए	26,07,160	13,45,614	12,61,546	9,08,363	6,48,109	2,60,254	T	Amravati
		ग्रा	17,07,581	8,80,387	8,27,194	6,56,297	4,34,246	2,22,051	R	
		ना	8,99,579	4,65,227	4,34,352	2,52,066	2,13,863	38,203	U	
29	यवतमाळ	ए	24,58,271	12,65,681	11,92,590	9,49,453	6,12,955	3,36,498	T	Yavatmal
		ग्रा	20,01,060	10,29,540	9,71,520	8,18,712	5,03,260	3,15,452	R	
		ना	4,57,211	2,36,141	2,21,070	1,30,741	1,09,695	21,046	U	
30	वर्धा	ए	12,36,736	6,38,990	5,97,746	4,31,330	3,01,631	1,29,699	T	Wardha
		ग्रा	9,11,695	4,70,610	4,41,085	3,47,037	2,28,765	1,18,272	R	
		ना	3,25,041	1,68,380	1,56,661	84,293	72,866	11,427	U	
31	नागपूर	ए	40,67,637	21,05,314	19,62,323	12,83,079	9,69,195	3,13,884	T	Nagpur
		ग्रा	14,53,886	7,51,516	7,02,370	5,60,006	3,59,641	2,00,365	R	
		ना	26,13,751	13,53,798	12,59,953	7,23,073	6,09,554	1,13,519	U	
32	भंडारा	ए	11,36,146	5,73,445	5,62,701	3,65,464	2,37,168	1,28,296	T	Bhandara
		ग्रा	9,60,418	4,83,768	4,76,650	3,19,340	2,00,597	1,18,743	R	
		ना	1,75,728	89,677	86,051	46,124	36,571	9,553	U	
33	गोंदिया	ए	12,00,707	5,98,834	6,01,873	3,91,890	2,51,939	1,39,951	T	Gondia
		ग्रा	10,57,276	5,26,022	5,31,254	3,51,412	2,19,975	1,31,437	R	
		ना	1,43,431	72,812	70,619	40,478	31,964	8,514	U	
34	चंद्रपूर	ए	20,71,101	10,62,993	10,08,108	6,83,029	4,71,479	2,11,550	T	Chandrapur
		ग्रा	14,06,034	7,16,461	6,89,573	5,09,702	3,22,069	1,87,633	R	
		ना	6,65,067	3,46,532	3,18,535	1,73,327	1,49,410	23,917	U	
35	गडचिरोली	ए	9,70,294	4,91,101	4,79,193	3,36,959	2,14,170	1,22,789	T	Gadchiroli
		ग्रा	9,03,033	456,647	4,46,386	3,19,035	1,99,650	1,19,385	R	
		ना	67,261	34,454	32,807	17,924	14,520	3,404	U	
	महाराष्ट्र राज्य	ए	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	3,47,48,053	2,44,16,295	1,03,31,758	T	Maharashtra State
		ग्रा	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	2,18,53,804	1,35,28,493	83,25,311	R	
		ना	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	1,28,94,249	1,08,87,802	20,06,447		

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd..

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	सीमांतिक कामगार Marginal workers व्यक्ती Person (10)	पुरुष Males (11)	स्त्रिया Females (12)	काम न करणारे Non-workers व्यक्ती Person (13)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (15)	Total Rural/ Urban (3)	District (2)
1	मुंबई शहर	ए	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	U	
2	ठाणे	ए	3,97,977	1,86,201	2,11,776	49,51,868	19,34,420	30,17,448	T	Thane
		ग्रा	2,75,447	1,08,614	1,66,833	11,58,493	5,08,951	6,49,542	R	
		ना	1,22,530	77,587	44,943	37,93,375	14,25,469	23,67,906	U	
3	रायगड	ए	2,49,306	1,04,670	1,44,636	12,93,934	5,28,685	7,65,249	T	Raigad
		ग्रा	2,29,354	92,752	1,36,602	9,41,760	3,96,922	5,44,838	R	
		ना	19,952	11,918	8,034	3,52,174	1,31,763	2,20,411	U	
4	रत्नागिरी	ए	1,71,158	66,868	1,04,290	4,63,840	1,89,533	2,74,307	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,65,415	63,784	1,01,631	4,10,607	1,70,272	2,40,335	R	
		ना	5,743	3,084	2,659	53,233	19,261	33,972	U	
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,774	68,992	1,36,782	9,33,390	3,87,718	5,45,672	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,99,497	65,905	1,33,592	8,06,249	3,40,447	4,65,802	R	
		ना	6,277	3,087	3,190	1,27,141	47,271	79,870	U	
6	नाशिक	ए	2,74,233	1,02,328	1,71,905	28,08,223	12,23,055	15,85,168	T	Nashik
		ग्रा	2,31,059	79,134	1,51,925	14,95,492	7,17,903	7,77,589	R	
		ना	43,174	23,194	19,980	13,12,731	5,05,152	8,07,579	U	
7	धुळे *	ए	1,64,445	53,930	1,10,515	9,70,006	4,24,133	5,45,873	T	Dhule *
		ग्रा	1,51,431	47,283	1,04,148	6,52,270	2,99,679	3,52,591	R	
		ना	13,014	6,647	6,367	3,17,736	1,24,454	1,93,282	U	
7	नंदुरबार	ए	1,51,712	48,774	1,02,938	7,01,676	3,19,059	3,82,617	T	Nandurbar
		ग्रा	1,46,890	46,359	1,00,531	5,58,761	2,63,870	2,94,891	R	
		ना	4,822	2,415	2,407	1,42,915	55,189	87,726	U	
8	जळगाव	ए	2,63,897	97,501	1,66,396	21,18,707	9,28,538	11,90,169	T	Jalgaon
		ग्रा	2,28,777	77,310	1,51,467	13,79,654	6,42,370	7,37,284	R	
		ना	35,120	20,191	14,929	7,39,053	2,86,168	4,52,885	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
9	अहमदनगर	ए	2,45,985	84,530	1,61,455	21,83,596	9,87,603	11,95,993	T	Ahmednagar
		ग्रा	2,20,344	71,923	1,48,421	16,51,562	7,78,167	8,73,395	R	
		ना	25,641	12,607	13,034	5,32,034	2,09,436	3,22,598	U	
10	पुणे	ए	3,09,053	1,32,081	1,76,972	42,78,073	17,53,075	25,24,998	T	Pune
		ग्रा	2,17,130	75,499	1,41,631	15,15,833	6,93,222	8,22,611	R	
		ना	91,923	56,582	35,341	27,62,240	10,59,853	17,02,387	U	
11	सातारा	ए	2,58,669	78,122	1,80,547	15,05,336	6,52,492	8,52,844	T	Satara
		ग्रा	2,46,553	71,888	1,74,665	12,35,802	5,46,876	6,88,926	R	
		ना	12,116	6,234	5,882	2,69,534	1,05,616	1,63,918	U	
12	सांगली	ए	2,66,414	75,873	1,90,541	13,64,869	5,79,659	7,85,210	T	Sangli
		ग्रा	2,42,811	65,303	1,77,508	9,46,919	4,20,890	5,26,029	R	
		ना	23,603	10,570	13,033	4,17,950	1,58,769	2,59,181	U	
13	सोलापूर	ए	2,57,074	86,894	1,70,180	21,06,502	9,33,441	11,73,061	T	Solapur
		ग्रा	2,24,949	70,809	1,54,140	12,96,076	6,08,514	6,87,562	R	
		ना	32,125	16,085	16,040	8,10,426	3,24,927	4,85,499	U	
14	कोल्हापूर	ए	2,58,088	80,415	1,77,673	18,70,192	7,84,443	10,85,749	T	Kolhapur
		ग्रा	2,36,949	70,203	1,66,746	11,68,942	5,25,923	643,019	R	
		ना	21,139	10,212	10,927	7,01,250	2,58,520	4,42,730	U	
15	औरंगाबाद	ए	1,51,326	57,516	93,810	17,20,156	7,61,572	9,58,584	T	Aurangabad
		ग्रा	1,31,667	45,423	86,244	9,47,162	4,52,277	4,94,885	R	
		ना	19,659	12,093	7,566	7,72,994	3,09,295	4,63,699	U	
16	जालना	ए	1,04,902	31,432	73,470	8,96,080	4,11,766	4,84,314	T	Jalna
		ग्रा	94,221	25,421	68,800	6,77,841	326,023	3,51,818	R	
		ना	10,681	6,011	4,670	2,18,239	85,743	1,32,496	U	
17	परभणी	ए	84,835	22,779	62,056	8,82,963	3,95,786	4,87,177	T	Parbhani
		ग्रा	72,816	16,507	56,309	5,31,571	2,54,208	2,77,363	R	
		ना	12,019	6,272	5,747	3,51,392	1,41,578	2,09,814	U	
17	हिंगोली	ए	47,140	16,532	30,608	5,27,182	2,45,899	2,81,283	T	Hingoli
		ग्रा	43,007	14,153	28,854	4,17,078	2,01,948	2,15,130	R	
		ना	4,133	2,379	1,754	1,10,104	43,951	66,153	U	
18	बीड	ए	1,26,926	43,304	83,622	12,03,666	5,68,441	6,35,225	T	Beed
		ग्रा	1,17,223	37,700	79,523	9,22,009	4,54,611	4,67,398	R	
		ना	9,703	5,604	4,099	2,81,657	1,13,830	1,67,827	U	
19	नांदेड	ए	2,36,950	79,228	1,57,722	16,,74,222	7,59,436	9,14,786	T	Nanded
		ग्रा	2,15,120	67,649	1,47,471	11,76,700	5,57,510	6,19,190	R	
		ना	21,830	11,579	10,251	4,97,522	2,01,926	2,95,596	U	
20	उस्मानाबाद	ए	98,320	31,712	66,608	8,33,064	3,79,166	4,53,898	T	Osmanabad
		ग्रा	90,440	27,417	63,023	6,66,573	3,11,306	3,55,267	R	
		ना	7,880	4,295	3,585	1,66,491	67,860	98,631	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
21	लातूर	ए	1,27,669	33,158	94,511	12,39,767	5,49,800	6, 89,967	T	Latur
		ग्रा	1,17,701	27,598	90,103	8,81,128	4,05,030	4,76,098	R	
		ना	9,968	5,560	4,408	3,58,639	1,44,770	2,13,869	U	
22	बुलढाणा	ए	1,07,218	39,530	67,688	12,16,465	5,50,796	6,65,669	T	Buldhana
		ग्रा	93,429	32,635	60,794	885,771	4,21,192	4,64,579	R	
		ना	13,789	6,895	6,894	3,,30,694	1,29,604	2,01,090	U	
23	अकोला	ए	65,979	27,559	38,420	9,81,996	4,05,462	5,76,534	T	Akola
		ग्रा	51,818	18,896	32,922	5,41,540	2,38,340	3,03,200	R	
		ना	14,161	8,663	5,498	4,40,456	1,67,122	2,73,334	U	
23	वाशिम	ए	59,681	19,790	39,891	5,64,884	2,58,352	3,06,532	T	Washim
		ग्रा	56,124	18,005	38,119	4,38,436	2,08,815	2,29,621	R	
		ना	3,557	1,785	1,772	1,26,448	49,537	76,911	U	
24	अमरावती	ए	1,87,259	75,910	1,11,349	15,11,538	6,21,595	889,943	T	Amravati
		ग्रा	1,59,877	60,051	99,826	8,91,407	3,86,090	5,05,317	R	
		ना	27,382	15,859	11,523	6,20,131	2,35,505	3,84,626	U	
25	यवतमाळ	ए	1,69,484	61,968	1,07,516	13,39,334	5,90,758	7,48,576	T	Yavatmal
		ग्रा	1,59,571	56,433	1,03,138	10,22,777	4,69,847	5,52,930	R	
		ना	9,913	5,535	4,378	3,16,557	1,20,911	1,95,646	U	
26	वर्धा	ए	1,19,021	46,980	72,041	6,86,385	2,90,379	3,96,006	T	Wardha
		ग्रा	1,02,875	37,748	65,128	4,61,782	2,04,097	2,57,685	R	
		ना	16,145	9,232	6,913	2,24,603	86,282	1,38,321	U	
27	नागपूर	ए	2,55,270	1,22,431	1,32,839	25,29,288	10,13,688	15,15,600	T	Nagpur
		ग्रा	1,67,295	66,999	1,00,296	7,26,585	3,24,876	401,709	R	
		ना	87,975	55,432	32,543	18,02,703	6,88,812	11,13,891	U	
28	भंडारा	ए	1,71,421	65,868	1,05,553	5,99,261	2,70,409	3,28,852	T	Bhandara
		ग्रा	1,62,275	61,446	1,00,829	4,78,803	2,21,725	2,57,078	R	
		ना	9,146	4,422	4,724	1,20,458	48,684	71,774	U	
28	गोंदिया	ए	1,87,706	67,082	1,20,624	6,21,111	2,79,813	3,41,298	T	Gondia
		ग्रा	1,82,349	64,476	1,17,873	5,23,515	2,41,571	2,81,944	R	
		ना	5,357	2,606	2,751	97,596	38,242	59,354	U	
29	चंद्रपूर	ए	2,47,762	96,112	1,51,650	11,40,310	4,95,402	6,44,908	T	Chandrapur
		ग्रा	2,19,468	79,418	1,40,050	6,76,864	3,14,974	3,61,890	R	
		ना	28,294	16,694	11,600	4,63,446	1,80,428	2,83,018	U	
30	गडचिरोली	ए	1,60,145	58,220	1,01,925	4,73,190	2,18,711	2,54,479	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,53,744	55,402	98,342	4,30,254	2,01,595	2,28,659	R	
		ना	6,401	2,818	3,583	42,936	17,116	25,820	U	
	महाराष्ट्र राज्य	**ए**	**64,25,298**	**24,35,800**	**39,89,498**	**5,57,05,276**	**2,35,48,501**	**3,21,56,775**	**T**	**Maharashtra State**
		ग्रा	**54,07,627**	**18,20,143**	**35,87,484**	**2,85,16,216**	**1,31,10,041**	**1,54,06,175**	**R**	
		ना	**10,17,671**	**6,15,657**	**4,02,014**	**2,71,89,060**	**1,04,38,460**	**1,67,50,600**	**U**	

1. क्षेत्रफळ /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.11

मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी/Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा		शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			घरगुती उद्योग Household Industry			इतर उद्योग Other Industry			District
			एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	..	1,289	847	442	736	529	207	35,316	25,662	9,654	12,13,369	10,41,618	1,71,751	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	..	2,658	1,803	855	2,234	1,631	603	78,448	57,373	21,075	28,87,699	24,63,577	4,24,122	Mumbai Suburban
3	ठाणे	..	2,93,629	1,67,350	1,26,279	1,76,030	94,793	81,237	56,543	36,714	19,829	22,55,802	19,58,269	2,97,533	Thane
4	रायगड	..	1,93,279	1,05,057	88,222	76,067	41,817	34,250	15,290	10,732	4,558	3,80,053	3,26,667	53,386	Raigad
5	रत्नागिरी	..	2,92,293	1,29,548	1,62,745	45,128	24,222	20,906	9,387	6,976	2,411	2,10,805	1,77,042	33,763	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	..	1,06,440	62,843	43,597	23,963	15,387	8,576	7,380	5,180	2,200	96,044	78,079	17,965	Sindhudurg
7	नाशिक	..	7,47,243	4,25,089	3,22,154	4,06,687	1,95,579	2,11,108	35,127	21,667	13,460	7,22,283	6,23,194	99.089	Nashik
8	धुळे	..	1,79,514	1,24,598	54,916	2,00,046	1,06,084	93,962	14,923	10,391	4,532	1,79,013	1,59,236	19,777	Dhule
9	नंदुरबार	..	1,77,962	1,19,629	58,333	1,80,009	91,662	88,347	7,331	4,805	2,526	93,019	79,582	13,437	Nadurbar
10	जळगाव	..	3,40,002	2,24,165	1,15,837	5,46,762	2,90,286	2,56,476	27,258	18,878	8,380	3,86,064	3,46,125	39,939	Jalgaon
11	अहमदनगर	..	7,48,820	4,25,251	3,23,569	3,58,925	1,75,864	1,83,061	40,705	22,814	17,891	4,62,611	3,86,991	75,620	Ahmednagar
12	पुणे	..	7,09,537	3,91,397	3,18,140	2,77,732	1,33,362	1,44,370	61,047	35,752	25,295	15,97,113	13,23,461	2,73,652	Pune
13	सातारा	..	5,15,217	3,01,981	2,13,236	1,85,229	88,025	97,204	24,944	16,563	8,381	3,19,599	2,71,143	48,456	Satara
14	सांगली	..	4,33,071	2,88,765	1,44,306	1,91,490	1,02,380	89,110	26,982	17,016	9,966	3,00,698	2,56,395	44,303	Sangli
15	सोलापूर	..	5,25,775	3,31,254	1,94,521	3,77,394	1,86,349	1,91,045	69,419	19,815	49,604	5,13,379	4,31,870	81,509	Solapur
16	कोल्हापूर	..	5,61,840	3,32,240	2,29,600	2,17,497	1,08,234	1,09,263	43,690	28,799	14,891	5,71,855	4,73,339	98,516	Kolhapur
17	औरंगाबाद	..	4,00,081	2,33,316	1,66,765	2,16,776	1,04,349	1,12,427	14,786	8,906	5,880	3,93,888	3,,39,704	54,184	Aurangabad
18	जालना	..	2,92,018	1,76,025	1,15,993	1,79,336	87,277	92,059	10,129	6,392	3,737	1,30,515	1,14,011	16,504	Jalna
19	परभणी	..	2,13,367	1,32,127	81,240	1,98,438	99,527	98,911	7,023	4,873	2,150	1,41,089	1,25,099	15,990	Parbhani
20	हिंगोली	..	1,93,689	1,09,822	83,867	1,46,822	71,282	75,540	5,669	3,909	1,760	66,658	57,929	8,729	Hingoli
21	बीड	..	4,24,195	2,37,612	1,86,583	2,13,170	1,01,340	1,11,830	11,851	7,828	4,023	1,81,442	1,57,831	23,611	Beed
22	नांदेड	..	3,39,606	2,21,830	1,17,776	3,49,876	1,86,102	1,63,774	20,461	11,175	9,286	2,55,144	2,23,587	31,557	Nanded

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 1.11 – *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
23	उस्मानाबाद ..	2,36,068	1,55,780	80,288	1,96,582	1,00,154	96,428	11,207	6,951	4,256	1,11,345	95,605	15,740	Osmanabad
24	लातूर ..	2,61,904	1,76,397	85,507	2,42,041	1,34,694	1,07,347	11,472	7,757	3,715	1,97,432	1,73,451	23,981	Latur
25	बुलढाणा ..	3,25,895	1,92,469	1,33,426	4,00,535	2,02,152	1,98,383	10,727	7,071	3,656	1,71,640	1,55,385	16,255	Buldhana
26	अकोला ..	1,14,058	84,635	29,423	2,71,692	1,50,579	1,21,113	6,785	4,531	2,254	1,89,729	1,68,487	21,242	Akola
27	वाशिम ..	1,31,843	84,831	47,012	1,94,966	1,02,055	92,911	4,573	3,252	1,321	64,269	57,814	6,455	Washim
28	अमरावती ..	1,85,644	1,44,235	41,409	4,28,625	2,48,368	1,80,257	14,601	10,362	4,239	2,79,493	2,45,144	34,349	Amravati
29	यवतमाळ ..	2,84,888	1,88,136	96,752	4,31,234	2,24,799	2,06,435	10,524	7,614	2,910	2,22,807	1,92,406	30,401	Yavatmal
30	वर्धा ..	1,23,306	87,240	36,066	1,57,229	85,131	72,098	8,257	6,142	2,115	1,42,538	1,23,118	19,420	Wardha
31	नागपूर ..	1,99,076	1,30,849	68,227	2,41,648	1,24,839	1,16,809	28,424	19,486	8,938	8,13,931	6,94,021	1,19,910	Nagpur
32	भंडारा ..	1,05,965	65,897	40,068	1,25,148	65,367	59,781	20,562	9,948	10,614	1,13,789	95,956	17,833	Bhandara
33	गोंदिया ..	1,36,153	85,223	50,930	1,04,727	58,568	46,159	38,711	13,495	25,216	1,12,299	94,653	17,646	Gondia
34	चंद्रपूर ..	2,07,577	1,32,645	74,932	1,90,172	94,979	95,193	14,827	11,014	3,813	2,70,453	2,32,841	37,612	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	1,77,806	1,10,098	67,708	86,273	43,886	42,387	5,707	4,043	1,664	67,173	56,143	11,030	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,01,81,708	61,80,984	40,00,724	76,41,219	39,41,652	36,99,567	8,10,086	4,93,886	3,16,200	1,61,15,040	1,37,99,773	23,15,267	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना,२००१ *Source.*— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण

Distribution of Population and workers by age groups and sex

(जनगणना /Population Census, 2001)

एकूण /ग्रामीण /नागरी Total/Rural/Urban	वयोगट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (मुख्यतः + सीमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण Total	0-4	49,83,885	45,48,958	95,32,843	—	—	—
	5-14	1,12,48,450	1,03,19,082	2,15,67,532	3,98,646	3,65,429	7,64,075
	15-19	52,62,931	43,07,717	95,70,648	18,18,763	10,68,464	28,87,227
	20-24	47,81,322	40,75,338	88,56,660	33,64,225	16,72,928	50,37,153
	25-29	41,87,247	40,31,117	82,18,364	38,04,321	19,24,764	57,29,085
	30-34	38,00,551	35,92,169	73,92,720	36,78,477	19,46,584	56,25,061
	35-39	35,40,148	34,18,212	69,58,360	34,65,313	19,40,291	54,05,604
	40-49	54,14,668	46,74,772	1,00,89,440	52,63,619	26,49,928	79,13,547
	50-59	31,83,488	29,35,829	61,19,317	28,64,153	14,85,259	43,49,412
	60-69	24,33,722	29,29,734	53,63,456	15,81,014	10,42,872	26,23,886
	70-79	11,47,239	11,64,867	23,12,106	4,93,592	1,72,437	6,66,029
	80+	3,51,240	4,27,858	7,79,098	92,975	36,762	1,29,737
	वय न सांगितलेले Age Not Stated	65,705	52,378	1,18,083	26,997	15,538	42,535
	एकूण / Total	5,04,00,596	4,64,78,031	9,68,78,627	2,68,52,095	1,43,21,256	4,11,73,351
ग्रामीण Rural	0-4	30,68,305	28,04,802	58,73,107	—	—	—
	5-14	68,07,109	62,92,230	1,30,99,339	3,16,047	3,32,218	6,48,265
	15-19	29,40,496	24,30,476	53,70,972	12,01,072	9,49,850	21,50,922
	20-24	24,01,727	21,72,535	45,74,262	18,72,855	14,08,706	32,81,561
	25-29	20,82,403	21,57,570	42,39,973	19,59,374	15,68,574	35,27,948
	30-34	19,44,710	19,99,437	39,44,147	19,07,103	15,77,498	34,84,601
	35-39	18,80,140	19,21,875	38,02,015	18,55,481	15,55,726	34,11,207
	40-49	29,04,898	26,59,795	55,64,693	28,55,495	21,28,946	49,84,441
	50-59	17,57,360	17,62,501	35,19,861	16,60,724	12,48,205	29,08,929
	60-69	16,09,057	20,20,359	36,29,416	12,33,819	9,45,529	21,79,348
	70-79	7,82,879	7,77,347	15,60,226	3,98,964	1,52,355	5,51,319
	80+	2,35,507	2,83,981	5,19,488	69,130	31,581	1,00,711
	वय न सांगितलेले Age Not Stated	44,086	36,062	80,148	18,572	13,607	32,179
	एकूण / Total	2,84,58,677	2,73,18,970	5,57,77,647	1,53,48,636	1,19,12,795	2,72,61,431
नागरी Urban	0-4	19,15,580	17,44,156	36,59,736	—	—	—
	5-14	44,41,341	40,26,852	84,68,193	82,599	33,211	1,15,810
	15-19	23,22,435	18,77,241	41,99,676	6,17,691	1,18,614	7,36,305
	20-24	23,79,595	19,02,803	42,82,398	14,91,370	2,64,222	17,55,592
	25-29	21,04,844	18,73,547	39,78,391	18,44,947	3,56,190	22,01,137
	30-34	18,55,841	15,92,732	34,48,573	17,71,374	3,69,086	21,40,460
	35-39	16,60,008	14,96,337	31,56,345	16,09,832	3,84,565	19,94,397
	40-49	25,09,770	20,14,977	45,24,747	24,08,124	5,20,982	29,29,106
	50-59	14,26,128	11,73,328	25,99,456	12,03,429	2,37,054	14,40,483
	60-69	8,24,665	9,09,375	17,34,040	3,47,195	97,343	4,44,538
	70-79	3,64,360	3,87,520	7,51,880	94,628	20,082	1,14,710
	80+	1,15,733	1,43,877	2,59,610	23,845	5,181	29,026
	वय न सांगितलेले Age Not Stated	21,619	16,316	37,935	8,425	1,931	10,356
	एकूण / Total	2,19,41,919	1,91,59,061	4,11,00,980	1,15,03,459	24,08,461	1,39,11,920

आधार.- भारताची जनगणना, २००१ *Source.*- Population Census of India 2001.

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.13

धर्मानुसार लोकसंख्या/ Population by religion

(जनगणना/ Population Census, 2001)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हा	हिंदू Hindus	मुस्लीम Muslims	ख्रिस्ती Christians	शीख Sikhs	बौध्द Buddhists	जैन Jains	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions	धर्म न सांगितलेले Religion not stated	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	21,19,750	7,34,484	106,240	16,330	1,61,417	1,59,021	39,482	1,307	33,38,031	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	59,53,475	14,88,987	340,166	53,271	4,64,354	3,19,339	17,833	2,994	86,40,419	Mumbai Suburban
3	ठाणे	65,06,337	8,80,827	242,101	31,709	3,09,630	1,49,331	8,811	3,103	81,31,849	Thane
4	रायगड	19,16,707	1,70,003	10,163	4,332	93,251	10,680	1,073	1,720	22,07,929	Raigad
5	रत्नागिरी	13,91,137	1,75,672	2,866	712	1,20,855	4,227	161	1,147	16,96,777	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8,02,498	23,668	16,001	284	24,320	1,437	57	560	8,68,825	Sindhudurg
7	नाशिक	43,06,179	5,25,983	22,849	8,766	84,044	35,135	2,495	8,345	49,93,796	Nashik
8	धुळे	15,22,895	149,466	4,902	1,439	14,613	13,099	619	914	17,07,947	Dhule
9	नंदुरबार	11,98,481	71,215	17,953	580	5,161	5,949	7,056	5,314	13,11,709	Nadurbar
10	जळगाव	30,49,368	455,288	5,424	2,758	1,26,136	27,369	8,344	8,003	36,82,690	Jalgaon
11	अहमदनगर	86,64,259	2,64,145	25,961	5,850	35,893	38,561	1,226	4,747	40,40,642	Ahmednagar
12	पुणे	61,97,349	4,52,397	116,661	21,938	3,21,948	1,04,073	11,283	6,906	72,32,555	Pune
13	सातारा	25,33,359	1,25,661	3,759	1,107	1,28,570	12,156	1,359	3,023	28,08,994	Satara
14	सांगली	22,43,478	2,03,524	9,696	1,312	35,142	85,160	1,123	4,089	25,83,524	Sangli
15	सोलापूर	33,86,955	3,77,579	9,625	2,752	38,497	27,904	1,438	4,793	38,49,543	Solapur
16	कोल्हापूर	30,77,263	2,36,875	16,078	2,082	37,932	1,47,285	2,288	3,359	35,23,162	Kolhapur
17	औरंगाबाद	20,30,181	5,69,516	15,558	4,452	2,47,222	26,782	1,110	2,192	28,97,013	Aurangabad
18	जालना	12,55,041	2,11,531	12,438	1,515	1,21,033	8,960	489	1,973	16,12,980	Jalna
19	परभणी	11,21,246	2,43,935	1,368	789	1,53,231	5,698	348	1,100	15,27,715	Parbhani
20	हिंगोली	7,28,893	1,03,199	468	474	1,47,927	5,245	135	819	9,87,160	Hingoli
21	बीड	18,27,298	2,56,582	1,380	746	65,122	8,628	220	1,274	21,61,250	Beed
22	नांदेड	21,62,185	3,85,081	3,734	12,645	3,02,161	5,003	1,148	4,302	28,76,259	Nanded
23	उस्मानाबाद	12,97,858	1,51,181	765	818	28,356	5,029	354	2,225	14,86,586	Osmanabad
24	लातूर	17,00,679	2,92,996	1,494	1,435	74,351	6,123	873	2,334	20,80,285	Latur
25	बुलढाणा	16,22,192	2,85,387	2,545	1,501	3,06,503	12,254	823	1,275	22,32,480	Buldhana
26	अकोला	10,24,080	2,96,272	3,494	1,201	2,93,184	10,313	656	1,039	16,30,239	Akola
27	वाशिम	7,46,841	1,11,863	1,211	500	1,50,580	8,504	173	544	10,20,216	Washim
28	अमरावती	18,83,148	3,47,250	7,315	2,940	3,50,403	11,932	2,964	1,208	26,07,160	Amravati
29	यवतमाळ	19,99,368	1,96,909	3,997	1,632	2,21,793	11,098	20,533	2,941	24,58,271	Yavatmal
30	वर्धा	10,06,235	47,605	2,559	1,825	1,69,579	5,990	1,930	1,013	12,36,736	Wardha
31	नागपूर	30,90,588	2,96,709	31,682	19,633	5,89,218	22,608	14,649	2,550	40,67,637	Nagpur
32	भंडारा	9,53,507	23,324	1,844	739	1,44,541	975	10,655	561	11,36,146	Bhandara
33	गोंदिया	10,41,802	21,980	1,292	1,745	1,19,618	1,471	12,190	609	12,00,707	Gondia
34	चंद्रपूर	16,80,113	76,050	11,301	4,922	2,74,067	4,135	18,118	2,395	20,71,101	Chandrapur
35	गडचिरोली	8,18,640	17,341	3,423	603	78,058	369	44,825	7,035	9,70,294	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	7,78,59,385	1,02,70,485	10,58,313	2,15,337	58,38,710	13,01,843	2,36,841	97,713	9,68,78,627	Maharashtra State

आधार.–भारताची जनगणना, २००१

Source - Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.14

राज्यवार लोकसंख्यंची ठळक वैशिष्ट्ये/Salient features of Population by State

जनगणना/ Population Census, 2001

अनु. क्रमांक Sr. No	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफळ चौरस कि. मी. Area (Sq.Kms.)	लोकसंख्या Population 2001	लोकसंख्या Population 1991	लोकसंख्येतील बदल Variation Population 1991-2001	शेकडा बदल Percentage Variations 1991-2001	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रिया Female per 1,000 males 2001	दर चौरस कि. मी. मागे लोकसंख्या Population per Sq. Km. 2001	नागरी लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण Population per Sq. Km. 2001	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण Literacy percentage 2001	अनुसूचित जाती/ जमातीचे एकूण शेकडा प्रमाण Percentage of SC/ST to Total Population	State/Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,045	7,62,10,007	6,65,08,008	97,01,999	+14.59	978	277	27.30	60.47	22.78	Andhra Pradesh
2	आसाम	78,438	2,66,55,528	2,24,14,322	42,41,206	+18.92	935	340	12.90	63.25	19.26	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	33,743	10,97,968	8,64,558	2,33,410	+27.00	893	13	20.75	54.34	64.79	Arunachal Pradesh
4	बिहार	94,163	8,29,98,509	6,45,30,554	1,84,67,955	+28.62	919	881	10.46	47.00	16.64	Bihar
5	छत्तीसगड	1,35,191	2,08,33,803	1,76,14,928	32,18,875	+18.27	989	154	20.09	64.66	43.37	Chattisgarh
6	गुजरात	1,96,024	5,06,71,017	4,13,09,582	93,61,435	+22.66	920	258	37.36	69.14	21.85	Gujrat
7	गोवा	3,702	13,47,668	11,69,793	1,77,875	+15.21	961	364	49.76	82.01	1.81	Goa
8	हरियाणा	44,212	2,11,44,564	1,64,63,648	46,80,916	+28.43	861	478	28.92	67.91	19.35	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	55,673	60,77,900	51,70,877	9,07,023	+17.54	968	109	9.80	76.48	28.74	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	2,22,236	1,01,43,700	78,03,900	23,39,800	+29.98	892	46	24.81	55.52	18.50	Jammu & Kashmir
11	झारखंड	79,714	2,69,45,829	2,18,43,911	51,01,918	+23.36	941	338	22.24	53.56	38.14	Jharkhand
12	कर्नाटक	1,91,791	5,28,50,562	4,49,77,201	78,73,361	+17.51	965	276	33.99	66.64	22.76	Karnataka
13	केरळ	38,863	3,18,41,374	2,90,98,518	27,42,856	+9.43	1,058	819	25.96	90.86	10.[illegible]	Kerla
14	मध्यप्रदेश	3,08,245	6,03,48,023	4,85,66,242	1,17,81,781	+24.26	919	196	26.46	63.74	35.44	Madhya Pradesh
15	महाराष्ट्र	3,07,713	9,68,78,627	7,89,37,187	1,79,41,440	+22.73	922	315	42.43	76.88	19.05	Maharashtra
16	मणिपूर#	22,327	21,66,788	18,37,149	3,29,639	+30.02	978	107	23.88	70.53	36.98	Manipur
17	मेघालय	22,429	23,18,822	17,74,778	5,44,044	+30.65	972	103	19.58	62.56	86.42	Meghalaya
18	मिझोराम	21,081	8,88,573	6,89,756	1,98,817	+28.82	935	42	49.63	88.80	94.49	Mizoram
19	नागालँड	16,579	19,90,036	12,09,546	7,80,490	+64.41	909	120	17.74	66.59	89.15	Nagaland
20	ओरिसा	1,55,707	3,68,04,660	3,16,59,736	51,44,924	+16.25	972	236	14.99	63.08	38.66	Orissa
21	पंजाब	50,362	2,43,58,999	2,02,81,969	40,77,030	+20.10	876	484	33.92	69.65	28.85	Punjab
22	राजस्थान	3,42,239	5,65,07,188	4,40,05,990	1,25,01,198	+28.41	921	165	23.39	60.41	29.72	Rajasthan
23	सिक्कीम	7,096	5,40,851	4,06,457	1,34,394	+33.06	875	76	11.07	68.81	25.62	Sikkim
24	तामीळनाडू	1,30,058	6,24,05,679	5,58,58,946	65,46,733	+11.72	987	480	44.04	73.45	20.04	Tamil Nadu
25	त्रिपूरा	10,486	31,99,203	27,57,205	4,41,998	+16.03	948	305	17.06	73.19	48.42	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2,40,928	16,61,97,921	13,19,98,804	3,41,99,117	+25.91	898	690	20.78	56.27	21.21	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	53,483	84,89,349	71,13,483	13,75,866	+19.34	962	159	25.67	71.62	20.89	Uttaranchal
28	पश्चिम बंगाल	88,752	8,01,76,197	6,80,77,965	1,20,98,232	+17.77	934	903	27.97	68.64	28.51	West Bengal
29	अंदमान व निकोबार बेटे	8,249	3,56,152	2,80,661	75,491	26.90	846	43	32.63	81.30	8.27	Anadman and Nikobar Island
30	चंदिगड	114	9,00,635	6,42,015	2,58,620	+40.28	777	7,900	89.77	81.94	17.50	Chandigarh
31	दादर व नगरहवेली	491	2,20,490	1,38,477	82,013	+59.22	812	449	22.89	57.63	64.10	Dadar & Nagar Haveli
32	दिल्ली	1,483	1,38,50,507	94,20,644	44,29,863	+47.02	821	9,340	93.18	81.67	16.92	Delhi
33	लक्षद्विप	32	60,650	51,707	8,943	+17.30	948	1,895	44.46	86.66	94.51	Lakshadweep
34	पाँडेचरी	479	9,74,345	8,07,785	1,66,560	+20.62	1,001	2,034	66.57	81.24	16.19	Pondicherry
35	दिव आणि दमण	112	1,58,204	101,586	56,618	+55.73	710	1,413	36.25	78.18	11.91	Div and Daman
	भारत	32,87,240	1,02,86,10,328	84,63,87,888	18,22,22,440	+21.56	933	313	27.81	64.84	24.40	India

- मणीपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम,पाओमाटा व पुरूल हे उपविभाग वगळून/Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul Sub-divisions of Senapati District of Manipur

+ साक्षरतेची टक्केवारी सात व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या लोकसंख्येची आहे. / The literacy rates relate to the population aged seven and above. आधार–भारताची जनगणना, २००१/ Source–Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.15

१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या/ Districtwise projected Population as on 1st March 2002-2011

अनु. क्रमांक Sr. No	जिल्हा	लोकसंख्या Population 2001 जनगणना/Census	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad
5	रत्नागिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule
9	नंदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nadurbar
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur
25	बुलढाणा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,443	2,463	Buldhana
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	96,879	98,369	99,806	1,01,259	1,02,682	1,04,094	1,05,497	1,06,881	1,08,243	1,09,591	1,10,930	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai-51

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत
Note – Total may not tally due to rounding

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.16

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of total population

जनगणना /Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population: ग्रामीण/Rural: व्यक्ती Persons (3)	ग्रामीण/Rural: पुरुष Males (4)	ग्रामीण/Rural: स्त्रिया Females (5)	नागरी/Urban: व्यक्ती Persons (6)	नागरी/Urban: पुरुष Males (7)	नागरी/Urban: स्त्रिया Females (8)	एकूण/Total: व्यक्ती Persons (9)	एकूण/Total: पुरुष Males (10)	एकूण/Total: स्त्रिया Females (11)	साक्षर लोकसंख्येची ०-६ वर्षे वयोगटावरील लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to above 0-6 age group: व्यक्ती Persons (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	District (2)
1	मुंबई शहर	—	—	—	25,90,613	15,35,176	10,55,437	25,90,613	15,35,176	10,55,437	86.40	90.23	81.38	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	—	—	—	66,17,264	38,53,376	27,63,888	66,17,264	38,53,376	27,63,888	86.89	91.56	81.12	Mumbai Suburban
3	ठाणे	11,97,007	7,24,560	4,72,447	44,38,792	25,70,691	18,68,101	56,35,799	32,95,251	23,40,548	80.66	87.06	73.10	Thane
4	रायगड	10,55,120	5,96,315	4,58,805	4,03,204	2,26,598	1,76,606	14,58,324	8,22,913	6,35,411	77.03	86.15	67.75	Raigad
5	रत्नागिरी	9,46,656	4,98,807	4,47,849	1,49,177	79,523	69,654	10,95,833	5,78,330	5,17,503	75.05	85.89	65.77	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5,47,278	2,93,504	2,53,774	65,641	34,695	30,946	6,12,919	3,28,199	2,84,720	80.30	90.26	71.23	Sindhudurg
7	नाशिक	17,27,803	10,34,902	6,92,901	13,98,385	7,88,464	6,09,921	31,26,188	18,23,366	13,02,822	74.36	83.65	64.35	Nashik
8	धुळे	7,16,937	4,25,631	2,91,306	3,23,900	1,80,405	1,43,495	10,40,837	6,06,036	4,34,801	71.65	81.40	61.39	Dhule
9	नंदुरबार	4,62,988	2,82,498	1,80,490	1,40,233	78,835	61,398	6,03,221	3,61,333	2,41,888	55.78	66.16	45.18	Nadurbar
10	जळगाव	16,17,762	9,67,592	6,50,170	7,63,614	4,29,268	3,34,346	23,81,376	13,96,860	9,84,516	75.43	85.91	64.30	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,07,279	11,83,490	8,23,789	5,91,318	3,33,539	2,57,779	25,98,597	15,17,029	10,81,568	75.30	85.70	64.35	Ahmednagar
12	पुणे	18,76,820	11,08,545	7,68,275	31,62,470	17,71,216	13,91,254	50,39,290	28,79,761	21,59,529	80.45	88.34	71.89	Pune
13	सातारा	16,05,421	9,02,117	7,03,304	3,03,526	1,66,912	1,36,614	19,08,947	10,69,029	8,39,918	78.22	88.20	68.38	Satara
14	सांगली	12,50,494	7,20,526	5,29,968	4,67,342	2,58,983	2,08,359	17,17,836	9,79,509	7,38,327	76.62	86.26	66.73	Sangli
15	सोलापूर	15,16,322	9,15,006	6,01,316	8,20,503	4,69,740	3,50,763	23,36,825	13,84,746	9,52,079	71.25	81.99	59.84	Solapur
16	कोल्हापूर	15,68,827	9,23,167	6,45,660	7,95,480	4,43,854	3,51,626	23,64,307	13,67,021	9,97,286	76.93	87.47	66.02	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10,12,612	6,33,998	3,78,614	7,59,047	4,33,803	3,25,244	17,71,659	10,67,801	7,03,858	72.94	84.89	60.09	Aurangabad
18	जालना	6,69,713	4,30,195	2,39,518	2,00,686	1,15,535	85,151	8,70,399	5,45,730	3,24,669	64.40	79.14	49.04	Jalna
19	परभणी	5,32,161	3,37,569	1,94,592	3,10,375	1,79,145	1,31,230	8,42,536	5,16,714	3,25,822	66.07	79.63	52.02	Parbhani
20	हिंगोली	4,43,956	2,80,462	1,63,494	99,353	57,450	41,903	5,43,309	3,37,912	2,05,397	66.25	80.71	51.17	Hingoli
21	बीड	9,77,286	6,06,079	3,71,207	2,64,148	1,51,949	1,12,199	12,41,434	7,58,028	4,83,406	67.99	80.70	54.52	Beed
22	नांदेड	11,73,603	7,31,129	4,42,474	4,52,082	2,61,356	1,90,726	16,25,685	9,92,485	6,33,200	67.77	80.44	54.35	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,13,762	4,33,079	2,80,683	1,58,260	90,851	67,409	8,72,022	5,23,930	3,48,092	69.02	80.42	56.89	Osmanabad
24	लातूर	9,21,899	5,58,811	3,63,088	3,32,635	1,91,644	1,40,991	12,54,534	7,50,455	5,04,079	71.54	82.94	59.40	Latur
25	बुलढाणा	10,95,393	6,52,222	4,43,171	3,38,496	1,90,188	1,48,308	14,33,889	8,42,410	5,91,479	75.78	86.93	64.07	Buldhana
26	अकोला	6,72,087	3,86,733	2,85,354	4,63,158	2,52,750	2,10,408	11,35,245	6,39,483	4,95,762	81.41	88.91	73.43	Akola
27	वाशिम	5,05,779	3,07,679	1,98,100	1,24,984	70,299	54,685	6,30,763	3,77,978	2,52,785	73.37	85.44	60.57	Washim
28	अमरावती	11,57,564	6,54,404	5,03,160	6,98,985	3,78,142	3,20,843	18,56,549	10,32,546	8,24,003	82.54	88.91	75.73	Amravati
29	यवतमाळ	11,94,702	7,14,038	4,80,664	3,43,075	1,89,601	1,53,474	15,37,777	9,03,639	6,34,138	73.62	84.09	62.52	Yavatmal
30	वर्धा	6,10,393	3,47,267	2,63,126	2,55,163	1,39,469	1,15,694	8,65,556	4,86,736	3,78,820	80.06	87.18	72.45	Wardha
31	नागपूर	9,45,983	5,44,205	4,01,778	20,30,222	11,10,137	9,20,085	29,76,205	16,54,342	13,21,863	84.03	90.18	77.42	Nagpur
32	भंडारा	6,32,659	3,64,572	2,68,087	1,38,003	75,550	62,453	7,70,662	4,40,122	3,30,540	78.5	88.968	67.817	Bhandara
33	गोंदिया	6,96,043	3,97,216	2,98,827	1,12,371	61,050	51,321	8,08,414	4,58,266	3,50,148	78.5	89.609	67.582	Gondia
34	चंद्रपूर	8,19,037	4,86,135	3,32,902	4,91,971	2,76,002	2,15,969	13,11,008	7,62,137	5,48,871	73.2	82.942	62.891	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,41,924	2,69,343	1,72,581	48,197	26,971	21,226	4,90,121	2,96,314	1,93,807	60.1	71.855	48.07	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,97,77,624	1,76,50,325	1,21,27,299	2,78,31,909	1,59,23,457	1,19,08,452	5,76,09,533	3,35,73,782	2,40,35,751	76.88	85.97	67.03	Maharashtra State

आधार.–भारतीय जनगणना, २००१/ Source.--Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.7

अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण /Literacy rate of Scheduled Castes

जनगणना /Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	साक्षर लोकसंख्या Literate Population ग्रामीण/Rural एकूण Persons	ग्रामीण/Rural पुरुष Males	ग्रामीण/Rural स्त्रिया Females	नागरी/Urban एकूण Persons	नागरी/Urban पुरुष Males	नागरी/Urban स्त्रिया Females	एकूण/Total एकूण Persons	एकूण/Total पुरुष Males	एकूण/Total स्त्रिया Females	साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	1,33,010	76,050	56960	1,33,010	76,050	56,960	81.97	90.03	72.05	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	2,73,432	1,60,495	112937	2,73,432	1,60,495	1,12,937	78.78	87.78	68.77	Mumbai Suburban
3	ठाणे	29,611	17,414	12,197	1,98,805	1,15,623	83182	2,28,416	1,33,037	95,379	78.59	87.24	69.05	Thane
4	रायगड	21,316	11,980	9,336	15,170	8,516	6654	36,486	20,496	15,990	79.61	88.62	70.43	Raigad
5	रत्नागिरी	12,750	7,098	5,652	3,405	1,881	1524	16,155	8,979	7,176	76.39	85.86	67.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	21,821	12,161	9,660	2,484	1,396	1088	24,305	13,557	10,748	72.11	84.67	60.75	Sindhudurg
7	नाशिक	1,23,981	75,802	48,179	1,39,982	80,754	59228	2,63,963	1,56,556	1,07,407	73.53	85.34	61.19	Nashik
8	धुळे	43,947	27,176	16,771	22,451	12,814	9637	66,398	39,990	26,408	71.24	84.26	57.74	Dhule
9	नंदुरबार	16,072	10,130	5,942	8,558	5,031	3527	24,630	15,161	9,469	70.24	85.24	54.80	Nadurbar
10	जळगाव	1,16,144	73,223	42,921	49,269	29,192	20077	1,65,413	1,02,415	62,998	67.75	82.26	52.66	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,22,704	1,33,687	89,017	68,113	39,220	28893	2,90,817	172,907	1,17,910	71.16	83.06	58.81	Ahmednagar
12	पुणे	1,38,823	84,005	54,818	3,30,316	1,90,974	139342	4,69,139	2,74,979	1,94,160	72.52	83.90	61.59	Pune
13	सातारा	1,23,745	72,623	51,122	29,291	16,627	12664	1,53,036	89,250	63,786	72.27	84.06	60.41	Satara
14	सांगली	1,37,745	81,682	56,063	54,264	31,052	23212	1,92,009	1,12,734	79,275	71.19	83.00	59.20	Sangli
15	सोलापूर	2,16,633	1,35,144	81,489	1,00,890	59,823	41067	3,17,523	1,94,967	1,22,556	65.04	77.82	51.57	Solapur
16	कोल्हापूर	1,95,579	1,18,285	77,294	79,924	45,884	34040	2,75,503	1,64,169	1,11,334	70.90	83.60	57.93	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,05,443	67,135	38,308	1,07,162	64,219	42943	2,12,605	1,31,354	81,251	67.90	81.47	53.49	Aurangabad
18	जालना	69,946	45,315	24,631	15,712	9,514	6198	85,658	54,829	30,829	57.10	72.00	41.74	Jalna
19	परभणी	50,513	32,121	18,392	25,352	15,241	10111	75,865	47,362	28,503	60.17	74.25	45.75	Parbhani
20	हिंगोली	44,734	27,924	16,810	8,185	4,912	3273	52,919	32,836	20,083	63.59	78.14	48.75	Hingoli
21	बीड	1,18,628	74,104	44,524	29,524	17,631	11893	1,48,152	91,735	56,417	62.86	75.98	49.08	Beed
22	नांदेड	2,08,703	1,29,525	79,178	56,892	34,108	22784	2,65,595	1,63,633	1,01,962	64.17	77.13	50.55	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,08,476	67,163	41,313	20,450	12,178	8272	1,28,926	79,341	49,585	62.16	74.41	49.20	Osmanabad
24	लातूर	1,71,320	1,05,522	65,798	47,792	28,498	19294	2,19,112	1,34,020	85,092	65.25	77.42	52.31	Latur
25	बुलढाणा	1,09,829	67,923	41,906	29,342	17,372	11970	1,39,171	85,295	53,876	68.49	82.45	54.02	Buldhana
26	अकोला	69,992	41,942	28,050	35,058	20,344	14714	1,05,050	62,286	42,764	73.50	85.03	61.37	Akola
27	वाशिम	80,322	49,692	30,630	13,494	7,865	5629	93,816	57,557	36,259	68.58	82.43	54.15	Washim
28	अमरावती	2,11,240	1,23,031	88,209	92,426	51,887	40539	3,03,666	1,74,918	1,28,748	78.55	87.60	68.89	Amravati
29	यवतमाळ	1,23,559	74,083	49,476	35,935	20,197	15738	1,59,494	94,280	65,214	73.78	85.17	61.83	Yavatmal
30	वर्धा	75,215	43,625	31,590	34,529	19,285	15244	1,09,744	62,910	46,834	78.78	87.44	69.64	Wardha
31	नागपूर	1,58,554	91,610	66,944	3,44,940	1,88,776	156164	5,03,494	2,80,386	2,23,108	82.94	90.06	75.45	Nagpur
32	भंडारा	1,17,356	67,411	49,945	25,214	13,671	11543	1,42,570	81,082	61,488	80.73	91.83	69.64	Bhandara
33	गोंदिया	96,975	54,919	42,056	21,325	11,681	9644	1,18,300	66,600	51,700	81.42	92.83	70.29	Gondia
34	चंद्रपूर	1,07,702	63,615	44,087	87,316	49,583	37733	1,95,018	1,13,198	81,820	75.44	85.49	64.89	Chandrapur
35	गडचिरोली	54,136	32,529	21,607	8,062	4432	3630	62,198	36,961	25,237	66.97	79.05	54.73	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	35,03,514	21,19,599	13,83,915	25,48,074	14,66,726	1081348	60,51,588	35,86,325	24,65,263	71.90	83.29	59.98	Maharashtra State

आधार–भारतीय जनगणना, २००१ Source--Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.18

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण /Literacy rate of Scheduled Tribes

जनगणना /Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	साक्षर लोकसंख्या Literate Population: ग्रामीण/Rural एकूण Persons	ग्रामीण/Rural पुरुष Males	ग्रामीण/Rural स्त्रिया Females	नागरी/Urban एकूण Persons	नागरी/Urban पुरुष Males	नागरी/Urban स्त्रिया Females	एकूण/Total एकूण Persons	एकूण/Total पुरुष Males	एकूण/Total स्त्रिया Females	साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population: एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	14,908	8,736	6,172	14,908	8,736	6,172	80.81	86.80	73.62	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	47,099	27,979	19,120	47,099	27,979	19,120	76.83	85.70	66.73	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,68,929	2,37,263	1,31,666	84,201	49,263	34,938	4,53,130	2,86,526	1,66,604	46.91	59.34	34.48	Thane
4	रायगड	87,414	54,659	32,755	12,731	7,519	5,212	1,00,145	62,178	37,967	45.05	55.49	34.44	Raigad
5	रत्नागिरी	7,669	4,852	2,817	747	474	273	8,416	5,326	3,090	51.26	62.75	38.97	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,786	1,577	1,209	233	124	109	3,019	1,701	1,318	73.94	82.45	65.25	Sindhudurg
7	नाशिक	4,30,667	2,69,533	1,61,134	57,540	34,614	22,926	4,88,207	3,04,147	1,84,060	50.68	62.45	38.65	Nashik
8	धुळे	1,51,659	94,634	57,025	12,447	7,602	4,845	1,64,106	1,02,236	61,870	45.88	56.48	35.03	Dhule
9	नंदुरबार	2,78,507	1,72,324	1,06,183	14,236	8,445	5,791	2,92,743	1,80,769	1,11,974	42.34	52.65	32.17	Nadurbar
10	जळगाव	1,59,726	1,03,377	56,349	25,606	15,254	10,352	1,85,332	1,18,631	66,701	52.23	65.11	38.63	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,23,329	77,998	45,331	7,582	4,586	2,996	1,30,911	82,584	48,327	53.87	67.18	40.24	Ahmednagar
12	पुणे	96,335	60,335	36,000	38,810	22,580	16,230	1,35,145	82,915	52,230	62.21	74.60	49.24	Pune
13	सातारा	9,939	5,795	4,144	1,805	1,077	728	11,744	6,872	4,872	65.05	74.52	55.16	Satara
14	सांगली	8,461	5,008	3,453	2,802	1,567	1,235	11,263	6,575	4,688	73.86	84.52	62.75	Sangli
15	सोलापूर	21,280	13,535	7,745	15,301	9,262	6,039	36,581	22,797	13,784	63.79	76.71	49.88	Solapur
16	कोल्हापूर	10,473	6,107	4,366	3,209	1,846	1,363	13,682	7,953	5,729	75.05	85.77	63.96	Kolhapur
17	औरंगाबाद	34,569	22,529	12,040	9,298	5,362	3,936	43,867	27,891	15,976	54.24	67.61	40.32	Aurangabad
18	जालना	11,065	7,204	3,861	3,463	2,016	1,447	14,528	9,220	5,308	55.55	69.39	41.26	Jalna
19	परभणी	11,878	7,804	4,074	4,959	2,952	2,007	16,837	10,756	6,081	58.83	74.15	43.08	Parbhani
20	हिंगोली	36,894	24,406	12,488	3,282	1,964	1,318	40,176	26,370	13,806	56.64	72.25	40.10	Hingoli
21	बीड	8,334	5,349	2,985	3,367	1,959	1,408	11,701	7,308	4,393	60.12	72.33	46.93	Beed
22	नांदेड	1,08,310	68,546	39,764	17,288	10,416	6,872	1,25,598	78,962	46,636	59.86	73.86	45.32	Nanded
23	उस्मानाबाद	10,720	6,858	3,862	2,476	1,503	973	13,196	8,361	4,835	58.35	71.16	44.49	Osmanabad
24	लातूर	21,371	13,374	7,997	4,514	2,673	1,841	25,885	16,047	9,838	65.32	78.06	51.58	Latur
25	बुलढाणा	46,856	30,136	16,720	6,353	3,865	2,488	53,209	34,001	19,208	57.42	71.29	42.71	Buldhana
26	अकोला	48,539	29,391	19,148	10,588	5,897	4,691	59,127	35,288	23,839	70.49	81.49	58.75	Akola
27	वाशिम	32,660	20,939	11,721	2,280	1,322	958	34,940	22,261	12,679	60.10	74.67	44.77	Washim
28	अमरावती	1,61,589	97,926	63,663	23,160	13,014	10,146	1,84,749	1,10,940	73,809	64.07	75.25	52.38	Amravati
29	यवतमाळ	2,24,730	1,37,655	87,075	21,153	12,163	8,990	2,45,883	1,49,818	96,065	62.15	74.34	49.50	Yavatmal
30	वर्धा	76,777	45,297	31,480	15,388	8,689	6,699	92,165	53,986	38,179	69.16	78.42	59.27	Wardha
31	नागपूर	1,25,252	73,944	51,308	1,66,152	92,828	73,324	2,91,404	1,66,772	1,24,632	75.99	84.53	66.94	Nagpur
32	भंडारा	52,263	30,949	21,314	9,802	5,530	4,272	62,065	36,479	25,586	73.25	85.89	60.54	Bhandara
33	गोंदिया	1,11,385	66,045	45,340	4,319	2,482	1,837	1,15,704	68,527	47,177	69.77	83.78	56.14	Gondia
34	चंद्रपूर	1,68,288	1,01,735	66,553	38,845	22,336	16,509	2,07,133	1,24,071	83,062	64.41	76.04	52.42	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,44,217	90,129	54,088	5,109	2,894	2,215	1,49,326	93,023	56,303	48.98	60.72	37.12	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	31,92,871	19,87,213	12,05,658	6,91,053	4,00,793	2,90,260	38,83,924	23,88,006	14,95,918	55.21	67.02	43.08	Maharashtra State

आधार–भारतीय जनगणना, २००१/ Source--Population Census of India, 2001

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.19

बिगर-शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण

Occupational calssfication of persons at work other than cultivation into main divisions

(जनगणना /Population Census, 1991)

अनु-क्रमांक Serial No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	धंदेवाईक, तंत्र विशारद आणि तत्सम काम करणारे Professional technical and related workers	प्रशासकीय, कार्यकारी आणि व्यवस्थापकीय काम करणारे Administrative, executive and managarial workers	कारकून व तत्सम काम करणारे Clerical and related workers	विक्रेते Seles workers	सेवा क्षेत्रातील Service workers	शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय करणारे, फासे पारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम काम करणारे Farmers, fishermen, hunters, loggers and related workers	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील, परिवहन सामुग्री चालक आणि मजूर Production and related workers, transport equipment operators and labourers	अवर्गीकृत Workers not classfied by occupations	एकूण Total	Rural Urban Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	ग्रा	–	–	–	–	–	–	–	–	–	R	Brihan Mumbai
		ना	2,83,656	1,76,533	4,53,132	5,88,139	3,56,117	19,175	15,26,162	25,895	34,28,809	U	
		ए	2,83,656	1,76,533	4,53,132	5,88,139	3,56,117	1,99,175	15,26,162	25,895	34,28,809	T	
2	ठाणे	ग्रा	18,512	4,821	20,854	30,556	13,136	25,212	1,26,267	4,847	2,44,205	R	Thane
		ना	89,468	43,343	1,50,543	1,54,964	72,232	6,609	5,84,350	12,729	1,14,,238	U	
		ए	1,07,980	48,164	1,71,397	1,85,520	85,368	31,821	7,10,617	17,576	13,58,,443	T	
3	रायगड	ग्रा	15,727	7,312	14,335	18,275	12,561	13,211	87,628	5,957	1,74,106	R	Raigad
		ना	10,676	3,189	12,395	15,655	8,310	3,342	41,158	1,508	96,233	U	
		ए	26,403	10,501	26,730	33,930	20,871	16,553	1,28,786	6,565	2,70,339	T	
4	रत्नागिरी	ग्रा	15,157	5,229	10,843	13,877	7,416	12,320	50,910	2,583	1,18,335	R	Ratnagiri
		ना	4,852	1,115	5,815	6,553	3,403	2,243	12,292	216	36,489	U	
		ए	20,009	6,344	16,658	20,430	10,819	14,563	63,202	2,799	1,54,824	T	
5	सिंधुदुर्ग	ग्रा	10,135	1,629	7,518	9,307	4,293	6,902	30,096	621	70,501	R	Sindhudurg
		ना	2,348	809	2,773	2,946	1,647	909	4,990	107	16,529	U	
		ए	12,483	2,438	10,291	12,253	5,940	7,811	35,086	728	87,030	T	
6	नाशिक	ग्रा	19,297	2,693	15,472	19,112	11,501	11,304	78,906	2,700	1,60,885	R	Nasik
		ना	31,715	16,348	35,459	48,517	29,989	3,602	1,84,904	4,004	3,54,538	U	
		ए	51,012	19,041	50,931	67,629	41,490	14,906	2,63,710	6,704	5,15,423	T	

7	धुळे	..	ग्रा	16,771	2,136	11,589	18,797	7,752	8,600	42,294	2,727	110,666	R	Dhule
			ना	11,723	3,044	13,997	26,357	10,218	1,416	51,227	1,415	119,397	U	
			ए	28,494	5,180	25,586	45,154	17,970	10,016	93,521	4,142	230,063	T	
8	जळगाव	..	ग्रा	19,184	2,141	14,190	24,539	10,632	11,287	60,017	2,424	1,44,414	R	Jalgaon
			ना	18,161	4,016	22,440	35,897	16,379	1,993	83,280	1,791	1,83,957	U	
			ए	37,345	6,157	36,630	60,436	27,011	13,280	1,43,297	4,215	3,28,371	T	
9	अहमदनगर	..	ग्रा	25,859	3,907	23,056	26,508	17,531	15,841	1,16,465	5,794	2,34,961	R	Ahmednagar
			ना	14,522	4,179	15,392	25,323	18,832	1,436	57,652	908	1,38,244	U	
			ए	40,381	8,086	38,448	51,831	36,363	1,7,277	1,74,117	6,702	3,73,205	T	
10	पुणे	..	ग्रा	27,784	4,822	25,339	31,434	22,434	19,439	1,40,570	5,256	2,77,078	R	Pune
			ना	87,389	51,393	102,153	1,09,985	83,978	7,169	3,92,454	8,905	8,43,426	U	
			ए	1,15,173	56,215	127,492	1,41,419	1,06,412	26,608	5,33,024	14,161	11,20,504	T	
11	सातारा	..	ग्रा	24,237	6,195	20,511	18,982	12,203	11,318	88,807	4,624	1,86,877	R	Satara
			ना	10,231	2,229	10,358	14,250	8,177	1,013	27,371	716	74,345	U	
			ए	34,468	8,424	30,869	33,232	20,380	12,331	1,16,178	5,340	2,61,222	T	
12	सांगली	..	ग्रा	21,068	2,119	17,107	17,263	10,363	13,344	60,946	2,797	1,45,007	R	Sangali
			ना	13,835	3,688	15,538	22,826	9,295	2,168	50,325	969	1,18,644	U	
			ए	34,903	5,807	32,645	40,089	19,658	15,512	1,11,271	3,766	263651	T	
13	सोलापूर	..	ग्रा	20,329	2,501	15,135	22,667	14,112	18,507	80,362	3,111	1,76,724	R	Solapur
			ना	21,182	6,111	23,928	42,452	20,209	1,908	1,38,883	1,897	2,56,570	U	
			ए	41,511	8,612	39,063	65,119	34,321	20,415	2,19,245	5,008	4,33,294	T	
14	कोल्हापूर	..	ग्रा	22,862	3,819	26,035	22,642	13,696	14,795	1,10,199	3420	2,17,468	R	Kolhapur
			ना	18,322	8,628	26,157	36,022	14,674	1,639	1,09,630	1327	2,16,444	U	
			ए	41,184	12,447	52,192	58,664	28,370	16,434	2,19,829	4792	4,33,912	T	
15	औरंगाबाद	..	ग्रा	9,748	1,319	7,950	11,214	8140	5196	42046	2,170	87,783	R	Aurangabad
			ना	21,957	7,649	24,502	24,253	16116	1310	84159	2,276	1,82,222	U	
			ए	31,705	8,968	32,452	35,467	24256	6506	126205	4,446	2,70,005	T	
16	जालना	..	ग्रा	5,624	1,117	4,250	9,230	4,172	3,542	21,173	1,381	50,489	R	Parbhani
			ना	4,667	2,027	5,884	11,238	5,792	736	23,638	1,069	55,051	U	
			ए	10,291	3,144	10,134	20,468	9,964	4,278	44,811	2,450	1,05,540	T	
17	परभणी	..	ग्रा	8,728	884	5,619	10,982	6,876	7,732	34,091	2,309	77,221	R	Beed
			ना	12,674	2,129	12,290	19,319	9,806	1,276	38.601	1,436	97,531	U	
			ए	21,402	3,013	17,909	30,301	1,6,682	9,008	72,692	3,745	1,74,752	T	
18	बीड	..	ग्रा	10,483	1,667	8,639	10,803	7,778	7,173	35,336	2,652	84,531	R	Nanded
			ना	10,172	3,127	10,376	12,037	6,384	967	25,935	950	69,948	U	
			ए	20,655	4,794	19,015	22,840	14,162	8,140	61,271	3,602	1,54,479	T	
19	नांदेड	..	ग्रा	11,790	1,185	9,183	15,074	8,940	7,942	41,012	4,382	99,508	R	Osmanabad
			ना	12,599	2,384	13,125	20,851	9,115	1,343	41,457	2,287	1,03,161	U	
			ए	24,389	3,569	22,308	35,925	18,055	9,285	82,469	6,669	2,02,669	T	
20	उस्मानाबाद	..	ग्रा	9,260	899	5,325	7,543	5,490	3,963	27,640	1,796	61,916	R	Buldhana
			ना	5,661	901	5,890	6,305	3,749	289	12,336	356	35,486	U	
			ए	14,921	1,800	11,215	13,848	9,239	4,252	39,975	2,152	97,402	T	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.19 — *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
21	लातूर ..	ग्रा	10,962	1,357	7,078	11,616	5,345	3,045	29,401	2,699	71,503	R	Latur
		ना	9,861	4,976	9,257	12,423	5,801	289	26,327	706	69,640	U	
		ए	20,823	6,333	16,335	24,039	11,146	3,334	55,728	3,405	1,41,143	T	
22	बुलढाणा ..	ग्रा	11,905	2,487	6,021	10,915	6,573	5,050	29,675	884	73,510	R	Buldhana
		ना	9,807	3,663	10,941	14,753	7,728	1,356	26,234	535	75,017	U	
		ए	21,712	6,150	16,962	25,668	14,301	6,406	55,909	1,419	1,48,527	T	
23	अकोला ..	ग्रा	13,559	2,036	7,589	11,784	7,686	4,203	33,879	1,367	82,103	R	Akola
		ना	15,786	6,202	15,427	26,102	13,470	1,744	50,46	1,423	1,30,570	U	
		ए	29,345	8,238	23,016	37,886	21,156	5,947	84,295	2,790	2,12,673	T	
24	अमरावती ..	ग्रा	14,231	1,164	8,363	12,568	6,525	7,460	29,646	1,310	81,267	R	Amravati
		ना	17,605	4,577	18,228	30,562	13,957	2,651	61,505	872	1,49,957	U	
		ए	31,836	5,741	26,591	43,130	20,482	10,111	91,151	2,182	2,31,224	T	
25	यवतमाळ ..	ग्रा	13,326	1,205	10,051	16,586	8,000	8,402	42,017	2,427	1,02,014	R	Yavatmal
		ना	9,136	2,287	10,028	16,298	7,905	1,557	29,726	566	77,503	U	
		ए	22,462	3,492	20,079	32,884	15,905	9,959	71,743	2,993	1,79,517	T	
26	वर्धा ..	ग्रा	7,472	898	5,920	6,857	4,059	4,876	24,962	1,060	56,104	R	Wardha
		ना	7,812	3,067	9,038	10,840	5,195	844	23,867	642	61,305	U	
		ए	15,284	3,965	14,958	17,697	9,254	5,720	48,829	1,702	1,17,409	T	
27	नागपूर ..	ग्रा	11,072	3,500	8,569	11,426	7,951	10,140	73,665	3,049	1,29,372	R	Nagpur
		ना	51,727	26,816	63,361	84,344	50,181	4,928	2,57,937	4,414	5,43,708	U	
		ए	62,799	30,316	71,930	95,770	58,132	15,068	3,31,602	7,463	6,73,080	T	
28	भंडारा	ग्रा	17,587	1,931	13,249	15,696	10,419	11,812	1,18,084	3,456	1,92,215	R	Bhandara
		ना	7,830	3,121	9,401	10,688	5,614	1,049	30,657	742	69,102	U	
		ए	25,417	5,034	22,650	26,384	16,033	12,861	1,48,741	4,197	2,61,317	T	
29	चंद्रपूर	ग्रा	11,431	1,159	9,267	10,121	7,302	12,263	57,260	3,777	1,12,580	R	Chandrapur
		ना	10,757	3,567	14,156	14,921	10,290	2,111	65,968	3,381	1,25,161	U	
		ए	22,188	4,726	23,423	25,042	17,592	14,374	1,23,228	7,158	2,37,731	T	
30	गडचिरोली	ग्रा	6,204	499	4,658	3,913	3,522	5,347	14,587	1,249	39,979	R	Gadchiroli
		ना	1,791	501	2,722	1,900	1,646	786	4,710	185	14,241	U	
		ए	7,995	1,000	7,380	5,813	5,168	6,133	19,297	1,434	54,226	T	
	महाराष्ट्र	**ग्रा**	**4,30,304**	**72,613**	**3,43,715**	**4,50,287**	**2,66,408**	**2,90,226**	**17,27,841**	**81,928**	**36,63,322**	**R**	**Maharashtra**
		ना	**8,27,922**	**4,01,619**	**11,24,706**	**14,46,720**	**8,26,209**	**77,858**	**40,68,150**	**84,272**	**88,57,456**	**U**	**State**
		ए	**12,58,226**	**4,74,232**	**14,68,421**	**18,97,007**	**10,92,617**	**3,68,084**	**57,95,991**	**166,200**	**125,20,778**	**T**	

आधार : भारतीय जनगणना, १९९१ मालिका १४, भाग तीन-बी (खंड -६)

Source : Population census of India, 1991, series 14 Part III-B series (Volume-6)

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)

Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)

(जनगणना /Population Census, 1991)

	विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण)	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	Division,group (National Classification of Occupation)
	(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
D-01	व्यावसायिक, तांत्रिक व संबंधित कामगार	12,58,226	4,30,304	8,27,922	Professional, technical and related workers
00	भौतिक शास्त्रज्ञ	6,402	971	5,431	Physical Scientists
01	भौतिक शास्त्र तंत्रज्ञ	3,244	829	2,415	Physical Science technicians
02	वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, तंत्रशास्त्रज्ञ व सर्वेक्षक	1,04,228	15,090	89,138	Architects, engineers, technologists and surveyors.
03	अभियांत्रिकी तंत्रज्ञ	55,746	8,288	47,458	Engineering technicians
04	विमान व जहाजावरील अधिकारी	9,097	495	8,602	Air crafts and ships officers
05	जीव शास्त्रज्ञ	11,454	4,218	7,236	Life Scientists
06	जीवशास्त्र तंत्रज्ञ	5,938	3,089	2,849	Life Science technicians
07	भिषक व शल्य चिकित्सक (दंत वैद्यकीय व पशुवैद्यकीय शल्य चिकित्सक धरुन)	91,795	25,800	65,995	Physicians and surgeons (Including dental and veterinary surgeons)
08	परिचर्या व इतर वैद्यकीय आरोग्य तंत्रज्ञ	1,29,376	40,742	88,634	Nursing and other medical health technicians
09	शास्त्रीय वैद्यकीय व तांत्रिक व्यक्ती	8,104	1,484	6,620	Scientific, Medical and technical person
10	गणितज्ञ, संख्या शास्त्रज्ञ व संबधित कामगार	4,558	623	3,935	Mathematicians,Statisticians & relatedworkers
11	अर्थशास्त्रज्ञ व संबंधित कामगार	1,129	354	775	Economists and related workers
12	लेखापाल, लेखापरीक्षक व संबंधित कामगार	71,200	3,886	67,314	Accountants, auditors and related workers
13	समाज शास्त्रज्ञ व संबंधित कामगार	22,883	7,934	14,949	Social scientist and related workers
14	कायदा शास्त्रज्ञ	31,396	3,829	27,567	Jurists
15	शिक्षक	6,00,645	2,87,940	312,705	Teachers
16	कवी, लेखक, पत्रकार व संबंधीत कामगार	7,334	715	6,619	Poets, authors, Journalists & related workers
17	शिल्पकार, रंगारी, छायाचित्रकार व संबंधीत निर्मिती कलाकार	29,712	3,185	26,527	Sculptors, painters, Photographers and related creative artists
18	स्वरशिल्पी व प्रयोगशील कलावंत	26,594	7,474	19,120	Composers and performing artists
19	अवर्गीकृत व्यावसायिक कामगार	37,391	13,358	24,033	Professional workers n.e.c.
D-02	प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय कामगार	4,74,232	72,613	4,01,619	Administrative, Executive & managerial workers
20	निवडून आलेले व विधिमंडळीय पदाधिकारी	28,277	8,654	19,623	Elected and legislative officials
21	शासकीय व स्थानिक संस्थांचे प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	65,581	7,622	58,059	Administrative & Executive officials Government and local bodies
22	मालक,संचालक व व्यवस्थापक घाऊक व किरकोळ व्यापार	71,638	19,823	51,815	Working proprietors, directors and Managers wholesale and retail trade
23	संचालक व व्यवस्थापक वित्तीय संस्था	37,591	7,965	29,626	Directors and managers financial Institutions
24	मालक, संचालक व व्यवस्थापक, खाणकाम, बांधकाम वस्तुनिर्माण व संबंधित उद्योग	1,89,627	16,633	1,72,994	Working proprietors, directors & managers, mining construction, manufacturing and related concers
25	मालक, संचालक, व्यवस्थापक व संबंधित कार्यकारी अधिकारी, परिवहन, साठवण व दळणवळण	26,983	2,833	24,150	Working proprietors, directors, managers & & related executives transport, storage and communications
26	मालक, संचालक व व्यवस्थापक इतर सेवा	44,321	7,022	37,299	Working proprietors, directors & managers other services
29	इतरत्र न उल्लेखिलेले प्रशासकीय, कार्यकारी व इतर व्यवस्थापकीय कामगार	10,214	2,161	8,053	Administrative executive, and managerial workers n.e.c.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
D-03	लिपीक व संबंधित कामगार	14,68,421	3,43,716	11,24,705	Clerical and related workers
30	लिपिक व इतर पर्यवेक्षक	1,57,067	18,828	1,38,239	Clerical and Other supervisors
31	ग्राम अधिकारी	42,588	31,946	10,642	Village Officers
32	लघुलेखक, टंकक, छिद्रांक टंकक	70,868	4,844	66,024	Stenographers, typists and card type punching operators
33	लेखाकार, रोखपाल व संबंधित कामगार	1,98,473	29,656	1,68,817	Book keepers, cashiers & related workers
34	गणक यंत्र चालक	16,717	976	15,741	Computing machine operators
35	लिपिक व संबंधित कामगार	8,29,418	2,05,335	6,24,083	Clerical and related workers
36	परिवहन व दळणवळण पर्यवेक्षक	21,098	7,133	13,965	Transport and communication supervisors
37	परिवहन, वाहक व रक्षक	54,507	21,807	32,700	Transport, conductors and guards
38	डाक वितरक व संबंधित कामगार	33,917	14,979	18,938	Mail distributors and related workers
39	दूरध्वनी व तारयंत्र चालक	43,768	8,211	35,557	Telephone and telegraph operators
D-04	विक्रेते	18,97,007	4,50,287	14,46,720	Sales workers
40	घाऊक व किरकोळ व्यापारी व दुकानदार	11,68,843	3,13,905	8,54,938	Merchants and shopkeepers, wholesale and retail trade
41	वस्तुनिर्माण प्रतिनिधी	27,877	3,048	24,829	Manufacture agents
42	तांत्रिक विक्रेते व वाणिज्यिक प्रवासी	10,443	762	9,681	Technical salesmen & commercial travellers
43	विक्रेते, दुकान मदतनीस व संबंधित कामगार	5,93,872	1,20,969	4,72,903	Salesmen, shop assistants & related workers
44	विमा, स्थावर मालमत्ता, ठेवी व व्यवसाय सेवा विक्रेते व लिलावदार	80,317	4,905	75,412	Insurance real estate, securities & business service salesmen and auctioneers
45	सावकार व तारण व्यवसायी	3,144	670	2,474	Money lenders and pawn brokers
49	इतर अवर्गीकृत विक्री कामगार	12,511	6.028	6,483	Sales workers n.e.c.
D-05	सेवा कामगार	10,92,617	2,66,408	8,26,209	Service workers
50	उपाहारगृह व खानावळ चालक	92,730	32,020	60,710	Hotel and restaurant keepers
51	गृह चालक, अधिक्षिका व उपव्यवस्थापक (घरगुती व संस्थांचे)	5,089	1,053	4,036	House keepers, matrons and stewards (Domestic and institutional)
52	स्वयंपाकी, वाढपी, कलाल व इतर तत्संबंधी कामगार (घरगुती व संस्थांचे)	1,71,301	32,011	1,39,290	Cooks, waiters, bartenders and related workers (Domestic and institutional)
53	इतरत्र न उल्लेखिलेले, घरकाम करणारे व घर व्यवस्था पहाणारे	1,56,458	10,361	1,46,097	Maids and other house keeping service workers n.e.c.
54	इमारत राखणदार, सफाई कामगार, स्वच्छक आणि व इतर संबंधित कामगार	1,60,304	27,633	1,32,671	Building care takers, sweepers, cleaners and related workers
55	धुलाई कामगार व इस्त्री करणारे	60,617	15,409	45,208	Launders, dry cleaners and pressers
56	केशप्रसाधनकार, नाभिक, सौंदर्य प्रसाधनकार व इतर संबंधित कामगार	..	1,02,479	59,320	Hair dressers, barbers, beauticians and related workers
57	सुरक्षा सेवा कामगार	3,10,895	82,251	2,28,645	Protective service workers
59	इतर अवर्गीकृत सेवा कामगार	32,743	6,350	26,393	Service workers n.e.c.
D-06	शेतकरी, मच्छिमार, फासेपारधी लाकूडतोड आणि तत्सम कामगार	3,68,084	2,90,226	77,858	Farmers, Fishermen, hunters, loggers and related workers
60	शेतमळे, दुग्धव्यवसाय व इतर व्यवस्थापक आणि पर्यवेक्षक	10,424	5,589	3,835	Farm plantation, dairy and other managers and supervisor
61	शेतकरी	1,007	742	265	Cultivators
62	शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त इतर शेती कामगार	58,739	46,916	11,823	Farmers and other than cultivators
63	शेतमजूर				Agricultural labourers
64	मळे मजूर आणि तत्सम कामगार	16,757	14,451	2,306	Plantation labourers and related Workers
65	इतर शेती कामगार	1,67,926	1,36,494	31,432	Other farm workers
66	वन कामगार	31,285	23,414	7,871	Forestry workers
67	शिकारी आणि तत्सम कामगार	3,020	2,399	621	Hunters and related Workers
68	मच्छिमार आणि तत्सम कामगार	78,926	59,221	19,705	Fishermen and related Workers
D-7-8-9-	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील आणि	57,95,991	17,27,841	40,68,150	Production and related workers, transport

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)		(2)	(3)	(4)	(1)
	परिवहन सामग्री चालक आणि मजूर				equipment operators and labourers
71	खाण कामगार, दगड खाण कामगार, विहिरी खोदणारे आणि तत्सम कामगार	50,135	25,897	24,238	Miners, quarrymen, well drillers and related workers
72	धातूवर प्रक्रिया करणारे	1,11,495	26,454	85,041	Metal processors
73	लाकूड काम करणारे	16,344	4,937	11,407	Wood preparation workers
74	रासायनिक प्रक्रिया करणारे व संबंधित कामगार	1,09,881	20,225	89,656	Chemical processors and related workers
75	कताईकार, विणकर, रंगारी आणि संबंधित कामगार	6,46,846	82,046	4,64,800	Spinners, weavers, knitters, dyers and related workers
76	कातडी कमावणारे, डोंगर खरेदी करणारे, केसाळ कातडी कमावणारे	4,868	2,765	2,103	Tanners, fellmongres and pelt dressers.
77	अन्न व पेये करणारे कामगार	2,09,797	1,05,082	1,04,715	Food and beverage processors
78	तंबाखू व तंबाखूचे पदार्थ करणारे	1,39,649	73,403	66,246	Tobacco preparers & tobacco product makers
79	शिंपी, पोशाख शिवणारे, शिलाई कामगार व गाद्यागिरद्या इ. पुरविणारे	4,30,030	1,50,029	2,80,001	Tailors, dress makers, sewers, upholsters
80	पादत्राण कारागीर आणि चामड्याच्या वस्तू बनविणारे	89,716	34,552	55,164	Shoemakers and leather goods makers
81	सुतार, लाकडाची कपाटे व लाकडाचे तत्सम काम करणारे	2,79,847	1,14,932	1,64,915	Carpenters, cabinet & related wood workers
82	पाथरवट व कोरीव काम करणारे कारागीर	50,876	36,929	13,947	Stone cutters and carvers
83	लोहार, अवजारे बनविणारे व यांत्रिक अवजारे चालक	2,22,945	58,929	1,64,016	Blacksmith, tool makers & machine tool operater
84	यंत्र जोडारी, यंत्रे उभारणारे आणि अचूक अवजारे तयार करणारे (विद्युत वगळून)	4,24,035	86,248	3,37,787	Machinary fitters, machine assemblers and precision instrument makers (except electrical)
85	वीज जोडारी व संबंधीत वीज व इलेक्ट्रॉनीक कामगार	..	2,93,570	74,744	Electrical fitters and related electrical and Electronic workers
86	प्रक्षेपण केंद्र व ध्वनि उपकरणे चालक आणि चलचित्र प्रक्षेपक	5,102	1,078	4,024	Broadcasting Station and sound equip ment operators and cinema projectionists
87	नळ कारागीर संधाता, धातुचे पत्रे व बांधकामसाठी पत्रे तयार करणारे व उभारणारे.	1,09,864	24,186	85,678	Plumbers, Welders, sheet metal and structural metal preparers and erectors
88	जवाहीर व मौल्यवान धातूचे काम करणारे धातु कोरक(छपाई व्यतिरिक्त)	1,01,366	18,753	82,613	Jewellery and precious metal workers and metal engravers (except printing)
89	कांच कारागीर, कुंभार व तत्सम कामगार	1,51,223	96,161	55,062	Glass formers, potters and relate Workers
90	रबर, प्लॅस्टिकच्या वस्तू करणारे	70,711	10,018	60,693	Rubber and plastic product makers
91	कागद व पुठ्ठयाच्या वस्तू बनविणारे	18,015	4,594	13,421	Paper and paper board product makers
92	मुद्रण व तत्सम व्यवसायातील कामगार	96,418	10,334	86,084	Printing and related workers
93	रंगारी	81,384	10,667	70,717	Painters
94	उत्पादन उद्योगातील तत्सम इतर न उल्लेखिलेले कामगार	2,21,767	1.03,548	1,18,219	Production and related workers n.e.c.
95	गवंडी व इतर बांधकाम कामगार	4,68,041	1,36,430	3,31,611	Brick layers and other construction workers
96	स्थिर इंजिने व तत्सम उपकरण चालक व वंगणकार	55,656	18,498	37,158	Stationary, engines and related equip ment operators, oillers and greasers
97	अवजड सामान हाताळणारे व तत्सम यंत्राचे चालक माल चढविणारे व उतरविणारे	3,53,669	90,638	2,63,031	Material handling and related equipment operators, loaders unloaders
98	परिवहन उपकरण चालक	6,70,807	1,59,520	5,11,287	Transport equipment operators
99	इतर अवर्गीकृत कामगार	4,11,934	1,46,244	2,65,690	Labourers n.e.c.
D-X-	व्यावसायिक वर्गीकरण न केलेले कामगार	1,66,200	81,928	84,272	Workers not classified by occupation
X-0-	काम शोधणारे नवीन कामगार	..	..	..	New workers seeking employment
XI-	वर्गवारी करता न येण्यासारखे किंवा अपुऱ्या वर्णनाचे व्यवसाय सांगणारे कामगार	68,372	34,715	33,657	Workers reporting occupations unidentifi able or inadequately described
X9 -	कोणताही अधिसूचित व्यवसाय न सांगणारे कामगार	97,828	47,213	50,615	Workers not reporting any occupations

आधार - भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन ब (दोन)

Source - Census of India, 1991, Series 14,Part III B (ii)

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

तक्ता क्रमांक/

काम करणाऱ्यांचे(शेतीव्यतिरिक्त)

Industrial classification of person at work other

(जनगणना/

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	शेती, शिकार, वनउद्योग आणि मत्स्यव्यवसाय Agriculture, hunting, forestry and fishing							
		कृषि उत्पादन Agricultural Production	मळे Plantation	पशुधन उत्पादन Live stock Production	कृषि सेवा Agricultural Services	शिकार, फासे लावणे खेळाचा प्रसार Hunting trapping and game propagation	वने संवर्धन आणि ओंडके पाडणे Forestry and logging	मत्सव्यवसाय Fishing	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई ..	1,144	2,287	5,250	735	244	656	6,806	17,122
2	ठाणे ..	1,897	12,823	5,852	980	103	3,056	15,723	4,043
3	रायगड ..	605	1,922	2,803	1,028	28	2,628	12,224	21,238
4	रत्नागिरी ..	426	1,353	1,548	1,058	40	358	12,692	17,475
5	सिंधुदूर्ग	184	1,617	1,255	415	15	859	5,490	9,835
6	नाशिक ..	864	2,777	10,029	2,834	65	1,761	697	19,027
7	धुळे ..	316	1,079	7,521	2,607	94	2,287	688	14,592
8	जळगाव ..	1,476	2,304	6,710	3,914	118	1,576	2,068	18,166
9	अहमदनगर ..	396	6,252	8,669	3,102	34	1,222	1,512	22,187
10	पुणे ..	1210	4,506	15,961	6,041	88	2,693	2,417	32,916
11	सातारा ..	640	956	9,417	3,114	31	852	1,154	16,164
12	सांगली ..	199	2,126	8,463	4,854	25	590	336	16,593
13	सोलापूर ..	1,020	1,465	16,907	4,614	56	859	949	25,870
14	कोल्हापूर ..	286	696	13,095	2,843	71	1,162	655	18,808
15	औरंगाबाद ...	210	504	4,542	3,936	45	943	838	11,018
16	जालना ..	128	425	3,082	2,568	24	448	599	7,274
17	परभणी ..	181	314	6,683	2,339	38	678	1,270	11,503
18	बीड ..	102	281	6,529	4,109	47	492	1,273	12,833
19	नांदेड ..	201	429	6,648	1,510	77	1,439	1,267	11,571
20	उस्मानाबाद ..	205	187	3,769	1,411	14	286	197	6,069
21	लातूर ..	55	162	2,736	1,505	10	229	360	5,057
22	बुलढाणा ..	160	322	3,810	1,391	315	1,454	614	8,066
23	अकोला ..	305	481	3,106	1,730	283	1,250	829	7,984
24	अमरावती ..	741	1,746	5,481	1,719	349	2,373	668	13,077
25	यवतमाळ ..	277	330	4,999	1,275	462	2,937	2,666	12,946
26	वर्धा ..	211	566	3,481	887	362	898	795	7,200
27	नागपूर ..	711	1396	7,979	6,118	156	3,639	3,425	23,424
28	भंडारा ..	227	306	4,700	3,033	19	5,218	4,505	18,008
29	चंद्रपूर ..	490	996	6,021	1,390	193	5,251	3,735	18,076
30	गडचिरोली	104	128	1,999	649	24	3,646	1,648	8,198
	महाराष्ट्र राज्य ..	**14,971**	**50,736**	**1,89,045**	**73,709**	**3,430**	**51,740**	**88,100**	**4,71,731**

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

than cultivation by division and major groups

Population Census, 1991)

खाणकाम व दगडकाम Mining and quarrying					वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती Manufaturing and repairs		
कोळसा खाण Coal Mining	क्रुड पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक गॅस Crude Petroleum and natural gas	कच्चे लोह,धातु खाणकाम Metal ore mining	इतर खाणकाम other Mining	एकूण Total	अन्न पदार्थांचे उत्पादन Manunfacture of food products	पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ यांचे उत्पादन Manunfacture of beverages, tobacco and related products	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
67	692	45	4,879	5,683	53,480	9,745	Brihan Mumbai
69	156	39	7,411	7,675	23,408	3,247	Thane
47	195	6	2,415	2,663	6,028	1,204	Raigad
10	7	6	3,468	3,491	4,105	479	Ratnagiri
12	9	560	4,038	4,619	2,714	831	Sindhudurg
18	32	11	1,251	1,312	18,309	8,957	Nashik
18	16	26	747	807	13,835	385	Dhule
43	18	17	680	758	13,030	1,166	Jalgaon
23	13	8	1,908	1,952	30,323	23,605	Ahmednagar
69	54	22	3,210	3,355	28,178	6,029	Pune
36	41	14	1,832	1,923	20,111	554	Satara
46	27	7	997	1,077	16,790	969	Sangli
29	11	12	1,955	2,007	17,815	31,943	Solapur
27	26	9	2,636	2,698	22,934	1,103	Kolhapur
10	2	1	901	914	11,368	1,259	Aurangabad
12	7	2	661	682	5,111	1,545	Jalna
7	1	1	1,050	1,059	9,681	241	Parbhani
12	5	2	787	806	7,179	99	Beed
15	6	5	570	596	7,445	2,101	Nanded
9	6	2	1,003	1,020	5,723	44	Osmanabad
11	14	3	1,573	1,601	6,149	90	Latur
10	8	9	465	492	6,121	177	Buldhana
13	4	6	869	892	8,299	159	Akola
7	16	2	356	381	5,838	218	Amravati
3,930	16	5	1,549	5,500	5,882	345	Yavatmal
32	6	1	856	895	3,056	74	Wardha
17,213	67	27	8,289	25,596	10,714	4,603	Nagpur
111	8	10	4,904	5,033	7,688	61,658	Bhandara
24,604	30	17	4,381	29,032	3,367	242	Chandrapur
68	2	9	477	556	852	62	Gadchiroli
46,578	**1,495**	**884**	**66,118**	**1,15,075**	**3,75,533**	**1,63,134**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	सुती कापडाचे उत्पादन Manu--facture of cotton textiles	लोकर, रेशीम व कृत्रीम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन Manu--facture of wool, silk and synthetic fiber textiles	ताग, अंबाडी व टाकाऊ वस्तूंपासूनच्या कापडाचे उत्पादन Manu--facture of jute, hemp and waste textiles	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणे सोडून प्रावरणाच्या सर्व वस्तू) Manu--facture of Textile products (including wearing apparel other than footwear)	लाकूड आणि लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन Manu--facture of wood & wood products furniture and fixture	कागद व कागदाच्या वस्तूची निर्मिती, मुद्रण, प्रकाशन आणि संलग्न उद्योग Manufac--ture of paper and paper products & printing, publishing and allied industries	वस्तु निर्माण आणि Manufacturing and कातड्याचे आणि कातड्याच्या व केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पादन (दुरुस्ती सोडून) Manu--facture of leather, leather products & fur products (execpt repairs)	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन Manu--facture of rubber, plastic petrolium and coal products
(1)	(2)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1	बृहन्मुंबई ..	1,58,474	11,066	1,212	75,741	71,714	63,720	34,968	75,318
2	ठाणे ..	1,69,468	14,182	347	13,634	24,123	16,082	3,643	24,852
3	रायगड ..	9,965	1,363	105	1,068	5,817	2,911	633	5,818
4	रत्नागिरी ..	585	94	17	724	7,847	826	587	601
5	सिंधुदूर्ग ..	279	21	67	322	5,062	384	257	158
6	नाशिक ..	38,166	811	164	7,540	12,194	20,778	3,306	5,737
7	धुळे ..	8,906	182	91	1,861	7,692	1,095	1,167	604
8	जळगाव ..	6,294	542	90	1,748	11,882	1,902	2,095	2,148
9	अहमदनगर ..	2,028	388	312	2,700	10,744	3,316	3,297	863
10	पुणे ..	5,125	1,415	146	7,327	24,162	13,492	4,333	10,375
11	सातारा ..	1,599	275	92	5,157	7,645	1,793	2,315	1317
12	सांगली ..	9,586	199	46	2,945	8,018	1,624	2,671	606
13	सोलापूर ..	43,514	1,724	1,116	9,429	10,266	1,985	2,545	766
14	कोल्हापूर ..	55,238	2,328	136	3,321	15,074	3,576	4,638	999
15	औरंगाबाद ..	3,359	518	73	2,198	6,606	3,664	2,261	2,153
16	जालना ..	868	36	72	410	4,799	410	1,239	384
17	परभणी ..	3,053	35	9	640	7,644	436	1,886	194
18	बीड ..	967	106	22	661	6,158	450	1,927	133
19	नांदेड ..	5,982	117	17	497	7,646	945	1,758	328
20	उस्मानाबाद ..	997	56	18	448	4,033	277	1,336	117
21	लातूर ..	1,927	50	12	429	5,474	551	1,814	215
22	बुलढाणा ..	2,712	44	62	560	6,389	702	1,163	149
23	अकोला ..	5,513	125	52	841	7,039	906	1,424	621
24	अमरावती ..	4,237	61	56	938	7,215	980	1,535	516
25	यवतमाळ ..	4,617	140	35	500	6,880	639	953	174
26	वर्धा ..	8,154	44	30	966	3,962	455	537	151
27	नागपूर ..	39,227	256	182	3,351	17,776	7,106	2,781	3,412
28	भंडारा ..	4,229	377	76	413	12,687	1,723	1,686	318
29	चंद्रपूर ..	1,090	199	53	764	10,235	6,732	1,608	284
30	गडचिरोली ..	437	105	10	165	2,737	1,128	1,047	27
	महाराष्ट्र राज्य ..	5,00,596	36,859	4,7111	1,47,198	3,39,520	1,59,588	91,310	1,39,338

TABLE No. 1.21 - contd.

दुरुस्ती / repairs							
रसायने, रासायनिक पदार्थाचे उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी कोळसा यांचे पदार्थ सोडून) Manufacture of chemicals and chemical products(except products of petroleum and coal)	अधातू खनिज पदार्थाचे उत्पादन Manufacture of non-metallic mineral products	मूलभूत धातू व मिश्रधातू उद्योग Basic metal and alloys industries	धातूच्या वस्तू व भाग यांचे उत्पादन (यंत्रे व परिवहन सामग्री सोडून) Manufacture of metal products and parts (except Machinery and transport equipments)	परिवहन उपकरणे वगळून यंत्रे व उपकरणे यांचे उत्पादन (शास्त्रीय उपकरणे इ.सोडून) Manufacture of machinery equipments and other than transport equipment (Manufacture scientific euipment etc.)	परिवहन सामुग्री व सुटे भाग यांचे उत्पादन Manunfacture of transport equipment and parts	इतर उत्पादक कारखाने Other manunfacturing industries	District
(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
99,357	20,870	24,779	85,541	1,38,763	61,517	1,81,122	Brihan Mumbai
63,663	30,618	15,102	38,853	47,506	15,695	43,996	Thane
22,197	7,178	5,244	8,584	3,500	1,240	10,800	Raigad
2,476	1,766	279	2,322	1,209	465	3,867	Ratnagiri
218	1,345	216	523	341	115	1,139	Sindhudurg
3,207	6,334	1,182	8,896	9,697	15,971	11,848	Nashik
496	4,784	387	2,254	791	239	3,277	Dhule
5,849	5,231	765	3,920	2,478	2,061	7,742	Jalgaon
1,691	8,310	1,284	7,261	5,387	4,197	6,293	Ahmednagar
34,222	23,816	4,734	30,171	64,779	45,832	26,828	Pune
817	5,596	772	3,509	3,542	1,730	10,733	Satara
784	4,904	1,224	3,295	6,630	414	3,597	Sangli
862	4,748	1,118	5,159	2,865	1,085	10,726	Solapur
1,547	9,349	2,941	7,058	11,170	2,282	13,525	Kolhapur
4,887	5,548	1,887	4,941	6,886	8,603	4,617	Aurangabad
155	2,250	1,571	2,592	335	113	1,624	Jalna
91	4,147	41	2,031	325	128	2,433	Parbhani
160	3,903	60	2,457	381	141	2,881	Beed
484	9,556	703	2,834	238	127	2,421	Nanded
133	1,972	91	905	865	165	1,994	Osmanaba
231	2,835	156	2,332	463	182	1,615	Latur
626	3,357	53	2,333	191	59	1,682	Buldhana
833	4,219	113	2,834	343	195	3,158	Akola
635	3,456	199	2,610	1,487	196	5,512	Amravati
371	5,572	173	2,024	894	187	2,678	Yavatmal
1,158	2,039	245	1,102	776	96	1,951	Wardha
9,320	18,615	6,888	11,324	3,879	1,390	11,514	Nagpur
3,063	4,478	3,499	3,345	956	502	5,536	Bhandara
1,592	12,555	1,454	3,974	1,699	62	2,481	Chandrapur
76	1,298	67	1,045	48	6	750	Gadchiroli
2,61,201	2,20,649	77,227	2,56,029	3,18,424	1,64,995	3,88,340	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक

अ.क्र.	जिल्हा	वस्तु निर्माण आणि दुरुस्ती Manufacturing and repairs			वीज, गॅस आणि पाणी Electricity, gas and water				
		दुरुस्ती	दुरुस्ती सेवा	एकूण	वीज	गॅस आणि वायु	जल योजना आणि पुरवठा	अपारंपारिक ऊर्जा,निर्मिती व वितरण	एकूण
Serial No.		Repairs	Repairs Services	Total	Electricity	Gas and steam	Water Works and supply	Non conventional energy generation and distribution	Total
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	बृहन्मुंबई	37,428	59,148	12,63,963	10,245	881	2,257	519	13,902
2	ठाणे	20,851	15,233	5,83,403	9,261	710	3,213	525	13,709
3	रायगड	1,384	3,979	93,018	3,535	153	1,016	287	4,991
4	रत्नागिरी	931	1,958	31,138	2,428	43	609	30	3,110
5	सिंधुदुर्ग	779	1,085	15,856	1,145	11	390	7	1,553
6	नाशिक	7,755	9,729	1,90,581	8,199	148	946	74	9,367
7	धुळे	2,048	5,758	55,852	2,718	23	516	33	3,290
8	जळगाव	5,572	6,303	80,818	6,386	111	840	54	7,391
9	अहमदनगर	4,500	11,516	1,28,015	3,660	41	510	142	4,353
10	पुणे	15,065	19,561	3,65,590	8,754	502	1,866	187	11,309
11	सातारा	1,774	5,969	75,300	4,033	44	658	55	4,790
12	सांगली	3,998	5,480	73,780	3,583	152	1,450	39	5,224
13	सोलापूर	2,003	8,931	1,58,600	3,849	56	746	68	4,719
14	कोल्हापूर	5,323	7,143	1,69,584	4,874	50	1,691	56	6,671
15	औरंगाबाद	2,541	5,732	79,101	3,582	43	819	25	4,469
16	जालना	802	2,368	26,684	1,223	13	99	17	1,352
17	परभणी	1,754	3,165	37,934	2,133	8	344	6	2,491
18	बीड	1,540	2,762	31,987	3,963	6	179	6	4,154
19	नांदेड	2,200	3,153	48,552	2,664	1	557	17	3,239
20	उस्मानाबाद	429	1,920	21,523	1372	3	127	17	1,519
21	लातूर	1,831	2,833	29,189	2,075	6	184	15	2,280
22	बुलढाणा	1,695	2,873	30,948	2,297	12	486	16	2,811
23	अकोला	2,228	4,126	43,028	3,934	9	1,074	21	5,038
24	अमरावती	1,761	4,616	42,066	4,133	63	984	36	5,216
25	यवतमाळ	1,014	3,501	36,579	2,211	45	351	21	2,628
26	वर्धा	695	2,178	27,669	1,835	26	278	18	2,157
27	नागपूर	6,127	12,628	1,71,293	12,709	508	901	80	14,198
28	भंडारा	1,221	5,522	1,18,977	2,191	21	359	14	2,585
29	चंद्रपूर	2,410	3,553	54,354	5,953	87	407	33	6,480
30	गडचिरोली	162	910	10,932	1,018	2	47	7	1,074
	महाराष्ट्र राज्य	1,37,821	2,23,833	40,96,314	1,25,963	3778	23,904	25	1,56,070

ABLE No. 1.21 - contd.

बांधकाम Construction			घाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळ आणि उपाहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels							
बांधकाम Construction	बांधकामाशी संलग्न कामे Activities allied to construction	एकूण Total	अन्न,कापड, पाळीव प्राणी, पेये आणि मादक पेये यांचा घाऊक व्यापार wholesale trade in food,textiles, live animals, beverages, and intoxicants	लाकूड,कागद, कातडी,चामडी आणि केसाळ चामडी, इंधन पेट्रोलियम,रसायने, सुगंधी द्रव्ये,सेरॉमिक्स काच, खनिज व धातू यांचा घाऊक व्यापार wholesale trade in wood,paper skin,leather and fur,fuel, petroleum, chemicals perfunery ceramics, glass,orees, metals	दळणवळण व विद्युत उपकरणे यांचा घाऊक व्यापार wholesale trade in all types of machinery equipment, including transport and electrical equipment	अन्यत्र वर्गीकृत न केलेला घाऊक व्यापार wholesale trade not eisewhere classified	आडत प्रतिनिधी Commission agents	अन्न, अन्न पदार्थ आणि पेये, तंबाखू यांसह मादक पेये यांचा किरकोळ व्यापार Retail trade in food and food articles, beverages, tobacco and intoxicants	कापडाचा किरकोळ व्यापार Retail trade in textiles	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1,00,868	44,671	1,45,539	13,685	12,877	2,584	52,360	9,113	2,05,318	85,016	Brihan Mumbai
64,706	13,883	78,589	5,720	3,555	731	10,032	2,272	81,020	24,033	Thane
17,408	2,542	19,950	581	299	30	1,500	139	21,789	1,759	Raigad
13,045	1,968	15,013	192	140	16	479	74	15,041	1,127	Ratnagiri
6,861	517	7,378	233	169	20	374	34	8,438	612	Sindhudurg
27,158	4,430	31,588	3,602	883	185	2,892	1,422	36,452	6,851	Nashik
10,895	2,131	13,026	2,260	709	153	2,021	983	26,161	3,666	Dhule
14,843	2,733	17,576	2,362	639	89	2,226	612	35,517	6,854	Jalgaon
20,584	1,880	22,464	2,949	716	264	1,998	815	26,157	5,177	Ahmednagar
95,331	16,848	1,12,179	3,943	2,481	585	8,252	2,678	67,523	13,340	Pune
12,678	3,319	15,997	1,190	478	67	11,421	293	17,696	3,486	Satara
13,604	2,636	16,240	2,654	547	79	2,043	474	21,817	3,652	Sangli
20,001	4,364	24,365	2,371	891	118	1,666	1,013	32,987	8,325	Solapur
20,962	5,689	26,651	3,519	1,083	193	3,046	1,067	32,803	6,444	Kolhapur
18,056	3,947	22,003	1,956	432	153	1,335	430	16,148	3,321	Aurangabad
5,383	750	6,133	1,738	371	57	658	249	10,463	2,062	Jalna
14,747	788	15,535	2,495	117	13	338	336	16,706	3,593	Parbhani
10,808	877	11,685	1,889	347	70	668	428	12,604	2,680	Beed
17,578	827	18,405	2,258	162	67	465	965	19,137	4,743	Nanded
6,896	786	7,682	344	114	12	293	101	8,054	1,186	Osmanabad
9,872	1,228	11,100	2,431	345	81	857	1,007	13,393	3,230	Latur
8,995	803	9,798	1,236	195	35	334	475	14,815	2,953	Buldhana
12,301	2,158	14,459	1,814	442	129	632	541	21,551	4,378	Akola
15,522	2,223	17,755	1,108	401	62	1,304	444	23,262	4,901	Amravati
13,847	1,199	15,046	832	354	37	449	289	18,952	3,175	Yavatmal
7,366	1,149	8,515	394	180	19	402	64	10,195	1,652	Wardha
40,597	22,995	63,592	4,839	2,244	466	4,307	1,235	47,615	11,049	Nagpur
9,282	1,603	10,885	1,220	334	69	747	206	11,560	2,680	Bhandara
16,660	2,346	19,006	517	424	39	499	151	14,611	2,280	Chandrapur
3,373	208	3,581	44	21	3	55	24	3,764	503	Gadchiroli
6,50,227	51,508	8,01,735	70,376	31,950	6,426	1,03,374	27,934	8,93,549	2,24,728	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	घाऊक व किरकोळ व्यापार, खानावळी आणि उपाहारगृहे Wholesale and retail trade and restaurants and hotels				परिवहन/ Transport			
		इंधन व इतर घरगुती वापराच्या वस्तू व टिकाऊ वस्तूंचा किरकोळ व्यापार Retail trade in fuel and other household utilities and durables	इतर वस्तूंचा किरकोळ व्यापार Retail trade n.e.c.	खानावळी आणि उपाहारगृहे Restaurants and hotels	एकूण Total	जमिनीवरील वाहतूक Land transport	जल वाहतूक Water transport	हवाई वाहतूक Air transport	वाहतूकीस संलग्न सेवा Services incidental to transport
(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(58)
1	बृहन्मुंबई ..	65,214	1,24,103	83,122	6,53,392	2,56,605	43,868	21,493	15,446
2	ठाणे ..	18,540	34,198	24,724	2,04,825	93,161	8,013	4,119	4,190
3	रायगड ..	3,102	4,960	6,872	41,031	19,753	1,301	59	499
4	रत्नागिरी ..	2,016	3,306	3,508	25,899	9,482	1,269	32	161
5	सिंधुदूर्ग	847	1,499	2,222	14,448	5,297	135	11	103
6	नाशिक ..	7,276	10,597	9,893	80,053	37,847	71	133	564
7	धुळे ..	3,421	5,811	4,981	50,166	17,284	21	10	318
8	जळगाव ..	6,117	6,503	6,803	67,722	32,598	81	34	366
9	अहमदनगर ..	4,671	9,154	9,457	61,358	22,536	69	22	278
10	पुणे ..	16,244	24,948	23,358	163,352	81,332	465	511	1,920
11	सातारा ..	3,928	6,632	5,874	40,786	21,213	205	53	402
12	सांगली ..	3,897	5,512	5,422	46,097	19,940	54	27	223
13	सोलापूर ..	5,371	11,558	9,292	73,592	29,800	146	69	514
14	कोल्हापूर ..	5,607	8,808	7,732	70,302	26,043	62	54	465
15	औरंगाबाद ..	4,086	6,426	7,010	43,297	17,671	9	98	550
16	जालना	1,962	3,004	3,324	23,888	6,762	0	3	144
17	परभणी ..	2,382	5,102	4,663	35,745	11,711	5	2	89
18	बीड ..	2,367	3,456	4,512	29,021	10,357	12	12	105
19	नांदेड ..	2,405	6,265	5,176	41,643	12,386	3	12	112
20	उस्मानाबाद ..	957	2,285	2,476	15,822	6,176	7	11	135
21	लातूर	2,566	3,859	4,080	31,849	8,802	11	14	296
22	बुलढाणा ..	3,131	4,521	3,783	31,478	9,874	17	10	182
23	अकोला ..	4,696	6,401	5,430	46,014	19,775	49	65	309
24	अमरावती ..	4,107	6,274	4,601	46,464	19,809	15	22	352
25	यवतमाळ ..	2,820	5,126	3,989	36,023	10,007	15	17	181
26	वर्धा ..	1,588	2,649	2,025	19,168	8,237	9	18	98
27	नागपूर ..	10,215	18,442	12,902	113,314	62,078	65	608	956
28	भंडारा ..	2,736	6,609	4,241	30,402	12,450	12	10	237
29	चंद्रपूर ..	3,791	3,745	3,808	29,865	14,225	36	17	412
30	गडचिरोली	444	661	808	6,327	1,320	51	4	23
	महाराष्ट्र राज्य	1,96,504	3,42,414	2,76,088	21,73,343	9,04,531	56,076	27,550	29,630

TABLE No. 1.21 - contd.

साठवण व दळणवळण Storage and communications			वित्त, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा Financing, Insurance, real estate and business services								
साठवण व वखारी Storage and warehousing	दळणवळण Commun-ications	एकूण Total	बँक कामे, वित्तसेवा समविष्ट Banking activities including financial services	भविष्य निर्वाह आणि विमा Providents and insurance	स्थावर मालमत्ता उपक्रम Real estate activities	कायदे विषयक सेवा Legal services	लॉटरी चालविणे operations of lotteries	जागा भाडयाने देणे Renting and leasing	इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या व्यापारी सेवा Business services not elsewhere classified	एकूण Total	District
(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(69)	(2)
7,241	44,141	3,88,794	98,833	19,219	6,764	7,096	1,216	2,683	66,094	2,01,905	Brihan Mumbai
2,132	16,028	1,27,643	33,675	4,212	1,624	1,721	450	1,048	12,840	55,570	Thane
326	2,267	24,205	3,281	330	140	204	23	81	507	4,566	Raigad
72	2,123	13,139	2,479	233	52	91	17	43	229	3,144	Ratnagiri
20	1,311	6,877	1,680	147	9	62	13	75	224	2,210	Sindhudurg
1,162	4,152	43,929	7,451	1,230	279	1,063	173	399	2,423	13,018	Nashik
100	1,895	19,628	4,872	354	164	474	47	160	722	6,793	Dhule
225	2,897	36,201	6,315	596	182	548	72	163	1,308	9,184	Jalgaon
285	2,790	25,980	6,979	465	87	1,690	106	385	1,300	11,012	Ahmednagar
3,132	10,918	98,278	21,231	3,343	876	2,806	396	1,156	8,064	37,872	Pune
130	2,381	24,384	5,634	720	57	482	110	167	997	8,167	Satara
177	2,264	22,685	7,223	482	112	633	124	415	1,431	10,420	Sangli
356	3,079	33,964	6,295	643	161	577	138	683	2,247	10,744	Solapur
104	3,006	29,734	11,739	946	156	820	204	464	2,849	17,178	Kolhapur
85	1,889	20,302	4,196	646	143	901	82	450	980	7,398	Aurangabad
33	630	7,572	1,568	116	20	275	24	240	278	2,521	Jalna
83	1,062	12,952	2,982	253	27	487	27	527	425	4728	Parbhani
66	1,139	11,691	2,098	162	24	591	13	459	342	3,689	Beed
82	1,528	14,123	4,036	294	56	457	48	635	553	6,079	Nanded
38	687	7,054	1,530	103	27	153	29	150	215	2,207	Osmanabad
33	958	10,114	2,275	235	61	504	32	432	819	4,358	Latur
70	1,459	11,612	3,373	229	28	333	31	606	1,363	5,963	Buldhana
195	2,140	22,533	4,419	421	139	530	61	991	2,058	8,619	Akola
151	2,070	22,419	3,716	528	178	317	54	445	1,720	6,958	Amravati
117	1,342	11,679	2,526	280	89	308	35	436	884	4,558	Yavatmal
162	975	9,499	1,908	211	38	180	28	172	411	2,948	Wardha
865	6,001	70,573	11,315	2,103	631	1,669	298	1,575	4,771	22,362	Nagpur
134	1,486	14,329	2,694	254	129	412	51	119	635	4,294	Bhandara
270	1,491	16,451	2,401	338	44	232	46	376	420	3,857	Chandrapur
27	470	1,895	555	60	7	34	3	143	52	854	Gadchiroli
17,873	**1,24,579**	**11,60,239**	**2,69,279**	**39,153**	**12,304**	**25,650**	**3,951**	**15,678**	**1,17,161**	**4,83,176**	**Maharashtra State**

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	सामूहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा / सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण सेवा Public administration and defence services	सफाई सेवा Sanitary services	शिक्षण, शास्त्रीय आणि संशोधन सेवा Education scientific and research services	वैद्यकीय आणि आरोग्य सेवा Medical and health services	सामूहिक सेवा Community services	मनोरंजनाच्या व सांस्कृतिक सेवा Recreational and cultural services
(1)	(2)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)
1	बृहन्मुंबई ..	1,79,725	10,400	1,08,203	73,756	39,140	28,979
2	ठाणे ..	66,127	3,443	51,811	20,362	8,484	4,936
3	रायगड ..	16,965	113	16,370	4,343	1,395	1,056
4	रत्नागिरी ..	10,883	81	15,430	3,818	1,108	522
5	सिंधुदुर्ग ..	5,880	48	9,575	2,160	701	274
6	नाशिक ..	39,882	1,346	33,545	8,909	5,062	1,853
7	धुळे ..	15,738	371	23,269	5,505	1,730	1,161
8	जळगाव ..	23,090	1,230	26,657	7,280	3,033	1,849
9	अहमदनगर ..	27,499	351	28,224	7,016	4,506	1,994
10	पुणे ..	1,01,198	3,585	64693	24,403	12,550	6,159
11	सातारा ..	18,110	257	26,381	6,166	2,355	1,635
12	सांगली ..	15,537	284	25,513	7,540	1,441	1,443
13	सोलापूर ..	25,022	975	27,967	8,458	3,773	2,513
14	कोल्हापूर ..	22,494	1,712	28,390	8,185	2,482	1,843
15	औरंगाबाद ..	21,981	44	20,772	6,599	1,991	1,227
16	जालना ..	8,964	52	6,432	2,338	669	430
17	परभणी ..	11,203	538	15,890	3,751	1,073	1,304
18	बीड ..	12,657	135	13,764	3,805	1,046	1,188
19	नांदेड ..	12,449	52	17,545	4,569	1,351	730
20	उस्मानाबाद	9,625	75	10,960	2,589	551	551
21	लातूर ..	9,710	118	15,994	3,618	702	702
22	बुलढाणा ..	11,633	750	14,547	4,577	1,185	1,185
23	अकोला ..	13,530	1,573	21,076	6,664	1,436	1,436
24	अमरावती ..	18,379	776	23,841	6,242	1,745	1,745
25	यवतमाळ ..	12,070	235	17,675	4,682	879	879
26	वर्धा ..	12,387	193	11,314	3,103	711	711
27	नागपूर ..	49,461	1,942	38,550	14,424	3,885	3,885
28	भंडारा ..	12,797	301	19,738	5,151	1,216	1,216
29	चंद्रपूर ..	12,940	218	17,444	4,479	964	964
30	गडचिरोली	5,818	51	6,964	2,100	216	216
	महाराष्ट्र राज्य ..	8,03,754	31,249	7,58,474	2,66,592	1,13,470	74,586

Community, social and personal services						
व्यक्तिगत सेवा Personal services	आंतरराष्ट्रीय व इतर अतिरिक्त प्रादेशिक संस्थांच्या सेवा International and other extra territorial bodies services	इतर अवर्गीकृत सेवा services not elsewhere classified	एकूण Total	पुरेसे वर्णन न दिलेले उपक्रम Activities not adequately defined	एकूण Total	District
(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(2)
2,51,149	1,461	29,382	7,22,495	16,014	34,28,809	Brihan Mumbai
52,449	293	17,361	2,25,266	21,329	13,58,443	Thane
10,287	39	1,653	52,221	6,456	2,70,339	Raigad
7,289	22	962	40,115	2,300	1,54,824	Ratnagiri
4,373	18	736	23,765	489	87,030	Sindhudurg
27,102	207	4,842	1,22,748	3,800	5,15,423	Nashik
14,377	58	1,427	63,636	2,273	2,30,063	Dhule
23,066	71	2,087	88,363	2,192	3,28,371	Jalgaon
20,404	65	3,415	93,474	3,410	3,73,205	Ahmednagar
64,635	298	11,245	2,88,568	7,085	11,20,504	Pune
13,535	119	3,836	72,394	1,317	2,61,222	Satara
16,383	69	2,372	70,587	948	2,63,651	Sangli
27,331	167	2,479	98,685	748	4,33,294	Solapur
21,526	80	4,282	90,994	1,292	4,33,912	Kolhapur
18,720	38	2,603	73,975	7,528	2,70,005	Aurangabac
7,959	18	918	27,780	1,654	1,05,540	Jalna
14,986	20	879	49,644	3,161	1,74,752	Parbhani
12,100	32	930	45,657	2,956	1,54,479	Beed
14,644	38	282	51,660	6,801	2,02,669	Nanded
8,468	35	351	34,039	467	97,402	Osmanabad
11,901	29	884	43,700	1,895	1,41,143	Latur
12,307	41	693	46,789	570	1,48,527	Buldhana
15,292	110	180	61,245	2,861	2,12,673	Akola
20,664	51	961	75,978	910	2,31,224	Amravati
14,746	28	1,293	53,483	1,075	1,79,517	Yavatmal
7,990	28	443	38,329	1,029	1,17,409	Wardha
44,394	122	4,804	1,61,465	7,263	6,73,080	Nagpur
12,110	35	1,686	54,196	2,608	2,61,317	Bhandara
11,798	35	1,441	51,064	9,546	2,37,731	Chandrapur
3,624	5	103	19,688	1,115	54,220	Gdchiroli
7,85,716	**3632**	**1,04,530**	**29,42,003**	**1,21,092**	**1,25,20,778**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.22

वस्तूनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण/

Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना / Population Census, 1991

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या Total numbers of workers at work			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in household Industry			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे Workers in no-household Industry			Rural Urban Total	Division
			एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1.	अन्न पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	2,06,080	1,79,853	26,227	17,638	12,936	4,702	1,88,622	1,66,917	21,705	R	Manufacture of food
		ना	1,69,453	1,45,178	23,975	14,154	8,447	1,55,119	15,519	1,37,031	18,088	U	Products
		ए	3,75,533	3,25,331	50,202	31,792	21,383	10,409	3,43,741	3,03,948	39,793	T	
2.	पेये, तंबाखू व संबंधित पदार्थ यांचे उत्पादन.	ग्रा	80,503	27,688	52,815	42,353	11,895	30,458	38,150	15,793	22,357	R	Manufacture of
		ना	82,631	24,827	57,804	18,556	2,900	15,656	64,075	21,927	42,148	U	beverages, tobacco and
		ए	1,63,134	52,515	1,10,619	60,909	14,795	46,114	1,02,225	37,720	64,505	T	tobacco products
3.	सुती कापडाचे उत्पादन	ग्रा	79,499	72,265	7,234	7,506	3,511	2,195	71,993	66,954	5,039	R	Manufacture of cotton
		ना	5,11,097	4,79,191	31,906	15,279	10,335	4,944	4,95,818	4,68,856	26,962	U	Textiles
		ए	5,90,596	5,51,456	39,140	22,785	16,646	7,139	5,67,811	4,35,810	32,001	T	
4.	लोकर, रेशमी व मनुष्य निर्मित तंतूच्या कापडाचे उत्पादन.	ग्रा	6,875	5,512	1,363	1,448	560	888	5,427	4,952	475	R	Manufacrure of wool
		ना	29,984	28,305	1,679	640	514	126	29,344	27,791	1,553	U	silk and man-made
		ए	36,859	33,817	3,042	2,088	1,074	1,014	34,771	32,743	2,028	T	fibre textiles
5.	ताग व इतर वनस्पती ... जन्य तंतूच्या कापडाचे उत्पादन (कापूस सोडून)	ग्रा	1,258	957	301	465	302	163	793	655	138	R	Manufacture of Jute,
		ना	3,461	2,301	1,160	166	79	87	3,295	2,222	1,073	U	and other vegetable
		ए	4,719	3,258	1,461	631	381	250	4,088	2,877	1,211	T	fibre textiles (Except Cotton)
6.	कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन... (पोशाख धरून)	ग्रा	33,579	23,566	10,013	16,180	9,927	6,253	17,399	13,639	3,760	R	Manufacture of textiles
		ना	1,13,619	95,129	18,490	10,611	7,486	3,125	1,03,008	87,643	15,365	U	products (including wearing
		ए	1,47,198	1,18,695	28,503	26,791	17,413	9,378	1,20,407	1,01,282	19,125	T	apparel)
7.	लाकूड आणि लाकडाच्या... वस्तू फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन.	ग्रा	1,63,888	1,36,293	27,595	87,148	65,941	21,207	76,740	70,352	6,388	R	Manafacture of wood
		ना	1,75,632	1,64,357	11,275	26,220	19,333	6,887	1,49,412	1,45,024	4,388	U	and wood products,
		ए	3,39,520	3,00,650	38,870	1,13,368	85,274	28,094	2,26,152	2,15,376	10,776	T	furnitures and fixtures
8.	कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	ग्रा	20,881	19,802	1,079	335	271	64	20,546	19,531	1,015	R	Manufacture of paper and
		ना	1,38,707	1,29,301	9,406	2,944	2,136	808	1,35,763	1,27,165	8,598	U	paper products and printing,
		ए	1,59,588	1,49,103	10,485	3,279	2,407	872	1,56,309	1,46,696	9,613	T	publishing and alied industries

9. कातडी, कातड्याच्या आणि	ग्रा	33,379	31,443	1,936	13,748	12,694	1,054	19,631	18,749	882	R	Manufacture of leather an
केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे	ना	57,931	53,779	4,152	12,369	11,000	1,369	45,562	42,779	2,783	U	leather and fur products
उत्पादन (दुरुस्ती सोडून)	ए	91,310	85,222	6,088	26,117	23,694	2,423	65,193	61,528	3,665	T	(except repairs)
10. रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व	ग्रा	18,115	16,302	1,813	345	232	113	17,770	16,070	1,700	R	Manufacture of rubber
दगडी कोळसा यांच्या	ना	1,21,223	1,08,253	12,970	1,840	1,341	499	1,19,383	1,06,912	12,471	U	plastic, petroleum and
पदार्थांचे उत्पादन	ए	1,39,338	1,24,555	14,783	2,185	1,573	612	13,7,153	1,22,982	14,171	T	coal products
11. रसायने, रासायनिक पदार्थांचे	ग्रा	45,183	42,991	1,24,555	443	301	142	44,740	42,690	2,050	R	Manufacture of chemicals
उत्पादन (पेट्रोलियम व दगडी	ना	2,16,018	1,93,117	42,991	1,843	1,044	799	2,14,175	1,92,703	22,102	U	and chemical products(except
कोळसा यांचे उत्पादन सोडून)	ए	2,61,201	2,36,108	2,36,108	2,286	1,345	941	2,58,915	2,34,763	24,152	T	products of Petroleum and coal)
12. अधातू खनिज पदार्थांचे	ग्रा	1,30,243	85,176	85,176	34,061	20,767	13,294	96,482	64,409	32,073	R	Manufacture of non-metalic
उत्पादन	ना	90,106	96,996	96,996	7,900	5,034	2,866	82,206	64,962	17,244	U	mineral products
	ए	2,20,649	1,55,172	1,55,172	41,961	25,801	16,160	1,78,688	1,29,371	49,317	T	
13. मूलभूत धातू व मिश्रधातू यांचे	ग्रा	18,214	17,660	17,660	689	620	69	17;525	17,040	485	R	Basic metal and alloy
उत्पादन	ना	59,013	59,924	56,924	482	415	67	58,531	56,509	2,022	U	industries
	ए	77,227	74,584	74,584	1,171	1,035	136	76,056	73,549	2,507	T	
14. धातूंच्या वस्तू व सुटे भाग यांचे	ग्रा	63,815	59,933	59,933	15,171	13,433	1,738	48,644	46,500	2,144	R	Manufacture of metal products
उत्पादन (यंत्र व परिवहन	ना	1,92,214	1,84,503	1,84,503	5,790	51,111	679	1,86,424	1,79,392	7,032	U	and parts (except machinary
सामुग्री सोडून)	ए	2,56,029	2,44,436	2,44,436	20,961	18,544	2,417	2,35,068	2,25,892	9,176	T	and transport euipment)
15. यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे	ग्रा	48,371	45,915	45,915	6,062	5,534	528	42,309	40,381	1,928	R	Manufacture of machinery,
आणि सुटे भाग यांचे उत्पादन	ना	2,70,053	2,46,860	2,46,860	1,302	1,113	189	2,68,751	2,45,747	23,004	U	machine tools and parts
(विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	ए	3,18,424	2,92,775	2,92,775	7,364	6,647	717	3,11,060	2,86,128	24,932	T	(except electrical machinery)
16. विद्युत यंत्रसामग्री, साधने,	ग्रा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	R	Manufacture of electrical
उपकरणे, पुरवठा व	ना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	U	machinery, apparatus,appliances
सुटे भाग	ए	...	...	...	...	...	...	...	...	...	T	and suppliers
17. परिवहन सामग्री व सुटे भाग	ग्रा	18,945	18,696	249	309	289	20	18,636	18,407	229	R	Manufacture of transport
यांचे उत्पादन	ना	1,46,050	1,42,210	3,840	310	295	15	1,45,740	1,41,915	3,825	U	equipment and parts
	ए	1,64,995	1,60,906	4,089	619	584	35	1,64,376	1,60,322	4,054	T	
18.इतर उत्पादक कारखाने	ग्रा	84,236	67,971	16,265	53,964	39,864	14,100	30,272	28,107	2,165	R	Other manufacturing
	ना	3,04,104	2,62,833	41,271	55,308	39,233	16,075	2,48,796	2,23,600	25,196	U	industries
	ए	3,88,340	3,30,804	57,536	1,09,272	79,097	30,175	2,79,068	2,51,707	27,361	T	
19. भांडवली वस्तूंची दुरुस्ती	ग्रा	28,270	26330	1,940	1,924	1,535	389	26,346	24,795	1,551	R	Repairs of capital
	ना	1,09,551	1,05,446	4,105	875	741	134	1,08,676	1,04,705	3,971	U	goods
	ए	1,37,821	1,31,776	6,045	2,799	2,276	523	1,35,022	1,29,500	5,522	T	
एकूण	**ग्रा**	**10,81,634**	**8,78,353**	**2,03,281**	**2,99,789**	**20,2412**	**97,377**	**7,82,025**	**6,75,941**	**1,06,084**	**R**	**Total**
	ना	**27,90,847**	**24,92,810**	**2,98,037**	**1,76,589**	**1,16,557**	**60,032**	**26,14,078**	**23,76,253**	**2,37,825**	**U**	
	ए	**38,72,481**	**33,71,163**	**5,01,318**	**4,76,378**	**3,18,969**	**1,57,409**	**33,96,103**	**30,52,194**	**3,43,909**	**T**	

आधार : भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन बी (खंड-४)

Source : Population Census of India, 1991, Series 14, Part III- B (Volume-4)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.23

बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (१९९१)

Industrial Classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (1991)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / Class of workers: एकूण Total पुरुष Males	एकूण Total स्त्रिया Females	मालक Employer पुरुष Males	मालक Employer स्त्रिया Females	कामगार Employee पुरुष Males	कामगार Employee स्त्रिया Females	एकटा काम करणारा Singal worker पुरुष Males	एकटा काम करणारा Singal worker स्त्रिया Females	कौटुंबिक कामगार Family worker पुरुष Males	कौटुंबिक कामगार Family worker स्त्रिया Females	Rural/ Urban Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
1	बृहन्मुंबई	ग्रा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	R	Brihan Mumbai
		ना	29,22,651	4,55,161	3,61,133	22,784	2198278	3,76,385	2,73,730	43,715	89,510	12,277	U	
		ए	29,22,651	4,55,161	3,16,133	22,784	21,98,278	3,76,885	2,73,730	43,715	89,510	12,277	T	
2	ठाणे	ग्रा	1,94,815	38,995	17,799	2,392	1,49,819	27,751	19,699	5,696	7,498	3,156	R	Thane
		ना	9,68,594	1,32,635	96,736	6,594	7,72,327	1,09,122	77,822	13,743	21,709	3,176	U	
		ए	11,63,409	1,71,630	1,14,535	8,986	9,22,146	1,36,873	97,521	19,439	29,207	6,332	T	
3	रायगड	ग्रा	1,43,298	22,402	12,141	1,516	1,11,706	14,440	14,790	3,992	4,661	2,454	R	Raigad
		ना	81,077	12,589	8,945	880	59,286	8,879	9,514	2,036	3,332	794	U	
		ए	2,24,375	34,991	21,086	2,396	1,70,992	23,319	24,304	6,028	7,993	3,248	T	
4	रत्नागिरी	ग्रा	94,742	16,928	11,570	1,478	64,590	10,874	14,445	3,031	4,137	1,545	R	Ratnagiri
		ना	29,665	5,561	4,072	250	20,048	4,351	3,798	531	1,747	429	U	
		ए	1,24,407	22,489	15,642	1,728	84,638	15,225	18,243	3,562	5,884	1,974	T	
5	सिंधुदुर्ग	ग्रा	54,307	12,902	6,053	603	32,724	7,341	12,257	3,557	3,273	1,401	R	Sindhudurg
		ना	13,251	3,060	1,928	139	7,857	2,065	2,726	611	740	245	U	
		ए	67,558	15,962	7,981	742	40,581	9,406	14,983	4,168	4,013	1,646	T	
6	नाशिक	ग्रा	1,28,155	19,980	16,447	1,867	82,514	12,137	19,798	2,772	9,396	3,204	R	Nasik
		ना	.	42,870	34,768	2,827	2,20,224	31,620	36,290				U	
		ए	4,30,397	62,850	51,215	4,694	3,02,738	43,757	56,088	9,054	20,356	5,345	T	
7	धुळे	ग्रा	90,245	13,637	9,964	863	51,453	7,355	20,034	2,911	8,794	2,508	R	Dhule
		ना	1,04,689	11,746	14,711	753	62,791	7,375	20,593	2,587	6,594	1,031	U	
		ए	1,94934	25,383	24,675	1,616	1,14,244	14,730	40,627	5,498	15,388	3,539	T	
8	जळगाव	ग्रा	1,20,697	13,361	16,086	1,260	69,459	7,037	25,673	2,520	9,479	2,544	R	Jalgaon
		ना	1,63,454	14,448	24,955	1,342	1,06,734	9,509	26,001	2,700	5,764	897	U	
		ए	2,84,151	27,809	41,041	2,602	1,76,193	16,546	51,674	5,220	15,243	3,441	T	

9	अहमदनगर	ग्रा	1,85,205	33,719	26,813	2,801	1,18,745	19,022	29,180	8,306	10,467	3,590	R	Ahmednagar
		ना	1,13,638	20,873	15,859	1,156	70,129	14,333	21,265	3,838	6,385	1,546	U	
		ए	2,98,843	54,592	42,672	3,957	1,88,874	33,355	50,445	12,144	16,852	5,136	T	
10	पुणे	ग्रा	2,29,216	32,657	19,170	2,092	1,61,675	19,741	33,816	3,776	14,555	5,048	R	Pune
		ना	6,92,618	1,35,234	70,938	6,715	5,26,198	1,05,048	75,658	19,202	19,824	4,269	U	
		ए	9,21,834	1,67,891	90,108	8,807	6,87,873	1,24,789	1,09,474	24,978	34,379	9,317	T	
11	सातारा	ग्रा	1,49,930	21,207	14,983	1,639	1,00,915	12,587	25,150	2,736	8,882	3,245	R	Satara
		ना	60,852	9,344	8,215	1,513	36,689	6,537	12,706	3,794	3,242	500	U	
		ए	2,10,782	30,551	23,198	2,152	1,37,604	19,124	37,856	5,530	12,124	3,745	T	
12	सांगली	ग्रा	1,20,902	15,368	13,073	959	74,217	7,799	26,113	4,305	7,499	2,305	R	Sangali
		ना	1,02,532	14,316	16,281	1,116	61,921	9,214	21,788	3,284	2,542	702	U	
		ए	2,23,434	29,684	29,354	2,075	1,36,138	17,013	47,901	7,589	10,041	3,007	T	
13	सोलापूर	ग्रा	1,41,962	18,998	12,441	1,155	84,973	9,228	32,630	4,810	11,918	3,805	R	Solapur
		ना	1,93,222	49,668	24,845	1,839	1,30,455	37,491	31,407	7,759	6,515	2,579	U	
		ए	3,35,184	68,666	37,286	2,994	2,15,428	46,719	64,037	12,569	18,433	6,384	T	
14	कोल्हापूर	ग्रा	1,76,143	19,924	18,916	1,885	1,19,255	7,783	27,889	4,970	10,083	5,286	R	Kolhapur
		ना	1,89,380	22,704	35,571	2,516	1,21,962	15,143	27,180	4,231	4,667	814	U	
		ए	3,65,523	42,628	54,487	4,401	2,41,217	22,926	55,069	9,201	14,750	6,100	T	
15	औरंगाबाद	ग्रा	73,534	9,156	9,079	792	42,011	4,875	18,460	2,265	3,984	1,224	R	Aurangabad
		ना	1,56,126	23,236	19,054	1,186	1,09,373	17,585	24,950	3,959	2,749	506	U	
		ए	2,29,660	32,392	28,133	1,978	1,51,384	22,460	43,410	6,224	6,733	1,730	T	
16	जालना	ग्रा	40,980	4,287	5,874	465	18,502	1,792	14,493	1,444	2,111	586	R	Jalna
		ना	47,457	6,370	6,482	306	27,114	3,768	11,839	1,572	2,022	724	U	
		ए	88,437	10,657	12,356	771	45,616	5,560	26,332	3,016	4,133	1,310	T	
17	परभणी	ग्रा	40,980	7,061	6,146	418	28,281	2,509	22,958	3,085	4,165	1,049	R	Parbhani
		ना	47,457	9,359	10,783	453	49,188	6,179	22,796	2,287	2,726	422	U	
		ए	88,437	16,420	16,929	871	77,469	8,706	45,754	5,372	6,891	1,471	T	
18	बीड	ग्रा	61550	9,105	5,846	418	34,569	3,864	23,418	3,306	4,054	1,503	R	Beed
		ना	85493	7,109	7,383	453	36,513	4,766	15,978	1,757	1,558	305	U	
		ए	147043	16,214	13,229	771	71,082	8,630	39,396	5,063	5,612	1,808	T	
19	नांदेड	ग्रा	67,887	9,771	8,803	418	42,227	4,539	25,159	3,380	4,241	1,228	R	Nanded
		ना	61,432	9,296	14,109	453	53,658	6,036	20,504	2,221	2,492	542	U	
		ए	1,29,319	19,067	22,912	871	95,885	10,575	45,663	5,601	6,733	1,770	T	
20	उस्मानाबाद	ग्रा	80,430	6,454	4,982	432	27,410	2,627	12,352	1,466	4,733	1,917	R	Osmanabad
		ना	90,763	3,394	4,436	281	19,728	2,408	5,097	533	1,305	221	U	
		ए	1,71,193	9,848	9,418	713	47,138	5,035	14,449	1,999	6,048	2,138	T	
21	लातूर	ग्रा	49,487	6,710	6,723	624	31,881	3,418	18,913	2,297	2,154	512	R	Latur
		ना	30,566	5,995	10,302	497	36,209	3,991	14,144	1,397	2,068	226	U	
		ए	80,053	12,705	17,025	1,121	68,090	7,409	33,057	3,694	4,222	738	T	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1:23 — *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
22	बुलडाणा	ग्रा	60,768	6,259	5,474	359	30,088	2,541	21,260	2,052	3,946	1,307	R	Buldhana
		ना	67,835	5,784	6,642	250	35,549	3,191	20,705	1,598	4,939	745	U	
		ए	1,28,603	12,043	12,116	609	65,637	5,732	41,965	3,650	8,885	2,052	T	
23	अकोला	ग्रा	67,758	7,402	6,217	469	37,728	3,986	20,114	1,922	3,699	1,025	R	Akola
		ना	1,16,841	11,466	10,165	411	59,607	7,419	40,012	2,929	7,057	707	U	
		ए	1,84,599	18,868	16,382	880	97,335	11,405	60,126	4,851	10,756	1,732	T	
24	अमरावती	ग्रा	65,684	8,519	7,284	521	35,971	4,944	18,252	1,924	4,177	1,130	R	Amaravati
		ना	1,30,788	14,570	13,980	510	71,622	9,655	38,004	3,633	7,182	,772	U	
		ए	1,96,472	23,089	21,264	1,031	1,07.593	14,599	56,256	5,557	11,359	1,902	T	
25	यवतमाळ	ग्रा	81,308	1[illegible],483	6,467	405	44,235	6,842	26,866	3,037	3,740	1,199	R	Yavatmal
		ना	67,320	8,451	6,136	180	37,846	5,332	19,961	2,530	3,377	409	U	
		ए	1,48,628	19,934	12,603	585	82,081	12,[illegible]74	46,827	5,567	7,117	1,608	T	
26	वर्धा	ग्रा	46,313	7,263	4,268	449	29,827	4,405	12,202	1,424	3,016	985	R	Wardha
		ना	54,358	6,185	5,706	324	34,438	4,093	11,956	1,410	2,258	358	U	
		ए	1,00,671	13,448	9,974	773	61,265	8,498	24,158	2,834	5,274	1,343	T	
27	नागपूर	ग्रा	1,01,146	20,285	7,684	731	66,274	14,514	21,768	3,721	4,920	1,319	R	Nagpur
		ना	4,53,703	72,595	48,007	2,977	2,79,888	48,366	1,09,643	17,908	16,165	3,344	U	
		ए	5,54,849	92,880	55,691	3,708	3,46,662	62,880	1,31,411	21,629	21,085	4,663	T	
28	भंडारा	ग्रा	1,08,111	23,363	8,287	691	61,248	11,799	30,392	6,001	8,184	4,872	R	Bhandara
		ना	50,877	8,965	6,735	322	30,119	5,505	11,399	2,380	2,624	758	U	
		ए	1,58,988	32,328	15,022	1,013	91,367	17,304	41,791	8,381	10,808	5,630	T	
29	चंद्रपूर	ग्रा	86,499	15,470	5,145	421	51,353	9,692	27,877	4,682	2,124	675	R	Chandrapur
		ना	1,08,696	13,778	8,642	637	77,578	8,651	21,839	4,370	637	120	U	
		ए	1,95,195	29,248	13,787	1,058	1,28,931	18,343	49,716	9,052	2,761	795	T	
30	गडचिरोली	ग्रा	29,957	5,820	1,781	166	17,576	3,841	9,342	1,366	1,258	447	R	Chandrapur
		ना	11,999	1,557	1,053	43	8,199	969	2,655	526	92	19	U	
		ए	41,956	7377	2,834	209	25,775	4,810	11,997	1,892	1,350	466	T	
	महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	29,10,700	4,38,486	2,95,516	28,380	18,18,726	2,49,283	6,25,300	99,754	1,71,158	61,069	R	Maharashtra
		ना	75,34,842	11,38,319	8,98,572	58,414	53,61,528	8,75,004	10,31,960	1,63,323	2,42,782	41,578	U	State
		ए	1,04,45,542	15,76,805	11,94,088	86,794	71,80,254	11,24,287	16,57,260	2,63,077	4,13,940	1,02,647	T	

आधार - भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन - बी

Source.— PopulationCensus of India, 1991, Series 14, Maharashtra, Part - III- B

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.24

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of person not at work by type of activity and sex

(जनगणना /1991 census)

(हजारात/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	व्यवसायाचा प्रकार (2)	ग्रामीण/Rural पुरुष Males (3)	ग्रामीण/Rural स्त्री Females (4)	ग्रामीण/Rural एकूण Total (5)	नागरी/Urban पुरुष Males (6)	नागरी/Urban स्त्री Females (7)	नागरी/Urban एकूण Total (8)	एकूण/Total पुरुष Males (9)	एकूण/Total स्त्री Females (10)	एकूण/Total एकूण Total (11)	Type of activity (2)
1	पूर्णवेळ विद्यार्थी	5,568	3,666	9,234	4,268	3,398	7,666	9,836	7, 064	16,900	Full time Students
2	घरकाम करणारे	94	2,985	3,079	100	6,149	6,249	194	9,134	9,328	Household duties
3	अवलंबून असणारे व बालके	5,581	6,137	11,718	2,993	2,931	5,924	[illegible]4	9,068	17,612	Dependents and Infant
4	सेवानिवृत्त, व्याजावर भाडयावर उपजीविका करणारे व स्वतंत्र उत्पन्न असणारे	93	38	131	342	51	393	435	89	524	Retired, rentiers and person of independent means
5	भिकारी	11	6	17	15	6	21	26	12	38	Beggars, Vagrants etc.
6	शिक्षा भोगणारे, मानसिक आजाराच्या व धमार्थ संस्थांमध्ये राहणाऱ्या व्यक्ती	8	3	11	20	7	27	28	10	38	Inmates of penal, mental and charitable institutions
7	इतर	126	30	156	305	79	384	431	109	540	Others
	एकूण	11,481	12,865	24,346	8,043	12,621	20,664	19,524	25,486	45,040	Total

आधार - भारताची जनगणना,१९९१ महाराष्ट्र भाग ३ अ व ब
Source - Census of india, 1991 Maharashtra part 3A and B

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /

(जनगणना /

वयोगट Age group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	(a) घरगुती उद्योगधंदे Household Industry वस्तुनिर्माण प्रक्रिया,सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing proceessing servicing and repairs
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5-14	ग्रा	57,36,159	3,81,066	1,28,504	2,31,390	2,724
	ना	32,76,307	26,234	1,270	6,950	1,560
	ए	90,12,466	4,07,302	1,29,774	2,38,340	4,284
15-19	ग्रा	19,32,059	8,23136	3,60,224	4,29,159	8,299
	ना	13,71,276	88,012	4,034	17,179	5,097
	ए	33,03,335	9,11,147	3,64,258	4,46,338	13,396
20-24	ग्रा	20,14,588	11,68,539	5,14,960	5,76,087	13,085
	ना	14,78,388	1,96,308	7,077	24,910	8,237
	ए	34,92,976	13,64,847	5,22,037	6,00,997	21,322
25-29	ग्रा	19,51,844	12,08,107	5,23,947	5,96,035	13,865
	ना	14,03,753	2,35,029	7,314	28,161	8,655
	ए	33,55,597	14,43,136	5,31,261	6,24,196	22,520
30-34	ग्रा	16,65,137	10,91,323	4,79,831	5,32,597	13,053
	ना	11,18,984	2,25,320	7,560	28,013	8,195
	ए	27,84,121	13,16,643	4,87,391	5,60,610	21,248
36-39	ग्रा	14,73,398	9,86,153	4,46,553	4,69,021	12,687
	ना	9,90,300	2,18,375	8,452	28,274	7,762
	ए	24,63,698	12,04,528	4,55,005	4,97,296	20,449
40-49	ग्रा	23,73,167	15,90,346	7,62,283	7,33,015	20,196
	ना	12,94,358	2,92,025	14,378	42,974	12,201
	ए	36,67,525	18,82,371	7,76,661	7,75,989	32,397
50-59	ग्रा	16,97,308	9,33,490	4,66,283	4,22,090	11,567
	ना	8,10,994	1,39,528	9,077	25,139	5,836
	ए	25,08,302	10,73,018	4,75,360	4,47,229	17,403
60 + ...	ग्रा	19,41,319	4,22,124	2,02,534	2,00,840	5,460
	ना	8,38,678	55,292	4,733	13,358	3,168
	ए	27,79,997	4,77,416	2,07,267	2,14,198	8,628
एकूण/Total ..	ग्रा	2,38,51,469	86,09,475	38,77,289	41,92,654	1,01,046
	ना	1,42,52,248	14,78,093	63,975	2,15,058	60,741
	ए	3,81,03,717	1,00,87,568	39,41,264	44,07,712	1,61787

टीपः-वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणपध्ये समावेश आहे. /Note.--Figures of age not stated are included in total

आधारः-भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४ भाग-तीन-बी मालिका /Source : Census of India, 1991, Series 14, Part III-B series

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female workers and non-workers classified according to main activity and age-groups

Population Census, 1991)

Class of workers	सीमांतिक कामगार Marginal workers	काम न करणारे Non-workers	Rural Urban Total
(b) घरगुती उद्योगधंद्याव्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे ३) पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छीमारी, शिकार, मळे, फळबाग आणि अनुषंगिक व्यवसाय (४) खाणकाम आणि दगड खाणकाम (६) बांधकाम. (७) व्यापार व वाणिज्य (८) वाहतूक साठवण आणि दळणवळण (९) इतर सेवा (b)other than Household industry (III) Livestock,forestry fishing,hunting and plantations, orchards and allied activities (IV) Mini and quarrying (VI) Construction (VII) Trade and commerce (VIII) Transport, storage and communications (IX) other services			
(8)	(9)	(10)	(2)
18,450	1,84,698	51,70,393	R
16,454	5,276	32,44,797	U
34,904	1,89,974	84,15,190	T
36,453	2,66,421	8,42,503	R
61,702	14,925	12,68,339	U
97,155	2,81,346	21,10,842	T
64,407	3,22,915	5,23,134	R
1,56,084	23,629	12,58,451	U
2,20,491	3,46,544	17,81,585	T
74,260	3,08,610	4,35,127	R
1,90,899	23,712	11,45,012	U
2,65,159	3,32,322	15,80,139	T
65,842	2,53,765	3,20,049	R
1,81,552	20,731	8,72,933	U
2,47,394	2,74,496	11,92,982	T
57,892	2,24,665	2,62,580	R
1,73,887	19,826	7,52,099	U
2,31,779	2,44,491	10,14,679	T
74,852	3,64,798	4,18,023	R
2,22,472	24,566	9,77,767	U
2,97,324	3,89,364	13,95,790	T
33,550	2,73,653	49,165	R
99,478	12,371	6,59,005	U
1,33,026	2,86,024	11,49,260	T
13,290	1,75,953	13,43,242	R
34,033	7,712	7,75,674	U
47,323	1,83,665	21,18,916	T
4,38,486	23,76,928	1,28,65,066	R
11,38,319	1,52,958	1,26,21,197	U
15,76,805	25,29,886	2,54,86,263	T

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /

तक्ता क्रमांक /

मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /

(जनगणना /

वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छिमारी शिकार, मळे, फळबागा,अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. अविवाहित ..	ग्रा	1,02,90,786	9,00,913	3,45,207	4,85,202	11,705	1,309
	ना	66,23,545	2,49,125	4,199	19,471	1,531	415
	ए	1,69,14,331	11,50,038	3,49,406	5,04,673	13,236	1,724
2. विवाहित ..	ग्रा	1,15,21,118	69,70,125	32,63,575	32,93,867	38,674	10,189
	ना	66,78,121	10,33,102	51,739	1,61,375	9,546	3,375
	ए	1,81,99,239	80,03,227	33,15,314	34,55,242	48,220	13,564
3. विधवा ..	ग्रा	19,20,775	6,54,527	2,49,377	3,55,895	3,771	602
	ना	9,02,757	1,75,701	7,505	29,832	1,931	716
	ए	28,23,532	8,30,228	2,56,882	3,85,727	5,702	1,318
4. घटस्पोटिता किंवा अलग राहणाऱ्या.	ग्रा	1,17,760	83,730	19,010	57,650	598	87
	ना	47,075	20,125	532	4,380	142	47
	ए	1,64,835	1,03,855	19,542	62,030	740	134
एकूण/ Total ..	ग्रा	2,38,51,469	86,09,475	38,77,289	41,92,654	54,748	12,187
	ना	1,42,52,248	14,78,093	63,975	2,15,058	13,150	4,553
	ए	3,81,03,717	1,00,87,568	39,41,264	44,07,712	67,898	16,740

टीपः-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /

आधारः-भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग-३ बी-१३ (एस) बी-१३ (आय)(एफ) /

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Female main workers according to main activity classified by marital status

Population Census, 1991)

(संख्या / Number)

Class of workers							
वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs							
(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry (9)	(b) घरगुती उद्योगधंद्या-व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than Household industry (10)	बांधकाम Construction (11)	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce (12)	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications (13)	इतर सेवा Other services (14)	Rural Urban Total (2)	Marital status (1)
8,986	13,716	3,208	4,949	536	23,777	Rural	Unmarried
7,523	63,754	5,871	30,603	7,196	1,03,796	Urban	
16,509	77,470	9,079	35,552	7,732	1,27,573	Total	
81,627	84,982	21,223	47,730	2,732	1,29,522	Rural	Married
45,350	1,52,367	52,529	1,35,436	28,763	3,97,782	Urban	
1,26,977	2,37,349	73,752	1,83,666	31,495	5,27,304	Total	
9,385	6,906	1,672	8,895	484	15,441	Rural	Widowed
7,195	21,418	6,943	25,292	4,535	69,565	Urban	
16,580	28,324	8,615	34,187	5,019	85,006	Total	
1,045	1,287	349	902	21	3,212	Rural	Divorced or separated
672	2,841	924	2,181	295	8,002	Urban	
1,717	4,128	1,273	3,083	316	11,214	Total	
1,01,046	1,06,891	26,453	62,478	3,373	1,71,956	Rural	Total
60,741	2,40,384	66,267	1,94,017	40,790	5,79,158	Urban	
1,61,787	3,47,275	92,720	2,56,495	44,563	7,51,114	Total	

Note.--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source : Census of India, 1991, Series 14, Part III- B -13(S), B-13 (I) (F)

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या/
(जनगणना /

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हे	भाषा/Languages							
		आसामी Assamee	बंगाली Bengali	गुजराथी Gujrathi	हिंदी Hindi	कन्नड Kannad	काश्मिरी Kashmiri	कोंकणी Konkani	मल्याळम Malayalam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	851	51,727	1379,001	15,59,928	1,99,986	1415	2,42,624	1,73,460
2	ठाणे	154	21,101	269,563	4,95,643	61,926	168	18,045	83,882
3	रायगड	103	2,219	14,060	51,293	15,680	28	3,588	7,463
4	रत्नागिरी	1	138	2,866	10,596	13,478	1	1,139	1,464
5	सिंधुदुर्ग	0	11	1,054	4,577	9,761	0	26,251	657
6	नाशिक	240	3,146	27,443	1,38,625	4,529	37	181	8,431
7	धुळे	0	98	91,089	1,15,622	392	4	337	548
8	जळगाव	16	844	18,703	2,31,167	682	29	0	1,154
9	अहमदनगर	120	674	9,001	1,39,532	2,933	50	7	2,222
10	पुणे	457	9,513	64,258	3,74,678	75,759	484	15,565	37,289
11	सातारा	0	147	10,074	53,643	19,894	34	555	1,270
12	सांगली	5	100	7,781	36,707	1,36,282	0	591	1,645
13	सोलापूर	0	73	9,084	1,13,432	3,54,238	2	936	762
14	कोल्हापूर	3	202	8,782	51,576	85,796	11	2,551	1,186
15	औरंगाबाद	17	987	7,761	2,09,984	2,461	50	24	2,155
16	जालना	0	38	2,911	1,38,522	371	0	0	311
17	परभणी	2	59	3,005	1,10,713	650	0	5	271
18	बीड	0	49	2,062	76,103	887	0	0	302
19	नांदेड	0	94	4,342	1,91,926	20,758	1	16	492
20	उस्मानाबाद	0	44	2,676	51,029	25,264	47	2	95
21	लातूर	1	19	1,759	77,596	18,810	0	20	170
22	बुलढाणा	2	76	5,929	1,34,901	208	1	6	201
23	अकोला	3	160	12,727	2,41,716	340	5	37	488
24	अमरावती	65	362	9,182	1,85,157	311	153	0	415
25	यवतमाळ	8	204	10,195	3,50,770	280	11	0	398
26	वर्धा	64	368	3,636	71,142	194	6	72	560
27	नागपूर	185	12,753	24,659	5,27,697	2,225	94	62	8,579
28	भंडारा	0	7,825	6,645	2,63,415	1,729	9	4	936
29	चंद्रपूर	13	12,977	4,790	1,29,653	3,712	40	0	3,580
30	गडचिरोली	0	35,489	1,343	31,598	1,165	0	0	211
	महाराष्ट्र राज्य	2,310	1,61,497	20,16,381	61,68,941	10,60,701	2,680	3,12,618	3,40,597

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27

Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken Population Census, 1991)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages								
मराठी Maratrhi	ओरिसा Oriya	पंजाबी Punjabi	संस्कृत Sanskrit	सिंधी Sindhi	तामीळ Tamil	तेलगु Telgu	उर्दू Urdu	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
41,34,671	19,363	1,16,394	35	2,17,657	2,80,943	1,84,738	11,99,441	Greater Mumbai
35,23,107	3,158	20,897	4	1,84,747	58,949	1,02,723	3,41,565	Thane
16,01,529	1,157	1,964	0	1,693	3,136	8,401	1,08,787	Raigarh
13,93,208	107	48	0	498	517	4,556	1,12,300	Ratnagiri
7,70,976	19	86	0	50	332	1,339	14,512	Sindhudurg
32,70,383	637	8,261	11	11,233	4,569	15,225	3,43,142	Nashik
6,59,103	13	931	5	12,357	406	6,456	1,22,683	Dhule
24,42,202	64	1,749	3	21,668	1,027	5,429	2,38,252	Jalgaon
30,31,346	139	7,213	12	6,070	2,610	47,217	1,17,986	Ahmadnagar
45,64,633	1,820	24,183	14	33,642	38,104	1,09,234	1,58,469	Pune
23,08,899	163	414	6	1,111	1,264	11,901	40,063	Satara
18,90,570	438	329	4	3,233	2,285	14,773	1,10,288	Sangli
23,17,910	106	563	42	2,464	4,389	1,73,313	2,43,874	Solapur
26,94,598	146	334	9	12,442	1,469	10,549	1,16,239	Kolhapur
15,92,979	265	3,208	5	2,713	2,136	13,086	3,69,237	Aurangabad
10,55,729	27	286	2	1,681	1,238	14,946	1,45,562	Jalna
17,48,615	73	299	5	1,098	870	15,190	2,32,746	Parbhani
15,43,474	8	292	0	429	2,931	13,060	1,78,534	Beed
17,31,186	19	3,526	2	914	1,603	91,697	2,60,246	Nanded
10,83,212	47	132	1	146	916	13,739	94,522	Osmanabad
13,89,755	44	35	3	421	1,476	14,915	1,71,098	Latur
15,29,738	133	573	0	5,861	887	11,071	1,85,550	Buldana
16,45,150	165	1,221	10	14,453	773	9,753	2,75,723	Akola
15,58,161	562	925	27	21,536	550	4,206	2,37,690	Amravati
14,16,049	315	1,229	3	4,833	460	50,446	1,14,318	Yavatmal
9,42,490	369	1,176	0	5,878	512	4,035	21,436	Wardha
24,04,501	4,680	21,263	49	33,880	9,709	20,068	1,45,661	Nagpur
17,28,702	1,262	2,499	24	11,928	768	3,064	10,523	Bhandara
14,84,114	2,815	5,257	0	2,689	2,469	64,795	18,881	Chandrapur
4,37,849	69	224	1	1,371	149	82,407	5,140	Gadchiroli
5,78,94,839	**38,183**	**2,25,511**	**277**	**6,18,696**	**4,27,447**	**11,22,332**	**57,34,468**	**Maharashtra**

तक्ता क्रमांक/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा/Languages							
		ओरिसा Oriya		पंजाबी Punjabi		संस्कृत Sanskrit		सिंधी Sindhi	
		कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	बृहन्मुंबई ...	1,735	7,366	20,472	1,05,382	1	7	44,319	1,95,080
2	ठाणे ...	219	752	2,819	13,229	1	9	29,496	1,39,954
3	रायगड ...	50	230	211	807	1	7	310	1,674
4	रत्नागिरी ...	2	3	19	60	–	–	99	562
5	सिंधुदुर्ग ...	–	–	–	–	–	–	–	–
6	नाशिक ...	63	208	1,334	6,607	7	23	1,238	7,511
7	धुळे ...	–	–	121	659	1	4	1,560	10,557
8	जळगांव ...	6	21	314	1,580	3	15	2,422	18,410
9	अहमदनगर ...	20	115	977	5,730	3	16	878	5,452
10	पुणे ...	89	339	3,620	17,771	11	56	5,060	2,218
11	सातारा ...	40	180	46	244	1	3	121	785
12	सांगली ...	6	51	33	176	2	13	420	2,856
13	सोलापूर ...	7	43	108	511	3	19	327	1,973
14	कोल्हापूर ...	6	20	35	146	1	9	1,396	9,861
15	औरंगाबाद ...	11	28	444	2,365	4	24	524	3,789
16	जालना ...	–	–	–	–	–	–	–	–
17	परभणी ...	84	289	88	456	–	–	129	997
18	बीड ...	–	–	45	197	2	13	62	418
19	नांदेड ...	–	–	549	3.248	3	23	242	1,138
20	उस्मानाबाद ...	10	53	24	83	2	18	78	520
21	लातूर ...	–	–	–	–	–	–	–	–
22	बुलढाणा ...	4	26	70	425	2	22	627	5,000
23	अकोला ...	17	83	145	942	–	–	1.641	12,973
24	अमरावती ...	27	114	166	900	–	–	2,295	16,524
25	यवतमाळ ...	34	101	111	585	–	–	655	4,719
26	वर्धा ...	44	171	208	1,188	–	–	798	5,840
27	नागपूर ...	681	2,873	2,671	15,229	–	–	4,122	27,227
28	भंडारा ...	285	1,243	343	2,188	–	–	1,618	11,487
29	चंद्रपूर ...	308	1,272	693	3,345	–	–	463	3,349
30	गडचिरोली ...	–	–	–	–	–	–	–	–
	महाराष्ट्र राज्य ...	3,748	15,581	35,666	1,84,053	48	281	1,00,920	5,17,674

आधारः-भारतीय जनगणना, १९८१, मालिका १२, १९८७ पेपर एक

No. 1.27-Contd (संख्या / Number)

भाषा/Languages						District
तामीळ Tamil		तेलगु Telgu		उर्दू Urdu		
कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	कुटुंबे Households	व्यक्ती Persons	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(2)
46,344	2,11,584	34,070	1,56,227	1,29,272	7,78,504	Brihan Mumbai
5,494	23,665	11,230	52,714	34,362	1,91,277	Thane
403	1,313	1,591	6,230	12,950	78,965	Raigad
108	402	1,048	4,391	16,474	96,718	Ratnagiri
–	–	–	–	–	–	Sindhudurg
679	2,819	2,125	11,202	33,549	2,45,308	Nashik
38	157	1,076	4,367	21,919	1,42,191	Dhule
216	944	1,196	6,299	28,186	1,93,292	Jalgaon
479	2,339	7,939	43,816	18,334	1,12,069	Ahmednagar
5,933	29,336	14,421	75,842	20,844	1,29,706	Pune
229	1,067	2,352	16,481	7,649	45,378	Satara
356	1,624	2,768	14,801	15,606	98,316	Sangli
661	3,610	24,060	1,43,068	35,450	2,13,496	Solapur
359	1,841	3,340	17,181	18,081	1,11,267	Kolhapur
394	1,889	3,737	20,024	54,580	3,46,057	Aurangabad
–	–	–	–	–	–	Jalna
180	816	3,329	17,496	32,969	1,97,807	Parbhani
410	2,033	1,818	10,034	22,875	1,43,350	Beed
245	1,273	16,818	93,042	28,978	1,89,000	Nanded
347	1,928	3,741	21,649	32,998	2,03,157	Osmanabad
–	–	–	–	–	–	Latur
149	710	1,547	8,346	22,405	1,44,789	Buldhana
112	534	1,435	8,345	30,575	2,11,467	Akola
68	282	727	3,526	26,506	1,79,005	Amravati
61	226	9,168	47,436	13,733	91,101	Yavatmal
86	350	666	2,770	3,147	19,063	Wardha
1,626	7,407	4,304	22,585	17,458	1,23,427	Nagpur
165	666	657	2,964	1,853	11,453	Bhandara
396	1,533	26,089	1,26,092	3,974	22,904	Chandrapur
–	–	–	–	–	–	Gadchiroli
65,538	3,00,348	1,81,252	9,36,928	6,84,727	43,19,067	**Maharashtra State**

Source : Census of India, 1981, Maharashtra Series 12, 1987 Paper I

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last resident and
(जनगणना

पूर्वीचे निवासस्थान	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A. भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	16,665	24,873	6,195	670	165	25	439	162
AI. गणना राज्यात	12,486	21,739	3,673	510	77	19	355	138
AII. गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	4,179	3,134	2,522	160	88	4	84	24
1. उत्तर प्रदेश	1,426	646	989	17	22	1	17	3
2. कर्नाटक	536	629	273	44	5	1	8	3
3. गुजरात	412	437	172	10	21	1	13	4
4. मध्यप्रदेश	258	332	130	21	3	*	6	2
5. आंध्रप्रदेश	206	226	114	16	2	*	4	1
6. राजस्थान	262	169	142	4	20	1	5	1
5. बिहार	272	89	203	3	2	*	6	1
8. केरळ	146	112	97	10	2	*	3	2
9. तामीळनाडू	139	111	87	6	2	*	2	1
10. पश्चिम बंगाल	139	70	100	5	3	*	3	1
11. छत्तीसगड	98	107	52	17	1	*	1	*
12 ओरीसा	62	30	46	2	0	*	1	*
13. झारखंड	42	16	31	1	0	*	2	1
14. इतर व केंद्रशासित प्रदेश	180	160	86	6	5	*	12	5
B. भारतांबाहेरील आशियाई देश	93	72	36	2	2	*	2	1
C. अन्य देश	7	7	2	*	*	*	1	*
D. अवर्गीकृत	*	*	*	*	*	*	*	*
एकूण- अ+ब+क+ड	16,764	24,952	6,232	673	167	25	441	163

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500
आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत/Total do not tally due to rounding

AREA AND POPULATION
TABLE No. 1.28
व शेवटचे निवासस्थान
reason for migration in Maharashtra
census 2001)

(संख्या हजारात/ Numbers in thousand)

Reason for Migration								
विवाह Marriage		जन्मानंतर निर्गमन Moved after birth		कुटुंबासहित निर्गमन Moved with household		इतर Other		
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	Last Residence
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
114	14739	3107	1998	2949	4182	3696	3097	Last Residence elsewhere in India
97	13310	2779	1765	2351	3269	3153	2729	Within the state of enumeration
17	1429	327	233	598	913	543	369	State in India beyond the State of enumeration
4	278	62	42	150	217	183	88	Uttar Pradesh
2	312	79	56	92	143	75	70	Karnataka
3	220	60	41	77	106	66	55	Gujarat
2	177	23	16	57	86	36	30	Madhya Pradesh
1	106	19	15	37	63	28	25	Andhra Pradesh
1	73	22	15	40	57	32	20	Rajasthan
*	31	8	6	24	37	29	11	Bihar
*	47	14	12	15	28	15	13	Kerala
1	49	12	10	18	31	18	13	Tamil Nadu
*	27	5	4	14	25	13	9	West Bengal
1	32	6	5	26	43	12	10	Chhatisgargh
*	12	2	2	5	9	6	4	Orissa
*	5	1	1	4	6	4	2	Jharkhand
1	59	13	10	37	60	27	20	other state & UTs
*	13	2	1	24	30	28	24	Countries in Asia beyond India
*	2	1	1	1	2	2	2	Other Countries
*	*	*	*	*	*	*	*	Unclassifiable
114	14,754	3,109	2,000	2,974	4,214	3,726	3,123	Total A+B+C+D

आधार.- भारताची जनगणना, २००१
Source.-- Census of India, 2001

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.29

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या

Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai

(जनगणना /census -2001)

(संख्या हजारात/Figures in thousand)

अ.क्र. Sr.No	जन्मस्थान	गणनास्थान / Place of enumeration: महाराष्ट्र / Maharashtra: पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	बृहन्मुंबई / Greater Mumbai: पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	Birth Place
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	गणना राज्यात	45,863	43,061	88,925	4,614	4,118	8,733	Within the State of enumeration
	(i) गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले	34,005	21,980	55,985	3,569	3,224	6,793	Born at the place of enumeration
	(ii) गणना जिल्हयात इतरत्र जन्म झालेले	6,619	14,100	20,718	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration
	(iii) राज्यातील इतर जिल्हयात जन्म झालेले	5,240	6,981	12,221	1,045	894	1,939	Born in other district of the State
2	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्ये	4,428	3,328	7,756	1,965	1,207	3,172	States in India beyond the state of enumeration
	1. उत्तर प्रदेश	1,490	683	2173	861	379	1240	Uttar Pradesh
	2. कर्नाटक	588	679	1267	161	141	302	Karnataka
	3. गुजरात	432	458	890	247	249	496	Gujarat
	4. बिहार	289	98	387	121	38	159	Bihar
	5. राजस्थान	283	181	464	124	76	201	Rajasthan
	6. मध्यप्रदेश	271	346	616	29	24	53	Madhya Pradesh
	7. आंध्र प्रदेश	215	236	451	68	57	125	Andhra Pradesh
	8. केरळ	174	134	308	66	49	115	Kerala
	9. तामिळनाडू	149	118	267	90	72	162	Tamil Nadu
	10. पश्चिम बंगाल	147	77	223	72	32	104	West Bengal
	11. छत्तीसगड	101	110	210	3	3	6	Chhatisgargh
	12. ओरीसा	66	32	97	28	12	40	Orissa
	13. पंजाब	40	34	73	15	14	29	Punjab
	१४.इतर राज्य व केंद्रशासित प्रदेश	185	144	329	78	61	140	other states & UTs
	(1+2) एकूण	50,291	46,390	96,681	6,579	5,325	11,904	(1+2) Total

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत / Total may tally due to rounding of fidures.

आधार : भारतीय जनगणना, २००१ / Source : Population Census of India, 2001

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षात प्रत्यक्ष पडलेल्या प्रवासाच्या आकडेवारीवरुन काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चोवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर त्याबाबतीत तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान/ Temperature at different Centres in Maharashtra State (2001)

(डिग्री सेल्सियसमध्ये/in degree celsius)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	कमाल तापमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तापमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कुलाबा (मुंबई)	38.2	March/मार्च	16	Feb./फेब्रु.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	41	March/मार्च	12.4	Jan./जाने.	Santacruz (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	38.5	March/मार्च	13.7	Jan./जाने.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	38.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Jan./जाने.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	43.5	March/मार्च	12.6	Feb./फेब्रु.	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	36.1	Feb./फेब्रु.	17.5	Feb./फेब्रु.	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	37.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Feb./फेब्रु.	Ratnagiri
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	36.9	Feb./फेब्रु.	12	Jan./जाने.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेगाव (नाशिक)	44.6	April/एप्रिल	6.3	Jan./जाने.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	41.3	April/एप्रिल	3.3	Dec./डिसें.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार	N A	NA	NA	NA	Nandurbar
12	जळगाव	42.1	March/मार्च	5.1	Dec./डिसें.	Jalgaon
13	अहमदनगर	42.6	May/मे	6.2	Dec./डिसें.	Ahmednagar
14	पुणे	41.2	April/एप्रिल	6.7	Dec./डिसें.	Pune
15	लोहगाव (पुणे)	NA	NA	NA	NA	Lohgaon (Pune)
16	वानवडी (एएफएमसी,पुणे)	NA	NA	NA	NA	Wanwadi (AFMC,Pune)
17	बारामती (पुणे)	NA	NA	NA	NA	Baramati (Pune)
18	महाबळेश्वर (सातारा)	36.2	May/मे	7.1	Feb./फेब्रु.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांगली	41.1	April/एप्रिल	11.2	Dec./डिसें.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	35.5	July/जुलै	10.3	Dec./डिसें.	Jeur (Solapur)
21	सातारा	41.5	May/मे	7.3	Dec./डिसें.	Satara
22	सोलापूर	43.8	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Solapur
23	कोल्हापूर	39.5	April/एप्रिल	6.3	Dec./डिसें.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	NA	NA	NA	NA	Aurangabad
25	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	42.5	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	43.2	May/मे	9.7	Jan./जाने.	Osmanabad
27	परभणी	44.7	April/एप्रिल	6.6	Jan./जाने.	Parbhani
28	बीड	NA	NA	NA	NA	Beed
29	नांदेड	44.5	May/मे	8.9	Jan./जाने.	Nanded
30	बुलढाणा	100	Oct./ऑक्टो.	9	April/एप्रिल	Buldhana
31	अकोला (विमानतळ)	NA	NA	NA	NA	Akola (Air port)
32	अकोला (शहर)	100	June/जून	8	May/मे	Akola (City)
33	अमरावती	100	March/मार्च	12	Feb./फेब्रु.	Amaravati
34	यवतमाळ	98	June/जून	8	April/एप्रिल	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	100	August/ऑगस्ट	17	March/मार्च	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	101	August/ऑगस्ट	NA	NA	Wardha
37	नागपूर (विमानतळ)	98	August/ऑगस्ट	3	May/मे	Nagpur (Air port)
38	नागपूर (शहर)	NA	NA	NA	NA	Nagpur (City)
39	गोंदिया	100	Sept./सप्टें.	14	Jan./जाने.	Gondia
40	चंद्रपूर	100	August/ऑगस्ट	14	Jan./जाने.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	98	August/ऑगस्ट	12	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (गडचिरोली)	NA	NA	NA	NA	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meterological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता
Relative Humidity at different Centres in Maharashtra State
(2000)

(टक्केवारी/Percentage)

अ.क्र Serial No. (1)	केंद्र (2)		सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity: कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	Centre (2)
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	..	98	ऑगस्ट/August	23	फेब्रु. /February	Santacruz (Mumbai)
2	कुलाबा (मुंबई)	..	98	जून, जुलै /June,July	52	जाने. /January	Colaba (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	..	98	जुलै, ऑगस्ट /July,August	36	फेब्रु. /February	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	..	98	जून, जुलै /June,July	45	मार्च /March	Alibag (Raigad)
5	भीरा	..	NA	---	NA	---	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	..	100	जून, जुलै /June, July	40	डिसें. /Dec	Hurne (Ratnagiri)
7	वेंर्गुला (सिंधुदूर्ग)	..	96	जुलै /July	32	जुलै /July	Vengurla (Sindhudurg)
8	रत्नागिरी	..	98	जून,जुल,ऑगस्टं /Jun,July,Aug	19	जाने. /Jan	Ratnagiri
9	मालेगांव (नाशिक)	..	99	जाने. /Jan	9	मार्च /March	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Ozar (Nashik)
11	जळगाव	..	98	फेब्रु.,जून,ऑगस्ट,सप्टें. / Feb,June,Aug,Sept	10	मार्च /March	Jalgaon
12	अहमदनगर	..	97	ऑगस्ट /August	12	मे /May	Ahmednagar
13	पुणे	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Pune
14	महाबळेश्वर	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Mahabaleshwar
15	सातारा	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Satara
16	सांगली	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Sangli
17	जेऊर	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Jeur
18	सोलापूर	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Solapur
19	कोल्हापूर	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Kolhapur
20	चिखलठाणा	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Chikhalthana
21	उस्मानाबाद	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Osmanabad
22	परभणी	..	N.A	N.A	N.A	N.A	Parbhani
21	बुलढाणा	..	97	जून, ऑगस्ट /July,August	5	मार्च /March	Buldhana
22	अकोला-विमानतळ	..	98	फेब्रु.,जुलै /Feb,July	6	एप्रिल /April	Akola-Air port
23	अकोला-शहर	..	100	जून /June	11	एप्रिल /April	Akola-City
24	अमरावती	..	100	फेब्रु.,मार्च,एप्रिल /Feb,Mar,Apr	8	एप्रिल /April	Amaravati
25	यवतमाळ	..	100	जुलै,ऑगस्ट /July,Aug	9	एप्रिल /April	Yavatmal
26	पुसद (यवतमाळ)	..	96	फेब्रु. /Feb	14	एप्रिल,मे /Apr,May	Pusad (Yavatmal)
27	वर्धा	..	100	जून,जुलै /June,July	2	एप्रिल /April	Wardha
28	नागपूर (विमानतळ)	..	100	जून,जुलै /June,July	7	एप्रिल /April	Nagpur (Air port)
29	गोंदिया	..	100	जुलै, ऑगस्ट /July,Aug	10	एप्रिल /April	Gondia
30	चंद्रपूर	..	100	ऑगस्ट /August	9	एप्रिल /April	Chandrapur
31	ब्रम्हपुरी (चंद्रपूर)	..	98	ऑगस्ट /August	8	एप्रिल /April	Bramhapuri (Chandrapur)
32	सिरोंचा (गडचिरोली)	..	88	जून /June	24	मार्च /March	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meterological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	जानेवारी January पावसाचे दिवस Number of rainy days	जानेवारी January पाऊस Rainfall	फेब्रुवारी February पावसाचे दिवस Number of rainy days	फेब्रुवारी February पाऊस Rainfall	मार्च March पावसाचे दिवस Number of rainy days	मार्च March पाऊस Rainfall	एप्रिल April पावसाचे दिवस Number of rainy days	एप्रिल April पाऊस Rainfall	मे May पावसाचे दिवस Number of rainy days	मे May पाऊस Rainfall	जून June पावसाचे दिवस Number of rainy days	जून June पाऊस Rainfall
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	0.1	0.8	0.0	0.6	0.1	0.3	0.3	2.4	0.9	13.1	14.6	551.6
2	मुंबईउपनगर	0.1	0.6	0.1	1.1	0.0	0.1	0.1	0.5	0.9	13.9	14.5	544.4
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नागिरी	0.1	1.4	0.0	0.0	0.0	0.2	0.4	3.4	2.3	44.0	20.0	825.2
6	सिंधुदुर्ग	0.1	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	4.2	3.3	81.9	22.1	925.5
7	नाशिक	0.1	1.0	0.1	0.8	0.1	2.2	0.6	7.7	1.4	20.9	5.7	93.5
8	धुळे	0.3	3.3	0.0	1.0	0.1	2.6	0.1	0.4	0.8	12.8	6.9	132.2
9	नंदुरबार												
10	जळगाव	0.4	4.0	0.3	3.0	0.6	4.7	0.2	2.5	0.8	8.0	6.2	131.6
11	अहमदनगर	0.2	2.3	0.1	0.9	0.4	3.8	0.7	7.0	1.7	22.8	6.3	101.8
12	पुणे	0.2	1.4	0.1	1.1	0.4	3.6	1.1	14.5	2.6	40.1	7.5	113.3
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांगली	0.1	3.3	0.0	0.0	0.4	8.8	2.0	27.7	3.5	51.3	5.8	117.1
15	सोलापूर	0.2	5.0	0.3	4.4	0.5	5.4	1.0	10.0	2.6	31.4	7.1	119.1
16	कोल्हापूर	0.3	2.9	0.1	0.9	0.6	8.2	2.0	25.3	4.3	67.0	8.6	125.0
17	औरंगाबाद	0.5	4.5	0.2	3.1	0.6	5.3	0.6	5.5	1.4	21.2	7.4	134.0
18	जालना	0.4	4.5	0.1	2.1	0.4	4.7	0.2	1.5	1.4	18.5	8.0	152.4
19	परभणी	0.4	4.7	0.4	4.5	0.8	10.9	1.0	8.2	2.0	20.8	8.5	146.9
20	हिंगोली												
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	नांदेड	0.6	6.8	0.7	9.2	0.7	9.2	0.8	9.5	1.4	17.4	8.3	152.3
23	उस्मानाबाद	0.2	2.5	0.3	3.7	0.5	4.9	1.2	10.6	2.1	30.8	8.6	154.8
24	लातूर	0.2	2.3	0.2	3.0	0.6	8.8	0.8	11.1	1.4	22.9	9.1	153.5
25	बुलढाणा	0.5	7.0	0.3	5.6	0.6	4.9	0.6	4.8	1.1	15.7	8.2	163.8
26	अकोला	0.1	0.7	0.0	0.0	0.2	1.6	0.7	7.0	1.4	17.8	5.6	83.6
27	वाशिम												
28	अमरावती	1.0	13.6	1.1	13.3	1.0	12.4	0.8	7.7	1.1	11.0	7.7	135.1
29	यवतमाळ	1.0	9.3	1.0	12.4	1.7	18.6	1.0	12.8	1.2	14.2	8.7	169.1
30	वर्धा	1.1	14.3	0.9	11.9	1.4	14.1	1.3	11.6	1.4	15.9	8.4	163.8
31	नागपूर	1.1	14.9	1.4	17.5	1.6	17.3	1.3	10.2	1.4	16.9	8.9	171.7
32	भंडारा	1.2	18.2	1.2	16.9	1.2	15.0	1.3	12.8	0.8	10.1	8.5	168.9
33	गोंदिया												
34	चंद्रपूर	0.7	8.3	1.0	16.3	1.6	20.1	1.2	17.2	1.5	16.1	8.5	160.1
35	गडचिरोली	0.7	8.5	1.0	13.1	1.0	12.7	0.9	12.4	0.8	10.9	9.0	233.0

N.A. - उपलब्ध नाही/Not Available

टीप : जिल्ह्यातील सर्व पर्जन्यमापक केंद्रांत नोंदलेल्या पावसाची १९४१ ते १९९० ची सरासरी काढून ती प्रत्येक जिल्ह्यासमोर दर्शविली आहे.

आधार : भारतीय हवामानशास्त्र विभाग, भारत सरकार, पुणे

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise normal number of rainy days and Rainfall

(पाऊस मिलिमीटरमध्ये/Rainfall in millimetre)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		सर्वसाधारण	
पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Number of rainy days	पाऊस Rainfall	पाऊस Normal Rainfall	District
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
22.0	720.1	19.8	450.6	12.6	302.9	3.1	61.5	0.8	16.5	0.2	3.1	74.5	2,123.5	NA	Mumbai
23.9	846.9	21.8	552.6	13.8	320.9	3.2	69.7	0.9	14.2	[illegible]	4.0	79.7	2,368.9	NA	Mumbai Sub.
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Raigad
26.3	944.5	24.7	633.8	15.1	347.5	5.1	106.3	1.6	37.6	0.3	6.3	95.9	2,950.2	NA	Ratnagiri
26.9	1011.0	24.1	581.3	15.5	299.5	5.8	111.5	1.9	33.5	0.2	8.3	100.3	3,057.3	NA	Sindhudurg
14.1	223.5	10.5	134.9	7.7	162.3	3.1	63.4	1.4	23.4	0.6	6.1	45.4	739.7	NA	Nashik
9.5	157.0	8.6	136.0	6.4	131.3	2.1	37.9	1.1	21.0	0.4	7.6	36.3	643.1	NA	Dhule, Nandurbar
13.8	229.8	12.3	208.8	7.0	117.6	2.0	36.4	0.9	17.9	0.7	9.4	45.2	773.7	NA	Jalgaon
6.1	90.2	5.5	91.7	8.4	176.2	3.7	74.6	1.7	31.7	0.6	10.0	35.4	613.0	NA	Ahmednagar
12.6	192.6	9.7	117.4	7.4	124.7	4.3	75.2	1.9	29.9	0.4	5.7	48.2	719.5	NA	Pune
N.A.	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Satara
11.8	163.3	8.7	98.9	7.8	146.5	5.9	117.7	1.9	41.3	0.5	5.3	48.4	781.2	NA	Sangli
8.8	130.9	8.6	138.5	9.4	191.9	4.9	91.5	1.4	20.8	0.5	6.3	45.3	755.2	NA	Solapur
20.4	400.6	17.1	210.7	8.5	108.6	6.5	110.0	2.0	33.1	0.3	5.5	70.7	1,097.8	NA	Kolhapur
11.8	169.3	10.1	156.5	8.5	163.5	3.3	55.6	1.7	32.4	0.7	12.0	46.8	762.9	NA	Aurangabad
10.4	177.9	9.3	157.9	8.2	157.6	2.6	56.4	1.1	24.7	0.3	3.5	42.4	761.7	NA	Jalna
11.8	233.8	10.8	226.6	9.3	197.6	3.4	68.6	1.1	18.7	0.5	8.8	50.0	950.1	NA	Parbhani, Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	NA	Beed
13.3	252.5	12.0	248.5	9.4	209.2	3.5	63.2	1.1	16.6	0.4	7.1	52.2	1,001.5	NA	Nanded
11.5	169.5	11.1	169.3	10.4	200.3	4.7	82.5	1.1	21.0	0.3	6.6	52.0	856.5	NA	Osmanabad
11.6	207.8	11.6	216.7	8.5	183.2	3.6	77.9	1.2	22.5	0.5	6.9	49.3	916.6	NA	Latur
12.9	208.9	12.5	217.7	7.8	154.1	2.6	45.8	1.0	21.8	0.7	8.7	48.8	858.8	NA	Buldhana
10.4	152.4	7.9	86.7	6.4	114.0	3.4	67.1	1.4	29.6	0.3	4.9	37.8	565.4	NA	Akola, Washim
13.1	242.0	10.9	220.7	9.3	168.0	2.6	45.1	1.0	17.7	0.8	14.3	50.4	900.9	NA	Amravati
16.4	339.9	12.0	250.2	8.5	175.7	3.0	46.0	0.6	10.0	0.5	4.9	55.6	1,063.1	NA	Yavatmal
14.9	306.5	11.9	242.2	8.9	176.9	2.9	46.4	0.8	18.0	0.8	12.3	54.7	1,033.9	NA	Wardha
15.5	334.5	13.3	284.4	9.4	174.7	2.9	51.9	0.9	16.4	0.8	15.0	58.5	1,125.4	NA	Nagpur
17.0	396.4	15.3	359.4	9.8	199.3	2.9	51.0	0.5	12.9	0.4	9.4	60.1	1,270.3	NA	Bhandara, Gondiya
16.9	376.7	15.0	373.9	9.7	218.9	3.6	57.6	0.8	11.5	0.5	6.5	61.0	1,283.2	NA	Chandrapur
18.7	515.1	17.2	504.1	9.8	222.6	2.9	61.4	0.7	9.7	0.3	6.7	63.0	1,610.2	NA	Gadchiroli

Note.—The figures shown against each district are simple averages of the rainfall recorded from all the raingauge stations of the district and are based on 50 years data of 1941 to 1990.

Source.—India Meteriological Department, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at different Centres (2000)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I	मुंबई															Mumbai (Distt.)
1	कुलाबा	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर															Mumbai Sub.(Distt.)
1	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)															Thane (Distt.)
1	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	4	241.6	17	568.1	20	1,682.6	Thane
2	कल्याण	-	-	-	-	-	-	-	-	2	118.0	14	324.0	22	1,219.0	Kalyan
3	मुरबाड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	132.0	14	338.7	22	1,098.6	Murbad
4	भिवंडी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	6.0	13	200.0	22	1,470.0	Bhivandi
5	वाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	3	99.0	16	457.3	24	1,384.7	Wada
6	शहापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11.0	19	406.1	25	883.0	Shahapur
7	डहाणू	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.7	7	77.8	18	841.2	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	-	-	-	-	-	-	-	-	3	207.6	11	305.4	16	1,364.1	Mahim (palghar)
9	जव्हार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	18	345.2	21	711.8	Jawhar
10	मोखाडा	-	-	-	-	-	-	-	-	5	69.4	11	215.1	20	852.0	Mokhada
11	विक्रमगड	-	-	-	-	-	-	-	-	4	34.6	11	215.1	23	1,070.1	Vicramgad
12	उल्हासनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	118.0	15	238.7	22	766.0	Ulhasnagar
13	तलासरी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	71.0	15	363.5	20	1,692.1	Talasari
14	वसई	-	-	-	-	-	-	-	-	6	342.0	15	669.0	19	2,041.0	Vasai
15	अंबरनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9.6	14	248.4	20	749.2	Ambernath

IV	रायगड (जिल्हा)																	Raigad (Dist.)
1	अलिबाग	-	-	-	-	-	-	-	-	6	130.1	17	585.3	20	1,001.2	Alibag
2	पनवेल	-	-	-	-	-	-	-	-	6	307.5	19	342.1	22	1,452.8	Panvel
3	खालापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	5	160.0	20	508.0	24	1,436.0	Khalapur
4	उरण	-	-	-	-	-	-	-	-	5	74.0	12	467.0	17	1,187.0	Uran
5	पेण	-	-	-	-	-	-	-	-	5	192.2	19	597.2	21	1,384.6	Pen
6	महाड	-	-	-	-	-	-	-	-	5	128.9	23	805.4	24	1,021.3	Mahad
7	माणगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	5	162.0	23	788.0	22	1,434.2	Mangaon
8	रोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	7	209.0	22	826.0	26	1,492.0	Roha
9	पोलादपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	7	168	23	737.2	27	1,255.0	Poladpur
10	मुरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	7	178.5	16	719.0	21	1,174.0	Murad
11	श्रीवर्धन	-	-	-	-	-	-	-	-	9	197.9	21	672.0	24	850.5	Shrivardhan
12	म्हसाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	10	173.0	22	888.5	26	1,443.8	Mhasala
13	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	5	388.5	18	539.2	25	1,372.0	Karjat
14	सुधागड (पाली)	-	-	-	-	-	-	-	-	5	224.0	21	553.0	25	1,227.0	Sudhagad (Pali)
15	तळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	23	317.3	27	1,092.7	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)															Rantagiri (Dist.)
1	रत्नागिरी (टी)	-	-	-	-	-	-	0	0.3	11	158.7	21	958.9	23	1,093.4	Rantagiri (T)
2	मंडणगड	-	-	-	-	-	-	-	-	6	198.1	23	760.8	25	1,580.0	Mandangad
3	दापोली	-	-	-	-	-	-	-	-	12	214.5	19	1246.4	29	1,693.9	Dapoli
4	खेड	-	-	-	-	-	-	1	8.0	7	154.0	22	822.0	26	1,505.0	Khed
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा) ..															Sindhudurg (Dist.)
1	देवगड ..	-	-	-	-	-	-	-	-	8	235.0	18	821.0	23	1,253.0	Deogad
2	कणकवली ..	-	-	-	-	-	-	-	-	10	274.0	20	685.0	25	1,205.0	Kankavali
3	मालवण ..	-	-	-	-	-	-	-	-	8	236.0	19	911.4	26	1,495.0	Malvan
4	वेगुर्ला ..	-	-	-	-	-	-	-	-	13	325.7	24	989.6	23	1,531.4	Vengurla
5	सावंतवाडी ..	-	-	-	-	-	-	-	-	12	265.8	26	1378.0	26	1,283.0	Savantwadi
6	कुडाळ ..	-	-	-	-	-	-	-	-	12	241.4	24	777.0	26	1,231.0	Kudal
7	वैभववाडी ..	-	-	-	-	-	-	-	-	13	238.8	22	651.6	27	1,221.8	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग ..	-	-	-	-	-	-	1	9.4	15	339.5	27	1522.0	28	1,263.0	Dodamarg
VII	नाशिक (जिल्हा) ..															Nashik (Distt.)
1	नाशिक ..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	241.5	14	166.5	Nashik
2	निफाड ..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	163.0	9	74.0	Niphad
3	येवला ..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	150.0	5	57.0	Yeola
4	चांदवड ..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	108.0	4	39.0	Chandwad

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
5	मालेगाव ..	-	-	1	3.0	-	-	-	-	4	47.2	8	116.4	6	61.0	Malegaon
6	दिंडोरी ..	-	-	-	-	-	-	-	-	4	104.0	6	110.0	10	138.0	Dindori
7	सुरगणा ..	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	172.0	19	560.0	Surgana
8	कळवण ..	-	-	1	16.0	-	-	-	-	5	96.0	4	67.0	7	72.0	Kalwan
9	देवळा	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39.0	6	107.0	4	37.0	Devla
10	इगतपुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	5	143.0	19	395.0	25	850.0	Igatpuri
11	सिन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	3	85.0	7	200.2	8	63.5	Sinner
12	पेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	143.0	22	642.0	Peth
13	बागलाण	-	-	-	-	-	-	-	-	2	49.0	6	108.0	3	24.0	Baglan
14	त्रिंबकेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15.0	12	169.0	22	746.0	Trimbakeshwar
15	नांदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	54.2	9	211.0	4	60.0	Nandgaon
VIII	धुळे (जिल्हा)															Dhule (Distt.)
1	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	3	14.0	7	94.0	7	140.0	Dhule
2	साक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	3	45.0	6	147.0	7	120.0	Sakri
3	शिरपुर	-	-	1	11.0	-	-	-	-	1	26.0	7	128.0	6	246.0	Shirpur
4	सिंदखेडा	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11.0	8	173.0	6	170.0	Shindkheda
IX	नंदुरबार (जिल्हा)															Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	-	-	-	-	-	-	-	-	3	72.0	6	172.0	8	272.0	Nandurbar
2	नवापुर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	128.0	10	357.0	Navapur
3	तळोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.0	6	170.0	10	178.0	Talodo
4	शहादा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	230.3	10	136.0	Shahada
5	अक्कलकुआ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100.0	4	135.0	11	249.0	Akkalkuwa
6	अक्राणी	-	-	-	-	-	-	-	-	3	64.0	5	100.0	11	113.0	Akrani
X	जळगाव (जिल्हा)															Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	148.8	11	302.8	9	388.2	Jalgaon
2	चालिसगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	5	83.0	8	232.0	6	59.0	Chalisgaon
3	पाचोरा	-	-	1	12.0	-	-	-	-	4	61.0	6	187.0	8	197.0	Pachora
4	भडगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	3	73.0	10	210.0	10	233.0	Bhadgaon
5	चोपडा	-	-	-	-	-	-	-	-	3	131.0	7	183.0	7	222.0	Chopada
6	अमळनेर	-	-	0	0.2	-	-	-	-	4	148.0	8	207.0	10	188.0	Amalner

7	पारोळा	-	-	-	-	-	-	-	-	4	111.4	9	236.0	9	238.0	Parola
8	जामनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	166.0	9	260.0	11	304.0	Jamner
9	भुसावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	3	108.8	11	284.5	10	312.4	Bhusawal
10	मुक्ताईनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	109.6	9	170.0	7	194.4	Muktainagar
11	यावल	-	-	1	8.0	-	-	-	-	3	110.0	8	277.5	7	217.5	Yawal
12	रावेर	-	-	-	-	-	-	-	-	3	61.0	7	142.0	10	86.0	Raver
13	एरंडोल	-	-	-	-	-	-	-	-	3	191.0	9	254.0	11	213.0	Erandol
14	धरनगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	236.0	9	326.0	9	174.0	Dharangaon
15	बोधवड	-	-	-	-	-	-	-	-	5	103.2	6	149.4	10	295.0	Bodhavad
XI	**अहमदनगर (जिल्हा)**															**Ahmednagar (Distt.)**
1	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	69.0	10	256.0	8	101.0	Ahmednagar
2	पारनेर	-	-	-	-	-	-	1	46.0	1	7.0	8	210.0	4	35.0	Parner
3	श्रीगोंदा	-	-	-	-	-	-	-	-	2	17.0	9	152.0	4	42.0	Shrigoda
4	कर्जत	0	1.0	0	1.0	1	10.0	-	-	1	10.0	8	77.0	5	79.0	Karjat
5	जामखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1 .0	10	243 0	8	119.0	Jamkhed
6	शेवगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	163.0	5	62.0	Shevgaon
7	पाथर्डी	-	-	-	-	-	-	-	-	3	18.0	9	156.0	4	65.0	Pathardi
8	नेवासा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	200.0	3	55.0	Nevasa
9	राहुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.1	9	174.8	5	59.4	Rahuri
10	संगमनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	5	67.0	9	225.0	4	75.0	Sangamner
11	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	181.0	5	111.0	Akola
12	कोपरगाव	-	-	3	60.0	6	95.0	4	32.0	3	70.2	6	95.0	4	32.0	Kopargaon
13	श्रीरांपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	172.0	8	35.0	Shrirampur
14	राहाता	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	224.0	5	60.0	Mirajgaon
XII	**पुणे (जिल्हा)**															**Pune (Distt.)**
1	हवेली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	128.0	10	87.0	Haveli
2	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	4	48.0	9	143.7	8	109.2	Khed
3	जुन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	117.6	10	115.2	Junner
4	भोर	-	-	-	-	-	-	-	-	4	52.0	12	181.0	15	225.0	Bhor
5	शिरुर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	163.0	5	69.0	Shirur
6	बारामती	-	-	-	-	-	-	-	-	3	38.0	7	160.0	4	37.0	Baramati
7	मुळशी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15.0	10	139.0	16	363.0	Mulshi
8	इंदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	172.5	6	100.2	Indapur
9	दौंड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	13.0	4	93.0	2	32.0	Dound
10	मावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	158.0	6	59.0	Maval

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
11	पुरंधर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	107.0	7	46.0	Purndar
12	वेल्हे	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8.0	17	284.0	20	597.0	Welhe
13	आंबेगाव (जी. गाव)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	212.0	10	203.8	Ambegaon (G.gaon)
XIII	सातारा (जिल्हा)															Satara (Distt.)
1	सातारा	-	-	-	-	-	-	1	19.0	3	55.6	9	105.4	13	224.9	Satara
2	कोरेगाव	-	-	-	-	1	4.4	1	10.4	4	41.0	7	152.0	10	109.8	Koregaon
3	वाई	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22.6	11	153.0	7	105.3	Wai
4	माण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	43.0	2	23.0	Man
5	जवळी (मेढा)	-	-	-	-	-	-	-	-	2	56.2	11	229.3	15	246.7	Javli (Medha)
6	महाबळेश्वर	-	-	1	37.0	-	-	-	-	7	144.0	24	632.3	28	1765.2	Mahabaleshwar
7	पाटण	-	-	-	-	1	8.6	1	4.6	4	7[illegible].0	9	129.0	17	519.0	Patan
8	कराड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	36.6	13	174.8	Karad
9	खटाव	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36.0	5	93.0	8	53.0	Khatav
10	खंडाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	13.6	8	70.6	4	44.8	Khandala
11	फलटण	-	-	-	-	-	-	-	-	4	75.2	7	84.8	5	22.6	Phaltan
XIV	सांगली (जिल्हा)															Sangli (Distt.)
1	मिरज	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	50.8	6	66.2	Miraj
2	जत	-	-	-	-	-	-	-	-	4	76.0	9	206.8	6	53.3	Jat
3	वाळवा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2.0	3	38.0	9	131.0	walva
4	कवठेमहाकांळ	1	9.4	-	-	-	-	1	23.6	4	69.6	9	117.0	8	123.9	KawatheMahankal
5	खानापूर	-	-	-	-	-	-	2	19.0	4	29.0	10	131.0	12	84.0	Khanapur
6	तासगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22.5	10	102.6	7	76.0	Tasgaon
7	शिराळा	-	-	-	-	-	-	1	14.0	1	6.0	4	100.0	14	274.0	Shirala
8	आटपाडी	-	-	-	-	-	-	3	25.0	3	44.0	7	104.0	4	52.5	Atpadi
9	पल्स	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	0	0.0	0	0.0	palus
XV	सोलापूर (जिल्हा)															Solapur (Distt.)
1	दक्षिण सोलापूर	-	1.8	1	19.6	-	-	1	5.1	1	6.9	8	112.8	6	73.5	S.& N.Solapur
2	बार्शी	1	10.4	1	12.0	-	-	-	-	4	68.2	10	187.0	9	193.4	Barshi
3	अक्कलकोट	-	-	-	-	-	-	1	6.0	4	100.0	8	188.0	9	142.0	Akkalkot
4	मोहोळ	-	-	1	19.0	-	-	1	2.5	4	57.7	7	114.1	6	140.6	Mohol
5	माढा	1	15.2	-	0.8	-	-	1	5.6	4	83.2	7	129.6	9	127.6	Madha
6	करमाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	4	95.6	9	317.2	6	138.5	Karmala

7	पंढरपूर	-	-	-	-	-	-	1	3.3	2	14.0	7	175.0	6	116.3	Pandharpur
8	सांगोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	126.4	6	42.4	Sangola
9	माळशिरस	-	-	-	-	-	-	2	16.0	3	27.0	7	39.5	5	59.0	Malshiras
10	मंगलवेढा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1.0	4	49.9	5	80.1	Mangalwedha
XVI	**कोल्हापूर (जिल्हा)**															**Kolhapur (Distt.)**
1	हातकणंगले	-	-	-	-	-	-	-	-	1	24.0	7	62.0	11	145.0	Hatkanangale
2	शिरोळ	-	-	-	-	-	-	1	7.0	1	46.0	7	76.0	9	102.0	Shirol
3	गगनबावडा	-	-	-	-	-	-	-	-	9	29 .0	26	1205.0	28	1,950.0	Gaganbavada
4	शाहूवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	25.0	12	177.3	18	786.3	Shahuwadi
5	पन्हाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	136.4	19	521.2	Panhala
6	कागल	-	-	-	-	1	4.0	-	-	2	19.9	11	119.0	13	200.2	Kagal
7	गडहिंग्लज	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37.0	6	95.0	14	211.0	Gadhinglaj
8	राधानगरी	-	-	-	-	-	-	1	3.0	2	73.0	21	318.0	26	1,260.0	Radhanagari
9	आजरा	-	-	-	-	-	-	1	8.0	6	85.8	14	179.6	19	684.4	Ajara
10	चांदगड	-	-	-	-	-	-	-	-	6	110.2	15	278.3	24	1,156.0	Chandgad
11	करवीर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	106.6	15	219.7	Karvir
12	बुधरगड	-	-	-	-	-	-	-	-	11	186.2	20	577.2	20	262.2	Budhargad
XVII	**औरंगाबाद (जिल्हा)**															**Aurangabad (Distt.)**
1	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	133.0	8	175.0	Aurangabad
2	खुलदाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	149.0	8	176.0	Khuldabad
3	वैजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	155.0	8	81.6	Vaijapur
4	सोयेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	274.0	8	168.0	Soygaon
5	फुलांबरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	136.6	6	118.6	Phulambri
6	सिल्लोड	-	-	-	-	-	-	-	-	3	20.6	8	187.7	8	84.6	Sillod
7	गंगापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	3	49.6	10	298.4	6	31.1	Gangapur
8	कन्नड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	28.8	10	216.4	8	84.0	Kannad
9	पैठण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	170.0	6	94.0	Paithan
XVIII	**जालना (जिल्हा)**															**Jalna (Distt.)**
1	जालना	-	-	1	24.0	-	-	-	-	4	73.0	8	94.0	9	108.0	Jalna
2	जाफराबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	143.8	8	107.6	Jaffarabad
3	भोकरदान	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	264.5	8	169.0	Bhokardan
4	अंबड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	243.8	8	104.6	Ambad
5	परतूर	-	-	1	7.0	-	-	-	-	3	37.0	8	210.0	11	241.0	Partur

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	बदनापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	2	37.8	9	159.4	11	141.5	Badnapur
7	धनसावंगी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	177.0	9	89.0	Dhansavangi
8	मंठा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	166.0	12	251.0	Mantha
XIX	परभणी (जिल्हा)															Parbhani (Distt.)
1	परभणी	-	-	2	57.0	-	-	-	-	2	14.8	12	260.8	9	155.2	Parbhani
2	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	229.2	10	140.8	Selu
3	जिंतूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	182.0	10	235.2	Jintur
4	गंगाखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	2	16.6	11	176.8	7	248.4	Gangakhed
5	पूर्णा	1	28.0	-	-	-	-	-	-	2	33.2	12	216.0	12	166.8	Purna
6	पाथरी	0	2.4	1	3.6	-	-	-	-	2	24.0	10	379.8	9	112.4	Pathri
XX	हिंगोली (जिल्हा)															Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	-	-	2	14.3	-	-	-	-	2	40.4	9	199.0	13	285.0	Hingoli
2	कळमनुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	37.1	2	91.0	11	252.2	Kalamnuri
3	बसमत	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	256.0	11	175.0	Basmat
4	औंढा नागनाथ	-	-	1	3.0	-	-	-	-	2	22.0	14	263.1	12	194.5	Aundha nagnath
5	सेनगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	259.1	12	227.7	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)															Beed (Distt.)
1	परळी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	196.6	10	95.5	Parli
2	बीड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	298.6	8	190.6	Beed
3	धारुर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	249.0	8	193.0	Dharur
4	अंबेजोगाई	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	217.7	8	171.8	Abejogai
5	गेवराई	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6.0	8	99.6	10	134.0	Gevarai
6	पाटोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	5	46.0	11	220.1	9	164.0	Patoda
7	माजलगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	201.2	6	85.8	Majalgaon
8	वाडवानी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	208.7	0	0.4	Wadawani
9	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	411.8	10	188.3	Ashti
10	केज	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43.0	11	276.0	8	111.1	Kej
11	शिरुरकासार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	238.0	7	127.0	Shirur Kasar
XXII	नांदेड (जिल्हा)															Nanded (Distt.)
1	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	95.6	11	181.3	Nanded
2	किनवट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	244.0	10	238.0	Kinvat

3	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	237.0	12	147.0	Bhokar
4	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	188.0	13	374.0	Biloli
5	देगलूर	-	-	2	11.8	-	-	-	-	1	15.1	12	164.9	9	219.1	Degalur
6	मुखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	4	77.0	12	138.0	Mukhed
7	कंधार	1	18.0	-	-	-	-	-	-	1	18.0	8	67.0	11	168.0	Kandhar
8	लोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.0	14	178.0	10	285.0	Loha
9	माहूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	229.0	13	320.0	Mahur
10	उमरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	172.0	12	198.0	Umari
11	हदगाव	-	-	1	24.0	-	-	-	-	1	21.0	10	210.0	10	187.0	Hadgaon
12	नायगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	145.0	11	159.0	Naygaon
13	मुदखेड	-	-	0	0.1	-	-	-	-	0	0.0	9	189.0	14	193.0	mudakhed
XXIII	उस्मानाबाद (जिल्हा)															Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	-	-	0	0.3	-	-	-	-	0	0.2	10	239.4	9	182.3	Osmanabad
2	उमरगांव	0	2.0	1	15.0	1	13.2	-	-	2	46.2	12	168.6	8	175.0	Umargaon
3	नवीन लोहारा	0	2.0	1	15.0	1	13.0	-	-	2	48.6	7	73.6	7	99.7	Navin Lohara
4	तुळजापूर	1	4.6	2	13.6	-	-	1	7.1	2	20.6	7	120.2	13	217.6	Tuljapur
5	भूम	-	-	1	4.0	-	-	-	-	1	13.6	8	193.2	11	219.7	Bhoom
6	परांडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	1	13.2	9	159.2	Paranda
7	कळंब	-	-	2	12.2	0	1.0	-	-	2	17.7	12	175.2	8	196.8	Kalam
8	वाशी	-	-	-	-	1	6.0	-	-	1	9.0	10	207.4	9	157.2	Washi
XIV	लातूर (जिल्हा)															Latur (Distt.)
1	लातूर	0	2.0	0	1.0	-	-	1	13.0	3	64.0	9	185.5	11	193.0	Latur
2	अहमदपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	169.9	11	186.5	Ahmadpur
3	उदगीर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	225.7	8	218.3	Udgir
4	निलंगा	0	3.0	0	3.0	-	-	0	3.0	2	42.0	13	208.0	9	99.4	Nilanga
5	औसा	0	2.0	1	4.0	-	-	1	3.0	2	38.0	9	210.0	11	238.0	Ausa
6	चाकूर	0	1.2	1	10.8	-	-	1	5.0	5	60.8	13	163.6	11	210.0	Chakur
7	रेनापूर	-	-	1	22.0	-	-	0	2.0	5	47.0	12	166.0	8	95.0	Renapur
8	देवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	2	39.4	11	187.3	Devni
9	शिरुर अनंतमल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	192.7	8	172.6	Shirur Anantmal
10	जालकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	91.4	8	188.7	Jalkot
XXV	बुलढाणा (जिल्हा)															Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	111.0	6	96.6	Jalgaon Jamod
2	संग्रामपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	145.0	6	70.0	Sangrampur
3	चीखली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	5	137.8	7	197.4	Chikhali

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
4	शेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	173.1	8	100	Shegaon
5	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	73.4	10	121.2	Buldhana
6	देऊळगाव राजा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17.4	9	247.5	10	218.6	Deulgaon Raja
7	मेहकर	-	-	-	-	4	20	1	3.6	2	11.0	10	337.5	10	108.5	Mehkar
8	सींदखेड राजा	-	-	-	-	-	-	-	-	11	123.4	10	115.8	14	432.2	Sindhkhed Raja
9	लोणार	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	213.0	10	182.0	Lonar
10	खामगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	196.8	9	81.0	Khamgaon
11	मलकापूर	1	21	-	-	3	51	-	-	0	0.0	6	147.0	7	61.0	Malkapur
12	मोताळा	-	-	0	0.0	-	-	-	-	8	104.0	12	153.0	8	115.0	Motala
13	नांदुरा	-	-	-	-	2	11	-	-	0	0.0	7	153.0	9	92.0	Nandura
XXVI	**अकोला (जिल्हा)**															**Akola (Distt.)**
1	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	143	9	113	Akola
2	बार्शी टाकली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	216.2	8	110.0	Barshi Takali
3	आकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	143	9	113	Akot
4	बाळापूर	-	-	0	0.0	-	-	-	-	9	33[illegible].0	9	109.1	14	169.0	Balapur
5	तेल्हारा	-	-	0	0.0	-	-	-	-	0	0.0	7	144.7	8	100.2	Telhara
6	पातूर	-	-	0	0.0	-	-	-	-	0	0.0	9	355.4	6	98.0	Patur
7	मुर्तिजापूर	-	-	1	40.0	-	-	-	-	0	0.0	2	41.0	9	168.0	Murtijapur
XXVII	**वाशीम (जिल्हा)**															**Washim (Distt.)**
1	वाशीम	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	202.1	14	283.2	Washim
2	मंगरुळपीर	-	-	1	18.0	-	-	-	-	4	24.0	7	161.0	13	398.0	Mangrulpir
3	मालेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	249.0	13	366.0	Malegaon
4	मानोरा	-	-	2	7.0	-	-	-	-	3	28.0	10	189.0	12	411.0	Manora
5	कारंजा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	133.5	14	461.5	Karanja
6	रिसोड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	131.6	12	259.4	Risod
XXVIII	**अमरावती (जिल्हा)**															**Amravati (Distt.)**
1	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	4	135.2	9	230.8	11	266.2	Amravati
2	मोर्शी	-	-	1	4.0	-	-	-	-	4	19.0	11	112.0	7	188.0	Morshi
3	चांदूर बाजार	-	-	-	-	-	-	-	-	3	43.0	5	80.1	11	252.2	Chandur Bazar
4	वरुड	-	-	3	21.6	-	-	-	-	1	30.8	9	150.8	9	152.8	Warud
5	अचलपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	172.0	10	222.0	Achalapur

6	दर्यापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	151.2	11	331.4	Daryapur
7	अंजनगाव सुर्जी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	6	67.8	10	152.2	Anjangaon Surji
8	चांदूर रेल्वे	-	-	2	83.5	-	-	-	-	0	0.0	9	172.8	15	344.8	Chandur Rly.
9	चिखलदरा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	8	182.4	16	481.1	Chikhaldara
10	तिवसा	1	3.0	3	17.0	-	-	-	-	3	16.0	9	152.5	10	155.0	Tiwasa
11	धामणगांव रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	165.9	15	362.8	Dhamangaon Rly.
12	धारणी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	7	140.0	13	200.5	Dharni
13	भातकुली	-	-	1	5.2	-	-	-	-	4	29.4	6	120.1	11	244.5	Bhatkuli
14	नांदगाव खांदेश्वर	-	-	2	85.0	-	-	-	-	0	0.0	9	100.6	14	377.0	Nandgaon Khandeshwar
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)															Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	276.5	17	505.4	Yavatmal
2	बाभुळगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	188.0	14	286.0	Babhulgaon
3	दारव्हा	-	-	0	1.0	-	-	-	-	0	0.0	13	239.0	17	444.0	Dharwha
4	दिग्रस	-	-	0	2.3	-	-	-	-	2	1[illegible].6	12	215.0	10	422.0	Digras
5	आर्णी	-	-	-	-	-	-	-	-	2	27.0	8	71.0	8	200.0	Arni
6	नेर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	97.7	8	214.5	Ner
7	उमरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	166.5	7	139.6	Umerkned
8	मोहगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	189.1	11	244.2	Mohgaon
9	वणी	-	-	1	19.0	-	-	-	-	3	27.0	11	175.5	11	320.5	Wani
10	मारेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	3.8	9	186.0	12	216.0	Moregaon
11	केळापूर	-	-	1	3.0	0	2.0	0	0.0	7	96.0	11	198.0	13	377.0	Kelapur
12	राळेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	12	275.0	14	608.0	Ralegaon
13	कळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	226.0	14	477.0	Kalamb
14	पुसद	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	9	175.3	8	201.7	Pusad
15	घाटंजी	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40.0	11	186.0	10	492.0	Ghatanji
16	झरीझामरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	18	104.0	11	131.0	Zeri-Zamari
XXX	वर्धा (जिल्हा)															Wardha (Distt.)
1	आष्टी	-	-	3	22.2	-	-	-	-	6	65.8	8	149.0	9	168.2	Ashti
2	कारंजा	-	-	1	10.6	-	-	-	-	2	41.9	13	230.2	14	301.1	Karanja
3	वर्धा	-	-	4	44.0	-	-	-	-	1	7.0	10	181.4	10	466.4	Wardha
4	समुद्रपूर	-	-	3	56.0	-	-	-	-	3	20.0	13	249.4	13	587.7	Samudrapur
5	हिंगणघाट	-	-	4	56.1	-	-	-	-	3	50.1	13	279.2	18	526.6	Hinganghat
6	देवळी	-	-	3	60.0	-	-	-	-	1	4.0	9	146.6	16	402.6	Deoli
7	आर्वी	-	-	2	40.9	-	-	-	-	3	43.6	12	123.0	12	261.2	Arvi
8	सेलू	-	-	2	30.3	-	-	-	-	7	65.0	12	243.8	12	445.4	Seloo

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXI	नागपूर (जिल्हा)															Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (ग्रामीण)	-	-	3	25.8	-	-	-	-	3	56.7	10	112.7	11	385.2	Nagpur (Rural)
2	नागपूर (शहर)	-	-	3	25.0	-	-	-	-	4	66.6	12	130.6	12	463.1	Nagpur city
3	कामठी	-	-	2	16.6	-	-	-	-	5	67.4	14	173.0	12	377.6	Kamtee
4	हिंगणा	-	-	3	16.0	-	-	-	-	5	62.2	14	185.6	11	280.6	Hingna
5	काटोल	-	-	2	17.0	-	-	-	-	1	20.5	13	314.0	8	255.6	Katol
6	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19.0	10	188.2	9	187.4	Narkhed
7	सावनेर	-	-	1	9.0	-	-	-	-	3	23.8	14	299.6	12	300.2	Saoner
8	कळमेश्वर	-	-	2	19.2	-	-	-	-	5	90.8	13	270.0	10	261.0	Kalameshwar
9	रामटेक	-	-	3	17.0	-	-	-	-	2	9.0	12	193.5	9	320.7	Ramtek
10	पारशिवनी	-	-	3	23.2	-	-	-	-	4	4.9	13	196.8	12	383.0	Parseoni
11	मौदा	-	-	4	36.8	0	0.2	0	0.0	4	56.0	13	295.8	12	554.3	Mouda
12	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.4	11	168.0	12	703.8	Bhiwapur
13	उमरेड	-	-	2	15.6	-	-	-	-	2	17.7	10	214.3	13	749.0	Umrer
14	कुही	-	-	3	30.6	-	-	-	-	0	4.7	14	294.8	12	640.6	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)															Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	-	-	2	33.0	-	-	-	-	1	22.0	13	266.2	15	669.0	Bhandara
2	पवनी	-	-	3	25.8	-	-	0	1.4	3	33.9	13	236.3	13	1160.8	Paoni
3	तुमसर	-	-	1	8.7	-	-	-	-	4	68.6	12	237.3	13	436.2	Tumsar
4	मोहाडी	-	-	4	16.2	-	-	-	-	3	23.5	12	252.8	12	638.3	Mohadi
5	साकोली	-	-	2	39.4	-	-	-	-	0	0.0	17	334.5	15	805.0	Sakoli
6	लाखनदूर	-	-	4	37.6	-	-	-	-	2	33.4	15	251.0	13	887.6	Lakhandur
7	लाखनी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	178.4	15	715.1	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)															Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	-	-	2	40.8	-	-	-	-	1	6.2	12	205.6	17	515.6	Gondia
2	गोरेगाव	-	-	3	67.0	-	-	-	-	2	10.0	10	231.5	16	510.3	Goregaon
3	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	11	326.0	15	312.0	Tiroda
4	अर्जूनी मोरगांव	1	0.0	3	27.4	-	-	1	3.0	2	23.0	14	245.1	13	897.4	Arjuni Morgaon
5	देवरी	-	-	3	24.7	-	-	-	-	0	0.0	12	244.3	16	481.7	Deori
6	सडक अर्जूनी	1	5.0	3	36.0	-	-	-	-	5	35.7	11	163.5	16	570.0	Sadak Arjuni
7	आमगांव	-	-	4	28.0	-	-	-	-	1	35.0	12	256.2	17	462.0	Amgaon
8	सालेकसा	-	-	4	30.8	-	-	-	-	1	6.1	14	193.6	16	399.8	Salekasa

XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)																Chandrapur (Distt.)
1A	चंद्रपूर	-	-	-	-			-	-	0	0.0	14	494.2	13	470.5		Chandrapur
2	मूल	1	3.0	4	83.4			2	9.0	6	74.2	13	413.3	14	519.6		Mul
3	गोंडपिंपरी	1	10.0	1	18.8			0	0.0	4	78.2	13	214.3	16	425.3		Gond-pimpri
4	वरोरा	1	4.0	2	38.2			0	0.0	5	22.5	14	239.7	14	466.9		Warora
5	भद्रावती	0	4.0	2	24.4			0	0.0	6	75.6	14	337.6	13	485.6		Bhadravati
6	चिमूर	1	8.0	1	11.0			0	0.0	0	0.0	12	134.5	11	439.7		Chimur
7	नागभिड	1	4.0	3	22.5			1	3.4	2	28.2	14	341.2	14	733.2		Nagbhid
8	ब्रह्मपुरी	1	5.0	4	31.9			1	3.2	4	36.6	15	270.0	16	772.0		Brahmapuri
9	सावली	0	2.0	4	50.0			0	0.0	3	107.0	12	334.0	16	665.0		Savli
10	सिंदेवाही	0	5.0	2	35.8			0	0.0	3	101.5	16	341.0	15	751.6		Sindewahi
11	राजुरा	1	7.0	0	0.0			0	0.0	3	115.5	14	416.5	13	303.6		Rajura
XXXV	गडचिरोली (जिल्हा)																Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	0	5.0	4	40.8			0	0.0	3	38.6	16	268.8	14	759.0		Gadchiroli
2	आरमोरी	0	2.0	4	69.0			1	8.0	5	97.2	14	380.4	20	915.8		Armori
3	भामरागड	0	5.0	1	19.4			0	0.0	0	0.0	10	155.8	16	345.6		Bhamragad
4	धानोरा	0	6.0	0	0.0			0	0.0	3	38.5	12	347.7	17	761.6		Dhanora
5	चामोर्शी	-	-	-	-			-	-	0	0.0	12	229.0	15	406.2		Chamorshi
6	कुरखेडा	0	1.0	2	45.1			-	-	2	17.2	17	400.7	17	963.0		Kurkheda
7	अहेरी	-	-	2	45.0			-	-	2	45.0	12	390.0	15	362.4		Aheri
8	एटापल्ली	-	-	2	24.0			-	-	2	24.0	11	398.3	18	488.9		Etapalli
9	सिरोंचा	-	-	-	-			-	-	3	52.3	13	349.3	15	342.1		Sironcha
10	देसाईगंज	-	-	4	44.0			-	-	0	0.0	15	311.6	16	803.2		Desaiganj
11	कोरची	-	-	-	-			-	-	1	10.0	13	230.0	17	357.8		Korchi
12	मुलचेरा	-	-	-	-			-	-	1	10.0	8	333.0	14	419.0		Mulchera

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4 – Contd.

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I	मुंबई													Mumbai (Distt.)
1	मुंबई (कुलाबा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर													Mumbai Sub.(Distt.)
2	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)													Thane (Distt.)
1	ठाणे	23	645.7	9	110.8	3	22.2	0	0.0	0	0.0	76	3,271.0	Thane
2	कल्याण	22	646.0	8	124.0	8	76.0	0	0.0	0	0.0	76	2,507.0	Kalyan
3	मुरबाड	20	701.3	11	217.7	5	188.9	0	0.0	0	0.0	75	2,677.2	Murbad
4	भिवंडी	22	656.9	5	75.0	5	64.0	0	0.0	0	0.0	69	2,471.9	Bhivandi
5	वाडा	24	819.0	10	179.5	6	71.2	0	0.0	1	23.0	84	3033.7	Wada
6	शहापूर	20	467.0	10	136.9	5	90.0	0	0.0	0	0.0	81	1,994.0	Shahapur
7	डहाणू	18	546.3	4	37.5	4	38.2	0	0.0	0	0.0	52	1,546.7	Dahanu
8	माहिम (पालघर)	16	511.6	7	46.6	1	10.0	0	0.0	0	0.3	54	2,445.6	Mahim (palghar)
9	जव्हार	22	591.4	8	89.2	6	54.0	0	0.0	0	0.3	75	1,791.9	Jawhar
10	मोखाडा	24	451.4	8	91.5	5	72.1	0	0.0	0	0.0	73	1,751.5	Mokhada
11	विक्रमगड	22	583.5	8	69.9	5	75.1	0	0.0	0	0.0	73	2,048.3	Vikramgad
12	उल्हासनगर	19	423.0	5	75.0	6	43.1	0	0.0	0	3.6	69	1,667.4	Ulhasnagar
13	तलासरी	21	454.0	3	36.5	2	8.0	0	0.0	1	10.0	66	2,635.1	Talasari
14	वसई	18	701.0	7	117.0	5	140.0	0	0.0	0	0.0	70	4,010.0	Vasai
15	अंबरनाथ	13	575.7	7	110.8	1	9.3	0	0.0	0	0.0	56	1,703.0	Ambernath
IV	रायगड (जिल्हा)													Raigad (Dist.)
1	अलिबाग	20	750.9	4	37.8	0	1.6	0	0.0	1	3.0	68	2,509.9	Alibag
2	पनवेल	21	764.3	11	223.4	4	89	0	0.0	0	0.0	83	3,179.1	Panvel

3	खालापूर	24	928.1	13	195.0	9	172.0	0	0.0	1	13.0	96	3,412.1	Khalapur
4	उरण	17	743.0	8	147.0	2	38.0	0	0.0	0	0.0	61	2,656.0	Uran
5	पेण	23	1132.4	11	155.3	5	44.5	0	0.0	1	10.1	85	3,516.3	Pen
6	महाड	23	805.3	15	152.2	8	143.3	0	0.0	1	6.0	99	3,062.4	Mahad
7	मानगाव	24	1060.8	9	171.0	10	168.0	0	0.0	1	10.0	94	3,794.0	Mangaon
8	रोहा	24	1074.0	13	306.0	5	86.0	0	0.0	0	0.0	97	3,993.0	Roha
9	पोलादपूर	25	832.8	13	191.0	11	234.0	0	0.0	1	7.0	107	3,425.0	Poladpur
10	मुरुड	22	970.3	7	60.0	1	8.5	0	0.0	1	25.0	75	3,135.3	Murad
11	श्रीवर्धन	20	940.9	8	63.9	3	84.6	0	0.0	1	11.2	86	2,821.0	Shrivardhan
12	म्हसाळा	22	1000.4	10	108.5	5	94.4	0	0.0	1	19.2	96	3,727.8	Mhasala
13	कर्जत	25	964.6	14	213.5	6	76.2	0	0.0	0	0.0	93	3,554.0	Karjat
14	सुधागड (पाली)	25	1178.0	17	314.0	10	152.0	0	0.0	1	19.0	104	3,667.0	Sudhagad (Pali)
15	तळा	27	1284.0	14	360.0	4	84.0	0	0.0	1	7.0	96	3,145.0	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)													Rantagiri (Dist.)
1	रत्नागिरी (टी)	19	777.8	8	91.2	8	155.4	0	0.0	0	0.0	90	3,235.7	Rantagiri (T)
2	मंडणगड	23	968.0	14	299.0	6	62.0	0	0.0	1	29.8	98	3,897.7	Mandangad
3	दापोली	24	1308.1	6	76.4	4	103.8	0	0.0	1	31.2	95	4,674.3	Dapoli
4	खेड	23	1152.0	14	264.0	9	252.0	0	0.0	1	8.0	103	4,165.0	Khed
5	चिपळूण	20	1137.0	16	241.0	10	322.0	0	0.0	0	0.0	106	4,069.0	Chiplun
6	गुहागर	20	1136.0	9	119.0	8	143.0	1	14.0	0	0.0	84	3,599.0	Guhagar
7	राजापूर	21	676.0	14	135.5	10	155.5	0	0.0	0	0.0	104	3,326.0	Rajapur
8	लांजा	18	767.0	7	119.0	12	223.0	1	5.1	0	0.0	90	2,787.7	Lanja
9	सगमेश्वर	20	1011.0	15	232.0	13	387.0	0	0.0	0	0.0	102	3,596.0	Sangmeshwar
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)													Sindhudurg (Dist.)
1	देवगड	17	638.0	9	104.0	5	148.0	1	21.0	0	0.0	81	3,220.0	Deogad
2	कणकवली	21	765.0	12	107.0	10	131.0	0	0.0	0	0.0	98	3,167.0	Kankavali
3	मालवण	20	683.0	9	160.0	6	64.0	0	0.0	0	0.0	88	3,549.4	Malvan
4	वेगुर्ला	20	665.0	10	179.6	8	125.0	0	0.0	0	0.0	98	3,816.3	Vengurla
5	सावंतवाडी	21	915.0	14	241.0	10	105.0	0	0.0	0	0.0	109	4,187.8	Savantwadi
6	कुडाळ	20	594.0	8	146.0	9	77.6	0	0.0	0	0.0	99	3,066.4	Kudal
7	वैभववाडी	22	824.4	17	202.9	14	465.7	1	18.0	0	0.0	116	3,623.2	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	20	869.5	16	331.0	12	208.0	0	0.0	0	0.0	119	4,542.4	Dodamarg

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—*Contd.*

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
8	[illegible]	50	863.2	18	331.0	15	508.0	0	0.0	0	0.0	118	4,245.4	[illegible]
VII	नाशिक (जिल्हा)	55	854.4	11	505.0	14	7,229.1	1	18.0	0	0.0	118	3,853.5	Nashik (Distt.)
1	नाशिक	11	162.5	2	14.5	0	0.0	0	0.0	00	00	38	3,685.0	Nashik
2	निफाड	12	166.0	15	336.0	3	51.0	0	0.0	00	00	38	4,490.0	Niphad
3	येवला	10	151.0	15	123.0	8	19.0	0	0.0	00	00	30	3,500.0	Yeola
4	चांदवड	56	279.0	8	102.0	12	4.0	0	0.0	10	7.0	198	3,448.0	Chandwad
5	मालेगाव	57	163.8	12	151.6	3	35.0	0	0.0	00	00	318	3,458.0	Malegaon
6	दिंडोरी	10	115.0	6	166.0	6	124.0	0	5.0	00	00	421	3,654.0	Dindori
7	सुरगाणा (जिल्हा)	19	232.0	11	120.0	3	27.0	0	0.0	0	0.0	63	1,111.0	Surgana (Distt.)
8	कळवण	56	1,014.0	14	536.0	13	31.0	0	0.0	00	00	285	3,312.0	Kalwan
9	देवळा	15	187.0	5	178.0	2	22.0	0	0.0	10	4.0	250	3,424.0	Devla
10	इगतपुरी	23	530.0	16	194.3	5	108.02	0	0.0	10	1.0	94	2,226.0	Igatpuri
11	सिन्नर	59	1,130.0	5	170.5	2	62.80	0	1.0	00	00	34	3,593.0	Sinnar
12	पेठ	24	1,296.0	13	332.0	5	56.0	0	0.0	00	00	76	4,263.0	Peth
13	बागलाण	53	1,149.0	14	533.0	2	18.0	0	0.0	11	6.0	203	4,376.0	Baglan
14	त्रिंबकेश्वर	18	1,288.0	12	185.0	5	75.08	0	0.0	01	3.0	702	4,676.0	Trimbakeshwar
15	नांदगाव	59	394.0	12	518.0	1	14.0	0	0.0	01	3.0	278	3,752.2	Nandgaon
VIII	धुळे (जिल्हा)	18	111.8	8	81.5	8	122.4	0	0.0	0	0.0	80	3,532.1	Dhule (Distt.)
A	धुळे (जिल्हा)	3	29.0	2	30.0	0	1.0	0	0.0	0	0.0	22	308.0	Dhule (Distt.)
12	साक्री	54	147.0	14	358.0	14	5.0	0	0.0	11	4.0	268	3,426.0	Sakri
13	शिरपूर	54	144.0	11	313.0	10	15.0	0	0.0	01	1.0	204	3,670.0	Shirpur
14	शिंदखेडा	52	385.0	13	527.0	12	0.05	0	0.0	00	1.0	213	3,817.0	Shindkheda
IX	नंदुरबार (जिल्हा)	55	1,000.4	10	108.2	2	18.4	0	0.0	1	1.5	38	3,151.8	Nandurbar (Distt.)
11	नंदुरबार	10	118.0	5	81.0	13	20.08	0	0.0	11	5.0	348	3,885.0	Nandurbar
12	नवापुर	58	378.0	4	96.0	2	34.02	0	0.0	01	3.0	282	3,639.0	Navapur
3	तळोदा	59	893.0	15	183.0	11	3.0	0	0.0	01	0.0	331	3,489.0	Taloda
4	शहादा	59	1,097.0	12	305.0	12	4.0	0	0.0	00	0.0	301	3,382.0	Shahada
5	अक्कलकुआ	59	1,000.0	6	148.0	10	10.0	0	0.0	01	0.0	334	3,649.0	Akkalkuwa
6	अक्राणी	54	886.0	13	165.0	2	39.03	0	0.0	11	5.0	298	3,626.0	Akrani
X	जळगाव (जिल्हा)	53	1,135.4	11	122.3	2	22.2	0	0.0	1	10.1	82	3,218.3	Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	18	182.6	8	164.4	0	0.0	0	0.0	20	252.0	391	5,966.8	Jalgaon
2	चाळीसगाव	57	158.0	14	136.0	0	10.0	0	0.0	11	3.0	316	3,573.0	Chalisgaon

3	जुन्नर	9	104.9	7	124.4	3	51.6	0	0.0	0	0.0	37	513.7	Junner
4	भोर	13	125.0	8	91.0	7	206.0	0	2.0	0	0.0	59	882.0	Bhor
5	शिरुर	6	124.0	3	34.0	5	58.0	0	0.0	0	0.0	28	448.0	Shirur
6	बारामती	7	98.0	3	115.0	3	39.0	0	0.0	0	0.0	27	487.0	Baramati
7	इंदापूर	9	205.0	3	80.0	0	10.0	0	0.0	0	0.0	28	476.0	Indapur
8	दौंड	10	235.0	3	37.0	4	40.0	0	0.0	0	0.0	26	567.0	Daund
9	पुरंदर	8	197.0	5	48.0	0	37.0	0	0.0	0	0.0	32	539.0	Purandar
XII	संगमनेर (जिल्हा)	8	122.0	6	106.0	3	66.0	0	0.0	0	0.0	35	661.0	Sangamner (Distt.)
1	अकोले (अ. जा.)	6	120.5	3	83.0	3	43.0	0	0.0	0	0.0	26	488.5	Akole (S.C.)
2	कोपरगाव	3	72.0	4	123.0	3	60.0	0	0.0	4	76.0	43	735.0	Kopargaon
3	श्रीरामपूर	8	168.0	4	53.0	3	163.0	0	0.0	1	3.0	33	532.0	Shrirampur
4	राहाता	8	185.0	5	56.0	3	24.0	0	0.0	1	3.0	29	552.0	Rahata
XIII	पुणे (जिल्हा)	6	0.16	4	0.42	4	0.88	5	0.8	0	0.0	85	0.386	Pune (Distt.)
1	हवेली	8	64.5	3	66.7	3	32.9	0	0.0	0	0.0	33	379.0	Haveli
2	खेड	6	89.1	7	125.4	5	79.0	0	0.0	0	0.0	39	588.0	Khed
3	जुन्नर	9	104.9	7	124.4	3	51.6	0	0.0	0	0.0	37	513.7	Junner
4	भोर	13	125.0	8	91.0	7	206.0	0	2.0	0	0.0	59	882.0	Bhor
5	शिरुर	6	124.0	3	34.0	5	58.0	0	0.0	0	0.0	28	448.0	Shirur
6	बारामती	7	98.0	3	115.0	3	39.0	0	0.0	0	0.0	27	487.0	Baramati
7	इंदापूर	9	205.0	3	80.0	0	10.0	0	0.0	0	0.0	28	476.0	Indapur
8	दौंड	10	235.0	3	37.0	4	40.0	0	0.0	0	0.0	26	567.0	Daund
9	पुरंदर	8	197.0	5	48.0	0	37.0	0	0.0	0	0.0	32	539.0	Purandar
XIII	संगमनेर (जिल्हा)	8	122.0	6	106.0	3	66.0	0	0.0	0	0.0	35	661.0	Sangamner (Distt.)
1	अकोले (अ. जा.)	6	120.5	3	83.0	3	43.0	0	0.0	0	0.0	26	488.5	Akole (S.C.)
2	कोपरगाव	3	72.0	4	123.0	3	60.0	0	0.0	4	76.0	43	735.0	Kopargaon
3	श्रीरामपूर	8	168.0	4	53.0	3	163.0	0	0.0	1	3.0	33	532.0	Shrirampur
4	राहाता	8	185.0	5	56.0	3	24.0	0	0.0	1	3.0	29	552.0	Rahata
XIII	पुणे (जिल्हा)	6	0.16	4	0.42	4	0.88	5	0.8	0	0.0	85	0.386	Pune (Distt.)
1	हवेली	8	64.5	3	66.7	3	32.9	0	0.0	0	0.0	33	379.0	Haveli
2	खेड	6	89.1	7	125.4	5	79.0	0	0.0	0	0.0	39	588.0	Khed

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
7	मुळशी	19	217.0	11	143.0	5	58.0	1	25.0	0	0.0	64	960.0	Mulshi
8	इंदापूर	14	212.8	7	43.6	4	25.6	0	0.0	0	0.0	40	554.7	Indapur
9	दौंड	9	97.0	4	54.0	4	88.0	2	8.0	0	0.0	28	385.0	Dound
10	मावळ	16	145.9	8	144.0	5	80.0	0	0.0	0	0.0	45	586.9	Maval
11	पुरंधर	5	37.0	5	56.0	4	50.0	0	0.0	0	0.0	27	296.0	Purndar
12	वेल्हे	21	351.0	14	206.0	7	71.0	0	0.0	0	0.0	80	1,517.0	Welhe
13	आंबेगाव (जी. गाव)	8	168.1	9	115.4	4	22.7	0	0.0	0	0.0	40	722.0	Ambegaon (G.gaon)
XIII	सातारा (जिल्हा)													Satara (Distt.)
1	सातारा	12	118.9	8	132.5	10	251.8	1	42.6	1	5.0	58	955.7	Satara
2	कोरेगाव	11	71	8	80.6	5	148.6	0	0.0	0	0.0	47	617.8	Koregaon
3	वाई	8	64.4	9	151.2	7	126.6	1	18.0	0	0.0	45	661.1	Wai
4	माण	5	114.0	4	56.0	4	53.0	1	4.0	0	0.0	21	293.0	Man
5	जवळी (मेढा)	14	169.8	9	124.6	5	93.6	0	0.0	0	0.0	56	920.2	Javli (Medha)
6	महाबळेश्वर	24	1214.0	20	414.0	7	106.4	1	18.9	1	7.4	113	4,339.2	Mahabaleshwar
7	पाटण	14	236.0	9	152.8	5	102.6	3	15.6	1	5.4	64	1,250.6	Patan
8	कराड	13	125.4	9	129.4	7	50.4	1	14.0	0	0.0	47	530.6	Karad
9	खटाव	8	92.0	5	62.0	5	50.0	2	26.0	0	0.0	34	412.0	Khatav
10	खंडाळा	5	49.0	6	119.4	8	140.4	0	0.0	0	0.0	32	437.8	Khandala
11	फलटण	5	53.3	5	100.6	4	39.4	0	1.0	0	0.0	30	376.9	Phaltan
XIV	सांगली (जिल्हा)													Sangli (Distt.)
1	मिरज	13	119.6	12	278.3	4	73.2	1	5.0	0	0.0	43	593.1	Miraj
2	जत	9	265.0	5	123.4	4	59.0	1	17.0	0	0.0	38	800.5	Jat
3	वाळवा	11	139.0	10	209.0	7	190.0	1	11.0	0	0.0	41	720.0	walva
4	कवठेमहाकांळ	5	111.8	9	227.2	4	55.5	1	19.0	0	0.0	42	757.0	KawatheMahankal
5	खानापूर	13	182.0	8	152.0	6	88.0	1	4.0	0	0.0	56	689.0	Khanapur
6	तासगाव	12	147.2	6	155.6	4	57.4	3	18.8	0	0.0	44	580.1	Tasgaon
7	शिराळा	15	179.0	10	144.0	7	128.0	0	0.0	0	0.0	52	845.0	Shirala
8	आटपाडी	4	40.0	7	68.0	4	35.0	0	0.0	0	0.0	32	368.5	Atpadi
9	पल्स	3	15.0	6	83.0	5	61.0	1	7.0	0	0.0	15	166.0	palus
XV	सोलापूर (जिल्हा)													Solapur (Distt.)
1	दक्षिण सोलापूर	17	262.8	5	87.7	3	54.0	0	0.0	0	0.0	42	624.2	S.& N.Solapur
2	बार्शी	13	295.4	7	46.7	3	49.1	0	0.0	0	0.0	48	862.2	Barshi

3	अक्कलकोट	13	213.0	3	90.0	4	134.0	1	9.0	0	0.0	43	882.0	Akkalkot
4	मोहोळ	14	283.2	5	38.0	6	70.1	0	0.0	0	0.0	44	725.2	Mohol
5	माढा	11	264.4	6	70.4	5	52.6	0	0.0	0	0.0	44	746.4	Madha
6	करमाळा	13	279.2	5	108.2	4	132.0	0	0.0	0	0.0	41	1070.7	Karmala
7	पंढरपूर	11	155.2	3	70.4	4	30.2	1	3.1	0	0.0	35	567.5	Pandharpur
8	सांगोला	12	129.4	7	154.6	4	37.4	1	4.4	0	0.0	39	494.6	Sangola
9	माळशिरस	8	126.0	5	23.0	3	19.0	0	0.0	0	0.0	33	309.5	Maishiras
10	मंगलवेढा	12	97.9	2	71.5	7	86.4	0	0.4	0	0.0	30	387.2	Mangalwedha
XVI	कोल्हापूर (जिल्हा)													Kolhapur (Distt.)
1	हातकणंगले	10	128.0	11	183.0	8	117.0	1	14.0	0	0.0	49	673.0	Hatkanangale
2	शिरोळ	13	131.0	11	252.0	7	64.0	1	3.0	0	0.0	50	681.0	Shirol
3	गगनबावडा	22	1549.0	17	323.0	10	447.0	2	14.0	0	0.0	114	5779.0	Gaganbavada
4	शाहूवाडी	17	423.0	12	192.0	8	72.4	1	11.2	0	0.0	72	1687.2	Shahuwadi
5	पन्हाळा	20	321.0	16	240.0	12	160.0	2	29.0	0	0.0	83	1407.6	Panhala
6	कागल	11	120.4	10	194.9	10	143.4	1	17.1	0	0.0	59	818.9	Kagal
7	गडहिंग्लज	16	145.0	10	130.0	10	162.0	2	25.0	0	0.0	59	803.0	Gadhinglaj
8	राधानगरी	20	714.0	15	281.7	4	43.6	1	22.0	0	0.0	90	2715.3	Radhanagari
9	आजरा	22	286.6	12	209.0	3	44.6	0	0.0	0	0.0	77	1498.0	Ajara
10	चांदगड	22	735.0	13	401.0	10	268.5	2	22.4	0	0.0	92	2971.4	Chandgad
11	करवीर	13	153.5	8	129.5	7	111.3	0	0.0	0	0.0	50	720.6	Karvir
12	बुधरगड	11	225.3	8	146.4	1	3.0	0	0.0	0	0.0	71	1400.3	Budhargad
XVII	औरंगाबाद (जिल्हा)													Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	5	239.4	6	87.5	3	10	0	0.0	1	12.0	32	656.9	Aurangabad
2	खुलदाबाद	8	204.0	3	31.0	2	32.0	0	0.0	1	5.0	30	597.0	Khuldabad
3	वैजापूर	10	176.0	6	71.8	2	13.0	0	0.0	1	6.0	35	503.4	Vaijapur
4	सोयेगाव	6	65.0	4	24.0	0	2.0	0	0.0	1	7.0	25	540.0	Soygaon
5	फुलांबरी	6	105.2	3	22.8	1	41.2	0	0.0	0	2.0	21	426.4	Phulambri
6	सिल्लोड	6	59.0	1	20.5	0	3.2	0	0.0	1	9.0	27	384.6	Sillod
7	गंगापूर	10	253.8	5	50.3	4	39.3	0	0.0	1	8.3	39	730.8	Gangapur
8	कन्नड	10	229.0	3	41.8	1	6.0	0	0.0	0	0.0	34	606.0	Kannad
9	पैठण	7	309.2	3	37.4	2	15.4	0	0.0	1	3.0	26	629.0	Paithan
XVIII	जालना (जिल्हा)													Jalna (Distt.)
1	जालना	14	304.0	4	119.0	1	46.0	0	0.0	0	0.0	41	768.0	Jalna
2	जाफराबाद	10	148.6	4	71.4	0	0	0	0.0	0	0.0	31	471.4	Jaffarabad
3	भोकरदान	7	85.5	4	31.0	1	4.0	0	0.0	0	0.0	28	554.0	Bhokardan

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—*Contd.*

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
4	अंबड	15	350.4	5	63	2	33.0	0	0.0	0	0.0	37	794.8	Ambad
5	परतूर	15	366.0	3	18.0	2	6.0	0	0.0	0	0.0	43	885.0	Partur
6	बदनापूर	15	264.7	4	59.4	2	26.6	0	0.0	0	0.0	43	689.4	Badnapur
7	धनसावंगी	11	384.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	28	650.0	Dhansavangi
8	मंठा	11	243.0	4	110.0	3	30.0	0	0.0	0	0.0	40	800.0	Mantha
XIX	परभणी (जिल्हा)													Parbhani (Distt.)
1	परभणी	11	578.7	1	9.0	2	15.4	0	0.0	0	0.0	39	1,090.9	Parbhani
2	सेलू	13	326.4	5	57.4	1	3.2	0	0.0	0	0.0	42	757.0	Selu
3	जिंतूर	13	226.0	4	93.0	2	16.0	0	0.0	0	0.0	39	752.2	Jintur
4	गंगाखेड	17	479.8	3	48.4	3	40.8	0	0.0	0	0.0	43	1,010.8	Gangakhed
5	पूर्णा	14	465.2	2	41.0	0	2.2	0	0.0	0	0.0	43	952.4	Purna
6	पाथरी	16	597.4	6	113.4	3	20.2	0	0.0	0	0.0	47	1,253.2	Pathri
XX	हिंगोली (जिल्हा)													Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	13	241.0	6	38.0	3	38.0	0	0.0	0	0.0	48	855.7	Hingoli
2	कळमनुरी	11	213.2	13	54.0	3	33.7	0	0.0	0	0.0	42	681.2	Kalamnuri
3	बसमत	14	435.0	3	32.1	0	0.0	0	0.0	1	8.0	39	916.1	Basmat
4	औढा नागनाथ	13	356.7	12	219.3	1	10.5	0	0.0	0	0.0	55	1,069.1	Auodha nagnath
5	सेनगांव	9	247.4	1	11.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	31	745.2	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)													Beed (Distt.)
1	परळी	13	347.7	4	88.5	4	36.7	0	0.0	0	0.0	43	765.0	Parli
2	बीड	15	388.6	3	80.6	2	22.8	0	0.0	0	0.0	39	981.2	Beed
3	धारुर	14	519.0	3	36.0	0	0	0	0.0	0	0.0	35	997.0	Dharur
4	अंबेजोगाई	13	414.7	6	32.6	1	22.0	0	0.0	0	0.0	38	858.8	Abejogai
5	गेवराई	15	533.0	1	8.0	3	35.0	0	0.0	0	0.0	38	815.6	Gevarai
6	पाटोदा	12	278.0	2	49.0	2	33.0	1	15.0	0	0.0	42	805.1	Patoda
7	माजलगाव	7	193.4	2	42.0	3	37.2	0	0.0	0	0.0	29	559.6	Majalgaon
8	वाडवानी	10	385.0	4	48.0	3	16.9	0	0.0	0	0.0	21	659.0	Wadawani
9	आष्टी	10	582.6	6	125.8	4	63.2	0	0.0	0	0.0	40	1,371.7	Ashti
10	कैज	16	393.8	3	34.0	2	40.2	0	0.0	0	0.0	41	898.1	Kej
11	शिरुरकासार	10	269.0	4	35.2	0	1.8	0	0.0	0	0.0	30	671.0	Shirur Kasar

XXII	नांदेड (जिल्हा)													Nanded (Distt.)
1	नांदेड	13	374.2	2	35.0	1	16.0	0	0.0	0	0.0	32	702.1	Nanded
2	किनवट	13	373.5	3	12.0	2	25.0	0	0.0	0	0.0	38	892.5	Kinvat
3	भोकर	18	400.0	3	50.0	0	3.0	0	0.0	0	0.0	45	837.0	Bhokar
4	बिलोली	15	429.0	1	6.0	0	2.0	0	0.0	1	3.0	43	1,002.0	Biloli
5	देगलूर	13	547.6	3	27.0	1	20.0	0	0.0	0	0.0	41	1,005.5	Degalur
6	मुखेड	10	160.0	14	431.0	4	50.0	0	0.0	0	0.0	44	856.0	Mukhed
7	कंधार	15	379.0	6	65.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	43	729.0	Kandhar
8	लोहा	14	304.0	3	59.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	43	840.0	Loha
9	माहूर	17	256.0	4	39.0	1	5.0	0	0.0	0	0.0	46	849.0	Mahur
10	उमरी	17	387.0	3	55.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	42	812.0	Umari
11	हदगाव	14	255.0	3	20.0	2	12.0	0	0.0	0	0.0	41	729.0	Hadgaon
12	नायगांव	15	297.0	3	29.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	40	636.0	Naygaon
13	मुदखेड	13	340.0	2	19.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	39	755.1	mudakhed
XXIII	उस्मानाबाद (जिल्हा)													Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	15	346.3	6	89.6	3	82.3	1	18.0	0	0.0	44	958.4	Osmanabad
2	उमरगांव	12	282.8	8	112.8	6	112.8	1	3.4	0	0.0	51	931.8	Umargaon
3	नवीन लोहारा	15	226.2	3	34.3	7	165.0	0	0.0	0	0.0	43	677.4	Navin Lohara
4	तुळजापूर	15	323.4	2	9.2	5	67.2	0	1.0	0	0.0	48	784.5	Tuljapur
5	भूम	12	272.8	4	25.9	2	85.5	0	2.2	0	0.0	39	816.9	Bhoom
6	परांडा	5	253.0	10	180.4	4	32.0	0	0.3	0	0.0	29	638.1	Paranda
7	कळंब	14	310.0	5	63.6	2	48.7	0	2.0	0	0.0	45	827.2	Kalam
8	वाशी	13	277.2	4	61.0	2	27.0	0	0.0	0	0.0	40	744.8	Washi
XXIV	लातूर (जिल्हा)													Latur (Distt.)
1	लातूर	15	416.5	7	88.0	3	47.0	0	0.0	0	0.0	49	1,010.0	Latur
2	अहमदपूर	16	473.0	3	15.2	2	7.6	0	0.0	0	0.0	41	852.2	Ahmadpur
3	उदगीर	16	410.6	6	54.6	3	38.8	0	0.0	0	0.0	46	948.0	Udgir
4	निलंगा	13	290.0	5	39.2	3	46.4	0	0.0	0	0.0	45	734.0	Nilanga
5	औसा	14	332.0	6	132.0	5	53.0	1	12.0	0	0.0	50	1,024.0	Ausa
6	चाकूर	16	590.4	1	31.0	3	33.0	0	0.0	0	0.0	51	1,105.8	Chakur
7	रेनापूर	15	468.0	5	105.0	3	40.0	0	0.0	0	0.0	49	945.0	Renapur
8	देवनी	13	333.6	7	62.4	1	18.0	0	0.0	0	0.0	34	640.7	Devni
9	शिरुर अनंतमल	15	438.9	6	98.4	2	28.4	0	0.0	0	0.0	42	931.0	Shirur Anantmal
10	जालकोट	16	481.1	6	50.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	812.1	Jalkot

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXV	**बुलढाणा (जिल्हा)**													**Buldhana (Distt.)**
1	जळगाव- जामोद	8	105.4	2	38.0	8	225	0	0.0	0	0.0	30	576.0	Ja'gaon Jamod
2	संग्रामपूर	6	110.0	2	15.5	6	209.0	0	0.0	0	0.0	28	549.5	Sangrampur
3	चिखली	13	168.6	4	42.5	3	195.5	0	0.0	0	0.0	32	741.8	Chikhali
4	शेगांव	9	200.3	5	76.8	9	240.9	0	0.0	0	0.0	40	736.7	Shegaon
5	बुलढाणा	14	270.4	2	53.2	6	218.2	0	0.0	0	0.0	41	747.6	Buldhana
6	देऊळगाव राजा	9	245.4	2	16.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	33	747.6	Deulgaon Raja
7	मेहकर	13	267.0	4	91.0	6	261.0	0	0.0	0	0.0	50	1,099.6	Mehkar
8	सींदखेड राजा	6	184.8	5	431.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	46	1,287.2	Sindhkhed Raja
9	लोणार	14	408.0	6	126.0	7	245.5	0	0.0	0	0.0	49	1,174.0	Lonar
10	खामगाव	10	141	3	84.4	9	211.6	0	0.0	0	0.0	39	714.8	Khamgaon
11	मलकापूर	7	78.0	3	82.0	6	157.0	0	0.0	0	0.0	33	597.0	Malkapur
12	मोताळा	4	50.0	7	253.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	675.0	Motala
13	नांदुरा	8	140.0	2	17.0	6	260.0	0	0.0	0	0.0	34	673.0	Nandura
XXVI	**अकोला (जिल्हा)**													**Akola (Distt.)**
1	अकोला	10	106.5	4	53.9	6	117.3	0	0.0	0	0.0	37	533.7	Akola
2	बार्शी टाकली	13	191.0	4	26.0	6	199.0	0	0.0	0	0.0	40	742.2	Barsni Takali
3	आकोट	10	106.5	4	53.9	6	117.3	0	0.0	0	0.0	37	533.7	Akot
4	बाळापूर	3	59.0	5	203.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	40	877.1	Balapur
5	तेल्हारा	13	133.4	0	0.0	8	168.7	0	0.0	0	0.0	36	547.0	Telhara
6	पातूर	15	263.0	1	76.0	4	138.0	0	0.0	0	0.0	35	862.0	Patur
7	मुर्तिजापूर	7	157.0	11	136.0	4	31.0	1	5.0	0	0.0	35	578.0	Murtijapur
XXVII	**वाशीम (जिल्हा)**													**Washim (Distt.)**
1	वाशीम	11	189.6	5	95.3	2	40.4	0	0.0	0	0.0	43	810.6	Washim
2	मंगरुळपीर	10	157.0	2	132.0	1	5.0	0	0.0	0	0.0	38	895.0	Mangrulpir
3	मालेगाव	9	162.0	3	123.0	2	8.0	0	0.0	0	0.0	37	908.0	Malegaon
4	मानोरा	9	143.0	3	70.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	848.0	Manora
5	कारंजा	9	140	3	90.0	2	59.5	0	0.0	5	43.0	41	927.5	Karanja
6	रिसोड	12	212.0	4	71.6	2	39.6	0	0.0	0	0.0	38	714.2	Risod
XXVIII	**अमरावती (जिल्हा)**													**Amravati (Distt.)**
1	अमरावती	12	200.6	4	57.6	1	11.6	0	0.0	1	14.0	42	916.0	Amravati
2	मोर्शी	8	100.0	2	20.0	1	15.0	0	0.0	0	0.0	34	458.0	Morshi

3	चांदूर बाजार	6	85.5	2	13.6	1	6.4	0	0.0	0	0.0	28	480.8	Chandur Bazar
4	वरुड	8	146.0	1	4.6	1	6.2	0	0.0	0	0.0	32	512.8	Warud
5	अचलपूर	7	107.0	3	15.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	27	522.0	Achalapur
6	दर्यापूर	9	119.0	5	61.2	2	26.1	0	0.0	0	0.0	35	688.9	Daryapur
7	अंजनगाव सुर्जी	8	115.6	2	6.8	1	11.6	0	0.0	1	30.0	28	384.0	Anjangaon Surji
8	चांदूर रेल्वे	8	104.9	3	29.4	2	39.4	0	0.0	0	0.0	39	774.8	Chandur Rly.
9	चिखलदरा	15	184.8	9	62.2	2	27.1	0	0.0	0	0.0	50	937.6	Chikhaldara
10	तिवसा	7	91.0	1	6.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	35	449.5	Tiwasa
11	धामणगांव रेल्वे	12	168.1	1	5.8	1	2.5	0	0.0	1	19.5	42	724.6	Dhamangaon Rly.
12	धारणी	6	97.6	2	32.0	1	8.6	0	0.0	0	0.0	29	478.7	Dharni
13	भातकुली	9	139.2	3	30.1	1	18.7	0	0.0	0	0.0	35	587.2	Bhatkuli
14	नांदगाव खांदेश्वर	10	89.6	3	28.0	2	27.6	0	0.0	0	0.0	40	707.8	Nandgaon Khandeshwar
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)													Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	10	166.0	2	49.8	1	12.0	0	0.0	0	0.0	44	1,009.7	Yavatmal
2	बाभुळगाव	11	172.0	2	27.0	1	32.0	0	0.0	0	0.0	41	705.0	Babhulgaon
3	दारव्हा	12	199.0	3	87.0	2	20.0	0	0.0	0	0.0	47	990.0	Dharwha
4	दिग्रस	10	123.0	4	37.0	2	25.0	0	0.0	0	0.0	40	841.9	Digras
5	आर्णी	9	113.0	0	0.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	28	418.0	Arni
6	नेर	5	66.0	1	33.0	1	6.0	0	0.0	0	0.0	25	417.2	Ner
7	उमरखेड	12	138.1	2	10.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	35	454.4	Umerkhed
8	मोहगाव	14	209.2	1	19.0	1	6.0	0	0.0	1	3.0	41	670.5	Mohgaon
9	वणी	14	321.0	2	26.0	1	34.0	0	0.0	0	0.0	43	923.0	Wani
10	मारेगाव	13	216.0	1	12.0	0	1.0	0	0.0	0	0.0	35	634.8	Moregaon
11	केळापूर	15	244.0	2	71.0	1	3.0	0	0.0	0	0.0	50	994.0	Kelapur
12	राळेगाव	12	257.0	1	16.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	40	1,165.0	Ralegaon
13	कळंब	12	157.0	2	19.0	1	10.0	0	0.0	0	0.0	42	889.0	Kalamb
14	पुसद	6	169.8	1	14.4	2	32.0	0	0.0	0	0.0	26	593.2	Pusad
15	घाटंजी	15	165.0	3	55.0	2	54.0	0	0.0	0	0.0	45	992.0	Ghatanji
16	झरीझामरी	13	162.0	0	4.0	1	7.0	0	0.0	0	0.0	43	408.0	Zeri-Zamari
XXX	वर्धा (जिल्हा)													Wardha (Distt.)
1	आष्टी	9	160.0	3	59.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	38	624.8	Ashti
2	कारंजा	11	170.6	4	86.1	2	62.8	0	0.0	0	0.0	47	903.3	Karanja
3	वर्धा	12	223.6	2	45.8	0	1.0	0	0.0	0	0.0	39	969.2	Wardha
4	समुद्रपूर	10	248.7	5	49.5	1	6.0	0	0.0	0	0.0	48	1,217.3	Samudrapur
5	हिंगणघाट	11	284.1	1	57.8	0	4.6	0	0.0	0	0.0	50	1,258.5	Hinganghat

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —*Contd.*

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
6	देवळी	13	240.8	3	49.0	1	10.0	0	0.0	0	0.0	46	913.0	Deoli
7	आर्वी	11	211.0	3	39.6	1	4.7	0	0.0	0	0.0	44	724.0	Arvi
8	सेलू	11	208.0	2	17.0	1	14.0	0	0.0	0	0.0	47	1,023.5	Seloo
XXXI	नागपूर (जिल्हा)													Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (ग्रामीण)	11	166.7	5	80.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	827.2	Nagpur (Rural)
2	नागपूर (शहर)	14	145.8	4	73.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	49	904.7	Nagpur city
3	कामठी	13	202.7	6	109.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	946.9	Kamtee
4	हिंगणा	13	219.6	3	44.0	1	9.0	0	0.0	0	0.0	50	817.0	Hingna
5	काटोल	9	192.9	3	75.0	1	32.2	0	0.0	0	0.0	37	907.2	Katol
6	नरखेड	8	117.6	2	46.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	30	558.5	Narkhed
7	सावनेर	9	156.2	3	23.4	0	1.2	0	0.0	0	0.0	42	813.4	Saoner
8	कळमेश्वर	8	153.7	5	96.2	2	11.9	0	0.0	0	0.0	45	902.8	Kalameshwar
9	रामटेक	10	220.6	6	47.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	42	808.1	Ramtek
10	पारशिवनी	10	152.8	1	7.9	0	1.6	0	2.5	0	0.0	43	809.7	Parseoni
11	मौदा	15	281.2	3	21.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,246.0	Mouda
12	भिवापूर	13	292.2	6	53.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	1,224.6	Bhiwapur
13	उमरेड	11	285.2	5	101.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	43	1,383.1	Umrer
14	कुही	12	260.0	7	88.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,318.7	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)													Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	14	290.0	2	12.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,292.2	Bhandara
2	पौनी	12	363.7	4	46.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,868.7	Peoni
3	तुमसर	16	257.1	3	22.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	49	1,030.8	Tumsar
4	मोहाडी	14	252.4	3	42.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,225.5	Mohadi
5	साकोली	11	326.2	2	39.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,544.8	Sakoli
6	लाखनदूर	15	371.0	4	46.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	53	1,626.8	Lakhandur
7	लाखनी	14	228.5	5	85.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	45	1,207.1	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)													Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	16	330.1	3	25.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,123.7	Gondia
2	गोरेगाव	15	374.0	2	38.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	48	1,230.8	Goregaon
3	तिरोडा	13	319.4	2	57.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	41	1,014.4	Tiroda
4	अर्जूनी मोरगांव	14	306.8	5	107.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,609.7	Arguni Morgaon
5	देवरी	14	198.8	5	57.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	50	1,006.7	Deori

6	सडक अर्जूनी	10	317.5	1	12.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,140.2	Sadak Arguni
7	आमगांव	16	320.8	5	73.8	0	2.2	0	0.0	0	0.0	55	1,178.0	Amgaon
8	सालेकसा	14	353.9	5	48.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	54	1,032.6	Salekasa
XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)													Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	15	296.2	16	20.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	58	1,281.1	Chandrapur
2	मूल	14	284.8	4	34.6	4	22.2	0	0.0	0	0.0	62	1,444.1	Mul
3	गोंडपिंपरी	14	363.4	4	72.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,172.0	Gond-pimpri
4	वरोरा	12	331.2	5	50.2	1	10.2	0	0.0	0	0.0	51	1,120.7	Warora
5	भद्रावती	3	331.6	3	44.6	1	5.8	0	0.0	0	0.0	42	1,305.2	Bhadravati
6	चिमूर	12	314.2	0	2.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	36	901.4	Chimur
7	नागभिड	10	225.0	1	7.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	45	1,361.0	Nagbhid
8	ब्रम्हपुरी	14	232.7	5	87.8	0	0.0	0	0.0	0	0.0	59	1,434.2	Brahmapuri
9	सावली	15	373.0	2	57.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,586.0	Savli
10	सिंदेवाही	16	357.6	5	54.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	58	1,647.3	Sindewahi
11	राजुरा	14	385.0	2	24.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,251.6	Rajura
XXXV	गडचिरोली (जिल्हा)													Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	13	293.0	3	100.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	53	1,500.4	Gadchiroli
2	आरमोरी	15	271.6	5	30.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	64	1,775.0	Armori
3	भामरागड	20	481.0	10	137.3	2	31.9	0	0.0	0	0.0	59	1,171.0	Bhamragad
4	धानोरा	14	379.6	5	76.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	51	1,603.4	Dhanora
5	चामोर्शी	16	557.0	4	51.7	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,243.9	Chamorshi
6	कुरखेडा	13	229.1	4	95.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0	55	1,751.2	Kurkheda
7	अहेरी	14	363.0	7	129.2	0	0.0	0	0.0	0	0.0	52	1,334.3	Aheri
8	इटापल्ली	19	477.6	8	91.6	1	25.0	0	0.0	0	0.0	61	1,529.4	Etapalli
9	सिरोंचा	20	976.2	4	34.2	4	33.6	0	0.0	0	0.0	59	1,787.7	Sironcha
10	देसाईगंज	15	344.4	4	29.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	54	1,532.2	Desaiganj
11	कोरची	13	228.0	6	109.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	50	934.8	Korchi
12	मुलचेरा	17	485.2	7	130.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0	47	1,377.8	Mulchera

टीप - (१) स्तंभ (२९) मधील आकडे हे प्रत्येक केंद्राचे सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाचे आहेत/ The figures shown in coloumn (29) are average of normal rainfall at each centre
(२) N. A. माहिती उपलब्ध नाही/ Information is not available

आधार - कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 2.5

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall (2001)

(मि.मी.मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of mansoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of mansoon	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum (Total) rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum (Total) rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	7th June 2001 ७ जून २००१	15th October 2001 १५ ऑक्टोबर २००१	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउपनगर			N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे			3263.0	1740.5	Thane
4	रायगड			3029.4	898.1	Raigad
5	रत्नागिरी			3464.6	1875	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			3238.6	1787.0	Sindhudurg
7	नाशिक			2922.0	341.0	Nashik
8	धुळे			607.0	377.0	Dhule
9	नंदुरबार			1134.0	537.5	Nandurbar
10	जळगाव			861.0	508.6	Jalgaon
11	अहमदनगर			892.9	385.0	Ahmednagar
12	पुणे			2057.0	423.7	Pune
13	सातारा			4339.2	338.0	Satara
14	सांगली			845.0	269.2	Sangli
15	सोलापूर			693.9	353.1	Solapur
16	कोल्हापूर			5004.0	510.9	Kolhapur
17	औरंगाबाद			1192.0	537.2	Aurangabad
18	जालना			1015.0	607.0	Jalna
19	परभणी			1226.7	874.0	Parbhani
20	हिंगोली			1403.3	1121.9	Hingoli
21	बीड			802.2	542.6	Beed
22	नांदेड			1263.4	693.0	Nanded
23	उस्मानाबाद			700.5	469.0	Osmanabad
24	लातूर			1107.4	537.1	Latur
25	बुलढाणा			1287.2	549.5	Buldhana
26	अकोला			877.1	533.7	Akola
27	वाशिम			1675.7	882.8	Washim
28	अमरावती			1161.1	418.3	Amravati
29	यवतमाळ			1226.0	440.3	Yavatmal
30	वर्धा			1124.8	741.0	Wardha
31	नागपूर			1692.4	677 9	Nagpur
32	भंडारा			1619.0	1243.1	Bhandara
33	गोदिंया			1511.8	810.3	Gondiya
34	चंद्रपूर			1493.6	586.3	Chandrapur
35	गडचिरोली			2273.1	929.3	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

(१) दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे *जन्म दर* = $\frac{\text{ज}}{\text{न}}$ X १०००

(२) दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे *मृत्यु दर* = $\frac{\text{म}}{\text{न}}$ X १०००

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

बाल मृत्यु दर = $\frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या}}$ X १०००

बाल मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

1. *Birth rate* per thousand estimated population

$$= \frac{B}{N} X\ 1000$$

2. *Death rate* per thousand estimated population

$$= \frac{D}{N} X\ 1000$$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference

D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and

N=estimated mid-year population.

3. *Infant Mortality rate* = $\frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area}}$ x1000

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण
No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio at Births
(2000)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्मासमयी स्त्री/पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (शंभर स्त्रियांमागे पुरुषांची संख्या) (Male per 100 females)			District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban						
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई	 2,03,695	--	--	--	1,07,181	96,514	2,03,695	NA	NA	NA	Mumbai
2	मुंबईउपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	 1,30,970	13,933	12,064	25,997	55,894	49,079	1,04,973	115	114	114	Thane
4	रायगड	 40,662	13,323	11,557	24,880	8,328	7,454	15,782	115	112	114	Raigad
5	रत्नागिरी	 35,383	12,572	11,595	24,167	5,853	5,363	11,216	108	109	109	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	 17,447	6,427	5,980	12,407	2,730	2,310	5,040	107	118	110	Sindhudurg
7	नाशिक	 1,15,420	32,674	26,521	59,195	29,899	26,326	56,225	123	114	118	Nashik
8	धुळे	 36,871	11,731	9,425	21,156	8,752	6,963	15,715	124	126	125	Dhule
9	नंदुरबार	 21,557	8,318	6,951	15,269	3,556	2,732	6,288	120	130	123	Nandurbar
10	जळगाव	 82,501	22,552	18,418	40,970	23,206	18,325	41,531	122	127	125	Jalgaon
11	अहमदनगर	 1,09,607	42,855	35,171	78,026	17,438	14,143	31,581	122	123	122	Ahmednagar
12	पुणे	 1,26,689	23,161	18,770	41,931	45,347	39,411	84,758	123	115	118	Pune
13	सातारा	 58,009	19,968	15,934	35,902	12,256	9,851	22,107	125	124	125	Satara
14	सांगली	 59,939	19,137	15,132	34,269	14,224	11,446	25,670	126	124	126	Sangli
15	सोलापूर	 83,187	23,334	18,427	41,761	22,378	19,048	41,426	127	117	122	Solapur
16	कोल्हापूर	 64,914	16,869	13,267	30,136	19,307	15,471	34,778	127	125	126	Kolhapur
17	औरंगाबाद	 49,347	12,339	9,077	21,416	15,318	12,613	27,931	136	121	128	Aurangabad
18	जालना	 24,714	7,171	5,418	12,589	6,595	5,530	12,125	132	119	126	Jalna
19	परभणी	 35,634	10,054	8,359	18,413	9,293	7,928	17,221	120	117	119	Parbhani
20	हिंगोली											Hingoli

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1– *Conta.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
21	बीड	31,016	7,753	5,657	13,410	9,411	8,195	17,606	137	115	124	Beed
22	नांदेड	36,312	8,078	6,808	14,886	10,997	10,429	21,426	119	105	111	Nanded
23	उस्मानाबाद	21,638	6,666	5,508	12,174	5,215	4,249	9,464	121	123	122	Osmanabad
24	लातूर	42,523	11,999	10,255	22,254	10,825	9,444	20,269	117	115	116	Latur
25	बुलढाणा	48,404	14,427	12,485	26,912	11,573	9,919	21,492	116	117	116	Buldhana
26	अकोला	35,457	5,641	4,876	10,517	13,347	11,593	24,940	116	115	115	Akola
27	वाशिम	15,472	4,555	3,635	8,190	3,993	3,289	7,282	125	121	123	Washim
28	अमरावती	55,809	11,362	10,232	21,594	19,911	14,304	34,215	111	139	127	Amravati
29	यवतमाळ	40,496	11,681	9,646	21,327	10,187	8,982	19,169	121	113	117	Yavatmal
30	वर्धा	23,043	6,773	5,897	12,670	5,361	5,012	10,373	115	107	111	Wardha
31	नागपूर	70,787	11,779	10,353	22,132	25,672	22,983	48,655	114	112	112	Nagpur
32	भंडारा }	52,253	19,957	18,354	38,311	7,323	6,619	13,942	109	111	109	Bhandara
33	गोदिंया }											Gondiya
34	चंद्रपूर	40,235	11,661	10,099	21,760	9,951	8,524	18,475	115	117	116	Chandrapur
35	गडचिरोली	18,036	8,527	7,607	16,134	1,018	884	1,902	112	115	112	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	18,28,027	4,37,277	3,63,478	8,00,755	5,52,339	4,74,933	10,27,272	120	116	118	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण
No. of Registered Deaths classefied by Sex in Rural and Urban areas (2000)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची एकूण संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यु/No. of Registered Deaths						District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	87,296	-	-	-	53,530	33,766	87,296	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	29,379	5,572	3,160	8,732	12,815	7,832	20,647	Thane
4	रायगड	10,832	5,213	3,309	8,522	1,410	900	2,310	Raigad
5	रत्नागिरी	12,659	6,677	4,372	11,049	1,003	607	1,610	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8,028	3,948	3,283	7,231	497	300	797	Sindhudurg
7	नाशिक	24,241	7,751	5,182	12,933	6,728	4,580	11,308	Nashik
8	धुळे	9,037	3,349	2,296	5,645	2,021	1,371	3,392	Dhule
9	नंदुरबार	4,772	2,333	1,550	3,883	532	357	889	Nandurbar
10	जळगाव	19,657	7,784	5,350	13,134	4,039	2,484	6,523	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	20,371	8,233	5,082	13,315	4,039	3,017	7,056	Ahmednagar
12	पुणे	41,372	7,607	5,011	12,618	17,603	11,151	28,754	Pune
13	सातारा	16,651	7,615	5,148	12,763	2,391	1,497	3,888	Satara
14	सांगली	19258	6,798	4,593	11,391	4,929	2,938	7,867	Sangli
15	सोलापूर	20,203	6,685	4,547	11,232	5,601	3,370	8,971	Solapur
16	कोल्हापूर	22,866	8,247	5,714	13961	5,687	3,218	8905	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	12,883	3,914	2,470	6,384	4,273	2,226	6,499	Aurangabad
18	जालना	4,955	2,186	1,375	3,561	942	452	1,394	Jalna
19	परभणी	9,431	3,492	2,414	5,906	2,317	1,208	3,525	Parbhani
20	हिंगोली								Hingoli
21	बीड	6,377	2,501	1,514	4,015	1,596	766	2,362	Beed
22	नांदेड.. ..	8,882	2,793	1,913	4,708	2,660	1,516	4,176	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	5,679	2,521	1,759	4,280	879	520	1,399	Osmanabad
24	लातूर	7,634	3,438	2,422	5,860	1,143	631	1,774	Latur
25	बुलढाणा	10,430	4,074	2,846	6,920	2,281	1,229	3,510	Buldhana
26	अकोला	8,097	2,283	1,496	3,779	2,710	1,608	4,318	Akola
27	वाशिम	3,728	1,692	1,103	2,795	615	318	933	Washim
28	अमरावती	14,502	4,576	3,158	7,734	4,155	2,613	6,768	Amravati
29	यवतमाळ	10,373	4,361	2,776	7,137	1,923	1,313	3,236	Yavatmal
30	वर्धा	8,311	3,285	2,564	5,849	1,482	980	2,462	Wardha
31	नागपूर	21,988	4,578	2,906	7,484	9,326	5,178	14,504	Nagpur
32	भंडारा	16,626	7,325	5,628	12,953	2,334	1,339	3,673	Bhandara
33	गोदिंया								Gondiya
34	चंद्रपूर	10,756	3,830	2,878	6,708	2,516	1,532	4,048	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	5,056	2,675	2,026	4,701	241	114	355	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	5,12,330	1,47,336	99,845	2,47,181	1,64,218	1,00,931	2,65,149	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या
Number Registered Deaths by Principal Causes
(2000)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	प्रमुख कारणे/Principal Causes: पटकी Cholera	देवी Small Pox	प्लेग Plauge	ताप Fever	आमांश व अतिसार Dysentry & Diarrhoea	श्वसनाचे रोग Respiratory diseases	दुखापत Injuries	इतर कारणे Other Causes	एकूण सर्व कारणे All Causes Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	554	432	17,323	6,945	62,042	87,296	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ..										Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	--	--	319	123	2,968	1,782	24,186	29,379	Thane
4	रायगड	--	--	--	72	22	382	472	9,884	10,832	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	--	75	14	359	420	11,791	12,659	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	71	5	491	211	7,250	8,028	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	--	502	125	1,328	1,290	20,996	24,241	Nashik
8	धुळे	--	--	--	93	12	513	547	7,872	9,037	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	84	18	493	152	4,025	4,772	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	--	215	43	1,298	972	17,129	19,657	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	--	--	--	116	60	620	1,229	18,346	20,371	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	--	313	126	2,568	2,972	35,393	41,372	Pune
13	सातारा	--	--	--	81	31	735	1,325	14,479	16,651	Satara
14	सांगली	--	--	--	129	34	947	844	17,304	19,258	Sangli
15	सोलापूर	1	--	--	74	22	1003	720	18,383	20,203	Solapur
16	कोल्हापूर .. .	--	--	--	216	66	2165	798	19,621	22,866	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	27	11	243	902	11,700	12,883	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	27	6	203	310	4,409	4,955	Jalna
19	परभणी	--	--	--	114	4	358	490	8,465	9,431	Parbhani
20	हिंगोली										Hingoli
21	बीड	--	--	--	47	5	213	355	5,757	6,377	Beed
22	नांदेड	--	--	--	99	11	333	645	7,794	8,882	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	1	--	--	26	4	165	502	4,981	5,679	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	44	19	292	677	6,602	7,634	Latur
25	बुलढाणा	--	--	--	345	3	632	612	8,838	10,430	Buldhana
26	अकोला	--	--	--	168	24	669	657	6,579	8,097	Akola
27	वाशिम	--	--	--	64	12	331	230	3,091	3,728	Washim
28	अमरावती	1	--	--	249	75	1,072	1,212	11,893	14,502	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	--	330	34	700	705	8,604	10,373	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	--	226	46	1,017	772	6,250	8,311	Wardha
31	नागपूर	--	--	--	287	4	888	1295	19,514	21,988	Nagpur
32	भंडारा	--	--	--	503	17	794	681	14,631	16,626	Bhandara
33	गोंदिया										Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	246	22	804	741	8,943	10,756	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	--	--	--	175	34	399	270	4,178	5,056	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	4	--	--	5,891	1,464	42,306	31,735	4,30,930	5,12,330	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3.जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या/Number of Registered Deaths by age and sex (2000)

वयोगट	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total		
Age Group (1)	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)
१ वर्षाखालील Below 1 year	4,097	3,612	7,709	11,514	8,557	20,071	15,611	12,169	27,780
1 to 4 years	1,567	1,698	3,265	2,181	2,205	4,386	3,748	3,903	7,651
5 to 14 years	2,654	2,461	5,115	3,142	2,712	5,854	5,796	5,173	10,969
15 to 24 years	4,712	3,757	8,469	7,088	6,515	13,603	11,800	10,272	22,072
25 to 34 years	8,973	4,526	13,499	15,253	7,819	23,072	24,226	12,345	36,571
35 to 44 years	13,136	5,051	18,187	20,733	6,984	27,717	33,869	12,035	45,904
45 to 54 years	15,361	6,247	21,608	22,613	7,995	30,608	37,974	14,242	52,216
55 to 64 years	20,700	10,867	31,567	23,934	11,156	35,090	44,634	22,023	66,657
65 to 69 years	14,997	10,051	25,048	14,302	8,844	23,146	29,299	18,895	48,194
७० वर्षावरील above 70 years	58,837	50,319	1,09,156	41,100	36,808	77,908	99,937	87,127	1,87,064
वय माहीत नसलेले Age not Stated	2,302	1,256	3,558	2,358	1,336	3,694	4,660	2,592	7,252
एकूण / Total	1,47,336	99,845	2,47,181	1,64,218	1,00,931	2,65,149	3,11,554	2,00,776	5,12,330

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

बाल-मृत्यु दर व माताविषयक मृत्युचे दर/Infant Mortality Maternal Mortality Rates

(2000)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा District	बाल मृत्युचे दर / Infant mortality Rates			माताविषयक मृत्यु दर / Maternal mortality Rates			District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	--	40	40	--	0.2	0.2	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	11	7	8	0.5	--	0.1	Thane
4	रायगड	9	8	9	0.4	0.2	0.3	Raigad
5	रत्नागिरी	3	14	7	0.3	0.2	0.3	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	14	10	13	--	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	6	23	15	0.4	0.5	0.4	Nashik
8	धुळे	6	18	11	0.4	0.3	0.4	Dhule
9	नंदुरबार	7	1	5	0.7	0.2	0.5	Nandurbar
10	जळगाव	12	3	7	0.4	0.3	0.3	Jalgaon
11	अहमदनगर	6	13	8	0.3	0.1	0.3	Ahmednagar
12	पुणे	6	24	18	0.2	--	0.1	Pune
13	सातारा	6	10	8	0.3	0.3	0.3	Satara
14	सांगली	4	26	13	0.3	0.2	0.3	Sangli
15	सोलापूर	5	17	11	0.7	0.2	0.5	Solapur
16	कोल्हापूर	5	25	16	0.2	0.4	0.3	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8	12	10	0.6	0.3	0.4	Aurangabad
18	जालना	12	1	6	0.6	--	0.3	Jalna
19	परभणी	11	13	12	0.5	1.4	0.9	Parbhani
20	हिंगोली							Hingoli
21	बीड	9	18	14	0.8	1.0	0.9	Beed
22	नांदेड	16	1	7	0.9	0.1	0.4	Nanded
23	उस्मानाबाद	12	10	11	0.3	0.2	0.3	Osmanabad
24	लातूर	14	2	8	0.6	0.1	0.4	Latur
25	बुलढाणा	12	12	12	--	--	--	Buldhana
26	अकोला	8	6	6	0.8	0.6	0.7	Akola
27	वाशिम	18	5	12	0.6	-	0.3	Washim
28	अमरावती	14	19	17	0.6	0.9	0.8	Amravati
29	यवतमाळ	16	10	13	0.5	0.3	0.4	Yavatmal
30	वर्धा	37	23	31	0.4	0.3	0.3	Wardha
31	नागपूर	9	16	14	--	--	--	Nagpur
32	भंडारा	16	29	20	0.5	0.4	0.5	Bhandara
33	गोंदिया							Gondia
34	चंद्रपूर	9	19	14	0.9	0.4	0.6	Chandrapur
35	गडचिरोली	22	1	20	0.6	0.5	0.6	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	10	20	15	0.4	0.3	0.3	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक मृत्युचे महत्वाचे दर

Important Vital Rates in respect of Maharashtra State (2000)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)			जीवनविषयक महत्त्वाचे दर Important Vital Rates (3)	Item (2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	..	..	118	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	..	..	155	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	..	..	356	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्युंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण	..	..	--	Death rate per lakh population by principal causes
	4.1 पटकी	..	..	--	Cholera
	4.2 देवी	..	..	--	Small pox
	4.3 प्लेग	..	..	--	Plague
	4.4 ताप	..	..	6	Fevers
	4.5 श्वसनाचे रोग	..	..	45	Respiratory diseases
	4.6 आमांश व अतिसार	..	..	2	Dysentery and diarrhoea
	4.7 दुखापती	..	..	34	Injuries
	4.8 इतर सर्व कारणे	..	..	456	All other causes

टीप - (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण = $\frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times १००$

(२) मृत्यूसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण = $\frac{\text{पुरुषांचे मृत्यू}}{\text{स्त्रियांचे मृत्यू}} \times १००$

(३) जीवनविषयक निर्देशांक = $\frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times १००$

Note.— (1) Sex Ratio at birth = $\frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$

(2) Sex Ratio at death = $\frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$

(3) Vital Index = $\frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर
Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate
(2000)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	मृत्यू दर Death Rate ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	District (2)
1	मुंबई	--	17.7	17.7	--	7.6	7.6	--	40	40	Mumbai
2	मुंबईउपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	11.8	19.2	17.1	4.0	3.8	3.8	11	7	8	Thane
4	रायगड	14.9	36.7	19.4	5.1	5.4	5.2	9	8	9	Raigad
5	रत्नागिरी	16.2	70.6	21.5	7.4	10.1	7.7	3	14	7	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	15.4	81.3	20.1	9.0	12.9	9.2	14	10	13	Sindhudurg
7	नाशिक	20.3	29.2	23.8	4.4	5.9	5.0	6	23	15	Nashik
8	धुळे	16.8	36.8	21.8	4.5	7.9	5.3	6	18	11	Dhule
9	नंदुरबार	14.8	32.4	17.5	3.8	4.6	3.9	7	1	5	Nandurbar
10	जळगाव	16.0	39.4	22.8	5.1	6.2	5.4	12	3	7	Jalgaon
11	अहमदनगर	24.5	40.4	27.6	4.2	9.0	5.1	6	13	8	Ahmednagar
12	पुणे	13.4	22.2	18.3	4.0	7.5	6.0	6	24	18	Pune
13	सातारा	15.0	62.3	21.1	5.3	11.0	6.1	6	10	8	Satara
14	सांगली	18.1	41.4	23.8	6.0	12.7	7.6	4	26	13	Sangli
15	सोलापूर	15 9	37.8	22.3	4.3	8.2	5.4	5	17	11	Solapur
16	कोल्हापूर	12.2	35.5	18.8	5.6	9.1	6.6	5	25	16	Kolhapur
17	औरंगाबाद	12.8	24.9	17.7	3.8	5.8	4.6	8	12	10	Aurangabad
18	जालना	9.0	53.1	15.2	2.5	6.1	3.0	12	1	6	Jalna
19	परभणी	10.0	27.8	14.4	3.2	5.7	3.8	11	13	12	Parbhani
20	हिंगोली										Hingoli
21	बीड	7.9	42.0	14.6	2.4	5.6	3.0	9	18	14	Beed
22	नांदेड	7.1	32.6	13.2	2.3	6.3	3.2	16	1	7	Nanded
23	उस्मानाबाद	9.9	42.7	14.9	3.5	6.3	3.9	12	10	11	Osmanabad
24	लातूर	14.6	40.4	21.0	3.8	3.5	3.8	14	2	8	Latur
25	बुलढाणा	15.9	44.8	22.3	4.1	7.3	4.8	12	12	12	Buldhana
26	अकोला	12.3	33.5	22.2	4.4	5.8	5.1	8	6	6	Akola
27	वाशिम	9.3	62.4	15.5	3.2	8.0	3.7	18	5	12	Washim
28	अमरावती	13.9	35.8	22.2	5.0	7.1	5.8	14	19	17	Amravati
29	यवतमाळ	11.4	37.8	17.0	3.8	6.4	4.4	16	10	13	Yavatmal
30	वर्धा	15.1	31.9	19.8	7.0	7.6	7.1	37	23	31	Wardha
31	नागपूर	17.4	18.7	18.3	5.9	5.6	5.7	9	16	14	Nagpur
32	भंडारा	19.7	46.2	23.2	6.7	12.2	7.4	16	29	20	Bhandara
33	गोंदिया										Gondiya
34	चंद्रपूर	17.3	23.8	19.8	5.3	5.2	5.3	9	19	14	Chandrapur
35	गडचिरोली	22.7	19.9	22.4	6.0	3.7	5.8	22	1	20	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	14.8	26.0	19.5	4.6	6.7	5.5	10	20	15	Maharashtra State

टीप - (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारलेले आहेत.
(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मामागे आहेत.
(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note-(1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.
(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.
(3) The Rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे *Source* — Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

RC 4145-21

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/ VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

प्रमुख कारणांनुसार मृत्यूंची संख्या/No. of Deaths by Principal Causes

(2000)

अ.क्र.	जिल्हा	विषमज्वर Typhoid ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	गोवर Measles ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	शीतज्वर Influenza ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	इतर ताप Other fevers ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	--	4	4	--	2	2	--	--	--	--	384	384	Mumbai
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	3	10	13	1	--	1	_	3	3	127	184	311	Thane
4	रायगड	1	1	2	--	--	--	--	--	--	58	54	112	Raigad
5	रत्नागिरी	1	--	1		--		--	--	--	44	7	51	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2	1	3	1		1	--	--	--	71	3	74	Sindhudurg
7	नाशिक	3	5	8	1	6	7	--	--	--	75	369	444	Nashik
8	धुळे	7	2	9	1	--	1	--	--	--	59	14	73	Dhule
9	नंदुरबार	8	1	9	--	--	--	--	--	--	64	9	73	Nandurbar
10	जळगाव	27	9	36	--	1	1	--	--	--	166	65	231	Jalgaon
11	अहमदनगर	6	5	11	--	--	--	--	--	--	69	38	107	Ahmednagar
12	पुणे	3	3	6	--	1	1	--	--	--	39	46	85	Pune
13	सातारा	2	2	4	--	--	--	--	--	--	58	13	71	Satara
14	सांगली	3	3	6	--	--	--	--	--	--	54	30	84	Sangli
15	सोलापूर	3	4	7	--	--	--	--	--	--	47	20	67	Solapur
16	कोल्हापूर	13	14	27	--	--	--	--	--	--	117	63	180	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	22	4	26	Aurangabad
18	जालना	5	2	7	--	--	--	--	--	--	12	3	15	Jalna
19	परभणी	4	28	32	1	_	1	_	_	_	48	27	75	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड	2	3	5	--	--	--	--	--	--	18	13	31	Beed
22	नांदेड	9	5	14	1	4	5	--	--	--	51	39	90	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	2	--	--	--	--	--	--	16	5	21	Osmanabad
24	लातूर	3	5	8		--	--	--	--	--	23	6	29	Latur
25	बुलढाणा	--	1	1	--	--	--	--	--	--	68	287	355	Buldhana
26	अकोला	2	16	18	--	--	--	--	--	--	104	54	158	Akola
27	वाशिम	0	10	10	--	--	--	--	--	--	45	4	49	Washim
28	अमरावती	8	11	19	--	--	--	--	--	--	182	71	253	Amravati
29	यवतमाळ	29	7	36	1		1	--	--	--	263	62	325	Yavatmal
30	वर्धा	4	21	25	--	--	--	--	--	--	173	71	244	Wardha
31	नागपूर	3	4	7	--	--	--	--	--	--	138	190	328	Nagpur
32	भंडारा	22	5	27	--	--	--	--	--	--	496	42	538	Bhandara
33	गोंदिया													Gondiya
34	चंद्रपूर	21	24	45	1	--	1	--	--	--	171	66	237	Chandrapur
35	गडचिरोली	7	1	8	--	--	--	--	--	--	126	4	130	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**202**	**204**	**406**	**8**	**15**	**23**	**0**	**3**	**3**	**2,375**	**1,462**	**3,837**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/TABLE No.3.8 – *Contd.*

अनु. क्रमांक Serial No.	जिल्हा	फुफ्फुस दाह Pneumonia ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	क्षय Tuberculois ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	डांग्या खोकला Whooping-cough ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	हगवण Gastro ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	पटकी Cholera ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	District
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(2)
1	मुंबई ..	–	4,634	4,634	–	9,892	9,892	-			-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबईउपनगर ..																Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	25	306	331	166	1,606	1,772	-	-	-	1	42	43	-	1	1	Thane
4	रायगड ..	4	28	32	94	118	212	-	-	-	-	6	6	-	-	-	Raigad
5	रत्नागिरी ..	2	4	6	168	18	186	-	-	-	-	1	1	-	-	-	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	20	8	28	121	21	142	-	-	-		1	1	-	-	-	Sindhudurg
7	नाशिक ..	53	98	151	126	382	508	-	-	-	2	2	4	-	-	-	Nashik
8	धुळे ..	9	4	13	132	87	219	-	-	-	1		1	-	-	-	Dhule
9	नंदुरबार ..	7	2	9	167	97	264	-	-	-	1	_	1	-	-	-	Nandurbar
10	जळगाव ..	48	9	57	234	201	435	-	-	-		2	2	-	-	-	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	18	91	109	98	148	246	-	-	-	1	28	29	_	_	_	Ahmednagar
12	पुणे ..	4	758	762	69	1,344	1,413	-	1	1		43	43	_	_	_	Pune
13	सातारा ..	46	70	116	165	168	333	-	-	-	1	11	12		_		Satara
14	सांगली ..	26	149	175	126	205	331	-	-	-	3	11	14	_	_	_	Sangli
15	सोलापूर ..	10	46	56	116	324	440	-	-	-	2	4	6	_	1	1	Solapur
16	कोल्हापूर ..	25	196	221	228	619	847	-	-	-	1	27	28	_	_	_	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	12	5	17	40	27	67	-	-	-	2	3	5	_	_	_	Aurangabad
18	जालना ..	8	11	19	29	25	54	-	-	-	1	3	4	_	_	_	Jalna
19	परभणी ..	10	1	11	56	64	120	-	-	-	-	1	1	_	_	_	Parbhani
20	हिंगोली ..																Hingoli
21	बीड ..	6	19	25	32	49	81	_	_	_	_	2	2	_	_	_	Beed
22	नांदेड ..	16	24	40	46	86	132	_	_	_	1	3	4	_	_	_	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	4	5	9	23	33	56	_	_	_	_			_	1	1	Osmanabad
24	लातूर ..	10	3	13	27	40	67	_	_	_		_		_	_	_	Latur
25	बुलढाणा ..	4	67	71	85	166	251	_			1		1	_	_	_	Buldhana
26	अकोला ..	7	5	12	59	164	223	_	_	_	_			_	_	_	Akola
27	वाशिम ..	6	4	10	55	41	96	_	_	_	_	1	1	_	_	_	Washim
28	अमरावती ..	26	139	165	109	257	366	_	_	_	_	1	1	1	_	1	Amravati
29	यवतमाळ ..	23	19	42	99	142	241	_	_	_	2	3	5	_	_	_	Yavatmal
30	वर्धा ..	55	30	85	77	63	140	_	1	1	6	5	11	_	_	_	Wardha
31	नागपूर ..	15	157	172	57	297	354	_	_	_	1	3	4	_	_	_	Nagpur
32	भंडारा ..	57	37	94	126	95	221	1	_	1	3		3	_	_	_	Bhandara
33	गोदिंया ..																Gondiya
34	चंद्रपूर ..	24	20	44	83	103	186	_	_	_	_	2	2	_	_	_	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	78	2	80	90	5	95	_	_	_	5	4	9	_	_	_	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	669	6,961	7,630	3,103	16,887	19,990	2	2	4	39	205	244	1	3	4	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/ TABLE No.3.8 – *Contd.*

अनु. क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	आमांश Dysentery ग्रामीण Rural (30)	नागरी Urban (31)	एकूण Total (32)	अतिसार Diarrhoes ग्रामीण Rural (33)	नागरी Urban (34)	एकूण Total (35)	हृदय विकार Heart Attak ग्रामीण Rural (36)	नागरी Urban (37)	एकूण Total (38)	घटसर्प Diphtheria ग्रामीण Rural (39)	नागरी Urban (40)	एकूण Total (41)	पोलिओ Polio ग्रामीण Rural (42)	नागरी Urban (43)	एकूण Total (44)	District (2)
1	मुंबई ..	-	432	432	-	0	0	-	17,122	17,122	-	7	7	-	9	9	Mumbai
2	मुंबईउपनगर																Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	1	10	11	20	49	69	456	4,393	4,849	1	0	1	1	2	3	Thane
4	रायगड ..		-		10	6	16	254	268	522	-	-	-	-	-	-	Raigad
5	रत्नागिरी ..	2	1	3	8	2	10	585	94	679	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	2		2	4	0	4	634	188	822	1	0	1	1		1	Sindhudurg
7	नाशिक ..	-	5	5	24	92	116	598	602	1,200	-	2	2	-	1	1	Nashik
8	धुळे ..	3	0	3	7	0	7	256	277	533	-	1	1	1	0	1	Dhule
9	नंदुरबार ..	2	-	2	13	2	15	93	143	236	-	-	-	-	-	-	Nandurbar
10	जळगाव ..	4	3	7	21	13	34	696	508	1,204	1	-	1	2	-	2	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	3	7	10	10	11	21	483	666	1,149	-	-	-	-	-	-	Ahmednagar
12	पुणे ..	-	2	2	9	72	81	381	3,612	3,993	-			-	-	-	Pune
13	सातारा ..	1	0	1	13	5	18	1,019	707	1,726	-	-	-	2	1	3	Satara
14	सांगली ..	1	1	2	8	10	18	916	694	1,610	-	-	-	-	-	-	Sangli
15	सोलापूर ..	2	0	2	12	2	14	426	465	891	3	1	4	-	-	-	Solapur
16	कोल्हापूर ..	1	2	3	17	18	35	1,016	1,189	2,205		-		2	2	4	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	0	0	0	6	0	6	125	919	1,044	-	-	-	-	-	-	Aurangabad
18	जालना ..	1	-	1	1	0	1	51	100	151	-	-	-	-	-	-	Jalna
19	परभणी ..	-	-	-	1	2	3	80	213	293	1	0	1	-	-	-	Parbhani
20	हिंगोली ..																Hingoli
21	बीड ..	-	-	-	2	1	3	71	370	441	-	-	-	-	-	-	Beed
22	नांदेड ..	-	-	-	3	4	7	77	719	796		-		3	3	6	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	0	2	2	2	0	2	66	68	134	2	-	2	1	-	1	Osmanabad
24	लातूर ..	1	0	1	11	7	18	82	97	179	-			-	-	-	Latur
25	बुलढाणा ..	0	0	0	0	2	2	125	314	439	-	-	-	-	1	1	Buldhana
26	अकोला ..	0	2	2	11	11	22	151	952	1,103	-	-	-	-	-	-	Akola
27	वाशिम ..	-	1	1	8	2	10	105	125	230	-			1	2	3	Washim
28	अमरावती ..	1	0	1	59	14	73	240	610	850	-	1	1	1	4	5	Amravati
29	यवतमाळ ..	2	3	5	19	5	24	195	204	399	3	-	3	-	1	1	Yavatmal
30	वर्धा ..	1	6	7	8	20	28	175	226	401	-	1	1	-	1	1	Wardha
31	नागपूर ..	0	0	0	0	0	0	129	2109	2,238	-			1	3	4	Nagpur
32	भंडारा ..	0	0	0	10	4	14	408	781	1,189	1	-	2	-	-	-	Bhandara
33	गोंदिया																Gondiya
34	चंद्रपूर ..	-	-	-	11	9	20	188	559	747	2	2	4	1	-	1	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	7	0	7	17	0	17	91	30	121	4	-	4	2		2	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	**34**	**478**	**512**	**345**	**363**	**708**	**10,172**	**39,324**	**49,496**	**20**	**17**	**37**	**19**	**28**	**47-**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 3.8 – *Contd.*

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	कुष्ठरोग Leprosy ग्रामीण Rural (45)	नागरी Urban (46)	एकूण Total (47)	कर्करोग Cancer ग्रामीण Rural (48)	नागरी Urban (49)	एकूण Total (50)	धनुर्वात Tetanus ग्रामीण Rural (51)	नागरी Urban (52)	एकूण Total (53)	कावीळ Jaundice ग्रामीण Rural (54)	नागरी Urban (55)	एकूण Total (56)	District (2)
1	मुंबई ..	–	16	16	–	3417	3417	–	37	37	–	79	79	Mumbai
2	मुंबईउपनगर ..													Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	8	3	11	90	485	575	6	11	17	47	152	199	Thane
4	रायगड ..	1	0	1	51	36	87	1	2	3	25	23	48	Raigad
5	रत्नागिरी ..	2	0	2	134	18	152	2	–	2	35	3	38	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	–	–	–	168	29	197	–	–	–	25	5	30	Sindhudurg
7	नाशिक ..	4	1	5	182	198	380	3	10	13	52	69	121	Nashik
8	धुळे ..	1	–	1	102	38	140	2	25	27	16	17	33	Dhule
9	नंदुरबार ..	2	0	2	50	46	96	2	0	2	11	3	14	Nandurbar
10	जळगाव ..	4	5	9	283	147	430	2	1	3	27	50	77	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	1	0	1	163	77	240	1	4	5	18	34	52	Ahmednagar
12	पुणे ..	1	12	13	128	503	631	1	2	3	26	297	323	Pune
13	सातारा ..	2	0	2	251	51	302	1	0	1	24	20	44	Satara
14	सांगली ..	2	2	4	281	115	396	3	1	4	27	36	63	Sangli
15	सोलापूर ..	7	0	7	254	155	409	5	5	10	68	43	111	Solapur
16	कोल्हापूर ..	2	2	4	434	217	651	2	2	4	36	137	173	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	–	–	–	49	80	129	–	–	–	5	17	22	Aurangabad
18	जालना ..	0	0	0	36	22	58	–	–	0	2	9	11	Jalna
19	परभणी ..	–	2	2	75	62	137	4	1	5	0	1	1	Parbhani
20	हिंगोली ..													Hingoli
21	बीड ..	0	0	0	54	70	124	–	0	0	5	24	29	Beed
22	नांदेड ..	2	1	3	61	71	132	2	11	13	15	29	44	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	5	1	6	63	32	95	1	1	2	11	10	21	Osmanabad
24	लातूर ..	1	1	2	85	50	135	1	2	3	16	24	40	Latur
25	बुलढाणा ..	0	0	0	139	66	205	0	3	3	4	8	12	Buldhana
26	अकोला ..	6	1	7	147	144	291	1	2	3	2	14	16	Akola
27	वाशिम ..	0	0	0	70	59	129	0	3	3	2	4	6	Washim
28	अमरावती ..	3	12	15	190	179	369	4	7	11	15	31	46	Amravati
29	यवतमाळ ..	3	3	6	163	80	243	4	1	5	9	15	24	Yavatmal
30	वर्धा ..	5	3	8	86	53	139	3	2	5	16	11	27	Wardha
31	नागपूर ..	0	0	0	62	127	189	0	0	0	1	3	4	Nagpur
32	भंडारा ..	2	–	2	177	45	222	7	1	8	18	18	36	Bhandara
33	गोंदिया ..													Gondiya
34	चंद्रपूर ..	7	0	7	88	103	191	4	2	6	14	29	43	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	4	0	4	38	10	48	2	0	2	8	2	10	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	74	66	140	4,154	6,785	10,939	64	136	200	580	1,217	1,581	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No.3.8 – *Contd.*

अनुक्रमांक S. No. (1)	जिल्हा (2)	आलर्क Rabies ग्रामीण Rural (57)	नागरी Urban (58)	एकूण Total (59)	आत्महत्या Suicide ग्रामीण Rural (60)	नागरी Urban (61)	एकूण Total (62)	भाजणे Accidental Burns ग्रामीण Rural (63)	नागरी Urban (64)	एकूण Total (65)	बुडणे Drowning ग्रामीण Rural (66)	नागरी Urban (67)	एकूण Total (68)	अन्नामधील विषबाधेव्यतिरिक्त इतर विषबाधा Accidental poisoning Other than food poisoning ग्रामीण Rural (69)	नागरी Urban (70)	एकूण Total (71)	District (2)
1	मुंबई ..	–	26	26	–	222	222	–	1552	1552	–	388	388	–	9	9	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ..																Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	3	2	5	79	94	173	12	347	359	59	49	108	2	11	13	Thane
4	रायगड ..	4	1	5	21	9	30	30	16	46	37	22	59	0	19	19	Raigad
5	रत्नागिरी .	–	–	–	26	9	35	23	36	59	68	19	87	1	1	2	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	1	0	1	20	3	23	31	1	32	41	7	48	12	0	12	Sindhudurg
7	नाशिक ..	8	8	16	50	61	111	37	273	310	66	28	94	6	15	21	Nashik
8	धुळे ..	1	12	13	19	11	30	11	150	161	13	7	20	11	56	67	Dhule
9	नंदुरबार ..	2	0	2	19	3	22	10	12	22	10	3	13	2	5	7	Nandurbar
10	जळगाव ..	8	0	8	66	33	99	49	143	192	48	25	73	31	51	82	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	5	8	13	114	28	142	102	228	330	167	23	190	28	14	42	Ahmednagar
12	पुणे ..	3	28	31	45	225	270	19	913	932	70	106	176	5	17	22	Pune
13	सातारा ..	–	5	5	109	31	140	137	155	292	142	26	168	44	95	139	Satara
14	सांगली ..	1	0	1	120	43	163	36	60	96	115	26	141	24	44	68	Sangli
15	सोलापूर ..	7	7	14	97	24	121	40	31	71	96	9	105	9	3	12	Solapur
16	कोल्हापूर ..	0	3	3	96	58	154	20	137	157	158	37	195	1	25	26	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	3	0	3	30	42	72	33	208	241	41	22	63	21	40	61	Aurangabad
18	जालना ..	3	1	4	30	3	33	17	51	68	40	0	40	9	9	18	Jalna
19	परभणी ..	1	1	2	36	5	41	26	96	122	64	9	73	10	16	26	Parbhani
20	हिंगोली ..																Hingoli
21	बीड ..	5	2	7	37	14	51	18	18	36	45	8	53	2	7	9	Beed
22	नांदेड ..	0	3	3	54	15	69	22	134	156	56	6	62	4	75	79	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	1	0	1	54	12	66	32	85	117	77	6	83	2	1	3	Osmanabad
24	लातूर ..	3	2	5	60	21	81	43	106	149	74	6	80	5	30	35	Latur
25	बुलढाणा ..	0	1	1	38	19	57	9	80	89	58	17	75	32	97	129	Buldhana
26	अकोला ..	2	0	2	64	19	83	34	235	269	38	10	48	16	26	42	Akola
27	वाशिम ..	–	–	–	32	6	38	5	16	21	38	6	44	8	22	30	Washim
28	अमरावती ..	4	8	12	100	35	135	41	344	385	66	14	80	38	154	192	Amravati
29	यवतमाळ ..	1	1	2	144	50	194	42	108	150	56	11	67	17	43	60	Yavatmal
30	वर्धा ..	5	0	5	63	26	89	85	105	190	123	25	148	60	54	114	Wardha
31	नागपूर ..	0	0	0	42	82	124	40	149	189	71	63	134	16	18	34	Nagpur
32	भंडारा ..	5	4	9	55	9	64	24	95	119	117	12	129	3	26	29	Bhandara
33	गोंदिया ..																Gondiya
34	चंद्रपूर ..	6	3	9	22	43	65	19	107	126	63	31	94	9	7	16	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	11	0	11	46	1	47	18	3	21	65	3	68	1	0	1	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	93	126	219	1,788	1,256	3,044	1,048	6,022	7,070	2,182	974	3,156	431	991	1,422	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 3.8 – *Contd.*

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	दुखापतीचा तपशील /Details of injuries: वाहतुकीचे अपघात Traffic Accidents: ग्रामीण Rural (72)	नागरी Urban (73)	एकूण Total (74)	इतर वर्गीकरण न केलेले अपघात Other Accidents not classified elsewhere: ग्रामीण Rural (75)	नागरी Urban (76)	एकूण Total (77)	मनुष्यवध Homicide: ग्रामीण Rural (78)	नागरी Urban (79)	एकूण Total (80)	सर्पदंश Snake bite: ग्रामीण Rural (81)	नागरी Urban (82)	एकूण Total (83)	District (2)
1	मुंबई ..	0	0	0	–	4,818	4,818	–	2	2	–	4	4	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	140	178	318	190	512	702	8	8	16	63	18	81	Thane
4	रायगड ..	20	3	23	160	75	235	4	0	4	25	7	32	Raigad
5	रत्नागिरी ..	16	3	19	107	84	191	2	–	2	20	2	22	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	5	1	6	71	4	75	1	–	1	14	0	14	Sindhudurg
7	नाशिक ..	82	34	116	245	289	534	1	3	4	80	20	100	Nashik
8	धुळे ..	23	14	37	91	95	186	1	5	6	29	10	39	Dhule
9	नंदुरबार ..	9	7	16	35	13	48	3	0	3	20	0	20	Nandurbar
10	जळगाव ..	36	64	100	181	173	354	5	1	6	50	16	66	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	55	11	66	207	189	396	3	1	4	49	10	59	Ahmednagar
12	पुणे ..	47	28	75	328	1,112	1,440	14	3	17	30	7	37	Pune
13	सातारा ..	68	4	72	378	95	473	11	1	12	24	3	27	Satara
14	सांगली ..	49	17	66	148	125	273	13	6	19	12	6	18	Sangli
15	सोलापूर ..	53	3	56	213	63	276	15	2	17	50	7	57	Solapur
16	कोल्हापूर ..	28	3	31	118	71	189	11	5	16	26	2	28	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	6	0	6	151	277	428	0	1	1	25	4	29	Aurangabad
18	जालना ..	3	1	4	95	36	131	0	0	0	13	2	15	Jalna
19	परभणी ..	4	9	13	91	44	135	4	2	6	43	28	71	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड ..	7	4	11	118	42	160	5	1	6	28	1	29	Beed
22	नांदेड ..	15	2	17	96	70	166	5	3	8	44	35	79	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	22	1	23	113	53	166	2	0	2	23	16	39	Osmanabad
24	लातूर ..	21	4	25	190	60	250	3	5	8	34	15	49	Latur
25	बुलढाणा ..	5	7	12	127	63	190	5	1	6	27	14	41	Buldhana
26	अकोला ..	16	7	23	64	109	173	3	0	3	11	5	16	Akola
27	वाशिम ..	0	2	2	66	17	83	1	0	1	8	3	11	Washim
28	अमरावती ..	19	10	29	180	134	314	13	2	15	44	15	59	Amravati
29	यवतमाळ ..	17	4	21	119	41	160	7	4	11	33	9	42	Yavatmal
30	वर्धा ..	16	23	39	93	37	130	7	1	8	40	10	50	Wardha
31	नागपूर ..	24	11	35	250	431	681	6	29	35	40	8	48	Nagpur
32	भंडारा ..	75	8	83	136	43	179	32	1	33	41	4	45	Bhandara
33	गोंदिया													Gondiya
34	चंद्रपूर ..	28	27	55	99	235	334	7	9	16	27	5	32	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	7	2	9	70	15	85	7	0	7	30	1	31	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	916	492	1,408	4,530	9,425	13,955	199	96	295	1,003	287	1,290	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No.3.8-*Contd.*

अनु.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	दुखापतीचा तपशील/Details of Injuries: जंगली श्वापदे Wild beasts: ग्रामीण Rural (84)	नागरी Urban (85)	एकूण Total (86)	सापाव्यतिरिक्त इतर विषारी प्राणी दंश Other than snake bites: ग्रामणी Rural (87)	नागरी Urban (88)	एकूण Total (89)	एकूण दुखापती Total Injuries: ग्रामीण Rural (90)	नागरी Urban (91)	एकूण Total (92)	मधुमेह Diabetes: ग्रामीण Rural (93)	नागरी Urban (94)	एकूण Total (95)	District (2)
1	मुंबई	–	–	–	–	–	–	–	6,945	6,945	–	3841	3841	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	2	–	2	–	–	–	561	1,221	1,782	24	493	517	Thane
4	रायगड	1	–	1	–	–	–	288	184	472	9	28	37	Raigad
5	रत्नागिरी	–	–	–	–	–	–	265	155	420	31	8	39	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	–	–	–	–	–	–	195	16	211	27	4	31	Sindhudurg
7	नाशिक	–	–	–	–	–	–	567	723	1,290	23	122	145	Nashik
8	धुळे	1	–	1	–	–	–	199	348	547	7	16	23	Dhule
9	नंदुरबार	1	–	1	–	–	–	109	43	152	7	18	25	Nandurbar
10	जळगाव	–	–	–	–	–	–	466	506	972	40	43	83	Jalgaon
11	अहमदनगर	–	–	–	–	–	–	725	504	1,229	36	42	78	Ahmednagar
12	पुणे	1	–	1	–	–	–	561	2,411	2,972	14	479	493	Pune
13	सातारा	–	–	–	–	–	–	914	411	1,325	67	54	121	Satara
14	सांगली	–	–	–	–	–	–	517	327	844	38	126	164	Sangli
15	सोलापूर	3	–	3	–	–	–	578	142	720	30	57	87	Solapur
16	कोल्हापूर	–	–	–	–	–	–	458	340	798	50	72	122	Kolhapur
17	औरंगाबाद	–	–	–	–	–	–	307	595	902	0	24	24	Aurangabad
18	जालना	–	1	1	–	–	–	207	103	310	1	2	3	Jalna
19	परभणी	1	–	1	–	–	–	281	209	490	2	8	10	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड	–	–	–	–	–	–	260	95	355	7	12	19	Beed
22	नांदेड	1	–	1	–	–	–	298	347	645	4	15	19	Nanded
23	उस्मानाबाद	–	–	–	–	–	–	327	175	502	8	6	14	Osmanabad
24	लातूर	–	–	–	–	–	–	430	247	677	8	20	28	Latur
25	बुलढाणा	–	–	–	–	–	–	309	303	612	5	7	12	Buldhana
26	अकोला	–	–	–	–	–	–	246	411	657	5	31	36	Akola
27	वाशिम	–	–	–	–	–	–	158	72	230	3	6	9	Washim
28	अमरावती	–	–	–	–	–	–	502	710	1,212	8	37	45	Amravati
29	यवतमाळ	–	–	–	–	–	–	435	270	705	23	17	40	Yavatmal
30	वर्धा	3	2	2	–		–	496	799	1,295	2	2	4	Nagpur
32	भंडारा	–	–	–	–	–	–	483	198	681	19	11	30	Bhandara
33	गोदिंया													Gondiya
34	चंद्रपूर	2	–	2	–	–	–	277	464	741	19	26	45	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	–	1	–	–	–	245	25	270	8	3	11	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**17**	**3**	**20**	**0**	**0**	**0**	**12,154**	**19,581**	**31,735**	**539**	**5,645**	**6,184**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/TABLE No.3.8-*Contd.*

अनु.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	रक्त क्षय Anaemia ग्रामीण Rural (96)	रक्त क्षय Anaemia नागरी Urban (97)	रक्त क्षय Anaemia एकूण Total (98)	मेंदूज्वर Maningitis ग्रामीण Rural (99)	मेंदूज्वर Maningitis नागरी Urban (100)	मेंदूज्वर Maningitis एकूण Total (101)	पक्षघात Paralysis ग्रामीण Rural (102)	पक्षघात Paralysis नागरी Urban (103)	पक्षघात Paralysis एकूण Total (104)	दमा Asthama ग्रामीण Rural (105)	दमा Asthama नागरी Urban (106)	दमा Asthama एकूण Total (107)	District (2)
1	मुंबई	–	898	898	–	533	533	–	–	–	–	2,797	2,797	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	1	213	214	0	14	15	165	441	606	266	599	865	Thane
4	रायगड ..	8	15	23	3	9	12	53	29	82	77	61	138	Raigad
5	रत्नागिरी ..	3	1	4	2	5	7	194	11	205	161	6	167	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	3	5	8	1	0	1	200	13	213	294	26	320	Sindhudurg
7	नाशिक ..	8	48	56	25	28	53	182	108	290	477	192	669	Nashik
8	धुळे ..	4	26	30	5	12	17	59	16	75	212	69	281	Dhule
9	नंदुरबार ..	2	0	2	4	2	6	51	24	75	146	74	220	Nandurbar
10	जळगाव ..	1	1	2	6	3	9	117	63	180	589	217	806	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	5	70	75	10	21	31	79	82	161	202	63	265	Ahmednagar
12	पुणे ..	4	206	210	1	232	233	67	249	316	115	277	392	Pune
13	सातारा ..	8	55	63	2	22	24	128	50	178	236	50	286	Satara
14	सांगली ..	7	31	38	8	53	61	153	132	285	308	133	441	Sangli
15	सोलापूर ..	1	26	27	3	8	11	118	37	155	334	173	507	Solapur
16	कोल्हापूर ..	19	56	75	6	38	44	391	255	646	901	196	1,097	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	–	4	4	1	3	4	43	20	63	121	38	159	Aurangabad
18	जालना ..	–	11	11	3	3	6	13	18	31	105	25	130	Jalna
19	परभणी ..	2	1	3	6	2	8	35	35	70	109	118	227	Parbhani
20	हिंगोली ..													Hingoli
21	बीड ..	–	10	10	4	9	13	21	48	69	68	39	107	Beed
22	नांदेड ..	6	11	17	3	1	4	28	52	80	87	74	161	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	6	3	9	3	4	7	25	19	44	79	21	100	Osmanabad
24	लातूर ..	–	8	8	4	5	9	38	29	67	155	36	191	Latur
25	बुलढाणा ..	1	46	47	0	2	2	78	23	101	235	75	310	Buldhana
26	अकोला ..	–	22	22	4	6	10	41	78	119	129	305	434	Akola
27	वाशिम ..	–	4	4	4	5	9	24	38	62	114	111	225	Washim
28	अमरावती ..	5	94	99	3	46	49	121	182	303	365	176	541	Amravati
29	यवतमाळ ..	3	12	15	7	15	22	57	48	105	249	168	417	Yavatmal
30	वर्धा ..	24	14	38	18	5	23	82	70	152	538	253	791	Wardha
31	नागपूर ..	3	2	5	–	–	–	129	94	223	215	147	362	Nagpur
32	भंडारा ..	11	62	73	0	11	11	864	188	1,052	397	81	478	Bhandara
33	गोदिंया ..													Gondiya
34	चंद्रपूर ..	6	6	12	2	4	6	230	205	435	256	318	574	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	9	2	11	3	0	3	121	7	128	217	7	224	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य:	150	1,963	2,113	141	1,101	1,242	3,907	2,664	6,571	7,757	6,925	14,682	Maharashtra State

RC 4145-22

तक्ता क्रमांक /TABLE No.3.8 -*Contd.*

अनु-क्रमांक Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	यकृताचे आजार Liver diseases ग्रामीण Rural (108)	नागरी Urban (109)	एकूण Total (110)	वार्धक्य Senility ग्रामीण Rural (111)	नागरी Urban (112)	एकूण Total (113)	गरोदरपणातील आजार Complaints relating to pregnancy ग्रामीण Rural (114)	नागरी Urban (115)	एकूण Total (116)	अपरिपक्वता Pre-matunity ग्रामीण Rural (117)	नागरी Urban (118)	एकूण Total (119)	District (2)
1	मुंबई	–	–	–	–	4,167	4,167	–	35	35	–	2,379	2,379	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	64	305	369	2,164	1,382	3,546	12	5	17	32	117	149	Thane
4	रायगड ..	15	26	41	3,053	376	3,429	9	3	12	36	31	67	Raigad
5	रत्नागिरी ..	26	12	38	5,562	328	5,890	7	2	9	12	15	27	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	36	11	47	3,327	113	3,440	0	0	0	45	26	71	Sindhudurg
7	नाशिक ..	18	115	133	6,340	2,574	8,914	23	27	50	76	256	332	Nashik
8	धुळे ..	11	13	24	2,499	793	3,292	9	5	14	11	96	107	Dhule
9	नंदुरबार ..	6	31	37	1,380	207	1,587	10	0	10	10	0	10	Nandurbar
10	जळगाव ..	20	40	60	5,783	2,396	8,179	13	11	24	99	4	103	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	20	42	62	6,627	1,216	7,843	26	4	30	127	183	310	Ahmednagar
12	पुणे ..	29	359	388	6,675	5,780	12,455	7	3	10	45	606	651	Pune
13	सातारा ..	84	51	135	6,000	779	6,779	11	7	18	45	81	126	Satara
14	सांगली ..	56	107	163	5,479	1,915	7,394	9	4	13	132	653	785	Sangli
15	सोलापूर ..	81	183	264	5,200	2,472	7,672	31	9	40	24	143	167	Solapur
16	कोल्हापूर ..	51	161	212	5,407	1,923	7,330	6	13	19	32	361	393	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	3	14	17	2,351	1,722	4,073	12	9	21	8	33	41	Aurangabad
18	जालना ..	1	4	5	1,150	168	1,318	8	0	8	27	0	27	Jalna
19	परभणी ..	2	6	8	1,763	229	1,992	9	24	33	21	3	24	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड ..	3	12	15	1,730	451	2,181	11	8	19	11	54	65	Beed
22	नांदेड ..	11	9	20	1,381	487	1,868	13	6	19	27	19	46	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	8	15	23	1,800	240	2,040	4	4	8	34	45	79	Osmanabad
24	लातूर ..	8	15	23	1,585	180	1,765	14	1	15	33	4	37	Latur
25	बुलढाणा ..	1	12	13	2,548	841	3,389	0	1	1	53	108	161	Buldhana
26	अकोला ..	4	39	43	1369	425	1,794	8	16	24	13	12	25	Akola
27	वाशिम ..	3	22	25	986	169	1,155	5	0	5	22	9	31	Washim
28	अमरावती ..	32	79	111	2,771	2,090	4,861	14	31	45	268	563	831	Amravati
29	यवतमाळ ..	6	19	25	1,451	274	1,725	11	8	19	40	5	45	Yavatmal
30	वर्धा ..	9	8	17	1,365	390	1,755	5	3	8	128	60	188	Wardha
31	नागपूर ..	0	7	7	2,003	2,618	4,621	1	0	1	32	34	66	Bhandara
32	भंडारा ..	4	12	16	4,265	583	4,848	18	6	24	86	61	147	Bhandara
33	गोंदिया													Gondiya
34	चंद्रपूर ..	28	40	68	2,266	517	2,783	19	7	26	172	348	520	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	4	0	4	1,133	58	1,191	11	1	12	84	0	84	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य..	644	1,769	2,413	97,413	37,863	1,35,276	336	263	588	1,785	6309	8,094	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8 -*Contd.*

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	सर्व इतर कारणे All other causes: ग्रामीण Rural (120)	नागरी Urban (121)	एकूण Total (122)	कारणे न सांगितलेले Causes not stated: ग्रामीण Rural (123)	नागरी Urban (124)	एकूण Total (125)	एकूण मृत्यू Total deaths: ग्रामीण Rural (126)	नागरी Urban (127)	एकूण Total (128)	District (2)
1	मुंबई ..	–	29,640	29,640	–	–	–	0	1,23,931	1,23,931	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ..										Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	3,893	6,775	10,668	600	1,827	2,427	13,186	28,642	41,828	Thane
4	रायगड ..	3,885	925	4,810	602	108	710	12,724	3,414	16,138	Raigad
5	रत्नागिरी ..	3,651	860	4,511	131	60	191	14,942	2,625	17,567	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	1,791	256	2,047	263	71	334	9,219	1,069	10,288	Sindhudurg
7	नाशिक ..	3,837	4,884	8721	219	372	591	17,296	16,853	34,149	Nashik
8	धुळे ..	1,613	1,066	2,679	418	454	872	7,451	4,822	12,273	Dhule
9	नंदुरबार ..	1,288	150	1,438	448	37	485	5,280	1,082	6,362	Nandurbar
10	जळगाव ..	4,105	1,905	6,010	404	331	735	17,717	8,939	26,656	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	3,242	3,413	6,655	1,344	298	1,642	17,286	10,972	28,258	Ahmednagar
12	पुणे ..	3,365	8,968	12,333	1,082	2,706	3,788	16,549	40,134	56,683	Pune
13	सातारा ..	3,237	1,175	4,412	447	101	548	16,914	5,474	22,388	Satara
14	सांगली ..	3,168	2,990	6,158	65	138	203	15,076	11,183	26,259	Sangli
15	सोलापूर ..	3,517	2,931	6,448	353	1,713	2,066	15,325	12,044	27,369	Solapur
16	कोल्हापूर ..	4,204	2,166	6,370	544	835	1,379	18,625	11,411	30,036	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	2,526	2,267	4,793	748	716	1,464	9,182	9,361	18,543	Aurangabad
18	जालना ..	1,582	782	2,364	315	102	417	5,350	2,279	7,629	Jalna
19	परभणी ..	2,618	2,169	4,787	772	309	1,081	8,796	5,894	14,690	Parbhani
20	हिंगोली ..										Hingoli
21	बीड ..	1,500	900	2,400	205	161	366	5,775	3,347	9,122	Beed
22	नांदेड ..	2,192	1,753	3,945	370	407	777	7,196	6,276	13,472	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	1,731	642	2,373	59	66	125	6,336	2,194	8,530	Osmanabad
24	लातूर ..	3,164	938	4,102	147	44	191	9,443	2,949	12,392	Latur
25	बुलढाणा ..	2,976	1,040	4,016	296	141	437	10,203	4,845	15,048	Buldhana
26	अकोला ..	1,304	1,322	2,626	170	288	458	5,333	6,044	11,377	Akola
27	वाशिम ..	1,053	228	1,281	195	13	208	4,068	1,230	5,298	Washim
28	अमरावती ..	2,743	1,187	3,930	103	243	346	11,015	8,654	19,669	Amravati
29	यवतमाळ ..	3,822	1,675	5,497	250	188	438	11,420	5,185	16,605	Yavatmal
30	वर्धा ..	2,201	781	2,982	401	77	478	8,573	3,526	12,099	Wardha
31	नागपूर ..	4,056	7,740	11,796	180	176	356	12,070	23,042	35,112	Nagpur
32	भंडारा ..	3,767	1,098	4,865	1,747	334	2,081	17,257	4,965	22,222	Bhandara
33	गोंदिया ..										Gondiya
34	चंद्रपूर ..	2,698	1,107	3,805	142	89	231	9,685	5,588	15,273	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	1,843	198	2,041	480	0	480	6,743	589	7,332	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	86,572	93,931	1,80,503	13,500	12,405	25,905	3,45,549	3,78,015	7,23,564	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Source :- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात २००१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ "घर" म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरुन, सार्वजनिक जिन्यावरुन, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिंती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस "खोली" म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फूटांपेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार "खोलीत" राहते असे समजले जात नाही. "कुटुंब" म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी रहाणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी "कुटुंब" संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 1991 Population Census.

4.2. In the 1991 Census " House " was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-*cum*-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'x 6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6'x6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A ' household ' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

4. गृहविषयक सांख्यिकी/
तक्ता क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing	वापरातील Occupied: निवास Residence	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use	दुकान, कार्यालय Shop, Office	शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc.,
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	ए	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
		ग्रा	0	0	0	0	0	0
		ना	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
2	मुंबई उपनगर	ए	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
		ग्रा	0	0	0	0	0	0
		ना	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
3	ठाणे	ए	23,60,563	3,65,413	16,25,717	52,167	1,58,466	11,432
		ग्रा	5,43,690	53,979	3,93,332	29,848	13,446	7,412
		ना	18,16,873	3,11,434	12,32,385	22,319	1,45,020	4,020
4	रायगड	ए	6,86,655	98,712	4,54,771	11,179	25,995	6,901
		ग्रा	5,15,988	66,101	3,46,397	7,910	11,721	6,061
		ना	1,70,667	32,611	1,08,374	3,269	14,274	,840
5	रत्नागिरी	ए	5,48,382	49,076	3,49,238	5,627	18,887	5,274
		ग्रा	4,90,417	40,978	3,12,892	4,721	12,474	4,985
		ना	57,965	8,098	36,346	906	6,413	289
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,96,486	29,982	1,80,382	3,125	11,906	3,065
		ग्रा	2,67,089	26,356	1,63,078	2,604	8,306	2,844
		ना	29,397	3,626	17,304	521	3,600	221
7	नाशिक	ए	12,03,869	1,57,057	8,42,740	22,010	65,860	11,219
		ग्रा	6,98,559	76,605	5,08,442	14,019	21,042	9,618
		ना	5,05,310	80,452	3,34,298	7,991	44,818	1,601
8	धुळे	ए	4,24,975	46,471	3,17,673	7,145	18,343	3,472
		ग्रा	3,23,049	36,352	2,44,405	4,769	8,479	3,079
		ना	1,01,926	10,119	73,268	2,376	9,864	393
9	नंदुरबार	ए	3,10,853	21,691	2,29,605	18,509	10,030	4,215
		ग्रा	2,62,259	16,381	1,96,327	17,311	5,042	4,026
		ना	48,594	5,310	33,278	1,198	4,988	189
10	जळगाव	ए	9,39,241	96,977	7,05,646	11,536	42,696	6,158
		ग्रा	6,84,096	70,732	5,20,331	7,226	19,025	5,311
		ना	2,55,145	26,245	1,85,315	4,310	23,671	847
11	अहमदनगर	ए	10,58,373	1,09,844	7,19,194	17,163	55,788	10,606
		ग्रा	8,46,995	85,272	5,76,956	12,924	32,388	9,670
		ना	2,11,378	24,572	1,42,238	4,239	23,400	936

HOUSING STATISTICS

TABLE No. 4.1

Classification of houses According to Use

Population Census (2001)

घरे Census houses used as						
हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पीटल दवाखाना, Hosptal Dispensary etc.	कारखाने यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and workshed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	इतर बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use	Total Rural Urban	District
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	T	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	U	
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	T	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	U	
7,250	8,179	46,960	8,521	76,458	T	Thane
1,336	1,053	4,205	3,500	35,579	R	
5,914	7,126	42,755	5,021	40,879	U	
2,873	1,654	5,312	8,078	71,180	T	Raigad
1,587	910	3,150	7,106	65,045	R	
1,286	744	2,162	972	6135	U	
1,379	1,340	3,769	8,417	1,05,375	T	Ratnagiri
960	980	2,929	7,988	1,01,510	R	
419	360	840	429	3,865	U	
1,051	909	2,602	5,132	58,332	T	Sindhudurg
774	719	2,078	4,821	55,509	R	
277	190	524	311	2,823	U	
4,618	4,118	14,468	11,609	70,170	T	Nashik
1,895	1,555	4,389	8,855	52,139	R	
2,723	2,563	10,079	2,754	18,031	U	
1,122	1,063	2,657	2,986	24,043	T	Dhule
648	592	1,098	2,368	21,259	R	
474	471	1,559	618	2,784	U	
544	610	1,239	2,030	22,380	T	Nandurbar
335	408	655	1,708	20,066	R	
209	202	584	322	2,314	U	
2,230	2,363	5,164	7,211	59,260	T	Jalgaon
1,327	1,265	2,615	5,714	50,550	R	
903	1,098	2,549	1,497	8,710	U	
4,176	3,120	8,945	13,844	1,15,693	T	Ahmednagar
2,983	2,000	5,806	12,105	1,06,891	R	
1,193	1,120	3,139	1,739	8,802	U	

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	पुणे	ए	20,69,408	3,07,301	13,90,637	35,128	1,36,855	12,360
		ग्रा	8,09,458	96,868	5,43,047	19,222	27,895	9,371
		ना	12,59,950	2,10,433	8,47,590	15,906	1,08,960	2,989
13	सातारा	ए	7,95,055	94,020	5,14,535	26,987	35,422	6,968
		ग्रा	6,80,941	79,111	4,43,974	23,892	23,044	6,394
		ना	1,14,114	14,909	70,561	3,095	12,378	574
14	सांगली	ए	6,82,340	71,414	4,73,683	17,533	39,906	4,827
		ग्रा	5,06,932	51,202	3,56,645	13,386	20,942	4,137
		ना	1,75,408	20,212	1,17,038	4,147	18,964	690
15	सोलापूर	ए	9,35,310	82,282	6,80,832	29,737	53,647	7,073
		ग्रा	6,42,727	58,467	4,78,171	9,962	24,830	5,923
		ना	2,92,583	23,815	2,02,661	19,775	28,817	1,150
16	कोल्हापूर	ए	9,32,124	82,918	6,34,827	45,170	50,324	5,689
		ग्रा	6,46,299	57,015	4,35,724	37,308	22,895	4,555
		ना	2,85,825	25,903	1,99,103	7,862	27,429	1,134
17	औरंगाबाद	ए	6,85,576	72,837	5,10,189	10,063	40,603	5,158
		ग्रा	4,28,338	43,638	3,25,306	5,261	15,427	4,182
		ना	2,57,238	29,199	1,84,883	4,802	25,176	976
18	जालना	ए	3,77,943	30,388	2,90,631	6,475	15,668	2,952
		ग्रा	3,12,092	23,386	2,43,985	4,779	9,222	2,698
		ना	65,851	7,002	46,646	1,696	6,446	254
19	परभणी	ए	3,36,616	17,291	2,72,661	5,526	15,482	2,256
		ग्रा	2,35,979	10,795	1,96,499	3,187	5,444	1,834
		ना	1,00,637	6,496	76,162	2,339	10,038	422
20	हिंगोली	ए	2,19,045	12,096	1,75,168	3,620	6,606	1,679
		ग्रा	1,88,131	10,059	1,51,567	2,889	4,039	1,543
		ना	30,914	2,037	23,601	731	2,567	136
21	बीड	ए	5,53,027	42,202	4,17,464	9,383	23,090	4,948
		ग्रा	4,64,763	35,969	3,52,040	7,802	13,124	4,554
		ना	88,264	6,233	65,424	1,581	9,966	394
22	नांदेड	ए	6,42,699	36,713	5,09,440	9,257	32,106	4,878
		ग्रा	4,91,465	24,972	4,00,167	6,420	14,406	4,066
		ना	1,51,234	11,741	1,09,273	2,837	17,700	812
23	उस्मानाबाद	ए	3,65,341	27,974	2,85,677	5,309	17,370	2992
		ग्रा	3,09,827	23,537	2,45,953	4,332	10,335	2726
		ना	55,514	4,437	39,724	977	7,035	266
24	लातूर	ए	4,40,056	21,989	3,57,689	8,461	24,751	2,997
		ग्रा	3,39,844	16,860	2,82,714	6,332	12,294	2,543
		ना	1,00,212	5,129	74,975	2,129	12,457	454
25	बुलढाणा	ए	5,79,424	43,354	4,32,589	8,006	25,898	3,604
		ग्रा	4,59,965	31,100	3,50,192	5,698	12,660	3,098
		ना	1,19,459	12,254	82,397	2,308	13,238	506
26	अकोला	ए	3,94,935	25,886	3,04,447	6,246	20,028	2,901
		ग्रा	2,51,960	14,597	1,96,150	4,331	6,400	2,373
		ना	1,42,975	11,289	1,08,297	1,915	13,628	528

TABLE No. 4.1—*contd.*

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
9,131	7,686	27,728	19,506	1,23,076	T.	Pune
3,139	2,022	7,234	13,687	86,973	R	
5,992	5,664	20,494	5,819	36,103	U	
3,044	2,568	6,648	11,330	93,533	T.	Satara
1,897	1,827	4,942	10,256	85,604	R	
1,147	741	1,706	1,074	7,929	U	
2,139	2,269	6,820	7,505	56,244	T.	Sangli
1,302	1,414	3,877	6,401	47,626	R	
837	855	2,943	1,104	8,618	U	
3,934	2,653	7,815	11,616	55,721	T.	Solapur
2,505	1,406	3,824	9,441	48,198	R	
1,429	1,247	3,991	2,175	7,523	U	
3,104	3,026	14,939	8,042	84,085	T.	Kolhapur
1,639	1,636	6,576	6,566	72,385	R	
1,465	1,390	8,363	1,476	11,700	U	
2,868	1,994	4,505	7,028	30,331	T.	Aurangabad
1,443	960	1,731	5,499	24,891	R	
1,425	1,034	2,774	1,529	5,440	U	
1,240	884	1,790	4,075	23,840	T.	Jalna
777	640	1,010	3,603	21,992	R	
463	244	780	472	1,848	U	
1,128	781	1,696	3,158	16,637	T.	Parbhani
454	396	659	2,490	14,221	R	
674	385	1,037	668	2,416	U	
621	474	851	1,936	15,994	T.	Hingoli
377	336	578	1,713	15,030	R	
244	138	273	223	964	U	
2,159	1,182	3,196	5,592	43,811	T.	Beed
1,490	864	2,009	5,052	41,859	R	
669	318	1,187	540	1,952	U	
2,821	1,596	3,346	5,645	36,897	T.	Nanded
1,481	933	1,432	4,744	32,844	R	
1,340	663	1,914	901	4,053	U	
1,821	763	1,791	3,759	17,885	T.	Osmanabad
1,254	575	1,329	3,340	16,446	R	
567	188	462	419	1,439	U	
1,960	1,006	2,647	3,747	14,809	T.	Latur
1,121	626	1,316	3,266	12,772	R	
839	380	1,331	481	2,037	U	
1,860	1,451	3,056	5,563	54,043	T.	Buldhana
982	916	1,672	4,596	49,051	R	
878	535	1,384	967	4,992	U	
1,110	1,369	2,166	3,857	26,925	T.	Akola
564	616	999	2,814	23,116	R	
546	753	1,167	1,043	3,809	U	

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	2,59,106	12,891	1,96,796	4,333	8,759	2,353
		ग्रा	2,19,160	9,682	1,67,845	3501	4,961	2,160
		ना	39,946	3,209	28,951	832	3,798	193
28	अमरावती	ए	6,46,201	42,901	4,95,006	13,395	33,078	4,694
		ग्रा	4,32,034	25,019	3,37,920	8,964	11,846	3,686
		ना	2,14,167	17,882	1,57,086	4,431	21,232	1,008
29	यवतमाळ	ए	6,37,264	32,106	4,93,592	9,929	24,767	5,537
		ग्रा	5,23,928	22,882	4,10,234	7,502	13,945	5,083
		ना	1,13,336	9,224	83,358	2,427	10,822	454
30	वर्धा	ए	3,29,821	21,006	2,48,578	7,696	15,533	2,759
		ग्रा	2,44,053	13,704	1,85,935	5,407	7,364	2,389
		ना	85,768	7,302	62,643	2,289	8,169	370
31	नागपूर	ए	9,96,221	77,883	7,57,195	20,586	62,343	6,488
		ग्रा	3,75,221	26,956	2,84,078	6,344	10,735	4,237
		ना	6,21,000	50,927	4,73,117	14,242	51,608	2,251
32	भंडारा	ए	3,01,882	22,082	2,29,407	4,981	12,476	2,755
		ग्रा	2,56,348	17,254	1,95,883	4,252	8,544	2,506
		ना	45,534	4,828	33,524	729	3,932	249
33	गोदिंया	ए	3,25,889	20,373	2,35,767	8,778	10,543	3,009
		ग्रा	2,90,121	16,737	2,10,527	7,740	7,132	2,833
		ना	35768	3,636	25,240	1,038	3,411	176
34	चंद्रपूर	ए	5,83,384	37,509	4,32,243	9,853	22,289	6,126
		ग्रा	4,07,842	20,683	2,97,923	7,315	9,961	5,396
		ना	1,75,542	16,826	1,34,320	2,538	12,328	730
35	गडचिरोली	ए	2,78,734	14,843	1,95,341	4,826	6,495	3,959
		ग्रा	2,59,425	12,631	1,81,392	4,607	5,245	3,837
		ना	19,309	2,212	13,949	219	1,250	122
	महाराष्ट्र राज्य	ए	**2,56,01,389**	**26,08,608**	**1,83,05,346**	**5,14,619**	**14,55,971**	**1,78,118**
		ग्रा	**1,44,08,995**	**12,15,880**	**1,05,36,031**	**3,11,765**	**4,34,613**	**1,45,130**
		ना	**1,11,92,394**	**13,92,728**	**77,69,315**	**2,02,854**	**10,21,358**	**32,988**

TABLE No. 4.1—*contd.*

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
660	629	1,266	2,891	28,528	T.	Washim
410	418	762	2,414	27,007	R	
250	211	504	477	1,521	U	
1,752	2,078	3,656	6,422	43,219	T.	Amravati
799	997	1,312	4,810	36,681	R	
953	1,081	2,344	1,612	6,538	U	
1,658	1,411	2,920	6,881	58,463	T.	Yavatmal
1,074	922	1,636	6,069	54,581	R	
584	489	1,284	812	3,882	U	
789	820	1,912	3,823	26,905	T.	Wardha
453	537	1,069	2,998	24,197	R	
336	283	843	825	2,708	U	
2,594	3,654	8,038	8,675	48,765	T.	Nagpur
870	853	1,798	4,560	34,790	R	
1,724	2,801	6,240	4,115	13,975	U	
667	684	1,673	2,572	24,585	T.	Bhandara
542	521	1,219	2,244	23,383	R	
125	163	454	328	1,202	U	
708	644	1,562	2,786	41,719	T.	Gondiya
526	503	1,216	2,552	40,355	R	
182	141	346	234	1,364	U	
1,409	1,217	2,889	4,851	64,998	T.	Chandrapur
818	651	1,651	3,762	59,682	R	
591	566	1,238	1,089	5,316	U	
487	497	947	2,119	49,220	T.	Gadchiroli
439	439	682	2,010	48,143	R	
48	58	265	109	1,077	U	
87,821	**79,369**	**2,96,706**	**2,20,458**	**18,54,373**	T.	**Maharashtra State**
38,201	**30,490**	**77,458**	**1,69,052**	**14,50,375**	R	
49,620	**48,879**	**2,19,248**	**51,406**	**4,03,998**	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुबांची संख्या

Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 2001

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे Households occupying rooms: एकूण Total (4)	वेगळी खोली नसलेले No Exclusive room (5)	१ खोली 1 Room (6)	२ खोल्या 2 Rooms (7)	३ खोल्या 3 Rooms (8)	४ खोल्या 4 Rooms (9)	५खोल्या 5 Rooms (10)	६ व अधिक खोल्या 6 Rooms & (11)	बेघर कुटुंबे House-less households (12)	Total Rural Urban (3)	District (2)
1	मुंबई	ए	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	T.	Mumbai
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	U	
2	मुंबईउपनगर	ए	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	135,745	29,767	6,103	9,297	4,591	T.	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	1,35,745	29,767	6,103	9,297	4,591	U	
3	ठाणे	ए	7,13,099	84,262	8,42,631	5,28,648	1,79,213	42,084	9,880	13,301	13,080	T.	Thane
		ग्रा	4,34,173	48,803	2,01,354	1,16,986	39,780	13,797	3,631	3,745	6,077	R	
		ना	2,78,926	35,459	6,41,277	4,11,662	1,39,433	28,287	6,249	9,556	7,003	U	
4	रायगड	ए	4,75,276	22,172	1,87,480	1,61,830	66,682	22,008	5,598	5,858	3,648	T.	Raigad
		ग्रा	3,61,709	19,835	1,48,225	1,22,067	45,037	15,695	4,056	3,830	2,964	R	
		ना	1,13,567	2,337	39,255	39,763	21,645	6,313	1,542	2,028	684	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,68,197	30,875	1,46,770	1,06,206	48,219	20,592	6,999	6,944	1,592	T.	Ratnagiri
		ग्रा	3,29,982	29,868	1,37,169	94,194	39,602	16,942	5,535	5,220	1,452	R	
		ना	38,215	1,007	9,601	12,012	8,617	3,650	1,464	1,724	140	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,91,669	10,317	47,757	56,200	34,205	23,241	9,141	9,417	1,391	T.	Sindhudurg
		ग्रा	1,73,423	9,656	44,473	51,357	29,889	20,603	8,039	8,117	1,289	R	
		ना	18,246	661	3,284	4,843	4,316	2,638	1,102	1,300	102	U	
7	नाशिक	ए	8,82,407	47886	4,21,728	2,56,414	98,789	32,893	8,588	10,460	5649	T.	Nashik
		ग्रा	5,34,195	41332	2,78,541	1,50,380	40,694	12,287	2,823	3,658	4,480	R	
		ना	3,48,212	6554	1,43,187	1,06,034	58,095	20,606	5,765	6,802	1,169	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	3,30,730	25,447	1,62,340	87,984	36,346	11,057	2,962	3,732	862	T.	Dhule
		ग्रा	2,53,615	24,142	1,35,071	62,453	23,590	5,213	979	1,472	695	R	
		ना	77,115	1,305	27,269	25,531	12,756	5,844	1,983	2,260	167	U	
9	नंदुरबार	ए	2,51,352	30,901	1,55,731	42,451	14,626	3,729	1,044	2,044	826	T.	Nandurbar
		ग्रा	2,16,095	29,423	1,42,378	31,779	8,805	1,665	343	1,062	640	R	
		ना	35,257	1,478	13,353	10,672	5,821	2,064	701	982	186	U	
10	जळगाव	ए	7,33,594	43,685	3,82,310	2,01,567	68,055	21,993	5,371	7,082	3,531	T.	Jalgaon
		ग्रा	5,38,910	37,975	3,01,829	1,41,927	39,078	10,346	1,958	2,781	3,016	R	
		ना	1,94,684	5,710	80,481	59,640	28,977	11,647	3,413	4,301	515	U	
11	अहमदनगर	ए	7,44,663	37,518	4,26,590	1,81,728	59,273	22,754	6,439	7,763	2,598	T.	Ahmednagar
		ग्रा	5,96,627	34,643	3,64,232	1,38,578	37,298	12,396	3,238	4,061	2,181	R	
		ना	1,48,036	2,875	62,358	43,150	21,975	10,358	3,201	3,702	417	U	
12	पुणे	ए	14,44,228	76,316	7,00,488	3,76,000	1,75,342	71,499	19,166	20,799	4,618	T.	Pune
		ग्रा	5,69,376	25,268	3,00,974	1,66,052	47,900	17,101	3,934	5,331	2,816	R	
		ना	8,74,852	51,048	3,99,514	2,09,948	1,27,442	54,398	15,232	15,468	1,802	U	
13	सातारा	ए	5,48,601	37,474	2,27301	1,72,040	68,364	26,230	7,159	7,890	2,143	T.	Satara
		ग्रा	4,73,894	35,453	1,98,454	1,51,406	56,418	20,112	4,903	5,227	1,921	R	
		ना	74,707	2,021	28847	20,634	11,946	6,118	2,256	2,663	222	U	
14	सांगली	ए	4,96,918	20,700	1,95,947	1,54,559	71,438	32,280	9,384	10,881	1,729	T.	Sangli
		ग्रा	3,74,025	16,825	1,49,550	1,20,262	52,589	21,325	5,687	6,299	1,488	R	
		ना	1,22,893	3,875	46,397	34,297	18,849	10,955	3,697	4,582	241	U	
15	सोलापूर	ए	7,20,106	19,777	3,81,782	2,02,385	62,980	28,864	8,485	10,802	5,031	T.	Solapur
		ग्रा	4,95,509	13,907	2,78,140	1,39,005	36,118	14,874	3,839	5,104	4,522	R	
		ना	2,24,597	5,870	1,03,642	63,380	26,862	13,990	4,646	5,698	509	U	
16	कोल्हापूर	ए	6,92,468	14,087	1,99,834	2,20,110	1,58,531	63,847	16,217	17,897	1,945	T.	Kolhapur
		ग्रा	4,83,560	11,249	1,26,774	1,60,525	1,21952	42,409	9,548	9,450	1,653	R	
		ना	2,08,908	2,838	73,060	59,585	36,579	21,438	6,669	8,447	292	U	
17	औरंगाबाद	ए	5,27,879	16,851	2,83,729	1,41,737	48,985	20,715	6,314	7,824	1,724	T.	Aurangabad
		ग्रा	3,36,088	14,766	2,11,932	83,691	17,128	4,732	958	1,616	1,265	R	
		ना	1,91,791	2,085	71,797	58,046	31,857	15,983	5,356	6,208	459	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	जालना	ए	3,03,945	9,702	1,80,596	77,790	21,741	7,444	2,453	2,823	1,396	T.	Jalna
		ग्रा	2,54,686	9,262	1,63,787	60,672	13,767	3,799	1,003	1,135	1,261	R	
		ना	49,259	440	16,809	17,118	7,974	3,645	1,450	1,688	135	U	
19	परभणी	ए	2,84,234	3,779	1,36,962	92,848	29,583	12,360	4,186	3,885	631	T.	Parbhani
		ग्रा	2,04,103	3,335	1,11,502	64,640	16,171	5,138	1,542	1,237	538	R	
		ना	80,131	444	25,460	28,208	13,412	7,222	2,644	2,648	93	U	
20	हिंगोली	ए	1,81,321	5,295	86,290	62,246	17,348	6,123	1,833	1,900	286	T.	Hingoli
		ग्रा	1,56,587	5,158	78,823	52,902	13,198	4,197	1,095	973	241	R	
		ना	24,734	137	7,467	9,344	4,150	1,926	738	927	45	U	
21	बीड	ए	4,34,543	5,986	2,71,390	1,03,666	31,357	11,961	3,873	4,875	1,435	T.	Beed
		ग्रा	3,66,540	5,660	2,47,488	81,583	19,923	6,,406	1,809	2,376	1,295	R	
		ना	68,003	326	23,902	22,083	11,434	5,555	2,064	2,499	140	U	
22	नांदेड	ए	5,24,819	21,018	2,72,863	1,50,357	45,049	20,135	6,072	8,045	1,280	T.	Nanded
		ग्रा	4,11,577	20,022	2,35,120	1,11;277	26,870	10,477	2,758	4,021	1,032	R	
		ना	1,13,242	996	37,743	39,080	18,179	9,658	3,314	4,024	248	U	
23	उस्मानाबाद	ए	2,94,376	5,946	1,40,177	95,715	29,991	13,109	3,802	4,369	1,267	T.	Osmanabad
		ग्रा	2,53,191	5,477	1,27,431	81,183	23,303	9,480	2,449	2,760	1,108	R	
		ना	41,185	469	12,746	14,532	6,688	3,629	1,353	1,609	159	U	
24	लातूर	ए	3,73,970	5,308	1,56,092	1,30,135	44,474	22,364	7,061	7,849	687	T.	Latur
		ग्रा	2,94,623	4,189	1,31,065	1,05,015	32,078	14,194	3,564	4,010	508	R	
		ना	79,347	1,119	25,027	25,120	12,396	8,170	3,497	3,839	179	U	
25	बुलढाणा	ए	4,45,200	13,836	2,45,826	1,26,364	36,742	12,505	3,840	4,765	1,322	T.	Buldhana
		ग्रा	3,59,594	13,169	2,13,577	98,208	22,627	6,908	1,710	2,341	1,054	R	
		ना	85,606	667	32,249	28,156	14,115	5,597	2,130	2,424	268	U	
26	अकोला	ए	3,14,817	6,927	1,51,623	95,681	34,486	14,822	4,474	5,392	1,412	T.	Akola
		ग्रा	2,03,257	6,160	1,11,245	61,123	15,472	5,332	1,244	1,610	1,071	R	
		ना	1,11,560	767	40,378	34,558	19,014	9,490	3,230	3,782	341	U	
27	वाशिम	ए	2,03,229	7,003	94,980	69,976	19,759	6,882	2,008	2,026	595	T.	Washim
		ग्रा	1,73,196	6,631	85,560	58,903	14,738	4,509	1,168	1,155	532	R	
		ना	30,033	372	9,420	11,073	5,021	2,373	840	871	63	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2—*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	5,16,326	15,789	2,13,400	1,73,780	64,790	26,595	9,757	9,612	2,603	T.	Amravati
		ग्रा	3,52,812	14,165	1,61,881	1,21,776	35,807	10,931	2,892	3,201	2,159	R	
		ना	1,63,514	1,624	51,519	52,004	28,983	15,664	6,865	6,411	444	U	
29	यवतमाळ	ए	5,11,172	13,381	2,11,324	1,86,788	58,726	23,253	7,745	7,489	2,466	T.	Yavatmal
		ग्रा	4,24,158	12,876	1,88,304	1,55,851	42,132	14,787	4,148	3,888	2,172	R	
		ना	87,014	505	23,020	30,937	16,594	8,466	3,597	3,601	294	U	
30	वर्धा	ए	2,62,073	8,138	78,373	1,05,262	43,807	14,502	4823	4,437	2,731	T.	Wardha
		ग्रा	1,96,229	6,746	61,903	81,890	29733	8,884	2,503	2,187	2,383	R	
		ना	65,844	1,392	16,470	23,372	14,074	5,618	2,320	2,250	348	U	
31	नागपूर	ए	7,93,483	13,601	2,16,054	2,66,724	1,65,536	75,170	25,262	28,177	2,959	T.	Nagpur
		ग्रा	295,816	9,155	1,04,543	1,15,069	47,849	11,740	2,809	3,152	1,499	R	
		ना	4,97,667	4,446	1,11,511	1,51,655	1,17,687	63,430	22,453	25,025	1,460	U	
32	भंडारा	ए	2,40,513	5,216	67,593	88,321	57,388	13,619	3,838	3,886	652	T.	Bhandara
		ग्रा	2,05,248	4,952	63,042	77,726	44,168	9,934	2,347	2,495	584	R	
		ना	35,265	264	4,551	10,595	13,220	3,685	1,491	1,391	68	U	
33	गोदिंया	ए	2,49,937	5,448	90,242	86,135	46,437	13,710	3,593	3,811	561	T.	Gondiya
		ग्रा	2,23,066	5,324	87,178	79,266	36,047	10,147	2,419	2,186	499	R	
		ना	26,871	124	3,064	6,869	10,390	3,563	1,174	1,625	62	U	
34	चंद्रपूर	ए	4,54,099	9,528	1,40,189	1,79,035	81,328	27,727	7,279	6,895	2,118	T.	Chandrapur
		ग्रा	3,12,593	7,413	1,07,124	1,27,381	48,493	14,083	3,332	3,134	1,633	R	
		ना	1,41,506	2,115	33,065	51654	32,835	13,644	3,947	3,761	485	U	
35	गडचिरोली	ए	2,06,686	5508	58,723	88,063	37,869	10,130	2,742	2,716	935	T.	Gadchiroli
		ग्रा	1,92,046	5,414	56,445	82,754	32,997	8,999	2,357	2,228	852	R	
		ना	14,640	94	2,278	5,309	4,872	1,131	385	488	83	U	
	महाराष्ट्र राज्य	ए	1,91,50,623	8,49,771	91,24,234	55,18,237	22,40,009	8,23,976	2,37,904	2,69,018	87,474	T.	Maharashtra State
		ग्रा	1,10,50,503	5,38,253	53,55,114	33,47,881	11,51,251	3,89,442	1,00,620	1,11,062	56,880	R	
		ना	81,00,120	3,11,518	37,69,120	21,70,356	10,88,758	4,34,534	1,37,284	1,57,956	30,594	U	

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र - भारताची जनगणना, २००१

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
Occupied Residential Houses and No. of Persons per House
जनगणना/Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कुटुंबे Total house-holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu-tional house-holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	6,77,163	5,705	0	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	18,38,426	5,005	0	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Suburban
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायगड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नागिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नंदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाणा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नागपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोदिंया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,95,76,736**	**54,927**	**1,44,08,995**	**1,11,92,394**	**2,56,01,389**	**3.87**	**3.67**	**3.78**	**MaharashtraState**

आधार:- भारताची जनगणना, २००१ *Source.*—Census of India, 2001

तक्ता क्रमांक/ Table No. 4.4 (A)

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households	गवत,पाने, लाकूड, बांबू,चिखल, इ. Grass, Thatch,Wood, Bamboo Mud etc:	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene	खाप-या Tiles	स्लेट Slate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
2	मुंबई उपनगर	ए	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
3	ठाणे	ए	17,00,019	52,840	15,425	4,89,067	4,840
		ग्रा	4,28,096	44,751	2,147	2,84,226	925
		ना	12,71,923	8,089	13,278	2,04,841	3,915
4	रायगड	ए	4,71,628	15,612	2,789	3,42,219	491
		ग्रा	3,58,745	14,268	1,126	2,98,211	316
		ना	1,12,883	1,344	1,663	44,008	175
5	रत्नागिरी	ए	3,66,605	6,308	1,824	3,25,465	205
		ग्रा	3,28,530	5,560	1,029	3,03,494	187
		ना	38,075	748	795	21,971	18
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,90,278	2,646	455	1,70,470	181
		ग्रा	1,72,134	2,416	313	1,56,828	176
		ना	18,144	230	142	13,642	5
7	नाशिक	ए	8,76,758	1,58,816	5,304	2,89,178	5,929
		ग्रा	5,29,715	1,42,809	2,528	2,38,926	2,089
		ना	3,47,043	16,007	2,776	50,252	3,840
8	धुळे	ए	3,29,868	1,68,731	989	53,685	758
		ग्रा	2,52,920	1,57,620	795	52,091	486
		ना	76,948	11,111	194	1,594	272
9	नंदुरबार	ए	2,50,526	49,452	810	1,54,805	372
		ग्रा	2,15,455	47,176	602	1,47,969	222
		ना	35,071	2,276	208	6,836	150
10	जळगाव	ए	7,30,063	2,67,674	3,756	20,230	2,293
		ग्रा	5,35,894	2,39,203	2,804	14,103	1,684
		ना	1,94,169	28,471	952	6,127	609
11	अहमदनगर	ए	7,42,065	2,37,125	4,244	79,929	4,758
		ग्रा	5,94,446	2,19,403	3,333	76,911	4,111
		ना	1,47,619	17,722	911	3,018	647
12	पुणे	ए	14,39,610	93,572	9,118	2,88,050	3,262
		ग्रा	5,66,560	77,810	3,438	2,22,056	1,626
		ना	8,73,050	15,762	5,680	65,994	1,636

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (A)

Distribution of Households by Predominent Material of Roof of houses occupied

Population Census, 2001

जी.आय. धातु, ॲस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets	विटा Brick	दगड Stone	कॉंक्रिट Concrete	इतर प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	T.	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	U	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	T.	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	U	
4,59,913	8,268	1,012	6,60,090	8,564	T.	Thane
64,333	1,686	150	27,697	2,181	R	
3,95,580	6,582	862	6,32,393	6,383	U	
43,477	2,185	167	63,173	1,515	T.	Raigad
23,174	1,248	108	19,265	1,029	R	
20,303	937	59	43,908	486	U	
9,631	117	216	22,130	709	T.	Ratnagiri
7,214	91	177	10,251	527	R	
2,417	26	39	11,879	182	U	
2,100	2,784	212	9,299	2,131	T.	Sindhudurg
1,854	2,021	198	6,365	1,963	R	
246	763	14	2,934	168	U	
2,33,264	3,048	913	1,69,255	11,051	T.	Nashik
1,13,147	1,750	598	22,193	5675	R	
1,20,117	1,298	315	1,47,062	5,376	U	
56,155	1,040	208	45,251	3,051	T.	Dhule
25,536	717	135	13,616	1,924	R	
30,619	323	73	31,635	1,127	U	
28,212	389	172	14,301	2,013	T.	Nandurbar
12,760	212	118	4,838	1,558	R	
15,452	177	54	9,463	455	U	
2,54,563	7,644	1,299	1,54,055	18,549	T.	Jalgaon
1,88,968	5,700	1,008	68,694	13,730	R	
65,595	1,944	291	85,361	4,,819	U	
3,01,646	3,394	2,135	93497	15,337	T.	Ahmednagar
2,36,338	2,056	1,712	38,683	11,899	R	
65,308	1,338	423	54,814	3,438	U	
5,82,013	6,320	2076	4,35,695	19,504	T.	Pune
2,12,323	2,025	1,137	37,102	9,043	R	
3,69,690	4,295	939	3,98,593	10,461	U	

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	35,796	2,623	1,98,497	1,644
		ग्रा	4,71,973	32,388	1,962	1,92,110	1,451
		ना	74,485	3,408	661	6,387	193
14	सांगली	ए	4,95,189	75,587	2,616	2,71,014	4,340
		ग्रा	3,72,537	73,691	1,789	2,09,207	4,017
		ना	1,22,652	1,896	827	61,807	323
15	सोलापूर	ए	715,075	208,316	4,732	12,182	4,365
		ग्रा	4,90,987	195,974	3,794	7,467	3,302
		ना	2,24,088	12,342	938	4,715	1,063
16	कोल्हापूर	ए	6,90,523	8,562	1,691	5,62,817	804
		ग्रा	4,81,907	6,992	818	4,37,491	513
		ना	2,08,616	1,570	873	1,25,326	291
17	औरंगाबाद	ए	5,26,155	110,505	2,086	3,649	1456
		ग्रा	3,34,823	104,121	1,434	2,509	1,171
		ना	1,91,332	6,384	652	1,140	285
18	जालना	ए	3,02,549	53,603	678	2,775	1,079
		ग्रा	2,53,425	51,408	588	1,500	926
		ना	49,124	2,195	90	1,275	153
19	परभणी	ए	2,83,603	23,304	1,700	2,942	1,251
		ग्रा	2,03,565	21,236	1,350	2,542	1,010
		ना	80,038	2,068	350	400	241
20	हिंगोली	ए	1,81,035	10,973	690	4,408	765
		ग्रा	1,56,346	10,551	631	3,942	722
		ना	24,689	422	59	466	43
21	बीड	ए	4,33,108	82,403	2,117	3,434	1,936
		ग्रा	3,65,245	77,432	1,731	2,925	1,727
		ना	67,863	4,971	386	509	209
22	नांदेड	ए	5,23,539	31,549	3,512	1,66,712	1,481
		ग्रा	4,10,545	29,930	3,040	1,54,605	1,214
		ना	1,12,994	1,619	472	12,107	267
23	उस्मानाबाद	ए	2,93,109	31,094	2,783	1,582	914
		ग्रा	2,52,083	29,952	2,603	1,327	831
		ना	41,026	1,142	180	255	83
24	लातूर	ए	3,73,283	33,635	2,719	4,509	1,253
		ग्रा	294,115	32,365	2,220	3,595	1,123
		ना	79,168	1,270	499	914	130
25	बुलढाणा	ए	4,43,878	35,793	740	32,147	1,274
		ग्रा	3,58,540	33,769	623	28,222	949
		ना	85,338	2,024	117	3,925	325
26	अकोला	ए	3,13,405	7,038	1,549	1,62,315	613
		ग्रा	202,186	5,502	1,119	125,613	448
		ना	1,11,219	1,536	430	36,702	165
27	वाशिम	ए	2,02,634	8,340	222	16,829	465
		ग्रा	1,72,664	7,867	194	16,257	429
		ना	29,970	473	28	572	36

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
2,46,498	2,096	1,327	49,780	8,197	T.	Satara
2,07,297	1,786	1,272	26,722	6,985	R	
39,201	310	55	23,058	1,212	U	
70,081	1,517	1,735	63,050	5,249	T.	Sangli
49,505	1,022	1,590	27,492	4,224	R	
20,576	495	145	35,558	1,025	U	
3,64,816	3,149	2,438	97,142	17,935	T.	Solapur
2,27,638	1,560	1,851	36,462	12,939	R	
1,37,178	1,589	587	60,680	4,996	U	
24,145	1,052	570	88,296	2,586	T.	Kolhapur
7,699	577	396	25,526	1,895	R	
16,446	475	174	62,770	691	U	
2,94,410	4,333	801	98,325	10,590	T.	Aurangabad
1,93,823	2,798	656	19,385	8,926	R	
1,00,587	1,535	145	78,940	1,664	U	
2,13,495	1,835	764	18,283	10,037	T.	Jalna
1,83,162	1,341	625	5,008	8,867	R	
30,333	494	139	13,275	1,170	U	
2,06,076	1,891	1,941	36,068	8430	T.	Parbhani
1,57,915	1,375	1,794	9,130	7,213	R	
48,161	516	147	26,938	1,217	U	
1,46,992	510	128	10,079	6,490	T.	Hingoli
1,29,891	442	117	4,169	5,881	R	
17,101	68	11	5,910	609	U	
2,89,307	2,022	2,144	41,059	8,686	T.	Beed
2,51,978	1,641	2,058	17,707	8,046	R	
37,329	381	86	23,352	640	U	
2,40,469	2,351	2,718	65,605	9,142	T.	Nanded
1,84,118	1,661	2,627	25,336	8,014	R	
56,351	690	91	40,269	1,128	U	
2,09,846	1,330	762	38,820	5,978	T.	Osmanabad
1,84,748	1,185	712	25,784	4,941	R	
25,098	145	50	13,036	1,037	U	
2,51,053	2,401	2,095	66,465	9,153	T.	Latur
2,10,619	2,033	1,696	32,998	7,466	R	
40,434	368	399	33,467	1,687	U	
3,12,255	4,013	328	49,010	8,318	T.	Buldhana
2,62,633	2,681	272	22,920	6,471	R	
49,622	1,332	56	26,090	1,847	U	
75,009	2,088	439	61,201	3,153	T.	Akola
47,440	1,112	366	18,204	2,382	R	
27,569	976	73	42,997	771	U	
1,60,278	525	50	12,989	2,936	T.	Washim
1,38,897	380	27	6,204	2,409	R	
21,381	145	23	6,785	527	U	-

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	11,260	1,918	3,39,508	955
		ग्रा	3,50,653	9,888	1,333	2,69,216	438
		ना	1,63,070	1,372	585	70,292	517
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	12,830	1,214	1,95,551	1,019
		ग्रा	4,21,986	12,192	1,046	1,77,273	784
		ना	86,720	638	168	18,278	235
30	वर्धा	ए	2,59,342	5,492	1,114	1,68,932	362
		ग्रा	1,93,846	5,158	872	1,41,878	293
		ना	65,496	334	242	27,054	69
31	नागपूर	ए	7,90,524	20,634	7,022	4,39,150	2,521
		ग्रा	2,94,317	13,224	1,589	2,31,855	282
		ना	4,96,207	7,410	5,433	2,07,295	2,239
32	भंडारा	ए	2,39,861	5,013	271	1,96,499	255
		ग्रा	2,04,664	4,683	228	1,80,154	224
		ना	35,197	330	43	16,345	31
33	गोर्दिया	ए	2,49,376	4,993	241	2,20,103	176
		ग्रा	2,22,567	4,486	189	2,06,060	114
		ना	26,809	507	52	14,043	62
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	15,654	1,993	3,35,084	1,061
		ग्रा	3,10,960	13,779	1,486	2,58,957	200
		ना	1,41,021	1,875	507	76,127	861
35	गडचिरोली	ए	2,05,751	10,441	299	1,79,676	118
		ग्रा	1,91,194	10,179	278	1,70,641	112
		ना	14,557	262	21	9,035	6
	महाराष्ट्र राज्य	ए	**190,63,149**	**19,15,626**	**1,43,032**	**59,14,353**	**67,130**
		ग्रा	**109,93,623**	**17,37,783**	**49,032**	**46,20,161**	**34,102**
		ना	**80,69,526**	**1,77,843**	**94,000**	**12,94,192**	**33,028**

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २००१

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
74,005	2,124	322	81,963	1,668	T.	Amravati
45,770	918	199	21,718	1,173	R	
28,235	1,206	123	60,245	495	U	
243,915	1,012	160	49,362	3,643	T.	Yavatmal
207,335	712	149	19,323	3,172	R	
36,580	300	11	30,039	471	U	
33,430	670	64	48,532	746	T.	Wardha
23,962	330	46	20,773	534	R	
9468	340	18	27,759	212	U	
46,744	3,198	656	2,68,790	1,809	T.	Nagpur
9,349	731	194	36,729	364	R	
37,395	2,467	462	2,32,061	1,445	U	
2,562	722	82	34,317	140	T.	Bhandara
1,736	505	76	16,967	91	R	
826	217	6	17,350	49	U	
1,364	495	78	21,824	102	T.	Gondiya
549	281	70	10,748	70	R	
815	214	8	11,076	32	U	
21,039	939	189	74,737	1,285	T.	Chandrapur
13,573	636	158	21,332	839	R	
7,466	303	31	53,405	446	U	
971	147	32	13,869	198	T.	Gadchiroli
870	124	32	8,764	194	R	
101	23	0	5,105	4	U	
66,38,816	**93,763**	**32,793**	**40,30,108**	**2,27,528**	T.	**Maharashtra State**
36,26,154	**43,337**	**22,324**	**7,08,105**	**1,52,625**	R	
30,12,662	**50,426**	**10,469**	**33,22,003**	**74,903**	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households	गवत,पाने, लाकूड, बांबू,चिखल, इ. Grass, Thatch,Wood, Bamboo Mud etc.	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene	खाप-या Tiles Tiles	स्लेट Slate Slate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
2	मुंबई उपनगर	ए	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
3	ठाणे	ए	17,00,019	2,03,107	11,080	1,05,864	20,279
		ग्रा	4,28,096	1,77,946	1,783	46,813	3,467
		ना	12,71,923	25,161	9,297	59,051	16,812
4	रायगड	ए	4,71,628	45,848	2,061	89,758	1,711
		ग्रा	3,58,745	42,921	1,031	80,141	1,480
		ना	1,12,883	2,927	1,030	9,617	231
5	रत्नागिरी	ए	3,66,605	6,102	1,518	2,24,297	1,134
		ग्रा	3,28,530	5,274	935	2,18,027	882
		ना	38,075	828	583	6,270	252
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,90,278	3,692	452	1,22,074	519
		ग्रा	1,72,134	3,286	323	1,14,005	478
		ना	18,144	406	129	8,069	41
7	नाशिक	ए	8,76,758	74,094	3,429	3,08,594	28,038
		ग्रा	5,29,715	68,973	1,690	2,42,985	3,271
		ना	3,47,043	5,121	1,739	65,,609	24,767
8	धुळे	ए	3,29,868	26,810	572	1,88,873	3,290
		ग्रा	2,52,920	25,172	411	1,69,421	744
		ना	76,948	1,638	161	19,452	2,546
9	नंदुरबार	ए	2,50,526	1,25,936	889	70,365	747
		ग्रा	2,15,455	1,21,241	681	62,355	165
		ना	35,071	4,695	208	8,,010	582
10	जळगाव	ए	7,30,063	69,025	1,993	3,29,774	17,508
		ग्रा	5,35,894	63,398	1,551	2,87,447	2,510
		ना	1,94,169	5,627	442	42,327	14,998
11	अहमदनगर	ए	7,42,065	53,842	1,774	2,23,686	5,610
		ग्रा	5,94,446	45,390	1,382	1,97,266	3,936
		ना	1,47,619	8,452	392	26,420	1,674
12	पुणे	ए	14,39,610	47,764	5,302	2,05,224	8,329
		ग्रा	5,66,560	39,706	1,484	1,15,758	3,666
		ना	8,73,050	8,058	3,818	89,466	4,663

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (B)

Distribution of Households by Predominent Material of Wall of house occupied

Population Census, 2001

जी.आय. धातु, ॲस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets	विटा Brick	दगड Stone	कॉंक्रिट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	T.	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	U	
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	T.	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	U	
46,127	11,33,718	4,134	1,70,883	4,827	T.	Thane
4,672	1,72,990	795	17,782	1,848	R	
41,455	9,60,728	3,339	1,53,101	2,979	U	
4,577	2,66,601	4,359	55,868	845	T.	Raigad
2,245	1,91502	3,923	34,790	712	R	
2,332	75,099	436	21078	133	U	
1,291	23,570	84,896	23,022	775	T.	Ratnagiri
1,029	15,925	70,176	15,562	720	R	
262	7,,645	14,720	7,460	55	U	
409	6549	49,884	6,286	413	T.	Sindhudurg
335	4,924	43,761	4,686	336	R	
74	1,625	6,123	1,600	77	U	
13,141	3,27,469	43,169	76,279	2,545	T.	Nashik
3,320	1,47,137	39,169	21,838	1,332	R	
9,821	1,80,332	4,000	54,441	1,213	U	
1,309	1,00,513	2,110	5,885	506	T.	Dhule
677	52,161	1,725	2,298	311	R	
632	48,352	385	3,587	195	U	
966	47,789	787	2,121	926	T.	Nandurbar
691	27,614	638	1,168	902	R	
275	20,175	149	953	24	U	
4,444	2,67,664	9,932	28,524	1,199	T	Jalgaon
2,933	1,54,202	8,210	14,752	891	R	
1,511	1,13,462	1,722	13,772	308	U	
6,925	2,46,114	1,49,927	53,049	1,138	T.	Ahmednagar
4,466	1,63,424	1,45,717	32,029	836	R	
2,459	82,690	4,210	21,020	302	U	
76,729	6,86,860	1,86,097	2,19,379	3,926	T.	Pune
7,179	1,67,801	1,72,944	57,055	967	R	
69,550	5,19,059	13,153	1,62,324	2,959	U	

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	31,240	1,881	1,38,098	3,466
		ग्रा	4,71,973	29,386	1,311	1,24,561	2,908
		ना	74,485	1,854	570	13,537	558
14	सांगली	ए	4,95,189	30,797	1,756	94,841	6,980
		ग्रा	3,72,537	25,555	1,089	72,574	3,172
		ना	1,22,652	5,242	667	22,267	3,808
15	सोलापूर	ए	7,15,075	85,642	1,966	1,01,359	6,467
		ग्रा	4,90,987	77,831	1,407	63,624	4,777
		ना	2,24,088	7,811	559	37,735	1,690
16	कोल्हापूर	ए	6,90,523	14,290	1,563	2,24,160	5,207
		ग्रा	4,81,907	10,715	703	1,83,531	2,688
		ना	2,08,616	3,575	860	40,629	2,519
17	औरंगाबाद	ए	5,26,155	30,275	1,568	1,83,544	2,695
		ग्रा	3,34,823	28,991	902	1,51,950	1,651
		ना	1,91,332	1,284	666	31,594	1,044
18	जालना	ए	3,02,549	13,276	566	1,51,252	2,164
		ग्रा	2,53,425	12,903	502	1,37,444	1,517
		ना	49,124	373	64	13,808	647
19	परभणी	ए	2,83,603	17,342	799	1,05,473	8,941
		ग्रा	2,03,565	14,860	415	88,338	2,200
		ना	80,038	2,482	384	17,135	6,741
20	हिंगोली	ए	1,81,035	9,048	403	92,984	1,614
		ग्रा	1,56,346	8,297	366	84,419	1,420
		ना	24,689	751	37	8,565	194
21	बीड	ए	4,33,108	29,700	877	1,50,083	4,490
		ग्रा.	3,65,245	28,047	766	1,35,852	2,789
		ना	67,863	1,653	111	14,231	1,701
22	नांदेड	ए	5,23,539	57,455	2,694	1,81,013	18,220
		ग्रा	4,10,545	54,013	2,122	1,44,850	15,506
		ना	1,12,994	3,442	572	36,163	2,714
23	उस्मानाबाद	ए	2,93,109	27,381	802	67,078	3,451
		ग्रा	2,52,083	25,992	648	60,427	2,740
		ना	41,026	1,389	154	6,651	711
24	लातूर	ए	3,73,283	28,201	1,281	58,068	5,488
		ग्रा	2,94,115	26,494	959	42,770	4,446
		ना	79,168	1,707	322	15,298	1,042
25	बुलढाणा	ए	4,43,878	49,329	850	2,14,688	4,302
		ग्रा	3,58,540	41,530	629	1,92,746	1,869
		ना	85,338	7,799	221	21,942	2,433
26	अकोला	ए	3,13,405	31,835	1,001	1,46,548	1,536
		ग्रा	2,02,186	18,796	674	1,17,830	677
		ना	1,11,219	13,039	327	28,718	859
27	वाशिम	ए	2,02,634	14,203	237	1,15,088	819
		ग्रा	1,72,664	12,933	177	1,04,789	575
		ना	29,970	1,270	60	10,299	244

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
8,550	1,65,685	1,42,354	54,090	1,094	T.	Satara
5,358	1,29,107	1,39,043	39,378	921	R	
3,192	36,578	3,311	14,712	173	U	
8,043	1,49,230	1,61,828	40,684	1,030	T.	Sangli
2,282	89,907	1,53,905	23,441	612	R	
5,761	59,323	7,923	17,243	418	U	
33,021	1,81,524	2,65,287	37,411	2,398	T.	Solapur
7,141	70,086	2,48,850	15,916	1,355	R	
25,880	1,11,438	16,437	21,495	1,043	U	
3,453	2,42,404	1,57,197	41,312	937	T.	Kolhapur
1,495	1,28,440	1,34,817	19,019	499	R	
1,958	1,13,964	22,380	22,293	438	U	
4,669	2,40,997	15,596	46,309	502	T.	Aurangabad
2,499	1,17,880	14,692	15,861	397	R	
2,170	1,23,117	904	30,448	105	U	
2,121	96,451	27,007	9,328	384	T.	Jalna
1,035	68,538	26,468	4,707	311	R	
1,086	27,913	539	4,621	73	U	
1,364	83,804	57,145	7,661	1,074	T.	Parbhani
661	39,318	53,928	3,115	730	R	
703	44,486	3,217	4,546	344	U	
680	54,009	16,580	5,345	372	T.	Hingoli
476	41,449	16,136	3442	341	R	
204	12,560	444	1,903	31	U	
3,609	1,27,437	1,03,099	12,897	916	T.	Beed
2,118	85,522	1,00,565	8,729	857	R	
1,491	41,915	2,534	4,168	59	U	
2864	1,21,279	1,21,939	15,725	2,350	T.	Nanded
1,505	65,818	1,17,391	7,135	2,205	R	
1,359	55,461	4,548	8,590	145	U	
6,688	1,02,713	72,562	11,017	1,417	T.	Osmanabad
4,165	80,948	66,767	9,357	1,039	R	
2,523	21,765	5,795	1,660	378	U	
5,552	1,40,196	1,23,317	10,241	939	T.	Latur
3,929	92,534	1,13,920	8,200	863	R	
1,623	47,662	9,397	2,041	76	U	
3,414	1,32,899	23,988	10,640	3,768	T.	Buldhana
1,606	86,995	23,215	7,133	2,817	R	
1,808	45,904	773	3,507	951	U	
1,884	1,13,482	4,846	11,091	1,182	T.	Akola
981	54,158	3,932	4,370	768	R	
903	59,324	914	6,721	414	U	
747	62,923	3,187	4,448	982	T.	Washim
442	46,539	3,026	3,242	941	R	
305	16,384	161	1,206	41	U	

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	45,917	1,289	2,97,793	2,332
		ग्रा	3,50,653	39,533	870	2,36,909	831
		ना	1,63,070	6,384	419	60,884	1,501
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	73,413	1,639	2,44,681	23,115
		ग्रा	4,21,986	67,185	1,310	2,24,602	15,968
		ना	86,720	6,228	329	20,079	7,147
30	वर्धा	ए	2,59,342	22,683	1,215	1,34,970	1,370
		ग्रा	1,93,846	20,310	1,085	1,18,066	1,108
		ना	65,496	2,373	130	16,904	262
31	नागपूर	ए	7,90,524	44,782	4,585	2,99,313	15,852
		ग्रा	2,94,317	24,069	1,235	1,84,107	1,868
		ना	4,96,207	20,713	3,350	1,15,206	13,984
32	भंडारा	ए	2,39,861	4,915	330	1,52,226	539
		ग्रा	2,04,664	4,534	292	1,43,346	484
		ना	35,197	381	38	8,880	55
33	गोदिंया	ए	2,49,376	4,499	252	2,02,057	362
		ग्रा	2,22,567	4,177	234	1,92,332	332
		ना	26,809	322	18	9,725	30
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	37,746	1,738	2,05,267	9,332
		ग्रा	3,10,960	32,141	1,042	1,68,817	8,032
		ना	1,41,021	5,605	696	36,450	1,300
35	गडचिरोली	ए	2,05,751	19,033	523	1,12,177	14,729
		ग्रा	1,91,194	18,531	501	1,08,021	14,714
		ना	14,557	502	22	4,156	15
	महाराष्ट्र राज्य	ए	1,90,63,149	13,89,608	93,602	56,29,526	2,41,894
		ग्रा	1,09,93,623	12,20,130	30,510	46,16,123	1,12,871
		ना	80,69,526	1,69,478	63,092	10,13,403	1,29,023

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २००१

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
1,877	1,47,774	1,213	14,649	879	T.	Amravati
858	65,902	861	4,120	769	R	
1,019	81,872	352	10,529	110	U	
2,020	1,36,578	10,589	12,177	4,494	T.	Yavatmal
1,261	89,803	10,256	7,408	4,193	R	
759	46,775	333	4,769	301	U	
1,378	89,635	1,785	5,971	335	T.	Wardha
894	47,367	811	3,893	312	R	
484	42,268	974	2,078	23	U	
4,945	3,70,890	2,941	46,259	957	T.	Nagpur
1,144	74,081	1,791	5,571	451	R	
3,801	2,96,809	1,150	40,688	506	U	
435	76,593	229	4,484	110	T.	Bhandara
246	52,858	213	2,594	97	R	
189	23,735	16	1,890	13	U	
287	39,149	204	2,480	86	T.	Gondiya
172	24,117	168	962	73	R	
115	15,032	36	1,518	13	U	
1,105	1,79,128	7,011	9,607	1,047	T.	Chandrapur
534	91,040	5,881	2,552	921	R	
571	88,088	1,130	7,055	126	U	
339	55,528	165	1,832	1,425	T.	Gadchiroli
296	46,294	162	1,254	1,421	R	
43	9,234	3	578	4	U	
3,90,552	**78,67,134**	**18,60,024**	**15,35,711**	**55,098**	T.	**Maharashtra**
68,645	**27,86,381**	**17,23,856**	**4,03,359**	**31,748**	R	**State**
3,21,907	**50,80,753**	**1,36,168**	**11,32,352**	**23,350**	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.5

बेघर व संस्थांत राहणारी लोकसंख्या
Houseless and Institutional Population
जनगणना/Population Census, 2001

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	व्यक्तींची संख्या Number of Persons			एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage to total population	District
		बेघर Houseless	संस्थांतील Institutional	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायगड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नागिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
7	नाशिक	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नंदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळगाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmednagar
12	पुणे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांगली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Solapur
16	कोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
17	औरंगाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जालना	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभणी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंगोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
25	बुलढाणा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नागपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	गोंदिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

आधार:- भारताची जनगणना, २००१ *Source.*—Census of India, 2001

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार शिक्षण संस्था त्यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थांतच दर्शविण्यात येते. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करु शकेल. तीन ते पांच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉंटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarten, montessory etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate exmination which leads to a degree /diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ताक्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था

Number of Recognised Institution by Type of Education

(2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	संस्थेचा प्रकार (2)	संस्थांची संख्या Number of Institution (3)	Type of Institution (4)
1	विद्यापिठे	13 *	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालये	11	Arts, Commerce and Science Colleges per Ten lakhs population
3	शिक्षकांच्या प्रशिक्षण शाळा (डी. एड.)	275	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारिरीक शिक्षणाची महाविद्यालय	97	Colleges for Physical Education
5	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी. एड.)	144	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	3	Higher Secondary Schools per Lakh of Population
7	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्च / मुलोद्योग शाळा	13	High / Post Basic Schools per lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक / मुलोद्योग शाळा	1	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand of Population
9	अपंगाकरिता शाळा	N.A.	Schools for Handicapped
10	दर एक लाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा / वरिष्ठ मुलोद्योग शाळा	26	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh of Population

टीप : * यात चार कृषि विद्यापीठे समाविष्ट आहेत N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

Note.— * Including 4 agriculture Universities

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था
Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type in of Education (2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts/ Science and Commerce Colleges (3)	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये TeachersTraining Colleges बी.एड. B.Ed. (4)	डी.एड. D.Ed. (5)	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools (6)	माध्यमिक/ मूलोद्योग शाळा Secondary Schools (7)	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Upper Primary Schools (8)	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा Lower Primary Schools (9)	District (2)
1	मुंबई			8	9	99	0	67	Mumbai
2	मुंबईउपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे			1	5	18	19	23	Thane
4	रायगड			1	2	7	13	10	Raigad
5	रत्नागिरी			0	0	6	9	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			0	0	2	4	2	Sindhudurg
7	नाशिक			1	5	21	81	25	Nashik
8	धुळे			2	10	18	16	43	Dhule
9	नंदुरबार			0	5	10	4	24	Nandurbar
10	जळगाव			1	9	31	78	103	Jalgaon
11	अहमदनगर			2	5	43	9	31	Ahmednagar
12	पुणे			6	16	37	100	60	Pune
13	सातारा			4	5	29	14	20	Satara
14	सांगली			3	13	53	83	89	Sangli
15	सोलापूर			3	10	26	52	39	Solapur
16	कोल्हापूर			2	15	49	100	59	Kolhapur
17	औरंगाबाद			1	14	32	19	28	Aurangabad
18	जालना			0	2	7	9	11	Jalna
19	परभणी			0	7	4	18	8	Parbhani
20	हिंगोली			0	1	3	7	10	Hingoli
21	बीड			1	8	19	22	26	Beed
22	नांदेड			0	7	36	35	17	Nanded
23	उस्मानाबाद			0	2	23	22	15	Osmanabad
24	लातूर			3	16	25	33	14	Latur
25	बुलढाणा			0	6	17	11	45	Buldhana
26	अकोला			2	12	17	11	55	Akola
27	वाशिम			0	3	9	1	12	Washim
28	अमरावती			2	17	42	21	65	Amravati
29	यवतमाळ			0	12	25	23	28	Yavatmal
30	वर्धा			1	8	15	1	62	Wardha
31	नागपूर			7	20	59	22	72	Nagpur
32	भंडारा			0	7	10	4	11	Bhandara
33	गोंदिया			1	6	8	8	21	Gondiya
34	चंद्रपूर			0	4	21	4	38	Chandrapur
35	गडचिरोली			0	3	8	6	15	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	0	0	52	264	829	859	1,152	Maharashtra State

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of schools according to classificatior

(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				प्राथमिक पूर्व/प्राथमिक कनिष्ठ मुलोद्योग शाळा Pre-primary/Primary/ Junior Basic Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	17	51	1,195	1,263	0	900	0	900	–	284	924	1,208	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	48	13	830	891	34	1,015	684	1,733	42	2,338	297	2,677	Thane
4	रायगड	11	2	343	356	14	747	50	811	2	1,867	73	1,942	Raigad
5	रत्नागिरी	–	1	317	320	4	1,095	17	1,116	1	1,564	32	1,597	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	–	194	195	3	550	8	561	1	911	32	944	Sindhudurg
7	नाशिक	44	6	671	721	62	1,212	110	1,384	7	1,839	112	1,958	Nashik
8	धुळे	24	2	304	330	8	146	82	236	6	881	105	992	Dhule
9	नंदुरबार	52	2	165	219	43	93	52	188	22	1,100	42	1,164	Nandurbar
10	जळगाव	16	12	558	586	29	580	74	683	18	1,261	151	1,430	Jalgaon
11	अहमदनगर	20	1	710	731	15	619	80	714	2	2,323	109	2,434	Ahmednagar
12	पुणे	26	37	996	1,059	17	1,249	236	1,502	9	2,543	266	2,818	Pune
13	सातारा	3	2	561	566	5	825	64	894	1	1,664	88	1,753	Satara
14	सांगली	–	1	525	526	3	613	69	685	2	1,052	106	1,160	Sangli
15	सोलापूर	4	4	667	675	3	867	148	1018	0	1,651	188	1,839	Solapur
16	कोल्हापूर	2	7	688	697	10	936	72	1018	3	943	146	1,092	Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	55	371	437	5	688	154	847	6	842	135	983	Aurangabad
18	जालना	1	32	173	206	0	688	36	724	1	512	62	575	Jalna
19	परभणी	2	42	176	220	0	502	70	572	1	466	57	524	Parbhani

20	हिंगोली	4	29	99	132	1	412	34	447	0	340	21	361	Hingoli
21	बीड	7	56	405	468	2	721	107	830	1	1121	67	1,189	Beed
22	नांदेड	10	71	342	423	21	983	244	1,248	1	930	163	1,094	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	51	275	327	–	547	68	615	0	388	53	441	Osmanabad
24	लातूर	–	50	438	488	–	604	134	738	0	532	122	654	Latur
25	बुलढाणा	2	44	288	334	3	567	27	597	1	829	74	904	Buldhana
26	अकोला	1	13	309	323	2	351	58	411	1	653	56	710	Akola
27	वाशिम	2	9	201	212	–	299	26	325	1	470	35	506	Washim
28	अमरावती	12	36	482	530	8	643	86	737	12	1,031	115	1,158	Amravati
29	यवतमाळ	19	42	393	454	15	747	83	845	11	1,164	92	1,267	Yavatmal
30	वर्धा	6	9	224	239	5	267	37	309	2	693	51	746	Wardha
31	नागपूर	8	39	652	699	3	575	153	731	7	1,293	444	1,744	Nagpur
32	भंडारा	3	38	216	257	1	250	45	296	3	504	84	591	Bhandara
33	गोंदिया	12	28	203	243	4	367	45	416	4	590	59	653	Gondiya
34	चंद्रपूर	16	25	327	368	7	568	90	665	3	1,012	88	1,103	Chandrapur
35	गडचिरोली	33	10	165	208	13	399	46	458	13	886	34	933	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**420**	**820**	**14,463**	**15,703**	**340**	**21,625**	**3,289**	**25,254**	**184**	**36,477**	**4,483**	**41,144**	**Maharashtra State**

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4

शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या

Number of School Teachers Classified by Department

(2001-02)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उच्च / उच्च-माध्यमिक शाळा High/Higher-secondary schools			माध्यमिक/वरिष्ठ-प्राथमिक शाळा Middle/Senior schools			प्राथमिक/पूर्व-प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary schools			अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी.एड्.) Teachers Training Colleges (B. Ed.)			एकूण बेरीज Grand Total			District
		पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	10,684	19,311	29,995	4,343	8,494	12,837	1,201	9,074	10,275	-	-	-	16,228	36,879	53,107	Mumbai
2	मुंबईउपनगर																Mumbai Suburban
3	ठाणे	7,022	7,538	14,560	4,674	10,244	14,918	2,835	4,500	7,335	-	-	-	14,531	22,282	36,813	Thane
4	रायगड	3,918	1,885	5,803	2,181	2,410	4,591	2,014	2,031	4,045	-	-	-	8,113	6,326	14,439	Raigad
5	रत्नागिरी	2,803	802	3,605	3,120	2,449	5,569	1,420	1,146	2,566	-	-	-	7,343	4,397	11,740	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,890	581	2,471	1,410	1,356	2,766	728	762	1,490	-	-	-	4,028	2,699	6,727	Sindhudurg
7	नाशिक	8,959	3,408	12,367	4,663	3,103	7,766	4,161	2,909	7,070	-	-	-	17,783	9,420	27,203	Nashik
8	धुळे	4,767	1,005	5,772	1,035	776	1,811	2,128	1,521	3,649	-	-	-	7,930	3,302	11,232	Dhule
9	नंदुरबार	2,493	461	2,954	750	322	1,072	2,353	805	3,158	-	-	-	5,596	1,588	7,184	Nandurbar
10	जळगाव	8,005	1,841	9,846	3,513	2,058	5,571	3,896	1,874	5,770	-	-	-	15,414	5,773	21,187	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,252	2,494	11,746	3,459	2,153	5,612	4,616	2,959	7,575	-	-	-	17,327	7,606	24,933	Ahmednagar
12	पुणे	11,485	8,648	20,133	4,838	6,599	11,437	3,963	6,088	10,051	-	-	-	20,286	21,335	41,621	Pune
13	सातारा	6,616	2,080	8,696	3,080	2,560	5,640	1,925	1,416	3,341	-	-	-	11,621	6,056	17,677	Satara
14	सांगली	5,520	1,823	7,343	3,616	2,545	6,161	1,998	1,885	3,883	-	-	-	11,134	6,253	17,387	Sangli
15	सोलापूर	8,063	2,233	10,296	5,149	2,857	8,006	3,475	2,188	5,663	-	-	-	16,687	7,278	23,965	Solapur
16	कोल्हापूर	7,441	2,098	9,539	5,031	2,634	7,665	2,197	1,542	3,739	-	-	-	14,669	6,274	20,943	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,208	1,982	6,190	3,969	2,449	6,418	1,668	1,496	3,164	-	-	-	9,845	5,927	15,772	Aurangabad
18	जालना	2,457	462	2,919	2,989	642	3,631	1,115	450	1,565	-	-	-	6,561	1,554	8,115	Jalna
19	परभणी	2,509	608	3,117	3,014	1,020	4,034	1,204	488	1,692	-	-	-	6,727	2,116	8,843	Parbhani
20	हिंगोली	1,640	235	1,875	2,317	448	2,765	728	166	894	-	-	-	4,685	849	5,534	Hingoli
21	बीड	5,380	857	6,237	3,808	1,553	5,361	2,317	798	3,115	-	-	-	11,505	3,208	14,713	Beed
22	नांदेड	5,620	1,115	6,735	4,992	1,895	6,887	2,334	844	3,178	-	-	-	12,946	3,854	16,800	Nanded

23	उस्मानाबाद	3,368	491	3,859	3,182	919	4,101	954	383	1,337	-	-	-	7,504	1,793	9,297	Osmanabad
24	लातूर	4,715	916	5,631	3,941	1,342	5,283	2,274	422	2,696	-	-	-	10,930	2,680	13,610	Latur
25	बुलढाणा	4,657	713	5,370	3,519	856	4,375	2,332	747	3,079	-	-	-	10,508	2,316	12,824	Buldhana
26	अकोला	3,367	1,200	4,567	1,198	951	2,149	1,598	1,255	2,853	-	-	-	6,163	3,406	9,569	Akola
27	वाशिम	2,192	362	2,554	1,610	449	2,059	949	302	1,251	-	-	-	4,751	1,113	5,864	Washim
28	अमरावती	5,155	2,257	7,412	2,972	2,211	5,183	2,032	1,686	3,718	-	-	-	10,159	6,154	16,313	Amravati
29	यवतमाळ	4,026	1,064	5,090	3,486	1,900	5,386	2,142	831	2,973	-	-	-	9,654	3,795	13,449	Yavatmal
30	वर्धा	2,819	1,141	3,960	1,203	862	2,065	1,127	984	2,111	-	-	-	5,149	2,987	8,136	Wardha
31	नागपूर	6,958	4,929	11,887	2,529	4,382	6,911	2,342	3,525	5,867	-	-	-	11,829	12,836	24,665	Nagpur
32	भंडारा	2,814	792	3,606	1,277	905	2,182	925	678	1,603	-	-	-	5,016	2,375	7,391	Bhandara
33	गोदिंया	2,666	589	3,255	2,034	762	2,796	1,321	349	1,670	-	-	-	6,021	1,700	7,721	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,277	1,466	5,743	3,012	1,411	4,423	1,718	1,114	2,832	-	-	-	9,007	3,991	12,998	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,336	443	2,779	2,038	576	2,614	1,353	462	1,815	-	-	-	5,727	1,481	7,208	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,70,082**	**77,830**	**2,47,912**	**1,03,952**	**76,093**	**1,80,045**	**69,343**	**57,680**	**1,27,023**	**0**	**0**	**0**	**3,43,377**	**2,11,603**	**5,54,980**	**Maharashtra State**

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण

तक्ता क्रमांक

विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या

(2001-

अ.क्र. Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior-Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	2,73,319	2,63,708	5,37,027	2,48,403	2,54,570	5,02,973
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	1,57,652	1,46,445	3,04,097	3,62,930	3,20,628	6,83,558
4	रायगड	64,111	59,742	1,23,853	82,490	78,404	1,60,894
5	रत्नागिरी	32,334	30,459	62,793	77,465	74,030	1,51,495
6	सिंधुदुर्ग	15,158	14,688	29,846	32,287	31,379	63,666
7	नाशिक	1,30,342	1,21,971	2,52,313	1,70,221	1,59,353	3,29,574
8	धुळे	70,455	67,486	1,37,941	35,142	29,389	64,531
9	नंदुरबार	51,079	48,721	99,800	31,871	24,404	56,275
10	जळगाव	1,16,682	1,00,455	2,17,137	1,14,082	1,02,581	2,16,663
11	अहमदनगर	1,35,340	1,25,660	2,61,000	1,09,844	1,01,002	2,10,846
12	पुणे	1,46,936	1,36,475	2,83,411	2,58,430	2,35,351	4,93,781
13	सातारा	63,713	58,039	1,21,752	96,967	89,777	1,86,744
14	सांगली	54,496	52,779	1,07,275	1,06,586	90,833	1,97,119
15	सोलापूर	1,04,376	96,498	2,00,874	1,57,445	1,46,264	3,03,709
16	कोल्हापूर	69,361	61,449	1,30,810	1,39,014	1,25,743	2,64,757
17	औरंगाबाद	70,899	63,215	1,34,114	1,73,400	1,57,663	3,31,063
18	जालना	33,594	29,545	63,139	95,353	89,823	1,85,176
19	परभणी	39086	32,751	71,837	88,891	88,617	1,77,508
20	हिंगोली	19,078	17,811	36,889	62,922	58,833	1,21,755
21	बीड	55,018	54,986	1,10,004	1,20,210	1,11,453	2,31,663
22	नांदेड	57,233	52,489	1,09,722	1,74,262	1,69,202	3,43,464
23	उस्मानाबाद	30,997	26,687	57,684	75,281	74,067	1,49,348
24	लातूर	68,134	69,758	1,37,892	1,15,150	1,11,744	2,26,894
25	बुलढाणा	59,534	55,432	1,14,966	88,885	82,164	1,71,049
26	अकोला	41,576	40,711	82,287	59,053	55,326	1,14,379
27	वाशिम	28,517	25,993	54,510	43,033	39,440	82,473
28	अमरावती	66,557	63,219	1,29,776	99,122	90,162	1,89,284
29	यवतमाळ	62,232	55,576	1,17,808	1,15,703	1,07,323	2,23,026
30	वर्धा	31,073	30,271	61,344	33,542	29,778	63,320
31	नागपूर	1,11,949	1,07,648	219,597	120,420	1,11,456	2,31,876
32	भंडारा	27,899	26,537	54,436	40,726	38,799	79,525
33	गोदिंया	24,675	24,975	49,650	57,035	54,367	1,11,402
34	चंद्रपूर	48,451	45,376	93,827	82,843	77,963	1,60,806
35	गडचिरोली	21,048	20,283	41,331	45,344	41,572	86,916
	महाराष्ट्र राज्य	23,82,904	22,27,838	46,10,742	37,14,352	34,53,460	71,67,812

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No. 5.5

Number of Students by Department

-02)

माध्यमिक/ उच्च माध्यमिक शाळा High/Higher Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
5,64,480	4,57,583	10,22,063	-	-	-	-	-	-	Mumbai / Mumbai Suburban
3,03,712	2,58,013	5,61,725	-	-	-	-	-	-	Thane
1,10,331	90,906	2,01,237	-	-	-	-	-	-	Raigad
69,379	50,787	1,20,166	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri
37,986	33,327	71,313	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
2,40,611	2,12,247	4,52,858	-	-	-	-	-	-	Nashik
1,07,187	86,591	1,93,778	-	-	-	-	-	-	Dhule
57,732	46,115	1,03,847	-	-	-	-	-	-	Nandurbar
2,10,560	1,61,675	3,72,235	-	-	-	-	-	-	Jalgaon
2,41,207	1,98,355	4,39,562	-	-	-	-	-	-	Ahmednagar
3,69,907	3,52,359	7,22,266	-	-	-	-	-	-	Pune
1,57,973	1,27,996	2,85,969	-	-	-	-	-	-	Satara
1,36,841	1,18,552	2,55,393	-	-	-	-	-	-	Sangli
1,93,249	1,49,210	3,42,459	-	-	-	-	-	-	Solapur
1,77,675	1,43,513	3,21,188	-	-	-	-	-	-	Kolhapur
1,37,528	1,10,903	2,48,431	-	-	-	-	-	-	Aurangabad
77,533	47,997	1,25,530	-	-	-	-	-	-	Jalna
67,134	48,540	1,15,674	-	-	-	-	-	-	Parbhani
41,030	27,062	68,092	-	-	-	-	-	-	Hingoli
1,30,292	96,648	2,26,940	-	-	-	-	-	-	Beed
1,41,733	1,07,657	2,49,390	-	-	-	-	-	-	Nanded
74,129	59,372	1,33,501	-	-	-	-	-	-	Osmanabad
1,31,530	1,06,942	2,38,472	-	-	-	-	-	-	Latur
1,23,334	92,916	2,16,250	-	-	-	-	-	-	Buldhana
91,151	80,695	1,71,846	-	-	-	-	-	-	Akola
61,040	43,567	1,04,607	-	-	-	-	-	-	Washim
1,32,427	1,26,098	2,58,525	-	-	-	-	-	-	Amravati
1,04,073	84,454	1,88,527	-	-	-	-	-	-	Yavatmal
68,020	66,942	1,34,962	-	-	-	-	-	-	Wardha
212,859	2,00,435	4,13,294	-	-	-	-	-	-	Nagpur
66,986	64,599	1,31,585	-	-	-	-	-	-	Bhandara
62,147	60,072	1,22,219	-	-	-	-	-	-	Gondiya
1,05,041	97,224	2,02,265	-	-	-	-	-	-	Chandrapur
52,353	42,214	94,567	-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
48,59,170	**40,51,566**	**89,10,736**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**Maharashtra State**

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जातींच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/

(2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior-Primary School मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई }	26,339	23,119	49,458	49,566	47,649	97,215
2	मुंबई उपनगर }						
3	ठाणे	9,780	9,087	18,867	43,981	40,847	84,828
4	रायगड	4,576	4,171	8,747	5,915	5,800	11,715
5	रत्नागिरी	2,434	2,450	4,884	7,046	6,862	13,908
6	सिंधुदुर्ग	941	945	1,886	2,650	2,610	5,260
7	नाशिक	11,344	11,655	22,999	17,434	15,952	33,386
8	धुळे	5,378	5,068	10,446	2,469	2,406	4,875
9	नंदुरबार	2,112	1,915	4,027	768	653	1,421
10	जळगाव	14,438	13,246	27,684	11,129	10,458	21,587
11	अहमदनगर	20,188	18,803	38,991	15,507	14,513	30,020
12	पुणे	19,933	19,693	39,626	51,283	47,296	98,579
13	सातारा	7,850	7,240	15,090	12,996	12,297	25,293
14	सांगली	7,972	7,764	15,736	15,597	13,653	29,250
15	सोलापूर	24,911	16,010	40,921	21,572	27,350	48,922
16	कोल्हापूर	8,538	7,893	16,431	20,417	20,482	40,899
17	औरंगाबाद	11,134	9,918	21,052	25,692	23,014	48,706
18	जालना	5,562	5,049	10,611	15,922	14,453	30,375
19	परभणी	6,577	5,635	12,212	15,816	15,207	31,023
20	हिंगोली	3,671	4,050	7,721	13,828	12,257	26,085
21	बीड	7,947	7,824	15,771	19,775	19,164	38,939
22	नांदेड	13,201	13,359	26,560	42,437	41,404	83,841
23	उस्मानाबाद	4,971	4,360	9,331	13,579	13,258	26,837
24	लातूर	13,106	11,207	24,313	20,951	21,409	42,360
25	बुलढाणा	12,545	11,728	24,273	19,124	17,512	36,636
26	अकोला	19,654	19,023	38,677	7,556	7,178	14,734
27	वाशिम	5,566	5,574	11,140	10,380	8,834	19,214
28	अमरावती	14,874	14,121	28,995	18,331	17,369	35,700
29	यवतमाळ	8,039	7,245	15,284	15,803	14,956	30,759
30	वर्धा	5,310	5,282	10,592	5,732	5,135	10,867
31	नागपूर	24,933	23,636	48,569	30,724	28,216	58,940
32	भंडारा	5,366	4,961	10,327	6,686	6,260	12,946
33	गोंदिया	3,322	3,308	6,630	8,065	7,641	15,706
34	चंद्रपूर	8,422	8,566	16,988	14,031	13,364	27,395
35	गडचिरोली	5,320	5,083	10,403	2,074	2,210	4,284
	महाराष्ट्र राज्य	3,46,254	3,18,988	6,65,242	5,84,836	5,57,669	11,42,505

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No. 5.6

Number of Schedule Castes Students by Department

-02)

माध्यमिक/ उच्चमाध्यमिक शाळा High/Higher-Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
54,147	41,915	96,062			0			0	Mumbai / Mumbai Suburban
27,048	22,332	49,380			0			0	Thane
8,331	6,828	15,159			0			0	Raigad
6,464	4,838	11,302			0			0	Ratnagiri
2,871	2,291	5,162			0			0	Sindhudurg
24,135	20,451	44,586			0			0	Nashik
8,821	6,699	15,520			0			0	Dhule
3,575	2,955	6,530			0			0	Nandurbar
22,322	20,107	42,429			0			0	Jalgaon
30,817	24,207	55,024			0			0	Ahmednagar
57,512	42,164	99,676			0			0	Pune
18,098	14,429	32,527			0			0	Satara
17,002	13,805	30,807			0			0	Sangli
29,588	20,583	50,171			0			0	Solapur
22,959	17,895	40,854			0			0	Kolhapur
16,504	14,412	30,916			0			0	Aurangabad
11,174	6,647	17,821			0			0	Jalna
11,170	8,867	20,037			0			0	Parbhani
8,141	5,442	13,583			0			0	Hingoli
18,354	12,812	31,166			0			0	Beed
36,903	26,585	63,488			0			0	Nanded
12,279	9,460	21,739			0			0	Osmanabad
27,409	20,283	47,692			0			0	Latur
24,826	17,371	42,197			0			0	Buldhana
22,711	19,004	41,715			0			0	Akola
13,166	9,558	22,724			0			0	Washim
28,703	27,394	56,097			0			0	Amravati
16,134	13,268	29,402			0			0	Yavatmal
13,060	12,477	25,537			0			0	Wardha
52,190	48,163	1,00,353			0			0	Nagpur
14,066	12,859	26,925			0			0	Bhandara
10,480	9,682	20,162			0			0	Gondiya
20,916	19,570	40,486			0			0	Chandrapur
8,023	6,608	14,631			0			0	Gadchiroli
6,99,899	5,61,961	12,61,860	0	0	0	0	0	0	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/
तक्ता क्रमांक/
अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2001-

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior-Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	3,517	3,243	6,760	7,897	7,543	15,440
2	मुबई उपनगर						
3	ठाणे	49,102	42,387	91,489	57,835	45,684	1,03,519
4	रायगड	11,281	10,533	21,814	9,398	6,829	16,227
5	रत्नागिरी	323	266	589	1,059	852	1,911
6	सिंधुदुर्ग	53	56	109	100	121	221
7	नाशिक	42,669	41,243	83,912	53,321	44,007	97,328
8	धुळे	23,978	20,622	44,600	11,490	7,997	19,487
9	नंदुरबार	37,805	34,745	72,550	20,395	14,878	35,273
10	जळगाव	21,302	17,872	39,174	15,138	12,235	27,373
11	अहमदनगर	16,037	14,289	30,326	9,064	7,375	16,439
12	पुणे	8,041	7,419	15,460	13,003	11,480	24,483
13	सातारा	597	492	1,089	979	892	1,871
14	सांगली	335	300	635	512	409	921
15	सोलापूर	2,729	2,502	5,231	5,238	4,635	9,873
16	कोल्हापूर	857	715	1,572	1,137	1,020	2,157
17	औरंगाबाद	2,490	2,262	4,752	8,758	7,283	16,041
18	जालना	1,123	1,009	2,132	2,037	1,875	3,912
19	परभणी	1,466	1,246	2,712	2,990	2,757	5,747
20	हिंगोली	1,990	1,925	3,915	6,497	5,284	11,781
21	बीड	966	833	1,799	1,907	1,593	3,500
22	नांदेड	6,238	5,876	12,114	20,849	19,201	40,050
23	उस्मानाबाद	1,317	1,208	2,525	2,834	2,733	5,567
24	लातूर	3,870	2,635	6,505	2,827	3,769	6,596
25	बुलढाणा	3,093	2,352	5,445	6,195	5,795	11,990
26	अकोला	3,116	2,968	6084	5,123	4,774	9,897
27	वाशिम	2,234	2,202	4,,436	3,444	2,936	6,380
28	अमरावती	13,958	13,475	27,433	22,469	19,426	41,895
29	यवतमाळ	16,134	14,857	30,991	26,101	24,279	50,380
30	वर्धा	5,625	5,642	11,267	6,251	5,566	11,817
31	नागपूर	17,589	15,762	33,351	11,226	10,849	22,075
32	भंडारा	2,918	2,826	5,744	4,203	4,088	8,291
33	गोदिंया	4,229	4,349	8,578	11,093	10,401	21,494
34	चंद्रपूर	8,005	8,171	16,176	16,506	14,939	31,445
35	गडचिरोली	18,926	17,621	36,547	7,939	6,445	14,384
	महाराष्ट्र राज्य	3,33,913	3,03,903	6,37,816	3,75,815	3,19,950	6,95,765

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No. 5.7

Number of Scheduled Tribes Students by Department

02)

माध्यमिक उच्च-माध्यमिक शाळा Secondary/Higher-Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
5,493	4,578	10,071			0			0	Mumbai / Mumbai suburban
32,524	19,784	52,308			0			0	Thane
4,875	2,977	7,852			0			0	Raigad
493	301	794			0			0	Ratnagiri
158	94	252			0			0	Sindhudurg
32,701	22,247	54,948			0			0	Nashik
18,254	12,515	30,769			0			0	Dhule
28,383	19,041	47,424			0			0	Nandurbar
21,506	13,661	35,167			0			0	Jalgaon
14,154	9,079	23,233			0			0	Ahmednagar
12,776	10,882	23,658			0			0	Pune
1,377	914	2,291			0			0	Satara
1,013	788	1,801			0			0	Sangli
4,152	2,867	7,019			0			0	Solapur
1,153	813	1,966			0			0	Kolhapur
4,433	2,777	7,210			0			0	Aurangabad
1,897	1,237	3,134			0			0	Jalna
2,140	1,802	3,942			0			0	Parbhani
3,744	1,942	5,686			0			0	Hingoli
1,640	1,054	2,694			0			0	Beed
14,201	11,053	25,254			0			0	Nanded
1,596	883	2,479			0			0	Osmanabad
4,889	3,607	8,496			0			0	Latur
4,529	2,705	7,234			0			0	Buldhana
6,040	4,984	11,024			0			0	Akola
3,780	2,339	6,119			0			0	Washim
15,121	11,680	26801			0			0	Amravati
15,712	12,611	28,323			0			0	Yavatmal
8,209	8,325	16,534			0			0	Wardha
31,927	27,615	59,542			0			0	Nagpur
5,294	5,250	10,544			0			0	Bhandara
10,169	9,544	19,713			0			0	Gondiya
14,591	12,475	27,066			0			0	Chandrapur
17,978	13,281	31,259			0			0	Gadchiroli
3,46,902	**2,55,705**	**6,02,607**	**0**	**8,590**	**0**	**0**	**0**	**0**	**Maharashtra State**

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/
तक्ता क्रमांक/
शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/
(2001-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School संस्था Institution	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School विद्यार्थी Enrolment	प्राथमिक शाळा Primary School संस्था Institution	प्राथमिक शाळा Primary School विद्यार्थी Enrolment	माध्यमिक शाळा Secondary School संस्था Institution	माध्यमिक शाळा Secondary School विद्यार्थी Enrolment	उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary Classes संस्था Institution	उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary Classes विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	307	19428	2108	1040000	1074	761985	189	260078
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	3,654	204124	4410	987655	750	362960	141	198765
4	रायगड	2,412	155354	2753	284747	282	95597	74	105640
5	रत्नागिरी	1,780	68339	2713	214268	268	66138	52	52028
6	सिंधुदुर्ग	1,093	25,900	1,505	93,512	159	41,227	36	30,086
7	नाशिक	445	4,241	3,342	5,61,887	594	2,69,513	127	1,83,345
8	धुळे	985	66,867	1,228	2,02,472	230	83,162	100	1,10,616
9	नंदुरबार	125	4,556	1,352	1,56,075	173	48,943	46	54,904
10	जळगाव	2,438	1,22,312	2,113	4,33,800	464	2,16,295	122	1,55,940
11	अहमदनगर	3,062	1,34,211	3,148	4,71,646	594	2,54,399	137	1,85,163
12	पुणे	3,939	1,20,186	4,320	7,77,192	846	3,74,315	213	3,47,951
13	सातारा	2,352	85,882	2,647	3,08,496	462	1,67,497	104	1,18,472
14	सांगली	1,860	60,516	1,845	3,04,694	428	1,45,275	100	1,10,118
15	सोलापूर	2,019	85,177	2,857	5,04,563	570	2,12,607	105	1,29,852
16	कोल्हापूर	2,054	91,376	2,110	3,95,567	585	1,94,992	112	1,26,196
17	औरंगाबाद	2,139	1,41,624	1,830	4,65,177	370	1,65,368	67	83,063
18	जालना	225	7,766	1,299	2,48,315	169	76,740	37	48,790
19	परभणी	478	16,225	1,096	2,49,345	184	72,105	36	43,569
20	हिंगोली	1,225	53,859	808	1,58,644	117	50,274	15	17,818
21	बीड	2,298	1,33,494	2,019	3,41,667	396	1,49,490	72	77,450
22	नांदेड	367	9,986	2,342	4,53,186	324	1,43,996	99	1,05,394
23	उस्मानाबाद	210	6,380	1,056	2,07,032	285	87,167	42	46,334
24	लातूर	158	11,707	1,392	3,64,786	367	1,41,285	121	97,187
25	बुलढाणा	529	16,550	1,501	2,86,015	242	98,323	92	1,17,927
26	अकोला	1,011	44,663	1,121	1,96,666	230	78,725	93	93,121
27	वाशिम	975	23,496	831	1,36,983	143	40,910	69	63,697
28	अमरावती	983	29,290	1,895	3,19,060	376	1,22,145	154	1,36,380
29	यवतमाळ	2,206	1,64,436	2,112	3,40,834	362	99,334	92	89,193
30	वर्धा	923	25,135	1,055	1,24,664	167	62,227	72	72,735
31	नागपूर	976	38,616	2,475	4,51,473	519	2,65,038	180	1,48,256
32	भंडारा	1,007	50,415	867	1,33,961	166	54,745	91	76,840
33	गोंदिया	1,041	35,253	1,069	1,61,052	165	52,409	78	69,810
34	चंद्रपूर	2,216	1,16,478	1,768	2,54,633	284	1,09,808	84	92,457
35	गडचिरोली	1,412	1,19,483	1,391	1,28,247	151	43,740	57	50,827
	महाराष्ट्र राज्य	46,410	23,13,327	66,398	1,17,78,554	12,494	52,10,734	3,209	37,00,002

EDUCATION

TABLE No. 5.8

Institutions and Enrolment by Type of Education

02)

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था (२) अभिमत विद्यापीठ संस्था University teaching Departments (1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University District		सर्वसाधारण शिक्षण महाविद्यालय (कला, वाणिज्य व शास्त्र) General Education Colleges (Arts, Commerce and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये Commerce Colleges पदवीपूर्व स्तर Under Gaduate Level		
संस्था Institution (11)	विद्यार्थी Enrolment (12)	संस्था Institution (13)	विद्यार्थी Enrolment (14)	संस्था Institution (15)	विद्यार्थी Enrolment (16)	District (2)
6	12,449	94	1,63,037	3	83	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	3	83	--	Thane
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	1	26	--	Raigad
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Ratnagiri
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Sindhudurg
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Nashik
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Dhule
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Nandurbar
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Jalgaon
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Ahmednagar
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	1	115		Pune
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Satara
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	1	67		Sangli
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Solapur
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Kolhapur
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Aurangabad
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Jalna
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Parbhani
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Hingoli
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Beed
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Nanded
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Osmanabad
N.A. N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Latur
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Buldhana
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Akola
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Washim
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Amravati
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Yavatmal
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Wardha
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Nagpur
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Bhandara
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Gondiya
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Chandrapur
N.A.N.A.	N.A.	N.A.	--	--		Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	291	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	शिक्षकांना प्रशिक्षण/ Training of Teachers							
		पदवी स्तर/Degree level				पदविका स्तर/Diploma Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी/ B. Ed.		शारिरीक शिक्षण/ Physical Education		शिक्षणशास्त्र पदविका/ D. Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र/ Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	18	1,135	2	626
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,110	1	46
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	416	1	85
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	638	1	26
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	283	0	0
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	592	2	202
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	511	2	100
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	74	0	0
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	407	3	154
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	705	1	74
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,109	3	898
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	795	0	0
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	538	1	162
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	997	4	105
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	575	1	192
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	664	1	97
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	361	1	21
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	149	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	210	--	--
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	548	1	90
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	491	1	54
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	401	--	--
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	798	1	41
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	244	--	--
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	385	--	--
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	124	--	--
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	548	1	147
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	410	--	--
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	338	1	30
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	20	1,045	--	--
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	329	--	--
33	गोदिंया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	154	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	384	--	--
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	308	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	280	17,776	29	3,150

TABLE No. 5.8—*contd.*

शिक्षकांना प्रशिक्षण/Training of Teachers								
इतर प्रकारच्या आंग्ल-भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर/ School Level		कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कुट पालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				
		हस्तव्यवसाय शिक्षक प्रशिक्षण Handicraft Teachers Training		पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
संस्था Institution (25)	विद्यार्थी Enrolment (26)	संस्था Institution (27)	विद्यार्थी Enrolment (28)	संस्था Institution (29)	विद्यार्थी Enrolment (30)	संस्था Institution (31)	विद्यार्थी Enrolment (32)	District (2)
1	76	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Mumbai / Mumbai Suburban
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	306	Thane
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Raigad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	197	Ratnagiri
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	124	Sindhudurg
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	485	Nashik
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	368	Dhule
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	512	Nandurbar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Jalgaon
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	104	Ahmednagar
1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	113	Pune
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Satara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	195	Sangli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	168	Solapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	384	Kolhapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	357	Aurangabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	362	Jalna
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	388	Parbhani
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	285	Hingoli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	95	Beed
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	410	Nanded
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Osmanabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	345	Latur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	368	Buldhana
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	151	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	266	Washim
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	315	Amravati
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	106	Yavatmal
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	290	Wardha
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	272	Nagpur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	108	Bhandara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	121	Gondiya
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	211	Chandrapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	102	Gadchiroli
2	**116**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**N.A.**	**81**	**8262**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	कायदा/Law		संगीत, ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts					
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदविका स्तर Diploma Level		शालेय स्तर School Level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	144
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	58
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	83
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	60
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	43
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	219
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	64
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	136
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	20
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	79
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	41
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	77
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	- -	- -
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	14	1024

TABLE No. 5.8—*contd.*

वैद्यकीय,परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र/Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर/Degree Level								District
विषम चिकित्सा Allopathy		आयुर्वेद Ayurved		दंतवैद्यक/युनानी Dental/Unani		समचिकित्सा Homeopathy		
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	वैद्यकीय शुश्रुषा, प्रसुतीशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy							
		पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate level				इतर प्रकारच्या संस्था/ Degree level			
		समचिकित्सा Allopathy		परिचर्या Nursing		पदवी स्तर Graduate level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate level	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)
1	मुंबई								
2	मुंबईउपनगर	N.A.	N.A.	19	1222	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	152	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायगड	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	1	37	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
7	नाशिक	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	धुळे	N.A.	N.A.	1	115	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	92	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	पुणे	N.A.	N.A.	5	315	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	सातारा	N.A.	N.A.	2	196	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांगली	N.A.	N.A.	1	57	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3	231	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	1	136	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	2	225	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	जालना	N.A.	N.A.	1	28	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	परभणी	N.A.	N.A.	1	19	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
21	बीड	N.A.	N.A.	1	39	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	नांदेड	N.A.	N.A.	1	122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1	36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	लातूर	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	वाशिम	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	56	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	वर्धा	N.A.	N.A.	2	58	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	नागपूर	N.A.	N.A.	7	1006	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	गोदिंया	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	- -	- -	- -	N.A.	N.A.	N.A.
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	62	4692	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 5.8—*contd.*

इतर प्रकारच्या संस्था/Other Types of Institutions						
इतर Other		शालेय स्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवी स्तर Research Institutions/ Degree Level		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune.
RC 4145–28*a*

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers

(2000-01)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पूर्व प्राथमिक / प्राथमिक / माध्यमिक	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers: पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total	एकूण शिक्षक Total Number of Teachers: पुरुष Male	स्त्री Female	एकूण Total	पटावरील विद्यार्थी Enrolment	Pre-Primary / Primary, / Secondary	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
1	मुंबई										Mumbai
		पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	300	300	18,015	Pre-Primary	
		प्राथमिक	6,352	17,377	23,729	6,402	17,655	24,057	10,18,207	Primary	
2	मुंबईउपनगर	माध्यमिक(उ.मा.सह)	10,386	18,729	29,115	10,615	19,305	29,920	10,19,266	Secondary (including H. Sec.)	Mumbai Suburban
3	ठाणे	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	4	3,690	3,694	2,18,775	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक	7,097	13,031	20,128	7,682	14,493	22,175	9,56,888	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6,932	7,373	14,305	7,094	7,724	14,818	5,74,708	Secondary (including H. Sec.)	
4	रायगड	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	2,343	2,343	1,49,018	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिक	4,179	3,968	8,147	4,400	4,327	8,727	2,89,234	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3,908	1,821	5,729	3,992	1,899	5,891	1,96,674	Secondary (including H. Sec.)	
5	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	1,750	1,750	68,716	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिक	4,684	3,527	8,211	4,799	3,698	8,497	2,18,923	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,834	825	3,659	2,843	832	3,675	1,20,387	Secondary (including H. Sec.)	
6	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक	–	–	–	13	1,094	1,107	26,524	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिक	2,151	2,140	4,291	2,194	2,171	4,365	94,372	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,919	537	2,456	1,919	537	2,456	71,126	Secondary (including H. Sec.)	
7	नाशिक	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	438	438	4,633	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिक	8,551	6,173	14,724	8,927	6,313	15,240	5,91,603	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	8,564	2,929	11,493	8,689	3,066	11,755	4,31,565	Secondary (including H. Sec.)	
8	धुळे	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	1,033	1,033	59,316	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिक	3,066	2,107	5,173	3,087	2,140	5,227	1,91,764	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,760	943	5,703	4,792	954	5,746	1,89,361	Secondary (including H. Sec.)	
9	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक	--	--	--	--	255	255	7,585	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक	3,198	1,094	4,292	3,339	1,160	4,499	1,59,502	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,462	448	2,910	2,484	455	2,939	1,01,457	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
9	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	255	255	7,585	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक	3,198	1,094	4,292	3,339	1,160	4,499	1,59,502	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,462	448	2,910	2,484	455	2,939	1,01,457	Secondary (including H. Sec.)	
10	जळगाव	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,385	2,385	1,29,965	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिक	7,532	3,888	11,420	7,675	3,996	11,671	4,41,786	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	8,338	1,686	10,024	8,355	1,692	10,047	4,01,617	Secondary (including H. Sec.)	
11	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	0	3,158	3,158	1,40,596	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिक	8,050	4,900	12,950	8,201	5,005	13,206	4,71,740	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	8,937	2,166	11,103	9,139	2,246	11,385	4,30,376	Secondary (including H. Sec.)	
12	पुणे	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,692	2,692	67,168	Pre-Primary	Pune
		प्राथमिक	8,476	11,555	20,031	8,879	12,087	20,966	7,54,304	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	10,048	7,324	17,372	10,172	7,458	17,630	6,11,646	Secondary (including H. Sec.)	
13	सातारा	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,320	2,320	90,523	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिक	5,808	4,451	10,259	5,925	4,548	10,473	3,15,300	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6,348	1,969	8,317	6,407	2,014	8,421	2,76,789	Secondary (including H. Sec.)	
14	सांगली	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,360	1,360	61,928	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिक	5,132	3,975	9,107	5,217	4,079	9,296	3,09,056	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,334	1,681	7,015	5,350	1,696	7,046	2,41,781	Secondary (including H. Sec.)	
15	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,019	2,019	85,177	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिक	8,602	4,905	13,507	8,709	5,012	13,721	5,08,292	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,494	1,767	9,261	7,531	1,794	9,325	3,46,301	Secondary (including H. Sec.)	
16	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,909	1,909	26,502	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिक	7,206	4,178	11,384	7,269	4,240	11,509	4,03,125	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,138	2,002	9,140	7,180	2,018	9,198	3,15,536	Secondary (including H. Sec.)	
17	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक	–	–	–	6	2,101	2,107	2,64,216	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिक	5,359	3,864	9,223	5,802	4,242	10,044	4,67,820	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,127	2,062	6,189	4,158	2,073	6,231	2,34,428	Secondary (including H. Sec.)	
18	जालना	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	417	417	17,328	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिक	4,060	1,060	5,120	4,315	1,133	5,448	2,65,243	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	2,279	411	2,690	2,315	422	2,737	1,15,149	Secondary (including H. Sec.)	
19	परभणी	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	453	453	18,149	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिक	3,960	1,350	5,310	4,298	1464	5762	2,54,901	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	2,288	573	2,861	2,351	581	2932	1,10,187	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
20	हिंगोली	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,673	1,673	65,113	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिक	2,893	619	3,512	3,137	672	3,809	1,61,557	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	1,528	192	1,720	1,584	202	1,786	64,595	Secondary (including H. Sec.)	
21	बीड	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,338	2,338	1,41,268	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिक	5,942	2,188	8,130	6,303	2,326	8,629	3,46,035	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,015	790	5,805	5,071	799	5,870	2,16,165	Secondary (including H. Sec.)	
22	नांदेड	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	503	503	12,543	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक	8,053	2,664	10,717	8,423	2,810	11,233	4,63,564	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	5,274	1,023	6,297	5,304	1,032	6,336	2,42,638	Secondary (including H. Sec.)	
23	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	221	221	6,188	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक	4,267	1,240	5,507	4,380	1,266	5,646	2,14,423	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	3,234	458	3,692	3,255	467	3,722	1,27,711	Secondary (including H. Sec.)	
24	लातूर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	178	178	16,127	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक	5,955	1,655	7,610	6,233	1,805	8,038	3,57,968	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	4,868	983	5,851	4,939	1,001	5,940	2,32,438	Secondary (including H. Sec.)	
25	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	529	529	16,550	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक	5,819	1,441	7,260	5,946	1,529	7,475	2,98,291	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	4,496	670	5,166	4,553	688	5,241	2,12,738	Secondary (including H. Sec.)	
26	अकोला	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,658	1,658	85,787	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक	2,891	2,014	4,905	2,953	2,189	5,142	2,22,641	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	3,231	1,101	4,332	3,261	1,130	4,391	1,65,653	Secondary (including H. Sec.)	
27	वाशिम	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	968	968	24,832	Pre-Primary	Washim
		प्राथमिक	2,455	699	3,154	2,498	746	3,244	1,43,640	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	2112	339	2,451	2,153	347	2,500	1,01,578	Secondary (including H. Sec.)	
28	अमरावती	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	987	987	34,193	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिक	4,931	3,502	8,433	5,064	3,576	8,640	3,22,910	Primary	
		माध्यमिक (उ.मा.सह)	5,001	2,195	7,196	5,046	2,215	7,261	2,53,198	Secondary (including H. Sec.)	
29	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	2,220	2,220	1,12,403	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक	5581	2546	8127	5745	2,656	8,401	3,60,445	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3892	1007	4899	3935	1,018	4,953	1,80,725	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
30	वर्धा	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	12	926	938	25,172	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक	2,426	1,765	4,191	2,457	1,840	4,297	1,30,537	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,800	1,112	3,912	2,813	1,122	3,935	1,33,026	Secondary (including H. Sec.)	
31	नागपूर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	972	972	35,168	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक	4,881	7,821	12,702	4,888	8,028	12,916	4,51,294	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,085	4,909	11,994	7,198	5,010	12,208	4,02,995	Secondary (including H. Sec.)	
32	भंडारा	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,048	1,048	52,680	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक	2,278	1,546	3,824	2,321	1,595	3,916	1,34,032	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,809	771	3,580	2,847	755	3,602	1,27,769	Secondary (including H. Sec.)	
33	गोदिंया	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	14	1,043	1,057	41,536	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिक	3,244	1,086	4,330	3,324	1,184	4,508	1,61,934	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,615	581	3,196	2,636	585	3,221	1,17,899	Secondary (including H. Sec.)	
34	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,987	1,987	23,596	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक	4,298	2,295	6,593	4,680	2,550	7,230	2,53,878	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,184	1,441	5,625	4,243	1,456	5,699	1,96,126	Secondary (including H. Sec.)	
35	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक	..	..	..	..	1,363	1,363	1,18,830	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक	2,655	866	3,521	3,484	1,049	4,533	1,22,134	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,156	397	2,553	2,263	429	2,692	88,396	Secondary (including H. Sec.)	
	महाराष्ट्र राज्य	**पूर्व प्राथमिक**	..	..	..	**49**	**48,331**	**48,380**	**22,66,120**	**Pre-Primary**	**Maharashtra State**
		प्राथमिक	**1,72,032**	**1,27,490**	**2,99,522**	**1,78,956**	**1,33,584**	**3,12,540**	**1,18,57,343**	**Primary**	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	**1,64,396**	**73,215**	**2,37,611**	**1,66,487**	**75,022**	**2,41,509**	**86,52,004**	**Secondary (including H. Sec.)**	

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /

तक्ता क्रमांक/

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील
Number of Students in Pre-Primary, Primary

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	पूर्व प्राथमिक Pre-Primary (3)	इयत्ता १ली Std.I (4)	इयत्ता २री Std.II (5)	इयत्ता ३री Std.III (6)	इयत्ता ४थी Std.IV (7)	इयत्ता ५वी Std.V (8)
1	मुंबई	19,428	2,18,145	2,12,612	2,04,103	2,00,854	2,26,556
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	2,04,124	1,86,808	1,75,614	1,71,230	1,64,830	1,72,529
4	रायगड	1,55,354	60,014	52,418	51,014	50,143	53,619
5	रत्नागिरी	68,339	34,221	33,701	35,372	36,155	37,944
6	सिंधुदुर्ग	25,900	15,730	16,015	16,351	15,977	16,842
7	नाशिक	4,241	1,22,388	1,14,219	1,10,391	1,09,160	1,18,751
8	धुळे	66,867	51,728	45,294	43,486	40,474	37,395
9	नंदुरबार	4,556	38,536	34,760	32,814	30,471	24,150
10	जळगाव	1,22,312	92,955	88,261	86,301	85,121	84,840
11	अहमदनगर	1,34,211	1,01,720	94,974	96,622	93,355	98,582
12	पुणे	1,20,186	1,48,903	1,43,366	1,45,511	1,40,124	1,61,934
13	सातारा	85,882	56,984	55,748	57,335	56,201	62,478
14	सांगली	60,516	57,556	55,416	55,555	54,818	59,584
15	सोलापूर	85,177	1,00,946	95,404	93,541	92,008	91,369
16	कोल्हापूर	91,376	72,314	69,596	71,689	70,489	71,825
17	औरंगाबाद	1,41,624	85,899	83,492	85,610	81,594	81,100
18	जालना	7,766	45,807	43,732	44,382	45,081	48,296
19	परभणी	16,225	49,488	44,900	45,227	46,377	43,061
20	हिंगोली	53,859	30,157	26,997	27,380	28,741	28,650
21	बीड	1,33,494	74,558	63,601	62,526	64,127	65,538
22	नांदेड	9,988	95,681	86,523	88,467	84,544	77,018
23	उस्मानाबाद	6,380	39,915	34,909	35,458	36,120	38,480
24	लातूर	11,707	73,768	66,146	61,571	54,811	72,434
25	बुलढाणा	16,550	56,262	53,316	52,639	51,576	55,761
26	अकोला	44,663	36,408	37,158	38,436	37,726	39,528
27	वाशिम	23,496	26,564	25,806	26,068	25,223	27,420
28	अमरावती	29,290	59,791	59,836	59,894	58,194	63,436
29	यवतमाळ	1,84,436	66,976	60,245	60,031	56,481	58,636
30	वर्धा	25,135	24,660	23,931	24,481	24,337	26,342
31	नागपूर	38,616	91,212	91,652	94,092	94,549	88,347
32	भंडारा	50,415	25,176	24,893	24,885	23,690	24,670
33	गोंदिया	35,253	28,881	28,209	27,179	26,646	26,724
34	चंद्रपूर	1,16,478	46,851	45,576	46,260	44,696	47,645
35	गडचिरोली	1,19,483	25,872	24,764	24,011	21,546	21,543
	महाराष्ट्र राज्य	23,13,327	23,42,880	22,13,084	21,99,912	21,46,239	22,53,027

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No.5.10

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (३०.९.२००१)

and Secondary Schools by Standard (30.9.2001)

इयत्ता ६वी Std.VI (9)	इयत्ता ७वी Std.VII (10)	इयत्ता ८वी Std.VIII (11)	इयत्ता ९वी Std.IX (12)	इयत्ता १०वी Std.X (13)	इयत्ता ११वी Std.XI (14)	इयत्ता १२वी Std.XII (15)	एकूण Grand Total (16)	Districts (2)
2,20,367	2,06,425	1,97,697	1,72,810	1,28,277	1,06,767	93,771	22,07,812	Mumbai Mumbai Suburban
1,64,381	1,45,191	1,25,181	1,09,494	76,608	51,334	42,024	17,89,348	Thane
52,973	44,727	38,958	36,661	23,830	13,444	11,720	6,44,875	Raigad
38,319	34,963	29,467	25,571	18,363	8,633	6,976	4,08,024	Ratnagiri
17,197	16,707	15,432	14,810	11,891	5,436	4,666	1,92,954	Sindhudurg
1,08,729	92,862	83,720	78,318	55,838	35,293	34,996	10,68,906	Nashik
37,987	34,272	29,178	27,455	23,942	15,915	16,092	4,70,085	Dhule
21,843	18,818	16,925	15,256	13,080	8,549	8,164	2,67,922	Nandurbar
86,888	77,624	62,404	57,573	48,705	28,788	28,885	9,50,657	Jalgaon
1,04,054	90,696	75,565	68,134	51,415	32,391	26,622	10,68,341	Ahmednagar
1,62,393	1,48,933	1,41,814	1,30,560	1,03,785	60,697	52,922	16,61,128	Pune
69,024	61,607	54,968	52,183	39,097	25,788	23,032	7,00,327	Satara
66,519	56,467	49,147	45,472	36,591	20,847	19,264	6,37,752	Sangli
96,057	82,448	68,548	59,836	41,206	23,423	20,597	9,50,560	Solapur
72,786	72,298	67,498	62,706	49,782	31,442	30,926	8,34,727	Kolhapur
75,428	65,721	50,856	46,552	37,558	22,473	20,652	8,78,559	Aurangabad
43,365	32,484	23,874	19,679	15,315	9,623	8,355	3,87,759	Jalna
39,651	31,211	23,539	19,604	14,815	7,482	6,958	3,88,538	Parbhani
25,222	19,657	14,859	12,284	8,954	3,454	3,422	2,83,636	Hingoli
58,745	49,455	40,721	36,633	29,935	19,009	19,091	7,17,433	Beed
65,125	58,012	45,282	40,819	32,525	19,737	22,512	7,26,233	Nanded
37,212	35,041	29,516	24,004	18,785	10,315	9,608	3,55,743	Osmanabad
68,995	67,023	37,001	38,605	37,085	18,957	23,189	6,31,292	Latur
59,402	49,837	38,877	34,015	28,312	15,015	13,040	5,24,608	Buldhana
40,257	34,869	31,229	28,393	24,575	14,117	14,610	4,21,969	Akola
25,741	22,436	18,201	16,194	14,552	7,825	8,746	2,68,272	Washim
63,445	56,732	48,171	43,788	36,509	21,802	21,100	6,21,988	Amravati
56,437	46,774	39,783	35,405	29,990	15,408	14,072	7,24,674	Yavatmal
27,930	25,220	23,521	22,459	20,124	12,826	10,191	2,91,157	Wardha
87,543	83,968	70,025	66,829	65,602	31,265	28,792	9,32,492	Nagpur
27,357	25,438	23,007	21,797	20,511	15,379	12,899	3,20,117	Bhandara
28,955	27,616	25,101	22,692	20,677	11,768	9,862	3,19,563	Gondiya
52,277	46,315	40,297	36,159	30,212	16,935	14,119	5,83,820	Chandrapur
22,750	20,940	17,819	15,822	13,357	8,955	7,537	3,44,399	Gadchiroli
22,25,354	19,82,787	16,98,181	15,38,572	12,21,803	7,51,092	6,89,412	2,35,75,670	Maharashtra State

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक /Table No. 5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या

Number of Students in Primary and Secondary (including higher secondary) Institutions According to Medium of Instructions

(2001-02)

अ.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ माध्यमिक (3)	मराठी Marathi (4)	गुजराथी Gujarathi (5)	हिंदी Hindi (6)	सिंधी Sindhi (7)	इंग्रजी English (8)	इतर Others (9)	एकूण Grand Total (10)	Primary/ Secondary (3)	District (2)
1	मुंबई	प्राथमिक	3,61,850	49,239	1,73,825	0	2,81,497	34,207	9,00,618	Primary	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	माध्यमिक	3,52,500	79,393	93,529	0	4,31,305	4,836	9,61,563	Secondary	
3	ठाणे	प्राथमिक	6,02,706	19,090	69,686	3,617	2,21,996	9,947	9,27,042	Primary	Thane
		माध्यमिक	3,37,768	16,056	35,928	6,779	1,35,066	976	5,32,573	Secondary	
4	रायगड	प्राथमिक	2,55,512	309	1,533	0	14,049	0	2,71,403	Primary	Raigad
		माध्यमिक	1,72,425	110	1,008	0	16,374	0	1,89,917	Secondary	
5	रत्नागिरी	प्राथमिक	1,94,364	0	0	0	6,655	0	2,01,019	Primary	Ratnagiri
		माध्यमिक	1,10,651	0	0	0	2,846	0	1,13,497	Secondary	
6	सिंधुदुर्ग	प्राथमिक	90,214	0	0	0	2,361	0	92,575	Primary	Sindhudurg
		माध्यमिक	70,641	0	0	0	168	0	70,809	Secondary	
7	नाशिक	प्राथमिक	5,12,560	716	1,206	0	5,844	0	5,20,326	Primary	Nashik
		माध्यमिक	3,89,127	1,107	1,107	37	34,252	0	4,25,630	Secondary	
8	धुळे	प्राथमिक	1,81,730	13	268	0	3,844	0	1,85,855	Primary	Dhule
		माध्यमिक	1,81,502	0	309	655	2,934	0	1,85,400	Secondary	
9	नंदुरबार	प्राथमिक	1,46,637	1,511	0	207	1,925	0	1,50,280	Primary	Nandurbar
		माध्यमिक	96,823	1,879	0	0	923	0	99,625	Secondary	
10	जळगाव	प्राथमिक	3,72,480	0	2,965	647	7,244	0	3,83,336	Primary	Jalgaon
		माध्यमिक	3,43,495	0	3,756	866	4,758	0	3,52,875	Secondary	
11	अहमदनगर	प्राथमिक	4,48,303	10	513	0	11,877	0	4,60,703	Primary	Ahmednagar
		माध्यमिक	4,11,562	0	563	0	14,166	0	4,26,291	Secondary	
12	पुणे	प्राथमिक	6,69,015	1,048	5,422	47	82,778	736	7,59,046	Primary	Pune
		माध्यमिक	6,04,212	2,189	6,216	73	101,115	119	7,13,924	Secondary	
13	सातारा	प्राथमिक	2,99,865	0	0	0	6,622	0	3,06,487	Primary	Satara
		माध्यमिक	2,77,141	0	0	0	7,961	0	2,85,102	Secondary	
14	सांगली	प्राथमिक	2,79,240	158	0	0	5,644	12,871	2,97,913	Primary	Sangli
		माध्यमिक	2,37,085	392	0	0	4,141	10,842	2,52,460	Secondary	
15	सोलापूर	प्राथमिक	4,58,558	0	217	0	5,266	18,052	4,82,093	Primary	Solapur
		माध्यमिक	3,22,263	0	150	0	6,042	4,003	3,32,458	Secondary	
16	कोल्हापूर	प्राथमिक	3,77,393	59	139	207	9,691	222	3,87,711	Primary	Kolhapur
		माध्यमिक	3,09,627	122	0	283	8,880	0	3,18,912	Secondary	
17	औरंगाबाद	प्राथमिक	4,12,167	0	476	0	12,220	0	4,24,863	Primary	Aurangabad
		माध्यमिक	2,16,069	0	870	0	11,015	0	2,27,954	Secondary	

18	जालना	प्राथमिक	2,24,404	265	3,934	0	2,223	30	2,30,856	Primary	Jalna
		माध्यमिक	1,14,339	0	4,276	0	2,277	0	1,20,892	Secondary	
19	परभणी	प्राथमिक	2,25,171	0	0	0	734	0	2,25,905	Primary	Parbhani
		माध्यमिक	1,06,300	0	0	0	1,006	0	1,07,306	Secondary	
20	हिंगोली	प्राथमिक	1,50,699	0	161	0	487	0	1,51,347	Primary	Hingoli
		माध्यमिक	62,112	0	2,942	0	850	0	65,904	Secondary	
21	बीड	प्राथमिक	3,15,200	0	0	0	1,817	0	3,17,017	Primary	Beed
		माध्यमिक	2,14,981	0	0	0	918	0	2,15,899	Secondary	
22	नांदेड	प्राथमिक	4,00,778	0	2,547	0	2,832	0	4,06,157	Primary	Nanded
		माध्यमिक	2,35,988	0	584	0	2,084	0	2,38,656	Secondary	
23	उस्मानावाद	प्राथमिक	2,00,619	0	0	0	303	0	2,00,922	Primary	Osmanabad
		माध्यमिक	1,30,160	0	0	0	156	0	1,30,316	Secondary	
24	लातूर	प्राथमिक	3,38,689	0	0	0	2,183	0	3,40,872	Primary	Latur
		माध्यमिक	2,24,277	0	0	0	2,246	0	2,26,523	Secondary	
25	बुलढाणा	प्राथमिक	2,45,603	0	387	0	4,746	0	2,50,736	Primary	Buldhana
		माध्यमिक	2,02,973	0	1,004	0	897	0	2,04,874	Secondary	
26	अकोला	प्राथमिक	1,44,111	51	4,019	706	11,526	0	1,60,413	Primary	Akola
		माध्यमिक	1,44,728	90	2,836	0	5,486	0	1,53,140	Secondary	
27	वाशिम	प्राथमिक	1,22,556	0	851	0	1,324	0	1,24,731	Primary	Washim
		माध्यमिक	98,112	0	507	0	355	0	98,974	Secondary	
28	अमरावती	प्राथमिक	2,63,425	0	5,333	0	7,855	0	2,76,613	Primary	Amravati
		माध्यमिक	2,23,640	0	4,648	0	3,718	0	2,32,006	Secondary	
29	यवतमाळ	प्राथमिक	3,16,191	0	3,401	0	5,571	0	3,60,445	Primary	Yavatmal
		माध्यमिक	1,69,640	0	3,263	0	2,117	0	1,80,725	Secondary	
30	वर्धा	प्राथमिक	1,13,202	78	2,440	0	6,835	0	1,22,555	Primary	Wardha
		माध्यमिक	1,25,831	0	3,697	0	3,199	0	1,32,727	Secondary	
31	नागपूर	प्राथमिक	3,19,672	1,206	55,628	0	50,952	0	4,27,458	Primary	Nagpur
		माध्यमिक	3,01,346	0	55,837	0	36,900	0	3,94,083	Secondary	
32	भंडारा	प्राथमिक	1,30,080	0	1,636	0	1,670	0	1,33,386	Primary	Bhandara
		माध्यमिक	1,25,618	0	2,552	0	2,748	0	1,30,918	Secondary	
33	गोदिंया	प्राथमिक	1,29,337	0	27,397	0	4,152	0	1,60,886	Primary	Gondiya
		माध्यमिक	1,15,881	49	5,273	0	787	164	1,22,154	Secondary	
34	चंद्रपूर	प्राथमिक	2,25,190	0	7,585	0	15,427	4,045	2,52,247	Primary	Chandrapur
		माध्यमिक	1,76,354	0	8,492	0	14,273	1,523	2,00,642	Secondary	
35	गडचिरोली	प्राथमिक	1,19,073	0	7,612	0	1,085	0	1,27,770	Primary	Gadchiroli
		माध्यमिक	90,647	0	2,693	0	766	0	94,106	Secondary	
	महाराष्ट्र राज्य	प्राथमिक	96,46,594	73,753	3,79,181	5,431	8,01,235	80,110	1,10,21,586	Primary	Maharashtra
		माध्यमिक	72,95,818	1,01,387	2,42,040	8693	862729	22,463	85,38,835	Secondary	State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे /Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.12

प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१

Results of Major Examinations, March 2001

अ.क्र. Sr. No.	परीक्षा	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या Number appeared			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या Number passed			Examination
		मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	कला-							Arts-
	बँचलर ऑफ आर्टस	1,10,702	90,345	2,01,047	60,293	61,044	1,21,337	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्टस	2,422	19,199	21,621	11,066	10,633	21,699	Master of Arts
	एम.बी.ए.	3,467	1,014	4,481	2,574	879	3,453	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	296	207	503	113	57	170	Ph.D./M.Phill
2	शास्त्र-							Science-
	बँचलर ऑफ सायन्स	26,514	18,514	45,028	13,963	12,964	26,927	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ सायन्स	3,853	3,194	7,047	2,307	2,314	4,621	Master of Science.
	पीएच.डी.	26	9	35	18	7	25	Ph.D.
3	वाणिज्य-							Commerce-
	बँचलर ऑफ कॉमर्स	65,020	49,964	1,14,984	36,531	34,589	71,120	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	6,367	5,450	11,817	1,755	2,683	4,438	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	45	13	58	34	13	47	Ph.D./M.Phill
4	वैद्यकीय-							Medical-
	एम.बी.बी.एस.	1,803	922	2,725	2,725	971	3,696	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	186	114	300	125	86	211	M.D./M.S.
	एम.एससी. (मेडीसीन)	46	5	51	35	4	39	M. Sc. (Medicine)
5	शुश्रुषा-							Nursing-
	बी.एससी. (शुश्रुषा)	12	100	112	10	100	110	B.Sc. (Nursing)
	एम.एससी. (शुश्रुषा)	16	16	32	16	16	32	M.Sc. (Nursing)
6	दंतशास्त्र-							Dentis-
	बी.डी.एस.	293	451	744	204	349	553	B.D.S.
	एम.डी.एस.	4	0	4	4	0	4	M.D.S.
7	अभियांत्रिकी-							Engineering-
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.5.12-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	शिक्षण-							Education-
	बी.एड	8,309	7,799	16,108	7,113	7,042	14,155	B.Ed.
	एम.एड	1,020	519	1,539	336	225	561	M.Ed.
	डी.एड	--	--	0	--	--	--	D.Ed.
	बी.पी.एड	7,676	1,941	9617	5,663	1,478	7,141	B.P.Ed.
	एम.पी.एड	533	118	651	390	93	483	M.P.Ed.
	एस.एस्.सी. (१० वी)	8,69,787	5,92,197	14,61,984	4,56,451	3,44,241	8,00,692	S.S.C. (Xth)
	एच.एस्.सी. (१२ वी)	5,46,778	3,33,260	8,80,038	3,38,845	2,45,580	5,84,425	H.S.C. (xIIth)
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	72,353	N.A.	N.A.	45,762	G.C.C.
	जी.सी.डी.	85	78	163	2	0	2	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	शेतकी-							Agriculture-
	बी.एससी.	1,135	151	1,286	1040	145	1,185	B.Sc.
	एम.एससी.	509	75	584	502	75	577	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	62	--	62	62	--	62	Doctorate / Ph.D.
12	औषधीशास्त्र-							Medicine-
	बँचलर ऑफ फार्मसी	1,683	784	2467	1481	716	2,197	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	17	19	36	17	19	36	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र-							Technology-
	बँचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	174	148	322	152	144	296	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	55	4	59	54	4	58	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	आयुर्वेद-							Ayurved-
	बी.ए.एम.एस.	654	597	1251	295	286	581	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	--	--	--	--	--	--	B.S.A.M.
15	गृहशास्त्र-							Home Science-
	बी.एससी.(गृहशास्त्र)	0	920	920	0	715	715	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(गृहशास्त्र)	0	211	211	0	177	177	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	81	64	145	81	57	138	Ph.D.
16	वस्त्रनिर्माण-							Textile-
	बँचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	387	37	424	315	36	351	Bachelor of Textiles
17	ग्रंथपाल शास्त्र-							Library Science-
	बँचलर ऑफ लायब्ररी सायन्स	1,518	1,256	2,774	734	795	1,529	Bachelor of Library Science
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	386	277	663	155	160	315	Master of Library
18	समाज सेवा-							Social Work-
	बँचलर ऑफ सोशल वर्क	347	326	673	199	230	429	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	1,195	698	1,893	823	570	1,393	Master of Social Work
19	वृत्तपत्र विद्या-							Journalism-
	बँचलर ऑफ जर्नालिझम	993	256	1,249	568	165	733	Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्यक शास्त्र-							Veterinary Science-
	बी.व्ही.एससी.	188	19	207	178	17	195	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	--	--	--	--	--	--	M.V.Sc.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /

तक्ता क्रमांक /

संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था /

(2000-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technological Colleges	तंत्र निकेतन Poly-technic	इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिक विद्यालये/ केंद्रे Technical High Schools/ Centres	मूलोद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training & related Instruction Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	7	7	13	10	8	27
2	मुबई उपनगर	19	10	11	18	15	25
3	ठाणे	18	14	12	25	20	14
4	रायगड	5	3	2	18	7	3
5	रत्नागिरी	3	3	0	15	9	2
6	सिंधुदुर्ग	1	1	0	8	5	1
7	नाशिक	7	5	6	45	16	4
8	धुळे	5	4	1	11	8	1
9	नंदुरबार	3	0	1	8	3	- -
10	जळगाव	9	8	1	52	16	1
11	अहमदनगर	8	7	1	32	21	1
12	पुणे	42	14	19	44	38	15
13	सातारा	4	4	7	15	9	3
14	सांगली	6	6	2	15	21	2
15	सोलापूर	4	5	1	15	27	4
16	कोल्हापूर	8	7	4	21	27	3
17	औरंगाबाद	10	2	5	16	13	4
18	जालना	0	1	0	10	2	- -
19	परभणी	0	1	1	7	4	1
20	हिंगोली	0	0	0	5	2	- -
21	बीड	1	2	0	15	6	1
22	नांदेड	3	2	1	13	7	1
23	उस्मानाबाद	2	1	1	9	6	- -
24	लातूर	4	3	0	9	5	1
25	बुलढाणा	3	1	1	16	7	1
26	अकोला	3	1	3	10	7	1
27	वाशिम	0	1	0	6	5	- -
28	अमरावती	6	7	6	17	13	1
29	यवतमाळ	4	3	2	18	7	1
30	वर्धा	2	2	2	13	5	2
31	नागपूर	22	9	9	45	9	2
32	भंडारा	0	2	0	11	2	3
33	गोंदिया	2	0	0	8	2	- -
34	चंद्रपूर	2	3	1	21	6	1
35	गडचिरोली	0	1	0	12	3	- -
	महाराष्ट्र राज्य	213	140	113	613	361	126

आधार :- १) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /

२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /

EDUCATION

TABLE No. 5.13

Technical Institutions by type of Institutions

01)

+२स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना Vocational Centres at + 2 stage (9)	औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग Parttime classes for Industrial workers (10)	शिल्पकारागीर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणा-या संस्था Institution of Crafts and other Technical certificate courses (11)	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती Advanced Vocational training system (12)	+२स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था Centrally Sponsard at + 2 stage vocational education Institutes (13)	एकूण Grand Total (14)	District (2)
20	1	105	- -	13	211	Mumbai
16	- -	135	- -	22	271	Mumbai Suburban
10	1	156	1	23	294	Thane
7	- -	52	- -	15	112	Raigad
4	- -	28	- -	14	78	Ratnagiri
2	- -	48	- -	15	81	Sindhudurg
14	1	138	1	48	285	Nashik
7	- -	40	- -	26	103	Dhule
1	- -	41	- -	6	63	Nandurbar
10	- -	173		50	320	Jalgaon
11		93	- -	26	201	Ahmednagar
21	1	174	1	90	459	Pune
12	- -	109	- -	35	198	Satara
10	- -	123	- -	39	224	Sangli
10	1	133	- -	31	231	Solapur
6	1	87	1	34	199	Kolhapur
10	1	97	1	37	196	Aurangabad
1	- -	40	- -	5	59	Jalna
2	- -	29	- -	20	65	Parbhani
1	- -	23	-	6	37	Hingoli
2	- -	54	- -	40	121	Beed
7	- -	92	1	20	147	Nanded
4	- -	86	- -	20	129	Osmanabad
7	- -	134	- -	73	236	Latur
5	- -	49	- -	31	114	Buldhana
15	- -	61	- -	34	135	Akola
3	- -	45	- -	20	80	Washim
15	1	325	1	110	502	Amravati
4	- -	88	- -	27	154	Yavatmal
8	- -	92	- -	21	147	Wardha
18	1	507	1	68	691	Nagpur
6	- -	112	- -	19	155	Bhandara
1	1	27	-	4	45	Gondiya
7		68	- -	33	142	Chandrapur
1	- -	32	- -	14	63	Gadchiroli
278	11	3,596	8	1,089	6,548	Maharashtra State

Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या
Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes (2000-01)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	व्यवसायाचे नाव (2)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता IntakeCapacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Passed (Outtum) (5)	Name of the Trade (2)
1	आरेखक यांत्रिकी	2,272	2,272	839	Draftsman (Mechanic)
2	आरेखक स्थापत्य	2,016	2,016	531	Draftsman (Civil)
3	सर्वेक्षक	432	432	296	Surveyor
4	जोडारी	14,912	14,912	5,136	Filter
5	कातारी	3,516	3,516	1,077	Turner
6	यंत्रकारागीर	2,220	2,220	649	Mechinist
7	यंत्रकारागीर (घर्षक)	960	960	334	Mechinist (Gr.)
8	बंधकार	368	368	102	Pattern Maker
9	यांत्रिक (प्रशीतन व वातानुकूलीकरण)	2,272	2,272	839	Mechanic(Ref. & Air condition)
10	यांत्रिक (उपकरण)	240	240	162	Instrument (Mechanic)
11	टूल ॲन्ड डायमेकर	768	768	143	Tool and Die Maker
12	यांत्रिक (मिलराईट मेन्टेनन्स)	704	704	266	Millright Maint. Mechanic
13	घड्याळजी	160	160	27	Watch Maker
14	वीजतंत्री	12,560	12,560	4,649	Electrician
15	तारतंत्री	5,952	5,952	2,014	Wireman
16	वीजविलेपक	128	128	58	Electroplator
17	यांत्रिक (मोटारगाडी)	5,072	5,072	2,256	Mechanic Motor Vehical
18	यांत्रिक (कृषि व यंत्रसामुग्री)	112	112	50	Mechanic Agricultural and machinery equipments
19	यांत्रिक (रेडिओ व दूरचित्रवाणी)	3,008	3,008	705	Mechanic Radio and T.V.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेकॅनिक)	3,920	3,920	1,073	Electronics (Mech.)
21	रंगारी	864	864	404	Painter
22	बिनतारी यंत्रचालक	48	48	22	Wireless Operator
23	यांत्रिक उपकरण (रासायनिक संयंत्र)	32	32	20	Instrument Mechanic (C.P.)
24	अटेन्डट ऑपरेटर	80	80	44	Attendant Operator
25	मेटेन्सस मेकॅनिक (रासायनिक संयंत्र)	80	80	56	Maintainance Mechanic (Chemical Plant)
26	प्लॅस्टिक मोल्ड मेकर (एस.सी.व्ही.टी.)	-	-	-	Plastic Mould Maker (S.C.V.T.)
27	रबर टेक्निशिअन (एस.सी.व्ही.टी.)	16	16	10	Rubber Technician (S.C.V.T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेखक	16	16	-	Architect Draftsman
29	फॉर्जर ॲन्ड हीट ट्रिटर	96	96	54	Forger and Heat Treater
30	सुतार	2,064	2,064	989	Carpainter
31	यांत्रिक डिझेल	3,184	3,184	2,089	Mechanic Diesel
32	यांत्रिक ट्रॅक्टर	864	864	481	Tractor Mechanic
33	साचेकार	544	544	330	Moulder
34	धातूपत्रे कारागीर	1,824	1,824	1,275	Sheet Metal Worker
35	संधाता	6,600	6,600	4,830	Weldar
36	नळ कारागीर	1,520	1,520	1,006	Plumber
37	डाढा प्रिपरेशन ॲन्ड कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर	1,764	1,764	957	Data preparation and Computer Software

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14 -- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
38	प्लॅस्टिक प्रोसेसिंग ऑपरेटर	496	496	212	Plastic Processing Operator
39	गवंडी	912	912	368	Mason
40	पंप मेकॅनिक	1,120	1,120	726	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशिन माईंडर	-	-	18	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तक बांधणी	52	52	115	Book Binder
43	हस्त जुळाईकार				Hand Compositor
44	कर्तन व शिवणशास्त्र	1,824	1,824	1,370	Cutting and Tailoring
45	पोशाख बनविणे	2,768	2,768	2,176	Dress Making
46	यंत्र विणकाम	-	-	13	Knitting with Machine
47	भरतकाम व विणकाम	288	288	277	Embroider and Fancy Work
48	भाज्या व फळे टिकविणे	592	592	372	Preservation of fruits and vegetables
49	ब्लीचिंग डाईंग ॲन्ड कॅलिको प्रिंटींग	64	64	48	Bleaching, Dyeing and Calico Printing
50	चामड्याची पादत्राणे बनविणे	16	16	2	Leather Foot wear making
51	चामड्याच्या वस्तू बनविणे	16	16	5	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	432	432	179	Secreatarial Practrice
53	हेअर ॲन्ड स्किन केअर	1,024	1,024	714	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिंग ॲन्ड डेस्क टॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर	16	16	10	Photo Type setting and Desk Top Publishing operator
55	बेकरी ॲन्ड कन्फेक्शनरी	496	496	311	Bakery and confectionery
56	लघुलेखन (इंग्रजी)	592	592	340	Stenography (English)
51	लघुलेखन (मराठी)	320	320	159	Stenography (Marathi)
	महाराष्ट्र राज्य	**92,424**	**92,424**	**41,282**	**Maharashtra State**

आधार :- व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/Table No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या

Number of Technical Institutions, their intake capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution

(2000-01)

अनु.क्र. Sr. No.	वर्गवारी	संख्या Number of Institute	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment	एकूण उत्तीर्ण Total outturn	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers	Category
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पदवी पातळी (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रिकी महाविद्यालये)	213	39,006	N.A.	21,624	6,694	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदविका संस्था पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था	242	35,974	N.A.	19,213	4,944	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (तात्पुरती अनुमती दिलेल्या चार वगळून)	613	92,384	74,137	41,282	N.A.	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	361	35,116	35,115	22,340	633	Technical High Schools/Centres

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या
Intake in Degree Courses in Engineering by categories

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)		स्थापत्य Civil (3)	यांत्रिकी Mechanical (4)	विद्युत् Electrical (5)	एकुण Total (6)
1	1960-61	..	240	240	240	720
2	1970-71	..	530	520	460	1,510
3	1980-81	..	550	540	480	1,570
4	1990-91	..	2,817	2,727	747	6,291
5	1995-96	..	2,860	3,770	970	7,600
6	1996-97	..	2,934	3,860	954	7,748
7	1997-98	..	2,770	4,290	1,390	8,450
8	1998-99	..	2,720	4,520	1,320	8,560
9	1999-00	..	2,320	4,270	1,320	7,910
10	2000-01	..	2,843	5,700	1,490	10,033

आधार : तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Students appeared and passed in final Year Examination of Engineering, Technical and Polytechnic Colleges

(2000-01)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	अभ्यासाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले Passed (4)	Type of Courses (2)
	I पदवी अभ्यासक्रम			I Degree courses
1	स्थापत्य	2,655	1,758	Civil
2	यांत्रिकी	5,589	3,917	Mechnical
3	विद्युत	1,796	1,277	Electrical
4	इतर	20,516	14,672	Others
	एकूण	30,556	21,624	Total
	II पदवी अभ्यासक्रम			II Degree courses
1	स्थापत्य	3,033	1,235	Civil
2	यांत्रिकी	6,182	3,953	Mechnical
3	विद्युत	1,883	1,220	Electrical
4	इतर	18,793	12,805	Others
	एकूण	29,891	19,213	Total

आधार — तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

६. जनता संपर्क :

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION :

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या
Number of News papers and Periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr.No. (1)	वर्ष Year (2)	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके News papers and Periodicals published in major Languages (3)
1	1980-81	3,286
2	1985-86	3,166
3	1990-91	3,925
4	1991-92	3,673
5	1992-93	3,841
6	1993-94	4,284
7	1994-95	4,524
8	1995-96	4,665
9	1996-97	4,500
10	1997-98	4,354
11	1998-99	4,386
12	1999-00	4,396
13	2000-01	4,757
14	2001-02	5,446

आधार - अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या
Number of Printing Presses by district
(2001-02)

Sr. No. (1)	वर्ष/Year जिल्हा (2)	सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	एकूण Total (5)	District (2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1985-86	N.A.	7,670	7,670	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	1999-00	8	8,521	8,529	
1	मुंबई	--	220	220	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	45	45	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	58	58	Thane
4	रायगड	--	20	20	Raigad
5	रत्नागिरी	--	16	16	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	16	16	Sindhudurg
7	नाशिक	--	40	40	Nashik
8	धुळे	--	13	13	Dhule
9	नंदुरबार	--	13	13	Nandurbar
10	जळगाव	--	69	69	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	21	21	Ahmednagar
12	पुणे	--	44	44	Pune
13	सातारा	--	22	22	Satara
14	सांगली	--	28	28	Sangli
15	सोलापूर	--	34	34	Solapur
16	कोल्हापूर	--	34	34	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	40	40	Aurangabad
18	जालना	--	36	36	Jalna
19	परभणी	--	31	31	Parbhani
20	हिंगोली	--	7	7	Hingoli
21	बीड	--	44	44	Beed
22	नांदेड	--	71	71	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	22	22	Osmanabad
24	लातूर	--	35	35	Latur
25	बुलढाणा	--	28	28	Buldhana
26	अकोला	--	26	26	Akola
27	वाशिम	--	18	18	Washim
28	अमरावती	--	73	73	Amravati
29	यवतमाळ	--	60	60	Yavatmal
30	वर्धा	--	52	52	Wardha
31	नागपूर	--	107	107	Nagpur
32	भंडारा	--	24	24	Bhandara
33	गोंदिया	--	20	20	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	52	52	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	22	22	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	--	1,461	1,461	Maharashtra State

* - छापखान्यांच्या संख्येची परिगणना यापुर्वी चुकीची होत असल्याने सन १९९९-२००० मधील छापखान्यांच्या संख्येच्या तुलनेत २०००-०१ मध्ये छापखान्यांची संख्या खुप कमी दिसते.

* - Due improper counting of Printing Presses earlier, number of printing presses in 2000-01are very less as compared to 1999-2000.

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source : Examiner of Books of Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6 जनता संपर्क /
तक्ता कमांक/
छापखाने व निरनिराळया भाषांतील नियतकालिके

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	छापखान्यांची संख्या No. of Presss	दैनिके/Dailies								
			इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	3,033	10	--	8	--	17	4	1	--	40
2	मुंबईउपनगर	--	2	36	2	--	2	--	0	--	42
3	ठाणे	360	--	22	--	--	5	--	7	--	34
4	रायगड	107	--	8	--	--	--	--	--	--	8
5	रत्नागिरी	52	--	11	--	--	--	--	--	--	11
6	सिंधुदुर्ग	--	--	7	--	--	--	--	--	--	7
7	नाशिक	343	1	23	--	--	--	4	--	--	28
8	धुळे	138	--	12	--	--	--	--	--	--	12
9	नंदुरबार	--	--	3	--	--	--	--	--	--	3
10	जळगाव	229	--	19	--	--	1	--	--	--	20
11	अहमदनगर	404	--	23	--	--	--	--	--	--	23
12	पुणे	787	3	21	--	--	3	1	--	--	28
13	सातारा	272	1	21	--	--	--	--	--	--	22
14	सांगली	332	--	15	--	--	--	--	--	--	15
15	सोलापूर	328	--	14	--	--	1	--	--	--	15
16	कोल्हापूर	694	--	15	--	--	1	--	--	--	16
17	औरंगाबाद	251	1	19	--	--	3	4	--	--	27
18	जालना	16	--	12	--	--	2	--	--	--	14
19	परभणी	40	--	12	--	--	--	2	--	--	14
20	हिंगोली	--	--	7	--	--	--	--	--	--	7
21	बीड	38	--	30	--	--	--	1	--	--	31
22	नांदेड	64	--	31	--	--	--	11	--	--	42
23	उस्मानाबाद	69	--	11	--	--	--	--	--	--	11
24	लातूर	2	--	26	--	--	--	--	--	--	26
25	बुलढाणा	86	--	16	--	--	--	--	--	--	16
26	अकोला	139	--	17	--	--	6	--	--	--	23
27	वाशिम	--	--	6	--	--	--	--	--	--	6
28	अमरावती	79	--	20	--	--	9	--	--	--	29
29	यवतमाळ	68	--	19	--	--	0	--	--	--	19
30	वर्धा	51	--	5	--	--	4	--	--	--	9
31	नागपूर	399	4	15	--	--	20	--	--	--	39
32	भंडारा	41	--	4	--	--	8	--	--	--	12
33	गोदिंया	--	--	2	--	--	--	--	--	--	2
34	चंद्रपूर	91	--	14	--	--	5	--	--	--	19
35	गडचिरोली	16	--	3	--	--	2	--	--	--	5
	महाराष्ट्र राज्य	8,529	22	519	10	--	89	27	8	--	675

MASS COMMUNICATION

TABLE No. 6.3

Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages (2001-02)

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरुन) /Weeklies(including Bi & Tri Weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
32	--	13	--	51	10	3	--	109	Mumbai
15	82	9	--	6	--	29	--	141	Mumbai Suburban
6	71	4	--	29	4	0	--	114	Thane
--	22	--	--	--	1	--	--	23	Raigad
--	12	--	--	1	--	--	--	13	Ratnagiri
--	18	--	--	--	--	--	--	18	Sindhudurg
1	77	--	--	3	44	--	--	125	Nashik
--	42	--	--	--	5	--	--	47	Dhule
--	11	--	--	--	--	--	--	11	Nandurbar
--	86	--	--	8	2	--	--	96	Jalgaon
--	75	--	--	4	1	--	--	80	Ahmednagar
5	107	--	--	3	2	2	--	119	Pune
--	32	--	--	--	--	--	--	32	Satara
--	45	--	--	2	--	--	--	47	Sangli
--	57	--	--	2	1	--	--	60	Solapur
--	31	--	--	--	--	--	--	31	Kolhapur
--	71	--	--	14	4	--	--	89	Aurangabad
--	35	--	--	7	1	--	--	43	Jalna
--	42	--	--	2	5	--	--	49	Parbhani
--	9	--	--	--	--	--	--	9	Hingoli
--	125	--	--	6	1	--	--	132	Beed
--	97	--	--	8	15	--	--	120	Nanded
--	23	--	--	--	--	--	--	23	Osmanabad
1	46	--	--	3	1	--	--	51	Latur
--	37	--	--	15	--	--	--	52	Buldhana
--	55	--	--	26	1	--	--	82	Akola
--	4	--	--	--	--	--	--	4	Washim
--	85	--	--	62	1	--	--	148	Amravati
--	114	--	--	14	--	--	--	128	Yavatmal
--	20	--	--	50	--	--	--	70	Wardha
--	47	2	--	62	1	1	--	113	Nagpur
--	29	--	--	52	--	--	--	81	Bhandara
--	7	--	--	--	--	--	--	7	Gondiya
--	64	--	--	21	--	--	--	85	Chandrapur
--	24	--	--	2	--	--	--	26	Gadchiroli
60	1,702	28	--	453	100	35	--	2,378	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	(पाक्षिके/Fortnightlies) इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	24	--	6	--	21	3	--	--	54
2	मुंबईउपनगर	5	11	2	--	5	--	2	--	25
3	ठाणे	--	12	1	--	6	--	1	--	20
4	रायगड	--	2	--	--	--	--	--	--	2
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	0
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	1	9	--	--	3	2	--	--	15
8	धुळे	--	4	--	--	1	--	--	--	5
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगाव	--	3	--	--	4	--	--	--	7
11	अहमदनगर	--	2	--	--	--	--	--	--	2
12	पुणे	4	22	2	--	2	1	--	--	31
13	सातारा	--	6	--	--	1	--	--	--	7
14	सांगली	--	4	--	--	--	--	--	--	4
15	सोलापूर	--	8	--	--	--	--	--	--	8
16	कोल्हापूर	--	4	--	--	--	--	--	--	4
17	औरंगाबाद	--	4	--	--	1	--	--	--	5
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	--	--	--	--	--	1	--	--	1
22	नांदेड	--	2	--	--	1	--	--	--	3
23	उस्मानाबाद	--	1	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	--	0	--	--	--	--	--	--	0
25	बुलढाणा	--	1	--	--	4	--	--	--	5
26	अकोला	--	4	--	--	2	--	--	--	6
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	0
28	अमरावती	--	3	--	--	2	--	--	--	5
29	यवतमाळ	--	6	--	--	--	--	--	--	6
30	वर्धा	--	2	--	--	2	--	--	--	4
31	नागपूर	1	12	--	--	5	1	--	--	19
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--
33	गोदिंया	--	--	--	--	--	--	--	--	--
34	चंद्रपूर	--	2	--	--	--	--	--	--	2
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	35	124	11	0	60	8	3	0	241

TABLE No. 6.3 - Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन)/Monthlies (including Bi monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
224	--	70	--	52	9	--	--	355	Mumbai
75	97	14	--	6	--	7	--	199	Mumbai Suburban
7	17	9	--	4	--	15	--	52	Thane
--	12	--	--	2	--	--	--	14	Raigad
--	3	--	--	--	--	--	--	3	Ratnagiri
--	4	--	--	--	--	--	--	4	Sindhudurg
2	35	--	--	6	2	--	--	45	Nashik
--	8	--	--	--	--	--	--	8	Dhule
--	1	--	--	--	--	--	--	1	Nandurbar
--	8	--	--	3	1	--	--	12	Jalgaon
--	9	--	--	4	--	--	--	13	Ahmednagar
28	118	4	--	19	2	6	--	177	Pune
--	3	--	--	--	--	--	--	3	Satara
--	9	--	--	2	--	--	--	11	Sangli
1	9	--	--	2	1	--	--	13	Solapur
--	13	--	--	2	--	--	--	15	Kolhapur
2	9	--	--	2	--	--	--	13	Aurangabad
--	3	--	--	--	1	--	--	4	Jalna
1	1	--	--	--	--	--	--	2	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	0	Hingoli
--	5	--	--	--	--	--	--	5	Beed
--	8	--	--	1	--	--	--	9	Nanded
--	1	--	--	--	--	--	--	1	Osmanabad
--	2	--	--	1	--	--	--	3	Latur
1	--	--	--	--	--	--	--	1	Buldhana
--	6	--	--	--	--	--	--	6	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	0	Washim
--	9	--	--	4	1	--	--	14	Amravati
--	3	--	--	1	--	--	--	4	Yavatmal
--	2	--	--	7	--	--	--	9	Wardha
10	42	--	--	16	--	2	--	70	Nagpur
--	--	--	--	1	--	--	--	1	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	0	Gondiya
--	2	--	--	--	--	--	--	2	Chandrapur
--	1	--	--	--	--	--	--	1	Gadchiroli
351	440	97	0	135	17	30	0	1,070	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	त्रैमासिके (चौमासिके धरून)/Quarterlies (including four monthlies)								
		इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	मुंबई	85	22	16	--	25	1	--	--	149
2	मुंबईउपनगर	22	--	--	--	--	--	2	--	24
3	ठाणे	2	5	--	--	--	2	--	--	9
4	रायगड	1	--	--	--	1	--	--	--	2
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	2	6	--	--	1	--	--	--	9
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	जळगाव	--	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अहमदनगर	--	3	--	--	1	--	--	--	4
12	पुणे	16	30	1	--	9	--	2	--	58
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	--	2	--	--	--	--	--	--	2
15	सोलापूर	--	2	--	--	--	--	--	--	2
16	कोल्हापूर	--	8	--	--	--	--	--	--	8
17	औरंगाबाद	--	4	--	--	--	--	--	--	4
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
20	हिंगोली	--	1	--	--	--	--	--	--	1
21	बीड	--	2	--	--	--	--	--	--	2
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	--	--	--	--	--	--	--	--	--
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	1	3	--	--	5	--	--	--	9
29	यवतमाळ	--	1	--	--	--	--	--	--	1
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	3	5	1	--	9	--	1	--	19
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--
33	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	132	94	18	--	51	3	5	--	303

आधार : अधिपरिक्षक , पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 6.3 Contd.

वार्षिके(षण्मासिके धरून)/Annual(including six-monthlies)									
इंग्रजी English (49)	मराठी Marathi (50)	गुजराथी Gujrati (51)	कोंकणी Kokani (52)	हिंदी Hindi (53)	उर्दू Urdu (54)	सिंधी Sindhi (55)	इतर Others (56)	एकूण Total (57)	District (2)
12	--	--	--	16	2	--	--	30	Mumbai
3	17	8	--	--	--	7	--	35	Mumbai Suburban
--	2	--	--	--	--	11	--	13	Thane
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	3	--	--	--	--	--	--	3	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
--	2	--	--	1	--	--	--	3	Ahmednagar
3	8	--	--	5	--	5	--	21	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	2	--	--	2	--	--	--	4	Solapur
--	1	--	--	--	--	--	--	1	Kolhapur
1	3	--	--	--	--	--	--	4	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
1	--	--	--	--	--	--	--	1	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
1	2	--	--	--	--	1	--	4	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
21	40	8	--	24	2	24	--	119	Maharashtra State

Source : Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांविषयीची सांख्यिकी
Statistics of Books and Periodicals published
(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषांत In more than one language	एकूण Total	Type of Publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन	66	504	70	--	640	Books (a) Original Work
	(ब) अनुवादित	0	0	0	0	0	(b) Translation
	(क) एकूण	66	504	70	0	640	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	938	574	--	--	1,512	Periodicals (of periodicaly from monthly to yearly)
	एकूण प्रकाशने	1,004	1,078	70	0	2,152	Total number of Publications

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावर वर्गीकरण

Classification of books and periodicals according to languages

(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books	नियतकालिके Periodicals	एकूण Total	Languages
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	इंग्रजी	66	641	707	English
2	मराठी	504	2,919	3,423	Marathi
3	गुजराथी	3	172	175	Gujarathi
4	हिंदी	45	812	857	Hindi
5	सिंधी	--	105	105	Sindhi
6	उर्दू	22	157	179	Urdu
7	प्राचीन भाषा	--	--	--	Classical languages
8	बोली भाषा	--	--	--	Dialects
9	एकापेक्षा अधिक भाषा	--	--	--	In more than one languages
10	इतर भाषा	--	--	--	Other language
	एकूण	640	4,806	5,446	Total

टीप :- नियतकालिकांत मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे
Note :- Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.6

प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
Classification of Books and Periodicals Published according to subject
(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	विषय (2)	पुस्तके/ Books: शैक्षणिक Educational (3)	अशैक्षणिक Non-Educational (4)	एकूण Total (5)	नियतकालीके Periodicals (6)	Subject (2)
1	कृषि	--	--	0	74	Agriculture
2	मानवशास्त्र	--	--	0	--	Anthropology
3	पुराणवस्तु अभ्यास	--	--	0	--	Archaeology
4	शिवण व कर्तनकला	--	1	1	29	Arts and Craft
5	खगोलशास्त्र व फल ज्योतिष	--	1	1	36	Astronomy and astrology
6	चरित्र (आठवणीधरून)	--	28	28	--	Biography (including memories)
7	नागरीक शास्त्र	--	--	0	--	Civics
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	--	3	3	70	Commerce and industry
9	नाटक	--	3	3	10	Drama
10	अर्थशास्त्र	--	1	1	33	Economics
11	शिक्षण	2	2	4	64	Education
12	तांत्रिक	--	1	1	63	Engineering
13	मनोरंजन	--	56	56	28	Fiction
14	खेळ	--	--	0	17	Games and Sports
15	भूगोल	--	1	1	12	Geography
16	आरोग्य	--	2	2	32	Health and hygine
17	इतिहास	--	3	3	15	History
18	उद्योगधंदे	--	1	1	79	Industry
19	भाषा	--	1	1	30	Languages
20	विधी (कायदा)	--	--	0	43	Law
21	गणित	--	--	0	--	Mathematics
22	औषध	--	--	0	156	Medicine
23	संकीर्ण	--	11	11	442	Miscellaneous
24	संगीत (नृत्य धरून)	--	--	0	8	Music (including dancing)
25	निसर्ग शिक्षण	--	1	1	3	Nature study
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)	--	8	8	11	Philosophy (including Mental and Moral science)
27	काव्य	--	37	37	16	Poetry
28	राज्यशास्त्र	--	1	1	7	Political Science
29	धर्म	--	8	8	106	Religion
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र,प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	--	--	0	32	Science (including Physics,Chemistry,Geology, Zoology,Botany etc.)
31	समाजशास्त्र	--	7	7	72	Sociology
32	प्रवास	--	4	4	24	Travel
33	युध्द	--	1	1	--	War
	एकूण	2	182	184	1,512	Total

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

७. आरोग्य :

७.१ राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहितीदेखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH :

7.1 Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. Primary Health Centres under the control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

7. आरोग्य/

तक्ता क्रमांक/

वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय)संस्थांची संख्या/

(2001-

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	रुग्णालये/Hospital एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others	दवाखाने/Dispensaries एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	मुंबई	747	13	54	680	--	600	20	162	418	--
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	264	25	19	220	--	39	6	27	6	--
4	रायगड	216	15	2	199	--	186	2	7	177	--
5	रत्नागिरी	48	14	0	34	--	325	0	7	318	--
6	सिंधुदुर्ग	59	11	0	48	--	565	1	11	553	--
7	नाशिक	588	31	18	539	--	496	7	23	466	--
8	धुळे	148	10	4	134	--	110	5	24	81	--
9	नंदुरबार	15	11	3	1	--	14	0	14	0	--
10	जळगाव	304	19	16	269	--	34	7	27	0	--
11	अहमदनगर	266	16	5	245	--	1,219	3	8	1,208	--
12	पुणे	96	28	25	43	--	83	6	69	8	--
13	सातारा	26	15	1	10	--	26	7	19	0	--
14	सांगली	22	12	2	8	--	1,038	19	48	971	--
15	सोलापूर	218	17	16	185	--	797	22	46	729	--
16	कोल्हापूर	245	23	8	214	--	82	16	30	36	--
17	औरंगाबाद	200	15	4	181	--	814	4	30	780	--
18	जालना	69	9	0	60	--	239	0	13	226	--
19	परभणी	70	10	0	60	--	132	10	0	122	--
20	हिंगोली	19	5	0	14	--	107	5	0	102	--
21	बीड	74	13	0	61	--	321	3	18	300	--
22	नांदेड	23	17	1	5	--	35	27	6	2	--
23	उस्मानाबाद	14	12	2	0	--	10	0	10	0	--
24	लातूर	215	14	1	200	--	142	0	8	134	--
25	बुलढाणा	119	15	3	101	--	76	1	75	0	--
26	अकोला	132	10	3	119	--	436	10	37	389	--
27	वाशिम	8	7	0	1	--	331	8	7	316	--
28	अमरावती	46	15	4	27	--	117	6	98	13	--
29	यवतमाळ	280	19	0	261	--	41	22	1	18	--
30	वर्धा	41	9	0	32	--	74	34	5	35	--
31	नागपूर	132	10	3	119	--	436	10	37	389	--
32	भंडारा	43	8	0	35	--	263	0	41	222	--
33	गोंदिया	40	12	5	23	--	145	0	42	103	--
34	चंद्रपूर	29	16	10	3	--	13	0	13	0	--
35	गडचिरोली	21	14	0	7	--	39	2	19	18	--
	महाराष्ट्र राज्य	**4,837**	**490**	**209**	**4,138**	**--**	**9,385**	**263**	**982**	**8,140**	**--**

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,पुणे

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions

-02)

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				प्रति वैद्यकीय (रुग्णालये व दवाखाने) संस्थेमागे सेवा दिलेली लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	District
रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen-saries	एकूण Total	रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंन्द्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen-saries	एकूण Total		
13	14	15	16	17	18	19	20	21	2
0	0	0	0	747	0	600	1347	8,845	Mumbai Mumbai Suburban
10	77	7	94	255	0	32	287	26,828	Thane
56	55	104	215	165	0	82	247	5,487	Raigad
13	56	141	210	35	0	184	219	4,548	Ratnagiri
44	99	529	672	15	0	36	51	1,381	Sindhudurg
182	93	431	706	413	0	65	478	4,601	Nashik
7	90	13	110	141	0	97	238	6,624	Dhule
7	91	10	108	8		4	12	45,143	Nandurbar
12	92	20	124	295	0	17	312	10,887	Jalgaon
111	89	490	690	156	0	490	646	2,753	Ahmednager
48	94	32	174	63	0	53	116	40,359	Pune
12	95	18	125	14	0	8	22	53,787	Satara
8	98	885	991	14	0	154	168	2,436	Sangli
49	96	597	742	172	0	204	376	3,798	Solapur
14	97	16	127	231	0	66	297	10,750	Kolhapur
5	100	166	271	195	0	648	843	2,880	Aurangabad
15	101	73	189	54	0	166	220	5,235	Jalna
2	102	6	110	69	0	126	195	7,382	Parbhani
2	103	3	108	27		104	131	7,831	Hingoli
13	105	249	367	61	0	72	133	5,468	Beed
8	106	16	130	16	0	20	36	49,451	Nanded
2	107	7	116	12	0	3	15	61,344	Osmanabad
59	104	112	275	156	0	30	186	5,821	Latur
8	111	75	194	114	0	2	116	11,417	Buldhana
2	108	35	145	130	0	405	535	2,868	Akola
2	109	265	376	6	0	66	72	3,008	Washim
5	110	83	198	41	7	35	83	15,988	Amravati
10	112	20	142	270	0	21	291	7,665	Yavatmal
6	118	39	163	35	0	36	71	10,701	Wardha
2	117	35	154	130	0	405	535	7,133	Nagpur
10	113	224	347	37	0	42	79	3,712	Bhandara
8	114	42	164	34	0	103	137	6,487	Godiya
19	115	9	143	14	0	4	18	49,474	Chandrapur
16	116	39	171	5	0	0	5	16,166	Gadchiroli
767	3,293	4,791	8,851	4,130	7	4,380	8,517	6,803	**Maharashtra State**

Source -Directorate of Health Services Govt. of Maharashtra, Pune

RC 4145–32a

7.आरोग्य/HEALTH

तक्ता.क्रमांक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic Institutions
(2001-02)

अ.क्र. जिल्हा Sr. No.	आयुर्वेदिक / Ayurvedic: शासकीय State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	युनानी / Unani: शासकीय State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	होमियोपॅथिक / Homoeopathic: शासकीय State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	इतर Other	एकूण Total	एकूण बेरीज Grand Total	Districts
(1) (2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1 मुंबई 2 मुंबई उपनगर	1	8	1	10	--	2	1	3	1	--	--	1	14	Mumbai Mumbai Suburban
2 ठाणे	0	5	2	7	0	12	0	12	0	0	0	0	19	Thane
3 रायगड	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	3	3	5	Raigad
4 रत्नागिरी	0	2	5	7	0	0	0	0	0	0	0	0	7	Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग	0	5	292	297	0	0	2	2	0	0	137	137	436	Sindhudurg
6 नाशिक	0	12	158	170	0	0	2	2	0	0	151	151	323	Nashik
7 धुळे	5	12	30	47	0	0	0	0	0	0	0	0	47	Dhule
8 नंदुरबार	0	9	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9	Nandurbar
9 जळगाव	0	24	12	36	0	0	0	0	0	0	0	0	36	Jalgaon
10 अहमदनगर	0	2	490	492	0	0	13	13	0	0	367	367	872	Ahmednager
11 पुणे	0	1	3	4	0	0	1	1	0	0	1	1	6	Pune
12 सातारा	1	18	712	731	0	0	8	8	0	0	308	308	1,047	Satara
13 सांगली	14	40	373	427	0	0	0	0	0	0	167	167	594	Sangli
14 सोलापूर	0	8	11	19	0	0	0	0	0	0	4	4	23	Solapur
15 कोल्हापूर	0	1	301	302	0	0	12	12	0	0	256	256	570	Kolhapur
16 औरंगाबाद	0	4	120	124	0	6	2	8	0	0	243	243	375	Aurangabad
17 जालना	0	0	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	6	Jalna
18 परभणी	4	0	44	48	2	0	2	4	2	0	30	32	84	Parbhani
19 हिंगोली	3	0	15	18	0	0	0	0	0		14	14	32	Hingoli
20 बीड	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5	Beed
21 नांदेड	8	0	0	8	6	0	0	6	0	0	2	2	16	Nanded
22 उस्मानाबाद	1	5	0	6	0	2	0	2	0	0	0	0	8	Osmanabad
23 लातूर	1	7	80	88	0	0	27	27	0	1	3	4	119	Latur
24 बुलढाणा	0	70	0	70	0	0	0	0	0	0	0	0	70	Buldhana
25 अकोला	0	25	126	151	0	0	0	0	0	0	149	149	300	Akola
26 वाशिम	0	7	97	104	0	0	0	0	0	0	0	0	104	Washim
27 अमरावती	0	2	66	68	0	1	0	1	0	2	1	3	72	Amravati
28 यवतमाळ	19	1	2	22	0	0	0	0	0	0	18	18	40	Yavatmal
29 वर्धा	11	0	0	11	0	3	0	3	0	0	2	2	16	Wardha
30 नागपूर	1	47	3	51	0	3	0	3	0	5	1	6	60	Nagpur
31 भंडारा	1	37	8	46	0	0	0	0	0	0	59	59	105	Bhandara
32 गोदिंया	0	33	29	62	0	0	0	0	0	3	42	45	107	Godiya
33 चंद्रपूर	10	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10	Chandrapur
34 गडचिरोली	2	5	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	7	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	82	390	2,990	3,462	8	29	73	110	3	11	1,958	1,972	5,544	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

7.आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थामधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(2001-02)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	No. of Beds खाटांची संख्या: एकूण Total	रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्र Primary Health Centres	दवाखाने Dispen--saries	No. of Beds खाटांची संख्या: ग्रामीण Rural area	नागरी Urban area	No. of Beds खाटांची संख्या: पुरुष Male	स्त्रिया Female	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	37,088	34,618	0	2,470	0	37,088	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburan
2	ठाणे	6,725	6,263	462	0	702	6,023	N.A.	N.A.	Thane
3	रायगड	3,947	3,602	330	15	1,326	2,609	N.A.	N.A.	Raigad
4	रत्नागिरी	1,969	1,483	402	84	777	1,192	N.A.	N.A.	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,430	1,128	228	74	891	539	N.A.	N.A.	Sindhudurg
6	नाशिक	9,347	8,711	636	0	2,429	6,900	N.A.	N.A.	Nashik
7	धुळे	2,653	2,383	246	24	1,136	1,517	N.A.	N.A.	Dhule
8	नंदुरबार	835	541	294	0	504	331	N.A.	N.A.	Nandurbar
9	जळगाव	4,726	4,246	480	0	827	3,881	N.A.	N.A.	Jalgaon
10	अहमदनगर	5,519	4,983	534	2	2,808	3,007	N.A.	N.A.	Ahmednager
11	पुणे	13,307	12,784	516	7	2,372	10,929	N.A.	N.A.	Pune
12	सातारा	2,414	1,988	426	0	1,456	958	N.A.	N.A.	Satara
13	सांगली	4,072	1,751	354	1,967	1,643	2,429	N.A.	N.A.	Sangli
14	सोलापूर	9,844	4,718	408	4,718	1,384	8,460	N.A.	N.A.	Solapur
15	कोल्हापूर	5,726	5,146	432	148	993	4,697	N.A.	N.A.	Kolhapur
16	औरंगाबाद	4,161	3,879	282	0	110	3,769	N.A.	N.A.	Aurangabad
17	जालना	1,612	1,307	228	77	475	1,137	N.A.	N.A.	Jalna
18	परभणी	1,471	1,263	186	22	240	1,225	N.A.	N.A.	Parbhani
19	हिंगोली	384	256	120	8	180	204	N.A.	N.A.	Hingoli
20	बीड	2,100	1,781	282	37	556	1,544	N.A.	N.A.	Beed
21	नांदेड	1,953	1,533	384	36	794	1,153	N.A.	N.A.	Nanded
22	उस्मानाबाद	907	610	252	45	312	595	N.A.	N.A.	Osmanabad
23	लातूर	3,221	2,842	276	103	570	2,651	N.A.	N.A.	Latur
24	बुलढाणा	2,184	1,871	312	1	522	1,662	N.A.	N.A.	Buldhana
25	अकोला	2,880	2,700	180	0	240	2,640	N.A.	N.A.	Akola
26	वाशिम	460	310	150	0	60	250	N.A.	N.A.	Washim
27	अमरावती	3,318	2,982	336	0	639	2,679	N.A.	N.A.	Amravati
28	यवतमाळ	1,753	1,381	372	0	681	1,066	N.A.	N.A.	Yavatmal
29	वर्धा	2,707	2,545	162	0	1,183	1,524	N.A.	N.A.	Wardha
30	नागपूर	2,988	2,700	288	0	240	2,640	N.A.	N.A.	Nagpur
31	भंडारा	1,147	967	180	0	392	773	N.A.	N.A.	Bhandara
32	गोंदिया	906	654	252	0	474	414	N.A.	N.A.	Godiya
33	चंद्रपूर	1,900	1,552	348	0	628	1,272	N.A.	N.A.	Chandrapur
34	गडचिरोली	955	615	270	70	741	220	N.A.	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,46,609	1,26,093	10,608	9,908	28,285	1,17,978	N.A.	N.A.	Maharashtra State

7.आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा
Medical Facilities available through Public and Public aided Institutions
(20001-02)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of Beds in all Institution	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	747	0	600	0	24	37,088	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
2	ठाणे	263	77	39	26	1	6,829	Thane
3	रायगड	221	55	186	3	1	3,991	Raigad
4	रत्नागिरी	48	67	325	0	1	1,989	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	59	38	565	0	0	1,430	Sindhudurg
6	नाशिक	595	106	496	9	2	9,377	Nashik
7	धुळे	148	41	110	0	1	2,673	Dhule
8	नंदुरबार	15	49	14	6	0	835	Nandurbar
9	जळगाव	307	80	37	0	1	4,780	Jalgaon
10	अहमदनगर	267	89	1,221	5	1	5,589	Ahmednager
11	पुणे	111	86	85	8	1	13,771	Pune
12	सातारा	26	71	26	6	1	2,482	Satara
13	सांगली	22	59	1,039	2	0	4,088	Sangli
14	सोलापूर	221	68	801	0	1	9,864	Solapur
15	कोल्हापूर	245	72	82	6	2	5,814	Kolhapur
16	औरंगाबाद	200	47	814	0	1	4,181	Aurangabad
17	जालना	69	38	239	3	1	1,612	Jalna
18	परभणी	71	31	132	4	1	1,491	Parbhani
19	हिंगोली	29	20	107	4	0	384	Hingoli
20	बीड	74	47	321	2	1	2,120	Beed
21	नांदेड	24	64	36	11	1	1,973	Nanded
22	उस्मानाबाद	14	42	10	0	1	927	Osmanabad
23	लातूर	215	46	142	0	1	3,341	Latur
24	बुलढाणा	122	52	77	0	1	2,399	Buldhana
25	अकोला	132	30	440	3	1	2,964	Akola
26	वाशिम	8	25	331	1	0	472	Washim
27	अमरावती	46	56	118	20	1	3,609	Amravati
28	यवतमाळ	280	62	41	3	1	1,811	Yavatmal
29	वर्धा	41	27	75	0	0	2,747	Wardha
30	नागपूर	132	48	440	0	2	3,098	Nagpur
31	भंडारा	47	30	266	0	1	1,167	Bhandara
32	गोंदिया	42	42	145	4	1	966	Godiya
33	चंद्रपूर	33	58	13	8	1	1,950	Chandrapur
34	गडचिरोली	21	45	39	35	0	1,163	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	4,895	1,768	9,412	169	29	1,48,975	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रामध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE :

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकीत्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres / clinics
(2001-02)

अनु.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural (4)	नागरी Urban (5)	शासकीय Govt. (6)	इतर संस्था Other bodies (7)	District (2)
1	मुंबई	75	0	75	6	69	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	114	77	37	86	28	Thane
4	रायगड	55	54	1	54	1	Raigad
5	रत्नागिरी	67	67	0	67	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	38	38	0	38	0	Sindhudurg
7	नाशिक	116	100	16	101	15	Nashik
8	धुळे	48	41	7	42	6	Dhule
9	नंदुरबार	49	49	0	49	0	Nandurbar
10	जळगाव	102	80	22	81	21	Jalgaon
11	अहमदनगर	97	90	7	91	6	Ahmednagar
12	पुणे	114	86	28	89	25	Pune
13	सातारा	72	71	1	71	1	Satara
14	सांगली	79	59	20	62	17	Sangli
15	सोलापूर	85	68	17	69	16	Solapur
16	कोल्हापूर	89	72	17	72	17	Kolhapur
17	औरंगाबाद	56	47	9	49	7	Aurangabad
18	जालना	44	38	6	40	4	Jalna
19	परभणी	42	30	12	35	7	Parbhani
20	हिंगोली	21	20	1	21	0	Hingoli
21	बीड	48	47	1	48	0	Beed
22	नांदेड	70	64	6	68	2	Nanded
23	उस्मानाबाद	42	42	0	42	0	Osmanabad
24	लातूर	62	46	16	53	9	Latur
25	बुलढाणा	57	52	5	57	0	Buldhana
26	अकोला	36	30	6	32	4	Akola
27	वाशिम	26	25	1	26	0	Washim
28	अमरावती	64	56	8	58	6	Amravati
29	यवतमाळ	64	62	2	62	2	Yavatmal
30	वर्धा	30	27	3	27	3	Wardha
31	नागपूर	76	48	28	53	23	Nagpur
32	भंडारा	34	30	4	31	3	Bhandara
33	गोदिंया	43	42	1	43	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	64	58	6	59	5	Chandrapur
35	गडचिरोली	46	45	1	45	1	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**2,125**	**1,761**	**364**	**1,827**	**298**	**Maharashtra State**

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source :- Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharshtra during
(2001-02)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary Sterilisation Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		District
		लक्ष्य Targets	साध्य Achievements	लक्ष्य Targets	साध्य Achievements	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	64,200	43,613	48,820	51,301	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	41,300	39,787	28,660	33,627	Thane
4	रायगड	16,400	14,064	8,430	9,141	Raigad
5	रत्नागिरी	15,600	15,182	9,410	11,202	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,500	5,254	5,390	6,450	Sindhudurg
7	नाशिक	36,500	35,654	18,640	19,532	Nashik
8	धुळे	13,700	13,702	6,110	7,017	Dhule
9	नंदुरबार	9,200	9,454	4,430	3,590	Nandurbar
10	जळगाव	30,500	30,502	15,400	14,826	Jalgaon
11	अहमदनगर	28,900	29,594	26,530	24,850	Ahmednagar
12	पुणे	56,700	56,216	30,090	29,548	Pune
13	सातारा	22,800	23,802	9,360	10,410	Satara
14	सांगली	23,600	27,207	15,630	19,398	Sangli
15	सोलापूर	35,000	37,207	16,890	17,600	Solapur
16	कोल्हापूर	32,700	36,045	21,840	27,455	Kolhapur
17	औरंगाबाद	20,400	20,468	12,730	12,562	Aurangabad
18	जालना	13,600	12,092	8,440	8,602	Jalna
19	परभणी	12,500	11,293	7,416	8,945	Parbhani
20	हिंगोली	7,800	7,810	4,604	4,388	Hingoli
21	बीड	17,900	14,436	12,860	12,912	Beed
22	नांदेड	27,400	24,076	8,640	8,422	Nanded
23	उस्मानाबाद	12,300	12,305	7,000	6,797	Osmanabad
24	लातूर	17,100	14,777	9,040	9,708	Latur
25	बुलढाणा	17,500	16,305	12,120	10,101	Buldhana
26	अकोला	13,100	11,790	8,010	7,450	Akola
27	वाशिम	8,900	7,665	5,500	4,669	Washim
28	अमरावती	17,900	20,229	14,630	13,295	Amravati
29	यवतमाळ	20,800	20,834	16,020	15,058	Yavatmal
30	वर्धा	10,000	11,011	7,980	7,674	Wardha
31	नागपूर	29,900	27,729	21,350	21,665	Nagpur
32	भंडारा	10,300	10,605	5,480	4,603	Bhandara
33	गोंदिया	10,800	12,125	5,520	5,900	Gondiya
34	चंद्रपूर	17,300	16,792	12,910	8,228	Chandrapur
35	गडचिरोली	7,600	8,842	4,420	3,012	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	7,26,700	6,98,467	4,50,300	4,59,938	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय,(कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य
Number of Family Welfare Centres Operating and work done
(2001-02)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	३१ मार्च, २००१ रोजी केंद्रांची संख्या No. of Centres as on 31st March, 2001 (3)	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Sterilisation Operations done: पुरुष नसबंदी Vasectomy (4)	स्त्री नसबंदी Tubectomy (5)	एकूण Total (6)	बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D. insertions performed (7)	District (2)
1	मुंबई	85	258	43,355	43,613	51,301	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	120	339	39,448	39,787	33,627	Thane
4	रायगड	56	45	14,019	14,064	9,141	Raigad
5	रत्नागिरी	69	241	14,941	15,182	11,202	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	41	131	5,123	5,254	6,450	Sindhudurg
7	नाशिक	122	1,666	33,988	35,654	19,532	Nashik
8	धुळे	50	1,244	12,458	13,702	7,017	Dhule
9	नंदुरबार	49	849	8,605	9,454	3,590	Nandurbar
10	जळगाव	104	498	30,004	30,502	14,826	Jalgaon
11	अहमदनगर	100	134	29,460	29,594	24,,850	Ahmednagar
12	पुणे	122	839	55,377	56,216	29,548	Pune
13	सातारा	76	124	23,678	23,802	10,410	Satara
14	सांगली	84	180	27,027	27,207	19,398	Sangli
15	सोलापूर	91	10	37,197	37,207	17,600	Solapur
16	कोल्हापूर	94	260	35,785	36,045	27,455	Kolhapur
17	औरंगाबाद	59	90	20,378	20,468	12,562	Aurangabad
18	जालना	46	73	12,019	12,092	8,602	Jalna
19	परभणी	44	335	10,958	11,293	8,945	Parbhani
20	हिंगोली	21	35	7,775	7,810	4,388	Hingoli
21	बीड	52	28	14,408	14,436	12,912	Beed
22	नांदेड	73	47	24,029	24,076	8,422	Nanded
23	उस्मानाबाद	44	82	12,223	12,305	6,797	Osmanabad
24	लातूर	65	217	14,560	14,777	9,708	Latur
25	बुलढाणा	57	1,617	14,688	16,305	10,101	Buldhana
26	अकोला	39	2,233	9,557	11,790	7,450	Akola
27	वाशिम	26	166	7,499	7,665	4,669	Washim
28	अमरावती	69	4,692	15,537	20,229	13,295	Amravati
29	यवतमाळ	72	1,068	19,766	20,834	15,058	Yavatmal
30	वर्धा	32	1,727	9,284	11,011	7,674	Wardha
31	नागपूर	82	909	26,820	27,729	21,665	Nagpur
32	भंडारा	37	3,273	7,332	10,,605	4,603	Bhandara
33	गोंदिया	43	3,243	8,882	12,125	5,900	Gondiya
34	चंद्रपूर	66	3,289	13,503	16,792	8,228	Chandrapur
35	गडचिरोली	47	4,134	4,708	8,842	3,012	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,237	34,076	6,64,391	6,98,467	4,59,938	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती

Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources

(2001-02)

(रुपये लाखांत / Rs. In lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	साधने/उद्देश	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		Sources/purpose
		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमीन खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	--	--	--	--	--	--	purchase of Agriculture Implement
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Other Agricultural purposes
4	औद्योगिक उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Industrial purposes
5	वाहने खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of vehicles
6	इतर	283	266.46	--	--	--	--	Others
7	सिमांतिक कर्ज	958	113.05	958	632.09	--	--	Margin money Schemes
	५० टक्के अनुदान योजना	20,587	1,878.43	14,587	2,059.18	--	--	50 percent subsidy Scheme
	एकूण	21,828	2,257.94	15,545	2,691.27	0.00	0.00	Total

आधार - (१) वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई
(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

Source.- (1) Vasantrao Naik Vimukta Jati & Nomedic Tribe Development Corp. Ltd., Mumbai
(2) Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp. Ltd.,Mumbai
(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai

१०. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)

१०.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांची संख्या व त्यांचेवरील खर्च, निरनिराळया गुन्ह्यांचे वर्गीकरण. न्यायालये व त्यांचेकडील प्रकरणे आणि तुरुंगातील कैद्यासंबंधी माहिती या विषयावरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (Police, Crimes and Judicial)

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
Social Security and Social Defence (Police, Crimes And Judicial)
पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून)
Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(2001)

अनु. क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस ठाणी Number of Police Stations	आऊट पोस्ट No. of Out Posts	हंगामी धरुन एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force	चौकशी झालेले एकूण दखलपात्र गुन्हे Total number of congnizable Crimes investigated	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई रेल्वे	12	10	3,403	1,709	Mumbai Rly.
1	मुंबई रेल्वे	17	8	3,409	17,412	Mumbai Rly.
2	नवी मुंबई शहर1	1	9	1,693	2,584	Navi Mumbai City
3	पुणे शहर	19	106	6,045	5,580	Thane City
4	पुणे (ग्रामीण)	30	35	2,436	6,337	Thane (Rural)
5	रायगड	24	22	1,947	4,807	Raigad
6	रत्नागिरी	13	29	1,143	5,083	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	9	23	936	1,688	Sindhudurg
8	नाशिक शहर	8	11	1,635	1,685	Nashik City
9	नाशिक (ग्रामीण)	33	38	2,600	2,550	Nashik (Rural)
10	धुळे	14	11	1,872	3,830	Dhule
11	नंदुरबार	11	23	1072	3,200	Nandurbar
12	जळगाव	33	29	3,025	5,925	Jalgaon
13	अहमदनगर	24	38	2,362	4,372	Ahmednagar
14	पुणे रेल्वे	16	23	303	2,653	Pune Rly.
15	पुणे शहर	19	96	6,017	20,834	Pune City
16	पुणे (ग्रामीण)	28	45	2,116	3,852	Pune (Rural)
17	सातारा	26	28	2,612	3,094	Satara
18	सांगली	22	25	1,606	4,503	Sangli
19	सोलापूर शहर	5	19	1,293	14,769	Solapur City
20	सोलापूर (ग्रामीण)	21	33	1,680	8,975	Solapur (Rural)
21	कोल्हापूर	27	19	2,257	3,469	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	10	2	2,641	1,102	Aurangabad City
23	औरंगाबाद (ग्रामीण)	21	10	1,213	1,406	Aurangabad (Rural)
24	जालना	16	8	1,191	2,413	Jalna
25	परभणी	17	10	1,381	1,979	Parbhani
26	बीड	22	13	1,399	2,509	Beed
27	नांदेड	35	21	2,694	4,982	Nanded
28	उस्मानाबाद	17	14	1,227	4,781	Osmanabad
29	हिंगोली	12	8	699	1,709	Hingoli
30	लातूर	21	16	1,336	6,064	Latur
31	बुलढाणा	27	12	2,106	9,143	Buldhana
32	अकोला	18	14	3,963	1,107	Akola
33	अमरावती शहर	9	0	1,850	2,148	Amrawati City
34	अमरावती (ग्रामीण)	28	0	2,736	5,591	Amravati
35	यवतमाळ	28	18	1,671	12,985	Yavatmal
36	वाशिम	11	11	2,082	2,583	Washim
37	वर्धा	15	5	1,259	2,889	Wardha
38	नागपूर रेल्वे	25	1	1,176	349	Nagpur Rly.
39	नागपूर शहर	20	64	5,413	5,248	Nagpur City
40	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,796	5,072	Nagpur (Rural).
41	गोंदिया	12	6	1,177	7,210	Gondiya
42	भंडारा	12	7	841	7,281	Bhandara
43	चंद्रपूर	28	22	2,396	6,131	Chandrapur
44	गडचिरोली	28	25	2,813	3,550	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	864	975	93,119	2,25,434	Maharashtra State

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/
(1)पोलीस/
तक्ता क्रमांक/
महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/
2001

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त, Commissioner of Police, Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरिक्षक व सहायक पोलीस निरिक्षक Police Inspector and Asstt. Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप-निरिक्षक व सहायक उप-निरिक्षक Sub-Inspector Asstt.Sub-Inspector		
		तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	116	66	182	760	226	986	34	46	80	2416	831	3,247
2	मुंबईउपनगर												
3	ठाणे	12	0	12	63	2	65	16	19	35	293	1	294
4	रायगड	7	2	9	44	48	92	5	6	11	59	0	59
5	रत्नागिरी	4	3	7	25	3	28	4	8	12	98	29	127
6	सिंधुदुर्ग	4	1	5	17	2	19	4	3	7	78	10	88
7	नाशिक	14	7	21	57	37	94	10	17	27	5	153	158
8	धुळे	2	4	6	6	8	14	7	7	14	0	0	0
9	नंदुरबार	4	0	4	15	2	17	3	4	7	106	0	106
10	जळगाव	8	3	11	52	9	61	11	9	20	0	287	287
11	अहमदनगर	6	4	10	19	7	26	18	12	30	167	64	231
12	पुणे	10	10	20	40	28	68	28	36	64	194	0	194
13	सातारा	2	7	9	25	27	52	7	8	15	0	0	0
14	सांगली	6	3	9	16	1	17	9	6	15	97	77	174
15	सोलापूर	15	4	19	48	10	58	11	10	21	68	37	105
16	कोल्हापूर	5	3	8	21	7	28	4	7	11	124	89	213
17	औरंगाबाद	13	4	17	66	5	71	8	13	21	332	51	383
18	जालना	6	1	7	31	21	52	6	13	19	112	0	112
19	परभणी	7	2	9	28	1	29	5	6	11	124	0	124
20	हिंगोली	4	1	5	22	1	23	2	2	4	70	0	70
21	बीड	6	3	9	17	3	20	9	7	16	93	56	149
22	नांदेड	11	3	14	25	10	35	6	8	14	0	0	0
23	उस्मानाबाद	4	2	6	22	2	24	5	6	11	70	50	120
24	लातूर	8	2	10	29	4	33	2	8	10	110	21	131
25	बुलढाणा	6	3	9	47	5	52	9	8	17	157	38	195
26	अकोला	0	6	6	0	20	20	5	19	24	0	201	201
27	वाशिम	0	5	5	0	25	25	6	1	7	0	74	74
28	अमरावती	13	10	23	58	54	112	14	11	25	251	234	485
29	यवतमाळ	5	3	8	43	5	48	7	7	14	153	21	174
30	वर्धा	4	3	7	27	3	30	15	7	22	28	0	28
31	नागपूर	19	12	31	108	30	138	28	27	55	620	47	667
32	भंडारा	4	2	6	22	10	32	3	4	7	37	38	75
33	गोदिंया	6	1	7	27	3	30	2	2	4	92	0	92
34	चंद्रपूर	5	3	8	47	3	50	10	5	15	205	0	205
35	गडचिरोली	12	0	12	55	0	55	3	2	5	243	0	243
	महाराष्ट्र राज्य	348	183	531	1,882	622	2,504	316	354	670	6,402	2,409	5,993

आधार -(१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.2

Cost and Strength of Police in Maharashtra

हवालदार Head Constables			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या-मधून देय असलेली रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable from Central and State Revenue ('000 Rs.)	केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या-व्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (हजार रुपयात) Total cost payable other than Central and State Revenue ('000 Rs.)	एकूण खर्च (हजार रुपयात) Total cost ('000 Rs.)	District
तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo-rary	कायमचे Perma-nent	एकूण Total				
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
6,981	1,898	8,879	15,218	9,157	1,402	25,574	13,364	38,938	5,90,510	3,19,132	9,09,642	Mumbai Mumbai Suburban
430	181	611	1,402	0	1,402	2,289	664	2,953	10,65,809	77,128	11,42,937	Thane
0	0	0	0	0	0	115	109	224	N.A.	N.A.	0	Raigad
139	160	299	553	0	553	836	474	1,310	1,23,862	22,522	1,46,384	Ratnagiri
149	64	213	320	0	320	582	337	919	1,64,973	75,479	2,40,452	Sindhudurg
743	448	1,191	1,493	0	1,493	2,376	1,999	4,375	11,02,753	6,240	11,08,993	Nashik
208	650	858	543	0	543	782	1,111	1,893	1,20,846	8,813	1,29,659	Dhule
91	144	235	332	0	332	562	510	1,072	8,68,013	6,437	8,74,450	Nandurbar
233	261	494	778	0	778	1,090	1,863	2,953	3,08,405	34,876	3,43,281	Jalgaon
346	156	502	524	0	524	1,107	1,238	2,345	26,142	17,194	43,336	Ahmednagar
195	936	1,131	546	0	546	1,006	3,664	4,670	7,70,342	40,596	8,10,938	Pune
291	436	727	633	0	633	986	1,335	2,321	1,95,951	11,889	2,07,840	Satara
215	177	392	724	0	724	1,097	723	1,820	1,57,973	18,281	1,76,254	Sangli
428	365	793	587	0	587	1,188	1,792	2,980	2,65,655	17,054	2,82,709	Solapur
290	205	495	559	0	559	1,041	1,195	2,236	29,136	27,799	56,935	Kolhapur
674	140	814	633	0	633	1,820	882	2,702	1,57,977	58,080	2,16,057	Aurangabad
58	198	256	540	0	540	760	476	1,236	1,74,393	0	1,74,393	Jalna
202	87	289	353	0	353	736	537	1,273	61,074	14,413	75,487	Parbhani
85	88	173	365	0	365	556	206	762	63,721	8,213	71,934	Hingoli
213	120	333	330	0	330	709	814	1,523	1,59,041	25,748	1,84,789	Beed
432	377	809	1,099	0	1,099	1,653	1,065	2,718	2,26,151	34,528	2,60,679	Nanded
85	42	127	365	0	365	556	640	1,196	1,24,666	28,995	1,53,661	Osmanabad
185	96	281	445	0	445	811	531	1,342	1,19,292	25,097	1,44,389	Latur
256	157	413	915	0	915	1,408	1,126	2,534	1,76,471	33,763	2,10,234	Buldhana
0	428	428	0	0	0	0	2,002	2,002	1,78,815	17,919	1,96,734	Akola
0	177	177	0	0	0	0	1,044	1,044	1,02,001	0	1,02,001	Washim
568	422	990	1,605	0	1,605	2,587	2,301	4,888	2,47,681	15,405	2,63,086	Amravati
267	131	398	498	0	498	981	826	1,807	1,62,768	24,939	1,87,707	Yavatmal
128	142	270	292	0	292	506	630	1,136	83,365	14,874	98,239	Wardha
768	960	1,728	2,519	0	2,519	4,314	3,939	8,253	8,56,808	1,06,078	9,62,886	Nagpur
160	30	190	271	0	271	507	330	837	86,799	22,359	1,09,158	Bhandara
200	105	305	653	0	653	1,020	472	1,492	1,09,936	7,213	1,17,149	Gondiya
364	150	514	969	0	969	1,644	752	2,396	2,22,244	0	2,22,244	Chandrapur
411	54	465	1,666	0	1,666	2,488	215	2,703	2,69,483	56,442	3,25,925	Gadchiroli
15,795	9,985	25,780	37,730	9,157	23,914	63,687	35,802	59,392	93,73,056	11,77,506	1,05,50,562	Maharashtra State

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्हयांचे प्रयत्न धरुन)

Cognizable offences (including attemps) under Indian Penal Code in Maharashtra State

(1999-2000)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	गुन्हे (2)	तिमाहीमध्ये/ During Quarter (30-6-1999) (3)	(30-9-1999) (4)	(31-12-1999) (5)	(31-3-2000) (6)	एकूण Total (31.3.2000) (7)	Offences (2)
1	दंगल	1343	1362	1773	1335	5613	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	1	1	0	1		Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	37	46	27	26	136	Offences relating to currency and Bank notes.
4	खून	796	752	753	704	3005	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले)	27	33	23	21	104	Culpable homicides not amounting to murder.
6	मादक पदार्थांचा व्यापार	35	38	27	17	117	Administrating of stupefying drugs.
7	पैशाच्या हेतूने किंवा इतर कारणा-करिता माणसांना पळवून नेणे.	317	286	276	291	1170	Kidnapping and abduction
8	दरोडा किंवा त्याकरिता एकत्र होणे	221	251	262	212	946	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.
9	चोरी, लूट	684	693	606	583	2566	Robbery.
10	घरफोडी	4156	4570	4195	3516	16437	House breaking
11	फसवणूक	1245	1286	1214	1238	4983	Cheating
12	विश्वासघात	429	472	466	429	1796	Breach of trust
13	एकूण चो-या	13007	12909	12393	11301	49610	Total Thefts
	(अ) तांब्याची तार	551	466	405	446	1868	(a) Copper Wire
	(ब) जनावरे	220	221	212	200	853	(b) Cattle
	(क) सायकली	395	445	434	383	1657	('c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	3494	3260	3141	3010	12905	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वगैरे	5	2	2	2	11	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	1	0	0	1	2	(f) Explosives
	(ग) इतर	8341	8515	8199	7259	32314	(g) Other thefts
14	इतर गुन्हे	29388	26017	27090	26832	109327	Other Crimes
	एकूण	**51686**	**48516**	**49105**	**46506**	**195813**	**Total**

आधार - (१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai (2) Office of the Police Commissioner,Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai

टीप/**Note** : N. A. उपलब्ध नाही/ Not Available

तक्ता क्रमांक / **TABLE.No. 10.4**

RC 4145–34*a*

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१

Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I

(2001)

अनु क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदविलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटी सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील चुकीमुळे किंवा गुन्हा अदखलपात्र ठरविलेली प्रकरणे Number of cases due to mistake of law or fact declared non-cognizable	वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the end of the year	बिनचूक प्रकरणे True cases: गुन्हा शाबीत झालेली Convicted	बिनचूक प्रकरणे True cases: निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा समेपचाराने मिटवलेली Discharged, acquitted or compounded	बिनचूक प्रकरणे True cases: शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली Non-detected or apprehended	एकूण Total	दंडाधिकाऱ्यासमोर थेट दाखल केलेली एकूण प्रकरणे Total cases directly filed before Magistrates	गुन्हा शाबीत झालेली दंडाधिकाऱ्यापुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण बिनचूक प्रकरणे Grand total of true cases	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	वर्ग एक- शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुध्दचे गुन्हे	399	0	0	0	7664	62	231	16	309	3	0	399	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
2	वर्ग दोन- व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	7128	0	173	0	47041	970	2920	709	4599	8	0	7128	Class-II Serious offences against
3	वर्ग तीन- व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक गंभीर गुन्हे	3714	0	10	4	15850	297	659	236	1192	28	3	3714	Class-III Serious offences against the persons and property
4	वर्ग चार- व्यक्तिगत किरकोळ गुन्हे	1613	0	66	9	14215	352	612	1766	2730	61	15	1613	Class-IV Minor offences against persons

	वर्ग पाच-													Class-V
5	मालत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	12343	2	1293	3	32679	811	1186	6029	8026	175	50	12343	Minor offences against property
	एकूण वर्ग एक ते पाच	**25197**	**2**	**1542**	**16**	**117449**	**2492**	**5608**	**8756**	**16856**	**275**	**68**	**25197**	**Total for classes I to V**
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	3770	6	311	11	6786	4644	385	6547	11576	140	45	3770	Other offences (not mentioned above)
	एकूण	**28967**	**8**	**1853**	**27**	**124235**	**7136**	**5993**	**15303**	**28432**	**415**	**113**	**28967**	**Grand Total**

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तिविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार पोलिसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलिसांनी अटक केलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या कलम १६९ खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C.	दंडाधिकाऱ्याच्या आदेशानुसार सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial	सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ती No. of persons convicted
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	वर्ग एक -						
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	1,058	399	16	16	76	62
	वर्ग दोन-						
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	3,981	7,128	709	709	1,491	970
	वर्ग तीन-						
3	व्यक्ति किंवा मालमत्ते-संबंधी गंभीर गुन्हे	2,023	3,714	1,766	1,766	394	352
	वर्ग चार-						
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	1,030	1,613	236	236	359	297
	वर्ग पाच-						
5	मालत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	10,476	1,234	6,029	6,029	1,157	811
	एकूण वर्ग एक ते पाच	18,568	14,088	8,756	8,756	3,477	2,492
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	7,040	21,939	3,429	3,378	8,715	8,165
	एकूण	25,608	36,027	12,185	12,134	12,192	10,657

आधार - पोलीस आयुक्त,महाराष्ट्र शासन, मुंबई

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.5

Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(20)

निर्दोष ठरविलेल्या मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	अटक टाळलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons evading arrest at the close of the year	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
			अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
14	0	6,356	717	85	299	**Class-I** Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
521	0	43,134	7,224	904	4,335	**Class-II** Serious offences against the persons
42	0	11,838	3,666	379	732	**Class-III** Serious offences against the property and persons or against property only
62	0	14,449	6,368	443	687	**Class-IV** Minor offences against the persons
346	0	1,058	6,368	1,297	3,369	**Class-V** Minor offences against the property
985	0	76,835	24,343	3,108	9,422	**Total for classes I to V**
550	0	49,280	2,960	8,842	16,277	Other offences not specified above
1,535	0	1,26,115	27,303	11,950	25,699	**Grand Total**

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.6

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-१

Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai——Part-I

(2000)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरूवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases reported during the year	निपटारा करण्यासाठी एकूण [स्तंभ (३)+(४)] Total for disposal [column (3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेला, निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले सामोपचाराने मिटवले किंवा काढून घेतली अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in		वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences
							मुक्त केलेली किंवा निर्दोषी ठरविलेली Discharged or acquitted	गुन्हा शाबीत झालेली Convicted		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	वर्ग एक -									*Class I—*
1	सार्वजनिक शांतता सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	991	181	1,172	—	16	217	79	6,529	Offences against the State, public tranquillity, etc.
	वर्ग दोन -									*Class II—*
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	4,785	5,657	10,442	—	1,437	1,197	3,067	41,307	Serious offences against the persons
	वर्ग तीन -									*Class III—*
3	मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	2,885	2,006	4,891	—	20	308	190	11,289	Serious offences against property

	वर्ग चार -									*Class IV—*
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	1,252	949	2,201	—	38	209	107	14,456	Minor offences against the persons
	वर्ग पाच -									*Class V—*
5	मालमत्ताविषयक गौण गुन्हे	11,460	13,459	24,919	—	366	1,049	1,857	23,505	Minor offences against property
	वर्ग सहा -									*Class VI—*
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	332	6,986	7,318	—	390	137	2,702	2,663	Other offences not specified above
7	पोलिसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	332	6,986	7,318	—	390	137	2,702	2,663	Offences under other special local laws non-cognizable by the police
	एकूण	21,705	29,238	50,943	—	2,267	3,117	8,002	99,749	**Grand Total**

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांच्याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had been issued	ज्यांच्याविरुध्द कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had been issued		पळून गेल्यामुळे किंवा अटक टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांच्याविरुध्द वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई प्रलंबित होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
			तक्रारीवरुन On complaint	दंडाधिकाऱ्यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीवरुन On Magistrate's own motion or information from the police		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	वर्ग एक -					
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायपातळीवरील गुन्हे	22,766	1,478	--	24	1,684
	वर्ग दोन -					
2	व्यक्तीसंबंधी गंभीर गुन्हे ..	66,809	6,345	--	52	8,876
	वर्ग तीन -					
3	मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे ..	19,040	2,134	--	26	2,615
	वर्ग चार -					
4	व्यक्तीसंबंधी गौण गुन्हे ..	14,765	3,580	--	21	1,039
	वर्ग पाच -					
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे ..	27,137	4,612	1	98	5,575
	वर्ग सहा -					
6	वर न उल्लेखिलेले गुन्हे ..	2,686	5,872	1	4	226
	वर्ग सात -					
7	इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबत घडलेले किंवा पोलिसांनी दखल घेण्यासारखे गुन्हे	39,666	1,52,964	--	53	21,223
	एकूण ..	1,92,869	1,76,985	2	278	41,238

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.7

Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II

(2000)

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged after appearance without trial	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried: निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried: गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted	वर्षअखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons under trial at the close of the year	आरोप रद्द केलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणांतील व्यक्ती व सुनावणी चालू असतांना मेलेल्या निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial	हजर होण्याआधीच मेलेल्या / निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती No. of persons died, escaped or transferred before appearance	Offences
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
						Class I—
0	513	87	23,542	0	5	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
						Class II—
2	4,907	1,467	68,506	18	0	Serious offences against the person
						Class III—
60	1,565	1,467	19,392	13	1	Serious offences against the property
						Class IV—
11	1,600	403	13,610	25	0	Minor offences against the person
						Class V—
45	2,613	1,349	28,386	40	1	Minor offences against the property
						Class VI—
15	134	26	2,730	75	0	Offences not specified above
						Class VII—
0	9,712	1,96,000	30,912	21	0	Offences under other special or local laws and cognizable by police
133	21,044	2,00,799	1,87,078	192	7	Grand Total

Source — Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

2001

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु.'000) Amount of property stolen ('000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु.'000) Amount of property recovered ('000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	बृहन्मुंबई					Brihan Mumbai
	दखलपात्र-					Cognizable-
1	चोरी	36,746	13,108	13,88,610	3,81,573	Theft
2	जबरी चोरी	2,105	1,131	1,49,500	40,443	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	1,321	700	8,80,236	1,76,848	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी,बँकात काम करणारे,व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	204	55	55,064	18,154	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	2,665	515	49,883	16,267	Possession of stolen property
	अदखली-					Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	334	303	6,277	395	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	3,645	1,146	6,47,387	35,655	Criminal misappropriation
	एकूण	47,020	16,958	31,76,957	6,69,335	Grand Total
	महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून)					Maharashtra State (excluding
	दखलपात्र-					Cognizable-
1	चोरी	12,455	3,146	9,42,025	2,14,317	Theft
2	जबरी चोरी	569	263	91,600	33,083	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	491	367	22,40,194	3,23,555	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी,बँकात काम करणारे,व्यापारी किंवा दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	17	9	19,024	2,536	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	112	99	8,563	1,365	Possession of stolen property
	अदखली-					Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	309	272	4,213	185	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर	3,284	1,120	11,58,027	11,67,454	Criminal misappropriation
	एकूण	17,237	5,276	44,63,646	17,42,495	Grand Total

आधार - (१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) - भाग-१

Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I

(2001)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्ह्यांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which investigation was refused	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were laid during the year	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करुन अंतिम अहवाल सादर करण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	दखलपात्र गुन्हयात साथ देणे	0	0	0	0	0	0	0	Abetment of cognizable offences
2	दखलपात्र गुन्हयाविषयी कट करणे	1	1	0	0	0	0	2	Cognizable criminal conspiracy
	वर्ग एक-								**Class I-**
3	सार्वजनिक शांतता,सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	1,074	7,460	3	95	6,848	366	1,222	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
	वर्ग दोन-								**Class II-**
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	6,538	51,916	11	898	47,851	3,710	5,984	Serious offences against the persons
	वर्ग तीन-								**Class III-**
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	4,363	16,627	0	219	7,344	9,483	3,944	Serious offences against persons and property or against property only
	वर्ग चार-								**Class IV-**
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	1,041	8,535	3	68	7,703	753	1,049	Minor offences against the persons

	वर्ग पाच-								Class V-
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	8,839	33,832	6	449	15,692	18,347	8,177	Minor offences against the property
	वर्ग सहा-								Class VI-
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे.	2,856	23,640	3	116	22,589	1,264	2,524	Other offences under I.P.C.not mentioned above
	एकूण- (एक ते आठ)	**24,712**	**1,42,011**	**26**	**1,845**	**1,08,027**	**33,923**	**22,902**	**Sub-Total (1 to 8)**
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.								Other offences not specified above-
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या-खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	30,371	1,94,434	1,396	130	1,87,350	510	35,419	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.	..	..	..	..	..	..	..	(ii) Offences under B.H.O.P. Act, 1947
	एकूण	55,083	3,36,445	1,422	1,975	2,95,377	34,433	58,321	Grand Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 10.9 —*Contd.*

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असेलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्ह्यास मदत केल्याचे गुन्हे धरुन) प्रकरणे Cases compounded or withdrawn or otherwise disposed of by Courts (including abeting, etc.)		निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
					सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा थांबविलेली प्रकरणे Withdrawn or otherwise dropped				
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	दखलपात्र गुन्हयात साथ देणे	..	0	0	0	0	0	0	0	Abetment of cognizable offences
2	दखलपात्र गुन्हयाविषयी कट करणे	..	38	0	0	0	6	0	31	Cognizable criminal conspiracy
	वर्ग एक-									Class I-
3	सार्वजनिक शांतता,सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	..	55997	6848	438	323	3342	521	58221	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
	वर्ग दोन-									Class II-
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	..	320638	47851	8244	1432	21722	2420	334691	Serious offences against the persons
	वर्ग तीन-									Class III-
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	..	69008	7344	188	274	4365	652	70873	Serious offences against persons and property or against property only
	वर्ग चार-									Class IV-
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.		65378	7703	701	597	4026	479	67278	Minor offences against the persons

7	वर्ग पाच- मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	..	145,754	15,692	520	935	7,115	1,736	1,51,140	Class V- Minor offences against the property
8	वर्ग सहा- वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे.	..	139,573	22,589	1,476	1,466	13,131	1,724	1,44,346	Class VI- Other offences under I.P.C.not mentioned above.
	एकूण- (एक ते आठ)	-	**796,386**	**1,08,027**	**11,567**	**5,027**	**53,707**	**7,532**	**8,26,580**	**Sub-Total (1 to 8)**
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.									Other offences not specified above-
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या-खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	..	9,45,653	1,87,350	323	2,60,069	82,132	34,125	9,90,354	(i) Offences under special and local laws declared to be cognizable
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.	..	..	..	..	..	..	..	..	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
	एकूण	-	**17,42,039**	**2,95,377**	**11,890**	**2,65,096**	**1,35,839**	**41,657**	**18,16,934**	**Grand Total**

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail during the stage of investigation pending from previous year	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती Number of persons arrested during the year	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिकाऱ्यांनी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged by police or by magistrate before trial	वर्षभरात आरोपपत्र दाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge-sheets were filed during the year	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षीपासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हयात साथ देणे	0	0	0	0	0	36
2	दखलपात्र गुन्हयाविषयी कट करणे	0	4	0	0	4	79
	वर्ग एक-						
3	सार्वजनिक शांतता,सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	5,087	59,778	102	55,848	8,915	3,82,564
	वर्ग दोन-						
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	7,414	94,266	482	93,437	7,761	6,04,846
	वर्ग तीन-						
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	2,145	20,142	2,566	16,907	2,814	1,48,657
	वर्ग चार-						
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	782	11,243	48	11,059	918	85,112
	वर्ग पाच-						
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	4,195	31,744	2,812	28,969	4,158	2,28,230
	वर्ग सहा-						
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे	3,109	35,908	58	36,451	2,508	2,06,384
	एकूण- (एक ते आठ)	22,732	2,53,085	6,068	2,42,671	27,078	16,55,908
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.						
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या-खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	33,264	2,43,496	135	2,37,256	39,369	11,14,449
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे	0	0	0	0	0	0
	एकूण	55,996	4,96,581	6,203	4,79,927	66,447	27,70,357

आधार - पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

Police

TABLE No. 10.10

Cognizable Crimes in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II (2001)

ज्यांचेवरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा अन्यप्रकारे निकालात काढली (गुन्ह्यात साथ देणे वगैरे आरोप धरुन) अशा व्यक्ती Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abeting, etc.		शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons acquitted or discharged	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans-ferred	Offences
	सामोपचाराने मिटविलेली Compounded	काढून घेतलेली किंवा कमी झालेली Withdrawn or otherwise dropped					
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
--	--	--	--	--	38	..	Abetment of cognizable offences
26	0	0	0	0	66	..	Cognizable criminal conspiracy
37,402	2,818	6,488	4,393	21,428	3,62,310	..	**Class I-** Offences against the State public tranquility, safety and justice.
85,744	13,281	2,205	6,547	32,037	5,47,054	..	**Class II-** Serious offences against the persons
16,042	342	448	1,731	8,069	1,54,109	.	**Class III-** Serious offences against persons and property or against property only.
10,611	894	831	942	5,085	87,971	..	**Class IV-** Minor offences against the persons
25,064	833	1,532	3,574	12,828	2,34,527	..	**Class V-** Minor offences against the property
43,032	3,288	1,754	4,565	19,045	2,20,773	..	**Class VI-** Other offences under I.P.C.not mentioned above.
2,17,921	**21,456**	**13,258**	**21,752**	**98,492**	**16,06,848**		**Sub-Total (1 to 8)**
							Other offences not specified above.-
1,76,531	133	22,650	22,634	86,035	11,58,528	..	(I) Offences against special and local laws declared to be cognizable
0	0	0	0	0	0	.	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
3,94,452	**21,589**	**35,908**	**44,386**	**1,84,527**	**27,65,376**	-	**Grand Total**

Source—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

अपील व मूल अधिकारिता वापरणाऱ्या न्यायालयीन अधिकाऱ्यांची संख्या
Number of Judicial Officers exercising Appellate and Original Jurisdiction in Maharashtra State
(2000)

अ.क्र. Sr. No.	पदनाम	संख्या/Number	Designation
(1)	(2)	(3)	(2)
		दिवाणी/Civil	
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश. .	44	Chief Justice and High Court Judges
2	प्रमुख न्यायाधीश व नगरदिवाणी न्यायालयाचे इतर. . न्यायाधीश, मुंबई	53	Principal Judge and other Judges of the City Civil Court,Mumbai
3	जिल्हा न्यायाधीश	28	District Judges
4	सह-न्यायाधीश	40	Joint Judges
5	सहायक न्यायाधीश (प्रशिक्षणार्थी धरून)	109	Additional Judges
6	लघुवाद न्यायालयाचे न्यायाधीश	35	Small Cause Court Judges
7	दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर)	123	Civil Judges (Senior Division)
8	दिवाणी न्यायाधीश (कनिष्ठ स्तर)	550	Civil Judges (Junior Division)
9	न्याय पंचायत	--	Nyaya Panchayat
		फौजदारी/Criminal	
1	मुख्य न्यायमूर्ती व उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश	44	Chief Justice and High Court Judges
2	सत्र न्यायाधीश	28	Sessions Judges
3	अपर सत्र न्यायाधीश.	126	Additional Sessions Judges
4	सहायक सत्र न्यायाधीश	47	Assistant Sessions Judges
5	मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	1	Chief Metropolitan Magistrate, Mumbai
6	अपर मुख्य महानगर दंडाधिकारी, मुंबई. . . .	13	Additional Chief Metropolitan Magistrates, Mumbai
7	जिल्हा दंडाधिकारी *.	27	District Magistrates*
8	न्याय दंडाधिकारी, प्रथम श्रेणी.	26	Judicial Magistrates, First Class
9	न्याय दंडाधिकारी, द्वितीय श्रेणी	--	Judicial Magistrates, Second Class
10	न्याय दंडाधिकारी, तृतीय श्रेणी	663	Judicial Magistrates, Third Class
11	कार्यकारी दंडाधिकारी.	29	Executive Magistrates
12	महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	57	Metropolitan Magistrates, Mumbai

* ह्यात अपर जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांचा समावेश आहे
These include Additional District Magistrates also

आधार - उच्च न्यायालय, मुंबई ह्यांची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे
Source—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.12

महाराष्ट्र राज्यातील न्यायालयीन निर्णय दिलेली, नवीन आलेली व ज्यात दोषारोप करण्यात आले अशी प्रकरणे (मुंबई उच्च न्यायालयाच्या हद्दीतील)

Number of Cases decided in and receipts and charges of the Courts in the State of Maharashtra (Territory Subject to the High Court of Mumbai)

(2000)

दिवाणी/Civil				फौजदारी/Criminal			
मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate		मूळ शाखा/Original		अपील शाखा/Appellate	
नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous	नियमित Regular	संकीर्ण Miscellaneous
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1,58,736	1,75,589	21,531	13,624	15,96,056	1,47,214	3,870	24,298**

* ह्यात हुकूमनाम्याच्या अंमलबजावणीसाठी अर्ज, नादारीसाठीचे अर्ज व इतर संकीर्ण प्रकरणांचा समावेश आहे
Includes all applications for execution of decrees, insolvency applications and other miscellaneous cases

** ह्यात संकीर्ण बाबतीतील अर्जासहित फौजदारी प्रक्रिया संहितेखालील सुधारित प्रकरणांचा समावेश आहे
These are all cases of revision under the Code of Criminal Procedure including miscellaneous applications

आधार - मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्रे

Source—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(२) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी न्यायालयांत दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्यांची संख्या, वर्णन व मूल्य/

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	पैसा किंवा जंगम मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for money or moveable property	स्थावर मालमत्तेसाठी केलेले दावे Suits for immoveable property	हक्क व इतर बाबतीतील दावे: विशिष्ट सूट मिळविण्यासाठी केलेले दावे Suit for specific relief	हक्क व इतर बाबतीतील दावे: गहाण खताबाबत दावे Mortgage suits
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	दिवाणी न्यायाधिशांची न्यायालये.	45,706	39,105	15,423	8,733
2	लघुवाद न्यायालये	630	1,588	--	--
3	जिल्हा प्रमुख न्यायालयांव्यतिरिक्त जिल्हा न्यायालये . .	4,944	511	232	--
	एकूण . .	51,280	41,204	15,655	8,733
4	राज्याच्या मुख्यालयाचे ठिकाण किंवा शासकीय मुख्यालयाचे ठिकाणची न्यायालये इलाखा शहर लघुवाद न्यायालये, मुंबई	2,902	10,208	--	--
5	नगर दिवाणी न्यायालये, मुंबई	3,711	3,340	99	..
	एकूण . .	6,613	13,548	99	..
	एकूण सर्व. .	57,893	54,752	15,754	8,733

टीप - आकडे पूर्णांकात लिहिल्यामुळे स्तंभ (१०)मधील बेरजा जुळतीलच असे नाही

आधार - मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरण पत्र/

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.13

Number, description and value of Civil Suits instituted in the Civil Courts in the State of Maharashtra (2000)

Title and other suits				
इतर दावे (स्तंभ (४) ते (६) व्यतिरिक्त) Other suits not falling under any of the preceding heads	एकूण Total	एकूण सर्व Grand Total	दाव्यांचे एकूण मूल्य (रुपये हजारात) Total value of suits (000 Rs.)	Class of Courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
21,442	84,703	130,409	90,74,299	Courts of Civil Judges
--	1,588	2,218	26,825	Small-Cause Courts
1,398	2,141	7,085	19,31,370	District Courts other than Chief Courts of Districts
22,840	**88,432**	**1,39,712**	**1,10,32,494**	**Total**
3,173	13,381	16,283	8,13,243	Courts at the headquarters of the State or seat of Government Presidency Small-Cause Court, Mumbai
516	3,955	7,666	7,589	The City Civil Court, Mumbai
3,689	**17,336**	**23,949**	**8,20,832**	**Total**
26,529	**1,05,768**	**1,63,661**	**1,18,53,326**	**Grand Total**

Note-In the case of Col.(10) sub-totals may not add up to total due to rounding

Source—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(2)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.14

महाराष्ट्रातील मूळ शाखेच्या अधिकार क्षेत्रातील दिवाणी प्रकरणांच्या चौकशीचे सर्वसाधारण निकाल
General results of the trials of Civil Cases of original jurisdiction in Maharashtra
(2000)

अ.क्र. Sr. No.	बाब	दिवाणी विभाग/Civil Units: दिवाणी न्यायालये Civil Courts	दिवाणी विभाग/Civil Units: राज्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	दिवाणी विभाग/Civil Units: एकूण Total	संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases: दिवाणी न्यायालये Civil Courts	संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases: राज्याच्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची न्यायालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	संकीर्ण प्रकरणे/Miscellaneous Cases: एकूण Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयात प्रतिदाखल झालेले दावे ..	5,05,871	1,80,040	6,85,911	1,24,293	1,30,172	2,54,465	Number of suits before the Courts
2	निकालात काढलेले दावे-							Number of suits disposed of—
	(अ) चौकशीशिवाय-							(a) Without trial---
	(१) दिवाणी प्रक्रिया संहितेच्या आदेश नऊच्या नियम ३ व ८ अन्वये	18,780	6,359	25,139	4,623	5,533	10,156	(1) Under order IX, rules 3 and 8, Civil Procedure Code
	(२) अन्यथा	38,849	9,659	48,508	2,736	8,575	11,311	(2) Otherwise
	(ब) एकतर्फी	16,588	11,231	27,819	3,929	1,326	4,755	(b) Ex parte
	(क) मागणीग्राह्य झाल्यामुळे	5,696	353	6,049	3,241	1,005	4,246	(c) On admission of claims
	(ड) समझोता झाल्यामुळे	20,025	3,634	23,659	3,901	3,230	7,131	(d) Compromised
	(इ) पूर्ण चौकशीअंती-							(e) After full trial—
	(१) फिर्यादीच्या बाजूने निकाल ..	13,812	3,067	16,879	3,297	8,591	11,888	(1) Judgment for Plaintiff
	(२) प्रतिवादीच्या बाजूने निकाल ..	7,071	867	7,938	847	1,475	2,322	(2) Judgment for Defendant
	(फ) लवादानुसार	689	100	789	27	36	63	(f) On reference to arbitration
	(ग) हस्तांतरित करुन	42,533	4,145	46,678	5,796	11,276	17,072	(g) By transfer
3	वर्षाच्या अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे ..	3,41,838	1,40,621	4,82,459	73,086	89,116	1,62,202	Pending at the close of the year
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित प्रकरणे	2,20,827	1,17,211	3,38,038	46,228	55,851	1,02,079	Pending for more than a year

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.15

महाराष्ट्र राज्यातील दिवाणी अपील न्यायालयांचा कारभार
Business of the Civil Appellate Courts in Maharashtra State
(2000)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	हुकूमनाम्यावरील अपिले Appeals from Decrees			संकीर्ण अपिले Miscellaneous Appeals			Item
		दिवाणी न्यायालयातील मूळ हुकूमनाम्यावरील अपिले Appeals from original decrees Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची कार्यालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	दिवाणी न्यायालयातील मूळ आदेशावरील अपिले Appeals from orders Civil Courts	राज्याच्या मुख्यालयाच्या किंवा शासकीय मुख्यालयाच्या ठिकाणची कार्यालये Courts at the headquarters of the State or seat of Government	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	न्यायालयासमोरील अपिले	76,604	44,259	120,863	21,851	11,953	33,804	Number of appeals before the Courts
2	निकालात काढलेली अपिले-							Number of appeals disposed of—
	(अ) काढून टाकलेली किंवा खटला न चालविलेली	4,545	4,015	8,560	2,697	2,085	4,782	(*a*) Dismissed or not prosecuted
	(ब) निकाल कायम केलेली.. ..	5,004	1,613	6,617	2,499	972	3,471	(*b*) Confirmed
	(क) निकालात बदल केलेली ..	1,966	429	2,395	975	399	1,374	(*c*) Modified
	(ड) उलट केलेली..	970	136	1,106	462	604	1,066	(*d*) Reversed
	(इ) फेर सुनावणीकरिता पुन्हा बंदिस्त केलेली	825	60	885	240	31	271	(*e*) Remanded for retrial
	(फ) हस्तांतरित	4,830	--	4,830	2,021	--	2,021	(*f*) By transfer
3	वर्षअखेर प्रलंबित	58,520	37,817	96,337	12,970	7,855	20,825	Pending at the close of the year
4	एक वर्षाहून अधिक काळ प्रलंबित ..	43,796	19,255	63,051	7,394	3,886	11,280	Pending for more than a year

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्रातील विविध वर्गाच्या न्यायाधिकरणांत चौकशी चालू असलेल्या फौजदारी प्रकरणांचे सर्वसाधारण निकाल/

अ.क्र. Serial No.	न्यायालयाचा वर्ग	नोंदलेले गुन्हे No. of offences reported	ज्यांची प्रकरणे निकालात काढली आहेत अशा व्यक्ती/ चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती No. of persons under trial	निर्दोष सुटलेले किंवा सोडलेले Discharged or acquitted	परिरक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेली Dealt with under the probation of offenders Act
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	वरिष्ठ न्यायालये	--	--	--	--
2	सत्र न्यायालये (अपर सत्र न्यायाधिश धरुन).. ..	27,695	2,05,231	38,665	59
3	खास न्यायाधीशांची न्यायालये	6,201	22,676	3,755	1
4	सहायक सत्र न्यायाधीशांची न्यायालये	320	1,408	703	--
5	न्याय दंडाधिकारी	11,13,176	40,03,680	10,04,295	3,168
6	विशेष न्याय दंडाधिकारी	5,16,502	11,01,863	85,284	
7	न्याय दंडाधिकारी यांचे खंडपीठ	--	--	--	--
8	कार्यकारी न्याय दंडाधिकारी (जिल्हा दंडाधिकारी धरुन)	1,99,448	4,07,033	2,44,356	7,968
	एकूण .	18,63,342	57,41,891	13,77,058	11,196

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.16

General results of trials of Criminal Cases in the tribunals of various classes in Maharashtra (2000)

Persons whose cases were disposed of				
दोषी ठरलेले Convicted	शिक्षा झालेले किंवा संदर्भित Committed or referred	मृत, फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात रवाना Died, escaped or transferred to another State	वर्षअखेरीस चौकशी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons remaining under trial at the end of the year	Class of courts
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
--	--	--	--	Superior Courts
4,861	--	8,609	1,53,037	Courts of Sessions (including Additional Sessions Judges)
1,219	--	1,087	16,614	Courts of Special Judges
2	--	2	701	Courts of Assistant Sessions Judges
3,79,656	6,637	52,671	25,57,253	Judicial Magistrates
8,77,429	--	425	1,38,725	Special Judicial Magistrates
--	--	--	--	Benches of Judicial Magistrates
32,281		257	1,22,171	Executive Magistrates (including District Magistrates)
12,95,448	6,637	63,051	29,88,501	Total

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(2) न्यायालयीन/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील फौजदारी प्रकरणांबाबत अपिले व फेरतपासणीचे सर्वसाधारण निकाल/

व्यक्तींची संख्या

अनुक्रमांक Serial No.	न्यायाधिकरणे	न्यायालयात अपिले व फेरतपासणीसाठी अर्ज करणारे Number of appellants and applicants for revision before the Courts	नाकारलेली अपिले किंवा अर्ज Appeals or applications rejected	शिक्षा किंवा हुकूम कायम केलेला Sentence or order confirmed	शिक्षेत बदल झालेला Sentence altered
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	अपिले				
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकाऱ्यास (जिल्हा दंडाधिकारी धरुन)	–	–	–	–
2	सत्र न्यायालयास	13,740	388	739	584
3	वरिष्ठ न्यायालये				
	(अ) दोषी ठरलेल्याकडून	13,419	416	375	101
	(ब) निवाड्यानुसार निर्दोषी ठरलेल्यासाठी शासनाकडून	13,402	428	76	29
	एकूण . .	40,561	1,232	1,190	714
	फेरतपासणी				
1	जिल्हा मुख्य दंडाधिकाऱ्यांकडून	–	–	–	–
2	सत्र न्यायालयाकडून	45,329	5,827	4,720	1,071
3	वरिष्ठ न्यायालयाकडून	11,286	248	111	44
	एकूण . .	56,615	6,075	4,831	1,115
	एकूण खर्च. .	97,176	7,307	6,021	1,829

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

JUDICIAL

TABLE No. 10.17

General results of appeals and revisions in criminal cases in Maharashtra State

(2000)

Number of persons				
शिक्षेबाबत विरुद्ध निर्णय झालेले Sentence reversed	इतर मार्गाने निकालात काढलेले Otherwise disposed of	मृत, फरारी किंवा दुसऱ्या राज्यात हस्तांतरित Died, escaped or transferred to another State	चौकशी प्रलंबित असलेले Pending trial	Tribunals
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
				Appeals
--	--	--	--	.. To Chief Magistrate of District (including District Magistrates)
821	1,112	246	9,850	.. To Court of Sessions
				.. Superior Courts—
210	306	1	12,011	.. (*a*) By persons convicted
--	68	--	12,801	.. (*b*) By Government from judgment of acquittal
1,031	**1,486**	**246**	**34,662**	.. **Total**
				Revisions
--	--	--	--	.. By Chief Magistrates of Districts
1,377	9,873	612	21,849	.. By Courts of Sessions
16	67	--	10,880	.. By Superior Courts
1,393	**9,940**	**612**	**32,649**	.. **Total**
2,424	**11,426**	**858**	**67,311**	.. **Grand Total**

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(2)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.18

महाराष्ट्र राज्यात नोंदलेले गुन्हे
Number of offences reported in Maharashtra State
(2000)

अ.क्र. Serial No.	गुन्ह्याचे वर्णन	नोंदलेले गुन्हे Number of offences reported	खरी ठरलेली प्रकरणे Number of cases returned as true	वर्षभरात सुनावणीसाठी आलेली प्रकरणे Number of cases brought to trial during the year	Description of Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(अ) सार्वजनिक/वैयक्तिक गुन्हे				(A) Public/Individual Offences
1	सार्वजनिक शांततेविरुध्दचे गुन्हे	15,762	15,760	42,141	Offences against the public tranquillity
2	सार्वजनिक आरोग्य,सुरक्षितता, सोयी, सभ्यता व नैतिक आधार या विरुध्दचे गुन्हे	37,885	37,882	1,08,868	Offences affecting the public health. safety, convenience, decency and morals
3	मानवी शरीरास दुखापत करणारे गुन्हे	14,589	14,589	57,823	Offences affecting the human body life
4	दुखापत	69,328	69,032	257,711	Hurt
5	अन्याय्य निर्बध व अन्याय कैद	10,003	9,969	27,080	Wrongful restraint and wrongful confinement
6	दंडनीय, जबरदस्ती व हल्ला	11,964	11,955	30,272	Criminal,force and assault.
7	चोरी	40,997	40,991	163,886	Theft
8	जबरी चोरी व दरोडेखोरी	9,223	9,178	25,219	Robbery and Decoity
9	दंडनीय विश्वासघात	6,993	6,384	20,137	Criminal breach of trust
10	चोरीची मालमत्ता बाळगणे	3,574	3,574	11,391	Receiving of stolen property
11	फसवणूक	11,982	11,968	40,041	Cheating
12	नैतिक अपाय	5,834	5,777	17,995	Mischief
13	दंडनीय अतिक्रमण	16,445	16,414	51,104	Criminal tresspass
14	विवाह संदर्भातील गुन्हे	15,502	15,393	48,530	Offences relating to marriage
15	धाकदपटशा, अपमान व क्षुब्धताविषयक दंडनीय गुन्हे	18,876	18,800	54,858	Criminal intimidation, insult and annoyance.
16	इतर गुन्हे	44,724	44,865	1,23,421	Other offences
	एकूण (अ)	3,33,681	3,32,531	10,80,477	Total (A)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.18 —*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(ब) भारतीय कायदे, मुंबई कायदे, मध्यप्रांत, वऱ्हाड कायदे व हैद्राबाद कायदे याखालील गुन्हे				(B) Offences under Indian Acts, Bombay Acts, C. P. and Berar Acts and Hyderabad Acts
17	लष्करी छावणी कायदा, दोन, १९२४.	517	517	1,124	Cantonment Act, II of 1924
18	फौजदारी प्रक्रिया संहिता, पांच १८९८.	2,07,610	2,07,497	3,09,410	Criminal Procedure Code,V of 1898
19	राज्य कर्मचारी विमा कायदा, चौतीस, १९४८	507	507	7,907	Employees State Insurance Act, XXXIV of 1948
20	कारखाने अधिनियम, त्रेसष्ट, १९४८.	1,620	1,620	8,972	Factories Act, LXIII of 1948
21	वन कायदा, सोळा, १९२७.	2,319	2,319	6,690	Forest Act, XVI of 1927
22	मोटार वाहने कायदा, चार, १९३९.	4,57,991	4,57,990	12,90,447	Motor Vehicles Act, IV of 1939
23	प्राण्यांना निर्दयतेने वागविण्यास प्रतिबंध करणे अधिनियम, अकरा, १८९०.	--	--	32	Prevention of Cruelty to Animals Act, XI of 1890
24	अन्न भेसळ विरोधी कायदा, सदतीस, १९५४.	1,319	1,319	10,858	Prevention of Food Adulteration Act, XXXVII of 1954
25	वेतन प्रदान कायदा, चार, १९३६	65	65	113	Payment of Wages Act,IV of 1936
26	रेल्वे कायदा, नऊ, १८९०	47,764	47,764	52,845	Railway Act, IX of 1890
27	कंपनी कायदा, एक, १९५६.	4,664	4,664	9,369	Companies Act,I of 1956
28	महाराष्ट्र नगरपालिका कायदा, अकरा, १९६५	3,578	3,578	11,473	Maharashtra Municiplities Act, XI of 1965
29	पोलीस कायदा, बावीस, १९५१	2,40,111	2,40,111	3,53,212	Police Act, XXII of 1951
30	जुगार विरोधी कायदा, एकेचाळीस, १८८७.	41,089	41,089	96,814	Prevention of Gambling Act, XLI of 1887
31	दारुबंदी कायदा, तीस, १९४९	2,05,275	2,05,275	4,82,293	Prohibition Act, XXX of 1949
32	सार्वजनिक वाहन कायदा, सात, १९२०	8	8	8	Public Conveyance Act, VII of 1920
33	दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, एकोणऐंशी, १९४८	67,773	67,773	92,070	Shops and Establishments Act, LXXIX of 1948.
34	आवश्यक वस्तू कायदा, दहा, १९५५	439	439	1,303	Essential Commodities Act, X of 1955
35	भीक मागण्याविरुध्द कायदा, दहा, १९६०	6,846	6,846	6,213	Prevention of Begging Act, X of 1960
36	मोटार वाहन कर कायदा, दहा, १९४७	136	136	139	Motor Vehicles Taxation Act, X of 1947
37	महानगरपालिका कायदा, तीन, १८८८	106,312	106,312	1,28,535	Municipal(Bombay) Corporation Act,III of 1888
38	मोटार वाहन (कर) कायदा, चौतीस , १९८१	--	--	--	Motor Vehicles (Tax) Act, 34 of 1981
39	इतर कायदे	1,33,718	1,32,970	3,40,185	Others Acts.
	एकूण - (ब)	15,29,661	15,28,799	32,10,012	Total (B)
	एकूण सर्व - (अ)+(ब)	18,63,342	18,61,330	42,90,489	Grand Total (A)+(B)

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे

Source.—Annual Judicial Statements, High Court, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(2)न्यायालयीन/JUDICIAL

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.19

फौजदारी गुन्ह्यांच्याबाबतीत दिलेल्या शिक्षा
Punishments inflicted in criminal cases in Maharashtra State
(2000)

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	माहिती Particulars	Type
(1)	(2)	(3)	(2)
1	फाशी दिलेल्या व्यक्ती	--	Number of persons executed
2	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती-		Number of persons sentenced to—
	(अ) मृत्युची	15	(a) Death
	(ब) जन्मठेपेची	449	(b) Imprisonment for life
	(क) कमी मुदतीच्या कैदेची	66,000	(c) Imprisonment for lesser term
	(ड) दंड किंवा जप्तीची	28,78,069	(d) Fine or forfeiture
3	ताकीद देऊन सुटका केलेल्या	4,116	Release on admonition (U/s. 562, Cr. P. C.)
4	तडीपार केलेले	2,541	Bound over (U/s. 562, Cr. P. C.)
5	परिरक्षणाखालील गुन्हेगार कायद्याखाली निकालात काढलेले	11,196	Dealt with under the probation of Offenders Act
6	दंडाची शिक्षा झालेले-		Number of persons sentenced to fine of--
	(अ) दहा रुपये किंवा कमी दंड	1,39,624	(a) Rs. 10 and under
	(ब) दहा रुपयापेक्षा जास्त दंड	27,38,445	(b) Over Rs. 10
7	दंडाची एकूण रक्कम (हजार रुपयांत)		Total amount of fines ('000 Rs.)—
	(अ) लादलेली	4,84,960	(a) Imposed
	(ब) वसूल केलेली..	2,21,510	(b) Realised
	(क) भरपाई केलेली.	3,291	(c) Paid as compensation
8	कैदेची शिक्षा झालेल्या व्यक्ती-		Number of persons sentenced to imprisonment of-
	(अ) १५ दिवस किंवा कमी	32,416	(a) 15 days and under
	(ब) १५ दिवस ते सहा महिने	24,987	(b) Above 15 days to 6 months
	(क) सहा महिने ते दोन वर्ष	7,289	(c) Above 6 months to 2 years
	(ड) दोन वर्षांपेक्षा अधिक..	1,308	(d) Above 2 years

आधार : मुंबई उच्च न्यायालयाची वार्षिक न्याय विवरणपत्रे
Source.—Annual Judicial Statements of High Court, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES, JUDICIAL AND SUDHARGRUH)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.20

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी

Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails

(2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	कैदेची जागा-		Place of confinement—
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह..	8	(*a*) Central Jails
	(ब) जिल्हा कारागृह	23	(*b*) District Jails
	(क) विशेष कारागृह, रत्नागिरी..	1	(*c*) Sub-Jails- Ratnagiri
	(ड) किशोर सुधारालय, नाशिक..	1	(*d*) Open Colonies- Nashik
	(इ) दुय्यम कारागृह	172	(*c*) Sub-Jails
	(फ) मुक्त छावण्या	3	(*d*) Open Colonies
	एकूण ..	208	Total

		पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total	
2	कैदी-				Prisoners—
2.1	वर्षाच्या सुरूवातीस असलेले	20,501	727	21,228	Remained at the Commmencement of the year
2.2	वर्षात भरती झालेले ..	1,29,044	6,619	1,35,663	Received during the year
	एकूण ..	1,49,545	7,346	1,56,891	Total
2.3	कायद्याच्या सर्व कलमांतून मुक्त झालेले	1,28,719	6,499	1,35,218	Discharged from all clauses
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले ..	20,826	847	21,673	Remaining at the end of the year
2.5	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	21,382	806	22,188	Daily average number of each class

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.21

'कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) लिंग, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या

Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned duringthe year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)

(2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	पुरुष Men	स्त्रिया Women	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	आधीच्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी ..	6,090	239	Remained at the close of the,previous year
2	चालू वर्षात कैद केलेले	22,515	556	Imprisoned during the present year
3	बदलून आलेले	5,352	328	Received by transfer
	एकूण .. .	33,957	1123	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	27,914	856	Discharged during the year
5	वर्ष अखेर शिल्लक संख्या..	6,043	267	Closing balance at the end of the year
	चालू वर्षात कैद केलेले-			*Imprisoned during the present year—*
1	वयानुसार/Age			Age
1.1	१६ वर्षाखालील	--	--	Under 16 Years
1.2	१६-१८ वर्षे	298	1	16-18 Years
1.3	१९-२१ वर्षे	4,611	51	19-21 Years
1.4	२२-३० वर्षे	10,514	285	22-30 Years
1.5	३१-४० वर्षे	4,550	151	31-40 Years
1.6	४१-६० वर्षे	2,406	62	41-60 Years
1.7	६० वर्षावर	136	6	Above 60 Years
	एकूण ..	22,515	556	Total
2	साक्षरतेनुसार-			*Literacy—*
2.1	साक्षर	7,121	286	Literate
2.2	निरक्षर	15,394	270	Illiterate
	एकूण ..	22,515	556	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार-			*Previous occupation—*
3.1	शासकीय सेवेत, नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक संस्थांत काम करणारे	846	35	Employed under Government or municipal or other local authorities
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	5,948	92	Professional and engaged in commercial trade
3.3	सेवा किंवा वैयकितक कार्यालये असलेल्या	6,377	197	In service or performing personal offices.
3.4	शेती व पशु क्षेत्रातील	6,659	163	Engaged in agriculture and with animals
3.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी इ. क्षेत्रातील	--	--	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती..	2,685	69	Miscellaneous, not classified otherwise
	एकूण ..	22,515	556	Total
3.7	विवाहित	14,651	428	Married
3.8	अविवाहित	7,597	108	Unmarried
3.9	विधवा/विधुर	267	20	Widows/Widower
	एकूण	22,515	556	Total

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune-

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.22

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची लिंग, शिक्षेचे स्वरुप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only)

(2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	पुरुष Male	स्त्रिया Women	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी-			*Convicts admitted during the year—*
	कारावास-			*Imprisonment—*
1	एक महिना किंवा कमी	11,006	172	Not exceeding one month
2	एक महिन्याहून जास्त व तीन महिने किंवा कमी	4,398	156	Above one month and not exceeding three months
3	तीन महिन्यांहून जास्त व सहा महिने किंवा कमी	2,849	80	Above three months and not exceeding six months
4	सहा महिन्यांहून जास्त व एक वर्ष किंवा कमी	1,516	35	Above six months and not exceeding one year
5	एक वर्षाहून जास्त व एक वर्ष किंवा कमी	744	20	Above one year and not exceeding two years
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे किंवा कमी	649	11	Above two years and not exceeding five years
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे किंवा कमी	443	24	Above five years and not exceeding ten years
8	दहा वर्षाहून जास्त	325	42	Exceeding ten years
9	हद्दपारीची शिक्षा-			Sentenced to transportation—
	(अ) आयुष्यभर	1,465	91	(a) For life
	(ब) मुदतीची हद्दपारी	--	--	(b) For a term
10	मृत्यूची शिक्षा	167	6	Sentences of death
	एकूण	**22,515**	**556**	**Total**
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-	--	--	Convicts admitted who had been previously convicted—
1	जामीन न मिळाल्यामुळे किंवा चांगल्या वर्तणुकी-अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार	--	--	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour
2	पूर्वी शिक्षा झालेले वर्तणूक चांगली असलेले वा व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले-			Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले ..	284	--	(a) Previously convicted once
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले ..	57	--	(b) Previously convicted twice
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	--	--	(c) Previously convicted more than twice
	एकूण - (१+२)	**341**	--	**Total (1+2)**
3	१६ वर्षाखालील गुन्हेगार	--	--	Offenders under 16 years of age

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.23

तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखंभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure in guarding and maintaining the prisoners in jails
(2000-01)

(रुपये हजारात/Rs. in thousands)

अनुक्रमांकबाब Serial No. (1)	खर्च (2)	Expenditure (3)	Item (2)
	आस्थापना खर्च ..		**Expenediture on Estalishment**
	(अ) आवर्ती (वेतनासह)..	4,79,238	(A) Recurring (With Salaries)
	(ब) अनावर्ती	--	(B) Non Recurring
	१. विकास खर्च..	2,455	Development Expenediture
	२. विकासेत्तर खर्च	--	Non-development Expenediture
	एकूण (अ + ब)	**4,81,693**	**Total (A + B)**
	(क) योजनेत्तर खर्च -		(C) Expenditure on Non-plan schemes—
1	वेतन	2,70,873	Salaries
2	प्रवास खर्च..	2,079	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार ..	82,501	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	3,468	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री ..	145	Tools, Plants, Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व कर	1,325	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	12,885	Wages
8	सहायक अनुदान	40	Grant-in-aid contribution
9	वैद्यकीय उपचार	2,423	Medical treatment
10	तुरुंग उद्योगावरील खर्च	49,832	Jail industries expenses
11	इतर खर्च	52,200	Other charges
12	यंत्र सामग्रीवरील खर्च.	--	Machinary Expenditure
13	कपडे बिछाना..	--	Dress meterial
14	संकीर्ण बांधकाम	318	Miscellaneous construction
15	कारागृह शेती आधुनिकीकरण ..	2,455	Development on Jail Agricultural
16	पेट्रोल	762	Petrol
17	इतर संकिर्ण खर्च	387	Other Miscellaneous Expenditure
	एकूण	**4,81,693**	**Total (C)**
	कैद्यांची रोजची सरसरी संख्या (साधे कैदी वगळून)	22,179	Average of regular prisoners of figure (Hormal figure)
	कैद्यांचा दरडोई एकूण खर्च (रुपये) ..	53 50	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतींनुसार व १९९३-९४ च्या स्थिर किंमतींनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (१९९३-९४ च्या)किंमतींनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (1993-94) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State and per capita domestic product at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (1993-94) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (1993-94) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (1993-94) prices.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक

State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their Indices

बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1995-96	1996-97	1997-98*	1998-99*	1999-00*	2000-01*	2001-02	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
एकूण राज्य उत्पन्न :												**Gross Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार (रु.लाखात)	N.A.	N.A.	1799959	6727828	13007332	15781814	19425512	21408031	24317804	23887517	27140619	I. At Current Prices ces (Rs. in lakh)
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार (रु.लाखात)	N.A.	N.A.	5127189	9052681	11621327	12956683	14235165	14764504	16131472	15587516	16651568	ii. At 1993-94 Prices ces (Rs. in lakh)
निव्वळ राज्य उत्पन्न :												**Net State Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार (रु.लाखात)	188873	473809	1648010	6014300	11650697	14073021	17161650	19074603	21666363	21304021	24187707	I. At Current Prices ces (Rs. in lakh)
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार (रु.लाखात)	2412344	3110902	4615151	8126556	10374316	11518757	12496735	13046517	14218527	13768997	14735861	ii. At 1993-94 Prices ces (Rs. in lakh)
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न :												**Per Capita Net State Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार (रुपये)	484	957	2647	7696	13654	16152	18915	20617	22977	22179	24736	I. At Current Prices ces (Rs.)
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार (रुपये)	6177	6286	7412	10398	12158	13221	13774	14101	15079	14335	15070	ii. At 1993-94 Prices ces (Rs.)
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :												**Index number of Gross State Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	100.00	373.78	722.65	876.79	1079.22	1189.36	1351.02	1327.11	1507.85	I. At Current Prices
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	100.00	176.56	226.66	252.71	277.64	287.96	314.63	304.02	324.77	ii. At 1993-94 Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :												**Index number of Net State Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार												I. At Current Prices
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	250.86	872.55	3184.31	6168.53	7451.05	9086.34	10099.17	11471.39	11279.55	12806.33	ii. At 1993-94 Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक :	100.00	128.96	191.31	336.87	430.05	477.49	518.03	540.82	589.41	570.77	610.85	**Index number of Per Capita Net State Domestic Product**
चालू किंमतीनुसार	100.00	197.96	547.30	1591.26	2823.36	3339.84	3911.19	4263.05	4751.04	4586.13	5114.67	I. At Current Prices
स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	101.76	120.00	168.34	196.84	214.03	222.99	228.29	244.11	232.07	243.97	ii. At 1993-94 Prices

टिप / Note - N. A. - उपलब्ध नाही / Not available * अस्थायी / Provisional

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

बाब (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1994-95* (6)	1995-96* (7)	1997-98* (8)	1998-99* (9)	1999-00* (10)	2000-01* (11)	2001-02 (12)	Items (2)
प्राथमिक क्षेत्र	64893	113740	410341	1319119	2421086	2700765	3038156	3747909	3854275	3668807	3860987	**Primary Sector**
१. कृषि, पशुधन	59068	100664	360689	1127049	2166424	2405486	2589146	3343188	3402308	3145812	3283246	Agriculture
२. वन उद्योग	4876	10701	33876	123798	151975	160106	193047	191255	221902	277872	310885	Forestry
३. मत्स्योद्योग	398	1222	7512	25677	44382	64766	88489	74605	80653	79287	86367	Fishing
४. खाणी	551	1153	8264	42595	58305	70407	167474	138861	149412	165836	180489	Mining
द्वितीय विभाग	48629	152596	553139	1987491	3600229	4492801	5672232	5503838	5890963	5451586	6222241	**Secondary Sector**
कारखाने												Manufacturing
५.१ नोदणीकृत	26800	81216	305824	1167332	1847803	2387462	2899574	2902882	3041853	2795941	2935356	Registered
५.२ अनोदणीकृत	12653	40400	153878	412395	905826	1098158	1470115	1112636	1375787	1184892	1535075	Un-registered
६. बांधकाम	8569	27547	77672	323147	598947	682971	938752	1092940	1068507	1163675	1294758	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	607	3433	15765	84617	247653	324210	363791	395380	404816	307078	457052	Electricity, Gas & Water-supply
तृतीय विभाग	75350	207474	684530	2707691	5629382	6879453	8451262	9822858	11921125	12183629	14104479	**Tertiary Sector**
परिवहन, दळणवळण आणि वखार												Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	2198	4193	6477	54568	89068	95367	114455	108705	123300	131637	140612	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	3015	11429	38932	207893	482579	568551	759435	889842	897269	964886	1067421	Transport by Other Means & Storage
८.३ दळणवळण	1085	4624	13528	90743	250110	296845	481455	497937	487361	531296	564276	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	22401	55594	228567	816302	1458704	1863586	2612071	2584592	2783538	2929971	3378283	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4016	16566	80767	515853	1661148	2122531	1904857	2503652	3707622	3351450	3797892	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	30899	75538	198320	436132	626510	688565	827261	1129889	1277885	1413832	1611523	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	4162	14727	47193	213796	387201	458759	660635	715405	1007952	1035748	1125249	Public Administration
१३. इतर सेवा	7574	24803	70746	372404	674062	785249	1091093	1392836	1636198	1824809	2419224	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	188872	473810	1648010	6014301	11650697	14073019	17161650	19074605	21666363	21304022	24187707	**Net State Domestic Product**

* अस्थायी / Provisional आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11 राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतींनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न

Net State Domestic Product At Factor Cost By Sectors At Constant (1993-94) Prices

(रुपये लाखात/Rs.in lakhs)

बाब (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1994-95 (6)	1995-96 (7)	1996-97 (8)	1997-98* (9)	1998-99* (10)	1999-00* (11)	2000-01* (12)	Items (2)
प्राथमिक विभाग	**1016492**	**928801**	**1277955**	**1859680**	**2122158**	**2222769**	**2107560**	**2339058**	**2566007**	**2421191**	**2492975**	**Primary Sector**
१. कृषि	873357	759159	1091502	1591859	1897260	1965957	1822632	2075852	2286311	2130828	2201765	Agriculture
२. वन उद्योग	117983	135729	118405	154431	135132	136295	133421	120853	126324	134213	127627	Forestry
३. मत्स्योद्योग	16239	18615	34431	39432	37401	57748	64152	58787	58553	54941	59983	Fishing
४. खाणी	8913	15298	33617	73958	52365	62769	87355	83566	94819	101209	103600	Mining
द्वितीय विभाग	**630406**	**986166**	**1502492**	**2673799**	**3225264**	**3691609**	**4236995**	**4099151**	**4238650**	**3776509**	**3936530**	**Secondary Sector**
५.कारखाने											Manufacturing	
५.१ नोदणीकृत	239085	439220	768943	1536708	1649852	1983092	2176700	2089099	2102936	1797194	1852015	Registered
५.२ अनोदणीकृत	169189	214529	332709	499291	810625	911703	1124016	997137	1209173	1002709	1033179	Un-registered
६.बांधकाम	209325	296577	336156	478643	536224	533713	637709	700490	647533	703224	780942	Construction
७.वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	12807	35840	64684	159157	228563	263101	298570	312425	279008	273382	270394	Electricity, Gas & Water-supply
तृतीय विभाग	**765445**	**1195935**	**1834705**	**3593076**	**5026893**	**5604378**	**6152179**	**6608309**	**7413870**	**7571296**	**8306356**	**Tertiary Sector**
८.परिवहन, दळणवळण आणि वखार												Transport, Storage & Communication
८.१ रेल्वे	23351	32551	44424	72803	81727	88149	105782	113818	116664	122220	130527	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	44848	100526	146882	323768	445732	503009	531740	568993	556218	584533	612217	Transport by Other Means and Storage
८.३ दळणवळण	22462	51536	105362	177641	231697	276600	443567	380753	426033	472489	531433	Communication
९.व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	297688	360648	589245	1085836	1263023	1514813	1860142	1776752	1833852	1881704	2047852	Trade, Hotels & Restaurants
१०.बँका आणि विमा उद्योग	65681	132057	206302	639329	1466071	1591516	1316809	1775431	2198623	2144361	2282151	Banking and Insurance
११.स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	165708	264907	366353	504601	577399	606634	670419	687393	700988	732936	764852	Real Estate , Ownership of Dwellings and Business Services
१२.सार्वजनिक प्रशासन	25257	67292	149702	285957	351753	378146	465693	445832	607597	601834	626993	Public Administration
१३.इतर सेवा	120450	186418	226435	503141	609491	645511	758027	859337	973895	1031219	1310331	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	**2412343**	**3110902**	**4615152**	**8126555**	**10374315**	**11518756**	**12496734**	**13046518**	**14218527**	**13768996**	**14735861**	**Net State Domestic Product**

* अस्थायी / Provisional

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics and Statistics, Govt . of Maharashtra, Mumbai

11 राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पनाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतींनुसार व स्थिर (१९९३-९४ च्या)किंमतींनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक

Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (1993-94) Prices

बाब (1)	1960-61 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1994-95 (6)	1995-96 (7)	1996-97* (8)	1997-98* (9)	1998-99* (10)	1999-00* (11)	2000-01* (12)	Items (2)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)												Net State Domestic Product (Index)
I.चालू किंमतीनुसार	100.00	250.86	872.55	3184.31	6168.53	7451.05	9086.34	10099.17	11471.39	11279.55	12806.33	I. At Current Prices
II. स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	128.96	191.31	336.87	430.05	477.49	518.03	540.82	589.41	570.77	610.85	ii. At 1993-94 Prices
प्राथमिक विभाग												Primary Sector
I.चालू किंमतीनुसार	100.00	175.27	632.34	2032.77	3730.90	4161.88	4681.80	5775.53	5939.44	5653.64	5949.79	I. At Current Prices
II. स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	91.37	125.72	182.95	208.77	218.67	207.34	230.11	252.44	238.19	245.25	ii. At 1993-94 Prices
व्दितीय विभाग												Secondary Sector
I.चालू किंमतीनुसार	100.00	313.80	1137.46	4087.03	7403.42	9238.89	11664.24	11317.96	12114.04	11210.51	12795.27	I. At Current Prices
II. स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	156.43	238.34	424.14	511.62	585.59	672.11	650.24	672.37	599.06	624.44	ii. At 1993-94 Prices
तृतीय विभाग												Tertiary Sector
I.चालू किंमतीनुसार	100.00	275.34	908.46	3593.44	7470.88	9129.88	11215.87	13036.14	15820.80	16169.18	18718.38	I. At Current Prices
II. स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	156.24	239.69	469.41	656.73	732.17	803.74	863.33	968.57	989.14	1085.17	ii. At 1993-94 Prices
दरडो-ई निव्वळ राज्य उत्पन्न												Per Capita Net State Domestic Product
I.चालू किंमतीनुसार	100.00	197.96	547.30	1591.26	2823.36	3339.84	3911.19	4263.05	4751.04	4586.13	5114.67	I. At Current Prices
II. स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार	100.00	101.76	120.00	168.34	196.84	214.03	222.99	228.29	244.11	232.07	243.97	ii. At 1993-94 Prices

*अस्थायी / Provisional

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार

Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (1993-94) Prices

क्षेत्र (1)	1969-70 (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1994-95 (6)	1995-96 (7)	1997-98* (8)	1998-99* (9)	1999-00* (10)	2000-01* (11)	2001-02 (12)	Sector (2)
महाराष्ट्र राज्य												Maharashtra State
प्राथमिक	-3.22	-0.34	-5.15	-5.62	-1.75	4.74	-18.41	10.98	9.70	-5.64	2.96	Primary
व्दितीय	5.46	4.42	1.26	7.19	1.72	14.46	13.10	-3.25	3.40	-10.90	4.24	Secondary
तृतीय	4.07	6.19	1.49	7.81	3.73	11.49	9.01	7.41	12.19	2.12	9.71	Tertiary
एकूण राज्य उत्पन्न	2.11	3.61	-0.51	4.22	1.94	11.03	4.37	4.40	8.98	3.16	7.02	Total State Income
भारत												India
प्राथमिक	6.60	6.90	13.30	4.10	5.28	-0.66	-1.75	6.19	0.37	-0.33	5.48	Primary
व्दितीय	8.90	1.60	2.50	6.90	10.32	11.88	2.08	2.50	4.38	7.28	3.14	Secondary
तृतीय	5.30	4.90	4.20	5.20	6.97	10.75	10.34	8.68	10.56	5.58	7.00	Tertiary
एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न	6.70	5.20	7.50	5.20	7.06	7.28	4.58	6.45	6.24	4.21	6.19	Total National Income

* अस्थायी / Provisional

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

RC 4145–39a

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न

Per Capita Income of Selected States/ Union Territories of India at Constant (1993- 94) Prices

(रुपयांत/ In Rs.)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98 (5)	1998-99 (6)	1999-00 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	State/Union Territory (2)
1	आंध्र प्रदेश	8,086	8,534	8,214	9,162	9,457	9,982	N.A.	Andhra Pradesh
2	आसाम	5,760	5,793	5,796	5,664	5,978	6,157	N.A.	Assam
3	बिहार	2,728	3,338	3,100	3,215	3,323	3,345	3,399	Bihar
4	गुजरात	11,649	13,206	12,937	13,493	13,022	12,975	N.A.	Gujarat
5	हरियाणा	11,570	12,664	12,544	13,003	13,709	14,331	N.A.	Hariyana
6	हिमाचल प्रदेश	8,801	9,140	9,625	10,131	10,514	10,942	N.A.	Himachal Pradesh
7	जम्मू आणि काश्मिर	6,732	6,978	7,128	7,296	7,384	7,383	N.A.	Jammu & Kashmir
8	कर्नाटक	8,368	8,990	9,218	10,607	11,254	11,910	N.A.	Karnataka
9	केरळ	8,748	8,987	9,079	9,542	10,107	10,712	N.A.	Kerala
10	मध्यप्रदेश	6,778	7,088	7,313	7,609	7,947	7,303	N.A.	Madhya Pradesh
11	महाराष्ट्र	13,221	13,464	13,774	14,101	15,079	14,,335	15,070	Maharashtra
12	ओरिसा	5,013	4,652	5,272	5,165	5,265	5,187	N.A.	Orissa
13	पंजाब	13,008	13,705	13758	14,274	14,980	15,390	N.A.	Punjab
14	राजस्थान	7,201	7,844	8,582	8,685	8,277	7,932	8,559	Rajasthan
15	तामीळनाडू	10,177	10,169	11,,259	11,817	12,348	12,779	13,055	Tamil Nadu
16	त्रिपुरा	5,707	6,239	6828	7,396	7,967	8,372	N.A.	Tripura
17	उत्तर प्रदेश	5,229	5,687	5,497	5,447	5,682	5,770	N.A.	Uttar Pradesh
18	पश्चिम बंगाल	7,492	7,880	8,408	8,814	9,330	9,778	N.A.	West Bengal
19	गोवा	17,929	20,686	20,595	25,364	27,405	26,106	N.A.	Goa
	भारत	8,489	9,007	9,244	9,650	10,068	10,306	10,754	India

N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7

चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98* (5)	1998-99* (6)	1999-00* (7)	2000-01* (8)	2001-02† (9)	Items (2)
1	कृषि	2405486	3258685	2589146	3343188	3402308	3145812	3283246	Agriculture
2	वन उद्योग	160106	179458	193047	191255	221902	277872	310885	Forestry
3	मत्स्योद्योग	64766	92861	88489	74605	80653	79287	86367	Fishing
4	खाणी	70407	120451	167474	138861	149412	165835	180489	Mining
	एकूण - प्राथमिक	**2700765**	**3651455**	**3038156**	**3747909**	**3854275**	**3668806**	**3860987**	**Sub-Total : Primary**
5	कारखाने								Manufacturing
	5.1 नोदणीकृत	2387462	2481623	2899574	2902882	3041853	2795941	2935356	Registered
	5.2 इतर	1098158	1206986	1470115	1112636	1375787	1184892	1535075	Un-Registered
6	बांधकाम	682971	806078	938752	1092940	1068507	1163675	1294758	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	324210	315611	363791	395380	404816	307078	457052	Electricity, Gas & Water supply
	एकूण - दुय्यम	**4492801**	**4810298**	**5672232**	**5503838**	**5890963**	**5451586**	**6222241**	**Sub-Total : Secondary**
8	**परिवहन, दळणवळण आणि वखार**								**Transport, Storage & Communits**
	8.1 रेल्वे	95367	119761	114455	108705	123300	131637	140612	Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	568551	604905	759435	889842	897269	964886	1067421	Transport by Other Means and Storage
	8.3 दळणवळण	296845	368487	481455	497937	487361	531296	564276	Communications
9	व्यापार, खाणावळ	1863586	2244734	2612071	2584592	2783538	2929971	3378283	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण- (८+९)	**2824349**	**3337887**	**3967416**	**4081076**	**4291468**	**4557790**	**5150591**	**Total (8+9)**
10	बँका आणि विमा उद्योग	2122531	1804723	1904857	2503652	3707622	3351450	3797892	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	688565	783065	827261	1129889	1277885	1413832	1611523	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
	एकूण- (१०+११)	**2811096**	**2587788**	**2732118**	**3633541**	**4985507**	**4765282**	**5409415**	**Total (10+11)**
12	सार्वजनिक प्रशासन	458759	531400	660635	715405	1007952	1035748	1125249	Public Administration
13	इतर सेवा	785249	949436	1091095	1392836	1636198	1824809	2419924	Other Services
	एकूण- (१२+१३)	1244008	1480836	1751730	2108241	2644150	2860557	3544473	Total (12+13)
	एकूण - तृतीय	**6879453**	**7406511**	**8451264**	**9822858**	**11921125**	**12183629**	**14104479**	**Sub-Total : Tertiary**
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	14073019	15868264	17161652	19074605	21666363	21304021	24187707	Net State Domestic Product
15	लोकसंख्या (०००)	87128	88930	90729	92519	94296	96053	97785	Population (000)
16	**दरडोई राज्य उत्पन्न (रु.)**	**16152**	**17844**	**18915**	**20617**	**22977**	**22179**	**24736**	**Per Capita State Income (Rs.)**

* अस्थायी / Provisional † प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :-Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

चालू किंमतींनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98* (5)	1998-99* (6)	1999-00* (7)	2000-01* (8)	2001-02† (9)	Items (2)
1	कृषि	17.1	20.5	15.1	17.5	15.7	14.8	13.6	Agriculture
2	वन उद्योग	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	1.3	1.3	Forestry
3	मत्स्योद्योग	0.5	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	Fishing
4	खाणी	0.5	0.8	1.0	0.7	0.7	0.8	0.7	Mining
	एकूण - प्राथमिक	19.2	23.0	17.7	19.6	17.8	17.3	16.0	Sub-Total : Primary
5	कारखाने								Manufacturing
	5.1 नोदणीकृत	17.0	15.6	16.9	15.2	14.0	13.1	12.1	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	7.8	7.6	8.6	5.8	6.3	5.6	6.3	Un-registered
6	बांधकाम	4.9	5.1	5.5	5.7	4.9	5.5	5.4	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	2.3	2.0	2.1	2.2	1.9	1.4	1.9	Electricity, Gas & Watersupply
	एकूण - द्वितीय	32.0	30.3	33.1	28.9	27.1	25.6	25.7	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार								Transport, Storage & Communications
	8.1 रेल्वे	0.7	0.8	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	4.0	3.8	4.4	4.7	4.1	4.5	4.4	Transport by Other Means and Storage
	8.3 दळणवळण	2.1	2.3	2.8	2.6	2.2	2.5	2.3	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	13.2	14.1	15.2	13.5	12.8	13.8	14.0	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण- (८+९)	20.0	21.0	23.1	21.4	19.7	21.4	21.3	Total (8+9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	15.1	11.4	11.1	13.1	17.1	15.7	15.7	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4.9	4.9	4.8	5.9	5.9	6.6	6.7	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
	एकूण- (१०+११)	20.0	16.3	15.9	19.0	23.0	22.3	22.4	Total (10+11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	3.3	3.3	3.8	3.8	4.7	4.9	4.7	Public Administration
13	इतर सेवा	5.6	6.0	6.4	7.3	7.6	8.6	10.0	Other Services
	एकूण- (१२+१३)	8.9	9.3	10.2	11.1	12.3	13.5	14.7	Total (12+13)
	एकूण - तृतीय	48.9	46.6	49.2	51.5	55.0	57.2	58.3	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional † प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही

Note- Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतींनुसार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Constant (1993-94) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98* (5)	1998-99* (6)	1999-00* (7)	2000-01* (8)	2001-02† (9)	Items (2)
1	कृषि	1965957	2296525	1822632	2075852	2286311	2130828	2201765	Agriculture
2	वन उद्योग	136295	138589	133421	120853	126324	134213	127627	Forestry
3	मत्स्योद्योग	57748	75051	64152	58787	58553	54941	59983	Fishing
4	खाणी	62769	72979	87355	83566	94819	101209	103600	Mining
	एकूण - प्राथमिक	**2222769**	**2583144**	**2107560**	**2339058**	**2566007**	**2421191**	**2492975**	**Sub-Total : Primary**
5	कारखाने								Manufacturing
	5.1 नोदणीकृत	1983092	1947759	2176700	2089099	2102936	1797194	1852015	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	911703	938916	1124016	997137	1209173	1002709	1033179	Un-Registered
6	बांधकाम	533713	582655	637709	700490	647533	703224	780942	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	263101	276975	298570	312425	279008	273382	270394	Electricity, Gas & Water supply
	एकूण - द्वितीय	**3691609**	**3746305**	**4236995**	**4099151**	**4238650**	**3776509**	**3936530**	**Sub-Total : Secondary**
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार								**Transport, Storage & Communications**
	8.1 रेल्वे	88149	112288	105782	113818	116664	122220	130527	Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	503009	472794	531740	568993	556218	584533	612217	Transport by Other Means and Storage
	8.3 दळणवळण	276600	339437	443567	380753	426033	472489	531433	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	1514813	1670939	1860142	1776752	1833852	1881704	2047852	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण- (८+९)	**2382571**	**2595458**	**2941231**	**2840316**	**2932767**	**3060946**	**3322029**	**Total (8+9)**
10	बँका आणि विमा उद्योग	1591516	1292515	1316809	1775431	2198623	2144361	2282151	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	606634	643114	670419	687393	700988	732936	764852	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
	एकूण- (१०+११)	**2198150**	**1935629**	**1987228**	**2462824**	**2899611**	**2877297**	**3047003**	**Total (10+11)**
12	सार्वजनिक प्रशासन	378146	400881	465693	445832	607597	601834	626993	Public Administration
13	इतर सेवा	645511	711823	758027	859337	973895	1031219	1310331	Other Services
	एकूण- (१२+१३)	**1023657**	**1112704**	**1223720**	**1305169**	**1581492**	**1633053**	**1937324**	**Total (12+13)**
	एकूण - तृतीय	**5604378**	**5643791**	**6152179**	**6608309**	**7413870**	**7571296**	**8306356**	**Sub-Total : Tertiary**
14	**एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न**	**11518756**	**11973240**	**12496734**	**13046518**	**14218527**	**13768996**	**14735861**	**Net State Domestic Product**
15	लोकसंख्या (०००)	87128	88930	90729	92519	94296	96053	97785	Population (000)
16	दरडोई राज्य उत्पन्न (रु.)	13220.50	13463.67	13773.69	14101.45	15078.61	14334.79	15069.65	Per Capita State Income (Rs.)

* अस्थायी / Provisional † प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.10

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी

Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98* (5)	1998-99* (6)	1999-00* (7)	2000-01* (8)	2001-02† (9)	Items (2)
1	कृषि	17.1	19.2	14.6	15.9	16.1	15.5	14.9	Agriculture
2	वन उद्योग	1.2	1.2	1.1	0.9	0.9	1.0	0.9	Forestry
3	मत्स्योद्योग	0.5	0.6	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	Fishing
4	खाणी	0.5	0.6	0.7	0.6	0.7	0.7	0.7	Mining
	एकूण - प्राथमिक	19.3	21.6	16.9	17.9	18.1	17.6	16.9	Sub-Total : Primary
5	कारखाने								Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	17.2	16.3	17.4	16.0	14.8	13.1	12.6	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	7.9	7.8	9.0	7.6	8.5	7.3	7	Un-Registered
6	बांधकाम	5.2	4.9	5.1	5.4	4.6	5.1	5.3	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	2.3	2.3	2.4	2.4	2.0	2.0	1.8	Electricity, Gas & Water-supply
	एकूण - द्वितीय	32.0	31.3	33.9	31.4	29.9	27.5	26.7	Sub-Total : Secondary
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार								Transport, Storage & Communications
	8.1 रेल्वे	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8	0.9	0.9	Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	4.4	3.9	4.3	4.4	3.9	4.2	4.2	Transport by Other Means and Storage
	8.3 दळणवळण	2.4	2.8	3.5	2.9	3.0	3.4	3.6	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	13.2	14.0	14.9	13.6	12.9	13.7	13.9	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण- (८+९)	20.8	21.6	23.5	21.8	20.6	22.2	22.6	Total (8+9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	13.8	10.8	10.5	13.6	15.5	15.6	15.5	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	5.3	5.4	5.4	5.3	4.9	5.3	5.2	Real Estate, Ownership of Dwellingsand Business Services
	एकूण- (१०+११)	19.1	16.2	15.9	18.9	20.4	20.9	20.7	Total (10+11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	3.3	3.3	3.7	3.4	4.3	4.4	4.3	Public Administration
13	इतर सेवा	5.6	5.9	6.1	6.6	6.8	7.5	8.9	Other Services
	एकूण- (१२+१३)	8.9	9.2	9.8	10.0	11.1	11.9	13.1	Total (12+13)
	एकूण - तृतीय	48.8	47.0	49.2	50.7	52.1	55.0	56.4	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional † प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही

Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९३-९४ च्या) किंमतींनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक
Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (1993-94) Prices

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	1995-96 (3)	1996-97 (4)	1997-98* (5)	1998-99* (6)	1999-00* (7)	2000-01* (8)	2001-02† (9)	Items (2)
1	कृषि	101.6	118.7	94.2	107.3	118.2	110.2	113.8	Agriculture
2	वन उद्योग	106.1	107.8	103.8	94.0	98.3	104.4	99.3	Forestry
3	मत्स्योद्योग	131.0	170.2	145.5	133.3	132.8	124.6	136.1	Fishing
4	खाणी	118.5	137.8	164.9	157.8	179.0	191.1	195.6	Mining
	एकूण - प्राथमिक	**102.9**	**119.6**	**97.6**	**108.3**	**118.8**	**112.1**	**115.4**	**Sub-Total : Primary**
5	कारखाने								Manufacturing
	5.1 नोदणीकृत	120.5	118.4	132.3	127.0	127.8	109.2	112.6	Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	115.7	119.2	142.7	126.6	153.5	127.3	131.2	Un-Registered
6	बांधकाम	100.3	109.5	119.8	131.6	121.7	132.1	146.7	Construction
7	वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	127.9	134.7	145.2	151.9	135.7	132.9	131.5	Electricity, Gas & Water supply
	एकूण - द्वितीय	**116.4**	**118.2**	**133.6**	**129.3**	**133.7**	**119.1**	**124.2**	**Sub-Total : Secondary**
8	परिवहन, दळणवळण आणि वखार								**Transport, Storage & Communications**
	8.1 रेल्वे	111.3	141.8	133.6	143.7	147.3	154.3	164.8	Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	128.5	120.8	135.9	145.4	142.1	149.4	156.4	Transport by Other Means and Storage
	8.3 दळणवळण	139.2	170.8	223.2	191.6	214.4	237.8	267.5	Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	121.6	134.1	149.3	142.6	147.2	151.0	164.4	Trade, Hotels & Restaurants
	एकूण- (८+९)	**124.4**	**135.5**	**153.6**	**148.3**	**153.1**	**159.8**	**173.5**	**Sub-Total (8+9)**
10	बँका आणि विमा उद्योग	111.0	90.2	91.9	123.8	153.4	149.6	159.2	Banking and Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	109.0	115.5	120.4	123.5	125.9	131.7	137.4	Real Estate, Ownership of Dwellings and Business Services
	एकूण- (१०+११)	**110.4**	**97.3**	**99.8**	**123.7**	**145.7**	**144.6**	**153.1**	**Sub-Total (10+11)**
12	सार्वजनिक प्रशासन	112.7	119.4	138.8	132.8	181.0	179.3	186.8	Public Administration
13	इतर सेवा	106.7	117.6	125.2	142.0	160.9	170.4	216.5	Other Services
	एकूण- (१२+१३)	108.8	118.3	130.1	138.7	168.1	173.6	205.9	Sub-Total (12+13)
	एकूण - तृतीय	115.6	116.5	126.9	136.4	153.0	156.2	171.4	Sub-Total : Tertiary
14	एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	113.2	117.7	122.8	128.2	139.7	135.3	144.8	Net State Domestic Product
15	दरडोई राज्य उत्पन्न रु.	108.5	110.5	113.1	115.7	123.8	117.7	123.7	Per Capita State Income (Rs.)

* अस्थायी / Provisional † प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती :

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन,बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद् संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरुन गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करुन काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरुन खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करुन काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत.
"वने" यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायद्यानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील "वने" म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी " वने " म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. " बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन " म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा.नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण " लागवडीलायक " जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरावयाच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. " लागवडीलायक पड " जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा "चालू पड" मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते "चालू पड" जमीन म्हणून गणले जाते. "इतर पड" जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते. – (१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिंवतापाचे हवामान,

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under ' Forests ' are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, *e. g.* rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable,* whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ' orchards ' are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultvation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of

(४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकाखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्रांची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरुन घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः "पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या" निष्कर्षावरुन व अंशतः "पैसेवारी" पद्धतीच्या माहितीवरुन घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊस, कापूस, भुईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरुन उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. १९९७ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे , साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणना १९९५-९६ मध्ये गोळा केलेली वहित जमिनींची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. *The grass cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'paisewari method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding treads in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock-Census, 1997 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census, 1995-96 are presented.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जमिनीचा वापर/

(2001

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by (village papers)	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Land not available for cultivation: बिगरशेती वापराखाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural use	नापिक व लागवडीयोग्य नसलेली जमीन Barren and non-cultivable land	एकूण Total (5+6)=7	इतर Other: कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई						
2	मुंबईउपनगर	380	15	286	73	359	6
3	ठाणे	9,337	3,964	946	566	1,512	540
4	रायगड	6,869	1,500	590	1,284	1,874	401
5	रत्नागिरी	8,164	57	137	2,338	2,475	137
6	सिंधुदुर्ग	5,040	331	205	998	1,203	20
7	नाशिक	15,634	3,129	397	1,761	2,158	238
8	धुळे	7,330	2,133	132	320	452	188
9	नंदुरबार	7,050	3,360	83	227	310	314
10	जळगाव	11,639	1,559	146	805	951	386
11	अहमदनगर	17,020	1,627	139	1,290	1,429	410
12	पुणे	15,620	1,646	1,077	1,472	2,549	717
13	सातारा	10,582	1,428	290	1,200	1,490	777
14	सांगली	8,610	451	461	386	847	177
15	सोलापूर	14,878	353	152	637	789	467
16	कोल्हापूर	7,763	1,471	364	441	805	413
17	औरंगाबाद	10,077	728	618	215	833	373
18	जालना	7,726	50	215	71	286	260
19	परभणी	6,311	85	286	82	368	130
20	हिंगोली	4,661	264	105	66	171	178
21	बीड	10,686	231	427	243	670	381
22	नांदेड	10,331	855	358	187	545	495
23	उस्मानाबाद	7,485	44	159	65	224	181
24	लातूर	7,157	18	201	190	391	212
25	बुलढाणा	9,671	844	472	461	933	370
26	अकोला	5,429	299	289	115	404	163
27	वाशिम	5,131	349	267	113	380	298
28	अमरावती	12,217	3,098	437	195	632	331
29	यवतमाळ	13,519	2,441	638	394	1,032	604
30	वर्धा	6,289	620	432	107	539	388
31	नागपूर	9,864	1,643	907	311	1,218	579
32	भंडारा						
33	गोंदिया	9,279	2,677	886	180	1,066	1,307
34	चंद्रपूर	10,918	3,880	927	265	1,192	521
35	गडचिरोली	14,916	11,005	710	147	857	529
	महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	52,155	13,739	17,205	30,944	12,491

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

AGRICULTURE

TABLE NO. 12.1

Land Utilisation

-02)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात / Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली पड व्यतिरिक्त जमीन Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land						
झाडाझुडुपांखालील जमीन व आंबराया Land under Miscellaneous tree crops and graves (9)	लागवडीलायक पड Culturable waste (10)	एकूण Total 8+9+10=11 (11)	चालू पड Current fallows (12)	इतर पड Other fallows (13)	एकूण Total 12+13=14 (14)	लागवडीखालील निव्वळ क्षेत्र Net area sown (15)	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र Area sown more than once (16)	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र Gross cropped area (17)	District (2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai, Mumbai Suburban
249	342	1,131	94	190	284	2,446	160	2,606	Thane
226	380	1,007	144	459	603	1,885	270	2,155	Raigad
70	1,361	1,568	279	1,333	1,612	2,452	104	2,556	Ratnagiri
256	660	936	144	1,023	1,167	1,403	187	1,590	Sindhudurg
19	195	452	772	325	1,097	8,798	783	9,581	Nashik
11	17	216	63	103	166	4,363	468	4,832	Dhule
7	26	347	8	60	68	2,965	288	3,253	Nandurbar
28	63	477	82	45	127	8,527	4,726	13,253	Jalgaon
34	191	641	845	1,066	1,911	11,412	3,752	15,164	Ahmednagar
136	374	1,227	210	282	492	9,722	1,972	11,694	Pune
69	383	1,229	191	500	691	5,744	1,275	7,019	Satara
118	146	441	376	543	919	5,955	952	6,907	Sangli
60	394	915	1,212	1,300	2,512	10,309	1,028	11,337	Solapur
72	362	847	124	241	365	4,275	3,168	7,443	Kolhapur
56	153	582	399	589	988	6,946	3,384	10,330	Aurangabad
110	159	529	826	185	1,011	5,850	1,551	7,401	Jalna
13	232	375	362	232	594	4,909	3,347	8,256	Parbhani
3	213	294	437	159	596	3,295	1,923	5,218	Hingoli
13	412	806	834	437	1,271	7,708	1,656	9,364	Beed
61	257	913	694	237	931	7,087	1,138	8,225	Nanded
17	478	676	909	694	1,603	4,938	2,607	7,545	Osmanabad
181	246	639	447	371	818	5,291	1,973	7,264	Latur
10	250	630	156	216	372	6,842	1,626	8,468	Buldhana
12	31	206	97	51	148	4,372	1,100	5,472	Akola
4	57	359	167	78	245	3,798	1,947	5,745	Washim
70	93	494	343	142	485	7,558	2,803	10,361	Amravati
135	231	970	330	258	588	8,488	1,286	9,774	Yavatmal
81	149	618	629	230	859	3,653	188	3,841	Wardha
82	410	1,077	224	235	459	5,467	452	5,919	Nagpur
84	275	1,666	142	74	216	3,654	694	4,348	Bhandara, Gondiya
137	374	1,026	155	163	318	4,502	809	5,311	Chandrapur
32	229	790	468	97	565	1,699	116	1,815	Gadchiroli
2,456	**9,143**	**24,090**	**12,163**	**11,918**	**24,081**	**1,76,313**	**47,734**	**2,24,047**	**Maharashtra State**

Source:—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन / Area and Outturn of principal crops

(2001-02)

(क्षेत्र-शंभर हेक्टरात, उत्पादन शंभर टनात व दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)

(Area in '00' hectares, Outturn in '00' tonnes and yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice क्षेत्र Area (3)	तांदूळ/Rice उत्पादन Outturn (4)	तांदूळ/Rice दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (5)	गहू/Wheat क्षेत्र Area (6)	गहू/Wheat उत्पादन Outturn (7)	गहू/Wheat दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (8)	ज्वारी/Jowar क्षेत्र Area (9)	ज्वारी/Jowar उत्पादन Outturn (10)	ज्वारी/Jowar दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (11)	बाजरी/Bajri क्षेत्र Area (12)	बाजरी/Bajri उत्पादन Outturn (13)	बाजरी/Bajri दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (14)	District (2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,410	3,451	2,448	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	1,337	3,568	2,669	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	787	2,102	2,671	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	786	1,974	2,511	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	466	563	1,209	368	489	1,330	311	210	675	3,242	1,799	555	Nashik
8	धुळे	49	56	1,137	113	134	1,198	397	511	1,287	1,431	1,303	911	Dhule
9	नंदुरबार	200	123	617	64	74	1,155	602	632	1,050	166	181	1,090	Nandurbar
10	जळगाव	12	7	560	238	393	1,644	1,729	2,538	1,468	625	540	864	Jalgaon
11	अहमदनगर	73	41	560	938	1,563	1,666	5,291	1,751	331	1,944	820	422	Ahmednagar
12	पुणे	591	864	1,462	595	1,012	1,701	4,910	2,379	485	1,132	856	776	Pune
13	सातारा	446	772	1,732	357	649	1,818	2,154	1,957	909	661	310	469	Satara
14	सांगली	177	472	2,665	289	500	1,730	2,718	1,558	573	425	76	178	Sangli
15	सोलापूर	6	8	1,361	537	627	1,168	7,136	3,143	440	118	54	468	Solapur
16	कोल्हापूर	1,063	2,905	2,733	85	166	1,953	218	371	1,702	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5	3	575	295	349	1,183	2,388	1,514	634	1,374	867	631	Aurangabad
18	जालना	6	4	613	284	416	1,465	1,906	1,787	939	767	549	716	Jalna
19	परभणी	96	53	550	323	485	1,500	2,725	2,741	1,006	96	43	452	Parbhani

20	हिंगोली	145	97	671	408	648	1,587	983	1,078	1,097	4	2	500	Hingoli
21	बीड	24	15	630	382	371	971	3,313	1,774	535	1,514	744	491	Beed
22	नांदेड	239	244	1,020	267	347	1,298	2,114	2,418	1,144	5	2	344	Nanded
23	उस्मानाबाद	158	24	149	270	253	938	3,360	2,226	663	185	55	298	Osmanabad
24	लातूर	207	134	649	273	244	893	1,915	2,230	1,164	95	31	331	Latur
25	बुलढाणा	2	2	1,000	237	423	1,783	1,463	1,885	1,288	78	29	372	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	101	155	1,535	853	1,212	1,421	23	8	362	Akola
27	वाशिम	13	13	969	151	213	1,411	676	822	1,216	23	8	362	Washim
28	अमरावती	103	97	944	113	150	1,325	1,091	1,529	1,401	10	4	360	Amravati
29	यवतमाळ	48	48	992	171	196	1,144	1,456	1,593	1,094	74	27	364	Yavatmal
30	वर्धा	5	3	547	189	247	1,307	378	357	944	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	427	551	1,290	306	329	1,076	577	430	745	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	1,464	2,041	1,394	107	109	1,021	9	4	476	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	1,812	2,379	1,313	44	31	705	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1,532	2,211	1,443	245	193	789	609	407	668	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,451	1,687	1,163	10	8	799	88	39	440	0	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	15,140	26,512	1,751	7,760	10,774	1,388	51,370	39,096	761	13,992	8,308	594	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —*Contd.*

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नाचणी / Ragi क्षेत्र Area (15)	उत्पादन Outturn (16)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (17)	मका / Maize क्षेत्र Area (18)	उत्पादन Outturn (19)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (20)	बार्ली / Barley क्षेत्र Area (21)	उत्पादन Outturn (22)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (23)	इतर तृणधान्ये / Other Cereals क्षेत्र Area (24)	उत्पादन Outturn (25)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (26)	District (2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	164	135	823	1	2	1834	0	0	0	36	28	778	Thane
4	रायगड	112	101	902	0	0	0	0	0	0	18	14	754	Raigad
5	रत्नागिरी	185	233	1261	0	0	0	0	0	0	52	36	692	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	29	32	1099	1	2	1834	0	0	0	12	7	583	Sindhudurg
7	नाशिक	449	465	1035	289	649	2246	0	0	0	235	142	604	Nashik
8	धुळे	65	89	1372	71	127	1789	0	0	0	73	48	658	Dhule
9	नंदुरबार	4	4	1073	170	245	1439	0	0	0	107	67	626	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	0	99	181	1828	0	0	0	38	21	553	Jalgaon
11	अहमदनगर	46	70	1517	202	345	1708	0	0	0	74	38	514	Ahmednagar
12	पुणे	117	97	831	153	258	1686	4	3	769	18	10	556	Pune
13	सातारा	90	123	1368	124	246	1984	1	1	770	12	9	750	Satara
14	सांगली	9	14	1517	171	320	1871	0	0	0	0	0	0	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	231	275	1190	1	1	745	22	11	500	Solapur
16	कोल्हापूर	237	453	1913	66	141	2136	0	0	0	23	15	650	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	779	1534	1969	0	0	0	33	21	636	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	412	615	1493	0	0	0	66	41	621	Jalna
19	परभणी	0	0	0	21	37	1762	0	0	0	5	3	600	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	4	7	1750	0	0	0	4	2	500	Hingoli
21	बीड	0	0	0	42	57	1357	0	0	0	3	2	592	Beed
22	नांदेड	0	0	0	12	22	1833	1	1	632	8	6	742	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	92	55	598	3	2	732	30	18	600	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	58	105	1810	1	1	704	2	1	500	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	216	529	2449	0	0	0	106	74	699	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	4	10	2592	0	0	0	7	4	635	Akola
27	वाशिम	0	0	0	1	3	2592	0	0	0	4	2	616	Washim
28	अमरावती	0	0	0	11	26	2364	0	0	0	30	19	633	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	2	5	2592	0	0	0	8	6	750	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	1	2	1834	0	0	0	2	1	626	Wardha
31	नागपूर	0	0	0	4	10	2592	0	0	0	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	590	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	2	5	2592	0	0	0	9	6	679	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	5	733	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	22	56	2545	0	0	0	19	10	526	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1507**	**1816**	**1205**	**3261**	**5869**	**1800**	**11**	**9**	**818**	**1064**	**668**	**628**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —*contd.*

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण तृणधान्ये / Total Cereals: क्षेत्र Area (27)	उत्पादन Outturn (28)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (29)	हरभरा / Gram: क्षेत्र Area (30)	उत्पादन Outturn (31)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (32)	तूर / Tur: क्षेत्र Area (33)	उत्पादन Outturn (34)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (35)	इतर कडधान्ये / Other Pulses: क्षेत्र Area (36)	उत्पादन Outturn (37)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (38)	District (2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,611	3,616	2,245	38	19	504	27	12	452	129	76	589	Thane
4	रायगड	1,467	3,683	2,511	20	10	504	10	4	452	119	56	471	Raigad
5	रत्नागिरी	1,024	2,371	2,315	--	--	--	6	3	542	79	38	481	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	828	2,015	2,434	--	--	--	0	0	0	70	35	500	Sindhudurg
7	नाशिक	5,360	4,317	805	282	140	497	89	38	427	393	207	527	Nashik
8	धुळे	2,199	2,268	1,031	84	46	547	73	17	232	348	269	773	Dhule
9	नंदुरबार	1,313	1,326	1010	98	45	462	236	73	309	518	310	598	Nandurbar
10	जळगाव	2,741	3,680	1,343	271	244	899	284	180	634	1,031	593	575	Jalgaon
11	अहमदनगर	8,568	4,628	540	600	331	552	167	54	323	352	71	202	Ahmednagar
12	पुणे	7,520	5,479	729	562	351	625	41	20	481	350	121	346	Pune
13	सातारा	3,845	4,067	1,058	254	156	615	65	21	320	266	121	455	Satara
14	सांगली	3,789	2,940	776	308	228	741	97	31	320	290	79	272	Sangli
15	सोलापूर	8,051	4,119	512	316	175	554	67	14	211	129	28	217	Solapur
16	कोल्हापूर	1,692	4,051	2,394	139	87	627	24	8	320	132	54	409	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,874	4,288	880	415	208	501	327	91	277	252	83	329	Aurangabad
18	जालना	3,441	3,412	992	156	100	644	421	234	556	899	287	319	Jalna
19	परभणी	3,266	3,362	1,029	392	210	536	527	285	541	910	197	216	Parbhani
20	हिंगोली	1,548	1,834	1,185	216	124	574	247	192	778	465	250	538	Hingoli
21	बीड	5,278	2,963	561	252	108	429	443	112	252	351	98	279	Beed
22	नांदेड	2,646	3,040	1,149	260	158	608	728	489	671	1,023	294	287	Nanded
23	उस्मानाबाद	4,098	2,633	643	584	306	524	681	351	515	682	61	89	Osmanabad
24	लातूर	2,551	2,746	1,076	369	171	463	728	489	617	1,242	121	97	Latur
25	बुलढाणा	2,102	2,942	1,400	238	144	605	583	392	673	1,612	903	560	Buldhana
26	अकोला	988	1,389	1,406	223	129	581	468	416	889	818	456	557	Akola
27	वाशिम	868	1,061	1,222	291	214	734	401	317	790	1,154	829	718	Washim
28	अमरावती	1,358	1,825	1,344	335	291	868	955	835	874	854	294	344	Amravati
29	यवतमाळ	1,759	1,875	1,066	156	98	629	1,230	1560	1,268	819	243	297	Yavatmal
30	वर्धा	575	610	1,061	197	123	625	561	658	1,172	30	12	400	Wardha
31	नागपूर	1,314	1,320	1,005	303	194	641	506	563	1,112	93	41	441	Nagpur
32	भंडारा	1,581	2,155	1,363	38	21	563	57	61	1,072	170	87	512	Bhandara
33	गोंदिया	1,867	2,421	1,297	26	12	455	40	43	1,072	100	49	490	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,393	2,816	1,177	117	48	411	274	217	792	317	152	479	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,590	1,800	1,132	23	14	590	15	16	1,072	143	70	490	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	94,105	93,052	989	7,563	4,505	596	10,173	7,706	757	16,140	6,585	408	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2—*contd.*

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कडधान्ये / Total Pulses			एकूण अन्नधान्ये / Total Foodgrains			ऊस / Sugarcane			कापूस / Cotton			District
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	194	107	552	1,805	3,723	2,063	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	149	70	470	1,616	3,753	2,322	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	85	41	482	1,109	2,412	2,175	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	70	35	500	898	2,050	2,283	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	764	385	504	6,124	4,702	768	236	18,469	78	62	39	108	Nashik
8	धुळे	505	332	657	2,704	2,600	962	44	2,819	64	668	487	124	Dhule
9	नंदुरबार	852	428	502	2,165	1,754	810	59	3,561	60	331	231	119	Nandurbar
10	जळगाव	1,586	1,017	641	4,327	4,697	1,086	135	10,074	75	4,030	5,049	213	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,119	456	408	9,687	5,084	525	520	35,963	69	135	167	211	Ahmednagar
12	पुणे	953	492	516	8,473	5,971	705	487	41,610	85	2	4	333	Pune
13	सातारा	585	298	509	4,430	4,365	985	394	37,280	95	31	30	165	Satara
14	सांगली	695	338	486	4,484	3,278	731	449	44,724	100	31	30	165	Sangli
15	सोलापूर	512	217	424	8,563	4,336	506	598	45,335	76	40	35	149	Solapur
16	कोल्हापूर	295	149	505	1,987	4,200	2,114	1,019	91,966	90	1	1	192	Kolhapur
17	औरंगाबाद	994	382	384	5,868	4,670	796	103	5,215	51	1,413	915	110	Aurangabad
18	जालना	1,476	621	421	4,917	4,033	820	127	7,972	63	1,572	1,834	198	Jalna
19	परभणी	1,829	692	378	5,095	4,054	796	121	10,713	89	2,034	1,797	150	Parbhani
20	हिंगोली	928	566	610	2,476	2,400	969	164	12,745	78	935	974	177	Hingoli
21	बीड	1,046	318	304	6,324	3,281	519	347	23,060	66	1,080	798	126	Beed
22	नांदेड	1,806	851	471	4,452	3,891	874	147	9,200	63	2,457	1,651	114	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,947	718	369	6,045	3,351	554	271	16,628	61	25	9	64	Osmanabad
24	लातूर	2,339	781	334	4,890	3,527	721	361	21,073	58	171	144	143	Latur
25	बुलढाणा	2,433	1,439	591	4,535	4,381	966	11	894	81	2,201	1,978	153	Buldhana
26	अकोला	1,509	1,001	663	2,497	2,390	957	6	441	74	2,314	1,949	143	Akola
27	वाशिम	1,846	1,360	737	2,714	2,421	892	24	1,425	59	982	884	153	Washim
28	अमरावती	2,144	1,420	662	3,502	3,245	927	30	2,041	68	3,246	2,272	119	Amravati
29	यवतमाळ	2,205	1,901	862	3,964	3,776	953	69	4,992	72	4,370	3,056	119	Yavatmal
30	वर्धा	788	793	1,006	1,363	1,403	1,029	32	1,914	60	1,500	1,362	154	Wardha
31	नागपूर	902	798	885	2,216	2,118	956	9	524	58	801	767	163	Nagpur
32	भंडारा	265	169	638	1,846	2,324	1,259	14	518	37	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	166	104	627	2,033	2,525	1,242	5	242	48	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	708	417	589	3,101	3,233	1,043	0	0	0	615	433	120	Chandrapur
35	गडचिरोली	181	100	552	1,771	1,900	1,073	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	33,876	18,796	555	1,27,981	1,11,848	874	5,782	4,51,398	78	31,047	26,896	147	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —*Contd.*

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मिरची / Chilli क्षेत्र Area (51)	उत्पादन Outturn (52)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (53)	मुईमूग / Groundnut क्षेत्र Area (54)	उत्पादन Outturn (55)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (56)	तीळ / Sesamum क्षेत्र Area (57)	उत्पादन Outturn (58)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (59)	मोहरी/राई/जवस / Rape/Mustered/Linseed क्षेत्र Area (60)	उत्पादन Outturn (61)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (62)	District (2)
1	मुंबई ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	3	616	4	5	1,250	9	3	388	2	1	525	Thane
4	रायगड	3	2	800	3	4	1,333	3	1	388	1	*	440	Raigad
5	रत्नागिरी	2	2	882	5	11	2,200	1	1	388	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4	4	916	49	86	1,755	2	1	388	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	38	35	935	361	241	668	6	2	333	5	1	273	Nashik
8	धुळे	74	64	861	384	297	773	105	34	324	1	*	250	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	0	127	93	732	9	3	388	1	1	320	Nandurbar
10	जळगाव	44	49	1,120	77	56	727	258	106	413	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	29	32	1,120	167	217	1,299	10	3	300	14	3	214	Ahmednagar
12	पुणे	43	43	1,003	476	613	1,288	34	11	324	3	2	667	Pune
13	सातारा	10	8	814	609	891	1,463	4	1	250	2	1	430	Satara
14	सांगली	28	22	807	353	299	847	2	1	386	4	2	510	Sangli
15	सोलापूर	33	26	783	65	69	1,062	3	1	386	13	3	231	Solapur
16	कोल्हापूर	51	17	341	693	1378	1,988	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	34	12	352	59	28	475	51	11	222	53	11	208	Aurangabad
18	जालना	21	9	407	23	16	696	39	9	222	18	4	222	Jalna
19	परभणी	22	7	335	45	44	978	51	23	456	16	6	375	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	42	57	1,364	20	6	285	19	8	421	Hingoli
21	बीड	48	18	385	124	71	573	60	13	222	69	17	246	Beed
22	नांदेड	73	24	324	103	113	1,097	79	28	354	17	3	176	Nanded
23	उस्मानाबाद	24	10	405	93	36	387	52	12	236	122	60	492	Osmanabad
24	लातूर	23	8	336	146	53	363	102	17	169	42	18	429	Latur
25	बुलढाणा	44	23	517	33	22	667	64	25	393	3	1	297	Buldhana
26	अकोला	10	5	460	14	16	1,135	19	6	314	1	*	297	Akola
27	वाशिम	0	0	0	3	3	1,000	18	6	314	0	0	0	Washim
28	अमरावती	39	42	1,072	35	35	1,000	30	6	200	0	0	0	Amravati
29	यवतमाळ	28	18	635	63	65	1,032	76	24	316	7	1	143	Yavatmal
30	वर्धा	11	5	486	28	21	750	8	2	250	5	1	200	Wardha
31	नागपूर	189	33	175	108	78	722	4	1	314	70	24	343	Nagpur
32	भंडारा	30	12	398	0	0	0	10	4	302	52	9	173	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	1	1	1,165	11	3	303	62	9	147	Gondiya
34	चंद्रपूर	87	43	491	1	1	1,165	18	5	279	190	45	237	Chandrapur
35	गडचिरोली	22	11	481	0	0	0	20	5	227	18	4	222	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,068	587	550	4,294	4,920	1,146	1,178	374	317	810	235	290	Maharashtra State

टिप : (१) उसाचे उत्पादन शंभर मेट्रिक टनात (२) कापसाचे उत्पादन गासड्याच्या (प्रत्येकी १७० कि.)स्वरूपात आहे

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे .

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2—*Contd.*

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एरंडी / Caster seed क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield Per hect.	तंबाखू / Tobacco क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	District
(1)	(2)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)	(2)
1	मुंबई ...	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	6	2	400	0	0	0	Nashik
8	धुळे	5	2	440	0	0	0	Dhule
9	नंदुरबार	5	2	350	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	4	2	450				Jalgaon
11	अहमदनगर	2	1	250	1	1	1,084	Ahmednagar
12	पुणे	1	*	250	0	0	0	Pune
13	सातारा	0	0	0	1	1	1,084	Satara
14	सांगली	0	0	0	19	6	341	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	1	1	1,084	Solapur
16	कोल्हापूर	0	0	0	30	47	1,554	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8	2	250	1	1	1,084	Aurangabad
18	जालना	2	*	250	0	0	0	Jalna
19	परभणी	6	1	225				Parbhani
20	हिंगोली	5	1	250				Hingoli
21	बीड	10	3	250	1	1	1,084	Beed
22	नांदेड	8	2	290	1	1	1,084	Nanded
23	उस्मानाबाद	5	*	50	1	1	1,084	Osmanabad
24	लातूर	1	*	200	1	1	1,084	Latur
25	बुलढाणा	10	2	232				Buldhana
26	अकोला	0	0	0				Akola
27	वाशिम	1	*	157				Washim
28	अमरावती	24	4	157	1	1	1,084	Amravati
29	यवतमाळ	8	2	207				Yavatmal
30	वर्धा	3	2	650				Wardha
31	नागपूर	3	2	600	1	1	1,084	Nagpur
32	भंडारा	1	1	600				Bhandara
33	गोंदिया	1	1	700				Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	1	1	1,084	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	2	2	1,084	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	119	31	259	62	66	1,065	Maharashtra State

Note:- (1) Yield of Sugarcane is in Tonnes per hectare. (2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. each

Source.–Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

तक्ता क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन/

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे H. Y. V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे H. Y. V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे H. Y. V.	टक्केवारी %	एकूण Total	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे H. Y. V.	टक्केवारी %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1.	1985-86	15,155	10,440	68.90	1,407	1,662	118.10	8,815	6,362	72.20	731	839	114.80
2.	1990-91	15,398	11,853	77.00	1,147	1,532	105.90	8,734	7,113	81.40	1,052	1,102	104.80
3.	1995-96	14,848	12,570	84.66	1,683	1,830	108.73	7,017	6,248	89.04	1,279	1,333	104.22
4.	1996-97	14,485	12,644	87.30	1,762	1,835	104.10	7,991	7,406	92.70	1,460	1,502	102.90
5.	1997-98	14,440	12,576	87.09	1,614	1,683	104.28	7,413	6,582	88.08	897	948	105.69
6.	1998-99	14,457	12,994	89.88	1,657	1,677	101.21	10,155	9,688	95.40	1,289	1,153	89.45
7.	1999-00	14,790	13,615	92.05	1,674	1,745	104.24	10,490	7,134	68.00	1,369	1,792	130.89
8.	2000-01	14,860	11,777	79.25	1,264	1,528	120.88	7,540	7,163	95.00	1,256	1,239	98.64
9.	2001-02	14872	13247	89.07	1742	1793	102.93	7760	6798	87.60	1388	1454	104.76

टीप : एच.वाय.व्ही.- अधिक उत्पन्न देणारी वाणे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

Area and average yield per hectare of High yielding varieties of Crops

(क्षेत्र शंभर हेक्टरांत, प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra						ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)					
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17,028	10,081	59.20	246	298	121.10	28,804	21,944	76.20	921	1,073	116.50
19,270	14,322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16,649	15,109	90.75	580	594	102.41	20,235	18,617	91.60	1,420	1,425	100.35
19,468	18,548	95.23	941	954	101.38	21,501	20,100	93.45	1,819	1,852	101.81
16,712	15,396	92.13	670	681	10164	20,132	19,062	94.69	1,203	1,223	101.66
17,597	15,931	90.53	848	854	100.71	19,549	17,992	92.04	1,425	1,443	101.26
17,360	16,098	92.73	653	686	105.00	19,180	18,744	97.72	1,323	1,341	101.36
18,000	16,693	92.73	604	601	99.50	19,100	18,519	96.95	1,256	1,265	100.71
13992	12909	92.26	594	615	103.54	17803	17169	96.44	1165	1177	101.03

N.A. - उपलब्ध नाही /Not available

Note .— H. Y. V. High Yielding Varieties

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन
Average yield of Important Crops in India by States
(2001-02)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.)

अ.क्र. Sr. No.	राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश	तांदूळ Rice	ज्वारी Jawar	बाजरी Bajra	मका Maize	नाचणी Ragi	गहू Wheat	बार्ली Barely	तूर Tur	हरभरा Gram	ऊस Sugar cane	बटाटा Potato (quint)	कापूस Cotton	States/UT
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2978	992	761	3401	1274	714	0	449	1274	82820	6125	289	Andhra Pradesh
2	आसाम	1524	0	0	709	0	1181	0	708	520	37181	7748	81	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	1126	--	--	1360		1395	--	--	--	--	7087	--	Arunachal Pradesh
4	बिहार	1480	744	778	2618	878	2056	1279	1281	987	48165	10173	--	Bihar
5	झारखंड	1111	590	558	1267	624	1626	885	1238		38132	--	--	Jharkhand
6	गुजराथ	1549	928	1344	1995	1024	2435	--	563	554	70902	24830	165	Gujrat
7	गोवा,	2564	--	--	--	1000	--	--	--	--	58833	--	--	Goa
8	हरियाणा	2652	212	1423	2611	--	4103	2900	812	855	57593	22101	195	Hariyana
9	हिमाचल प्रदेश	1705	--	--	2550	1024	1609	1344	-	1273	27567	12008	--	Himachal Pradesh
10	जम्मु व काश्मीर	1689	--	596	1648	--	1325	--	-	--	--	10579	--	Jammu & Kashmir
11	कर्नाटक	2236	804	531	2609	1637	754	--	303	606	82528	12359	202	Karnatak
12	केरळ	2218	400	--	--	800	--	--	--	--	81059	--	255	Kerala
13	मध्यप्रदेश	948	918	1287	1977	286	1642	1404	837	989	38776	13483	122	Madya Pradesh
14	छत्तीसगढ	1374	--	--	745	297	1024	760	373	714	2550	7427		Chhattisgad
15	महाराष्ट्र	1751	761	594	1804	1205	1388	727	757	595	78097	4589	147	Maharashtra
16	मणिपूर	2382	--	--	1980	--	--	--	--	--	30286	5300		Manipur
17	मेघालय	1697	--	--	1491	--	1643	--	750	600	--	7869	184	Meghalaya
18	मिझोराम	1893	--	--	2243	--	--	--	--	--	--	6428	57	Mizoram
19	नागालँड	1516	600	600	1375	--	2500	2000	714	1000	50000	11255	213	Nagaland
20	ओरिसा	1589	569	475	907	591	1514	--	555	526	58351	10316	284	Orisa
21	पंजाब	3545	--	1000	2721	--	4532	3391	859	873	61664	20055	366	Punjab
22	राजस्थान	1247	414	744	1454	--	2793	2571	576	759	47484	11583	94	Rajasthan
23	सिक्कीम	1420	--	--	1374	913	1273	1273	--	--	--	4161	--	Sikkim
24	तामीळनाडू	3263	978	1445	1720	2014	--	--	658	619	111425	18979	295	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	2477	--	--	1000	--	2000	--	750		52200	19685	248	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2120	949	1136	1610	1667	2755	2243	1142	960	58008	24545	31	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	2056	--	--	1474	1242	1933	1100	--	833	60010	15723	--	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2514	583	--	2595	1150	2215	1077	846	850	85124	26092	425	West Bengal
29	दिल्ली	819	437	1462	--	--	919	--	--	--	--	5000	--	Delhi
30	पॉन्डेचेरी	2420	--	--	--	--	--	--	--	--	81048	--	935	Pandechery
31	दादरा व नगर हवेली	1430	500	--	--	1600	2000	--	882	--	--	--	--	Dadra & Nagar Haveli
32	अंदमान व निकोबार	2786	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	A.and N. Island
	भारत	2086	785	875	2018	1477	2770	2125	681	865	68154	19769	189	INDIA

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Maharashtra State, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र

Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups

कृषी गणना/Agricultural Census, 1995-96

(आकडे शंभरात/ Figures in Hundred)

अनु-क्रमांक Serial No.	जिल्हा		सिमांतिक (एक हेक्टरां-पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi-medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरां-पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहित धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)		
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)		(2)
1	मुंबई	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	No.	Mumbai
		क्षेत्र	-	-	-	-	-	-	-	Area	
2	मुंबई उपनगर	संख्या	-	-	-	-	-	-	-	No.	Mumbai Suburban
		क्षेत्र	-	-	-	-	-	-	-	Area	
3	ठाणे	संख्या	1,458	549	345	194	44	2,590	-	No.	Thane
		क्षेत्र	578	788	954	1,157	753	4,230	1.63	Area	
4	रायगड	संख्या	1,915	474	276	135	24	2,824	-	No.	Raigad
		क्षेत्र	744	668	762	799	403	3,376	1.20	Area	
5	रत्नागिरी	संख्या	1,708	555	504	378	93	3,238	-	No.	Ratnagiri
		क्षेत्र	584	803	1,430	2,292	1,535	6,644	2.05	Area	
6	सिंधुदुर्ग	संख्या	1,683	372	293	194	49	2,591	-	No.	Sindhudurg
		क्षेत्र	546	549	830	1,175	1,316	4,415	1.70	Area	
7	नाशिक	संख्या	1,680	1,522	1,082	465	61	4,811	-	No.	Nashik
		क्षेत्र	876	2,184	2,954	2,687	1,026	9,728	2.02	Area	
8	धुळे	संख्या	838	1,212	843	352	32	3,277	-	No.	Dhule
		क्षेत्र	524	1,759	2,287	2,008	489	7,066	2.16	Area	
9	नंदुरबार	संख्या	NA	NA	NA	NA	NA	NA	-	No.	Nandurbar
		क्षेत्र	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	Area	
10	जळगाव	संख्या	1,048	1,417	886	379	30	3,760	-	No.	Jalgaon
		क्षेत्र	632	2,048	2,420	2,157	414	7,671	2.04	Area	
11	अहमदनगर	संख्या	3,339	2,492	1,523	478	47	7,879	-	No.	Ahmednagar
		क्षेत्र	1,756	3,642	4,151	2,708	842	13,099	1.66	Area	
12	पुणे	संख्या	2,567	1,419	1,068	494	82	5,629	-	No.	Pune
		क्षेत्र	1,218	2,118	2,989	2,939	1,412	10,677	1.9	Area	
13	सातारा	संख्या	4,512	1,485	719	224	24	6,964	-	No.	Satara
		क्षेत्र	1,896	2,184	1,975	1,274	501	7,831	1.12	Area	
14	सांगली	संख्या	2,641	1,050	678	279	41	4,689	-	No.	Sangli
		क्षेत्र	1,106	1,482	1,857	1,613	644	6,701	1.43	Area	
15	सोलापूर	संख्या	1,149	1,376	1,309	643	104	4,582	-	No.	Solapur
		क्षेत्र	658	2,046	3,602	3,764	1,638	11,708	2.56	Area	
16	कोल्हापूर	संख्या	3,892	933	408	119	13	5,365	-	No.	Kolhapur
		क्षेत्र	1,485	1,324	1,105	666	286	4,866	0.91	Area	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
17 औरंगाबाद	संख्या	1,183	1,395	924	317	25	3,844	-	No.	Aurangabad
	क्षेत्र	682	2,002	2,471	1,778	358	7,291	1.90	Area	
18 जालना	संख्या	983	1,178	730	302	24	3,217	-	No.	Jalna
	क्षेत्र	549	1,694	1,959	1,711	387	6,300	1.96	Area	
19 परभणी	संख्या	1,249	1,606	1,154	436	23	4,468	-	No.	Parbhani
	क्षेत्र	731	2,307	3,141	2,404	309	8,891	1.99	Area	
20 हिंगोली	संख्या	NA	NA	NA	NA	NA	NA	-	No.	Hingoli
	क्षेत्र	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	Area	
21 बीड	संख्या	1,679	1,529	992	388	31	4,619	-	No.	Beed
	क्षेत्र	903	2,213	2,710	2,193	471	8,491	1.84	Area	
22 नांदेड	संख्या	1,316	1,496	996	309	15	4,131	-	No.	Nanded
	क्षेत्र	772	2,134	2,647	1,693	206	7,453	1.80	Area	
23 उस्मानाबाद	संख्या	521	816	671	389	48	2,445	-	No.	Osmanabad
	क्षेत्र	302	1,183	1,832	2,272	692	6,280	2.57	Area	
24 लातूर	संख्या	576	968	731	366	32	2,673	-	No.	Latur
	क्षेत्र	374	1,399	2,008	2,083	421	6,285	2.35	Area	
25 बुलढाणा	संख्या	824	1,112	735	349	41	3,061	-	No.	Buldhana
	क्षेत्र	522	1,606	1,996	2,026	599	6,749	2.20	Area	
26 अकोला	संख्या	714	1,137	776	407	61	3,094	-	No.	Akola
	क्षेत्र	493	1,653	2,118	2,398	877	7,539	2.44	Area	
27 वाशिम	संख्या	NA	NA	NA	NA	NA	NA	-	No.	Washim
	क्षेत्र	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	Area	
28 अमरावती	संख्या	849	1,243	711	343	45	3,191	-	No.	Amravati
	क्षेत्र	599	1,794	1,941	1,998	645	6,977	2.19	Area	
29 यवतमाळ	संख्या	142	1,110	938	487	67	2,744	-	No.	Yavatmal
	क्षेत्र	98	1,623	2,528	2,811	960	8,020	2.92	Area	
30 वर्धा	संख्या	234	525	423	226	26	1,434	-	No.	Wardha
	क्षेत्र	172	761	1,165	1,311	389	3,798	2.65	Area	
31 नागपूर	संख्या	536	838	606	300	31	2,309	-	No.	Nagpur
	क्षेत्र	346	1,219	1,668	1,717	455	5,406	2.34	Area	
32 भंडारा	संख्या	2,218	938	403	116	9	3,683	-	No.	Bhandara
	क्षेत्र	1,061	1,314	1,083	639	128	4,226	1.15	Area	
33 गोंदिया	संख्या	NA	NA	NA	NA	NA	NA	-	No.	Gondiya
	क्षेत्र	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	Area	
34 चंद्रपूर	संख्या	745	630	527	265	31	2,198	-	No.	Chandrapur
	क्षेत्र	412	1,022	1,431	1,530	462	4,858	2.21	Area	
35 गडचिरोली	संख्या	463	379	266	98	11	1,217	-	No.	Gadchiroli
	क्षेत्र	249	541	706	557	171	2,223	1.83	Area	
महाराष्ट्र राज्य	संख्या	42,662	31,756	21,517	9,432	1,164	1,06,531	-	No.	Maharashtra
	क्षेत्र	20,868	46,060	58,720	54,360	18,789	1,98,797	1.87	Area	State

आधार :- कृषि गणना, १९९५-९६ , कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Agricultural Census, 1995-96, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups
(कृषी गणना/Agricultural Census, 1995-96)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये/Area in hectares)

अनु-क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class hectare	व्यक्तीगत धारण Individual holdings		समाईक धारक Joint holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	up to 0.05	21,64,643	5,56,363	72,986	17,577	3,272	688	22,40,901	5,74,628
2	0.50 - 1.00	19,62,607	14,65,346	60,493	45,103	2,090	1,578	20,25,190	15,12,027
	सिमांतिक Marginal	**41,27,250**	**20,21,709**	**1,33,479**	**62,680**	**5,362**	**2,266**	**42,66,091**	**20,86,655**
3	1.00 -2.00	30,77,870	44,52,532	94,676	1,49,086	2,974	4,294	31,75,520	46,05,912
	लहान /Small	**30,77,870**	**44,52,532**	**94,676**	**1,49,086**	**2,974**	**4,294**	**31,75,520**	**46,05,912**
4	2.00 -3.00	14,20,913	34,12,019	51,730	1,25,507	1,824	4,450	14,74,467	35,41,976
5	3.00 - 4.00	6,48,374	22,30,209	28,097	96,960	905	3,103	6,77,376	23,30,272
	निम्न मध्यम Semi-medium	**20,69,287**	**56,42,228**	**79,827**	**2,22,467**	**2,729**	**7,553**	**21,51,843**	**58,72,248**
6	4.00 - 5.00	3,68,714	16,37,970	17,956	79,905	708	3,149	3,,87,378	17,21,024
7	5.00 - 7.50	3,89,373	23,49,768	21,678	1,31,235	982	6,033	4,12,033	24,87,036
8	7.50 - 10.00	1,34,085	11,44,613	9,117	78,203	599	5,124	1,43,801	12,27,940
	मध्यम Medium	**8,92,172**	**51,32,351**	**48,751**	**2,89,343**	**2,289**	**14,306**	**9,43,212**	**54,36,000**
9	10.00 - 20.00	94,216	12,35,747	7,899	1,04,820	794	10,857	1,02,909	13,51,424
10	20.00-and above	11,319	4,24,245	1,319	50,672	620	52,475	13,258	5,27,392
	मोठे Large	**1,05,535**	**16,59,992**	**9,218**	**1,55,492**	**1,414**	**63,332**	**1,16,167**	**18,78,816**
	एकूण / Total	1,02,72,114	1,89,08,812	3,65,951	8,79,068	14,768	91,751	1,06,52,833	1,98,79,631
	एकूणशी टक्केवारी Percentage to Total	96.43	95.12	3.44	4.42	0.14	0.46	100.00	100.00

आधार : कृषि गणना, १९९५-९६, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Agricultural Census, 1995-96, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(2001-02)

(आकडे शंभर मे.टनात/Figures in M. tonnes)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	खते / Fertilizers नत्रयुक्त Nitrogenous (3)	स्फुरदयुक्त Phosphatic (4)	पलाशयुक्त Potassic (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबईउपनगर				0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	139	22	15	176	Thane
4	रायगड	116	26	11	153	Raigad
5	रत्नागिरी	83	10	7	100	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	44	13	9	66	Sindhudurg
7	नाशिक	592	290	110	992	Nashik
8	धुळे	280	78	49	407	Dhule
9	नंदुरबार	118	32	25	175	Nandurbar
10	जळगाव	625	251	273	1,149	Jalgaon
11	अहमदनगर	705	337	191	1,233	Ahmednagar
12	पुणे	556	275	155	986	Pune
13	सातारा	401	156	123	680	Satara
14	सांगली	410	191	216	817	Sangli
15	सोलापूर	552	235	152	939	Solapur
16	कोल्हापूर	510	217	194	921	Kolhapur
17	औरंगाबाद	361	162	57	580	Aurangabad
18	जालना	372	184	84	640	Jalna
19	परभणी	291	115	56	462	Parbhani
20	हिंगोली	114	53	22	189	Hingoli
21	बीड	327	156	55	538	Beed
22	नांदेड	577	282	137	996	Nanded
23	उस्मानाबाद	114	72	24	210	Osmanabad
24	लातूर	273	181	54	508	Latur
25	बुलढाणा	401	192	39	632	Buldhana
26	अकोला	251	160	29	440	Akola
27	वाशिम	143	84	14	241	Washim
28	अमरावती	229	132	29	390	Amravati
29	यवतमाळ	355	184	74	613	Yavatmal
30	वर्धा	184	85	60	329	Wardha
31	नागपूर	233	140	29	402	Nagpur
32	भंडारा	144	83	30	257	Bhandara
33	गोंदिया	128	52	15	195	Gondiya
34	चंद्रपूर	196	112	21	329	Chandrapur
35	गडचिरोली	101	35	11	147	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	9,925	4,597	2,370	16,892	Maharashtra State

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Maharashtra Government, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.8

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

शेतीची यंत्रे आणि अवजारे/

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गाड्या Carts	नांगर Ploughs: लाकडी Wooden	नांगर Ploughs: लोखंडी Iron	पाभरी Seed drills: स्थानिक Local	पाभरी Seed drills: सुधारित Improved	मळणी यंत्र Threshers: बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने Bullock or manually operated	मळणी यंत्र Threshers: शक्तीवर चालणारी Power operated	कडबा कापण्याची यंत्रे Chaff cutters: बैलाकडून किंवा मनुष्यबळाने Bullock or manually operated	कडबा कापण्याची यंत्रे Chaff cutters: शक्तीवर चालणारी Power operated *
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई	9	6	0	0	0	0	0	2	0
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	28,537	1,09,561	674	100	114	216	0	10	0
4	रायगड	18,734	86,018	1,429	0	0	1,023	0	0	2
5	रत्नागिरी	2,187	1,42,065	405	9	7	341	3	4	0
6	सिंधुदुर्ग	2,241	86,032	806	0	4	17	0	0	0
7	नाशिक	55,545	93,647	48,154	8,087	44,226	2,107	4,362	2,965	680
8	धुळे	48,806	1,20,830	31,027	8,503	45,875	692	561	1,348	174
9	नंदुरबार									
10	जळगाव	77,599	36,631	22,028	3,336	62,608	697	1,242	1,117	643
11	अहमदनगर	57,239	17,723	44,053	4,416	53,232	2,221	1,976	2,232	1,291
12	पुणे	33,916	50,120	33,823	6,625	36,169	2,154	1,315	3,323	980
13	सातारा	29,347	21,105	18,741	4,609	20,850	1,413	988	2,325	521
14	सांगली	22,256	8,239	17,928	1,483	16,461	1,196	246	3,786	421
15	सोलापूर	35,485	15,037	38,532	4,172	29,945	1,964	432	5,563	985
16	कोल्हापूर	28,589	28,522	13,305	4,780	5,010	1,725	251	1,954	285
17	औरंगाबाद	37,407	16,494	25,548	87	43,495	653	831	434	176
18	जालना	35,468	8,530	12,775	165	38,049	517	470	2,061	38
19	परभणी	64,482	65,714	27,733	3,425	43,050	1,074	570	3,742	54
20	हिंगोली									
21	बीड	47,686	7,090	24,651	1,600	47,967	718	95	3,011	76
22	नांदेड	42,757	73,905	9,836	1,783	45,605	395	83	13,253	213
23	उस्मानाबाद	29,170	5,580	27,377	5,594	30,361	267	249	1,230	209
24	लातूर	23,809	32,888	19,074	2,133	31,432	893	206	1,098	177
25	बुलढाणा	60,151	10,007	36,668	729	64,763	937	176	242	211
26	अकोला	44,382	20,684	27,752	184	42,382	594	783	181	494
27	वाशिम									
28	अमरावती	51,375	29,839	22,313	1,325	30,883	425	900	327	333
29	यवतमाळ	63,173	68,477	40,298	2,813	37,276	624	333	612	119
30	वर्धा	37,149	23,708	18,656	1,521	13,836	3,027	935	414	345
31	नागपूर	52,476	46,033	11,871	1,288	24,921	1,581	1,328	161	228
32	भंडारा	1,05,347	1,67,343	11,016	283	3,827	9,788	430	64	53
33	गोंदिया									
34	चंद्रपूर	71,388	99,087	19,412	1,189	9,260	730	153	85	13
35	गडचिरोली	42,916	85,816	1,159	180	5,283	97	17	2	1
	महाराष्ट्र राज्य	12,49,626	15,76,731	6,07,044	70,419	8,26,891	38,086	18,935	51,546	8,722

N.A.उपलब्ध नाही/

*यामध्ये संयुक्त कापणी व मळणी यंत्र यांचा समावेश आहे

आधार : पशु गणना-१९९७

AGRICULTURE

TABLE No. 12.8

Agricultural Machinery and Implements (1997)

उसाचे चरक Sugarcane crushers					सिंचनासाठी विद्युत पंप Electric pumps for irrigation						
शक्तीने चालणारे Worked by power	बैलाच्या सहाय्याने चालणारे Worked bullocks	पाच अश्वशक्ती पर्यंत Upto 5 H.P.	सहा आणि अधिक अश्वशक्तीचे 6 and above	एकूण Total	सिंचन व कृषि कामाकरिता वापरातील तेल इंजिने व पंप Oil engines with pump for irrigation and agricultural purposes	पर्शियन चाक Parsian wheels	फवारणी यंत्रे Sprayers and dusters	ट्रॅक्टर्स Tractors	दुचाकी ट्रॅक्टर्स शक्तीवर चालणारी मशागत यंत्रे Two wheeler Tractors of power tillers	घाणी Ghanis	District
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(2)
0	0	N.A.	N.A.	7	16	0	3	8	103	0	Mumbai, Mumbai Suburban
4	3	N.A.	N.A.	2,142	1,501	68	3,284	370	1,024	2	Thane
39	28	N.A.	N.A.	895	597	5	2,071	66	129	15	Raigad
14	3	N.A.	N.A.	1,350	884	17	3,427	12	38	17	Ratnagiri
4	7	N.A.	N.A.	4,946	1,144	130	2,412	33	65	45	Sindhudurg
137	110	N.A.	N.A.	66,440	5,784	127	40,611	10,813	1,113	84	Nashik
29	7	N.A.	N.A.	33,040	1,487	203	24,990	2,786	100	7	Dhule, Nandurbar
156	179	N.A.	N.A.	40,454	3,751	121	43,811	5,018	240	247	Jalgaon
177	169	N.A.	N.A.	90,496	9,190	196	23,462	11,645	220	146	Ahmednagar
361	343	N.A.	N.A.	51,026	10,242	82	18,242	7,703	389	197	Pune
371	101	N.A.	N.A.	40,723	7,801	9	15,510	5,616	624	212	Satara
136	113	N.A.	N.A.	30,517	4,200	86	10,497	3,709	331	96	Sangli
996	785	N.A.	N.A.	52,366	8,810	115	15,806	3,481	264	259	Solapur
343	282	N.A.	N.A.	20,068	10,056	58	8,741	5,423	1,151	131	Kolhapur
217	77	N.A.	N.A.	42,921	517	4	31,123	2,666	49	93	Aurangabad
217	111	N.A.	N.A.	33,785	1,764	0	33,908	2,379	18	61	Jalna
344	76	N.A.	N.A.	39,057	3,052	14	51,209	1,185	103	176	Parbhani, Hingoli
262	61	N.A.	N.A.	42,132	2,366	1	23,905	1,318	51	56	Beed
163	48	N.A.	N.A.	28,480	580	17	40,589	1,123	7	33	Nanded
921	210	N.A.	N.A.	34,495	4,308	26	18,247	1,128	36	39	Osmanabad
1,296	325	N.A.	N.A.	24,136	1,897	37	15,790	1,407	45	202	Latur
46	53	N.A.	N.A.	41,542	4,666	6	48,896	2,657	120	91	Buldhana
470	72	N.A.	N.A.	17,388	1,417	4	38,069	2,054	20	100	Akola, Washim
25	7	N.A.	N.A.	30,361	960	7	35,204	2,256	163	31	Amravati
52	32	N.A.	N.A.	18,738	3,333	58	63,027	865	124	37	Yavatmal
4	29	N.A.	N.A.	12,751	3,160	83	38,910	550	153	31	Wardha
75	141	N.A.	N.A.	36,563	4,836	68	37,561	1,320	184	50	Nagpur
15	86	N.A.	N.A.	8,914	5,079	12	28,794	2,211	190	66	Bhandara, Gondiya
5	37	N.A.	N.A.	5,350	5,641	293	33,275	1,150	102	19	Chandrapur
0	0	N.A.	N.A.	741	3,220	108	5,423	401	44	43	Gadchiroli
6,879	**3,495**	**N.A.**	**N.A.**	**8,51,824**	**1,12,259**	**1,955**	**7,56,797**	**81,353**	**7,200**	**2,586**	**Maharashtra State**

Not Availabe

* Including combine harvest machines

Source.—Live Stock Census, 1997

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.9

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक
Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तू (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1985-86 (7)	1990-91 (8)	1995-96 (9)	1999-00 (10)	2000-01 (11)	2001-02 (12)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये -											I. FOOD-GRAINS
(a)	तृणधान्ये											*(a) Cereals -*
1	तांदूळ ..	11.52	100.2	121.7	172.8	159.7	169.4	120.4	187.3	141.3	194.1	Rice
2	गहू ..	4.81	104.4	114.6	242.4	167.7	239.1	100.9	373.8	246.6	280.4	Wheat
3	खरीप ज्वारी ..	11.45	128.9	52.0	165.6	155.3	222.7	98.7	148.7	140.5	121.4	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी ..	9.67	141.0	46.7	111.6	88.6	149.5	120.2	150.1	110.8	128.1	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी ..	21.12	134.4	49.6	140.9	124.8	189.3	106.2	149.4	126.9	124.4	Total Jawar
6	बाजरी ..	5.80	76.9	129.7	119.6	66.1	175.4	134.5	178.5	171.1	130.7	Bajri
7	बार्ली ..	0.01	94.1	141.2	396.2	390.5	113.2	1.9	62.3	39.6	51.0	Barly
8	मका ..	0.24	60.3	82.2	404.5	331.5	434.5	223.8	1396.1	977.1	1893.2	Maize
9	नाचणी ..	1.19	108.4	103.6	133.5	166.2	136.1	72.1	107.0	81.9	115.6	Ragi
10	कोद्रा ..	0.09	110.4	68.8	88.5	78.1	83.0	32.4	40.0	36.6	28.7	Kodra
11	इतर तृणधान्ये ..	0.27	98.8	79.6	100.6	98.8	129.6	75.7	97.3	173.1	101.1	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये ..	45.05	113.7	87.1	158.1	132.8	187.0	111.0	191.7	152.5	168.0	Total-Cereals
(b)	कडधान्ये											*(b) Pulses -*
1	हरभरा ..	1.32	130.4	84.2	146.1	170.8	348.1	234.6	583.7	341.3	438.2	Gram
2	तूर ..	4.46	156.5	90.6	120.2	150.8	140.6	152.2	290.1	220.6	257.5	Tur
3	इतर कडधान्ये ..	4.66	90.6	74.9	75.3	125.9	156.0	163.4	173.6	146.7	154.4	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये ..	10.44	123.8	82.8	103.5	102.2	173.7	167.6	275.2	202.9	234.3	Total-Pulses
	एकूण अन्नधान्ये ..	52.49	115.6	86.3	147.8	137.6	184.5	122.2	207.5	162.0	180.9	Total-Food-grains

II	अन्नधान्येतर -											II. NONFOOD-GRAINS
(a)	गळिताची धान्ये -											(a) Oil Seeds
(1)	भुईमूग ..	9.25	127.4	93.4	97.2	74.6	157.9	104.3	91.1	74.8	78.3	Groundnut
(2)	तीळ ..	0.70	89.5	56.2	113.7	157.6	237.5	162.2	124.1	95.4	118.1	Sesamum
(3)	मोहरी,राई आणि जवस ..	0.58	163.9	94.4	158.3	163.9	149.1	73.3	92.0	53.9	69.5	Rape,Mustard and Linseed
(4)	एरंड ..	0.01	150.0	100.0	233.3	250.0	350.0	58.3	466.7	716.7	516.7	Castor-Seed
(5)	सुर्यफूल ...	-	-	-	-	-	-	-	643.6	422.4	-	Sunflower
	एकूण गळितांची धान्ये ..	10.45	126.9	91.0	101.8	85.2	162.9	138.8	93.7	75.6	80.9	Total Oil Seeds
(b)	तंतू पिके-											(b) Fibres
(1)	कापूस ..	8.43	122.7	35.5	93.1	146.0	137.9	192.8	227.3	132.2	197.3	Cotton
(2)	अंबाडी ..	0.03	187.2	46.4	110.9	88.2	60.9	26.7	41.8	36.0	34.0	Mesta
	एकूण तंतू पिके ..	8.46	122.8	35.5	93.1	145.7	137.7	192.1	226.7	131.9	196.7	Total-Fibres
(c)	संकीर्ण-											(c) Miscellaneous
(1)	ऊस ..	21.64	81.4	115.5	182.6	379.1	297.5	183.3	374.0	348.9	317.7	Sugarcane
(2)	तंबाखू ..	0.18	256.2	108.3	141.7	160.4	216.7	77.2	229.2	193.8	137.5	Tobacco
(3)	बटाटे ..	0.35	150.0	99.4	101.8	122.2	124.5	107.5	146.0	148.5	157.9	Potato
(4)	मिरची ..	8.34	98.8	69.6	85.4	79.1	74.7	83.0	65.3	67.2	65.0	Chilies
	एकूण संकीर्ण ..	25.51	85.9	109.2	168.4	165.1	265.4	175.3	329.5	308.2	281.2	Total Miscellaneous
	एकूण अन्नधान्येत्तर ..	44.51	102.6	79.9	138.3	142.5	216.8	171.8	254.1	219.6	217.7	Total-Non-Food-grains
	सर्व पिके ..	100.00	109.8	75.0	143.6	138.1	198.9	145.7	228.2	187.6	197.3	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

Source.–Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

(2000-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Cendiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	1,991	0	137	6	0	2,190
4	रायगड	1,686	0	194	11	0	1,909
5	रत्नागिरी	1,159	0	453	11	0	1,639
6	सिंधुदुर्ग	898	0	395	11	0	1,308
7	नाशिक	6,473	311	352	58	0	7,823
8	धुळे	2,661	62	13	31	0	2,820
9	नंदुरबार	2,546	88	117	52	0	2,818
10	जळगाव	4361	158	487	50	0	5,122
11	अहमदनगर	11089	816	140	39	0	12,376
12	पुणे	8249	595	151	66	0	9,636
13	सातारा	4991	470	97	37	0	5,778
14	सांगली	5631	540	92	45	0	6,376
15	सोलापूर	9440	744	156	48	0	10,523
16	कोल्हापूर	2052	968	130	55	0	3,261
17	औरंगाबाद	6,099	205	113	46	0	6,514
18	जालना	5146	163	52	30	0	5,424
19	परभणी	4419	131	54	24	0	4,661
20	हिंगोली	2936	159	63	19		3,200
21	बीड	7233	365	44	91	0	7,884
22	नांदेड	4,721	171	76	96	0	5,078
23	उस्मानाबाद	6077	285	24	49	0	6,510
24	लातूर	5010	312	21	45	0	5,439
25	बुलढाणा	4283	12	56	49	0	4,446
26	अकोला	2319	8	46	14	0	2,420
27	वाशिम	2624	33	62	8		2,742
28	अमरावती	3,647	44	605	48	0	4,407
29	यवतमाळ	3,989	77	117	30	0	4,246
30	वर्धा	1,382	46	109	15	0	1,587
31	नागपूर	2,315	11	317	200	0	3,007
32	भंडारा	1970	20	8	33	0	2,099
33	गोदिंया	2082	7	4	16		2,142
34	चंद्रपूर	3015	0	3	111	0	3,202
35	गडचिरोली	1,853	0	4	25	0	1,892
	महाराष्ट्र राज्य	**1,34,347**	**6,801**	**4,692**	**1,469**	**0**	**1,50,479**

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.10

Districtwise area under major crops 01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात/ Area in " 00 " hectares)

एकूण गळितांची धान्ये Total Oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Micellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
67	5	2	1,737	0	1,816	4,006	Thane
40	0	0	384	0	424	2,333	Raigad
55	0	0	1,390	0	1,456	3,095	Ratnagiri
139	0	0	37	0	176	1,484	Sindhudurg
705	63	1	498	0	1,302	9,125	Nashik
516	659	0	1	0	1,176	3,996	Dhule
198	301	20	3	0	522	3,340	Nandurbar
429	4,117	0	54	0	4,616	9,738	Jalgaon
800	163	1	590	0	1,574	13,950	Ahmednagar
842	10	1	1,205	0	2,094	11,730	Pune
882	73	2	451	0	1,427	7,205	Satara
1,233	51	16	343	0	1,653	8,029	Sangli
930	82	1	202	0	1,219	11,742	Solapur
1,339	4	49	1,014	0	2,419	5,680	Kolhapur
639	1,339	2	23	0	2,008	8,522	Aurangabad
486	1,390	2	14	0	1,908	7,332	Jalna
754	2,030	0	5	0	2,795	7,456	Parbhani
624	1,048	0	11	0	1,692	4,892	Hingoli
1,045	873	1	174	0	2,099	9,983	Beed
518	2,749	1	20	0	3,288	8,366	Nanded
1,447	26	0	155	0	1,629	8,139	Osmanabad
1,309	309	1	32	0	1,654	7,093	Latur
964	2,207	0	2	0	3,178	7,624	Buldhana
454	2,278	2	4	0	2,740	5,160	Akola
986	1,060	0	2	0	2,048	4,790	Washim
2,047	3,091	2	8	0	5,157	9,564	Amravati
923	4,481	0	1	0	5,409	9,655	Yavatmal
1,419	1,404	0	3	0	2,828	4,415	Wardha
2,414	715	0	3	0	3,145	6,152	Nagpur
166	3	0	2	0	171	2,270	Bhandara
79	8	0	3	0	90	2,232	Gondiya
1,348	561	0	2	0	1,919	5,121	Chandrapur
70	0	0	4	0	74	1,966	Gadchiroli
25,867	**31,100**	**114**	**8,377**	**0**	**65,706**	**2,16,185**	**Maharashtra State**

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकाखालील क्षेत्राचे निर्देशांक
Index number of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)
(Base 1969-70 Triennuim = 100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तू (2)	1960-61 (3)	1965-66 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1985-86 (7)	1990-91 (8)	1995-96 (9)	1999-00 (10)	2000-01 (11)	2001-02 (12)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये -											I. FOOD-GRAINS
(a)	तृणधान्ये											*(a) Cereals -*
1	तांदूळ ..	97.7	99.3	101.6	113.0	115.8	118.9	103.2	114.3	113.6	113.8	Rice
2	गहू ..	108.6	99.8	97.3	129.3	106.11	104.6	69.0	125.7	90.4	93.0	Wheat
3	खरीप ज्वारी ..	100.9	103.1	100.5	118.7	114.4	109.0	72.8	76.0	75.7	70.5	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी ..	114.1	105.5	96.7	105.1	114.2	109.3	98.2	100.0	97.2	102.5	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी ..	108.4	104.4	98.3	111.0	114.3	109.2	86.4	89.5	87.8	88.6	Total Jawar
6	बाजरी ..	79.3	88.7	98.9	82.9	83.3	93.5	105.1	84.2	87.3	67.9	Bajri
7	बार्ली ..	113.3	76.7	186.7	296.7	118.7	75.0	2.9	46.2	29.7	36.3	Barly
8	मका ..	60.6	95.5	103.2	164.9	165.2	244.1	254.4	636.9	744.1	737.9	Maize
9	नाचणी ..	108.2	108.9	89.6	104.3	100.2	97.7	66.8	73.7	72.9	71.0	Ragi
10	कोद्रा ..	119.8	102.9	71.4	85.6	59.9	69.0	26.3	31.0	27.8	22.7	Kodra
11	इतर तृणधान्ये ..	104.1	94.2	87.3	100.3	76.5	51.3	45.4	53.3	102.0	58.8	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये ..	101.1	100.2	98.4	107.1	106.2	106.2	89.5	95.7	93.7	89.7	Total-Cereals
(b)	कडधान्ये											*(b) Pulses-*
1	हरभरा ..	115.3	89.6	89.0	123.1	143.8	192.8	166.1	267.4	193.9	216.9	Gram
2	तूर ..	86.1	91.6	101.8	114.7	122.2	163.6	149.4	169.1	178.0	165.2	Tur
3	इतर कडधान्ये ..	84.5	86.8	97.1	90.5	94.2	94.0	96.6	97.3	106.4	96.2	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये ..	89.0	88.3	97.1	106.2	107.5	123.3	120.8	136.5	134.7	128.2	Total-Pulses
	एकूण अन्नधान्ये ...	..	97.8	98.1	106.9	107.9	109.7	95.7	103.9	101.9	97.5	Total-Food-grains

II	अन्नधान्येतर -											II. NON FOOD-GRAINS
(a)	गळिताची धान्ये -											(a) Oil Seeds
(1)	भुईमूग ..	118.3	122.1	98.8	91.0	73.2	96.3	73.9	59.1	53.6	46.9	Groundnut
(2)	तीळ ..	78.9	77.7	76.2	117.9	142.2	177.5	121.3	80.1	84.3	72.5	Sesamum
(3)	मोहरी,राई आणि जवस ..	124.7	98.0	104.5	132.6	137.0	123.2	61.7	56.6	41.0	42.5	Rape,Mustard and Linseed
(4)	एरंड ..	143.2	116.2	75.7	124.8	230.9	146.0	49.3	292.0	480.5	315.9	Castor-Seed
(5)	सुर्यफूल ..	..	..	.	..	..	..	..	666.5	518.4	-	Sunflower
	एकूण गळितांची धान्ये ..	114.3	112.8	96.7	100.8	92.0	110.8	112.6	62.1	56.9	50.3	Total Oil Seeds
(b)	तंतू पिके-											(b) Fibres
(1)	कापूस ..	91.1	99.0	100.3	97.2	98.8	99.5	117.1	118.6	112.2	113.2	Cotton
(2)	अंबाडी ..	86.5	96.7	84.8	113.1	61.2	66.3	29.3	47.3	43.2	40.9	Mesta
	एकूण तंतू पिके ..	91.0	99.0	99.9	97.6	98.0	98.8	115.0	117.2	110.7	111.6	Total-Fibres
(c)	संकीर्ण-											(c) Miscellaneous
(1)	ऊस ..	80.2	86.2	108.4	166.1	172.3	288.6	200.7	383.6	387.0	375.9	Sugarcane
(2)	तंबाखू ..	209.1	109.1	95.9	98.6	84.5	83.7	43.2	76.2	67.1	57.4	Tobacco
(3)	बटाटे ..	138.1	127.1	94.1	90.1	120.7	106.2	126.0	133.4	134.3	142.8	Potato
(4)	मिरची ..	98.3	99.5	91.6	93.9	83.3	80.4	78.3	65.5	68.5	66.3	Chilies
	एकूण संकीर्ण ..	93.8	94.8	99.5	126.7	125.1	176.0	153.0	212.7	215.4	209.0	Total Miscellaneous
	एकूण अन्नधान्येत्तर ..	97.9	102.6	99.0	100.7	98.3	108.2	118.0	108.6	103.2	101.4	Total-Non-Food-grains
	सर्व पिके ..	98.5	99.0	98.3	105.3	104.8	109.3	101.1	105.1	102.2	98.5	All Commodities

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.–Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.12

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक
Index number of average field of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1969-70 Triennuim = 100)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वस्तू (2)	1960-61 (3)	1965-66 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1985-86 (7)	1990-91 (8)	1995-96 (9)	1999-00 (10)	2000-01 (11)	2001-02 (12)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये -											I. FOOD-GRAINS
(a)	तृणधान्ये											*(a) Cereals -*
1	तांदूळ ..	102.6	65.2	119.8	152.9	36.9	124.9	116.7	163.9	124.3	170.5	Rice
2	गहू ..	96.0	73.0	117.8	187.5	159.4	183.3	146.2	297.4	273.0	301.6	Wheat
3	खरीप ज्वारी ..	127.8	65.1	51.7	139.5	133.4	149.7	135.5	195.7	185.7	172.2	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी ..	123.6	75.9	48.3	105.2	77.6	106.9	122.3	150.2	114.0	124.9	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी ..	124.0	69.9	50.5	126.9	109.1	133.1	122.8	166.9	144.5	140.5	Total Jawar
6	बाजरी ..	97.0	65.6	131.1	144.2	79.3	106.0	128.0	211.8	195.9	192.6	Bajri
7	बार्ली ..	83.1	107.4	75.6	133.5	133.5	143.0	65.4	134.9	133.5	140.4	Barly
8	मका ..	99.5	88.8	79.6	245.3	183.4	116.0	88.0	219.2	131.3	256.6	Maize
9	नाचणी ..	100.2	66.3	115.6	128.0	159.3	152.9	108.0	145.3	112.3	162.9	Ragi
10	कोद्रा ..	92.2	87.1	96.4	103.4	104.8	95.2	123.5	129.1	131.5	126.1	Kodra
11	इतर तृणधान्ये ..	94.9	86.6	91.2	100.3	95.3	110.9	166.7	182.7	169.8	172.0	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये ..	**111.8**	**68.7**	**88.2**	**143.9**	**120.0**	**133.8**	**123.0**	**189.6**	**156.1**	**176.6**	**Total-Cereals**
(b)	कडधान्ये											*(b) Pulses -*
1	हरभरा ..	113.1	85.6	94.6	118.7	108.6	130.3	141.2	218.3	179.0	202.0	Gram
2	तूर ..	181.8	90.4	89.0	101.8	123.2	121.3	101.9	171.6	123.9	155.9	Tur
3	इतर कडधान्ये ..	107.1	89.3	77.1	75.7	135.1	106.6	169.2	178.4	137.9	160.5	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये ..	**139.0**	**89.3**	**84.4**	**94.9**	**125.3**	**116.3**	**125.1**	**184.1**	**137.0**	**166.4**	**Total-Pulses**
	एकूण अन्नधान्ये ..	**116.4**	**72.2**	**87.5**	**134.7**	**121.6**	**130.6**	**123.6**	**188.2**	**151.1**	**173.9**	**Total-Food-grains**
II	अन्नधान्येत्तर पिके-											II. NON-FOOD-GRAINS

(a)	गळिताची धान्ये-											*(a) Oil Seeds—*
(1)	भुईमूग ..	107.7	61.7	94.5	106.9	98.7	138.9	141.0	154.3	139.6	167.0	Groundnut
(2)	तीळ ..	113.2	110.0	73.8	06.5	112.4	123.0	133.7	154.9	113.1	162.8	Sesamum
(3)	मोहरी, राई आणि जवस..	131.4	102.3	90.3	119.4	119.4	115.5	118.7	162.5	131.5	163.7	Rape, Mustard and Linseed
(4)	एरंड ..	104.7	71.7	132.1	187.0	267.0	173.7	118.4	159.8	149.2	163.6	Castor-Seed
(5)	सुर्यफूल ..	..	..	..	..	..	..	..	96.6	81.5	-	Sunflower
	एकूण गळितांची धान्ये ..	109.4	65.7	93.2	107.1	102.6	135.5	194.7	154.8	136.7	166.4	Total Oil Seeds
(b)	तंतू पिके											*(b) Fibres—*
(1)	कापूस ..	134.7	77.9	35.4	95.7	147.3	110.2	164.7	191.6	117.9	174.3	Cotton
(2)	अंबाडी ..	158.6	100.3	54.7	98.1	78.3	140.8	91.1	83.4	83.2	83.1	Mesta
	एकूण तंतू पिके ..	134.8	78.0	35.5	95.7	147.2	110.3	164.6	191.5	117.8	174.2	Total—Fibres
(c)	संकीर्ण-											*(c) Miscellaneous—*
(1)	ऊस ..	101.5	91.4	106.6	100.9	104.9	103.3	91.3	97.5	90.2	84.5	Sugarcane
(2)	तंबाखू ..	122.5	122.2	112.9	143.7	194.7	184.0	179.2	300.6	288.6	267.6	Tobacco
(3)	बटाटे ..	108.6	69.5	105.5	113.0	95.9	117.7	85.3	109.4	110.6	110.6	Potato
(4)	मिरची ..	100.5	94.3	75.9	90.9	88.5	86.0	106.1	99.8	98.1	98.0	Chillies
	एकूण संकीर्ण पिके ..	101.9	92.3	103.2	108.6	103.7	102.6	91.5	98.0	90.8	85.2	Total Miscellaneous
	एकूण अन्नधान्येत्तर ..	110.3	81.9	83.4	106.5	109.9	107.8	112.8	110.7	95.9	98.1	Total–Non-Food-grains
	सर्व पिके ..	113.8	76.5	87.9	120.9	115.9	119.2	117.3	139.7	116.2	126.0	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
Source.–Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.13

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)
(Area in thousand hectares)

अ. क्र. Serial No.	जिल्हे	पहिली योजना During First Plan Period	दुसरी योजना During Second Plan Period	तिसरी योजना During Third Plan Period	वार्षिक योजना During Annual Plan Period 66-67 to 68-69	चौथी योजना During Fourth Plan Period 69-70 to 73-74	पाचवी योजना During Fifth Plan Period 74-75 to 78-79	सहावी योजना During Sixth Plan Period 79-80 to 83-84	85-86	90-91	95-96	97-98	98-99	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mumbai
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Thane
4	रायगड	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Raigad
5	रत्नागिरी	*	*	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Sindhudurg
7	नाशिक	13	46	188	88	130	14	4	*	*	—	—		Nashik
8	धुळे	11	104	137	83	93	42	25	2	1	2	2	—	Dhule
9	नंदुरबार													Nandurbar
10	जळगाव	15	30	126	115	149	33	20	2	2	1	*	—	Jalgaon
11	अहमदनगर	27	111	188	107	102	26	25	2	1	—	—	—	Ahamednagar
12	पुणे	44	60	159	92	66	12	10	1	-	—	*	1	Pune
13	सातारा	2	11	58	45	68	6	6	1	1	—	—	—	Satara
14	सांगली	12	41	96	68	101	17	6	3	1	—	—	—	Sangli
15	सोलापूर	61	48	253	147	163	49	28	3	1	1	—	—	Solapur
16	कोल्हापूर	*	*	9	10	14	1	*	..	*	—	—	—	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	9	109	139	415	23	26	3	2	2	1	—	Aurangabad
18	जालना	—	—	—	—	—	23	15	2	8	1	1	1	Jalna
19	परभणी	—	1	29	79	216	49	63	4	11	—	1	1	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड	2	10	७४	87	271	42	51	2	2	1	1	—	Beed
22	नांदेड	*	*	30	63	114	68	51	5	6	7	20	3	Nanded
23	उस्मानाबाद	7	17	119	180	403	79	60	4	4	—	—	—	Osmanabad
24	लातूर	—	—	—	—	—	—	14	5	7	1	—	—	Latur
25	बुलढाणा	—	2	79	88	111	85	66	8	6	1	1	1	Buldhana.
26	अकोला	—	10	57	87	105	75	48	6	9	6	4	3	Akola
27	वाशिम													Washim
28	अमरावती	—	10	46	51	89	37	40	6	6	3	—	—	Amravati
29	यवतमाळ	—	15	87	91	95	76	61	8	7	—	—	6	Yavatmal
30	वर्धा	—	2	30	33	25	40	30	3	6	2	4	—	Wardha
31	नागपूर	—	1	34	49	39	41	20	3	2	1	—	4	Nagpur
32	भंडारा	—	—	*	*	—	—	—	—	—	—	—	—	Bhandara
33	गोंदिया													Gondiya
34	चंद्रपूर	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	Chandrapur
35	गडचिरोली	—	—	9	15	23	8	2	*	*	—	—	—	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	195	527	1,917	1,717	2,793	823	670	73	83	30	37	20	Maharashtra State

*हजार हेक्टरपेक्षा कमी/Less than thousand hectares

टिप : १) जमीनीच्या बांधबंदिस्तांची माहिती 'संख्या' परिमाणात आहे २) सन १९९९-२००० व २०००-०१ ची माहिती उपलब्ध नाही

Note.—1) Information of area bounded in 'Number' of completed units 2) Information for the year 1999-2000 and 2000-01 is not available.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.14

वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र कृषी गणना १९९५-९६

No. of operational Holdings and area operated Agricultural Census 1995-96

(कृषी गणना/Agricultural Census, 1995-96)

(आकडे शंभरात/Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र(हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	—	—	—	—	—	—	—	—	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,454	4,031	131	170	5	29	2,590	4,230	Thane
4	रायगड	2,694	3,132	126	228	5	16	2,825	3,376	Raigad
5	रत्नागिरी	3,008	5,978	229	666	1	—	3,238	6,644	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,575	4,341	15	65	1	9	2,591	4,415	Sindhudurg
7	नाशिक	4,790	9,666	18	39	3	23	4,811	9,728	Nashik
8	धुळे	3,129	6,664	144	385	3	17	3,276	7,066	Dhule
9	नंदुरबार									Nandurbar
10	जळगाव	3,422	6,865	326	753	12	53	3,760	7,671	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,857	12,918	17	59	5	122	7,879	13,099	Ahmednagar
12	पुणे	5,255	9,639	361	970	13	68	5,629	10,677	Pune
13	सातारा	6,900	7,709	57	81	7	41	6,964	7,831	Satara
14	सांगली	4,611	6,515	75	153	3	33	4,689	6,701	Sangli
15	सोलापूर	4,305	10,794	268	822	9	91	4,582	11,707	Solapur
16	कोल्हापूर	5,347	4,811	11	18	7	37	5,365	4,866	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3,816	7,220	26	63	2	8	3,844	7,291	Aurangabad
18	जालना	3,207	6,283	9	9	1	8	3,217	6,300	Jalna
19	परभणी	4,377	8,634	88	226	3	31	4,468	8,891	Parbhani
20	हिंगोली									Hingoli
21	बीड	4,597	8,428	14	31	7	31	4,618	8,490	Beed
22	नांदेड	4,111	7,407	19	35	2	11	4,132	7,453	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,386	6,126	59	154	—	—	2,445	6,280	Osmanabad
24	लातूर	2,644	6,205	28	71	1	8	2,673	6,284	Latur
25	बुलढाणा	2,909	6,324	145	394	8	31	3,062	6,749	Buldhana
26	अकोला	2,891	6,904	193	568	10	67	3,094	7,539	Akola
27	वाशिम									Washim
28	अमरावती	2,870	6,154	300	744	21	79	3,191	6,977	Amravati
29	यवतमाळ	2,694	7,838	46	158	4	24	2,744	8,020	Yavatmal
30	वर्धा	1,387	3,625	42	143	5	30	1,434	3,798	Wardha
31	नागपूर	2,224	5,154	81	228	4	24	2,309	5,406	Nagpur
32	भंडारा	3,180	3,596	501	625	2	4	3,683	4,225	Bhandara
33	गोंदिया									Gondiya
34	चंद्रपूर	2,060	4,349	135	489	3	20	2,198	4,858	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,021	1,778	195	444	1	2	1,217	2,224	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	102,721	189,088	3,659	8,791	148	917	1,06,528	1,98,796	Maharashtra State

आधार : कृषि गणना, १९९५-९६, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Agriculture Census, 1995-96, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

RC 4145–44

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र
Area irrigated by different sources of irrigation
(1999-2000)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated by: भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation (3)	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation (4)	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net irrigated Area (5)	सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area of Crops Irrigated (6)	District (2)
1	मुंबई	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	54	138	192	213	Thane
4	रायगड	56	93	149	174	Raigad
5	रत्नागिरी	38	56	94	104	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	77	92	169	202	Sindhudurg
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule
9	नंदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad
18	जालना	82	498	580	920	Jalna
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad
24	लातूर	121	478	599	652	Latur
25	बुलढाणा	44	351	395	466	Buldhana
26	अकोला	38	150	188	262	Akola
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara
33	गोंदिया	670	315	985	1,107	Gondiya
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	9,875	22,616	32,491	38,522	Maharashtra State

आधार.— कृषि आयुक्तालय,, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source .-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

जिल्हावार सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र
Gross area Irrigated and gross cropped area
(1999-2000)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र Gross cropped area	एकूण सिंचित क्षेत्र Gross Irrigated area	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage to State Total	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net Irrigated area	पिकांखालील क्षेत्राशी स्थूल सिंचित क्षेत्रांची टक्केवारी Percentage of gross irrigated area to cropped area	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थूल सिंचित क्षेत्र X १०० / Gross Irrigated area x 100 निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	..	..	..	..	..	..	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	..	..	..	..	..	..	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane
4	रायगड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad
5	रत्नागिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg
7	नाशिक	9,125	2,472	6.42	2067	27.09	119.59	Nashik
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar
10	जळगाव	9,738	1,633	4.24	1458	16.77	112.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13,950	3,939	10.23	3610	28.24	109.11	Ahmednagar
12	पुणे	11,730	3,200	8.31	2699	27.28	118.56	Pune
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1786	32.14	129.68	Satara
14	सांगली	8,029	1,594	4.14	1441	19.85	110.62	Sangli
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2579	25.23	114.85	Solapur
16	कोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1286	23.80	105.13	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8,522	1,467	3.81	1222	17.21	120.05	Aurangabad
18	जालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna
19	परभणी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2060	24.54	118.93	Beed
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,139	1,333	3.46	1076	16.38	123.88	Osmanabad
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur
25	बुलढाणा	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana
26	अकोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola
27	वाशिम	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati
29	यवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha
31	नागपूर	6,152	1,340	3.48	1090	21.78	122.94	Nagpur
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara
33	गोदिंया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1069	23.12	110.76	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,16,185	38,522	100.00	32491	17.82	118.56	Maharashtra State

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(1999-

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हे	तांदुळ Rice	गहू Wheat	ज्वारी Jowar	बाजरी Bajri	बार्ली Barley	मका Maize	नाचणी Ragi	हरभरा Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	..	.	..	.	..	..	.	.
2	मुंबईउपनगर	..	..	..	..	..	..	..	..
3	ठाणे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायगड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	44	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	नंदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळगाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमदनगर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुणे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांगली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	कोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंगाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जालना	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभणी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	नांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मानाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाणा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अकोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	नागपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	गोदिंया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	गडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	4,220	5,723	5,224	956	0	511	0	2,302

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION

TABLE No. 13.3

Irrigated area under different crops

2000)

(शंभर हेक्टरात)
(in '100' Hectares)

तूर Tur (11)	मिरची Chillies (12)	ऊस Sugarcane (13)	एकूण अन्न पिके All Food Crops (14)	कापूस Cotton (15)	भूईमूग Groundnut (16)	तंबाखू Tobacco (17)	सर्व अन्नोत्तर पिके All Non-Food Crops (18)	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र Total Irrigated area (gross) (19)	District (2)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	10	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	12	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	14	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	186	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	140	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	378	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	0	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	339	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	435	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	223	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	91	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	126	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	427	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	23	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	423	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	358	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	337	705	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	0	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	585	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	107	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	255	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	38	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	38	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	40	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	0	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	17	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	120	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	18	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	68	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	8	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	0	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	12	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	7	607	Gadchiroli
180	**1,109**	**6,801**	**34,158**	**1,013**	**1,156**	**11**	**4,835**	**38,582**	**Maharashtra State**

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.4

बागायती विहिरींची एकूण संख्या
Total Number of Irrigation Wells
(1999-2000)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विहिरींची संख्या No. of wells: वापरात असलेल्या In use	वापरात नसलेल्या Not in use	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	-	-	-	Mumbai
1	मुंबई	-	-	-	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	15,923	523	16,446	Thane
4	रायगड	5,273	374	5,647	Raigad
5	रत्नागिरी	7,474	655	8,129	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	16,761	622	17,383	Sindhudurg
7	नाशिक	1,25,163	3,990	129,153	Nashik
8	धुळे	16,457	2,667	19,124	Dhule
9	नंदुरबार	15,828	847	16,675	Nandurbar
10	जळगाव	65,595	8532	74,127	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,53,754	14,995	1,68,749	Ahmednagar
12	पुणे	91,508	2,645	94,153	Pune
13	सातारा	46,390	4,164	50,554	Satara
14	सांगली	53,944	4,629	58,573	Sangli
15	सोलापूर	68,411	6,874	75,285	Solapur
16	कोल्हापूर	28,693	1,117	29,810	Kolhapur
17	औरंगाबाद	69,076	1,801	70,877	Aurangabad
18	जालना	33,329	1,574	34,903	Jalna
19	परभणी	22,881	998	23,879	Parbhani
20	हिंगोली	20,955	360	21,315	Hingoli
21	बीड	48,221	4,203	52,424	Beed
22	नांदेड	24,204	446	24,650	Nanded
23	उस्मानाबाद	33,712	3,143	36,855	Osmanabad
24	लातूर	30,885	4,127	35,012	Latur
25	बुलढाणा	48,929	6,403	55,332	Buldhana
26	अकोला	15,722	2,737	18,459	Akola
27	वाशिम	14,098	2,696	16,794	Washim
28	अमरावती	77,053	5,475	82,528	Amravati
29	यवतमाळ	41,322	3,749	45,071	Yavatmal
30	वर्धा	30,313	6,868	37,181	Wardha
31	नागपूर	54,648	10,642	65,290	Nagpur
32	भंडारा	14,391	2,501	16,892	Bhandara
33	गोदिंया	6,843	930	7,773	Gondiya
34	चंद्रपूर	12,891	2,508	15,399	Chandrapur
35	गडचिरोली	7,335	1,076	8,411	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	13,17,982	1,14,871	13,70,296	Maharashtra State

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potential created and actual Irrigated area
(2001 -02)

(आकडे हजार हेक्टरात)

(Figure in thousand hectares)

अनु क	जिल्हे	जून २००१ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June 2001				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २००१-०२ Actual Irrigated Area 2001-02				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of Irrigated to potential created area	District
		मोठे प्रकल्प Major Projects	मध्यम प्रकल्प Medium Project	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन Minor Project & Lift Irrigation	एकूण Total	मोठे प्रकल्प Major Projects	मध्यम प्रकल्प Medium Project	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन Minor Project & lift Irrigation	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	मुंबई ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	31.78	3.07	5.29	40.14	2.81	0.73	1.78	5.32	13.25	Thane
4	रायगड	9.07	2.73	5.67	17.47	4.08	2.21	2.22	8.51	48.71	Raigad
5	रत्नागिरी	0.00	3.52	5.04	8.56	0.00	0.16	0.2	0.36	4.21	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.44	0.00	3.95	4.39	0.07	0.00	0.74	0.81	18.45	Sindhudurg
7	नाशिक	114.42	33.83	32.03	180.28	30.67	5.50	6.17	42.34	23.49	Nashik
8	धुळे	0.00	39.15	34.34	73.49	0.00	7.52	1.71	9.23	12.56	Dhule
9	नंदुरबार	0.00	4.70	40.04	44.74	0.00	0.42	1.58	2.00	4.47	Nandurbar
10	जळगाव	108.61	42.67	22.85	174.13	9.87	2.56	1.92	14.35	8.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	223.34	19.85	45.48	288.67	130.72	6.37	7.85	144.94	50.21	Ahmednagar
12	पुणे	177.35	10.78	101.56	289.69	121.98	0.89	44.85	167.72	57.90	Pune
13	सातारा	158.45	13.86	18.18	190.49	78.91	5.81	2.86	87.58	45.98	Satara
14	सांगली	174.48	20.33	32.06	226.87	68.97	3.47	4.76	77.2	34.03	Sangli
15	सोलापूर	240.67	23.79	47.07	311.53	89.08	5.12	8.75	102.95	33.05	Solapur
16	कोल्हापूर	175.77	52.73	21.96	250.46	69.39	19.07	2.24	90.7	36.21	Kolhapur
17	औरंगाबाद	9.59	31.07	31.96	72.62	2.47	0.14	0.25	2.86	3.94	Aurangabad
18	जालना	37.08	16.05	17.83	70.96	4.15	1.31	2.6	8.06	11.36	Jalna
19	परभणी	139	7.54	12.31	158.85	17.65	2.75	1.85	22.25	14.01	Parbhani
20	हिंगोली	34.79	0.00	12.33	47.12	16.36	0.00	2.31	18.67	39.62	Hingoli
21	बीड	72.60	29.64	47.41	149.65	8.01	2.74	5.75	16.50	11.03	Beed
22	नांदेड	109.07	11.93	43.16	164.16	31.84	3.66	3.81	39.31	23.95	Nanded
23	उस्मानाबाद	12.82	29.24	46.61	88.67	1.24	2.49	0.75	4.48	5.05	Osmanabac
24	लातूर	24.99	24.27	38.05	87.31	1.26	3.53	9.48	14.27	16.34	Latur
25	बुलढाणा	12.35	22.41	31.00	65.76	2.07	6.05	8.01	16.13	24.53	Buldhana
26	अकोला	21	16.75	8.94	46.69	4.94	5.52	2.03	12.49	26.75	Akola
27	वाशिम	0.00	6.63	26.79	33.42	0.00	2.96	10.05	13.01	38.93	Washim
28	अमरावती	45.31	9.33	17.70	72.34	5.68	0.4	3.18	9.26	12.80	Amravati
29	यवतमाळ	39.78	41.73	37.06	118.57	10.9	14.91	8.32	34.13	28.78	Yavatmal
30	वर्धा	46.07	22.22	9.44	77.73	9.63	7.9	3.36	20.89	26.88	Wardha
31	नागपूर	89.63	31.95	24.96	146.54	32.87	13.88	13.21	59.96	40.92	Nagpur
32	भंडारा	28.83	8.90	31.43	69.16	22.48	7.76	18.19	48.43	70.03	Bhandara
33	गोंदिया	53.36	22.55	23.70	99.61	39.17	21.13	17.22	77.52	77.82	Gondiya
34	चंद्रपूर	13.77	19.01	30.24	63.02	18.07	11.67	22.89	52.63	83.51	Chandrapur
35	गडचिरोली	29.14	0.00	6.83	35.97	20.06	0.00	4.81	24.87	69.14	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2233.56	622.23	913.27	3769.06	855.4	168.63	225.7	1249.73	33.16	Maharashtra State

आधार.— पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source .-- Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

RC 4145–45

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी,दिली आहे.

१४.२. १९९७ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातील पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 1997 Livestock Census. These are quinquennial census conducted throuhout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

पशुधन गणना १९९७/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	गाई/बैल /Cattle							
		तीन वर्षांवरील बैल/ Males over 3 years					तीन वर्षांवरील गाई Females over 3 years		
		केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामासाठी वापरातील Working
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई								
2	मुंबई उपनगर	361	112	305	61	839	3,323	922	--
3	ठाणे	2,794	30,717	2,19,057	4,908	2,57,476	69,601	91,603	--
4	रायगड	971	22,001	1,47,774	5,065	1,75,811	68,454	72,472	--
5	रत्नागिरी	413	38,300	2,11,567	4,883	2,55,163	66,280	1,04,171	--
6	सिंधुदुर्ग	735	14,596	97,217	3,094	1,15,642	25,882	28,527	--
7	नाशिक	4,602	20,309	4,23,294	8,103	4,56,308	1,83,334	1,99,137	--
8	धुळे								
9	नदुरवार	5,776	19,490	3,49,717	7,886	3,82,869	1,13,983	1,24,087	--
10	जळगांव	4,899	14,403	2,82,401	4,561	3,06,264	1,14,382	1,05,161	--
11	अहमदनगर	4,159	22,373	3,00,178	5,598	3,32,308	2,84,461	2,23,502	--
12	पुणे	2,342	15,110	2,30,441	4,169	2,52,062	2,07,340	1,53,481	--
13	सातारा	1,869	7,395	1,27,162	3,278	1,39,704	1,05,840	73,583	--
14	सांगली	1,238	5,979	89,916	1,634	98,767	56,685	41,853	--
15	सोलापूर	3,441	17,127	1,51,555	4,628	1,76,751	1,53,672	90,086	--
16	कोल्हापूर	779	6,129	1,10,192	1,815	1,18,915	58,665	22,911	--
17	औरंगाबाद	1,859	9,021	2,58,589	3,923	2,73,401	92,784	82,699	--
18	जालना	1,086	7,409	2,09,055	5,059	2,22,609	62,918	69,278	--
19	परभणी								
20	हिंगोली	2,828	9,656	3,00,022	4,856	3,17,362	1,18,919	1,15,613	--
21	बीड	807	18,182	2,38,955	1,204	2,59,148	1,05,405	82,226	--
22	नांदेड	2,220	5,374	2,44,843	2411	2,54,848	1,28,289	1,27,779	--
23	उस्मानाबाद	1,144	13,646	1,40,800	1924	1,57,514	72,718	45,979	--
24	लातूर	587	3,272	1,63,265	1099	1,68,323	67,527	55,510	--
25	बुलढाणा	3,449	8,529	2,37,776	2161	2,51,915	76,854	83,898	--
26	अकोला								
27	वाशिम	1,682	2,965	2,64,026	2252	2,70,925	1,01,338	1,16,408	--
28	अमरावती	2,592	3,242	2,10,342	1541	2,17,717	90,770	1,02,265	--
29	यवतमाळ	4,144	4,818	2,90,043	3634	3,02,639	1,05,961	1,75,862	--
30	वर्धा	2,502	3,154	1,29,974	2189	1,37,819	62,540	81,227	--
31	नागपूर	5,445	5,210	2,10,024	5188	2,25,867	85,868	1,20,795	--
32	भंडारा								
33	गोंदिया	4,360	5,544	3,13,883	5630	3,29,417	91,665	1,04,289	--
34	चंद्रपूर	3,217	5,302	2,67,006	3552	2,79,077	75,651	1,09,655	--
35	गडचिरोली	8,835	17,811	2,16,985	8436	2,52,067	63,379	1,00,572	--
	महाराष्ट्र राज्य ...	81,136	3,57,276	64,36,373	114742	69,89,527	29,14,488	29,05,551	--

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

TABLE No. 14.1

Live-Stock In each District

Livestock Census 1997

गाई/बैल /Cattle				म्हशी-रेडे/Buffaloes					
तीन वर्षावरील गाई Females over 3 years				तीन वर्षावरील रेडे Males over 3 years					
इतर Others	एकूण Total	वासरे Young stock	एकूण गाई - बैल Total Cattle	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total	District
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
68	4,313	1,382	6,534	2,048	43	87	201	2,379	Mumbai Mumbai Subutban
1,735	1,62,939	1,40,214	5,60,629	1,715	5,648	23,861	712	31,936	Thane
2,655	1,43,581	1,32,300	4,51,692	382	5,343	20,474	549	26,748	Raigad
1,749	1,72,200	1,53,189	5,80,552	221	3,213	15,831	280	19,545	Ratnagiri
784	55,193	57,436	2,28,271	333	4,782	22,517	908	28,540	Sindhudurg
3,452	3,85,923	3,32,588	11,74,819	2,574	2,551	23,569	425	29,119	Nashik
2,374	2,40,444	2,17,546	8,40,859	3,300	1,285	2,223	316	7,124	Dhule Nandurbar
3,326	2,22,869	1,92,658	7,21,791	3,820	1,284	1,668	647	7,419	Jalgaon
4,553	5,12,516	4,34,159	12,78,983	1,565	861	1,189	227	3,842	Ahmednagar
2,319	3,63,140	2,81,126	8,96,328	2,804	928	1,220	275	5,227	Pune
1,985	1,81,408	1,43,977	4,65,089	1,685	778	1,244	307	4,014	Satara
765	99,303	78,770	2,76,840	1,397	2,147	3,845	400	7,789	Sangli
2,418	2,46,176	2,23,698	6,46,625	2,290	2,369	3,605	492	8,756	Solapur
8,595	90,171	51,642	2,60,728	965	1,922	15,622	602	19,111	Kolhapur
1,333	1,76,816	1,63,644	6,13,861	1,125	881	719	131	2,856	Aurangabad
162	1,32,358	1,16,250	4,71,217	585	535	731	74	1,925	Jalna
2,157	2,36,689	2,11,069	7,65,120	1,031	408	621	137	2,197	Parbhani Hingoli
356	1,87,987	1,76,853	6,23,988	656	337	392	33	1,418	Beed
2,209	2,58,277	2,18,464	7,31,589	1,245	189	343	143	1,920	Nanded
828	1,19,525	1,02,519	3,79,558	575	503	781	35	1,894	Osmanabad
799	1,23,836	1,02,124	3,94,283	490	234	238	16	978	Latur
1,611	1,62,363	1,37,010	5,51,288	1,114	632	575	121	2,442	Buldhana
779	2,18,525	1,77,971	6,67,421	1,174	235	244	219	1,872	Akola Washim
1,203	1,94,238	1,79,216	5,91,171	2,384	53	113	28	2,578	Amravati
3,922	2,85,745	2,24,473	8,12,857	1,752	206	405	87	2,450	Yavatmal
2,335	1,46,102	1,40,685	4,24,606	1,466	513	589	132	2,700	Wardha
3,876	2,10,539	2,02,756	6,39,162	2,890	876	960	407	5,133	Nagpur
2,284	1,98,238	2,23,048	7,50,703	2,135	1,782	24,393	1,187	29,497	Bhandara Gondiya
2,702	1,88,008	1,95,177	6,62,262	931	433	1,427	166	2,957	Chandrapur
2,301	1,66,252	1,84,392	6,02,711	1,616	4,810	42,420	1,324	50,170	Gadchiroli
65,635	**58,85,674**	**51,96,336**	**1,80,71,537**	**46,268**	**45,781**	**2,11,906**	**10,581**	**3,14,536**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	म्हशी-रेडे / Buffaloes					रेडके Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes
		तीन वर्षावरील म्हशी Females over 3 years						
		दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामाच्या Working	इतर Others	एकूण Total		
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई	68,236	3,049	--	122	71,407	3,890	77,676
2	मुंबई उपनगर							
3	ठाणे	98,712	40,735	--	916	1,40,363	50,957	2,23,256
4	रायगड	35,776	31,841	--	956	68,573	51,706	1,47,027
5	रत्नागिरी	21,189	22,537	--	136	43,862	31,113	94,520
6	सिंधुदुर्ग	20,921	20,927	--	496	42,344	33,975	1,04,859
7	नाशिक	75,651	65,853	--	1,294	1,42,798	90,072	2,61,989
8	धुळे	62,016	55,408	--	1,488	1,18,912	80,980	2,07,016
9	नंदुरबार							
10	जळगांव	1,22,118	100,544	--	2,450	2,25,112	130,103	3,62,634
11	अहमदनगर	56,484	49,637	--	680	1,06,801	62,652	1,73,295
12	पुणे	1,10,649	75,550		1,510	1,87,709	94,015	2,86,951
13	सातारा	1,38,352	86,082	--	2,409	2,26,843	130,226	3,61,083
14	सांगली	1,82,424	100,694	--	498	2,83,616	176,240	4,67,645
15	सोलापूर	1,13,408	64,503	--	1,321	1,79,232	136,763	3,24,751
16	कोल्हापूर	3,20,768	111,031	--	1,010	4,32,809	203,373	6,55,293
17	औरंगाबाद	32,213	29,292	--	360	61,865	37,468	1,02,189
18	जालना	25,831	24,638	--	97	50,566	33,324	85,815
19	परभणी	65,831	54,765	--	1,226	1,21,822	79,111	2,03,130
20	हिंगोली							
21	बीड	59,506	46,676	--	182	1,06,364	80,646	1,88,428
22	नांदेड	87,031	66,874	--	1,066	1,54,971	103,566	2,60,457
23	उस्मानाबाद	52,771	33,247	--	340	86,358	59,313	1,47,565
24	लातूर	80,730	52,666	--	687	1,34,083	93,689	2,28,750
25	बुलढाणा	42,177	37,830	--	451	80,458	38,989	1,21,889
26	अकोला	52,737	44,251	--	300	97,288	50,176	1,49,336
27	वाशिम							
28	अमरावती	43,177	37,487	--	694	81,358	44,195	1,28,131
29	यवतमाळ	41,496	45,677	--	1,180	88,353	51,803	1,42,606
30	वर्धा	19,427	20,833	--	411	40,671	24,196	67,567
31	नागपूर	28,830	28,818	--	853	58,501	34,818	98,452
32	भंडारा	51,693	38,796	--	1,271	91,760	70,113	1,91,370
33	गोंदिया							
34	चंद्रपूर	29,420	31,543	--	635	61,598	49,223	1,13,778
35	गडचिरोली	11,179	11,009	--	239	22,427	22,633	95,230
	महाराष्ट्र राज्य	21,50,753	14,32,793	...	25,278	36,08,824	21,49,328	60,72,688

आधार.-पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे/

TABLE No. 14.1- *Contd.*

मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	घोडे-शिंगरे Horse and ponies	इतर जनावरे Other live-stock	एकूण पशुधन Total live-stock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total poultry	कुत्रे Dogs	कुत्र्यांचा समावेश करुन एकूण पशुधन Total live-stock including dogs	District
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
429	12,593	1,770	5,089	1,04,091	1,52,979	22,527	1,26,618	Mumbai Mumbai Suburban
1,084	2,57,376	251	16,801	10,59,396	19,54,860	97,253	11,56,649	Thane
675	1,59,556	1,201	3,271	7,63,422	16,80,347	50,595	8,14,017	Raigad
47	60,381	55	511	7,36,066	15,88,825	42,211	7,78,277	Ratnagiri
214	36,291	2	2,760	3,72,397	8,59,602	52,712	4,25,109	Sindhudurg
3,30,129	7,84,410	2,962	40,882	25,95,191	31,24,295	1,50,989	27,46,180	Nashik
1,97,584	6,35,566	3,455	38,497	19,22,977	16,96,936	42,671	19,65,648	Dhule Nandubar
42,634	5,58,653	2,210	40,735	17,28,657	6,85,572	73,682	18,02,339	Jalgaon
5,68,549	11,24,363	1,888	47,637	31,94,715	26,31,233	2,17,142	34,11,857	Ahmednagar
4,12,737	6,44,826	3,534	46,365	22,90,741	39,40,230	1,78,515	24,69,256	Pune
3,66,807	4,33,013	1,911	13,926	16,41,829	20,10,275	1,13,413	17,55,242	Satara
2,15,702	3,67,092	501	12,844	13,40,624	24,32,323	98,083	14,38,707	Sangli
3,35,655	8,90,516	1,415	26,661	22,25,623	20,84,547	1,49,956	23,75,579	Solapur
1,84,343	1,75,232	1,317	5,259	12,82,172	15,82,977	79,114	13,61 286	Kolhapur
93,585	4,11,109	2,727	25,284	12,48,755	5,23,004	78,026	13,26,781	Aurangabad
50,736	2,86,811	2,165	34,232	9,30,976	3,36,223	47,447	9,78,423	Jalna
40,636	4,00,870	782	21,976	14,32,514	4,51,708	80,470	15,12,984	Parbhani Hingoli
1,62,771	5,31,585	1,209	19,921	15,27,902	7,85,853	94,803	16,22,705	Beed
50,170	3,56,413	439	31,027	14,30,095	5,20,710	57,908	14,88,003	Nanded
53,915	2,89,776	695	11,809	8,83,318	5,63,019	51,078	9,34,396	Osmanabad
54,220	1,99,587	246	12,404	8,89,490	2,82,580	54,916	9,44,406	Latur
92,111	3,43,228	1,440	34,835	11,27,927	3,53,195	52,165	11,80,092	Buldhana
22,583	3,60,152	3,315	22,056	12,24,863	5,34,644	68,520	12,93,383	Akola Wahim
23,948	3,20,747	3,922	17,951	10,85,870	3,25,233	62,796	11,48,666	Amravati
10,598	3,98,699	1,127	15,523	13,81,410	6,44,891	78,989	14,60,399	Yavatmal
4,312	1,83,806	715	7,825	6,88,831	2,73,170	41,315	7,30,146	Wardha
15,067	3,24,680	632	14,892	10,92,885	6,76,813	70,494	11,63,379	Nagpur
2,646	4,30,829	79	9,951	13,85,578	9,25,179	44,715	14,30,293	Bhandara Gondiya
20,955	2,68,534	110	20,375	10,86,014	9,59,088	35,846	11,21,860	Chandrapur
13,009	20,47,192	5	48,565	9,63,712	7,83,662	40,038	10,03,750	Gadchiroli
33,67,851	1,14,34,021	42,080	6,49,864	3,96,38,041	3,53,63,973	23,28,389	4,19,66,430	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा

Infrastructure facilities in Animal Husbandry

(2001-02)

अ.क्र Serial No. (1)	जिल्हा (2)	पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals (3)	पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispen-saries (4)	कृत्रिम रेतन केंद्रे Artificial Insemination Centres (5)	पशुवधगृहे Slaughter Houses (6)	मेंढ्या व लोकर विस्तारित केंद्रे Sheeps and Wool Extension Centres (7)	गाई-बैल पैदास केंद्रे Cattle Breeding farms (8)	कुक्कुट पालन केंद्रे Poultry Breeding farms (9)	डुकरे पैदास केंद्र Pig Breeding farms (10)	District (2)
	1950-51	254 ***	-	-	210	-	4	-	-	
	1960-61	454 ***	-	36	298	12	15	-	-	
	1970-71	26	263	870	N.A.	12	15	-	-	
	1980-81	56	507	2,417	197		12	-	-	
	1990-91	31	815	3,602	387	2	12	20	-	
	1995-96	31	1,090	4,,067	421	1	12	4	-	
	1998-99	31	1,156	4,249	421	-	12	20	-	
	1999-00	31	1,209	4,453	421	1	12	20	-	
1	मुंबई	1*	8	4	1	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai.Suburban
3	ठाणे	1	58	147	3	--	--	1	--	Thane
4	रायगड	1	31	112	1	--	--	1	--	Raigad
5	रत्नागिरी	1	20	151	--	--	--	1	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	9	98	2	--	--	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	1	83	236	10	--	--	1	--	Nashik
8	धुळे	1	28	108	4	--	--	1	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	48	78	5	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	1	66	176	19	--	--	--	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	66	229	7	--	1	1	--	Ahmednagar
12	पुणे	1	46	274	8	1	1	1	--	Pune
13	सातारा	1	54	188	12	--	--	1	--	Satara
14	सांगली	1	69	152	2	--	1	1	--	Sangli
15	सोलापूर	1	51	169	4	--	1	1	--	Solapur
16	कोल्हापूर	1	59	173	13	--	--	1	--	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	40	117	11	--	1	1	--	Aurangabad
18	जालना	1	31	98	5	--	--	--	--	Jalna
19	परभणी	1*	30	81	6		1	1	--	Parbhani
20	हिंगोली	--	20	67	11	--	--	--	--	Hingoli
21	बीड	1	41	156	11	--	--	1	--	Beed
22	नांदेड	1	71	174	17	--	--	1	--	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	40	98	4	--	--	1	--	Osmanabad
24	लातूर	1	35	132	6	--	--	--	--	Latur
25	बुलढाणा	1	26	129	47	--	--	--	--	Buldhana
26	अकोला	1	18	73	28	--	--	1	--	Akola
27	वाशिम	--	20	65	14	--	--	--	--	Washim

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
28	अमरावती	1	44	170	26	--	2	1	--	Amravati
29	यवतमाळ	1	50	190	30	--	1	1	--	Yavatmal
30	वर्धा	1	25	106	6	--	1	--	--	Wardha
31	नागपूर	2*	46	178	14	--	1	1	--	Nagpur
32	भंडारा	1	18	79	1	--	--	--	--	Bhandara
33	गोंदिया	--	26	86	--	--	--	--	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	27	149	7	--	--	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	90	123	3	--	1	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	31 *	1,394	4,566	338	1	12	20	--	Maharashtra State

टिप.- *1) यामध्ये शेतकी विद्यापीठा अंतर्गत असणाऱ्या परळ, परभणी व नागपूर येथील पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयांचा समावेश आहे

**2) लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा

***3) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशुवैद्यकीय रुग्णालयाचा यात समावेश आहे

Note.- * 1) Includes all Veterinary Hospitals are under Paral, Parbhani & Nagpur and are under agricultural University

**2) Wool Analysis Laboratory

***3) Includes both Hospitals and Dispensaries

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/

(2001-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उपचार केलेली जनावरे Cases Treated	खच्ची केलेली जनावरे Castrations performed	लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed				
				घटसर्प Haemorthagic septieamia	फऱ्या Black Quarter	बुळकांडी Rinderpest	साळ्या खुरकत Foot and mouth	इन्टोरोटोक्स्यामिया Enteratexaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	12,887	911	300	300	--	493	--
2	मुंबईउपनगर							
3	ठाणे	1,22,714	10,511	22,903	29,278	--	23,170	10,726
4	रायगड	1,38,236	11,843	11,711	19,143	--	34,737	28,423
5	रत्नागिरी	1,77,336	10,292	35,917	34,980	--	42,446	49,830
6	सिंधुदुर्ग	1,35,266	6,774	49,614	8960	--	17,283	6,218
7	नाशिक	5,41,379	55,773	2,47,992	3,16,182	--	67,589	1,49,719
8	धुळे	2,14,745	24,725	1,09,701	90,345	--	17,264	1,14,594
9	नंदुरबार	2,03,565	19,904	77,485	54,780	--	12,840	28,789
10	जळगाव	5,22,502	46,845	1,79,430	1,21,514	--	17,088	45,466
11	अहमदनगर	6,79,787	60,346	1,76,427	3,40,534	--	1,26,168	2,17,213
12	पुणे	6,48,945	36,884	1,59,715	1,50,507	--	1,56,228	1,35,618
13	सातारा	3,53,216	15,650	1,80,446	1,05,412	--	72,873	93,910
14	सांगली	3,29,710	19,089	2,28,487	71,441	--	32,713	85,160
15	सोलापूर	4,95,661	28,064	1,41,286	75,386	--	1,36,860	89,790
16	कोल्हापूर	4,25,263	15,704	1,82,028	29,128	--	12,382	1,22,416
17	औरंगाबाद	3,33,501	31,100	1,32,355	1,74,987	--	14,195	62,720
18	जालना	2,30,387	29,619	1,18,774	1,50,948	--	29,440	50,160
19	परभणी	1,84,621	12,866	1,02,654	86,373	--	14,231	27,817
20	हिंगोली	1,42,531	14,016	74,433	38,180	--	6,265	33,898
21	बीड	3,54,122	38,640	1,51,280	1,88,861	--	53,225	44,750
22	नांदेड	3,18,778	23,798	1,88,672	1,79,716	--	16,909	50,618
23	उस्मानाबाद	2,62,622	16,631	1,45,985	1,23,716	--	8,000	65,432
24	लातूर	2,99,020	28,934	1,44,047	1,18,737	--	46,780	33,418
25	बुलढाणा	2,49,232	27,272	82,430	89,293	--	29,620	64,043
26	अकोला	2,25,528	16,228	43,394	40,675	--	19,348	35,568
27	वाशिम	1,47,610	12,965	35,960	37,427	--	20,562	27,650
28	अमरावती	3,52,941	24512	1,83,200	1,61,142	--	54,751	78,142
29	यवतमाळ	4,24,705	39,170	2,39,006	2,18,329	--	46,094	62,966
30	वर्धा	1,56,699	16,222	86,513	76,399	--	34,513	28,382
31	नागपूर	2,54,088	27,833	1,40,906	1,31,088	--	54,129	45,593
32	भंडारा	1,11,316	10,581	1,24,633	64,437	--	18,325	27,749
33	गोदिंया	77,982	12,828	1,71,987	97,939	--	50,200	39,005
34	चंद्रपूर	2,37,782	32,070	2,30,728	1,32,883	--	59,029	35,085
35	गडचिरोली	2,40,008	30,629	1,16,165	73,400	--	27,864	29,271
	महाराष्ट्र राज्य	96,04,685	8,09,229	43,16,564	36,32,420	--	13,73,614	20,20,139

आधार-पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

TABLE No. 14.3

Work Done By Veterinary Institutions

02)

लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेली जनावरे Animals covered by artificial insemina-tions		नैसर्गिक रेतन केलेली जनावरे Animals covered by Nature services		District
शेळ्या, मेंढ्यांची देवी Sheep and Goat, Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	कोंबड्याची देवी Fowl Pox	इतर Other	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffalloes	गायी Cows	म्हशी Buffalloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
--	11,948	2,687	5,767	21,495	189	154	--	--	Mumbai Mumbai Suburban
--	7,35,276	1,31,914	2,57,149	12,10,416	6,103	7,232	691	--	Thane
--	10,51,036	1,64,648	3,11,670	16,21,368	5,230	6,596	--	--	Raigad
--	13,40,715	2,48,565	1,38,737	18,91,190	13,981	6,441	--	--	Ratnagiri
--	7,05,347	70,411	95,003	9,52,836	8,021	6,205	--	--	Sindhudurg
1,010	9,30,126	1,43,689	4,57,621	23,13,928	85,801	18,104	296	--	Nashik
--	4,42,898	1,21,228	1,72,397	10,68,427	19,131	7,210	--	115	Dhule
--	4,61,225	50,285	1,38,616	8,24,020	7,266	4,657	198	139	Nandurbar
--	6,69,073	1,65,345	2,50,467	14,48,383	32,774	21,469	186	--	Jalgaon
2,840	5,31,436	98,695	88,346	15,81,659	2,15,267	13,983	290	--	Ahmednagar
38,134	11,95,408	2,49,658	5,75,612	26,60,880	1,99,778	26,044	67	--	Pune
47,695	11,03,030	1,30,975	2,06,991	19,41,332	1,24,414	62,906	--	--	Satara
745	7,40,329	1,22,721	1,29,710	14,11,306	50,078	1,11,952	--	--	Sangli
976	8,04,980	1,55,927	3,37,237	17,42,442	90,501	23,498	--	--	Solapur
--	7,65,398	2,03,631	3,48,046	16,63,029	59,014	1,20,164	--	--	Kolhapur
200	3,07,661	56,052	1,12,971	8,61,141	65,096	8,091	--	--	Aurangabad
--	3,02,531	48,184	6,360	7,06,397	20,499	7,961	--	--	Jalna
--	1,04,582	31,514	32,454	3,99,625	10,652	9,233	--	--	Parbhani
--	8,194	5,528	1,953	1,68,451	10,171	7,380	--	--	Hingoli
1,000	2,49,790	69,393	45,783	8,04,082	50,970	13,338	--	--	Beed
--	1,27,562	35,366	49,195	6,48,038	22,916	16,788	758	--	Nanded
--	1,24,795	49,539	53,185	5,70,652	29,162	11,986	57	208	Osmanabad
--	2,20,376	80,955	10,429	6,54,742	27,590	21,751	--	--	Latur
--	1,03,825	45,760	44,469	4,59,440	21,515	18,524	--	--	Buldhana
--	48,792	37,738	42,072	2,67,587	15,462	11,901	--	--	Akola
--	36,898	27,224	14,208	1,99,929	8,094	7,820	--	--	Washim
--	2,15,578	81,867	78,296	8,52,976	23,047	9,650	287	--	Amravati
--	2,34,764	82,265	84,961	9,68,385	19,626	10,722	894	--	Yavatmal
--	1,38,774	69,477	538	4,34,596	17,917	2,937	--	--	Wardha
--	2,40,010	1,46,370	2,75,353	10,33,449	33,813	5,455	12	--	Nagpur
--	1,97,289	81,849	169	5,14,451	17,408	3,731	197	70	Bhandara
--	2,23,933	92,084	75	6,75,223	9,139	3,338	1,749	896	Gondiya
98	2,49,187	85,325	973	7,93,308	12,487	7,961	495	--	Chandrapur
--	1,46,794	48,959	9,151	4,51,604	7,558	3,813	14	--	Gadchiroli
92,698	**1,47,69,560**	**32,35,828**	**43,75,964**	**3,38,16,787**	**13,40,670**	**6,18,995**	**6,191**	**1,428**	**Maharashtra State**

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

RC 4145–46a

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 14..4

दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या आणि त्यांची क्षमता

Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their Capacity

अनु क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिन दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average Collection of milk (in lakhs Ltrs)	दूध प्रक्रिया संयंत्रे /Milk Plants		दूध शीतकरण केंद्र /Chilling Ceatre	
			संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	63	69.95	119	21.34

आधार.- दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई

Source - Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Warli, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

(2001-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated at the headquarter							
		अंतरुग्ण In-patients				बाहयरुग्ण Out-patients			
		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	--	--	--	--	279	1,713	6,579	8,571
2	मुबई उपनगर								
3	ठाणे	--	--	--	0	474	48,971	15,773	65,218
4	रायगड	1,618	59,354	14,727	75,699	122	5,611	2,298	8,031
5	रत्नागिरी	--	--	--	0	19	76,654	12,937	89,610
6	सिंधुदुर्ग	--	12	--	12	0	49,315	20,261	69,576
7	नाशिक	1	63	--	64	839	2,92,136	70,802	3,63,777
8	धुळे	--	--	--	0	320	95,813	40,092	1,36,225
9	नंदुरबार	--	--	--	0	142	68,177	18,738	87,057
10	जळगाव	--	16	--	16	69	1,63,107	1,53,340	3,16,516
11	अहमदनगर	5	67	3	75	218	4,58,944	81,901	5,41,063
12	पुणे	1	42	3	46	271	3,28,037	2,17,325	5,45,633
13	सातारा	4	70	--	74	451	1,29,941	55,126	1,85,518
14	सांगली	7	230	--	237	390	2,27,201	52,033	2,79,624
15	सोलापूर	8	308	81	397	347	2,55,060	88,237	3,43,644
16	कोल्हापूर	1	34	1	36	320	1,25,090	1,21,680	2,47,090
17	औरंगाबाद	4	90	16	110	333	2,02,763	63,136	2,66,232
18	जालना	1	30	20	51	171	1,35,943	32,901	1,69,015
19	परभणी	--	--	--	0	157	1,28,512	34,192	1,62,861
20	हिंगोली	--	17	--	17	179	95,942	21,914	1,18,035
21	बीड	1	38	3	42	300	2,54,937	53,037	3,08,274
22	नांदेड	2	8	1	11	876	2,35,360	50,317	2,86,553
23	उस्मानाबाद	--	107	116	223	105	1,92,057	23,093	2,15,255
24	लातूर	--	136	22	158	189	2,16,447	27,811	2,44,447
25	बुलढाणा	--	1	--	1	464	1,72,780	45,932	2,19,176
26	अकोला	--	--	--	0	870	1,39,086	40,243	1,80,199
27	वाशिम	--	--	--	0	146	93,746	23,432	1,17,324
28	अमरावती	3	62	1	66	854	1,82,477	75,117	2,58,448
29	यवतमाळ	1	26	--	27	468	2,22,008	73,458	2,95,934
30	वर्धा	--	44	79	123	107	91,420	31,535	1,23,062
31	नागपूर	--	18	--	18	4,034	1,29,405	58,474	1,91,913
32	भंडारा	--	4	1	5	513	69,018	15,910	85,441
33	गोदिंया	--	--	--	0	1	58,231	7,759	65,991
34	चंद्रपूर	--	86	--	86	53	1,04,727	56,176	1,60,956
35	गडचिरोली	--	9	1	10	2	1,11,102	28,370	1,39,474
	महाराष्ट्र राज्य	1,657	60,872	15,075	77,604	14,083	51,61,731	17,19,929	68,95,743

ANIMAL HUBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

TABLE No.14.5

Animal Treated and Castrated

02)

फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated on tour				एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थाकडे न आणलेल्या पशूंची संख्या Total No. of Cases supplied with Medicines but not brought to the institutions	मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter				District
अश्वजातीय Equine (11)	गोवंशीय Bovine (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	(15)	अश्वजातीय Equine (16)	गोवंशीय Bovine (17)	इतर Others (18)	एकूण Total (19)	(2)
32	2,197	2,087	4,316	994	--	77	411	488	Mumbai Mumbai Suburban
101	40,643	16,752	57,496	36,915	4	3,927	333	4,264	Thane
123	45,688	8,695	54,506	1,283	--	4,922	0	4,922	Raigad
1	72,700	15,025	87,726	15,632	--	4,181	64	4,245	Ratnagiri
1	49,125	16,552	65,678	17,324	--	2,764	0	2,764	Sindhudurg
35	116,746	60,757	1,77,538	2,203	3	33,828	274	34,105	Nashik
22	42,041	36,457	78,520	2,396	2	12,537	2,192	14,731	Dhule
11	32,374	84,123	1,16,508	1,248	--	10,870	899	11,769	Nandurbar
8	128,918	77,044	2,05,970	9,232	1	31,493	155	31,649	Jalgaon
18	111,277	27,354	1,38,649	714	2	43,859	1,946	45,807	Ahmednagar
12	100,051	3,203	1,03,266	8,871	--	23,938	4,878	28,816	Pune
92	82,794	84,738	1,67,624	5,238	3	9,093	1,113	10,209	Satara
16	41,340	8,493	49,849	9,292	3	8,350	8,394	16,747	Sangli
73	85,333	66,214	1,51,620	10,221	5	13,934	7,369	21,308	Solapur
10	34,034	1,44,093	1,78,137	10,269	2	9,964	4,323	14,289	Kolhapur
6	46,989	20,164	67,159	33,319	--	21,767	49	21,816	Aurangabad
12	38,705	22,604	61,321	20,788	--	20,125	26	20,151	Jalna
0	19,630	2,130	21,760	24,334	--	10,841	12	10,853	Parbhani
6	22,803	1,670	24,479	11,425	--	10,622	0	10,622	Hingoli
14	41,511	4,281	45,806	3,228	--	32,125	91	32,216	Beed
13	21,968	10,233	32,214	14,682	--	21,150	25	21,175	Nanded
2	42,126	5,016	47,144	4,296	--	13,096	--	13,096	Osmanabad
11	49,632	4,772	54,415	1,278	--	24,421	23	24,444	Latur
4	27,108	2,943	30,055	--	--	20,930	15	20,945	Buldhana
21	40,118	5,190	45,329	1,677	--	8,584	483	9,067	Akola
1	26,170	4,115	30,286	4,400	--	8,524	0	8,524	Washim
203	77,452	16,772	94,,427	13,641	--	12,340	241	12,581	Amravati
10	95,297	33,437	1,28,744	10,986	--	22,608	73	22,681	Yavatmal
1	28,148	5,365	33,514	3,844	--	8,258	112	8,370	Wardha
0	52,160	9,997	62,157	3,971	--	11,600	3,216	14,816	Nagpur
5	16,373	9,492	25,870	3,243	--	6,146	1,359	7,505	Bhandara
0	11,086	905	11,991	4,343	--	9,063	476	9,539	Gondiya
0	52,524	24216	76,740	9,981	--	16,133	255	16,388	Chandrapur
0	80,364	20,160	1,00,524	3,105	--	11,258	1,204	12,462	Gadchiroli
864	17,75,425	8,55,049	26,31,338	3,04,373	25	5,03,328	40,011	5,43,364	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigencious bull	रेडा Male Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	मुंबई	--	60	363	423	94	95	--	154	343
2	मुंबईउपनगर									
3	ठाणे	5	6,004	238	6,247	4,152	1,951	--	7,232	13,335
4	रायगड	--	6,917	4	6,921	3,605	1,625	--	6,596	11,826
5	रत्नागिरी	--	6,005	42	6,047	8,060	5,921	--	6,441	20,422
6	सिंधुदुर्ग	--	4,010	0	4,010	5,095	2,926	--	6,205	14,226
7	नाशिक	--	21,615	53	21,668	34,725	50,465	611	18,104	1,03,905
8	धुळे	1	9,153	840	9,994	7,165	11,966	--	7,210	26,341
9	नंदुरबार	--	7,740	395	8,135	3,499	3,767	--	4,657	11,923
10	जळगाव	--	15,181	15	15,196	15,491	17,283	--	21,469	54,243
11	अहमदनगर	--	13452	1,087	14,539	42,588	1,72,679	--	13,983	2,29,250
12	पुणे	--	5,404	2,664	8,068	12,585	1,86,619	574	26,044	2,25,822
13	सातारा	--	4,829	612	5,441	5,854	1,06,404	12,156	62,906	1,87,320
14	सांगली	--	918	1,424	2,342	1,929	36,976	11,173	1,11,952	1,62,030
15	सोलापूर	--	3,489	3,267	6,756	8,455	69,786	12,260	23,498	1,13,999
16	कोल्हापूर	--	896	519	1,415	3,470	54,829	715	1,20,164	1,79,178
17	औरंगाबाद	--	9,127	157	9,284	15,706	49,390	--	8,091	73,187
18	जालना	--	9,462	6	9,468	10,413	10,086	--	7,961	28,460
19	परभणी	--	2,013	0	2 ,013	4,993	3,783	1,876	9,233	19,885
20	हिंगोली	--	3,394	0	3,394	6,267	3,627	277	7,380	17,551
21	बीड	--	6,424	0	6,424	11,869	39,026	75	13,338	64,308
22	नांदेड	--	2,622	1	2,623	6,022	7,519	9,375	16,788	39,704
23	उस्मानाबाद	--	3,531	4	3,535	6,934	20,297	1,931	11,986	41,148
24	लातूर	--	4,476	14	4,490	7,386	10,861	9,343	21,751	49,341
25	बुलढाणा	--	6,324	3	6,327	12,671	8,822	22	18,524	40,039
26	अकोला	--	7,104	57	7161	9,694	4,927	841	11,901	27,363
27	वाशिम	--	4,441	0	4,441	5,004	2,055	1,035	7,820	15,914
28	अमरावती	--	11,793	138	11,931	13,966	8,204	877	9,650	32,697
29	यवतमाळ	--	16,472	17	16,489	13,018	6,152	456	10,722	30,348
30	वर्धा	--	7,814	38	7,852	7,686	9,045	1,186	2,937	20,854
31	नागपूर	--	11,622	1,395	13,017	15,183	18,602	28	5,455	39,268
32	भंडारा	--	2,795	281	3,076	6,347	11,048	13	3,731	21,139
33	गोंदिया	--	3,184	105	3,289	5,624	3,453	62	3,338	12,477
34	चंद्रपूर	--	15,486	196	15,682	7,739	4,748	--	7,961	20,448
35	गडचिरोली	--	15,990	2,177	18,167	6,425	1,133	--	3,813	11,371
	महाराष्ट्र राज्य	6	2,49,747	16,112	2,65,865	3,29,714	9,46,070	64,886	6,18,995	19,59,665

आधार.-पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 14.5.-*contd.*

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	रेडकू Buffaloes bulls	एकूण Total		
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
47	--	39	86	21,495	Mumbai Mumbai Suburban
1,521	--	2,157	3,678	12,10,416	Thane
1,420	--	1,948	3,368	16,21,368	Raigad
5,012	--	2,390	7,402	18,91,190	Ratnagiri
2,677	--	1,800	4,477	9,52,836	Sindhudurg
27,874	--	4,015	31,889	23,13,928	Nashik
6,281	--	1,920	8,201	10,68,427	Dhule
2,581	--	1,383	3,964	8,24,020	Nandurbar
10,796	--	6,070	16,866	14,48,383	Jalgaon
79,275	--	4,002	83,277	15,81,659	Ahmednagar
75,383	81	8,908	84,372	26,60,880	Pune
37,562	4,678	19,835	62,075	19,41,332	Satara
12,493	4,815	38,444	55,752	14,11,306	Sangli
26,928	4,406	7,135	38,469	17,42,442	Solapur
18,212	10	41,200	59,422	16,63,029	Kolhapur
20,817	--	2,615	23,432	8,61,141	Aurangabad
7,013	--	2,412	9,425	7,06,397	Jalna
2,928	565	2,809	6,302	3,99,625	Parbhani
3,102	6	2,118	5,226	1,68,451	Hingoli
14,701	--	3,435	18,136	8,04,082	Beed
4,433	2,787	3,909	11,129	6,48,038	Nanded
7,590	728	3,277	11,595	5,70,652	Osmanabad
6,258	2,828	6,240	15326	6,54,742	Latur
6,595	--	4,990	11,585	4,59,440	Buldhana
3,789	220	3,029	7,038	2,67,587	Akola
1,914	210	1,940	4,064	1,99,929	Washim
5,591	61	2,470	8,122	8,52,976	Amravati
4,834	--	2,640	7,474	9,68,385	Yavatmal
5,139	306	690	6,135	4,34,596	Wardha
11,696	24	1,662	13,382	10,33,449	Nagpur
6,844	22	1,343	8,209	5,14,451	Bhandara
2,870	42	1,171	4,083	6,75,223	Gondiya
3,704	--	2,458	6,162	7,93,308	Chandrapur
1,155	--	807	1,962	4,51,604	Gadchiroli
4,29,035	21,789	1,91,261	6,42,085	3,38,16,787	**Maharashtra State**

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

RC 4145–47

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
Number of Veterinary Institutions
(2001-02)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	पशुवैद्यकीय रुग्णालये Veterinary Hospitals	पशुवैद्यकीय दवाखाने Veterinary Dispersaries	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने Mobile veterinary clinic राज्य State	स्थानिक Local	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे Veterinary Aid Centre	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	1 *	8	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	--	58	--	2	62	Thane
4	रायगड	1	--	31	--	1	57	Raigad
5	रत्नागिरी	1	--	20	--	2	44	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	--	9	--	7	55	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	82	--	2	103	Nashik
8	धुळे	1	--	28	--	--	30	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	48	--	2	17	Nandurbar
10	जळगाव	1	--	66	--	--	75	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	--	66	--	1	139	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	45	--	2**	122	Pune
13	सातारा	1	--	54	--	2**	83	Satara
14	सांगली	1	--	69	--	1	26	Sangli
15	सोलापूर	1	--	51	--	--	117	Solapur
16	कोल्हापूर	1	--	59	--	2	57	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	39	--	--	40	Aurangabad
18	जालना	1	--	31	--	1	26	Jalna
19	परभणी	1 *	--	30	--	--	38	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	20	--	--	26	Hingoli
21	बीड	1	--	41	--	1	77	Beed
22	नांदेड	1	--	71	--	1	86	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	--	40	--	1	49	Osmanabad
24	लातूर	1	--	35	--	1	64	Latur
25	बुलढाणा	1	--	26	--	2	80	Buldhana
26	अकोला	1	--	18	--	--	33	Akola
27	वाशिम	--	--	20	--	--	35	Washim
28	अमरावती	1	--	44	--	2	59	Amravati
29	यवतमाळ	1	--	50	--	11	97	Yavatmal
30	वर्धा	1	--	25	--	--	50	Wardha
31	नागपूर	2 *	1	45	--	2	40	Nagpur
32	भंडारा	1	--	18	--	1	24	Bhandara
33	गोदिंया	--	--	26	--	1	29	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	--	27	--	6	98	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	--	90	--	7	44	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	31	12	1,382	--	61	1,982	Maharashtra State

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRY INDUSTRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती
Miscsllaneous Statistics Relating to Animal Husbandry
(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	संख्या/Number (3)	Item (2)
	I पशुवैद्यकीय संस्था-		Veterinary Institutions-
1	पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालये ...	31	Veterinary Policlinics
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये ...	12	Veterinary Hospitals
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने ...	1,382	Mobile Veterinary Clinics
4	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे ...	61	Veterinary Dispensaries
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने ...	1,982	Veterinary Aid Centres
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था ...	1	Institue of Veterinary Giological Products
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा ...	1	State level disease investigation section laboratory
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा ...	8	Regional level disease investigation section laboratory
9	फिरती पशुरोगसाथ नियंत्रण केंद्रे ...	10	Mobile epizotic control units
10	तपासणी चौक्या ...	13	Check posts
11	दक्षता पथके ...	6	Vigilance units
12	अनुवर्ती केंद्रे ...	1	Rinder posts follow up centres
	II पशु विकास		Cattle Development
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे ...	49	Regional Artificial Insemination Centres
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे ...	29	District Artificial Insemnation Centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्रे ...	48	Key Village Cetres
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र ...		Artificial Insemination Sub-Centre
	(अ)जिल्हा परिषदांखालील ...	3,806	(A) Under Zilla Parishads
	(ब)आधारभूत ग्राम केंद्रामधील ...	468	(B) Under Key Village Centres
	(क)विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रामधील ...	670	(C) Under Regional Articial Insemination Centres
5	पशुपैदास केंद्रे ...	12	Cattle breeding farms
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे ...	..	Training Centres in Artificial Insemination Technique
7	पशुधन पर्यवेक्षकांसाठी पदविका अभ्यासक्रम...	1	Diploma Course for Livestock Supervisory
	III कुक्कुट विकास		Poultry Development-
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे ...	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms
2	कुक्कुट विस्तार केंद्रे ...	2	Poultry extension centres
3	सघन कुक्कुट सुधार गट ...	16	Intensive poultry development blocks
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm
	IV मेष विकास		Sheep Development-
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास ... महामंडळाखालील) ...	9	Sheeping Breeding farms (with Maharashtra sheep Development Corporation)
2	शेळी पैदास केंद्रे ...	1	Goat Breeding Farms
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा ... मेढी पैदास (विभागासह)	1	Wool Analysis Laboratory (Sheeping) Breeding farms

तक्ता क्रमांक/Table No. 14.7 - *contd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
	V संशोधन योजना–		**Research Scheme–**
1	जनावरांच्या लाळया व खुरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प	1	All India Co-ordinated research Project for epidemological studies of foot and mouth diseases
	VI इतर संस्था -		**Other Institutions**
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	--	Animal Nutrition Centre
2	गुण नियंत्रण योजना	--	Quality Control Scheme
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय	--	Office of the Microbiologist

आधार.– पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या "भारतीय वन कायदा, सोळा" नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या "जमिनींचा वापर" ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसुन येतो :–

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND WOOD CUTTING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927), Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in Tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :–

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a difinite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND WOOD CUTTING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र / Area under Forest Classified by Ownership

(2001-02) P

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / Year जिल्हा	राज्य वने State Forest	महामंडळ Corporation	खाजगी वने Private Forest brought under possession of F. D.	एकूण वने Total Forest	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of State forest to total forest	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of State forest to total geographical area of the State	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1970-71	62,331	205	- -	62,516	99.67	20.25	
2	1980-81	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
3	1990-91	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
4	1995-96	60,835	2,977	523	64,335	100.00	20.91	
5	1998-99	57,971	3,476	534	61,981	100.00	20.14	
6	1999-00	57,820	3,559	558	61,937	99.95	20.13	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	38	--	5	43	0.07	9.64	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,147	622	75	3,844	6.20	40.20	Thane
4	रायगड	1,624	--	127	1,751	2.82	24.45	Raigad
5	रत्नागिरी	62	--	2	64	0.10	0.78	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	412	--	144	556	0.90	10.65	Sindhudurg
7	नाशिक	3,070	301	32	3,403	5.48	21.90	Nashik
8	धुळे	2,023	25	--	2,048	3.30	25.41	Dhule
9	नंदुरबार	2,194	200	--	2,394	3.86	47.55	Nandurbar
10	जळगाव	1,766	226	--	1,992	3.21	16.94	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,902	--	--	1,902	3.07	11.16	Ahmednagar
12	पुणे	2,104	--	70	2,174	3.50	13.90	Pune
13	सातारा	1,495	--	69	1,564	2.52	14.93	Satara
14	सांगली	501	--	8	509	0.82	5.93	Sangli
15	सोलापूर	355	--	--	355	0.57	2.38	Solapur
16	कोल्हापूर	1,676	--	70	1,746	2.81	22.70	Kolhapur
17	औरंगाबाद	899	--	--	899	1.45	8.90	Aurangabad
18	जालना	99	--	--	99	0.16	1.28	Jalna
19	परभणी	375	--	--	375	0.60	5.76	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	Hingoli
21	बीड	241	--	--	241	0.39	2.25	Beed

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO. 15.1 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	नांदेड	1,283	--	--	1,283	2.07	12.17	Nanded
23	उस्मानाबाद	71	--	--	71	0.11	0.94	Osmanabad
24	लातूर	40	--	--	40	0.06	0.56	Latur
25	बुलढाणा	1,168	--	--	1,168	1.88	12.06	Buldhana
26	अकोला	800	--	1	801	1.29	14.75	Akola
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	Washim
28	अमरावती	3,492	--	--	3,492	5.63	28.54	Amravati
29	यवतमाळ	2,859	110	8	2,977	4.80	21.90	Yavatmal
30	वर्धा	1,039	--	--	1,039	1.67	16.46	Wardha
31	नागपूर	2,371	394	--	2,765	4.46	28.18	Nagpur
32	भंडारा	1,474	299	--	1,773	2.86	45.58	Bhandara
33	गोंदिया	2,237	320	--	2,557	4.12	47.08	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,146	939	--	5,085	8.20	44.54	Chandrapur
35	गडचिरोली	12,504	578	--	13,082	20.99	89.95	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**57,467**	**4,014**	**611**	**62,092**	**100.00**	**20.16**	**Maharashtra State**

P:- अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND WOOD CUTTING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.2

प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य / Quantity and Value of Major Forest Produce

(2000-01) P

(उत्पादन " ००० " घन मी. / Quantity in " 000 " c.m.)

(मूल्य "००० " रुपये / Value in " 000 " Rs.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष /Year जिल्हा	राज्यवने / State Forest: इमारती लाकूड Timber उत्पादन Quantity	इमारती लाकूड Timber मूल्य Value	जळाऊ लाकूड Fire Wood उत्पादन Quantity	जळाऊ लाकूड Fire Wood मूल्य Value	एकूण Total उत्पादन Quantity	एकूण Total मूल्य Value	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1960-61	303	38,970	1,732	10,902	2,035	49,872	
2	1970-71	540	85,540	1,609	15,358	2,149	1,00,898	
3	1980-81	296	2,91,259	1,148	63,689	1,444	3,54,948	
4	1990-91	100	3,76,978	205	36,425	305	4,13,403	
5	1995-96	87	6,59,994	303	82,984	390	7,42,978	
6	1998-99	77	6,49,753	197	94,226	274	7,43,979	
7	1999-00	76	5,56,185	214	74,446	290	6,30,631	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	5	37,542	20	11,914	25	49,456	Thane
4	रायगड	1	3,662	3	872	4	4,534	Raigad
5	रत्नागिरी	Neg.	342	Neg.	20	Neg.	362	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1,203	1	28	2	1,231	Sindhudurg
7	नाशिक	1	15,271	3	2,153	4	17,424	Nashik
8	धुळे	1	3,658	2	1,892	3	5,550	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	Neg.	2,697	4	833	4	3,530	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	Neg.	26	Neg.	26	Ahmednagar
12	पुणे	Neg.	201	Neg.	77	Neg.	278	Pune
13	सातारा	Neg.	35	Neg.	233	Neg.	268	Satara
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	Sangli
15	सोलापूर	Neg.	8	Neg.	45	Neg.	53	Solapur
16	कोल्हापूर	Neg.	198	3	497	3	695	Kolhapur
17	औरंगाबाद	Neg.	33	Neg.	3	Neg.	36	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	--	--	--	Jalna
19	परभणी	Neg.	8	Neg.	1	Neg.	9	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	Hingoli
21	बीड	--	--	--	--	--	--	Beed
22	नांदेड	Neg.	1143	Neg.	19	Neg.	1,162	Nanded

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.2 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	Latur
25	बुलढाणा	Neg.	1,116	Neg.	6	Neg.	1,122	Buldhana
26	अकोला	1	8,397	Neg.	117	1	8,514	Akola
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	Washim
28	अमरावती	3	48,977	2	2,877	5	51,854	Amravati
29	यवतमाळ	4	41,651	2	370	6	42,021	Yavatmal
30	वर्धा	12	88,229	19	7,655	31	95,884	Wardha
31	नागपूर	5	43,456	29	7,525	34	50,981	Nagpur
32	भंडारा	3	19,991	47	7,389	50	27,380	Bhandara
33	गोदिंया	1	8,276	1	565	2	8,841	Gondiya
34	चंद्रपूर	3	21,726	1	414	4	22,140	Chandrapur
35	गडचिरोली	15	1,39,420	15	16,814	30	1,56,234	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	56	4,87,240	152	62,345	208	5,49,585	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional Neg.- नगण्य / Negligible

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND WOOD CUTTING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.) प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected	आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी percentage of Forests under Fire protection to total Forest	चराईपासून संरक्षण / Protection against grazing: आग विझविण्यासाठी आलेला खर्च (रू.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area closed for grazing (sq.Kms.)	चराईसाठी वर्षभर खुले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area open to Grazing throughout the year (sq.Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56,949	53,093	52,456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56,191	56,191	55,700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56,134	50,790	50,543	90.00	29,96,860	10,325	45,282	2,091
4	1990-91	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110	613
5	1995-96	55,587	53,065	52,809	99.52	4,70,47,914	14,253	38,895	1,248
6	1998-99	56,478	56,258	55,915	99.39	4,17,94,186	18,759	37,576	1,431
7	1999-00 P	55,377	54,765	54,365	99.27	4,88,83,971	18,118	38,158	427
8	2000-01 P	57,687	54,982	54,187	98.55	2,80,29,348	18,472	37,174	610
9	2001-02 P	55,839	55,270	54,936	99.39	4,35,15,055	18,070	36,328	1,584

टीप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND WOOD CUTTING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र

Plantation of Important Species

(लागवड हेक्टरात / Plantation in Hectare)

(वनरोपण चौ. कि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	--	--	--	--	--	--	4,888	4,888
2	1970-71	--	--	3,567	--	--	--	11,396	14,963
3	1980-81	41		5,151	--	--	--	37,043	42,235
4	1990-91	--	--	1,728	--	--	--	78,224	79,952
5	1995-96	--	--	1,428	--	--	--	79,096	80,524
6	1998-99	--	--	523	--	--	-	39,873	40,396
7	1999-00 P	--	--	1,968	--	--	--	72,999	74,967
8	2000-01 P	--	--	1,783	--	--	--	58,865	60,648
9	2001-02 P	--	--	663	--	--	--	26,918	27,581

P- अस्थायी / Provisional

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND WOOD CUTTING

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 15.5

वनांवरील महसूल व खर्च / Revenue From and Expenditure on Forests

(2001-02)

(मूल्य लाख रूपये / Value in lakhs Rs.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	वनांपासून एकूण महसूल Gross Revenue from Forests				वनांवरील खर्च Expenditure on forests				निव्वळ महसूल आधिक्य (+)तूट (-) Net Revenue I.e.surplus (+) Deficit (-)			
		वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corpo-ration	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	--	--	487	218	--	--	218	269	--	--	269
2	1970-71	1,062	102	--	1,164	943	85	--	1,028	119	17	--	136
3	1980-81	4,194	1,539	--	5,733	2,617	817	--	3,434	1,577	722	--	2,299
4	1990-91	14,059	1,637	--	15,696	12,889	1,383	--	14,272	1,170	254	--	1,424
5	1995-96	13,446	287	--	13,733	21,864	1,301	--	23,165	(-) 8,418	(-) 1,014	--	(-) 9,432
6	1998-99	13,193	--	--	13,193	28,285	3,240	--	31,525	(-) 15,092	(-) 3,240	--	(-) 18,332
7	1999-00 P	14,236	--	--	14,236	48,113	241	--	48,354	(-) 33,877	(-) 241	--	(-) 34,118
8	2000-01P	13,723	--	--	13,723	30,960	145	--	31,105	(-) 17,237	(-) 145	--	(-) 17,382
9	2001-02 P	13,278	--	--	13,278	28,468	140	--	28,608	(-)15,190	(-)140	--	(-)15,330

P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड /

तक्ता क्रमांक /

निरनिराळया प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र /

(2001

अ.क्र. Sr.No	जिल्हा	वन विभाग / Forest Department अवर्गीकृत/Unclassified राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total	महसूल विभाग / Revenue Department अवर्गीकृत/Unclassified राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउपनगर	7	--	31	38	--	--	--	--
3	ठाणे	2,183	960	4	3,147	--	--	--	--
4	रायगड	1,271	130	167	1,568	15	41	--	56
5	रत्नागिरी	11	--	49	60	--	--	2	2
6	सिंधुदुर्ग	20	--	392	412	--	--	--	--
7	नाशिक	2,773	246	6	3,025	45	--	--	45
8	धुळे	1,938	4	--	1,942	81	--	--	81
9	नंदुरबार	1,979	47	163	2,189	5	--	--	5
10	जळगाव	1,746	20	--	1,766	--	--	--	--
11	अहमदनगर	1,491	14	53	1,558	341	--	3	344
12	पुणे	1,450	--	261	1,711	393	--	--	393
13	सातारा	1,340	48	107	1,495	--	--	--	--
14	सांगली	371	1	26	398	95	--	8	103
15	सोलापूर	179	--	13	192	163	--	--	163
16	कोल्हापूर	562	416	695	1,673	1	1	1	3
17	औरंगाबाद	818	22	59	899	--	--	--	--
18	जालना	79	2	18	99	--	--	--	--
19	परभणी	334	--	41	375	--	--	--	--
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--
21	बीड	199	17	25	241	--	--	--	--
22	नांदेड	1,060	12	211	1,283	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	32	--	39	71	--	--	--	--
24	लातूर	3	--	37	40	--	--	--	--
25	बुलढाणा	1,065	97	6	1,168	--	--	--	--
26	अकोला	784	16	--	800	--	--	--	--
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	3,482	10	--	3,492	--	--	--	--
29	यवतमाळ	2,748	102	9	2,859	--	--	--	--
30	वर्धा	519	339	153	1,011	--	--	28	28
31	नागपूर	1,148	706	326	2,180	--	--	191	191
32	भंडारा	864	320	155	1,339	--	--	135	135
33	गोंदिया	794	809	190	1,793	--	--	444	444
34	चंद्रपूर	3,107	873	64	4,044	--	--	102	102
35	गडचिरोली	9,410	2,795	155	12,360	--	--	144	144
	महाराष्ट्र राज्य	43,767	8,006	3455	55,228	1,139	42	1,058	2,239

P:- अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

FORESTRY AND WOOD CUTTING

TABLE N0. 15.6

Area under different types of forest

-02) P

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एकूण / Total				एकूण वनक्षेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartile Classification of Total Forest Area			म.व.वि.म. कडे हस्तांतरित केलेले वनक्षेत्र	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र	
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत पटटयाने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	खरी वने Proper Forest	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड व इतर / Fuels, and miscellaneous	Forest area transferred to F.D.C.M.	Private forest brought Department	Districts
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
7	--	31	38	38	--	--	--	6	Mumbai Suburban
2,183	960	4	3,147	2,727	420	--	622	75	Thane
1,286	171	167	1,624	1,444	170	10	--	127	Raigad
11	--	51	62	12	--	50	--	2	Ratnagiri
20	--	392	412	412	--	--	--	144	Sindhudurg
2,818	246	6	3,070	2,997	73	--	301	32	Nashik
2,019	4	--	2,023	995	845	184	25	--	Dhule
1,984	47	163	2,194	2,085	109	--	200	--	Nandurbar
1,746	20	--	1,766	1,047	419	300	226	--	Jalgaon
1,832	14	56	1,902	1,019	883	--	--	--	Ahmednagar
1,843	--	261	2,104	1,359	738	7	--	70	Pune
1,340	48	107	1,495	1,495	--	--	--	69	Satara
466	1	34	501	128	369	4	--	8	Sangli
342	--	13	355	16	339	--	--	--	Solapur
563	417	696	1,676	1,526	147	3	--	70	Kolhapur
818	22	59	899	871	18	10	--	--	Aurangabad
79	2	18	99	95	2	2	--	--	Jalna
334	--	41	375	375	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
199	17	25	241	216	--	25	--	--	Beed
1,060	12	211	1,283	1,283	--	--	--	--	Nanded
32	--	39	71	21	--	50	--	--	Osmanabad
3	--	37	40	--	--	40	--	--	Latur
1,065	97	6	1,168	789	369	10	--	--	Buldhana
784	16	--	800	627	17	156	--	1	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
3,482	10	--	3,492	3,374	74	44	--	--	Amravati
2,748	102	9	2,859	2,007	431	421	110	8	Yavatmal
519	339	181	1,039	682	--	357	--	--	Wardha
1,148	706	517	2,371	1,387	130	854	394	--	Nagpur
864	320	290	1,474	858	10	606	299	--	Bhandara
794	809	634	2,237	782	13	1,443	320	--	Gondiya
3,107	873	166	4,146	2,282	51	1,813	939	--	Chandrapur
9,410	2,795	299	12,504	10,789	431	1,284	518	--	Gadchiroli
44,906	8,048	4,513	57,467	43,738	6,058	7,673	3,954	612	Maharashtra State

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra. Nagpur

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fishcatch, disposition of fish marine fishery and fishingcraft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1

मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2001-02)

(टनांत / In Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	गोडया पाण्यातील मासळी Fresh Water fishes	लेप Founders, Holibuts, Soles,etc.	कर्ली, दाताळी, तारली, पेडया, भिलजी भिंग, पाला, मांदेळी, काटी, खवले, पाथुरडी Harrings, Sardines, Anchovies.	खरबा, बांगडा, सूरमई,गेदर, नार्बी, शेळी चिराटी, बामणे. Tunnies, Barites, Mackeral	इतर, बोथ Miscellaneous Harings (Telesos+toyit)	मुशी, पाकट, म्हाकुळ, इत्यादी Shark, rays, Shells, etc.	कोळंबी जवळा, करंदी, शेवंड Crustaceons	एकूण पकडलेली व उतरविलेली मासळी Total catch and landings	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	1,348	14,682	21,731	67,279	9,866	65,379	1,80,285	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	2,850	107	10,395	1,470	67,221	1,519	14,579	98,141	Thane
4	रायगड	500	378	14,293	1,230	8,994	999	18,299	44,693	Raigad
5	रत्नागिरी	--	5,313	14,405	9,266	33,436	5,141	8,834	76,395	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	679	1,758	2,102	10,803	1,421	1,341	18,104	Sindhudurg
7	नाशिक	2,646	--	--	--	--	--	--	2,646	Nashik
8	धुळे	2,950	--	--	--	--	--	--	2,950	Dhule
9	नंदुरबार	1,485	--	--	--	--	--	--	1,485	Nandurbar
10	जळगाव	6,245	--	--	--	--	--	--	6,245	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,800	--	--	--	--	--	--	1,800	Ahmednagar
12	पुणे	3,223	--	--	--	--	--	--	3,223	Pune
13	सातारा	3,671	--	--	--	--	--	--	3,671	Satara
14	सांगली	2,646	--	--	--	--	--	--	2,646	Sangli
15	सोलापूर	1,779	--	--	--	--	--	--	1,779	Solapur
16	कोल्हापूर	3,110	--	--	--	--	--	--	3,110	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3,800	--	--	--	--	--	--	3,800	Aurangabad
18	जालना	1,752	--	--	--	--	--	--	1,752	Jalna

19	परभणी	1,227	--	--	--	--	--	--	1,227	Parbhani
20	हिंगोली	1,159	--	--	--	--	--	--	1,159	Hingoli
21	बीड	3,500	--	--	--	--	--	--	3,500	Beed
22	नांदेड	3,972	--	--	--	--	--	--	3,972	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,600	--	--	--	--	--	--	1,600	Osmanabad
24	लातूर	3,560	--	--	--	--	--	--	3,560	Latur
25	बुलढाणा	6,733	--	--	--	--	--	--	6,733	Buldhana
26	अकोला	1,884	--	--	--	--	--	--	1,884	Akola
27	वाशिम	3,278	--	--	--	--	--	--	3,278	Washim
28	अमरावती	3,738	--	--	--	--	--	--	3,738	Amravati
29	यवतमाळ	4,529	--	--	--	--	--	--	4,529	Yavatmal
30	वर्धा	1,922	--	--	--	--	--	--	1,922	Wardha
31	नागपूर	7,086	--	--	--	--	--	--	7,086	Nagpur
32	भंडारा	14,830	--	--	--	--	--	--	14,830	Bhandara
33	गोदिंया	16,671	--	--	--	--	--	--	16,671	Gondiya
34	चंद्रपूर	6,738	--	--	--	--	--	--	6,738	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,901	--	--	--	--	--	--	1,901	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,22,785	7,825	55,533	35,799	1,87,733	18,946	1,08,432	5,37,053	Maharashtra State

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.2

पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland)

(2001-02)

(टनांत / in Tonnes)

अ.क्र. जिल्हे Sr.No	विक्रीसाठी ताजा Fresh for Marketing	गोठविण्या-करिता For freezing	वाळविण्या-करिता For Sun drying	खारविण्या-करिता For salting	डबा बंद मासे Canning	खता-करिता For Manure	इतर Miscella-neous Purpose	मासळीचा फेकून दिलेला भाग Offar for reduction	एकूण Total	Districts
(1) (2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1 मुंबई	137,971	*	38,173	--	*	4,141	*	N.A.	1,80,285	Mumbai
2 मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3 ठाणे	44,650	*	52,940	29	*	522	*	N.A.	98,141	Thane
4 रायगड	30,597	*	12,900	--	*	1,196	*	N.A.	44,693	Raigad
5 रत्नागिरी	59,389	*	2,302	4,807	*	9,897	*	N.A.	76,395	Ratnagiri
6 सिंधुदुर्ग	12,462	*	786	2,070	*	2,786	*	N.A.	18,104	Sindhudurg
7 नाशिक	2,646	--	--	--	--	--	--	--	2,646	Nashik
8 धुळे	2,950	--	--	--	--	--	--	--	2,950	Dhule
9 नंदुरबार	1,485	--	--	--	--	--	--	--	1,485	Nandurbar
10 जळगाव	6,245	--	--	--	--	--	--	--	6,245	Jalgaon
11 अहमदनगर	1,800	--	--	--	--	--	--	--	1,800	Ahmednagar
12 पुणे	3,223	--	--	--	--	--	--	--	3,223	Pune
13 सातारा	3,671	--	--	--	--	--	--	--	3,671	Satara
14 सांगली	2,646	--	--	--	--	--	--	--	2,646	Sangli
15 सोलापूर	1,779	--	--	--	-	--	--	--	1,779	Solapur
16 कोल्हापूर	3,110	--	--	--	--	--	--	--	3,110	Kolhapur
17 औरंगाबाद	3,800	--	--	--	--	--	--	--	3,800	Aurangabad
18 जालना	1,752	--	--	--	--	--	--	--	1,752	Jalna
19 परभणी	1,227	--	--	--	--	--	--	--	1,227	Parbhani
20 हिंगोली	1,159	--	--	--	--	--	--	--	1,159	Hingoli
21 बीड	3,500	--	--	--	--	--	--	--	3,500	Beed
22 नांदेड	3,972	--	--	--	--	--	--	--	3,972	Nanded
23 उस्मानाबाद	1,600	--	--	--	--	--	--	--	1,600	Osmanabad
24 लातूर	3,560	--	--	--	--	--	--	--	3,560	Latur
25 बुलढाणा	6,733	--	--	--	--	--	--	--	6,733	Buldhana
26 अकोला	1,884	--	--	--	--	--	--	--	1,884	Akola
27 वाशिम	3,278	--	--	--	--	--	--	--	3,278	Washim
28 अमरावती	3,738	--	--	--	--	--	--	--	3,738	Amravati
29 यवतमाळ	4,529	--	--	--	--	--	--	--	4,529	Yavatmal
30 वर्धा	1,922	--	--	--	--	--	--	--	1,922	Wardha
31 नागपूर	7,086	--	--	--	--	--	--	--	7,086	Nagpur
32 भंडारा	14,830	--	--	--	-	--	--	--	14,830	Bhandara
33 गोंदिया	16,671	--	--	--	--	--	--	--	16,671	Gondiya
34 चंद्रपूर	6,738	--	--	--	--	--	--	--	6,738	Chandrapur
35 गडचिरोली	1,901	--	--	--	--	--	--	--	1,901	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	4,04,504	*	1,07,101	6,906	*	18,542	*	N.A.	5,37,053	Maharashtra State

N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

* स्तंभ (३) मध्ये समाविष्ट / Included in column (3)

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.3

खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे

Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres

(2001-02)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed	Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बोरिया	40	8	30	Boria
2	जयगड	--	--	--	Jaigad
3	वरवडे	--	--	--	Warwade
4	मिरकरवाडा	695	139	521	Mirkarwada
5	भाट्ये	--	--	--	Bhatye
6	पूर्णगड	--	--	--	Purnagad
7	जैतापूर	--	--	--	Jaitapur
8	विजयदुर्ग	--	--	--	Vijaydurg
9	मालवण	--	--	--	Malvan
10	देवबाग	--	--	--	Devbag
11	मोबार	--	-	--	Mobar
12	कोचार	--	--	--	Kochar
13	वेंगुर्ला	--	-	--	Vengurla
14	सखार	--	-	--	Sakhar
15	तारा मंबरी	--	--	--	Tara Mumbari
16	देवगड	--	--	--	Deogad
	एकूण	735	147	551	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE N0. 16.4

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous statistics relating to fisheries

(2001-02)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	एकूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी /गावठाणे	संख्या	394	Nos.	Marine-Fishing Villages /Hamlets.
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडया	संख्या	21,539	Nos.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी एक मे. टनाच्या वर वजन असलेल्या होडया	संख्या	16,350	Nos.	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होडया	संख्या	11,462	Nos.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	संख्या	5,795	Nos.	Boats with deck facilities
7	एकूण मत्स्योत्पादन-				Total fish production-
	(१) सागरी	हजार मे. टन	4.14	Thousand M.T.	(I) Marine
	(२) गोडया पाण्याचे	हजार मे. टन	1.23	Thousand M.T.	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-				Number of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	संख्या	N.A.	Nos.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	संख्या	N.A.	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	संख्या	N.A.	Nos.	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-				Membership of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	हजारात	N.A.	Thousand No.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	हजारात	N.A.	Thousand No.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	हजारात	N.A.	Thousand No.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थाचे खेळते भांडवल-			Societies-	Working capital of Co-operative
	(१) प्राथमिक	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थाकडून हाताळलेली मासळी-				Fish handled by Co-operative Societies-
	(अ) खरेदी किंमत				(A) Purchase Value-
	(१) प्राथमिक	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य				(B) Sale Value-
	(१) प्राथमिक	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(iii) Apex
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे				Advances given by Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations
	(३) शिखर	हजार रूपये	N.A.	Thousand Rs.	(iii) Apex
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंन्द्रे	संख्या	N.A.	Nos.	Number of Government fish curing Yards
14	खारवलेली मासळी				Cured fish-
	(१) उन्हात वाळलेली	टनात	21,157	Tonnes	(I) Sundried
	(२) इतर	टनात	5,185	Tonnes	(ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	Nos.	Number of Fishery schools
16	मत्स्य पैदास केन्द्रे	संख्या	70	Nos.	Number of Fish farms

.N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.5

सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production

(2001-02)

(टनांत /In tonnes)

अ. क्र. Sr.No (1)	जिल्हे (2)	उत्पादन Production (3)	Districts (2)
1	मुंबई	1,80,285	Mumbai
2	ठाणे	95,291	Thane
3	रायगड	44,193	Raigad
4	रत्नागिरी	76,395	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	18,104	Sindhudurg
	एकूण	4,14,268	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6

प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन /Varietywise Marine Fish Production

(2001-02)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.T.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District: बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	Variety (2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	3,037	1,370	685	821	250	6,163	Shark Rays
2	वाम	1,198	148	9	10	52	1,417	Eels
3	शिंगाळा, शिंगटो	4,961	1,942	571	3,332	334	11,140	Cat fish
4	कलौ, दाताळा	435	842	368	611	262	2,518	Chirocentrus
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	2,218	312	11,827	12,165	1,293	27,815	Sardines
6	भिंगपाला	70	573	156	45		844	Hilsa Ilisha
7	मांदेली	10,739	6,943	1,654	990		20,326	Anchoviella
8	कांदी	1,217	1,725	220	36	2	3,200	Turrisodes
9	खवली / पातुर्डी	3		68	558	201	830	Other Clupedia
10	बोंबिल	11,123	51,725	591	103		63,542	Harpodon nehereuse
11	करकरा, खजूरा	17	77	22	9		125	Perches
12	तांब	1,162		7		3	1,172	Red snapper
13	दाढा , रावस	70	575	122	28	5	800	Polynomids
14	घाट, काय	2,782	1,666	250	13	9	4,720	Scienids
15	बळा, वाकळी	19,052	2,191	948	6,687	4,013	32,891	Ribbon fish
16	ढोमा, घोडी	9,751	772	1,105	4,885	768	17,281	Otalithes Sp.
17	खरवा, बांगडा	2,415	315	179	4,168	602	7,679	Carax
18	सरंगा	468	5,062	451	579	180	6,740	Pomfret
19	हलवा	2,132	791	210	245	287	3,665	Black pomfret
20	बांगडा	4,173	132	636	3,557	773	9,271	Mackereis
21	सरमर्क, डोगेल	4,467	1,064	672	1,414	300	7,917	Seer fish
22	गेदर	4,119	91	194	525	175	5,104	Tunnies
23	तेंडली	214		1,783		4	2,001	Bregmoers Melillandi
24	लेप	1,348	107	378	5,313	679	7,825	Soles
25	कोकरी, नार्वी, टोकी	741		127	461	573	1,902	Carangids small
26	खाण	2		6	135	526	669	Leiggnathus
27	चिराटी, राणे, बामणे	9,989		58	2,698	452	13,197	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	25,047	2,892	4,525	8,740	1,333	42,537	Prawns
29	जवळा, करंदी	40,242	11,638	13,669	78	6	65,633	Shrimps
30	शेवंड	90	49	105	16	2	262	Lobster
31	सौंदाळा	411	31	36	351	230	1,059	Lactarius
32	म्हाकूळ	6,829	149	314	4,320	1,171	12,783	Cuttle fish & squids
33	इतर	9,763	2,109	2,247	13,502	3,619	31,240	Others
	एकूण	1,80,285	95,291	44,193	76,395	18,104	4,14,268	Total

आधार – मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. *Source* – Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.7

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)

Average Annual Whole Sale (Boatside) Prices of Marine Fish of Various Varieties

(2001-02)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / In Rs. perTonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District: बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	Variety (2)
1	मुशी, पाकट, वागळी	19,947	28,594	16,550	18,451	25,356	21,512	Elasmobranchs (Shark Rays)
2	वाम	39,819	48,581	14,000	37,000	18,231	39,751	Eels
3	शिंगाळा, शिंगटी	20,574	24,539	15,567	16,416	20,419	19,760	Cat fish
4	कर्ली, दाताळी	30,533	30,475	29,693	22,184	28,427	28,269	Chirocentrus
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	8,327	7,872	8,378	7,968	7,776	8,161	Sardines
6	भिंगपाळा	28,771	48,096	50,295	16,511	--	45,216	Hilsa Ilisha
7	मांदेली	13,144	11,124	7,257	10,035	--	11,823	Anchoviella
8	कांटी	24,910	26,873	9,400	9,750	10,000	24,722	Turrisodes
9	खवळी, पातुर्डी	15,000	--	6,500	6,882	5,806	6,619	Other Clupedia
10	बोंबिल	10,634	13,958	8,069	15,883	--	11,562	Harpodon nebereus
11	करकरा, खजूरा	40,000	37,091	31,136	35,000	--	36,288	Perches
12	तांब	11,764	--	11,429	--	19,667	11,782	Red snapper
13	दाढा, रावस	82,714	77,134	45,582	75,000	78,000	22,741	Polynomids
14	घोळ, कोथ	50,100	56,011	83,788	57,692	76,222	53,984	Sciaeonids
15	बळा, वाकटी	10,961	15,289	12,592	14,163	6,826	11,443	Ribbon fish
16	ढोमा घोडी	13,544	16,320	8,144	7,977	11,585	11,662	Otolithes Sp.
17	खरबा, बागडा	21,925	16,994	11,777	11,819	22,547	16,149	Caranx
18	सरंगा	1,31,169	1,32,103	1,91,563	112,314	1,11,200	1,33,759	Pomfret
19	हलवा	74,710	74,287	74,300	84,094	46,613	73,022	Black Pomfrets
20	बांगडा	23,475	25,280	20,395	22,148	18,048	22,342	Mackerels
21	सुरूमई, दागोळ, पकलई	67,890	54,375	50,862	65,256	53,337	63,607	Seer fish
22	गेदर, कुपा	10,793	32,637	16,577	13,575	10,274	11,670	Tunnies
23	तेंडळी	38,107	--	38,268	--	10,000	38,194	Bremoerseros
24	लेप	19,569	40,477	7,407	6,165	5,875	8,978	Soles
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	8,027	--	14,409	9,299	7,262	8,531	Carangids Small
26	खाप	10,000	--	9,667	13,326	7,958	9,063	Leggnathus
27	चिराटी, राणे, बामणे	7,410	--	7,586	10,721	8,122	8,112	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	56,874	45,772	36,736	58,683	65,017	54,817	Prawns
29	जवळा, करंदी	15,214	14,593	6,411	13,949	17,000	13,269	Shrimps
30	शेवंड	4,38,089	4,41,837	4,42,048	421,875	350,000	4,38,714	Lobster
31	सौंदाळा	23,528	14,806	11,028	16,074	15,861	18,712	Lactarius
32	म्हाकूळ	50,340	47,362	34,376	32,348	26,305	41,631	Cuttle fish and squids
33	इतर	13,458	12,247	6,341	5,165	6,364	8,458	Others
	भारीत सरासरी	24,773	22,997	17,385	18,996	17,105	22,176	Weighted Average

आधार — मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मुल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

(2001-02)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District: बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigir. (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	Variety (2)
1	मुशी, पाकट	1.3	1.7	2.0	0.8	2.4	1.4	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	शिंगाळा, शिंगटो	1.4	2.5	1.0	9.0	1.3	2.8	Cat fish.
3	कर्ली, दाताळी	0.6	1.3	1.1	0.8	1.6	0.9	Chirocentrus.
4	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	0.3	0.1	1.5	3.9	4.0	1.1	Sardines.
5	भिंगपाळा	0.3	0.7	2.1	0.1		0.5	Hilsa Ilisha.
6	मांदेली	3.0	2.3	2.6	0.6		2.3	Anchoviella.
7	बोंबिल	3.3	15.4	2.2			5.8	Harpodon neherus.
8	कांटी	1.0	3.3	0.6	1.1		1.7	Turrsodes.
9	घोळ, कोथ	6.8	5.2	1.4	0.2	0.2	4.6	Scienids.
10	ढोमा, घोडी	3.0	0.3	1.1	3.4	2.6	2.2	Otolithes Sp.
11	बळा, वाकटी	5.9	0.3	1.3	10.4	16.9	5.2	Ribbon fish.
12	खरबा, बांगडा	0.7	0.2	0.3	2.2	0.3	0.7	Caranx.
13	सरंगा	5.8	45.5	7.8	2.1	4.1	16.3	Pomfret.
14	हलवा	2.4	0.5	0.5	0.7	3.9	1.5	Black Pomfret.
15	बांगडा	1.9	0.1	1.4	24.2	4.2	4.5	Mackerel.
16	सुरमई, दागोल, पलई	7.1	1.4	9.9	6.4	11.2	6.0	Seer fish.
17	कोळंबी	27.8	4.5	20.5	15.8	16.8	18.4	Prawns.
18	जवळा, करंदी	8.9	3.6	21.4	0.2	0.4	6.8	Shrimps.
19	शेवंड	1.0	3.9	7.4	0.8	0.1	2.3	Lobster.
20	सौंदाळा	0.2			0.7	2.4	0.3	Lactarius.
21	म्हाकूळ	8.9	0.1	1.0	7.8	17.3	6.1	Cuttle fish.
22	इतर	8.4	7.1	12.9	8.8	9.5	8.6	Others.
	एकूण	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Total
	एकूण किंमत (कोटी रुपये)	292.88	185.61	62.25	98.07	38.63	677.44	Total Value (Rs.in crores)

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई /Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्जे, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्जे" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्जे यांचा समावेश आहे. "येणे कर्जे" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये ज्या कर्जाची जमा करावयाची योग्य वेळ असून प्रत्यक्ष जमा केले गेले नाही आणि परतफेडीच्या वाढीव सवलतीची परवानगी कार्यक्षम अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्ताचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. Owned capital shows the paid-up capital. Borrowing denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. Working capital includes paid-up capital, deposits and borrowings. Loans outstanding includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

नक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण Unit	३० जून रोजी/As on 30th June								Item
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1995-96	1998-99	2000-01	2001-02	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	संस्था	संख्या / No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,39,089	1,46,641	1,58,016	165,789	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख / Lakh	42	86	148	270	358	398	430	439	Membership
3	भाग भांडवल	रु. कोटीत/ Rs. Crores	53	238	600	1,957	3,783	5,612	7,560	10,677	Share Capital
4	स्वीय भांडवल	- " -	73	345	1,207	3,935	7,823	11,724	17,738	21,827	Owned Funds
5	खेळते भांडवल	- " -	326	1,430	5,210	24,713	50,439	79,705	1,34,440	1,49,697	Working Capital
6	लोकसंख्या	दशलक्ष / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	78.94	90.12	96.70	96.7	Population
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संस्थांची संख्या	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	176	163	163	171	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्यमागे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	453	442	445	454	No. of members of all Societies per thousand inhabitants
9	दर माणशी सरासरी खेळते भांडवल	रु. / Rs.	83	296	830	3,138	6,393	8,844	13,903	15,481	Average working capital per head of Population

आधार.–सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.--Commissioner of Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण / Co-operative Societies and Banks classified by Types

(2001-02)

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हे	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ State and Centrai Banks Unions	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा District branches of Maharashtra State Co-operative Land Development Bank	कृषि Agriculture	बिगर कृषि Non-Agriculture	प्राथमिक सहकारी बँका Primary Co-operative Banks	पणन संस्था Marketing Societies	ऊस पुरवठा Sugarcane Supply	दूध पुरवठा Milk supply	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	4	--	3	3,060	95	2	--	14	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	1	406	1,185	19	25	--	134	Thane
4	रायगड	1	1	172	451	10	37	--	129	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1	384	303	4	17	2	201	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1	227	173	2	41	--	101	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	1,034	1,044	50	86	6	516	Nashik
8	धुळे	1	1	426	459	12	72	3	451	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	301	210	7	37	4	337	Nandurbar
10	जळगाव	1	1	879	789	25	157	7	1,016	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	1	1,293	1,118	23	51	17	2,722	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	1,209	2,428	63	76	13	2,476	Pune
13	सातारा	1	1	912	1,101	34	27	12	1,179	Satara
14	सांगली	1	1	645	1,398	32	44	17	647	Sangli
15	सोलापूर	2	1	1,085	1,178	41	42	16	2,753	Solapur
16	कोल्हापूर	1	1	1,561	2,690	61	83	21	2,851	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	699	641	18	21	9	742	Aurangabad
18	जालना	1	1	572	148	8	13	5	307	Jalna
19	परभणी	1	1	457	181	20	12	5	221	Parbhani

20	हिंगोली	--	--	431	53	7	5	6	74	Hingoli
21	बीड	1	1	720	362	16	67	11	1,342	Beed
22	नांदेड	1	1	979	254	10	30	9	787	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	466	350	12	34	7	1,134	Osmanabad
24	लातूर	1	1	581	330	19	14	10	794	Latur
25	बुलढाणा	1	1	572	368	9	37	1	180	Buldhana
26	अकोला	1	1	414	250	9	14	2	138	Akola
27	वाशिम	--	--	424	93	1	6	0	70	Washim
28	अमरावती	1	1	681	349	13	17	3	253	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	597	235	4	14	4	462	Yavatmal
30	वर्धा	1	1	402	256	5	14	2	341	Wardha
31	नागपूर	1	1	594	776	19	14	3	211	Nagpur
32	भंडारा	1	1	386	219	1	7	1	278	Bhandara
33	गोदिंया	--	--	330	100	2	6	--	169	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	572	264	4	13	--	198	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	1	260	82	2	5	--	105	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**34**	**29**	**20,674**	**22,898**	**657**	**1140**	**196**	**23,333**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2-contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विणकर संस्था Weavers Societies	ग्राहक संस्था Consumer Societies	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies	शेती संस्था Farming Societies	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies	इतर Others	एकूण Total	District
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	12	649	16,618	--	50	1,610	22,117	Mumbai
2	मुंबईउपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	53	226	13,721	18	6	1,663	17,458	Thane
4	रायगड	3	116	2,896	4	--	817	4,637	Raigad
5	रत्नागिरी	4	79	251	--	--	407	1,654	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	57	67	1	--	227	898	Sindhudurg
7	नाशिक	111	156	4,128	11	--	2,733	9,877	Nashik
8	धुळे	63	26	568	6	--	957	3,045	Dhule
9	नंदुरबार	5	18	101	0	--	478	1,498	Nandurbar
10	जळगाव	10	74	604	1	--	1,155	4,719	Jalgaon
11	अहमदनगर	16	69	583	6	162	2,651	8,713	Ahmednagar
12	पुणे	3	278	8,177	13	--	3,096	17,834	Pune
13	सातारा	23	100	633	9	--	1,237	5,269	Satara
14	सांगली	104	85	357	14	1	1,209	4,555	Sangli
15	सोलापूर	384	329	702	21	--	2,378	8,932	Solapur
16	कोल्हापूर	388	292	587	15	158	1,794	10,503	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6	137	1,348	--	11	1,508	5,142	Aurangabad
18	जालना	1	49	284	--	11	793	2,193	Jalna
19	परभणी	2	29	343	--	57	536	1,865	Parbhani
20	हिंगोली	1	17	88	--	24	201	907	Hingoli
21	बीड	19	96	439	--	169	1,170	4,413	Beed
22	नांदेड	32	36	735	--	71	732	3,677	Nanded
23	उस्मानाबाद	17	34	297	2	--	793	3,148	Osmanabad
24	लातूर	3	62	433	2	--	1,220	3,470	Latur
25	बुलढाणा	7	29	195	--	--	497	1,897	Buldhana

26	अकोला	12	29	279	--	--	429	1,578	Akola
27	वाशिम	7	8	94	--	1	202	906	Washim
28	अमरावती	11	83	535	5	--	458	2,410	Amravati
29	यवतमाळ	--	37	356	--	--	502	2,213	Yavatmal
30	वर्धा	6	59	159	1	--	297	1,544	Wardha
31	नागपूर	464	252	848	4	145	611	3,943	Nagpur
32	भंडारा	12	29	97	--	15	320	1,367	Bhandara
33	गोंदिया	--	17	45	--	2	370	1,041	Gondiya
34	चंद्रपूर	6	25	134	1	0	407	1,626	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	4	35	--	5	240	740	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**1,785**	**3,586**	**56,737**	**134**	**888**	**33,698**	**1,65,789**	**Maharashtra State**

आधार.–सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार/
तक्ता क्रमांक/
कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/
(2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	ठेवी Deposits	कर्जे Borrowings
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	मुंबई	3	1	3	0	0
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	405	240	889	201	2,294
4	रायगड	171	148	274	15	784
5	रत्नागिरी	383	248	1,098	131	2,520
6	सिंधुदुर्ग	226	139	866	32	1,772
7	नाशिक	1,033	570	15,964	447	62,911
8	धुळे	425	191	1,691	6	6,367
9	नंदुरबार					
10	जळगाव	878	417	10,166	370	33,140
11	अहमदनगर	1,292	772	15,900	385	46,982
12	पुणे	1,208	496	11,902	504	48,079
13	सातारा	911	531	6,818	61	14,297
14	सांगली	644	469	7,853	269	36107
15	सोलापूर	1,084	479	13,597	215	60,675
16	कोल्हापूर	1,560	711	17,169	5,172	30,705
17	औरंगाबाद	698	345	2,399	0	33,965
18	जालना	571	303	1,126	73	8,381
19	परभणी	456	217	2,602	670	15,278
20	हिंगोली					
21	बीड	719	382	1,328	105	10,221
22	नांदेड	978	392	2,621	196	31,957
23	उस्मानाबाद	465	271	3,257	155	28,444
24	लातूर	580	326	1,908	0	16,504
25	बुलढाणा	571	323	2,036	28	15,118
26	अकोला	413	184	781	111	6,708
27	वाशिम					
28	अमरावती	680	329	2,328	254	17,271
29	यवतमाळ	596	343	2,612	254	18,864
30	वर्धा	401	155	989	11	8,351
31	नागपूर	593	214	1462	219	8,473
32	भंडारा	385	147	989	56	5,948
33	गोदिंया					
34	चंद्रपूर	571	208	1,637	111	6,007
35	गडचिरोली	259	100	382	50	2,324
	महाराष्ट्र राज्य	19,159	9,651	1,32,647	10,101	5,80,447

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE No. 17.3

Operation of Agricultural Credit and Multipurpose Societies

-02)

(रक्कम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh Advances	कर्ज वसुली Recoveries	येणे कर्ज Loans Outstanding	थकबाकी Overdues	District
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
4	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
5,176	2,263	757	2,186	1,470	Thane
950	160	160	648	500	Raigad
4,603	1,743	1,139	3,146	1,300	Ratnagiri
2,987	1,266	1,039	1,965	1,267	Sindhudurg
81,136	37,676	23,818	65,274	20,873	Nashik
7,954	3,542	3,207	4,757	3,625	Dhule Nandurbar
41,763	27,721	22,219	32,088	14,316	Jalgaon
72,815	24,663	22,490	51,708	16,605	Ahmednagar
67,645	32,582	20,560	57,270	14,136	Pune
22,568	13,659	12,301	16,942	3,125	Satara
47,841	45,281	34,467	38,824	4,131	Sangli
79,812	37,858	32,827	63,108	15479	Solapur
60,108	34231	33,648	4,42,520	5,417	Kolhapur
37,912	17,203	24,065	29,723	3,605	Aurangabad
8,482	2,658	2,374	6,758	4,100	Jalna
17,322	8,277	5,743	12,736	6,501	Parbhani Hingoli
13,401	5,128	4,334	9,582	5,046	Beed
34,014	16,074	13,653	25,688	9,603	Nanded
32,730	22,772	17,041	28,319	10,825	Osmanabad
19,707	11,234	10,251	16,949	6,593	Latur
15,452	8,705	7,401	10,900	4,179	Buldhana
7,187	3,709	3,413	5,512	2,700	Akola Washim
20,120	9,243	8,898	13,352	9,174	Amravati
20,279	9,632	5,525	12,495	7,362	Yavatmal
8,522	3,182	1,934	6,447	4,114	Wardha
11,832	6,308	7,407	8,910	5,663	Nagpur
6,577	1,995	2,031	4,809	2,708	Bhandara Gondiya
10,816	3,641	3,418	6,396	3,793	Chandrapur
3,274	678	533	1,780	1,355	Gadchiroli
7,62,989	3,93,084	3,26,053	9,80,792	1,89,565	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Goyertmeht of Maharashtra, Pune

17. सहकार

तक्ता क्रमांक/

बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/

(2001

अनुक्रमांक No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	ठेवी Deposits	कर्जे Borrowings
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	मुंबई	3,155	5,769	1,86,727	13,88,533	9,629
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	1,204	823	52,204	3,20,585	8,270
4	रायगड	461	361	8,426	68,462	15,087
5	रत्नागिरी	307	223	2,847	21,835	4,622
6	सिंधुदुर्ग	175	121	1,843	12,369	2,185
7	नाशिक	1,094	925	30,823	2,37,214	6,710
8	धुळे	471	283	8,577	74,516	5,096
9	नंदुरबार	217	124	3,879	21,658	1,494
10	जळगाव	814	695	12,697	1,25,857	4,359
11	अहमदनगर	1,141	742	24,077	1,84,032	26,869
12	पुणे	2,491	1,327	87,914	11,06,808	37,382
13	सातारा	1,135	867	21,080	2,33,333	3,828
14	सांगली	1,430	881	43,244	2,50,537	14,217
15	सोलापूर	1,219	480	18,094	1,66,580	9,256
16	कोल्हापूर	2,750	2,166	33,445	3,70,051	23,186
17	औरंगाबाद	659	195	1,735	22,183	17,033
18	जालना	156	79	1,805	9,690	366
19	परभणी	201	105	2,339	3,676	6,669
20	हिंगोली	60	47	1,907	17,208	,10
21	बीड	378	159	4,406	60,,081	4438
22	नांदेड	264	120	1,424	18,056	3,032
23	उस्मानाबाद	362	172	4,662	35,942	12,390
24	लातूर	349	115	1,184	14,083	3,320
25	बुलढाणा	377	643	7,113	1,04,472	7,597
26	अकोला	259	196	8,090	1,13,625	13,157
27	वाशिम	94	41	1,514	0	558
28	अमरावती	362	167	5,726	42,593	1,394
29	यवतमाळ	239	103	2,834	38,397	1,271
30	वर्धा	261	102	1,182	19,291	1,483
31	नागपूर	795	657	11,137	42,779	2,678
32	भंडारा	219	279	2,224	26,773	1,508
33	गोदिंया	102	38	,810	5,639	162
34	चंद्रपूर	268	167	2,040	16,335	1,486
35	गडचिरोली	85	28	1,066	2,309	223
	महाराष्ट्र राज्य	23,554	19,200	5,99,075	51,75,502	2,50,965

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE No. 17.4

Operations of Non-Agricultural credit Societies

-02)

(रक्कम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital	एकूण गुंतवणूक Total Investment	नवीन कर्ज Fresh Advances	कर्ज वसुली Recoveries	येणे कर्ज Loans Outstanding	थकबाकी Overdues	District
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
19,58,073	6,89,550	11,89,721	16,49,236	3,75,928	75,649	Mumbai Mumbai Suburban
4,72,107	1,42,046	1,11,784	96,362	2,03,902	42,759	Thane
1,04,788	25,424	33,630	22,821	65,403	4,289	Raigad
36,434	3,347	28,157	26,580	25,727	1,154	Ratnagiri
18,886	1,977	14,037	14,539	13,957	1,017	Sindhudurg
3,37,631	54,456	3,44,684	3,16,363	1,85,672	22,021	Nashik
1,13,676	7,080	1,32,956	1,20,050	76,231	4,498	Dhule
33,773	1,152	38,713	33,232	7,389	1,508	Nandurbar
1,68,829	20,998	14,494	1,25,543	1,04,795	14,763	Jalgaon
2,73,431	42,150	3,56,121	3,37,194	1,77,941	30,237	Ahmednagar
14,20,036	3,50,002	4,33,851	3,67,670	8,95,779	21,762	Pune
2,94,542	36,724	1,92,420	1,41,428	1,85,545	12,678	Satara
3,45,510	53,718	2,10,541	1,49,283	2,04,248	16,696	Sangli
2,25,827	28,154	1,25,437	94,074	1,37,134	9,982	Solapur
5,96,674	1,12,696	3,15,028	2,53,915	3,18,042	31,955	Kolhapur
54,233	1,177	32,493	29,163	48,636	8,135	Aurangabad
13,196	3,223	9,247	6,431	10,337	427	Jalna
51,678	6,243	16,742	13,078	26,475	2,900	Parbhani
19,863	8,031	10,648	1,685	11	562	Hingoli
78,225	21,907	29,249	15,423	51,798	2,759	Beed
27,955	4,622	14,721	11,450	20,569	1,563	Nanded
61,674	12,804	26,097	20,798	40,631	5,973	Osmanabad
25,518	4,374	11,510	9,442	15,837	2,017	Latur
1,38,810	26,737	3,58,593	3,32,588	83,190	4,580	Buldhana
1,43,498	25,076	10,17,031	10,07,895	93,839	5,851	Akola
18,861	3,264	1,12,838	1,11,266	2,228	893	Washim
57,311	8,494	15,622	20,161	32,127	3,076	Amravati
53,549	9,711	20,215	15,289	31,271	2,445	Yavatmal
27,489	4,851	14,252	13,496	15,583	1,238	Wardha
1,77,751	8,330	24,692	38,297	97,861	1,695	Nagpur
35,533	9,188	18,903	7,405	17,715	2,199	Bhandara
8,599	1,469	21,145	10,558	1,859	567	Gondiya
26,661	3,628	11,095	8,785	11,311	854	Chandrapur
3,922	428	2,448	1,762	2,741	298	Gadchiroli
74,24,543	17,33,031	53,09,115	54,23,262	35,81,712	3,39,000	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

RC 4145–51a

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.5

महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषी ग्रामीण विकास बँकेची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Maharashtra State Co-operative Agriculture and Rural Development Bank

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखात) Membership (lakhs)	भरणा केलेले भाग भांडवल Paid up Share Capital: शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others	स्वनिधी Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	27	1.27	-	30.00	35.00	472.00	204.00	N.A.	N. .A.
1970-71	26	6.10	-	1,576.00	1,876.00	13,316.00	1,786.00	N.A.	N. .A.
1980-81	26	N.A.	603.00	2,665.07	7,660.63	32,650.53	5,417.02	3,920.05	3,906.00
1990-91	29	10.21	493.00	4,943.00	14,109.00	83,710.00	12,438.00	5,763.00	2,165.21
1995-96	1	11.57	493.00	8,123.48	29,980.00	1,28,042.00	14,689.00	6,381.00	1,675.00
1997-98	337	11.93	493.00	9,494.93	44,442.98	1,45,447.04	10,054.24	10,018.43	2,890.90
1998-99	337	11.90	493.00	9,370.19	54,743.88	1,45,020.74	3,961.79	18.72	448.30
1999-00	337	11.84	493.00	8,912.49	64,803.45	1,42,317.86	609.16	6,451.19	46.61
2000-01	337	11.80	493.00	8,500.32	71,160.47	1,36,367.53	948.26	10,293.41	14.59
2001-02	28	9.50	493.00	11955.49	83421.93	2,48,630.22	4.14	-	0.25

ट्रॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks showing profit	नफ्याची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank showing loss	तोट्याची रक्कम Amount of loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
NA	NA	NA	NA	26.00	18	2.00	9	1.00
NA	NA	NA	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2,942.25	5,232.68	2	64.73	--	--
3013.77	2,833.71	4.54	7,369.00	7,174.00	1	890.00	--	--
5923.00	2,650.00	4,438.00	17,627.00	21,368.00	--	--	1	3,923.00
3933.84	1,748.54	1.53	21,008.15	29,329.70	--	--	1	10,227.68
1183.55	914.89	--	8,514.37	19,602.19	--	--	1	11,162.66
26.39	319.59	--	8,461.78	21,592.40	--	--	1	(-)11,653.38
455.67	15.86	--	21,228.21	42,753.54	--	--	1	59,629.72
3.98	0.11	--	18,581.80	58,555.62	3	800.35	25	11962.07

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

टिप्पणी :- ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावर नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही.

*Note.-This bank is having an Unitory structure and hence Brach and Districtwise profit and Loss is not worked out after 1970-71.

आधार :-महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई

Source.-The Maharashtra State Co-operative Agriculture and Rural Development Bank Ltd., Mumbai

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.6

मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (No.000)	भरणा केलेले भाग भांडवल Paid up Share Capital		स्वनिधी Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	येणे कर्ज Borrowings outstanding
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	35	NA	57	199	454	820	6,093	2,647	2,465
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323	8,055
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814	9,355
1990-91	1	43	26	--	2,816	28,922	3,10,125	2,09,362	61,636
1995-96	30	3,603	97	858	32,796	84,063	10,34,666	7,19,145	1,59,191
1996-97	30	3,594	99	853	35,988	1,26,647	11,77884	8,71,727	1,24,914
1997-98	30	3,775	103	664	37,312	1,46,543	14,02,343	8,92,424	2,03,430
1998-99	30	3,650	103	785	46,000	1,79,543	16,97,059	12,79,459	2,38,119
1999-00	30	3,657	105	787	50,557	2,07,961	20,86,259	15,23,163	3,29,967
2000-01	30	3,685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285	2,44,574
2001-02	30	3,796	119	672	77,960	3,16,017	27,49,865	19,57,347	2,99,197

वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year	वर्षअखेरचे येणे कर्जे Loans outstanding at the end of the year	येणे रक्कमेच्या थकबाकीची टक्केवारी Overdues as average outstanding	नफा झालेल्या बँका Banks showing Profit		तोटा झालेल्या बँका Banks showing loss	
			संख्या No.	नफा Profit	संख्या No.	तोटा Loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
37,072	7,210	71.14	25	140	--	--
1,83,104	47,994	15.91	26	376	--	--
2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	--	--
10,65,871	6,20,332	22.14	27	5,962	3	709.34
11,13,675	6,18,886	1,45,933.00	13	3,957	17	20,816.99
11,53,770	6,69,138	22.80	19	5,412	11	6,666.00
14,20,402	8,35,451	20.30	22	13,733	8	10,607.00
17,72,421	11,04,149	18.10	22	9,701	8	10,100.00
20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
15,82,091	15,57,563	21.90	21	16,042	9	45,210.00

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.7

राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Apex State Marketing Federation

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Quantity of production produced (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions produced	धंदयाची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालांची किंमत Value of Agriculture produce market	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत Fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपभोग्य वस्तुंची किंमत Value & consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	NA	622	1,223	1,223	NA	NIL	NIL	NIL
1970-71	800	122	33	254	1,741	NA	4,143	5,064	3,845	645	35	487	24
1980-81	1,200	707	64	1,618	9,553	NA	25,227	39,720	2,679	NIL	8,906	NIL	112
1990-91	3,691	1,446	51	3,626	13,565	NA	22,388	27,709	4,515	NIL	17,101	5,110	1
1995-96	5,280	861	50	4,296	24,403	NA	NIL	37,292	481	NIL	32,209	4,231	105
1996-97	5,600	861	52	4,376	15,489	NA	36,480	36,991	414	NIL	32,211	3,890	30
1997-98	58	1,235	1,292	4,884	17,775	NA	NA	72,117	729	NIL	33,466	3,606	32
1998-99	861	1,235	1,289	5,138	3,777	NA	NA	39,500	759	NIL	34,537	3,733	93
1999-00	875	1,235	1,293	4,483	3,532	NA	NA	46,700	6,644	NIL	36,216	3,374	64
2000-01	900	1,296	1,235	4,635	3,476	NA	NA	44,998	11,714	NIL	28,371	2,149	35
2001-02	900	1,296	1,235	4,781	3,905	NA	NA	33,653	5,334	Nil	24,137	1,429	19

टीप - N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-opration and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Central Cousumers Stores

(रुपये लाखांत / Rs. In lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वनिधी Owned funds (4)	भरणा केलेले भाग भांडवल Paid up Share Capital: शासकीय Held by Govt. (5)	इतर Held by others (6)	खेळते भांडवल Working capital (7)	विक्रीची किंमत Value of sales (8)	नफा झालेली भांडारे: (संख्या) Stores showing Profits (No.) (9)	नफा Profit (10)	तोटा झालेली भांडारे: (संख्या) Stores showing loss (No.) (11)	तोटा Loss (12)
1960-61	1	0.2	3	-	3	7	187	--	--	1	--
1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
1995-96	131	392	1,820	261	785	6,618	36,683	99	836	32	41
1996-97	134	368	1,824	297	636	7,798	35,676	94	880	26	77
1997-98	132	363	1,854	287	667	7,588	36,868	82	868	46	84
1998-99	144	365	1,988	320	720	8,023	41,087	90	940	40	69
1999-00	145	376	2,467	470	105	11,562	46,645	100	1,091	45	136
2000-01	145	386	2,739	483	113	13,354	44,855	100	1,127	35	102
2001-02	144	386	2,886	1 454	114	14,172	55,176	108	,134	36	89

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Labour Contract Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वनिधी Owned funds (4)	खेळते भांडवल Working .capital (5)	केलेल्या कामाची किंमत Value of work dome (6)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing Profits (No.) (7)	नफा Profit (8)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.) (9)	तोटा Loss (10)
1960-61	371	17	8	45	NA	121	2	140	1
1970-71	1,115	52	67	140	412	439	NA	NA	NA
1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
1995-96	6,532	408	1,720	11,784	40,380	3,872	1,046	2,350	158
1996-97	6,646	412	1,199	10,163	32,184	3,988	622	2,387	253
1997-98	6,687	436	882	10,226	37,727	3,910	569	2,682	263
1998-99	7,099	465	1,248	11,757	39,366	4,138	670	2,749	980
1999-00	7,391	468	1,243	11,683	45,495	4,457	721	2,755	174
2000-01	8,127	482	1,272	11,998	54,831	5,131	973	2,836	295
2001-02	9,387	554	1,553	12,393	54,066	5,832	1,062	3,371	225

टीप - N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था संख्या Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	वर्ष अखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) House Consturcted at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,495	77	538	2,504	32	696	6	442	4
1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
1995-96	44,150	1,614	11,098	3,91,507	8,94,122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1996-97	44,404	1,709	12,169	4,00,047	9,61,122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1997-98	46,386	1,747	12,084	4,11,755	N.A.	N.A.	39,432	N.A.	N.A.
1998-99	48,560	1,797	15,404	4,35,001	2,75,090	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1999-00	50,248	1,822	17,871	4,73,269	2,99,999	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2000-01	52,330	1,857	18,596	4,94,808	3,26,537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2001-02	54,772	1,939	20,064	5,11,975	3,40,033	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप :- N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार/Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वनिधी भांडवल Owned funds (4)	खेळते भांडवल Working capital (5)	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पन्न Income from Milk and Milk Product (6)	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk Sold (7)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.) (8)	नफा Profit (9)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (10)	तोटा Loss (11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	-
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
1995-96	20,899	1,533	20,898	51,162	1,46,205	1,74,464	9,465	1,601	10,573	2,244
1996-97	20,147	1,623	23,400	41,914	3,03,356	2,76,654	9,085	1,290	11,062	442
1997-98	21,129	1,818	21,716	41,123	1,23,005	1,29,579	9,873	1,132	11,256	4,883
1998-99	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1999-00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2000-01	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टिप- N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी
Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State (2001-02)

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Member-ship (3)	भाग भांडवल Share Capital ('000) (4)	स्वनिधी Owned Capital (5)	खेळते भांडवल Working Capital (6)	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (7)	वर्ष अखेरीस थकबाकी शिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year (8)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.) (9)	नफा Profit (10)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (11)	तोटा Loss (12)
1985-86	500	88	150	204	871	N.A.	303	179	17	224	85
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	--	3,767	427	210	430	44
1995-96	1,054	92	216	340	4,219	64	283	301	44	405	290
1996-97	841	36	144	223	1,929	2	43	445	44	396	71
1997-98	866	26,512	144	223	1,943	3	46	427	50	439	76
1998-99	1,102	134	1,209	1,411	1,944	9	450	553	115	549	87
1999-00	1,056	130	169	250	1,522	4	48	438	52	468	81
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2001-02	888	120	220	30[illegible]	1,561	7	56	386	63	353	82

टिप - N. A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष Year (३० जून रोजी) (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000.)	भाग भांडवल Share capital	स्वीय भांडवल Owned capital	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1960-61	1,968	72	83	107	287	NA	329	385	541	10	791	10
1970-71	1,729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
1980-81	1,827	225	718	1,096	2,884	111	1,456	2,069	821	65	463	59
1990-91	4,911	292	1,496	85	7,648	211	722	745	1,980	223	1,794	216
1995-96	7,575	516	2,526	3,145	10,428	245	2,662	627	2,014	281	4,701	169
1996-97	5,789	555	1,868	2,564	9,512	255	3,060	1,557	2,495	250	3,298	190
1997-98	5,930	660	1,992	2,729	10,997	317	4,443	1,584	2,631	269	3,296	235
1998-99	6,182	661	2,344	3,289	11,920	316	4,558	1,714	2,682	364	3,500	250
1999-00	6,218	670	2,362	3,310	11,434	288	3,516	1,038	2,924	267	2,693	220
2000-01	5,790	621	2,578	3,814	12,073	344	3,446	969	2,459	267	2,784	253
2001-02	6,025	669	2,668	3,982	12,577	377	3,646	1,077	2,689	309	2,668	268

टिप :- N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.–सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-opration and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.14

17. सहकार /

तक्ता क्रमांक /

कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /

(2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बँकांची संख्या No. of Banks	सदस्य संख्या / Membership (Nos) संस्थेतील Societies	व्यक्तीगत Individuals	नाममात्र Nominal	स्वनिधी Owned funds	एकूण ठेवी Total deposits	कर्जे Borrowings
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	4	15445	1178822		29861663	125169881	23946065
2	मुंबईउपनगर							
3	ठाणे	1	3685	158		1988245	8848055	36030
4	रायगड	1	1501	668		672974	3889855	611816
5	रत्नागिरी	1	1296	193		292334	3244510	57129
6	सिंधुदुर्ग	1	681	94		344451	847725	13578
7	नाशिक	1	6123	1801		1488581	9873596	2522806
8	धुळे	1	3646	1		2008262	5767905	674079
9	नंदुरबार							
10	जळगाव	1	4202	2625		3057550	9174395	1300380
11	अहमदनगर	1	5275	1574		1721125	13902880	110855
12	पुणे	1	8166	2934		2268825	20096944	20096945
13	सातारा	1	2773	213		1130720	10478545	10478546
14	सांगली	1	3402	364		1307232	8435112	2599333
15	सोलापूर	2	5187	3025		1427956	11157543	2169861
16	कोल्हापूर	1	5213	718		1252725	13365975	2483995
17	औरंगाबाद	1	1543	60		1731624	4132157	2936410
18	जालना	1	1388	1		390621	760225	840430
19	परभणी	1	2379	1		1537372	3276775	1277645
20	हिंगोली							
21	बीड	1	2229	149		802500	2805955	2485550
22	नांदेड	1	2374	114		1717005	4596300	1891120
23	उस्मानाबाद	1	2058	1		300648	2161427	2133170
24	लातूर	1	1509	0		680175	3765615	1369900
25	बुलढाणा	1	1312	1348		472636	5255215	4255215
26	अकोला	1	1107	0		743596	4069710	233590
27	वाशिम							
28	अमरावती	1	1539	1383		564115	2449910	129165
29	यवतमाळ	1	1245	422		838970	3386065	74500
30	वर्धा	1	690	92		323640	2498085	19695
31	नागपूर	1	2444	140		914570	4641895	95740
32	भंडारा	1	1722	103		405925	2768265	66445
33	गोदिंया							
34	चंद्रपूर	1	1288	440		250496	3369455	64890
35	गडचिरोली	1	517	32		171154	1039050	2825
	महाराष्ट्र राज्य	**34**	**91939**	**1197476**	-	**60667690**	**295229025**	**84977708**

CO-OPERATION

TABLE No. 17.14

Opetations of Agricultural and Non-Agricultural Credit Apex Central Institutions

-02)

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते भांडवल Working capital	एकूण गुंतवणूक Total investment	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसूली Loan recovery	येणे कर्जे Loans outstanding: संस्था Societies	येणे कर्जे Loans outstanding: व्यक्तीगत Individuals	थकबाकी Overdues: कर्जे Loans	थकबाकी Overdues: नुतनीकरण न केलेल्या पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	District
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
180853640	54058713	92097744	24494959	93538876	710157	6636199	3494522	Mumbai, Mumbai Suburban
11262855	8395407	3186726	945636	1164683	856918	278978	2299	Thane
5307445	988389	1176741	1215557	1101439	2841776	255256	69873	Raigad
3851580	1035633	1705906	1585429	840355	1571860	497618	73341	Ratnagiri
3254515	974456	2190811	922445	1466970	405570	101965	38235	Sindhudurg
14422433	3287996	10230405	783216	8786788	531062	1202993	208138	Nashik
6822861	1001830	1419048	581669	2692578	112942	1335425	215235	Dhule
13799280	2733508	10460430	1090565	7302257	699239	1614941	294432	Nandurbar, Jalgaon
18628650	49715	11057753	1708754	12530202	550618	1429062	150618	Ahmednagar
24594698	8261556	10640745	320401	13695285	785100	680695	506037	Pune
12867321	434800	19022680	957626	6245570	505709	130879	17240	Satara
12782837	164184	19828840	2056573	9087667	602028	542064	257865	Sangli
15179192	2901632	16607393	3262733	1353628	346461	1696922	68987	Solapur
1808405	155675	27740425	2989814	13328840	102725	316275	549596	Kolhapur
94708950	1437378	1987754	6566304	5754171	460490	888857	305233	Aurangabad
1270140	183572	1100611	351254	1294360	43953	843179	69218	Jalna
6417665	803366	2461219	724713	3814127	97554	1936880	286329	Parbhani
								Hingoli
4634935	731923	1888964	1045833	395457	84005	13774	1506	Beed
8784470	1188390	3946125	1467970	1524330	161635	2348095	588740	Nanded
6298737	803924	4410976	1339917	4486663	263422	553350	64437	Osmanabad
6524055	1098555	2867050	635325	4554681	125992	542763	1122641	Latur
5796225	874018	3374239	538670	3048894	431302	1022737	147883	Buldhana
5250300	1313864	2794295	3037107	2611256	472159	959703	22105	Akola, Washim
4175010	1028735	16175	1391	2232793	144900	265696	122826	Amravati
4263505	849900	2020565	313453	2788495	178880	1516730	31390	Yavatmal
3373375	260235	520436	591664	1484508	131954	939072	9119	Wardha
8106900	3958445	6103683	1530346	1969240	1268749	1224840	40374	Nagpur
3691755	13355	5419818	409241	1215646	346232	820635	4540	Bhandara, Gondiya
3929465	8676	820624	373929	1475960	224154	560570	35399	Chandrapur
1360030	502720	0	132342	266275	365350	201485	2125	Gadchiroli
494021229	99500550	267098181	61974836	212051994	15422896	31357638	8800283	Maharashtra State

17. सहकार /

तक्ता क्रमांक /

सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /

(2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	25	9	129	80	99	0	0	0
4	रायगड	37	13	160	136	567	0	0	0
5	रत्नागिरी	17	9	259	134	387	1	0	7
6	सिंधुदुर्ग	41	14	499	124	924	0	0	24
7	नाशिक	86	71	1,008	910	2,780	0	0	318
8	धुळे	72	48	168	97	1,166	0	133	0
9	नंदुरबार	37	26	222	34	515	0	5	14
10	जळगाव	157	118	1,583	698	5,411	1,679	1,284	468
11	अहमदनगर	51	35	793	464	1,788	17	17	269
12	पुणे	76	34	874	1,975	4,624	0	0	0
13	सातारा	27	29	636	205	2,662	0	0	13
14	सांगली	44	29	3,169	372	2,062	0	0	126
15	सोलापूर	42	20	225	73	249	0	105	15
16	कोल्हापूर	83	76	2,074	2,191	6,022	0	16	332
17	औरंगाबाद	21	25	224	372	853	14	25	2,758
18	जालना	13	17	44	162	206	0	0	63
19	परभणी	12	11	74	413	462	0	741	4
20	हिंगोली	5	5	28	93	352	0	0	465
21	बीड	67	4	20	26	158	0	0	9
22	नांदेड	30	27	261	338	766	0	156	37
23	उस्मानाबाद	34	8	62	151	448	0	0	0
24	लातूर	14	5	119	10	253	0	0	0
25	बुलढाणा	37	40	321	203	701	0	944	89
26	अकोला	14	28	2,189	50	732	17	2,334	78
27	वाशिम	6	18	186	19	309	0	0	29
28	अमरावती	17	40	466	44	873	77	261	41
29	यवतमाळ	14	47	410	164	784	12	2,569	0
30	वर्धा	14	13	340	165	675	0	305	29
31	नागपूर	14	23	271	219	723	0	200	45
32	भंडारा	7	19	134	88	237	0	0	28
33	गोदिंया	6	9	739	17	324	0	2	4
34	चंद्रपूर	13	3	253	125	413	0	1,466	11
35	गडचिरोली	5	6	36	9	42	0	0	1
	महाराष्ट्र राज्य	**1,140**	**879**	**17,976**	**10,161**	**38,567**	**1,817**	**10,563**	**5,277**

CO-OPERATION

TABLE No. 17.15

Opetations of Co-operative Marketing Societies

-02)

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Pofit of the year: नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	वर्षातील नफा Pofit of the year: नफा Profit (17)	वर्षातील तोटा Loss for the year: तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	वर्षातील तोटा Loss for the year: तोटा Loss (19)	District (2)
0	--	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai / Mumbai Suburban
65	--	270	46	42	15	251	9	5	Thane
224	--	1,672	870	29	21	4	15	9	Raigad
31	--	1,653	2,134	146	14	10	2	2	Ratnagiri
233	--	835	3,579	184	18	23	17	2	Sindhudurg
999	--	3,319	4,216	337	30	63	55	87	Nashik
201	--	7,428	7,430	49	18	10	54	39	Dhule
177	--	1,793	1,796	144	11	4	26	1	Nandurbar
1,155	--	13,010	9,851	664	68	89	89	37	Jalgaon
636	--	5,859	5,001	394	20	21	30	37	Ahmednagar
281	--	11,444	15,201	430	36	34	30	16	Pune
413	--	4,508	6,459	484	12	20	12	17	Satara
686	--	5,620	6,418	289	17	92	24	287	Sangli
115	--	1,732	1,585	114	28	18	14	5	Solapur
1,242	--	22,462	38,351	1,873	54	185	29	11	Kolhapur
79	--	705	12	41	6	7	13	21	Aurangabad
68	--	193	0	4	9	0	12	38	Jalna
10	--	581	0	26	8	7	3	157	Parbhani
159	--	38	50	1	2	0	3	50	Hingoli
10	--	226	263	14	26	5	26	2	Beed
153	--	505	592	195	3	14	25	50	Nanded
329	--	1,852	2,860	19	3	3	29	11	Osmanabad
84	--	1,831	509	39	8	7	6	1	Latur
244	--	5,699	1,428	42	16	14	15	24	Buldhana
264	--	9,004	3,194	68	8	53	3	9	Akola
99	--	3,084	1,221	35	6	14	0	0	Washim
199	--	4,791	7,928	198	12	27	5	18	Amravati
145	--	10,299	3,121	162	12	36	2	9	Yavatmal
217	--	3,113	1,853	21	6	12	7	25	Wardha
117	--	2,657	5,035	123	11	19	3	9	Nagpur
40	--	1,370	964	44	6	10	1	1	Bhandara
53	--	1,043	1,579	53	4	3	2	3	Gondiya
39	--	3,116	739	54	9	5	3	2	Chandrapur
21	--	627	156	23	3	1	2	2	Gadchiroli
8,788	--	1,32,339	1,34,441	6,341	511	1,061	566	987	Maharashtra State

17. सहकार /

तक्ता क्रमांक /

सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /

(2001-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	477	51	954	771	3,098	109	0	444
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	842	131	10,992	9,678	25,163	198	10	598
4	रायगड	471	111	16,581	14,728	34,084	85	19	343
5	रत्नागिरी	499	62	5,684	4,779	13,328	85	5	266
6	सिंधुदुर्ग	224	36	3,929	3,341	8,284	60	4	152
7	नाशिक	1,828	221	17,870	14,997	44,228	303	15	913
8	धुळे	999	135	11,905	9,458	25,376	358	7	749
9	नंदुरबार	510	57	4,180	3,297	10,792	96	3	225
10	जळगाव	1,427	177	15,788	12,406	36,290	373	11	820
11	अहमदनगर	3,668	349	23,909	19,079	70,509	245	20	851
12	पुणे	3,322	310	17,309	13,246	53,117	346	12	1,026
13	सातारा	1,575	228	26,307	21,868	58,249	338	24	796
14	सांगली	1,334	300	43,190	35,628	83,596	798	36	1,562
15	सोलापूर	4,067	463	35719	28,211	86,516	1,008	20	2,376
16	कोल्हापूर	4,178	748	96,380	79,832	1,96,945	1,671	80	3,547
17	औरंगाबाद	1,573	285	36,679	31,798	76,028	347	38	954
18	जालना	528	126	19,700	16,934	39,501	174	20	406
19	परभणी	485	173	30,876	26,863	59,955	221	33	531
20	हिंगोली	179	78	14,134	12,117	26,583	150	14	305
21	बीड	1,812	323	43,903	37,708	92787	369	45	996
22	नांदेड	1,175	214	28,836	24,796	60,900	262	29	721
23	उस्मानाबाद	1,426	154	11,717	9,183	29,574	265	8	595
24	लातूर	1,403	226	26,799	22,800	56,742	326	26	806
25	बुलढाणा	456	126	19,334	16,152	36,179	340	17	656
26	अकोला	375	101	15,284	12,915	29,132	232	14	460
27	वाशिम	199	61	9,900	8,485	18,938	123	10	261
28	अमरावती	533	121	17,630	15,042	35,286	213	17	473
29	यवतमाळ	805	157	20,,895	17,748	42,862	269	20	583
30	वर्धा	515	150	24271	20,669	48,096	261	24	538
31	नागपूर	1,062	172	17,547	15,769	38,264	359	13	1,160
32	भंडारा	488	81	10,224	9,035	22,873	56	11	225
33	गोदिंया	372	62	7,268	6,323	15,983	81	7	216
34	चंद्रपूर	457	90	11,875	10,430	25,299	97	13	296
35	गडचिरोली	257	39	3,505	3,092	9,009	34	4	112
	महाराष्ट्र राज्य	39,521	6,118	7,01,074	5,89,178	15,13,566	10,252	629	24,962

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार.–सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE No. 17.16

Operation of Co-operative productive enterprises

-02)

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोट्याची रक्कम Amount of Loss (19)	District (2)
368	807	659	670	85	222	64	208	48	Mumbai / Mumbai Suburban
378	3,591	13,920	10,706	492	397	155	363	659	Thane
113	1,339	18,046	12,799	527	224	143	202	597	Raigad
131	411	12,696	8,016	217	245	89	201	326	Ratnagiri
77	365	5,868	3,967	176	107	44	93	245	Sindhudurg
613	2,815	45,532	28,926	782	895	310	723	1,292	Nashik
558	1,262	24,182	16,310	801	485	171	397	1,370	Dhule
122	718	13,236	8,073	216	250	81	201	385	Nandurbar
517	1,269	40,011	24,859	888	699	250	557	1,529	Jalgaon
232	1,024	1,07,659	61,400	738	1,821	550	1,397	1,466	Ahmednagar
457	1,263	85,614	48,783	699	1,637	469	1,285	1,370	Pune
421	1,519	54,356	34,225	1,148	774	321	610	1,820	Satara
1,176	2,923	55,385	39,713	2,390	649	392	522	3,834	Sangli
1,912	3,680	1,06,341	68,194	2,208	2,020	670	1,563	4,215	Solapur
2,733	6,779	1,53,672	1,05,044	5,086	2,053	1,014	1,606	8,321	Kolhapur
429	1,994	51,187	33,954	1,436	748	348	643	1,838	Aurangabad
185	906	25,112	17,072	796	254	162	211	1,099	Jalna
244	1,393	31,337	22,300	1,207	226	214	199	1,569	Parbhani
180	715	12,880	9,588	635	82	94	75	878	Hingoli
420	2,065	69,929	45,494	1,665	882	435	716	2,327	Beed
359	1,909	44,115	29,242	1,114	572	290	467	1,575	Nanded
313	763	39,054	23,471	613	702	220	554	1,108	Osmanabad
388	1,507	43,974	28,510	1,141	674	285	565	1,595	Latur
421	1,294	19,254	14,620	1,031	216	153	192	1,554	Buldhana
298	1,122	15,817	11,688	774	175	119	155	1,128	Akola
146	626	9,726	7,334	449	95	75	84	641	Washim
256	1,412	21,663	15,276	783	256	154	218	1,130	Amravati
271	1,881	28,988	19,888	934	387	198	329	1,357	Yavatmal
299	2,165	28,117	19,941	1,073	246	194	207	1,558	Wardha
1,268	3,873	23,981	21,121	918	544	248	413	1,725	Nagpur
37	1,233	16,410	11,074	301	240	114	201	398	Bhandara
46	1,182	10,845	7,652	265	182	83	158	377	Gondiya
86	1,579	15,271	10,870	411	222	119	195	543	Chandrapur
7	1,584	6,245	4,467	104	125	55	111	153	Gadchiroli
15,461	58,968	12,51,082	8,25,247	32,103	19,306	8,283	15,621	50,031	Maharashtra State

Source.–Commissioner of Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार /

तक्ता क्रमांक /

इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /

(2001-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई }	18,476	992	8,827	41,332	1,64,194	6,479	0	82,900
2	मुंबईउपनगर }								
3	ठाणे	14,980	670	6,185	33,345	1,30,296	5,330	0	68,280
4	रायगड	3,495	193	1,619	7,640	28,980	1,150	0	14,582
5	रत्नागिरी	446	57	335	895	3,315	107	0	1,317
6	सिंधुदुर्ग	230	37	208	448	1,405	37	0	412
7	नाशिक	5,834	341	2,924	12,247	44,811	1,695	0	21,140
8	धुळे	1,076	81	827	2,607	8,375	272	0	3,189
9	नंदुरबार	433	44	495	1,245	3,275	81	0	809
10	जळगाव	1,441	135	1,387	3,872	11,395	335	0	3,738
11	अहमदनगर	2,559	262	2,828	7,048	18,930	462	0	4,594
12	पुणे	10,735	673	7,184	27,546	95,305	3,497	0	43,106
13	सातारा	1,619	190	1,884	4,599	14,083	367	0	4,034
14	सांगली	1,101	145	1,267	2,779	8,967	210	0	2,285
15	सोलापूर	2,517	329	2,249	5,082	16,039	403	0	4,387
16	कोल्हापूर	1,929	293	2.731	6,113	17,465	415	0	4,320
17	औरंगाबाद	2,189	165	1,184	4,279	15,626	563	0	6,955
18	जालना	923	88	803	2,118	6,178	170	0	1,828
19	परभणी	709	64	608	1,771	5,580	172	0	1,983
20	हिंगोली	232	25	213	549	1,707	48	0	533
21	बीड	1,435	165	1,451	3,515	10,539	269	0	2,879
22	नांदेड	1,228	96	721	2,611	9,010	320	0	3,893
23	उस्मानाबाद	859	72	492	1,392	4,760	142	0	1,633
24	लातूर	1,122	108	726	1,973	6,880	203	0	2,370
25	बुलढाणा	454	53	492	1,258	3,876	107	0	1,201
26	अकोला	515	47	441	1,325	4,223	135	0	1,584
27	वाशिम	183	15	113	377	1,,254	43	0	510
28	अमरावती	816	76	566	1,893	6,546	232	0	2,839
29	यवतमाळ	557	54	441	1,356	4,741	157	0	1,909
30	वर्धा	351	47	314	790	2,605	77	0	904
31	नागपूर	1,477	173	1,176	3,372	11,457	380	0	4,598
32	भंडारा	265	28	179	487	1,572	48	0	551
33	गोदिंया	231	28	267	642	1,677	40	0	386
34	चंद्रपूर	315	34	296	820	2,434	73	0	819
35	गडचिरोली	133	14	160	409	1,071	27	0	276
	महाराष्ट्र राज्य	80,865	5,794	51,593	1,87,735	6,68,571	24,046	0	2,96,744

आधार.–सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE No. 17.17

Operations of Other Co-operative Societies

02)

(रक्कम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री केलेल्या किंवा विकलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Pofit of the year: नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	वर्षातील नफा Pofit of the year: नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	वर्षातील तोटा Loss for the year: तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	वर्षातील तोटा Loss for the year: तोट्याची रक्कम Amount of Loss (19)	District (2)
220	30,985	19,769	23,993	1,728	1,029	442	679	583	Mumbai Mumbai Suburban
140	24,447	6,426	10,613	630	687	225	469	313	Thane
71	5,803	1,698	3,559	142	315	77	219	156	Raigad
19	818	1,667	2,006	151	103	42	65	44	Ratnagiri
20	438	644	958	47	83	21	56	44	Sindhudurg
188	9,865	3,312	9,988	318	919	216	642	414	Nashik
95	2,128	1,068	2,619	119	238	63	199	200	Dhule
76	1,026	203	1,067	23	147	30	134	158	Nandurbar
187	3,133	1,223	3,254	123	372	86	333	387	Jalgaon
423	5,969	2,716	8,402	321	905	215	799	880	Ahmednagar
680	20,497	6,239	10,965	645	1,088	297	1,059	1,404	Pune
224	3,907	6,551	8,671	717	442	201	396	473	Satara
129	2,612	6,769	8,757	738	365	191	288	280	Sangli
226	5,046	8,364	13,935	808	974	300	679	498	Solapur
352	5,103	7,946	9,494	794	581	231	543	733	Kolhapur
74	3,710	2,710	5,862	247	469	122	307	168	Aurangabad
105	1,884	941	3,042	94	315	71	248	222	Jalna
71	1,463	1,102	2,102	118	169	50	143	150	Parbhani
24	485	579	980	60	69	22	55	52	Hingoli
175	3,159	4,171	7,062	445	487	161	389	373	Beed
65	2,142	805	2,440	80	249	55	182	140	Nanded
40	1,454	1,546	4,066	163	315	84	206	95	Osmanabad
56	1,993	3,024	5,838	318	385	122	253	131	Latur
59	1,039	1,489	1,949	161	107	46	98	123	Buldhana
51	1,055	715	1,192	72	100	30	90	106	Akola
11	320	90	388	8	43	9	32	24	Washim
49	1,508	938	1,409	70	133	33	102	104	Amravati
38	1,100	1,580	1,922	165	87	43	72	80	Yavatmal
29	700	1,054	1,388	93	93	31	68	63	Wardha
102	2,836	2,848	3,754	208	323	84	231	218	Nagpur
18	461	328	860	25	85	19	58	39	Bhandara
40	540	192	643	18	82	17	73	84	Gondiya
39	658	282	613	24	74	16	66	80	Chandrapur
25	317	45	212	6	35	7	37	52	Gadchiroli
4,121	**1,48,601**	**99,034**	**1,64,003**	**9,679**	**11,868**	**3,659**	**9,270**	**8,871**	**Maharashtra State**

Source.–Commissioner of Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

RC 4145–53a

१८. खाणकाम :

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाण व दगड खाणकाम /MINNING AND QUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्याचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its value and total mines

(2001-02)

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजारात/Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	खनिज (2)	खाणींची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रत्नागिरी Ratnagiri (4)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (5)	कोल्हापूर Kolhapur (6)	अमरावती Amravati (7)	यवतमाळ Yavatmal (8)	नागपूर Nagpur (9)	भंडारा Bhandara (10)	गोंदिया Gondia (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	गडचिरोली Gadchiroli (13)	एकूण Total (3)	No. of Mines Production value (2)	Minerals
1	बॉक्साईट	खाणी	--	--	5	--	--	--	--	--	--	--	5	Mines	Bauxite
		उत्पादन	--	--	1113742	--	--	--	--	--	--	--	1113742	Production	
		मूल्य	--	--	201446	--	--	--	--	--	--	--	201446	Value	
2	कैओलिन	खाणी	--	--	--	--	--	2	--	--	--	--	2	Mines	Kaolin
	(नैसर्गिक)	उत्पादन	--	--	--	--	--	420	--	--	--	--	420	Production	(Natural)
		मूल्य	--	--	--	--	--	43	--	--	--	--	43	Value	
3	कोळसा @	खाणी	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	50	Mines	Coal @
		उत्पादन	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	30830	Production	
		मूल्य	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	22854400	Value	
4	डोलोमाईट	खाणी	--	--	--	--	1	8	--	--	--	--	9	Mines	Dolomite
		उत्पादन	--	--	--	--	18065	47444	--	--	--	--	65509	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	1476	14844	--	--	--	--	16320	Value	
5	कच्चे लोखंड @	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	1	2	1	4	Mines	Iron Ore @
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	4	29	0	33	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	542	4033	47	4622	Value	
6	कायनाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	3	--	--	--	--	Mines	Kyanite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	309	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	195	--	--	--	--	Value	
7	चुनखडी @	खाणी	--	--	--	--	17	--	--	--	10	--	27	Mines	Lime Stone @
		उत्पादन	--	--	--	--	949	--	--	--	5352	--	6301	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	1372296	--	--	--	445596	--	1817892	Value	
8	कच्चे मँगनीज	खाणी	--	--	--	--	--	8	2	--	--	--	10	Mines	Manganes
		उत्पादन	--	--	--	--	--	133	261407	--	--	--	261540	Production	Ore
		मूल्य	--	--	--	--	--	178959	497704	--	--	--	676663	Value	
9	गेरू	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Ochare
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	
10	कोरंडम #	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Corundum #
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	300	--	--	--	300	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	1	Value	

11	फायर क्ले	खाणी	--	--	--	1	--	--	--	--	--	--	1	Mines	Fire Clay
		उत्पादन	--	--	--	7408	--	--	--	--	--	--	7408	Production	
		मूल्य	--	--	--	556	--	--	--	--	--	--	556	Value	
12	सिलिमानाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	2	--	--	--	2	Mines	Sillimanite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	432	--	--	--	432	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	321	--	--	--	321	Value	
13	पायरोफिलाईट	खाणी	--	--	--	--	--	--	0	--	--	--	0	Mines	Pyrophylite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	2868	--	--	--	2868	Production	
		मूल्य	--	--	--	-	--	--	456	--	--	--	456	Value	
14	क्विम्झ	खाणी	--	--	--	--	--	1	2	--	--	--	3	Mines	Quartz
		उत्पादन	--	--	--	--	--	977	11372	--	--	--	12349	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	113	1284	--	--	--	1397	Value	
15	सिलिका सँड	खाणी	4	11	--	--	--	--	--	--	--	--	15	Mines	Silicasand
		उत्पादन	7473	142262	--	--	--	--	--	--	--	--	149735	Production	
		मूल्य	1513	20131	--	--	--	--	--	--	--	--	21644	Value	
16	सँड (इतर)	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	Mines	Sand (Others)
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	307330	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	10326	--	--	Value	
17	शेल	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	Mines	Shale
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	2808848	--	2808848	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	1357	--	1357	Value	
18	लॅटराईट	खाणी	--	--	1	--	--	--	--	--	--	--	1	Mines	Laterite
		उत्पादन	--	--	116912	--	--	--	--	--	--	--	116912	Production	
		मूल्य	--	--	17957	--	--	--	--	--	--	--	17957	Value	
19	क्रोमाईट	खाणी	--	1	--	--	--	--	1	--	--	--	2	Mines	Chromite
		उत्पादन	--	524	--	--	--	--	26	--	--	--	550	Production	
		मूल्य	--	734	--	--	--	--	58	--	--	--	792	Value	
20	फेल्सपार	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mines	Felspar
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Value	
21	फ्लुओराइट (श्रेणीकृत)	खाणी	--	--	--	--	--	--	--	--	1	--	1	Mines	Fluorite
		उत्पादन	--	--	--	--	--	--	--	--	3171	--	3171	Production	(Graded)
		मूल्य	--	--	--	--	--	--	--	--	6543	--	6543	Value	
22	क्ले (इतर)	खाणी	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	1	Mines	Clay (others)
		उत्पादन	--	--	--	--	--	712	--	--	--	--	/12	Production	
		मूल्य	--	--	--	--	--	71	--	--	--	--	71	Value	

* जिल्हावार माहिती उपलब्ध नाही. / Districtwise break-up is not available

आधार : इंडियन ब्युरो ऑफ माइन्स, भारत सरकार, नागपूर Source : Indian Bureau of Mines, Government of India, Nagpur

१९. वस्तुनिर्माण

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून कारखाने अधिनियम, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करुन पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यांतील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकीय माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या कारखाने अधिनियम, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात. यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकांच्या आधारावरील आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रांत विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून नमुना पाहणी क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्यांची दोन वर्षांच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखांन्या प्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत विद्युत, गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा, तसेच स्वच्छता, सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स ॲक्ट. १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुध्दा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडीत असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगाराची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्थ कच्च्या स्वरुपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो. मूल्यवृध्दी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करुन काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2 The data on working factories are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii), Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-censes sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes those engaged in storage and distribution of oil, technical training instituion not producing anything for sale or exchange.

19.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stoks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output the gross value of input, value added is not of depreciation.

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories (2001-02)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (m) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (m) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण (संख्या) Total (No.)	कामगारांची सरासरी (संख्या) Average number of workers employed	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	6,431	99	775	7,305	3,38,751	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,675	36	767	4,478	1,34,996	Thane
4	रायगड	716	3	251	970	44,108	Raigad
5	रत्नागिरी	204	1	103	308	11,279	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	71	7	77	155	2,851	Sindhudurg
7	नाशिक	1,101	4	273	1,378	78,612	Nashik
8	धुळे	246	--	161	407	15,093	Dhule
9	नंदुरबार						Nandurbar
10	जळगाव	558	14	278	850	22,808	Jalgaon
11	अहमदनगर	400	6	275	681	24,641	Ahmednagar
12	पुणे	3,042	44	465	3,551	181,721	Pune
13	सातारा	330	1	124	455	22,411	Satara
14	सांगली	395	2	290	687	20,754	Sangli
15	सोलापूर	466	7	4,310	4,783	35938	Solapur
16	कोल्हापूर	1,034	9	440	1,483	48,840	Kolhapur
17	औरंगाबाद	592	3	148	743	45,734	Aurangabad
18	जालना	177	--	29	206	9,728	Jalna
19	परभणी	150	--	93	243	10,306	Parbhani
20	हिंगोली						Hingoli
21	बीड	54	--	58	112	7,654	Beed
22	नांदेड	181	--	158	339	13,990	Nanded
23	उस्मानाबाद	23	--	24	47	3,798	Osmanabad
24	लातूर	80	--	101	181	4,310	Latur
25	बुलढाणा	211	--	102	313	7467	Buldhana
26	अकोला	306	6	117	429	10,447	Akola
27	वाशिम	80	--	54	134	2,094	Washim
28	अमरावती	189	1	173	363	7,690	Amravati
29	यवतमाळ	137	24	73	234	7,530	Yavatmal
30	वर्धा	129	--	55	184	10,085	Wardha
31	नागपूर	1,035	9	684	1,708	50,463	Nagpur
32	भंडारा	95	--	73	168	4,217	Bhandara
33	गोंदिया	67	--	105	172	1,697	Gondiya
34	चंद्रपूर	101	--	76	177	13,392	Chandrapur
35	गडचिरोली	16	--	8	24	887	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	22,292	276	10,720	33,268	11,94,292	Maharashtra State

आधार.- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई

Source.-Directorate of Industrial Safety and health, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.2

वस्तुनिर्माण उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार

. roduction and employment of Manufacturing Industries

(2001-02)

अनु.क्र. Sr No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये) Total Investment (Lakh Rs.)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये) Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	573	27,311	16,705	7,957	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	53	1,774	267	591	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने व पेये	2,096	182,779	17,84,187	24,75,645	Food products and beverages
4	तंबाखू उत्पादने	110	97,374	40,487	1,07,979	Tobacco products
5	वस्त्रोद्योग	1,326	140,988	7,92,243	8,54,496	Textiles
6	परिधान करण्याची वस्त्रे	529	17,063	53,255	93,684	Wearing apparels
7	कातडी कमावणे व चामडयाची उत्पादने	96	1,966	4,216	8,736	Tanning and dressing of leather
8	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	192	4,030	15,843	22,903	Wood and wood products
9	कागद आणि कागदाची उत्पादने	649	25,333	2,96,618	3,00,279	Paper and paper products
10	प्रकाशन आणि मुद्रण	555	22,679	1,21,447	1,39,523	Publishing and printing
11	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	98	9,772	479,106	21,19,816	Coke refined petroleum products etc.
12	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,761	140,512	19,77,393	27,77,531	Chemicals and chemical products
13	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,242	48,699	3,98,570	5,18,110	Rubber and plastic products
14	इतर अधातू खनिज उत्पादने	915	34,629	3,71,832	3,10,216	Other non-metallic min. products
15	मूलभूत धातू	1,032	59,581	1071,708	10,33,476	Basic metals
16	धातूच्या तयार वस्तू	1,671	56,806	3,60,177	4,80,756	Fabricated metal products
17	यंत्रे व यंत्रसामग्री	1,501	90,599	6,55,239	10,28,770	Machinery and equipments
18	कार्यालयीन, लेखांकन व संगणना यंत्रसामग्री	35	5,397	17,664	1,10,258	Office, accounting and computing machinery
19	विद्युत यंत्रसामग्री व उपकरणे	855	37,227	2,76,503	4,14,839	Electrical machinery and appartus
20	रेडिओ, दूरदर्शन, दळणवळण सामग्री आणि उपकरणे	199	14,702	93,997	1,77,928	Radio, T.V.communication equipments and appartus
21	वैद्यकीय, अचूक मोजमापनाची व आप्टीकल साधने इ.	183	9,280	66,119	86,836	medical, precision and optical instruments etc.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स	654	54,227	6,58,547	8,90,924	Motor vehicles, Trailors
23	इतर परिवहन सामग्री	305	29,182	2,23,346	5,56,312	Other transport equipments
24	फर्निचर (इतरत्र वर्गीकरण न केलेले)	697	43,844	6,16,176	9,21,353	Furniture (not elsewhere classified)
25	रिसायकलींग	10	272	24,378	11,433	Recycling
26	वीज,वायू,वाफ याचा पुरवठा तसेच पाणी साठविणे शुध्दिकरण व त्याचे वाटप करणे					Electricity, gas and steam supply and water collection,purification and distribution
27	मोटार वाहनांची व सायकलींची विक्री दुरुस्ती	375	15,940	91,776	0	Repair of motor vehicles and व motor cycles
28	वैयक्तिक आणि गृहोपयोगी वस्तू यांची उत्पादने	23	586	1,924	0	Repair of personal and household goods
29	प्रवास अभिकरणे याची प्रवास	88	1,080	6,997	1,481	Supporting and auxiliary transport activities of travel agents
30	संगणक आणि संबंधीत कार्य,इतर व्यवसायीक कार्य आणि स्वच्छता विषयक सेवा					Computer and related activities,other business activities and sanitation services
31	मनोरंजन आणि क्रीडा	22	350	2,296	918	Recreation and sporting
32	इतर सेवा कार्ये	21	784	1,757	25	Other service activities
	एकूण	17,866	11,74,766	1,05,20,773	1,54,53,775	Total

आधार.- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन मुंबई

Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

RC 4145–54a

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळया उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा
Amount of grants and loan disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Boards

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Indusrty
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	खादी	78	249	29	94	616	1003	122	4352	-	-	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	12	7	3	34	113	227	125	5155	-	6001	Processing C.and P
3	ग्रामीण तेल उद्योग	165	515	31	1401	6	3359	214	28808	-	-	Village Oil Industry
4	ग्रमीण कातडी उद्योग	20	44	16	187	127	1622	55	6194	-	6325	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	-	-	-	-	85	514	6	1214	-	375	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	181	122	10	96	-	206	-	4827	-	3963	Gur & Khandsari Industry
7	ताड गळ उद्योग	34	9	10	160	-	-	90	946	-	-	Palm Gur Industry
8	अखाद्य तेले व साबण उद्योग	6	92	10	55	28	131	-	1546	-	240	Non-edible Oil & Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	32	833	801	2119	-	810	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिका पालन उद्योग	77	17	3	59	7	50	50	660	-	216	Bee keeping Industry
11	ग्रामीण कुक्कट पालन उद्योग	7	5	12	558	189	1955	85	7170	-	-	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	-	-	9	31	4	42	97	1233	-	1019	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	-	-	18	117	162	2417	404	16588	-	6858	Carpentry & Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	-	-	309	467	12	-	-	-	-	-	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणार उद्योग	-	-	1	16	20	268	1	2175	-	1276	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12672	-	-	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	-	-	-	81	2	131	109	881	-	271	Cane & Bamboo Industry
18	ॲल्युमिनियम	-	-	-	78	-	95		2065	-	-	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	-	-	-	-	-	-	-	418	-	-	Collection of Medicinal & plants
20	फळावरील प्रक्रिया	-	-	-	-	-	554	-	4741	-	1646	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	-	-	-	-	-	245	16	3274	-	472	Kath Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Poly Vastra
25	इतर	9	96	-	-	-	-	264	12209	-	244	Others
	एकूण	712	1170	732	3759	1613	13686	2598	119247	--	29779	Total

आधार.- महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई
Source.-Maharashtra State Khadi and village Industries Board, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.4

विकसित केलेल्या औद्योगिक वसाहती / Industrial Area Estates developed (2001-02)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वर्ष/ जिल्हे (2)	औद्योगिक वसाहतींची संख्या No. of Industrial Estates (3)	संपादित औद्योगिक क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर/Hectare (4)	औद्योगिक भूखंड Industrial plots: विकसित Developed (5)	औद्योगिक भूखंड Industrial plots: वाटप केलेले Allotted (6)	Year /District (2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91 *	58	24,066.99	24,706	20,548	
	1995-96	143	35,306.96	37,264	32,987	
	1999-00	123	35,204.41	44,166	37,096	
1	मुंबई	1	129.96	284	284	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	9	5,654.92	9,358	8,354	Thane
4	रायगड	5	3,578.76	2,262	1,719	Raigad
5	रत्नागिरी	5	1,420.90	1,643	1,384	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	274.81	703	636	Sindhudurg
7	नाशिक	6	1,846.56	3,734	3,395	Nashik
8	धुळे	3	1,366.6	758	556	Dhule
9	नंदुरबार					Nandurbar
10	जळगाव	2	835.41	1,811	1,718	Jalgaon
11	अहमदनगर	5	1,691.57	1,988	1,474	Ahmednagar
12	पुणे	7	3,789.39	5,525	4,731	Pune
13	सातारा	4	732.64	1,822	1,691	Satara
14	सांगली	6	605.42	1,609	1,455	Sangli
15	सोलापूर	3	1,385.22	865	461	Solapur
16	कोल्हापूर	2	495.35	1,519	1,474	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6	3,582.49	3,458	2,329	Aurangabad
18	जालना	5	317.90	524	449	Jalna
19	परभणी	7	440.14	508	226	Parbhani
20	हिंगोली					Hingoli
21	बीड	2	83.53	221	203	Beed
22	नांदेड	4	1,000.16	813	523	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	101.96	170	167	Osmanabad
24	लातूर	4	383.56	925	822	Latur
25	बुलढाणा	6	661.42	722	456	Buldhana
26	अकोला	10	1,387.19	1,019	849	Akola
27	वाशिम					Washim
28	अमरावती	11	3,365.81	894	545	Amravati
29	यवतमाळ	10	504.65	673	245	Yavatmal
30	वर्धा	4	726.51	396	283	Wardha
31	नागपूर	15	4,506.17	3,793	2,601	Nagpur
32	भंडारा	2	387.20	222	138	Bhandara
33	गोंदिया					Gondiya
34	चंद्रपूर	4	1,252.76	271	226	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	84.42	120	54	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	151	42,593.38	48,610	39,448	Maharashtra State

आधार.- मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई

Source.-Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण /

तक्ता क्रमांक/

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	2,633	15,654	2,232	29,053	1,136	33,968	384	26,976	403	82,844
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	1,202	6,656	1,287	17,886	923	27,426	270	17,982	191	35,930
4	रायगड	280	1,473	274	3,106	222	5,715	100	5,891	103	19,988
5	रत्नागिरी	111	521	66	884	57	1,708	22	1,590	25	5,429
6	सिंधुदुर्ग	68	283	20	277	23	661	6	447	5	675
7	नाशिक	337	2,220	305	4,031	373	10,816	130	8,252	89	16,957
8	धुळे	182	920	120	1,557	53	1,538	11	750	21	4,356
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	339	1,299	278	3,433	85	2,452	35	2,414	25	4,973
11	अहमदनगर	248	1,106	130	1,653	145	3,830	33	2,001	27	7,017
12	पुणे	727	3,846	812	11,232	735	21,572	286	19,288	272	55,445
13	सातारा	137	568	102	1,442	99	3,045	32	2,291	29	6,534
14	सांगली	325	1,531	146	1,891	80	2,386	21	1,503	22	5,045
15	सोलापूर	2,551	12,380	75	980	61	1,810	35	2,491	32	6,925
16	कोल्हापूर	508	2,344	461	6,173	215	6,029	59	4,090	52	10,986
17	औरंगाबाद	160	634	148	1,926	219	5,745	121	7,721	73	14,534
18	जालना	32	119	55	635	39	1,365	67	4,470	5	1,063
19	परभणी	94	244	20	243	60	2,031	18	1,077	47	5,539
20	हिंगोली										
21	बीड	56	200	19	207	12	436	11	802	7	1,782
22	नांदेड	159	489	44	553	40	1,010	48	2,672	37	5,234
23	उस्मानाबाद	24	90	2	37	6	149	7	462	6	1,350
24	लातूर	100	314	33	350	18	475	20	1,186	5	1,037
25	बुलढाणा	102	455	59	769	49	1,522	21	1,316	11	2,085
26	अकोला	139	687	106	1,331	35	1,129	28	1,845	18	4,232
27	वाशिम	48	172	12	183	25	846	9	620	2	273
28	अमरावती	158	594	46	575	35	1,076	20	1,381	18	3,534
29	यवतमाळ	82	375	28	361	39	1,314	26	1,615	14	2,497
30	वर्धा	65	312	19	245	41	1,462	18	1,179	18	3,274
31	नागपूर	763	3,676	302	3,973	241	7,330	81	5,603	69	14,543
32	भंडारा	102	515	33	367	13	403	2	133	8	1,565
33	गोंदिया	136	719	19	213	7	207	4	250	2	308
34	चंद्रपूर	83	357	28	371	31	913	9	590	8	1,312
35	गडचिरोली	10	44	5	67	6	168	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	11,961	60,797	7,286	96,004	5,123	1,50,537	1,934	1,28,888	1,644	3,27,266

F = कारखाने/

W = कामगार /

आधार.—औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING

TABLE No. 19. 5

Distribution of working factories according to working strength

(2001)

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1.000-4,999 Workers		५,००० व त्यापेक्षा अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
56	38,763	37	76,039	5	35,454	6,886	3,38,751	Mumbai Mumbai Suburban
18	11,297	8	19,556	--	--	3,899	136,733	Thane
7	4,639	4	7,908	--	--	990	48,720	Raigad
2	1,147	--	--	--	--	283	11,279	Ratnagiri
1	508	--	--	--	--	123	2,851	Sindhudurg
11	8,236	14	23,025	1	5,075	1,260	78,612	Nashik
7	4,971	1	1,001	--	--	395	15,093	Dhule Nandurbar
4	2,874	4	5,363	--	--	770	22,808	Jalgaon
8	5,561	3	3,473	--	--	594	24,641	Ahmednagar
39	25,106	17	27,120	2	18,112	2,890	181,721	Pune
8	5,821	2	2,710	--	--	409	22,411	Satara
6	3,818	3	4,580	--	--	603	20,754	Sangli
12	7,922	3	3,430	--	--	2,769	35,938	Solapur
17	11,607	6	7,611	--	--	1,318	48,840	Kolhapur
13	7,530	1	2,329	1	5,315	736	45,734	Aurangabad
3	2,076	--	--	--	--	201	9,728	Jalna
2	1,172	--	--	--	--	241	10,306	Parbhani Hingoli
3	1,990	2	2,237	--	--	110	7,654	Beed
6	4,032					334	13,990	Nanded
1	661	1	1,049	--	--	47	3,798	Osmanabad
1	948	--	--	--	--	177	4,310	Latur
2	1,320	--	--	--	--	244	7,467	Buldhana
2	1,223	--	--	--	--	328	10,447	Akola
--	--	--	--	--	--	96	2,094	Washim
1	530	--	--	--	--	278	7,690	Amravati
2	1,368	--	--	--	--	191	7,525	Yavatmal
5	3,613	--	--	--	--	166	10,085	Wardha
10	6,701	5	8,637	--	--	1,471	50,463	Nagpur
--	--	1	1,234	--	--	159	4217	Bhandara
--	--	--	--	--	--	168	1,697	Gondiya
3	2,346	4	7,503	--	--	166	13,391	Chandrapur
1	608	--	--	--	--	22	887	Gadchiroli
251	1,68,388	116	2,04,805	9	63,956	28,324	12,00,641	Maharashtra State

Factories
Workers
Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण /

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर २००० रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या /

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे	01 कृषि शिकार व संबंधित सेवा नैसर्गिक वायु, युरेनियम Agriculture, hunting and related service activities		02 वनसंवर्धन आणि ओंडके पाडणे Mfg. of Forestry, logging & related service activities		14 खाणकाम व दगड खाणकाम (पेट्रोलियम, कच्चे धातु इ. वगळून) Other mining and quarring (excluding		15 खाद्य उत्पादने व पेये food products and beverages petroleum natural gas, uranium, metal ores etc.		16 तंबाखू उत्पादने Mfg. Of tobacco products	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	7	52	1	5	1	6	273	15,027	3	850
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	--	--	--	--	16	607	190	6,821	2	59
4	रायगड	--	--	--	--	--	--	99	3,341	1	12
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	62	2,114	1	20
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	38	970	--	--
7	नाशिक	4	1,234	--	--	--	--	132	8,948	--	--
8	धुळे	6	1,634	--	--	--	--	162	6,998	--	--
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	36	1,701	--	--	--	--	280	6,296	13	1,026
11	अहमदनगर	1	85	--	--	--	--	89	9,683	6	624
12	पुणे	3	831	--	--	--	--	207	17,565	3	728
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	90	8,404	4	119
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	122	10,083	1	10
15	सोलापूर	1	2	--	--	1	15	144	11,025	3	210
16	कोल्हापूर	1	12	--	--	6	44	116	14,819	5	694
17	औरंगाबाद	36	2,188	--	--	--	--	55	5,761	--	--
18	जालना	66	3,938	--	--	--	--	36	2,469	2	36
19	परभणी	87	5,891	--	--	--	--	58	3,023	--	--
20	हिंगोली										
21	बीड	13	955	--	--	--	--	28	4,110	--	--
22	नांदेड	66	4,841	--	--	--	--	102	4,431	--	--
23	उस्मानाबाद	1	200	--	--	--	--	6	1,855	--	--
24	लातूर	9	540	--	--	--	--	67	2,247	--	--
25	बुलढाणा	57	2,732	--	--	--	--	80	1,252	--	--
26	अकोला	42	2,585	--	--	--	--	156	2,312	--	--
27	वाशिम	28	1,430	--	--	--	--	15	163	--	--
28	अमरावती	35	2,935	--	--	--	--	54	951	--	--
29	यवतमाळ	63	3,350	--	--	--	--	27	1,670	--	--
30	वर्धा	49	4,104	--	--	--	--	22	1,159	--	--
31	नागपूर	11	714	--	--	--	--	142	6,032	1	114
32	भंडारा	1	17	--	--	--	--	22	480	--	--
33	गोदिंया							100	749	3	71
34	चंद्रपूर	9	447	--	--	--	--	7	209	--	--
35	गडचिरोली							3	23	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	632	42,418	1	5	24	672	2,984	1,60,990	48	4,573

MANUFACTURING

TABLE No.19.6

Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31st Dec.2001

17		18		19		20		
कापडाचे उत्पादन Mfg. Of textiles		परिधान करण्याची वस्त्रे Mfg. of wearing apparals		चामडे कमावणे व चामडयाची उत्पादने Tanning & addressing of leather and leather product		लाकूड आणि लाकडांची उत्पादने Wood and Wood products		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
44	63,774	684	17,005	83	1,078	256	1,529	Mumbai, Mumbai Suburban
697	--	29	2,260	14	339	232	1,682	Thane
32	2,026	2	38	--	--	43	298	Raigad
5	48	--	--	--	--	46	155	Ratnagiri
				1	23	37	118	Sindhudurg
83	2,720	3	96	3	47	156	1,377	Nashik
9	2,254	--	--	--	--	68	250	Dhule, Nandurbar
15	2,094	1	10	2	18	132	331	Jalgaon
5	110	3	89	--	--	169	728	Ahmednagar
57	1,868	9	147	4	92	236	1,147	Pune
3	258			2	555	81	242	Satara
89	2,354	3	271	--	--	109	530	Sangli
2,238	16,573	5	64	1	1	109	484	Solapur
335	13,899	2	39	3	43	192	635	Kolhapur
21	694	--	--	4	70	105	606	Aurangabad
3	460	--	--	1	10	21	51	Jalna
1	300	1	20	--	--	71	150	Parbhani, Hingoli
2	430	--	--	--	--	39	127	Beed
5	1,960	--	--	4	34	90	194	Nanded
4	1,019	--	--	--	--	16	35	Osmanabad
3	319	--	--	1	5	67	174	Latur
4	1,337	--	--	--	--	61	186	Buldhana
9	1,976	--	--	--	--	63	291	Akola
5	105	--	--	--	--	39	112	Washim
6	1,944	--	--	1	35	122	393	Amravati
4	1,152	--	--	--	--	54	199	Yavatmal
23	2,690	--	--	--	--	40	167	Wardha
28	9,257	1	47	4	44	504	2,354	Nagpur
--	--	--	--	--	--	52	200	Bhandara
2	14	1	9	1	4	32	170	Gondiya
--	--	1	22	--	--	70	491	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	8	36	Gadchiroli
4,232	1,31,635	745	20,117	129	2,398	3,320	15,442	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक /

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	21 कागद आणि कागदाची उत्पादने Paper and Paper Products		22 प्रकाशन आणि मुद्रण Publishing & Printing		23 कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम उत्पादने व अणु इंधन Coke & refined Petroleum Products and nuclear fuel		24 रसायने आणि रासायनिक उत्पादने Chemicals and Chemical Products		25 रबर व प्लॉस्टिक उत्पादने Rubber and Plastics Products	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	121	1,744	528	12,934	14	3,372	443	26,302	439	8,422
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	104	3,079	73	2,032	42	1463	943	35,922	287	7,110
4	रायगड	13	497	10	113	22	998	367	25,266	45	1,816
5	रत्नागिरी	3	161	1	13	4	91	68	4,382	24	740
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	4	17	2	16
7	नाशिक	56	1,829	25	8,015	14	1356	129	4,697	89	6,208
8	धुळे	7	656	1	12	2	28	32	865	25	261
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	15	209	7	206	4	29	59	1,217	83	3,009
11	अहमदनगर	24	1,520	9	145			43	803	34	504
12	पुणे	82	3,739	88	3,207	13	442	252	14,432	147	6,497
13	सातारा	7	411	4	108	3	77	21	1,549	24	717
14	सांगली	18	375	18	231	1	9	28	444	27	204
15	सोलापूर	12	211	10	244	--	--	30	691	40	487
16	कोल्हापूर	15	301	22	677	4	48	53	1,068	38	752
17	औरंगाबाद	43	1,386	18	722	4	284	91	5,115	58	3,838
18	जालना	2	22	1	22	--	--	10	131	5	90
19	परभणी	1	20	1	40	--	--	1	50	--	--
20	हिंगोली										
21	बीड	2	20	1	10	--	--	4	32	1	10
22	नांदेड	4	175	2	56	1	6	12	410	3	45
23	उस्मानाबाद							8	177	--	--
24	लातूर	2	14	1	10	--	--	5	99	1	10
25	बुलढाणा	15	340	--	--	--	--	6	922	3	52
26	अकोला			5	109	1	264	7	572	7	209
27	वाशिम	1	15								
28	अमरावती	2	34	3	15	--	--	15	336	4	58
29	यवतमाळ	2	22	--	--	--	--	5	311	--	--
30	वर्धा	6	79	--	--	--	--	4	638	2	24
31	नागपूर	48	1,070	53	2,066	11	137	111	2,743	72	3,760
32	भंडारा	2	150	--	--	2	16	9	168	3	20
33	गोदिंया	3	226	--	--	--	--	13	220	2	14
34	चंद्रपूर	13	2,592	--	--	1	12	8	296	1	9
35	गडचिरोली	2	620	--	--	--	--	3	63	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	625	21,517	881	30,987	143	8,632	2,784	1,29,938	1,466	44,882

TABLE No.19.6-contd.--

26 इतर अधातू खनिज उत्पादने Other non-metallic mineral products		27 मूलभूत धातू Basic metals		28 धातूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून) Fabricated metal products except mach. & equipment		29 यंत्रे व यंत्रसामग्री Machinery and equipments		Districts
F (31)	W (32)	F (33)	W (34)	F (35)	W (36)	F (37)	W (38)	(2)
124	4,107	170	7,179	773	18,690	573	38,023	Mumbai, Mumbai Suburban
100	2,107	134	8,701	431	13,016	213	11,618	Thane
40	3,853	83	4,663	68	2,000	21	567	Raigad
14	552	7	785	7	128	3	104	Ratnagiri
9	267	3	662	5	79	3	60	Sindhudurg
51	3,378	71	2,696	153	7,223	69	3,141	Nashik
37	495	11	402	6	72	1	12	Dhule, Nandurbar
16	382	12	235	19	194	10	186	Jalgaon
12	835	25	765	58	2,090	34	913	Ahmednagar
82	5,170	115	7,333	565	20,598	323	32,239	Pune
8	296	20	2,510	29	760	53	3,769	Satara
34	438	38	1,051	19	264	24	2,507	Sangli
20	672	19	1,825	19	411	9	263	Solapur
51	651	119	5,209	157	2,872	56	2,812	Kolhapur
27	802	47	2,119	83	3,674	36	3,400	Aurangabad
3	40	34	1,613	3	83	5	455	Jalna
7	109	2	30	--	--	--	--	Parbhani, Hingoli
8	115	--	--	--	--	--	--	Beed
13	185	5	213	10	224	1	11	Nanded
3	48	2	70	1	18	--	--	Osmanabad
5	87	4	160	2	100	1	50	Latur
4	49	1	7	--	--	--	--	Buldhana
8	133	2	18	6	113	1	15	Akola
1	38	--	--	1	9	--	--	Washim
9	128	1	12	5	76	2	43	Amravati
25	284	1	75	--	--	--	--	Yavatmal
5	54	3	712	2	15	1	90	Wardha
89	2,861	124	6,614	91	2,551	31	1,021	Nagpur
6	122	5	1,675	45	625	--	--	Bhandara
6	100	--	--	--	--	--	--	Gondiya
33	3,319	1	1,177	--	--	1	927	Chandrapur
2	28	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
852	**31,705**	**1,059**	**58,511**	**2,558**	**75,885**	**1,471**	**1,02,226**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे	30 कार्यालयीन, लेखांकन व संगणना यंत्रसामुग्री Office accounting & computing machinery		31 विद्युत यंत्रे व उपकरणे Electrical machinery and appartus		32 रेडिओ दूरचित्रवाणी व दळणवळण सामग्री आणि उपकरणे Radio, T.V. & communication equipment and appartus		33 वैद्यकिय अचूक मोजमापनाची आणि ऑप्टीकल साधने Medical precision & Optical instruments Watches & Clocks	
		F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)
1	मुंबई	25	1538	292	16765	114	7444	85	2024
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	10	426	113	6164	20	1083	29	1126
4	रायगड	1	10	15	829	3	90	4	85
5	रत्नागिरी	--	--	5	146	--	--	2	53
6	सिंधुदुर्ग	1	22	1	12	--	--	--	--
7	नाशिक	12	1134	62	4465	15	1235	11	543
8	धुळे	--	--	2	32	1	31	--	--
9	नंदुरबार								
10	जळगाव	--	--	16	650	--	--	1	22
11	अहमदनगर	--	--	20	1386	3	526	--	--
12	पुणे	7	1308	161	8702	102	4835	47	3522
13	सातारा	--	--	10	693	1	64	1	13
14	सांगली	--	--	14	285	3	38	1	20
15	सोलापूर	1	12	3	35	--	--	1	194
16	कोल्हापूर	--	--	20	470	3	76	3	64
17	औरंगाबाद	--	--	22	1844	11	3210	6	280
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	1	10	--	--	--	--
20	हिंगोली								
21	बीड	--	--	1	10	--	--	--	--
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	1	11	--	--	--	--
26	अकोला	--	--	3	72	--	--	--	--
27	वाशिम								
28	अमरावती	--	--	--	--	--	--	--	--
29	यवतमाळ	--	--	1	22	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	1	13	34	611	1	112	--	--
32	भंडारा	--	--	2	21	--	--	--	--
33	गोदिंया								
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	58	4,463	799	43,235	277	18,744	191	7,946

TABLE No.19.6-contd.--

34 मोटार वाहने ट्रेलर्स Motor Vehicles, Trailors		35 इतर परिवहन सामग्री Other transport equipments		36 फर्निचरचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न केलेले) Mfg. Of Furnitutre (not elsewhere classified)		37 रिसायकलिंग Recycling		40 वीज, वायु, वाफ आणि गरम पाणी पुरवठा Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply		41 पाण्याचे संचयन, शुध्दीकरण व वितरण Collection, Purification and distribusion of water		Districts
F (47)	W (48)	F (49)	W (50)	F (51)	W (52)	F (53)	W (54)	F (55)	W (56)	F (57)	W (58)	(2)
88	9,237	51	24,204	584	26,000	11	1,887	20	670	4	232	Mumbai Mumbai Suburban
35	1,474	18	858	42	1,129	9	245	8	351	2	47	Thane
5	186	3	82	6	55	12	598	4	105	4	102	Raigad
--	--	1	130	3	13	3	724	1	20	--	--	Ratnagiri
--	--	1	11	2	8	1	12	1	9	--	--	Sindhudurg
22	4,882	6	8,260	18	521	2	1,500	12	555	--	--	Nashik
--	--	--	--	1	13	--	--	4	54	--	--	Dhule Nandurbar
3	1,185	1	1,616	9	93	1	1,042	12	44	--	--	Jalgaon
2	50	18	1,258	10	1,299	2	36	5	206	--	--	Ahmednagar
133	24,680	37	13,672	38	981	6	105	12	485	1	36	Pune
4	175	6	176	5	170	4	98	4	103	--	--	Satara
				4	84	2	72	6	101	1	12	Sangli
1	119	2	337	10	96	1	21	5	180	1	4	Solapur
20	902	3	203	11	155	3	94	6	126	--	--	Kolhapur
16	1,101	19	6,727	2	25	2	61	4	40	--	--	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	1	18	1	8	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	1	63	--	--	--	--	Parbhani Hingoli
--	--	--	--	--	--	1	1,214	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	2	11	--	--	1	25	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	1	20	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	1	17	1	7	2	21	--	--	Buldhana
--	--	--	--	--	--	2	17	1	673	--	--	Akola
--	--	--	--	--	--	1	18	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	1	11	--	--	1	21	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	1	15	--	--	Yavatmal
--	--	1	8	--	--	1	9	1	14	--	--	Wardha
6	493	3	40	16	854	10	3,493	5	109	--	--	Nagpur
2	378	1	60	1	5	--	--	1	10	--	--	Bhandara
1	10	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	1	6	7	3,246	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	1	15	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
338	**44,872**	**171**	**57,642**	**770**	**31,578**	**84**	**15,256**	**117**	**3,272**	**13**	**433**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक I

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे	45 बांधकाम Construction		50 मोटार वाहनांची विक्री व दुरुस्ती Sale and repair of Motor vehicles		51 घाऊक व्यापर व दळणवळण Wholesale trade & Commission trade household goods		52 किरकोळ व्यापार वैयक्तिक व घरगुती कार्ये Retail trade, repair of personal and		60 जमिनीवरील वाहतूक पाईपलाईनद्वारे वाहतूक Land transport Transport via pipeline	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(59)	(60)	(60)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	(67)	(68)
1	मुंबई	398	14,067	29	2,573	44	1,924	--	--	14	6,032
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	85	1,664	1	12	2	83	--	--	13	582
4	रायगड	78	912	2	24	1	6	1	10	4	128
5	रत्नागिरी	20	855	--	--	2	23	--	--	1	22
6	सिंधुदुर्ग	13	559	1	6	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	40	1,789	2	170	6	198	--	--	12	359
8	धुळे	17	971	1	25	1	10	--	--	1	18
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	17	865	1	15	--	--	--	5	133	--
11	अहमदनगर	20	957	--	--	1	17	--	--	1	12
12	पुणे	126	6,309	3	139	16	499	--	--	5	71
13	सातारा	15	869	--	--	7	187	--	--	3	88
14	सांगली	23	1,067	--	--	2	88	--	--	16	216
15	सोलापूर	75	1,709	--	--	1	9	--	--	2	11
16	कोल्हापूर	66	2,039	--	--	4	79	--	--	1	5
17	औरंगाबाद	24	1,727	--	--	--	--	--	--	2	60
18	जालना	6	273	--	--	--	--	--	--	1	9
19	परभणी	9	600	--	--	--	--	--	--	--	--
20	हिंगोली										
21	बीड	10	621	--	--	--	--	--	--	--	--
22	नांदेड	13	1,169	--	--	--	--	--	--	--	--
23	उस्मानाबाद	6	376	--	--	--	--	--	--	--	--
24	लातूर	8	475	--	--	--	--	--	--	--	--
25	बुलढाणा	8	534	--	--	--	--	--	--	--	--
26	अकोला	14	1,070	1	18	--	--	--	--	--	--
27	वाशिम	4	137	1	67	--	--	--	--	--	--
28	अमरावती	15	677	1	10	--	--	--	--	1	11
29	यवतमाळ	8	430	--	--	--	--	--	--	--	--
30	वर्धा	6	322	--	--	--	--	--	--	--	--
31	नागपूर	60	3,047	7	185	3	78	--	--	4	43
32	भंडारा	5	270	--	--	--	--	--	--	--	--
33	गोदिंया	2	92	1	12	1	6	--	--	--	--
34	चंद्रपूर	11	448	1	11	1	180	--	--	--	--
35	गडचिरोली	3	102	--	--	--	--	--	--	--	--
	महाराष्ट्र राज्य	1,205	47,002	52	3,267	92	3,387	1	10	86	7,800

TABLE No.19.6-contd.--

63 परिवहन साहयकारी कार्ये Supporting and auxiliary transport activities		64 डाक व दूरसंचरण कार्ये Post and Tele - Communication		72 संगणक व संबंधित Computer and related activities		73 संशोधन व विकास Research and Development		74 इतर व्यापार धंदे Other business activities		75 लोकप्रशासन व संरक्षण Public administration and defence		Districts
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	(77)	(78)	(79)	(80)	(2)
2	235	1	10	7	1,425	4	483	3	79	6	68	Mumbai Mumbai Suburban
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Thane
--	--	--	--	1	10	--	--	--	--	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sindhudurg
--	--	--	--	--	--	--	--	1	11	--	--	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Dhule Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Ahmednagar
--	--	--	--	--	--	1	17	2	47	--	--	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	--	--	1	9	--	--	--	--	--	--	Solapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Jalna
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Parbhani Hingoli
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Osmanabad
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Latur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Akola Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
2	**235**	**1**	**10**	**9**	**1,444**	**5**	**500**	**6**	**137**	**6**	**68**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.6-contd.–

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे	80 शिक्षण Education		85 आरोग्य व सामाजिक कार्य आणि स्वच्छता Health and social work		90 मल व केरकचरा विल्हेवाट Sewages and refuse disposal sanitation		92 मनोरंजन आणि क्रिडा Recreation and sporting		93 इतर सेवा कार्य Other Service activities		एकूण Total		Districts
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(1)	(2)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	(89)	(90)	(91)	(92)	(2)
1	मुंबई	2	14	0	0	27	671	15	376	23	694	6,886	3,38,751	Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	--	--	3	35	--	--	2	38	3,899	1,12,133	Thane
4	रायगड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	990	48,720	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	283	11,279	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	123	2,851	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	--	--	1	25	--	--	--	--	1,260	78,612	Nashik
8	धुळे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	395	15,093	Dhule
9	नंदुरबार													Nandurbar
10	जळगाव	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	770	22,808	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	594	24,641	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	1	120	3	63			3	95	2,890	1,81,721	Pune
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	409	22,411	Satara
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	603	20,754	Sangli
15	सोलापूर	--	--	--	--	1	13	--	--	3	11	2,769	35,938	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	1	16	2	36	--	--	1,318	48,840	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	736	45,734	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	201	9,728	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	241	10,306	Parbhani
20	हिंगोली													Hingoli
21	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	110	7,654	Beed
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	334	13,990	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	47	3,798	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	177	4,310	Latur
25	बुलढाणा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	244	7,467	Buldhana
26	अकोला	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	328	10,447	Akola
27	वाशिम	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	96	2,094	Washim
28	अमरावती	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	278	7,690	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	191	7,530	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	166	10,085	Wardha
31	नागपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1,471	50,463	Nagpur
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	159	4,217	Bhandara
33	गोदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	168	1,697	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	166	13,392	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	22	887	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2	14	1	120	36	823	17	412	31	838	28,324	12,88,174	Maharashtra State

F = कारखाने / Factories

W = कामगार / Workers

आधार :- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Industrial Safety and Health,Govt. of Maharashtra,Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.7

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra (2001-02)

अनुक्रमांक Sr. No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production	Unit	Name of the Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	30,830	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चुनखडी	हजार टन	6,301	Thousand Tonnes	Lime Stons
3	साखर	हजार टन	6,720	Thousand Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार टन	148	Thousand Tonnes	Salt
5	वनस्पती	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे सूत	हजार टन	27	Thousand Tonnes	All Cotton Yarn
7	सूती कापड	कोटी मीटर	73	Crore Meters	Cotton cloth
8	पेट्रोलियम (क्रुड)	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातु	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डब्बे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष कि.वॉट तास	64,138	Million KWH	Electricity

N. A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार.–केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, मासिक अहवाल

Source–Statistical Abstact of India, 2001

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गणनेतर) / Annual Survey of Industries (Census+Non-census) (2001-02)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	उद्योग गट (2)	कारखान्यांची संख्या No. of Factories (3)	उत्पादक भांडवल Productive Capital (4)	सर्व कर्मचारी (संख्या) All employees (No.) (5)	एकूण उत्पादन Total Output (6)	मूल्यवृध्दी Value added (7)	Industries groups (2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	573	18,130	27,311	23,386	8,113	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	53	430	1,774	608	404	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने व पेये	2,096	8,37,071	182,779	27,96,319	3,42,845	Food products and beverages
4	तंबाखू उत्पादने	110	34,782	97,374	1,09,754	33,161	Tobacco products
5	वस्त्रोद्योग	1,326	5,43,673	140,988	10,49,353	1,00,752	Textiles
6	परिधान करण्याची वस्त्रे	529	44,303	17,063	1,28,677	18,174	Wearing apparels
7	कातडी कमावणे व चामडयाची उत्पादने	96	4,849	1,966	14,041	2,645	Tanning and dressing of leather
8	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	192	15,505	4,030	27,153	4,871	Wood and wood products
9	कागद आणि कागदाची उत्पादने	649	2,80,953	25,333	3,20,543	80,206	Paper and paper products
10	प्रकाशन आणि मुद्रण	555	1,68,383	22,679	2,65,413	73,134	Publishing and printing
11	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	98	4,05,787	9,772	21,37,207	3,88,463	Coke refined petroleum products etc.
12	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1,761	18,78,311	140,512	32,51,862	6,94,642	Chemicals and chemical products
13	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,242	4,07,896	48,699	5,69,715	1,05,336	Rubber and plastic products
14	इतर अधातू खनिज उत्पादने	915	3,48,319	34,629	3,28,459	77,768	Other non-metallic min. products
15	मूलभूत धातू	1,032	7,47,914	59,581	11,39,618	47,946	Basic metals
16	धातूच्या तयार वस्तू	1,671	2,57,731	56,806	5,71,617	99,364	Fabricated metal products
17	यंत्रे व यंत्रसामग्री	1,501	5,87,841	90,599	13,17,012	2,89,675	Machinery and equipments
18	कार्यालयीन, लेखांकन व संगणना यंत्रसामग्री	35	20,607	5,397	1,14,369	11,398	Office, accounting and computing machinery
19	विद्युत यंत्रसामग्री व उपकरणे	855	2,62,562	37,227	4,49,183	81,484	Electrical machinery and appartus
20	रेडिओ, दूरदर्शन, दळणवळण सामग्री आणि उपकरणे	199	94,585	14,702	2,28,560	37,969	Radio, T.V.communication equipments and appartus
21	वैद्यकीय, अचूक मोजमापनाची व आप्टीकल साधने इ.	183	77,017	9,280	1,17,972	34,208	medical, precision and optical instruments etc.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स	654	5,43,589	54,227	9,38,839	1,47,786	Motor vehicles, Trailors
23	इतर परिवहन सामग्री	305	2,64,451	29,182	5,87,745	1,31,811	Other transport equipments
24	फर्निचर (इतरत्र वर्गीकरण न केलेले)	697	5,82,907	43,844	13,16,329	1,50,487	Furniture (not elsewhere classified)
25	रिसायकलींग	10	24,067	272	11,796	4,797	Recycling
26	वीज,वायू,वाफ याचा पुरवठा तसेच पाणी साठविणे शुध्दिकरण व त्याचे वाटप करणे						Electricity, gas and steam supply and water collection,purification and distribution
27	मोटार वाहनांची व सायकलीची विक्री व दुरुस्ती	375	66,264	15,940	4,24,889	19,686	Repair of motor vehicles and motor cycles
28	वैयक्तिक आणि गृहोपयोगी वस्तू यांची उत्पादने	23	1,982	586	3,544	461	Repair of personal and household goods
29	प्रवास अभिकरणे याची प्रवास सहाय्यकारी कार्य	88	7,759	1,080	4,222	630	Supporting and auxiliary transport activities of travel agents
30	संगणक आणि संबंधीत कार्य,इतर व्यवसायीक कार्य आणि स्वच्छता विषयक सेवा	22	4,461	350	2,234	941	Computer and related activities,other business activities and sanitation services
31	मनोरंजन आणि क्रीडा						Recreation and sporting
32	इतर सेवा कार्ये	21	1,824	784	2,840	958	Other service activities
	एकूण	17,866	85,33,953	11,74,766	1,82,53,259	29,90,115	Total

टीप.– वार्षिक उद्योग पाहणी २०००-०१ यामध्ये वीज उपक्रम आणि शासकीय पाणीपुरवठा, गॅस, गोदामे, राज्य परिवहन आणि रेल्वेच्या कार्यशाळा या संबंधी सरकारी घटक यांचा समावेश नाही.

Note– A.S.I. 2000-01 excludes electricity and government units dealing with water supply, gas,storage,workshops of S.T. and Railways

आधार.–अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source–Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, निर्मिती व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) निर्मिती व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity, towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of *(i)* installed capacity, *(ii)* output and *(iii)* consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर

Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State

अ.क्र.. Sr. No. (1)	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	Item (2)
I	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॅट)								I. Installed capacity (000 kw.)
	(१) बाष्पजन्य	443	1,051	2,771	6,462	7,155	8,075	8,075	(I) Steam
	(२) तेलजन्य	34	14	Neg.	Neg.	Neg.	--	--	(ii) Oil
	(३) जलजन्य	282	844	1,317	1,552	1,602	2,874	2,878	(iii) Hydro
	(४) अणुशक्तीजन्य	--	210	210	190	1,092	190	190	(iv) Nuclear
	(५) नैसर्गिक वायु	--	--	--	672	190	1,820	1,820	(v) Natural Gas
	एकूण	759	2,119	4,298	8,876	9,849	12,959	12,963	Total
I	उत्पादन (दशलक्ष किलोवॅट तास)								II. Output (Million kwh)
	(१) बाष्पजन्य	1,835	3,392	11,416	28,085	39,794	50,383	52,648	(I) Steam
	(२) तेलजन्य	68	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	--	--	(ii) Oil
	(३) जलजन्य	1,365	4,533	6,448	5,615	4,482	4,890	4,979	(iii) Hydro
	(४) अणुशक्तीजन्य	--	1,209	887	881	6,343	5,936	1,138	(iv) Nuclear
	एकूण	3,268	9,134	18,751	37,311	51,321	62,306	63,999	Total
II	वर्षातील वापर (दशलक्ष किलोवॅट तास)								III. Consumption (Million kwh)
	(१) घरगुती दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती	260	732	1,779	5,065	7,732	11,172	11,901	(I) Domestic light and small power
	(२) वाणिज्यिक दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती	198	547	949	2,068	2,849	4,106	4,393	(ii) Commercial light and small power
	(३) उद्योगधंद्याकरिता वीज	1,853	5,312	8,130	14,706	18,053	18,363	17,435	(iii) Industrial power
	(४) सार्वजनिक दिवाबत्ती	20	74	159	291	382	551	648	(iv) Puplic lighting
	(५) रेल्वे चालविण्यासाठी वीज	339	421	766	970	1,419	1,581	1,640	(v) Railway traction dewatering
	(७) पाणीपुरवठा	35	146	330	N.A.	1,220	1,199	1,224	(vii) Water works
	(८) संकीर्ण	--	62	198	1,071	295	378	429	(viii) Miscellaneous
	एकूण	2,720	7,650	14,034	30,775	45,571	47,290	46,400	Total

Neg. नगण्य / Negligible N. A. उपलब्ध नाही / Not available

टिप : १)*राज्याच्या एकूण वीज वापरामध्ये १७५.९ दशलक्ष किलोवॅट तास इतक्या आंतरराज्यीय वापराचा समावेश नाही.
२) वरील आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत.

Note :- 1) Total consumption of State excludes 175.9 million KWH interstate consumption.
2) The above figures related to public utilities only.

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई
Source — Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या / Number of towns/villages electrified (2001-02)

अ. क्र. Serial No. (1)	जिल्हे वर्ष/Year (2)	शहरे Towns (3)	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या Inhabited villages (4)	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या Villages Electrified (5)	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी Percentage of electrified villages to inhabited villages (6)	District (2)
	1960-61 ..	266	35,851	587	1.64	
	1970-71 ..	289	35,778	12,321	34.44	
	1980-81 ..	289	39,354	27,625	77.21	
	1990-91 ..	307	39,354	39,106	99.37	
	2000-01	336	40,412	40,349	99.84	
1	मुंबई	1	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	23	1,679	1,676	99.82	Thane
4	रायगड	19	1,851	1,851	100.00	Raigad
5	रत्नागिरी	8	1,515	1,514	99.93	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4	736	729	99.05	Sindhudurg
8	धुळे	3	666	666	100.00	Dhule
9	नंदुरबार	5	920	920	100.00	Nandurbar
10	जळगाव	17	1,480	1,480	100.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13	1,554	1,553	99.94	Ahmednagar
12	पुणे	34	1,844	1,826	99.02	Pune
13	सातारा	11	1,547	1,547	100.00	Satara
14	सांगली	8	723	723	100.00	Sangli
15	सोलापूर	10	1,134	1,134	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	12	1,188	1,188	100.00	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8	1,300	1,300	100.00	Aurangabad
19	परभणी	8	764	764	100.00	Parbhani
20	हिंगोली	3	705	705	100.00	Hingoli
21	बीड	7	1,269	1,269	100.00	Beed
22	नांदेड	13	1,515	1,515	100.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	716	716	100.00	Osmanabad
24	लातूर	5	914	914	100.00	Latur
26	अकोला	6	878	876	99.77	Akola
27	वाशिम	4	696	695	99.86	Washim
28	अमरावती	11	1,681	1,681	100.00	Amravati
29	यवतमाळ	10	1,836	1,827	99.51	Yavatmal
30	वर्धा	6	967	962	99.48	Wardha
32	भंडारा	6	734	734	100.00	Bhandara
33	गोंदिया	2	920	919	99.89	Gondiya
34	चंद्रपूर	12	1,473	1,468	99.66	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	1,503	1,503	100.00	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	336	40,412	40,351	99.85	Maharashtra State

टिप : १९९१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात एकूण ४०,७४८ शहरे व वस्ती असलेली खेडी आहेत. त्यापैकी ४०,६८५ शहरे व वस्ती असलेल्या खेड्यांना दि. ३१.३.२००१ अखेर विद्युत पुरवठा करण्यात आला. उर्वरित ६३ खेडी विद्युतीकरणाच्या दृष्टीने असाध्य आहेत. त्यामुळे १०० टक्के विद्युतीकरण साध्य झाले आहे.

Note : In Maharashtra there are 40,748 Towns and inhabited villages as per 1991 Census. Out of which 40,685 Towns and inhabited villages have been electrified as on 31-3-2001. The remaining 63 villages are non-feasible for electrification. Thus 100% electrification has been achieved as on 31-3-2001.

आधार/*Source*.— : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई / Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर/Consumption of Electricity Power by uses

(2001-02)

(दशलक्ष किलोवॅट तास/Million K.Wt.Hours)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	घरगुती वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Domestic Heat, small power (light & fans)	वाणिज्यिक वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे) Commercial Heat, small power (light & fans)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial निम्न मध्यम दाबाची Low medium volt	उद्योगधंद्याकरिता Industrial उच्च मध्यम दाबाची High medium volt	सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	शेती Agri-culture	इतर Others	एकूण वापर Total consum-ption	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	5,181.08	2,881.13	868.45	2,518.24	110.83	0.67	881.39	12,441.79	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,049.85	330.12	851.96	2,226.88	78.99	13.51	579.08	5,130.39	Thane
4	रायगड	193.58	27.63	28.68	1,505.19	12.46	33.16	40.28	1,840.98	Raigad
5	रत्नागिरी	150.80	25.90	22.92	284.83	4.59	11.42	11.61	512.07	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	80.08	10.54	11.55	11.62	3.45	4.11	3.20	124.55	Sindhudurg
7	नाशिक	344.22	72.36	317.28	679.29	36.57	1,108.30	184.79	2,742.81	Nashik
8	धुळे	149.35	25.13	29.08	125.44	11.88	394.23	15.52	750.63	Dhule
9	नंदुरबार									Nandurbar
10	जळगाव	254.17	40.75	81.68	149.12	24.65	1,146.25	158.09	1,854.71	Jalgaon
11	अहमदनगर	196.28	45.64	56.54	258.93	16.99	1,477.79	64.41	2,116.58	Ahmednagar
12	पुणे	1,057.82	293.78	261.56	1,932.07	61.61	15.61	179.14	3,801.59	Pune
13	सातारा	215.15	44.28	57.16	165.98	17.34	497.58	40.35	1,037.84	Satara
14	सांगली	175.62	39.34	66.01	153.42	17.82	756.68	23.14	1,232.03	Sangli
15	सोलापूर	218.70	51.93	86.42	224.90	18.55	189.09	31.36	820.95	Solapur
16	कोल्हापूर	281.54	75.69	291.03	414.60	20.59	613.30	35.23	1,731.98	Kolhapur
17	औरंगाबाद	200.82	58.04	57.96	519.69	23.25	55.07	87.81	1,002.64	Aurangabad
18	जालना	59.60	11.19	18.21	215.41	6.10	262.64	8.82	581.97	Jalna
19	परभणी	97.15	15.55	27.35	10.14	9.71	1.19	8.69	169.78	Parbhani
20	हिंगोली									Hingoli
21	बीड	84.79	14.13	21.27	15.38	10.56	178.28	13.20	337.61	Beed
22	नांदेड	95.64	23.79	21.93	52.20	12.96	355.46	11.57	573.55	Nanded
23	उस्मानाबाद	96.22	10.63	13.66	22.65	8.05	400.30	8.85	560.36	Osmanabad
24	लातूर	106.31	17.78	44.39	26.18	13.74	354.59	25.31	588.30	Latur
25	बुलढाणा	114.30	14.74	27.95	56.97	7.53	153.23	79.74	454.46	Buldhana
26	अकोला	167.12	27.89	47.76	52.48	12.77	125.36	81.64	515.02	Akola
27	वाशिम									Washim
28	अमरावती	194.16	30.18	36.89	25.44	16.33	197.80	96.03	596.83	Amravati
29	यवतमाळ	128.02	18.60	21.70	74.09	9.78	165.97	15.03	433.19	Yavatmal
30	वर्धा	108.24	12.91	18.58	249.44	7.31	31.39	76.11	503.98	Wardha
31	नागपूर	531.54	115.80	103.38	852.32	38.44	53.74	260.46	1,955.68	Nagpur
32	भंडारा	137.76	18.40	45.78	312.78	9.34	99.94	106.40	730.40	Bhandara
33	गोंदिया									Gondiya
34	चंद्रपूर	139.60	20.18	18.48	652.23	11.10	24.70	99.87	966.16	Chandrapur
35	गडचिरोली	59.57	6.97	15.78	61.05	9.75	8.82	3.20	165.14	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	11,901.12	4,393.15	3,581.28	13,853.76	648.03	8,730.18	3,230.32	46,337.84	Maharashtra State

टिप:-१) * राज्याच्या एकूण वीज वापरामध्ये १७५.९ दशलक्ष किलोवॅट तास इतक्या आंतरराज्यीय वापराचा समावेश नाही.

२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

Note - 1) * Total consumption of State excludes 175.9 million KWH interstate consumption.

2) Details may not add up to the totals due to rounding.

आधार /*Source* : महाराष्ट्र विद्युत मंडळ, मुंबई / Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदारातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात
Import and Export of selected commodities by Rail and River
(2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू गट (2)	परिमाण Unit (3)	आयात माल Imports (4)	निर्यात माल Exports (5)	Commodity (2)
1	भात	क्विंटल / Tonnes	--	10,730	Rice in husk
2	तांदूळ	"	1,16,01,250	5,51,690	Rice not in husk
3	हरबरा व हरब-याचे पदार्थ	"	--	25,950	Gram and Gram products
4	डाळी व हरब-याचे इतर पदार्थ		--	2,520	Pulses & other Gram Products
5	गहू	"	1,21,02,227	45,05,386	Wheat
6	गव्हाचे पीठ		160	360	Wheat flour
7	ज्वारी व बाजरी	"	--	5,18,690	Jowar and Bajra
8	मका व एकदल धान्ये	"	--	13,37,557	Maize and Millets
9	इतर प्रकारची धान्ये	"	26,78,000	300	Other sorts of Grains
10	तेलबिया- कापूस	"	--	36,010	Oil seeds Cotton
11	तेलबिया- कापूस सोडून	"	1,640	--	Oil seeds (other than Cotton)
12	कच्चा ताग	"	220	--	Jute raw
13	फळे व भाजीपाला - ताजा	"	--	11,81,292	Fruits & Vegitables - Fresh
14	पेंड	"	10,780	3,73,950	Oil Cakes
15	कोळसा व कोक	"	9,40,48,156	3,51,62,837	Coal and Coke
16	चुना व चुनखडी	"	10,33,370	3,330	Lime & Lime Stone
17	कच्चे मँगनीज	"	3,71,820	7,82,740	Manganese Ore
18	कच्चे लोखंड	"	99,87,710	--	Iron Ore
19	इतर कच्ची धातुके	"	1,15,91,804	13,40,120	Other ores
20	खनिजे तेले (घासलेट तेल सोडून)	"	6,21,635	--	Mineral Oils (Excl. Kerosene)
21	घासलेट तेल	"	1,77,790	--	Kerosene
22	बांबू	"	--	1,48,440	Bamboo
23	इतर लाकूड	"	98,000	--	Other Timber
24	लॅक व शेलॅक	"	23,160	--	Lac & Shellac
25	साखर	"	9,01,360	96,91,619	Sugar
26	मीठ	"	2,37,661	67,560	Salt
27	भुईमुगाचे तेल	"	520	--	Groundnut Oil
28	गोणपाट व कापड	"	6,240	4,090	Gunny Bags & Cloths
29	तागाची इतर उत्पादने	"	660	--	Other Jute Manufactures
30	लोकर व रेशमाच्या वस्तू	"	580	--	Piece Goods(Woolen & Silk)
31	सिमेंट	"	3,54,68,677	44,93,910	Cement
32	सिमेंट उत्पादने	"	230	--	Cement Manufactures
33	लोखंड व पोलाद	"	1,29,66,343	82,86,115	Iron & Steel
34	यंत्रे व दळणवळणाची सामुग्री	"	12,460	1,30,09,687	Machinery & Transort Equipments
35	विद्युत उपकरणे	"	220	6,970	Electrical Goods
36	धातु व धातुच्या वस्तू	"	--	4,92,190	Metal & Metal Products
37	कागद	"	15,790	--	Paper
38	रंग व डाईज	"	3,503	--	Colour & Dyes
39	रासायनिक व सेंद्रीय खते	"	60,80,394	1,39,080	Fertilizers & Organic Manure
40	काच	"	90	--	Glasses

आधारः डायरेक्टोरेट जनरल ऑफ कमर्शियल इन्टेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स भारत सरकार, कोलकत्ता
Source: Directorate General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Kolkatta

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल

Imports Into Mumbai Port and Export from Mumbai Port

(2001-02)

(आकडे शंभर मे.टनात/ Figures in 00 M. Tonnes)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू गट (2)	परदेशी Overseas (3)	किनाऱ्यावरील Coastal (4)	एकूण Total (5)	commodities (2)
(अ)	आयात माल				(A) Import Commodities
(1)	ॲसबेस्टॉस व ॲसबेस्टॉस सामान	57	--	57	Asbestos and Asbestos material
(2)	बांधकाम सामान-				Building material-
	(१) सिमेंट	1	205	206	(I) Cement
	(२) चुना व चुनखडी	--	--	--	(ii) Chuna Lime & Limestone
	(३) वाळू	--	--	--	(iii) Sand
	(४) इतर	--	--	--	(iv) Others
(3)	लाकूड व इमारती लाकूड-				Wood and Timber- _
	(१) ओंडके (लाकडी)	--	--	--	(I) Timber in Logs
	(२) लाकडी लगदा	601	--	601	(ii) Wood Pulp
	(३) इतर प्रकारचे लाकूड	26	--	26	(iii)Timber other sorts
	(४) इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	1,559	--	1,559	(iv) Wooden Products Nos.
(4)	काळा कार्बन	61	--	61	Carbon black
(5)	सामान वाहतुकिची पेटारे, वाहतुकीच्या पेटाऱ्यातील सामान	--	--	--	Cargo Containers, Cargo in ICD
(6)	कच्चा कापूस	--	--	--	Raw Cotton
(7)	कृत्रिम धागे	496	--	496	Fibre-Synthetic
(8)	केस व लोकर	6	--	6	Hair and Wool
(9)	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	411	--	411	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetics
(10)	कागद व कागद उत्पादने	343	--	343	Paper and Paper Products
(11)	औषधी द्रव्ये	55	--	55	Drugs medicine
(12)	रसायने				Chemicals-
	(१) गंधक	2,926	--	2,926	(I) Sulpher
	(२) द्रव्ययुक्त (एन. ओ. एस.) सोडा व इतर द्रव्ययुक्त रसायने	--	--	--	(ii) Liquid (NOS) Soda, other non-liquid Chemical
	(३) इतर रसायने	2,167	3	2,170	(iii) Other Chemicals
(13)	खते-				Fertilisers—
	(१) रॉक फॉस्फेट	2,694	--	2,694	(I) Rock Phosphate
	(२) इतर रासायनिक खते	1,272	--	1,272	(ii) Other Chemical fertilisers
(14)	सौम्य मद्य	7,389	2,243	9,632	Light Distillates
(15)	रंगद्रव्ये व रंग	83	--	83	Dyes and colours
(16)	रंग व रंगकामाचे सामान	244	--	244	Paint and Painting Materials
(17)	कांच व काचेच्या वस्तू	190	--	190	Glass and Glass Products
(18)	लाख, गोंद व राळ	234	--	234	Lac, gums and resins
(19)	कृत्रिम राळ	868	--	868	Synthetic resins
(20)	कच्चा रबर	278	--	278	Rubber Raw
(21)	रबर उत्पादने	26	--	26	Rubber Products
(22)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	517	8	525	Plastic and Plastic Products
(23)	उद्योग धद्यांत वापरावयाचे मद्यार्क व स्पीरीट (अखाद्य)	45	--	45	Industrial alcohol and Spirit

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(24)	बारीक माती	--	--	--	Moulding Powder
(25)	माती व मातीची भांडी	661	--	661	Earth and Earthware
(26)	धातू व धातूचे उत्पादन-				Metal & Metal Products—
	(१) ॲल्युमिनियमच्या लडी	115	--	115	(I) Ingots Aluminium
	(२) शिशाच्या लडी	204	--	204	(ii) Ingots Lead
	(३) जस्ताच्या लडी	451	--	451	(iii) Ingots Zinc
	(४) इतर लडी	64	--	64	(iv) Ingots Other
	(५) लोखंड व पोलाद वस्तू	2,472	268	2,740	(v) Iron & Steel Materials
	(६) कच्चे लोखंड (बीड)	8	--	8	(vi) Pig Iron
	(७) मोड व टाकाऊ पदार्थ	98	--	98	(vii) Scrap and dross
	(८) जस्ताचे पत्रे	328	--	328	(viii) Tin Plates
	(९) तारा व केबल्स	30	--	30	(ix) Wire and Cables
	(१०) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	6,780	15	6,795	(x) Other Metal & Metal Products
	(११) इतर खनिजे	--	--	--	(xi) Other Ores
(27)	मोटार वाहने-				Motor Vehicles—
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनांची मोटार वाहने	--	--	--	(I) Motor Vehicles Weight 1.5 Tonnes or more
	(२) मोटार वाहनाचे सुटे भाग	26	--	26	(ii) Motor Vehicle parts
(28)	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	15	--	15	Railway Wagons, Carriage etc. parts of
(29)	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	1,306	--	1,306	Machinery NOS
(30)	इतर उपकरणे	381	--	381	Instruments etc.
(31)	अन्नधान्ये-				Foodgrains—
	(१) तांदूळ	1	--	1	(I) Rice
	(२) गहू	--	--	--	(ii) Wheat
	(३) इतर	15,968	--	15,968	(iii) Other
(32)	फळे-				Fruits—
	(१) खजूर	1,477	--	1,477	(I) Dates
	(२) इतर सुकी फळे व सुका मेवा	121	--	121	(ii)Other Dryfruits and nut
(33)	मीठ	0	321	321	Salt
(34)	साखर	16	--	16	Sugar
(35)	ताजी मासळी	0	--	0	Fresh-Fish
(36)	तेल व चरबी	5,070	--	5,070	Oil-Fats NOS
(37)	मसाले (मिरीसह)	95	--	95	Spices including paper
(38)	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	42	--	42	Foodstuffs NOS
(39)	इंधन व वंगणे-				Fuel and Lubricant—
	(१) डिझल व पेट्रोल	6	5,304	5,310	(I) Diesel and fuel Oil
	(२) केरोसीन	640	4,447	5,087	(ii) Kerosene
	(३) वंगण तेल	981	1,407	2,388	(iii) Lubricating Oil
	(४) टरपेन्टाईन खनिज	4,914	469	5,383	(iv) Turpentine Mineral
	(५) खनिज (कच्चे) तेल	68,752	5,747	74,499	(v) Crude Oil
(40)	अस्फाल्ट, बीटमन, टार कोल , कोक, चारकोल व इतर	69	--	69	Asphalt, Bituman, Tar Coal, Coke & Charcoal etc.
(41)	संकीर्ण	3,894	66	3,960	Miscellaneous
	'अ' उप-बेरीज	1,37,534	20,503	1,58,037	Sub-Total 'A'

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब)	निर्यात माल				(B) Export commodities
(1)	प्राचीन कलात्मक दुर्मिळ वस्तू	1	--	1	Antiques, artware and curious
(2)	इमारतीचे सामान	61	--	61	Building Materials
(3)	लाकूंड व इमारती लाकूड	--	--	--	Wood Timber
(4)	सामान वाहतुकीची पेटारे	--	--	--	Cargo Container
(5)	कापूस-				Cotton—
	(१) कच्चा	5	--	5	(I) Raw
	(२) पेळू आणि धागा काढलेला	13	--	13	(ii) Twist and Yarn
(6)	कृत्रिम तंतू	61	--	61	Synthetic Yarn
(7)	केस व लोकर	--	--	--	Hair & Wool
(8)	विणलेल्या वस्तू, बारीक सारीक वस्त्रे, स्त्रियांच्या फिती, लेस वगैरे	401	--	401	Hosiery, haber dashary millinery and wearing apparel
(9)	सुती, रेशमी, लोकरी व कृत्रिम धाग्याचे कापड	0	--	0	Textile Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
(10)	औषधी द्रव्ये व औषधे	18	--	18	Drugs and Medicines
(11)	रसायने	352	--	352	Chemicals
(12)	खतेइ				Fertilizers—
	(१) हाडे व हाडांचे खत	48	--	48	(I) Bone and bone meal
	(२) इतर	--	--	--	(ii) Others
(13)	रंग व रंग कामाचे सामान	132	--	132	Paints and Painting materials
(14)	सौम्य मद्य	490	4,290	4,780	Light Distills
(15)	इंधन व वंगण-				Fuel & Lubricant—
	(१) डिझेल व इंधन तेल	2,325	42	2,367	(I) Diesel & Fuel Oil
	(२) रॉकेल तेल	256	0	256	(ii) Kerosene
	(३) वंगण तेल	26	575	601	(iii) Lubricating Oil
	(४) खनिज तेल	483	47,481	47,964	(iv) Crude Oil
	(५) टरपेन्टाईन खनिज	2,506	6,040	8,546	(v) Turpentine Mineral
(16)	काच व काच समान	--	--	0	Glass and Glass Products
(17)	लाख, गॉद व राळ	--	--	--	Lac, Gums and Resins
(18)	रंगद्रव्य व रंग	23	--	23	Dyes and Colours
(19)	कृत्रिम राळ	--	--	--	Synthetic Resins
(20)	मळी	660	--	660	Molasses
(21)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	84	--	84	Toiled preparation and perfumes
(22)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिकची उत्पादने	172	--	172	Plastic & Plastic manufacture
(23)	रबर उत्पादने	65	--	65	Rubber Product
(24)	चामडी व चामडयाची उत्पादने	10	--	10	Leather and Leather manufacturer
(25)	माती व मातीची भांडी	96	--	96	Earth and Earthenware
(26)	धातू व धातूचे उत्पादन-				Metal & Metal Products—
	(१) लोखंड व पोलादाचे सामान	5,474	--	5,474	Iron Steel Material
	(२) तारा व केबल्स	8	--	8	Wire & Cable
	(३) लोखंडी मोड व सामान	--	--	--	Scrap and Dross
	(४) इतर धातू व धातूची उत्पादने	3,056	--	3,056	Other metal and Metal Products
(27)	मोटार वाहने-				Motor Vehicles—
	(१) दीड टन किंवा अधिक वजनाची मोटार वाहने	84	--	84	Motor cars and heavy Duty vehicles weighting 1.5 Tonnes or more
	(२) मोटर वाहनांचे सुटे भाग	68	--	68	(ii) Motor Vehicle spare parts
(28)	सायकली व सायकलीचे सुटे भाग	17	--	17	Bi-cycle and Bi-cycle parts
(29)	इतरत्र न उल्लेखिलेली यंत्रसामग्री	410		410	Machinery Nos.
(30)	उपकरणे (हत्यारे) वगैरे	301		301	Instruments etc.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(31)	अन्नधान्ये-				Foodgrains—
	(१) तांदूळ	1,078	--	1,078	(I) Rice
	(२) इतर	593	--	593	(ii) Other
(32)	फळे व भाजीपाला-				Fruits and Vegetables—
	(१) फळे-ताजी व सुकी	17	--	17	(I) Fruits-fresh dried
	(२) भाज्या-सुकलेल्या व ताज्या	878	5	883	(ii) Vegetables-Dried & Fresh
(33)	मत्स्योत्पादन-मासे ताजे	1	--	1	Fresh-fish
(34)	साखर	3,463	--	3,463	Sugar
(35)	चहा	3	--	3	Tea
(36)	वैरण (पेंढीसह)	3,131	1	3,132	Fodder (including oil cakes)
(37)	मिरीसह मसाले	118	--	118	Spices including paper
(38)	तंबाखू (कच्चा) देशी	5	--	5	Tobacco (raw) country
(39)	तंबाखू -तयार	9	--	9	Tobacco manufactured
(40)	तेल बिया	2	--	2	Oil seeds
(41)	सर्व प्रकारच्या बिया	0	--	0	Seeds of all kinds
(42)	तेल व चरबी	364	--	364	Oil and fats
(43)	इतरत्र उल्लेख नसलेले पेये (मद्यार्क विरहीत पेये)	--	--	--	Beverages and drinks (Non-alcoholic) Nos.
(44)	इतरत्र न उल्लेखिलेली खाण्याचे पदार्थ	65	--	65	Foodstuff Nos.
(45)	संकीर्ण	587	2,344	2,931	Miscellaneous
	उप-बेरीज 'ब'	**28,020**	**60,778**	**88,798**	**Sub-Total 'B'**
	'क' एका जहाजामधून दुस-या जहाजात चढविलेला माल	21	0	21	**'C' Transhipment**
	एकूण आयात व निर्यात व एका जहाजातून दुस-या जहाजात चढविलेली मालाची बेरीज	**1,65,575**	**81,281**	**2,46,856**	**Total of import, export and Transhipment commodities**

आधार :- मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source :- Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण , राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवारी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने

Number of Motor Vehicles Registered by District in the State

(2001-02)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles: बसेस Buses	मोटारी आणि स्टेशन वॅगन्स Cars and Station Wagons	जीप Jeep	टॅक्सी Taxies	तीन चाकी वाहने (रिक्षा) Three Wheelers (Ricksha)	दुचाकी वाहने Two Wheelers	एकूण प्रवासी वाहने Total passenger vehicles	माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles: चार चाकी वाहने Four Wheelers	तीन चाकी वाहने Three Wheelers	एकूण मालवाहू वाहने Total goods vehicles	ट्रॅक्टर्स Tractors	जोड वाहने Trailors	इतर Others	एकूण (स्तंभ ९ + १२ ते १५) Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	मुंबई	8,986	1,68,644	12,404	41,064	--	1,64,818	3,95,916	19,386	4,240	23,626	867	850	3,901	4,25,160	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	3,782	1,62,213	10,156	22,615	1,01,829	3,10,534	6,11,129	18,451	13,335	31,786	515	250	659	6,44,339	Mumbai Suburban
3	ठाणे	5,106	1,26,142	29,745	5,224	88,561	3,88,342	6,43,120	85,155	13,580	98,735	1,332	4,830	956	7,48,973	Thane
4	रायगड	1,304	22,084	8,303	5,108	15,312	88,565	1,40,676	13,598	3,210	16,808	460	615	457	1,59,016	Raigad
5	रत्नागिरी	892	6,773	3,548	159	11,667	52,709	75,748	7,307	2,038	9,345	439	455	60	86,047	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	415	2,684	692	124	6,706	27,923	38,544	2,545	814	3,359	212	304	27	42,446	Sindhudurg
7	नाशिक	1,296	25,586	17,930	2,710	22,026	3,02,695	3,72,243	15,078	2,487	17,565	24,677	19,165	594	4,34,244	Nashik
8	धुळे	852	4,661	3,765	1,120	7,027	81,504	98,929	7,063	762	7,825	7,471	7,399	78	1,21,702	Dhule
9	नंदुरबार															Nandurbar
10	जळगाव	1,183	7,061	4,909	879	12,445	1,68,638	1,95,115	6,391	1,282	7,673	11,634	12,836	79	2,27,337	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,009	10,883	9,830	1,723	6,200	2,33,647	2,63,292	11,454	2,727	14,181	18,040	17,001	94	3,12,608	Ahmednagar
12	पुणे	9,643	1,04,895	36,052	4,595	59,469	9,35,084	11,49,738	46,534	16,184	62,718	17,544	13,545	1,593	12,45,138	Pune
13	सातारा	1,161	8,371	7,978	2,263	6,711	1,43,102	1,69,586	9,305	2,129	11,434	11,898	12,379	97	2,05,394	Satara
14	सांगली	957	9,455	7,588	466	5,229	1,60,217	1,83,912	8,629	1,395	10,024	9,198	9,817	115	2,13,066	Sangli
15	सोलापूर	411	8,606	9,000	289	6,978	1,79,715	2,04,999	10,287	1,521	11,808	8,684	9,340	12	2,34,843	Solapur
16	कोल्हापूर	1,337	17,351	11,463	315	11,267	2,48,560	2,90,293	13,231	1,882	15,113	11,205	14,256	121	3,30,988	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,501	12,729	6,875	2,330	16,137	1,94,081	2,33,653	11,003	1,726	12,729	8,221	6,254	152	2,61,009	Aurangabad
18	जालना	361	1,900	1,912	434	2,047	35,777	42,431	2,068	397	2,465	3,540	3,288	23	51,747	Jalna
19	परभणी	478	547	2,372	278	1,886	25,012	30,573	1,663	21	1,684	1,278	1,106	9	34,650	Parbhani

20	हिंगोली	37	968	1,015	274	817	18,845	21,956	1,202	31	1,233	1,423	1,252	30	25,894	Hingoli
21	बीड	492	2,257	4,804	71	2,790	50,152	60,566	3,665	142	3,807	3,769	3,701	18	71,861	Beed
22	नांदेड	510	3,087	3,641	142	6,262	55,008	68,650	5,737	9	5,746	2,227	2,146	3	78,772	Nanded
23	उस्मानाबाद	348	1,927	2,142	117	1,173	21,150	26,857	2,503	286	2,789	3,531	2,800	14	35,991	Osmanabad
24	लातूर	493	3,208	3,047	299	4,769	48,890	60,706	4,283	388	4,671	3,906	4,086	4	73,373	Latur
25	बुलढाणा	703	1,790	2,231	604	4,034	54,908	64,270	2,464	524	2,988	5,687	5,045	63	78,053	Buldhana
26	अकोला	656	3,347	2,967	1,162	4448	65,741	78,321	3,103	326	3,429	3,310	2,979	89	88,128	Akola
27	वाशिम	134	1,224	1,275	205	1,680	39,870	44,388	985	215	1,200	2,709	2,328	13	50,638	Washim
28	अमरावती	804	5,361	3,270	520	8,929	125,970	1,44,854	4,508	1,108	5,616	4,554	3,886	143	1,59,053	Amravati
29	यवतमाळ	763	2,452	2,564	537	4,259	71,282	81,857	2,707	501	3,208	2,497	2,574	43	90,179	Yavatmal
30	वर्धा	350	1,944	1,053	122	2,246	48,750	54,465	1,347	281	1,628	1,350	1,351	9	58,803	Wardha
31	नागपूर	3,418	35,683	11,426	799	13,154	512,368	5,76,848	19,443	2,755	22,198	4,694	4,783	574	6,09,097	Nagpur
32	भंडारा	1	59	9	17	15	1,925	2,026	12	20	32	69	58	0	2,185	Bhandara
33	गोदिंया	357	2,084	2,218	123	519	66,084	71,385	2,440	133	2,573	5,026	4,748	20	83,752	Gondiya
34	चंद्रपूर	664	3,669	3,659	297	3,326	86,970	98,585	4,727	592	5,319	3,336	3,227	143	1,10,610	Chandrapur
35	गडचिरोली	63	246	584	96	100	14,290	15,379	355	22	377	1,372	1,341	6	18,475	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	**50,467**	**7,69,891**	**2,30,427**	**97,081**	**4,40,018**	**50,23,126**	**66,11,010**	**3,48,629**	**77,063**	**4,25,692**	**1,86,675**	**1,79,995**	**10,199**	**74,13,571**	**Maharashtra State**

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

निरनिराळ्या विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते
Roads Maintained by various Authorities in the State
(2001-02)

(कि.मी. मध्ये / In km.)

वर्ष Year		सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1980-81	..	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	..	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	..	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
1995-96	..	55,944	1,29,339	N. A.	N.A.	1,85,283
1996-97	..	61,352	1,26,223	N. A.	N. A.	1,87,575
1997-98	..	65,071	1,25,982	N.A.	10,240	2,01,293
1998-99	..	66,889	1,40,002	N.A.	10,376	2,17,267
1999-00	..	64,895	1,49,056	N.A.	10,377	2,24,328
2000-01	..	65,511	1,51,435	N.A.	10,344	2,27,290
2001-02	..	66,173	1,,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available.

आधार : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
(२) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya,Mumbai
(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3

वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या
Number of Accidents by Type of Vehicles

अ. क्र. Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles *	टॅक्सी Taxi Cabs @	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	बृहन्मुंबई	246	670	29	314	286	226	242	396	195	2,604	201	1,132	Brihan Mumbai
2	ठाणे शहर	195	667	14	213	371	408	106	118	52	2,144	226	1,477	Thane City
3	ठाणे ग्रामीण	160	1,451	9	238	260	202	272	414	240	3,246	496	2,543	Thane Rural
4	रायगड	179	696	89	194	155	115	377	98	32	1,935	261	1,491	Raigad
5	रत्नागिरी	199	278	17	69	173	106	148	53	16	1,059	151	1,386	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	91	167	0	31	126	61	27	71	6	580	53	629	Sindhudurg
7	नाशिक शहर	71	199	10	91	246	118	98	90	56	979	146	702	Nashik City
8	नाशिक ग्रामीण	202	976	87	182	320	111	298	192	106	2,474	509	2,491	Nashik Rural
9	धुळे	25	759	10	16	152	43	38	95	26	1,164	221	1,239	Dhule
10	नंदुरबार	50	186	11	8	62	7	48	0	6	378	76	588	Nandurbar
11	जळगाव	79	360	12	41	159	115	91	104	63	104	281	1,215	Jalgaon
12	अहमदनगर	127	376	21	162	300	99	295	397	94	1,871	547	1,949	Ahmednager
13	पुणे शहर	133	441	1	197	500	296	147	3	243	1,961	310	2,220	Pune City
14	पुणे ग्रामीण	314	797	2	320	565	294	703	221	138	3,354	861	2,926	Pune Rural
15	सातारा	217	366	13	156	279	55	197	246	39	1,568	422	1,667	Satara
16	सांगली	97	197	25	104	245	26	160	285	37	1,176	258	1,343	Sangli
17	सोलापूर शहर	18	95	17	14	78	41	29	15	8	315	90	310	Solapur City
18	सोलापूर ग्रामीण	53	545	9	56	204	26	206	66	45	1,210	469	2,091	Solapur Rural
19	कोल्हापूर	122	330	5	117	492	89	134	180	66	1,535	280	2,768	Kolhapur
20	औरंगाबाद शहर	28	212	0	42	119	47	87	20	24	580	126	608	Aurangabad City

21	औरंगाबाद ग्रामीण	65	131	24	26	59	4	105	122	32	568	200	977	Aurangabad Rural
22	जालना	15	100	5	6	53	3	59	17	26	384	116	366	Jalna
23	परभणी	27	112	2	5	51	55	85	14	8	359	81	387	Parbhani
24	हिंगोली	16	34	0	7	23	21	33	41	1	176	69	443	Hingoli
25	बीड	50	110	7	28	92	51	127	97	14	576	217	740	Beed
26	नांदेड	32	114	12	26	134	174	74	128	0	694	151	742	Nanded
27	उस्मानाबाद	63	223	6	29	96	24	117	49	16	623	186	1,026	Osmanabad
28	लातूर	120	154	0	10	127	60	87	72	7	631	170	507	Latur
29	बुलढाणा	71	311	1	32	24	47	90	17	13	606	184	811	Buldhana
30	अकोला	27	269	43	38	86	67	78	149	40	797	146	862	Akola
31	वाशिम	33	67	4	11	47	33	46	37	13	291	66	418	Washim
32	अमरावती शहर	12	112	8	33	114	68	25	14	15	401	94	378	Amravat iCity
33	अमरावती ग्रामीण	46	142	29	12	106	99	110	69	44	657	162	619	Amravati Rural
34	यवतमाळ	101	218	0	31	110	111	144	75	13	803	203	1,087	Yavatmal
35	वर्धा	21	105	5	10	120	69	49	95	23	493	149	769	Wardha
36	नागपूर शहर	82	534	1	188	198	121	82	250	128	1,584	268	2,392	Nagpur City
37	नागपूर ग्रामीण	114	544	1	16	167	63	141	11	93	1,150	318	1,333	Nagpur Rural
38	भंडारा	23	145	6	28	75	18	51	67	0	413	112	622	Bhandara
39	गोंदिया	0	120	5	69	73	0	11	61	12	351	97	390	Godiya
40	चंद्रपूर	31	173	1	13	116	34	89	162	24	643	175	798	Chandrapur
41	गडचिरोली	12	35	35	13	42	3	12	34	6	112	64	268	Gadchiroli
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	3,555	13,486	541	3,183	6,963	3,607	5,406	4,611	2,014	42,437	9,148	46,442	Total Maharashtra State

आधार - अप्पर पोलीस महासंचालक (वाहतूक) यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Office of the Additional Director-General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती

Progress of Maharashtra State Road Transports Corporation Commercial Wing (2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)		परिमाण (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-00 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	एकूण वाहने	..	संख्या	6,086	10,675	N.A.	17,547	17,248	17,071	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटर्स	..	लाखांत	3,968.82	7,426.54	12,476.11	17,558.92	18,116.49	17,993.76	Lakhs	Total kilometres
3	प्रभावी किलोमीटर्स	..	लाखांत	3,933.41	7,350.81	12,299.00	17,388.04	17,943.64	17,826.66	Lakhs	Effective kilometres
4	एकूण प्रवासी	..	लाखांत	5,538.18	11,901.05	23,193.98	25,598.89	23,763.86	22,690	Lakhs	Total passenger carried
5	किलोमीटर्स	..	प्रति मीटर	4.04	4.16	4.41	4.62	4.66	4.70	Per litre	Kilometres
6	नादुरुस्त	..	प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मागे	0.85	0.76	0.49	0.36	0.33	0.31	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	..	संख्या	2,434	2,799	3,250	4,328	4,052	3,781	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	..	संख्या	42,804	75,418	1,10,036	1,12,348	1,11,598	1,10,361	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	..	लाख कि.मी.	10.78	20.14	33.70	47.51	49.16	49.30	lakh km.	Daily average operated km.
10	दैनिक क्रमित सरासरी अंतर एकूण	..	लाख कि.मी.	10.87	20.35	34.18	47.98	49.63	48.84	lakh km.	Daily average operated km.
11	दैनिक प्रवासी	..	लाख	15.17	32.61	63.55	69.94	65.11	62.16	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	..	लाख रुपये	5,499.31	20,999.47	92,729.89	2,239.15	2,53,357.00	2,64,149	Lakh Rs.	Total receipts
13	एकूण खर्च	..	लाख रुपये	5,723.36	24,406.30	92,198.57	2,370.32	2,64,544.00	2,71,101	Lakh Rs.	Total expenditure
14	एकूण नफा/तोटा	..	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	531.32	(-) 131.17	(-) 11,187.00	(-)6,952	Lakh Rs.	Total loss/profit
15	एकूण जमा	..	प्रति कि.मी. पैसे	139.81	285.68	754.03	1287.75	1,411.96	1,481.73	Ps. per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च	..	प्रति कि.मी. पैसे	145.51	332.02	749.71	1363.19	1,474.31	1,520.73	Ps. per km.	Overall expenditure
17	एकूण नफा/तोटा	..	प्रति कि.मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4.32	(-) 75.44	(-) 62.35	39.00	Ps. per km.	Overall loss/profit
18	दिलेले व्याज	..	लाख रुपये	101.28	244.91	4,109.88	43.24	3,914.00	4,117	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	..	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3,406.83	11,175.84	(-) 87.93	(-) 59.61	(-)2,835	Lakh Rs.	Total return

टिप : N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण
Road Length Classified by Categories by District
(2001-02)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads: सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete & BlackTop	खडीचे रस्ते Water Bound Macadum	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads	एकूण Total Length per 100 Sq. Kms.	प्रत्येक १०० चौ.कि.मी. मागे रस्त्यांची लांबी Road Length per 1,00,000 persons	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची लांबी Road	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads: संख्या No.	टक्केवारी Percentage	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	49	0	0	49	8	0.49	0	0.00	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,001	2,686	45	5,732	60	114	1,634	97.32	Thane
4	रायगड	3,300	1,008	309	4,617	65	95	1,791	96.76	Raigad
5	रत्नागिरी	4,141	1,755	448	6,344	77	418	1,494	98.35	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,628	1,827	1,382	5,837	112	793	726	98.64	Sindhudurg
7	नाशिक	5,566	6,518	1,567	13,651	88	550	1,799	99.23	Nashik
8	धुळे	2,635	1,690	959	5,284	64	468	334	99.70	Dhule
9	नंदुरबार	2,106	1,322	930	4,358	89	471	837	91.08	Nandurbar
10	जळगाव	4,136	3,178	2,494	9,808	83	308	1,486	99.87	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,892	5,133	2,610	12,635	75	812	1,544	99.23	Ahmednagar
12	पुणे	5,457	3,,637	4,592	13,686	87	329	1,815	98.64	Pune
13	सातारा	3,857	4079	1,884	9,820	94	401	1,505	97.21	Satara
14	सांगली	3,885	1,916	2,280	8081	94	366	716	100.00	Sangli
15	सोलापूर	4,372	6,406	1,897	12,675	85	392	1,127	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	2,834	2,098	1,255	6,187	81	207	1,159	99.06	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3,467	3,693	2,075	9,235	101	417	1,288	99.08	Aurangabad
18	जालना	2,071	1,681	172	3,924	45	288	947	99.06	Jalna
19	परभणी	1,917	1,974	323	4,214	69	323	795	98.39	Parbhani
20	हिंगोली	1,220	1,331	322	2,873	59	355	651	97.46	Hingoli
21	बीड	3,782	3,925	1,365	9,072	85	498	1,222	96.30	Beed
22	नांदेड	4,658	4,415	780	9,853	94	540	1,479	97.62	Nanded
23	उस्मानाबाद	3,059	1,799	464	5,322	71	417	712	99.44	Osmanabad
24	लातूर	3,630	1,319	149	5,098	70	304	905	99.02	Latur
25	बुलढाणा	2,482	1,570	144	4,196	43	222	1,141	90.13	Buldhana
26	अकोला	1,580	732	91	2,403	56	169	788	89.75	Akola
27	वाशिम	1,573	1,388	33	2,994	48	379	664	95.40	Washim
28	अमरावती	3,022	2801	429	6,252	51	284	1,645	97.83	Amravati
29	यवतमाळ	3,820	2822	393	7035	52	405	1,714	93.36	Yavatmal
30	वर्धा	1,995	973	306	3,274	52	307	867	89.66	Wardha
31	नागपूर	3,318	2,758	905	6,981	70	212	1,554	95.69	Nagpur
32	भंडारा	1,183	2,016	507	3,706	98	369	782	99.74	Bhandara
33	गोदिंया	1,127	2,098	1,271	4496	83	408	850	97.70	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,106	3,888	898	6,892	66	389	1,502	100.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,127	2,876	1,013	6,016	39	764	1,385	92.21	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,00,996	87,312	34,292	2,22,600	72	294	39,188	96.97	Maharashtra State

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.— Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २००१ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी

Railways Route Length as on 31st March 2001 in the State

(कि.मी. मध्ये / In km.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वर्ष Year (2)	ब्रॉडगेज Broad guage (3)	मिटरगेज Meter guage (4)	नॅरो गेज Narrow guage (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	1960-61 ..	2,767	1,197	1,093	5,057	
2	1970-71 ..	2,752	1,308	1,102	5,162	
3	1980-81 ..	3,131	994	1,100	5,225	
4	1990-91 ..	3,345	1,024	1,053	5,422	
5	1999-00 ..	4,139	502	755	5,396	
6	2000-01 ..	5,123	500	573	6,196	
1	मुंबई	78.43	--	--	78.43	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	206.6	--	--	206.62	Thane
4	रायगाड	154.07	--	20.29	174.36	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	--	0.00	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	0.00	Sindhudurg
7	नाशिक	206.01	--	--	206.01	Nashik
8	धुळे	1.35	--	--	1.35	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	275.47	--	55.57	331.04	Jalgaon
11	अहमदनगर	197.55	--	--	197.55	Ahmednagar
12	पुणे	248.89	--	--	248.89	Pune
13	सातारा	--	--	--	0.00	Satara
14	सांगली	--	--	106.09	106.09	Sangli
15	सोलापूर	271.90	--	101.89	373.79	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	--	0.00	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	0.00	Aurangabad
18	जालना	--	--	--	0.00	Jalna
19	परभणी	--	--	--	0.00	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	0.00	Hingoli
21	बीड	--	--	--	0.00	Beed
22	नांदेड	--	--	--	0.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	28.86	28.86	Osmanabad
24	लातूर	--	--	37.07	37.07	Latur
25	बुलढाणा	84.75	--	--	84.75	Buldhana
26	अकोला	79.45	--	59.45	138.90	Akola
27	वाशिम	82.00	--	--	82.00	Washim
28	अमरावती	102.57	--	61.36	163.93	Amravati
29	यवतमाळ	91.16	--	66.92	158.08	Yavatmal
30	वर्धा	114.00	--	34.42	148.42	Wardha
31	नागपूर	82.0	--	133.7	215.7	Nagpur
32	भंडारा	65.0	--	9.7	74.7	Bhandara
33	गोंदिया	185.9	--	19.7	205.6	Gondiya
34	चंद्रपूर	132.6	--	17.3	149.9	Chandrapur
	गडचिरोली	18.5	--	--	18.5	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,678.2	--	752.32	3,430.54	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7

वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road length according to different classes

(2001-02)

(किलोमीटरमध्ये/n Kilometre)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads: राष्ट्रीय महामार्ग National highways (3)	राज्य महामार्ग State highways (4)	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads (5)	इतर जिल्हा रस्ते Other district roads (6)	ग्रामीण Village roads (7)	अवर्गीकृत रस्ते @Unclassified roads (8)	एकूण Total (9)	District (2)
1	मुंबई ...	--	49	--	--	--	--	49	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ...								Mumbai Suburban
3	ठाणे	226	1,227	840	1,015	2,424	--	5,732	Thane
4	रायगड	232	1,169	504	757	1,955	--	4,617	Raigad
5	रत्नागिरी	275	837	1,386	1,268	2,578	--	6,344	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	108	719	965	902	3,143	--	5,837	Sindhudurg
7	नाशिक	235	1,681	2,233	2,328	7,174	--	13,651	Nashik
8	धुळे	295	663	863	920	2,543	--	5,284	Dhule
9	नंदुरबार	0	658	928	672	2,100	--	4,358	Nandurbar
10	जळगाव	187	1,286	1,740	1,836	4,759	--	9,808	Jalgaon
11	अहमदनगर	60	1,990	2,882	3,300	4,403	--	12,635	Ahmednagar
12	पुणे	361	1,426	2,965	2,472	6,462	--	13,686	Pune
13	सातारा	113	996	2,190	1,828	4,693	--	9,820	Satara
14	सांगली	30	927	2,039	2,624	2,461	--	8,081	Sangli
15	सोलापूर	163	1,459	2,934	2,080	6,039	--	12,675	Solapur
16	कोल्हापूर	110	850	1,491	1,670	2,066	--	6,187	Kolhapur
17	औरंगाबाद	136	1,212	2,843	1,240	3,804	--	9,235	Aurangabad
18	जालना	22	1,234	1,082	744	842	--	3,924	Jalna
19	परभणी	0	729	1,034	614	1,837	--	4,214	Parbhani
20	हिंगोली	0	512	861	503	997	--	2,873	Hingoli
21	बीड	81	1,264	1,653	1,355	4,719	--	9,072	Beed
22	नांदेड	0	1,351	2,803	1,251	4,448	--	9,853	Nanded
23	उस्मानाबाद	207	924	1,419	1,196	1,576	--	5,322	Osmanabad
24	लातूर	0	860	1,533	1,299	1,406	--	5,098	Latur
25	बुलढाणा	81	983	1,093	1,089	950	--	4,196	Buldhana
26	अकोला	100	561	630	544	568	--	2,403	Akola
27	वाशिम	0	631	588	526	1,249	--	2,994	Washim
28	अमरावती	75	1,403	1,527	962	2,285	--	6,252	Amravati
29	यवतमाळ	66	1,380	1,235	1,673	2,681	--	7,035	Yavatmal
30	वर्धा	108	661	658	621	1,226	--	3,274	Wardha
31	नागपूर	287	934	957	1,404	3,399	--	6,981	Nagpur
32	भंडारा	102	438	609	870	1,687	--	3,706	Bhandara
33	गोंदिया	0	400	768	1,303	2,025	--	4,496	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	777	1,524	1,652	2,939	--	6,892	Chandrapur
35	गडचिरोली	50	1,214	1,150	1,388	2,214	--	6,016	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3,710	33,405	47,927	43,906	93,652	--	2,22,600	Maharashtra State

आधार- सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी
Road Length according to surface type
(2000-01)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads (3)	खडीचे रस्ते Water bound macadum roads (4)	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई	49	0	0	49	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,001	2,686	45	5,732	Thane
4	रायगड	3,300	1,008	309	4,617	Raigad
5	रत्नागिरी	4,141	1,755	448	6,344	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,628	1,827	1,382	5,837	Sindhudurg
7	नाशिक	5,566	6,518	1,567	13,651	Nashik
8	धुळे	2,635	1,690	959	5,284	Dhule
9	नंदुरबार	2,106	1,322	930	4,358	Nandurbar
10	जळगाव	4,136	3,178	2,494	9,808	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,892	5,133	2,610	12,635	Ahmednagar
12	पुणे	5,457	3,637	4,592	13,686	Pune
13	सातारा	3,857	4,079	1,884	9,820	Satara
14	सांगली	3,885	1,916	2,280	8,081	Sangli
15	सोलापूर	4,372	6,406	1,897	12,675	Solapur
16	कोल्हापूर	2,834	2,098	1,255	6,187	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3,467	3,693	2,075	9,235	Aurangabad
18	जालना	2,071	1,681	172	3,924	Jalna
19	परभणी	1,997	1,974	323	4,294	Parbhani
20	हिंगोली	1,220	1,331	322	2,873	Hingoli
21	बीड	3,782	3,925	1,365	9,072	Beed
22	नांदेड	4,658	4,415	780	9,853	Nanded
23	उस्मानाबाद	3,059	1,799	464	5,322	Osmanabad
24	लातूर	3,630	1,319	149	5,098	Latur
25	बुलढाणा	2,482	1,570	144	4,196	Buldhana
26	अकोला	1,580	732	91	2,403	Akola
27	वाशिम	1,573	1,388	33	2,994	Washim
28	अमरावती	3,022	2,801	429	6,252	Amravati
29	यवतमाळ	3,820	2,822	393	7,035	Yavatmal
30	वर्धा	1,995	973	306	3,274	Wardha
31	नागपूर	3,318	2,758	905	6,981	Nagpur
32	भंडारा	1,183	2,016	507	3,706	Bhandara
33	गोंदिया	1,127	2,098	1,271	4,496	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,106	3,888	898	6,892	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,127	2,876	1013	6,016	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,01,076	87,312	34,292	2,22,680	Maharashtra State

टिप : सिमेंट काँक्रीट व डांबरी रस्त्यांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not avaiable separately

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती /Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region: मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amaravati (7)	नागपूर Nagpur (8)	एकूण Total (2)	
1	वर्ष अखेरीस असलेले मार्ग (संख्या)	4,066	3,827	5,006	3,082	1,964	1,484	19429	No.of routes as at the end of the year
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	2,66,144	2,31,690	3,24,970	2,65,729	1,35,124	1,20,569	1344226	Route Distance (K.m.)
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	65.46	60.54	64.92	86.22	60.54	81.25	69.19	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	8.49	8.79	12.34	8.97	5.43	4.82	48.84	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या गाडयांची सरासरी संख्या	3,004	3,087	4357	2876	1800	1670	16794	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील गाडयांची दैनिक सरासरी संख्या	2,823	2,930	4114	2681	1688	1,568	15804	Average No. of buses on road per day
7	गाडयांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	299.90	299.30	299.20	333.60	320.70	306.30	308.20	Average vehicles utilization (K.m.)
8	भार गुणकाची टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	65.24	61.09	61.33	57.89	54.27	56.19	60.05	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	12.26	12.23	16.4	10.65	5.5	5.13	62.17	No.of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	23.51	22.92	24.12	25.6	28.43	27.33	24.66	Average distance travelled per passenger (K.m.)
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	44,983.00	43175	60,651.00	41,250	23,816	21,997.00	258931	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.)
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	10.05	9.67	10.13	10.62	11.87	11.74	11.41	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी * (वाहन ताफ्याची टक्केवारी)	94.00	94.90	94.40	93.20	93.80	93.90	94.10	Average operating fleet * (% Fleet Utilisation)

टिप : (१) * चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहनीच्या वापरातील गाड्या व कारक्षान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाड्यांचा समावेश होता.

(1) * Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

(२) आकडे अस्थायी आहेत/ Figures are provisional.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation,Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन

Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registred tonnage	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage	संख्या Number	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	1,736,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
1995-96	2,090	1,75,59,890	231	19,62,712	2,321	1,95,22,602
1997-98	1,645	1,63,97,568	158	17,64,157	1,803	1,81,61,725
1998-99	1,523	1,55,66,531	147	13,80,361	1,670	1,69,46,892
1999-00	1,274	1,36,87,372	139	13,43957	1,413	1,50,31,329
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2001-02	679	73,15,277	107	12,14,334	786	85,29,611

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.— Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील मेरेवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन

Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai

वर्ष Year	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage	संख्या Number	एकूण वजन Gross tonnage
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
1995-96	34	24,125	38	93,519	72	1,17,644
1997-98	52	30,470	26	80,947	78	1,11,417
1998-99	40	31,506	35	55,209	75	86,715
1999-00	36	26,310	30	1,33,749	66	1,60,059
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2001-02	49	38,704	27	34,852	76	73,556

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)

Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries) (2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	येणारे / Inward खोली / Saloon (3)	नौतळ / Deck (4)	एकूण / Total (5)	बाहेर जाणारे / Outward खोली / Saloon (6)	नौतळ / Deck (7)	एकूण / Total (8)	Route (2)
1	युरोप (यु.के. बंदरे, जिनेव्हा, मार्सेलिस, आणि इतर बंदरे)	--	750	750	--	--	--	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्टस (एडेन, दिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	--	--	--	--	--	--	Red Sea ports (Aden, Dijbouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	--	--	--	--	--	--	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	--	--	--	246	246	246	Karachi
5	कोलंबो	--	--	--	--	--	--	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	--	--	--	--	--	--	Australia (Brisbane, Sydney Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बँकॉक, हाँगकाँग आणि जपान व काउरासकीसह)	--	--	--	--	--	--	Far East (including Singapore, Bankok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मॉबासा, झांझीबार, दार-इ-सलाम, मोझांबिक, बैरा आणि लॉरेस, मार्क्विस, पोर्ट लुइस बंदरासह)	--	--	--	--	--	--	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-es-Salam, Mozambique, Beira and Lourence, Marques and Port Lauis).
9	दक्षिण आफ्रिका (डर्बन ग्रेहँमस्टन, पोर्ट एलिझाबेथ, केपटाऊन आणि मोझेल बे)	--	--	--	--	--	--	Africa South (Durban Grahamston, Port Elibabeth Cape Town and Mossel Bay.)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.12—*contd*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	अमेरिका (सॅनफ्रॉन्सिस्को, न्यूयॉर्क, व्हँकुव्हर, बोस्टन, मॉंट्रिअल आणि ह्यूस्टन)	--	--	--	--	--	--	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).
11	परसियन आखातातील बंदरे (खोराम शहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्टानुरा, बहारिन, दुबई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	--	687	687	--	734	734	Persian Gulf ports (Khoramashashar, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).
12	इतर बंदरे	--	--	--	--	1,633	1,633	Other ports
	एकूण	--	687	687	--	2,613	2,613	Total
	किनाऱ्याची							Coastal
13	कोकण किनारा (जंजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दाभोळ, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मालवण आणि पणजी)	--	1,723	1,723	--	858	858	Konkan coast (Janjira, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	--	--	--	--	--	--	East coast of India (Calcutta and Madras)
	एकूण	--	1,723	1,723	--	858	858	Total

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई
Source - Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
(2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बदराचे नाव (2)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanised vessels (3)	यांत्रिक जहाजाने By mechanised vessels (4)	बोटीने By Steamer (5)	एकूण Total (6)	Name of the Port (2)
1	डहाणू	--	4,41,293	--	4,41,293	Dahanu
2	नवापूर	--	--	--	--	Navapur
3	सातपाटी	3,10,100	--	--	3,10,100	Satpati
4	केळवा-माहिम	--	--	--	--	Kelwa-Mahim
5	दातिवरे	50,860	--	--	50,860	Datiware
6	अर्नाळा	--	--	--	--	Arnala
7	मनोरी	--	42,09,198	--	42,09,198	Manori
8	कल्याण	27,006	--	--	27,006	Kalyan
9	वसई	--	--	--	--	Vasai
10	वर्सोवा	--	28,33,850	--	28,33,850	Varsova
11	भिवंडी	--	--	--	--	Bhiwandi
12	मोरा	--	8,52,346	--	8,52,346	Mora
13	कारंजा	38,400	2,52,073	--	2,90,473	Karanja
14	रेवस	--	6,47,615	--	6,47,615	Rewas
15	दिघी	6,850	1,60,273	--	1,67,123	Dighi
16	राजपुरी	1,85,515	1,31,417	--	3,16,932	Rajpuri
17	हर्णे	38,700	--	--	38,700	Harne
18	अलिबाग	--	27,924	--	27,924	Alibag
19	दाभोळ	3,28,784	2,27,616	--	5,56,400	Dabhol
20	जयगड	55,239	--	--	55,239	Jaigad
21	रत्नागिरी	13,020	--	--	13,020	Ratnagiri
22	पुर्णागड	2,224	--	--	2,224	Purnagad
23	जैतापूर	173300	--	--	1,73,300	Jaitapur
24	विजयदुर्ग	69830	--	--	69,830	Vijaydurga
25	देवगड	1,16,710	--	--	1,16,710	Deogad
26	आचरे	5,200	--	--	5,200	Achare
27	मालवण	1,40,510	--	--	1,40,510	Malwan
28	बानकोट	--	--	--	--	Bankot
29	किरणपाणी	--	--	--	--	Kiranpani
30	इतर बंदरे	4,26,608	14,63,543	--	18,90,151	Others Ports
	एकूण	19,88,856	1,12,47,148	--	132,36,004	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source—Chief Ports' Officer, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात)माल
Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State (2001-02)

(टनात/ In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	इतर Total (5)	Name of the port (2)
1	डहाणू	3,49,914	--	3,49,914	Dahanu
2	अर्नाळा	--	--	--	Arnala
3	दातिवरे	--	--	--	Datiware
4	तारापूर	--	--	--	Tarapur
5	सातपाटी	--	--	--	Satpati
6	केळवा-माहिम	--	--	--	Kelwa-Mahim
7	वसई	--	--	--	Vasai
8	मनोरी	--	--	--	Manori
9	कल्याण	--	--	--	Kalyan
10	तुर्भे	--	--	--	Turbhe
11	ट्राम्बे	--	--	--	Trombay
12	वर्सोवा	--	--	--	Varsova
13	बेलापुर (उलवा)	7,79,453		7,79,453	Belapur (Ulwa)
14	पनवेल	--	--	--	Panvel
15	मांडवा	--	--	--	Mandva
16	मोरा	--	--	--	Mora
17	करंजा	--	--	--	Karnja
18	धरमतर	22,36,297	219318	2455615	Dharamtar
19	अलिंबाग	--	--	--	Alibag
20	रेवदंडा	5,53,998	2,33,606	7,87,604	Revdanda
21	दिघी	--	--	--	Dighi
22	(राजपूरी)राजापूर	--	--	--	(Rajpuri) Rajapur
23	श्रीवर्धन	--	--	--	Shriwardhan
24	बाणकोट	--	--	--	Bankot
25	हर्णे	--	--	--	Harnai
26	दाभोळ	72,105	3,597	75,702	Dabhol
27	जयगंड	--	18,772	18,772	Jaigad
28	रत्नागिरी (परदेशात)	4,89,583	--	4,89,583	Ratnagiri (Foreign)
29	पूर्णागड	--	--	--	Purnagad
30	जैतापूर	--	--	--	Jaitapur
31	विजयदुर्ग	--	20,132	20,132	Vijaydurga
32	देवगड	--	--	--	Deogad
33	आचरा	--	--	--	Achara
34	मालवण	--	--	--	Malwan
35	वेंगुर्ला	--	--	--	Vengurla
36	रेडी (परदेशात)	--	--	--	Redi (Foreign)
37	किरणपाणी	--	--	--	Kiranpani
38	इतर बंदरे	144	--	144	Other Ports
	एकूण	44,81,494	4,95,425	49,76,919	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra,Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

निरनिराळ्या विमानतळावरुन होणारी प्रवासी व माल वाहतूक
Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports
(इंडियन एअर लाईन्स / Indian Air Lines)
(2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	तपशील Particulars (3)	Item (2)
1	प्रवाशांची एकूण संख्या (मुंबई विमानतळावरील)	10,85,093	Total number of passengers carried (From Mumbai Airport)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरुन (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक	1,46,635	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport)
3	एकूण माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरुन) (टनांत)	14,326	Total freight carried (tonnes) (From Mumbai Airport)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरुन झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) (टनांत)	732	Total freight carried from Airports in Maharashtra(tonnes). (Excluding Mumbai Airport)

आधार : इंडियन एअर लाईन्स, मुंबई
Source.- Indian Air Lines, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.16

वाणिज्यिक वाहनांच्या दैनिक सरासरी वाहतूक सघनतेनुसार रस्ते लांबी (वर्गवार विभागणी)

Road Length according to daily average of the Traffic Intensity (Classwise) of Commercial Vehicles (2001-02)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे	सरासरी दैनिक वाहतूक सघनता/ Average Traffic Intensity per day								
		राष्ट्रीय महामार्ग National Highway			राज्य महामार्ग State Highway			प्रमुख जिल्हा मार्ग * Major District Roads	इतर जिल्हा मार्ग * Other District Roads	
		*१,५०० टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1,500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 1,501 to 12,000 tonnes	*१,५०० १२,००० टनांपेक्षा अधिक Above 12,000 tonnes	१,५०१ टन किंवा त्यापेक्षा कमी 1,500 tonnes or less	१,५०१ ते १२,००० टन 1,501 to 12,000 tonnes	*१,५०० १२,००० टनांपेक्षा अधिक Above 12,000 tonnes	१,५०० टनांपेक्षा अधिक Above 1,500 tonnes	१,५०० टनांपेक्षा अधिक Above 1,500 tonnes	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	49	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	226.00	14.20	679.61	533.19	840	1,015	Thane
4	रायगड	--	--	232.00	--	--	1,169.00	504	757	Raigad
5	रत्नागिरी	--	275.00	--	--	837.00	--	1,386.00	1,268	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	108.00	--	--	719.00	--	965.00	902	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	235.00	--	979.56	701.44	2233	2,328	Nashik
8	धुळे	--	-	295.00	15.00	447.00	201.00	663.00	920	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	70.00	324.00	264.00	928.00	672	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	187.00	14.00	509.00	763.00	1,740.00	1,836	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	60.00	538.74	1,066.82	384.47	2882	3,300	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	361.00	59.00	418.25	948.75	2,965.00	2,472	Pune
13	सातारा	--	--	113.00	41.00	497.00	458.00	2,190.00	1,828	Satara
14	सांगली	--	--	30.00	--	215.00	712.00	2,039.00	2,624	Sangli
15	सोलापूर	--	--	163.00	52.00	554.00	853.00	2,934.00	2,080	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	110.00	--	240.00	610.00	1,491.00	1,670	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	136.00	332.00	600.00	280.00	2,843.00	1,240	Aurangabad
18	जालना	--	--	22.00	295.00	732.00	207.00	1,082.00	744	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	599.00	130.00	1,034.00	614	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	454.00	58.00	861.00	503	Hingoli
21	बीड	--	2.00	79.00	130.00	493.00	641.00	1,653	1,355	Beed
22	नांदेड	--	--	--	16.00	810.00	525.00	2,803.00	1,251	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	71.00	136.00	94.00	546.00	284.00	1,419.00	1,196	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	45.00	223.00	592.00	1,533.00	1,299	Latur
25	बुलढाणा	--	81.00	--	3.90	685.05	294.05	1,093.00	1,089	Buldhana
26	अकोला	--	100.00	--	48.00	373.69	139.31	630.00	544	Akola
27	वाशिम	--	--	--	48.00	435.30	147.66	588.00	526	Washim
28	अमरावती	--	75.00	--	179.00	945.00	279.00	1,527.00	962	Amravati
29	यवतमाळ	--	1.00	65.00	282.70	776.31	321.00	1,235.00	1,673	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	108.00	37.00	369.00	265.00	658.00	621	Wardha
31	नागपूर	--	--	287.00	2.00	603.00	329.00	957.00	1,404	Nagpur
32	भंडारा	--	34.00	68.00	13.00	180.00	245.00	609.00	870	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	--	3.00	117.00	280.00	768.00	1,303	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	23.00	372.00	382.00	1,524.00	1,652	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	50.00	--	147.00	1067.00	-	1,150.00	1,388	Gadchiroli
		--	797.00	2,913.00	2,502.54	17,915.59	12,986.87	47,927.00	43,906	Maharashtra State

टिप : *१,५०० टनांपेक्षा कमी वाहतूक सघनता असलेली रस्ते लांबी प्रमुख जिल्हा मार्ग व इतर जिल्हा मार्ग ह्यांचेबाबत येथे दर्शविलेली नाही.

Note.—*Road length traffic intensity of 1,500 tonnes and below has not been shown here in case of major district roads and other district roads.

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग (वाहन गणती), महाराष्ट्र शासन, मुंबई *Source.*—P. W. D. (Traffic Census), Govt. of Maharashtra, Mumbai

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/ रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या

Number of Regulated Markets by District

(2000-01)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets (3)	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of average villages served per regulated Market (4)	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (चौ.कि.मी.) Average area served regulated per market (Sq. Km.) (5)	Districts (2)
1	मुंबई	1	6	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउपनगर				Mumbai Suburban
3	ठाणे	7	168	N.A.	Thane
4	रायगड	9	182	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1,515	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	.	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	13	138	N.A.	Nashik
8	धुळे	4	129	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	6	129	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	12	123	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर		13	114	N.A. Ahmednager
12	पुणे	11	108	N.A.	Pune
13	सातारा	9	166	N.A.	Satara
14	सांगली	5	154	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	10	107	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	4	293	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद		8	168	N.A. Aurangabad
18	जालना	5	154	N.A.	Jalna
19	परभणी	9	104	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	6	104	N.A.	Hingoli
21	बीड	9	137	N.A.	Beed
22	नांदेड	18	85	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद		7	97	N.A. Osmanabad
24	लातूर	8	106	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	13	103	N.A.	Buldhana
26	अकोला	7	130	N.A.	Akola
27	वाशिम	6	130	N.A.	Washim
28	अमरावती	12	164	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	15	139	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	7	140	N.A.	Wardha
31	नागपूर	10	204	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	5	143	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	5	143	N.A.	Godiya
34	चंद्रपूर	11	156	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	436	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	271	6,175	N.A.	Maharashtra State

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार :पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता

Number and capacity of storage units

(2000-01)

(मेट्रिक टनात/ In Metric Tonnes)

अ.क्र. Sr.No. (1)	संस्थेचे नांव (2)		संख्या No. (3)	क्षमता Capacity (4)	Name of Agency (2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	..	57	19,82,192	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखार महामंडळ	..	N.A.	N.A.	State warehousing Corporation
3	केंद्रिय वखार महामंडळ	..	N.A.	N.A.	Central warehousing Corporation
4	इतर	..	N.A.	N.A.	Other
	एकूण	..	**57**	**19,82,192**	**Total**

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता
Number and capacity of State Owned Warehouses
(2000)

(गोदामाची क्षमता मे.टनात/ Godown capacity in M. Ts.)

अ.क्र. Sr. No (1)	जिल्हा (2)	शासकीय Govt. owned गोदामे Godown (3)	शासकीय Govt. owned क्षमता Capacity (4)	भाड्याने घेतलेली Hired गोदामे Godown (5)	भाड्याने घेतलेली Hired क्षमता Capacity (6)	भाड्याने दिलेली Let out गोदामे Godown (7)	भाड्याने दिलेली Let out क्षमता Capacity (8)	गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available गोदामे Godown (9)	गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available क्षमता Capacity (10)	District (2)
1	मुंबई ..	5	24,615	4	25,576	–	–	9	50,191	Mumbai
2	मुंबई उपनगर ..									Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	38	17,070	2	470	9	4,000	32	13,540	Thane
4	रायगड ..	62	25,800	1	200	5	1,800	58	24,200	Raigad
5	रत्नागिरी ..	46	16,600	1	30	1	500	46	16,130	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	15	7,400	6	1,060	–	–	21	8,460	Sindhudurg
7	नाशिक ..	28	18,850	3	140	–	–	31	18,990	Nashik
8	धुळे ..	17	8,500	3	700	1	500	19	8,700	Dhule
9	नंदुरबार ..	26	12,550	4	120	–	–	30	12,670	Nandurbar
10	जळगाव ..	32	14,100	16	4,400	1	250	47	18,250	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	78	43,160	4	290	3	500	79	42,950	Ahamednagar
12	पुणे ..	29	18,675	1	200	2	-	38	18,879	Pune
13	सातारा ..	42	17,040	–	–	5	2,250	37	14,790	Satara
14	सांगली ..	29	13,660	–	–	3	850	26	12,810	Sangli
15	सोलापूर ..	44	30,900	1	100	3	3,148	41	27,852	Solapur
16	कोल्हापूर ..	22	10,450	–	–	–	–	22	10,450	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	29	18,898	2	16,850	–	–	31	35,748	Aurangabad
18	जालना ..	27	18,000	–	–	2	800	25	17,200	Jalna
19	परभणी ..	18	9,800	13	5,460	1	700	30	14,560	Parbhani
20	हिंगोली ..	11	6,600	1	50	–	–	12	6,650	Hingoli
21	बीड ..	35	25,052	26	91,216	–	–	61	1,16,268	Beed
22	नांदेड ..	48	19,650	64	3,76,700	–	–	112	3,96,350	Nanded
23	उस्मानाबाद ..	28	16,200	2	400	–	–	30	16,600	Osmanabad
24	लातूर ..	27	19,200	36	44,600	1	1,200	62	62,600	Latur
25	बुलढाणा ..	20	8,550	13	3,100	2	1,000	31	10,650	Buldhana
26	अकोला ..	23	13,150	3	400	–	–	26	13,550	Akola
27	वाशिम ..	12	7,250	8	2,100	1	150	19	9,200	Washim
28	अमरावती ..	40	16,850	1	200	–	–	41	17,050	Amravati
29	यवतमाळ ..	36	18,000	3	300	2	750	38	17,550	Yavatmal
30	वर्धा ..	14	8,685	3	1,250	–	–	17	9,935	Wardha
31	नागपूर ..	14	17,615	4	2,362	1	1,197	17	18,780	Nagpur
32	भंडारा ..	15	9,500	1	1,000	1	1,500	15	9,000	Bhandara
33	गोंदिया ..	22	12,300	–	–	1	1,000	21	11,300	Gondiya
34	चंद्रपूर ..	29	15,150	3	450	1	1,000	31	14,600	Chandrapur
35	गडचिरोली ..	19	8,450	7	1,010	5	1,030	20	8,430	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य ..	980	5,48,274	236	5,80,734	50	24,125	1,167	11,04,883	Maharashtra State

आधार :अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

23. पणन व साठवणूक/
तक्ता क्रमांक/
निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली/
(2000-

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	ज्वारी / Jowar राज्य शासन State Government (3)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (4)	इतर Others (5)	एकूण Total (6)	भात / Paddy राज्य शासन State Government (7)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (8)	इतर Others (9)	एकूण Total (10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	--	--	--	--	--	--	--	57.60
4	रायगड	--	--	--	--	--	--	--	--
5	रत्नागिरी	--	--	--	--	--	--	--	--
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	--	--	--	--	--
7	नाशिक	--	--	--	116.20	--	--	--	99.10
8	धुळे	--	--	--	43.60	--	--	--	--
9	नंदुरबार	--	--	--	145.00	--	--	--	9.90
10	जळगाव	--	--	--	3,174.00	--	--	--	--
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
12	पुणे	--	--	--	--	--	--	--	--
13	सातारा	--	--	--	--	--	--	--	--
14	सांगली	--	--	--	--	--	--	--	--
15	सोलापूर	--	--	--	--	--	--	--	--
16	कोल्हापूर	--	--	--	--	--	--	--	--
17	औरंगाबाद	--	--	--	231.90	--	--	--	--
18	जालना	--	--	--	993.40	--	--	--	--
19	परभणी	--	--	--	8,616.70	--	--	--	--
20	हिंगोली	--	--	--	454.30	--	--	--	--
21	बीड	--	--	--	26,262.60	--	--	--	308.50
22	नांदेड	--	--	--	33,115.90	--	--	--	400.90
23	उस्मानाबाद	--	--	--	9,696.30	--	--	--	38.20
24	लातूर	--	--	--	41,982.90	--	--	--	--
25	बुलढाणा	--	--	--	4,331.40	--	--	--	--
26	अकोला	--	--	--	13,638.80	--	--	--	--
27	वाशिम	--	--	--	2,154.60	--	--	--	--
28	अमरावती	--	--	--	8,821.80	--	--	--	85.60
29	यवतमाळ	--	--	--	6,270.00	--	--	--	--
30	वर्धा	--	--	--	470.80	--	--	--	--
31	नागपूर	--	--	--	400.50	--	--	--	509.80
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	7,628.50
33	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	13,295.40
34	चंद्रपूर	--	--	--	13.80	--	--	--	177.80
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	9,274.00
	महाराष्ट्र राज्य	--	--	--	1,60,934.50	--	--	--	31,885.30

टिप :- मार्केट्रिग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किंमती योजनेअंतर्गत खरेदी

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.4

Procurement of selected commodities by Agencies

01)

(मेट्रिक टनामध्ये/In Metric Tonnes)

बाजरी / Bajara				मका / Maize				
राज्य शासन State Government (11)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	राज्य शासन State Government (15)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (16)	इतर Others (17)	एकूण Total (18)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
--	--	--	--	--	--	--	--	Thane
--	--	--	--	--	--	--	--	Raigad
--	--	--	--	--	--	--	--	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	--	-	Sindhudurg
--	--	--	--	--	--	--	644.60	Nashik
--	--	--	--	--	--	--	450.40	Dhule
--	--	--	--	--	--	--	--	Nandurbar
--	--	--	--	--	--	--	2,685.30	Jalgaon
--	--	--	--	--	--	--	--	Ahamednagar
--	--	--	--	--	--	--	--	Pune
--	--	--	--	--	--	--	--	Satara
--	--	--	--	--	--	--	--	Sangli
--	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
--	--	--	320.70	--	--	--	6,437.00	Aurangabad
--	--	--	261.30	--	--	--	1,846.20	Jalna
--	--	--	850.50	--	--	--	--	Parbhani
--	--	--	--	--	--	--	--	Hingoli
--	--	--	8,780.90	--	--	--	92.80	Beed
--	--	--	--	--	--	--	--	Nanded
--	--	--	591.50	--	--	--	84.50	Osmanabad
--	--	--	908.10	--	--	--	--	Latur
--	--	--	114.70	--	--	--	3,343.30	Buldhana
--	--	--	--	--	--	--	654.20	Akola
--	--	--	--	--	--	--	--	Washim
--	--	--	--	--	--	--	--	Amravati
--	--	--	0.20	--	--	--	--	Yavatmal
--	--	--	--	--	--	--	--	Wardha
--	--	--	--	--	--	--	--	Nagpur
--	--	--	--	--	--	--	--	Bhandara
--	--	--	--	--	--	--	--	Gondiya
--	--	--	--	--	--	--	--	Chandrapur
--	--	--	--	--	--	--	--	Gadchiroli
--	--	--	11,827.90	--	--	-	16,238.30	Maharashtra State

F.C.I.- Food Corporaion of India

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops

वर्ष Year	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total	सरकारी Government	सहकारी Co-operative	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

२४. संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Telecommunication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व तार घरे / No. of Postal Institutions (2000-01)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे वर्ष/Year (2)	टपाल घरे No. of Post Offices (3)	प्रति टपाल घरांवर सेवेचा लाभ मिळणारी लोकसंख्या Population served per post office (4)	तार घरांची संख्या No. of Telegraphic Offices (5)	टपाल पेट्या No. of letter boxes (6)	मूळ दूरध्वनी केंद्रे No. of Telephone Exchanges (7)	दूरध्वनींची संख्या No. of Telephone connections (8)	सार्वजनिक दूरध्वनींची संख्या No. of Public call Offices (9)	District (2)
	1950-51	1,496	21,302	112	894	327	3,585	230	
	1960-61	5,437	7,699	411	9,746	529	15,259	341	
	1970-71	8,870	6,308	933	18,909	817	1,87,279	653	
	1980-81	11,373	5,662	1,937	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
	1990-91	11,929	6,521	2,526	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
	1996-97	12,324	N.A.	1,978	46,566	2,642	12,41,589	27,947	
	1999-00	12,155	N.A.	1,747	46,109	N.A.	N.A.	N.A.	
1	मुंबई								Mumbai
2	मुंबई उपनगर	269	46,04,824	47	2,639	N.A.	22,43,254	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	428	59,456	69	2,046	N.A.	6,88,593	N.A.	Thane
4	रायगड	432	95,135	149	1,692	N.A.	1,16,502	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	654	2,361	153	2,212	N.A.	52,221	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	371	11,030	49	1,409	N.A.	24,326	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	666	49,885	60	2,710	N.A.	1,98,131	N.A.	Nashik
8	धुळे	262	7,728	27	767	N.A.	40,513	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	202	10,023	20	727	N.A.	17,803	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	240	7,130	36	986	N.A.	1,00,342	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	654	33,942	84	2,243	N.A.	1,27,484	N.A.	Ahmednagar
12	पुणे	795	4,314	97	3,207	N.A.	5,20,964	N.A.	Pune
13	सातारा	656	3,736	73	2,610	N.A.	90,496	N.A.	Satara
14	सांगली	415	22,338	96	1,294	N.A.	1,39,061	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	532	27,724	93	1,541	N.A.	96,145	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	554	21,444	86	1,595	N.A.	1,54,772	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	331	6,688	16	1,149	N.A.	97,383	N.A.	Aurangabad
18	जालना	193	7,067	14	930	N.A.	22,110	N.A.	Jalna
19	परभणी	305	6,940	19	983	N.A.	27,244	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	-	-	-	-	N.A.	10,194	N.A.	Hingoli
21	बीड	326	5,589	11	1,353	N.A.	33,299	N.A.	Beed
22	नांदेड	465	5,011	33	1,817	N.A.	53,374	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	286	4,463	2	869	N.A.	26,284	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	283	5,925	1	980	N.A.	50,760	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	351	5,374	161	1,353	N.A.	21,973	N.A.	Buldhana
26	अकोला	234	5,777	20	1,092	N.A.	30,586	N.A.	Akola
27	वाशिम	163	5,290	12	700	N.A.	14,729	N.A.	Washim
28	अमरावती	452	4,867	-	1,744	N.A.	62,436	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	370	5,614	-	1,526	N.A.	35,691	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	185	5,770	-	1,108	N.A.	31,157	N.A.	Wardha
31	नागपूर	354	34,222	77	1,662	N.A.	1,82,254	N.A.	Nagpur
32	भंडारा								Bhandara
33	गोंदिया	301	14,561	57	1,335	N.A.	33,610	N.A.	Gondiya
34	चंद्रपूर	313	5,383	125	1,736	N.A.	44,480	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	181	4,276	70	1,029	N.A.	8,472	N.A.	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	12,223	50,93,887	1,757	49,044	N.A.	53,96,643	N.A.	Maharashtra State

N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार / Source : (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai
(२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई / General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai
(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs; Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक
Foreign tourists disembarking at Mumbai
(2000)

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)
	उत्तर अमेरिका		**North America**
1	कॅनडा	19,497	Canada
2	संयुक्त राज्यअमेरिका	1,53,164	U. S. A.
3	इतर	26	Others
	एकूण ..	1,72,687	Total
	मध्य व दक्षिण अमेरिका		**Central and South America**
4	अर्जेंटिना	1,157	Argentina
5	ब्राझील	993	Brazil
6	कोलंबिया	212	Columbia
7	मेक्सिको	338	Mexico
8	पनामा	339	Panama
9	इतर	1,619	Others
	एकूण ..	4,658	Total
	पश्चिम युरोप		**Western Europe**
10	ऑस्ट्रिया	4,084	Austria
11	बेल्जियम	4,631	Belgium
12	डेन्मार्क	1,768	Denmark
13	फिनलॅन्ड	2,044	Finland
14	फ्रान्स	24,685	France
15	जर्मनी	32,599	Germany
16	आयलँड	917	Ireland
17	ग्रीस	1,634	Greece
18	इटली	21,523	Italy
19	नेदरलँड	13,257	Netherland
20	नॉर्वे	2,577	Norway
21	पोर्तूगाल	4,781	Portugal
22	स्पेन	4,970	Spain
23	स्विडन	4,205	Sweeden
24	स्विझरलँड	12,144	Switzerland
25	इंग्लँड	1,33,420	U. K.
26	इतर	444	Others
	एकूण ..	2,69,683	Total
	पूर्व युरोप		**Eastern Europe**
27	झेकोस्लोव्हाकिया	481	Czechoslovakia
28	हंगेरी	419	Hungary
29	पोलंड	1,429	Poland
30	सोवियत संघ	4,225	C.I.S.
31	रोमानिया	483	Romania
32	बुल्गेरिया	345	Bulgaria
33	इतर	359	Others
	एकूण ..	7,741	Total

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)
	आफ्रिका		**Africa**
34	अंगोला	78	Aungola
35	अल्जेरिया	34	Algeria
36	इथोपिया	5,252	Ethiopia
37	केनिया	16,500	Keniya
38	मॉरिशियस	12,352	mauritius
39	नायजेरिया	5,219	Nigeria
40	दक्षिण अफ्रिका	18,420	South Africa
41	सुदान	1,139	Sudan
42	टांझानिया	5,147	Tanzania
43	इजिप्त	1,384	Egypt
44	लिबीया	20	Libiya
45	माली	109	Mali
46	मोरोक्को	212	Morocco
47	सेनेगल	509	Senegal
48	स्वीझरलँड	5	Swizerland
49	झिम्बाबे	114	Zimbabwe
50	इतर	3,879	Others
	एकूण ..	70,373	Total
	पश्चिम आशिया		**West Asia**
51	बहारिन	10,772	Behrain
52	संयुक्त अरब अमिरात	19,134	U. A. E.
53	टर्की	1,140	Turkey
54	ईस्त्राईल	14,518	Israel
55	जॉर्डन	1,671	Jordan
56	कुवेत	5,620	Kuwait
57	ओमन	11,975	Oman
58	कतार	3,296	Quatar
59	सौदी अरेबिया	9,230	Saudi Arabia
60	येमेन अरब रिप.	7,379	Yeman Arab Rep.
61	सिरिया	967	Syria
62	इतर	1,448	Others
	एकूण ..	87,172	Total
	दक्षिण आशिया		**South Asia**
63	अफगाणिस्तान	169	Afghanistan
64	बांगलादेश	..	Bangladesh
65	श्रीलंका	7,471	Sri Lanka
66	पाकिस्तान	..	Pakistan
67	इराण	8,114	Iran
68	मालदिव	271	Maldives
69	नेपाळ	5,046	Nepal
70	भूतान	49	Bhutan
	एकूण ..	21,120	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia
71	इंडोनेशिया	4,139	Indonesia
72	मलेशिया	5,473	Malaysia
73	फिलिपाईन्स	2,730	Philippines
74	सिंगापूर	13,013	Singapore
75	थायलँड	3,207	Thailand
76	व्हीएतनाम	201	Vietnam
77	माँनमार	5,473	Myanmar
78	इतर	79	Others
	एकूण ..	34,315	Total
	पूर्व आशिया		East Asia
79	चायना (मेन)	3,047	Chaina (Main)
80	चायना (तैवान)	1,919	Chaina (Taiwan)
81	मेंगोलिया	17	Mengolia
82	जपान	22,520	Japan
83	हाँगकाँग	4,481	Hongkong
84	कोरिया (उत्तर)	614	Korea (North)
85	कोरिया (दक्षिण)	8,952	Korea (South)
86	इतर	25	Others
	एकूण ..	41,575	Total
	ऑस्ट्रेलिया		Australia
87	ऑस्ट्रेलिया	23,320	Australia
88	फिजी	290	Fiji
89	न्युझीलँड	3,070	Newzealand
90	अमेरिकन समोआ	0	American Samoa
91	इतर	703	Others
	एकूण ..	27,383	Total
92	राष्ट्रीयता नसलेले	0	Stateless
	एकूण ..	7,36,707	Grand Total

आधार : इंडिया टुरिस्ट स्टॅटिस्टिक्स, पर्यटन विभाग, भारत सरकार

Source : India Tourist Statistics, Department of Tourism, Govt. of India

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या
Number of flying clubs, planes and persons trained
(2000-01)

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव	उड्डान क्लबची संख्या No. of Flying clubs	विमानांची संख्या / No. of planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained	Name of flying club
			चालू स्थितीत In Operation	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation	एकूण Total		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	नागपूर उड्डान क्लब	1	3	2	5	Nil	Nagpur flying club.
2	मुंबई उड्डान क्लब	--	--	--	--	--	Mumbai flying club.
	एकूण	**1**	**3**	**2**	**5**	**Nil**	**Total**

आधार : उड्डाण क्लब, मुंबई व नागपूर

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे :

२६.२ कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरुन दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळयांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळयांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिकवादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्‌भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने इ.चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed

अनु क्र. Serial No.	वर्ष Year	एकूण शहरे No. of Towns	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establishments having no employees	एकूण संस्था Total establishments	एकूण कामगार Total employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,056	11,11,268
3	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,32,970	16,68,844
4	1995-96	241	2,60,100	5,31,129	2,50,004	12,42,058	48,369	2,00,815	1,310	11,345	6,69,238	12,29,021	19,85,347
5	1996-97	241	2,76,500	5,46,500	2,63,500	12,74,500	53,500	2,09,500	2,000	12,500	7,06,500	13,02,000	20,43,000
6	1997-98	241	2,51,602	5,69,525	2,59,218	12,68,914	50,086	2,34,152	1,374	11,174	7,47,117	13,09,397	20,83,765
7	1998-99	241	2,57,620	5,79,002	2,75,184	14,28,790	53,140	2,41,132	1,487	11,705	8,08,294	13,95,725	22,60,629
8	1999-00	241	2,57,620	5,79,002	2,75,184	14,28,790	53,140	2,41,132	1,487	11,705	8,08,294	13,95,725	22,60,629
9	2000-01	241	2,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58,000	2,56,000	2,000	16,000	8,34,000	14,60,000	23,50,000
10	2001-02	241	9,18,168	5,56,458	2,79,699	14,63,264	53,435	2,48,981	1,501	11,133	9,18,025	21,70,828	22,79,836

टीप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

Note — The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या

Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Public Sector

(2001-02)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	उद्योग	चालू कारखाने Number of working factories	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed	Industry	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	मुंबई 2(म) (i)	248	89415	2(m) (i)	Mumbai	
2	मुंबई (उपनगर)	2(म) (i)	-	8	2(m) (i)	Mumbai (Sub.)
		विभाग ८५	2	-	Section 85	
3	ठाणे	2(म) (i)	40	4635	2(m) (i)	Thane
		2(म) (ii)	-			
		विभाग ८५	-			
4	रायगड	2(म) (i)	33	7107	2(m) (i)	Raigad
5	रत्नागिरी	2(म) (i)	23	1302	2(m) (i)	Ratnagiri
		विभाग ८५	-	9	Section 85	
6	सिंधुदुर्ग	2(म) (i)	15	568	2(m) (i)	Sindhudurg
		विभाग ८५	1	9	Section 85	
7	नाशिक	2(म) (i)	57	18062	2(m) (i)	Nashik
8	धुळे	2(म) (i)	28	2123	2(m) (i)	Dhule
9	नंदुरबार	2(म) (i)	-	-	2(m) (i)	Nandurbar
10	जळगाव	2(म) (i)	25	4957	2(m) (i)	Jalgaon
		विभाग ८५	11	29	Section 85	
11	अहमदनगर	2(म) (i)	40	2325	2(m) (i)	Ahmednagar
		विभाग ८५	1	-	Section 85	
12	पुणे	2(म) (i)	94	10067	2(m) (i)	Pune
		2(म) (ii)	1	129	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	1	8	Section 85	
13	सातारा	2(म) (i)	36	1662	2(m) (i)	Satara
14	सांगली	2(म) (i)	28	1477	2(m) (i)	Sangli
15	सोलापूर	2(म) (i)	35	2581	2(m) (i)	Solapur
		विभाग ८५	2	41	Section 85	
16	कोल्हापूर	2(म) (i)	35	2419	2(m) (i)	Kolhapur
		विभाग ८५	2	7		
17	औरंगाबाद	2(म) (i)	29	2654	2(m) (i)	Aurangabad
18	जालना	2(म) (i)	7	263	2(m) (i)	Jalna
		विभाग ८५	1	8	Section 85	
19	परभणी	2(म) (i)	23	1353	2(m) (i)	Parbhani
20	हिंगोली	2(म) (i)	-	-	2(m) (i)	Hingoli
21	बीड	2(म) (i)	14	2112	2(m) (i)	Beed
22	नांदेड	2(म) (i)	21	3386	2(m) (i)	Nanded
		विभाग ८५	1	9		
23	उस्मानाबाद	2(म) (i)	9	725	2(m) (i)	Osmanabad
24	लातूर	2(म) (i)	14	572	2(m) (i)	Latur
25	बुलढाणा	2(म) (i)	14	813	2(m) (i)	Buldhana
26	अकोला	2(म) (i)	19	3145	2(m) (i)	Akola
		2(म) (ii)	1	36	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	1	3	Section 85	
27	वाशिम	2(म) (i)	6	242	2(m) (i)	Washim
28	अमरावती	2(म) (i)	23	1674	2(m) (i)	Amravati
29	यवतमाळ	2(म) (i)	15	550	2(m) (i)	Yavatmal
30	वर्धा	2(म) (i)	15	2339	2(m) (i)	Wardha
		विभाग ८५	1	14	Section 85	
31	नागपूर	2(म) (i)	49	11048	2(m) (i)	Nagpur
		2(म) (ii)	2	102		
32	भंडारा	2(म) (i)	9	248	2(m) (i)	Bhandara
33	गोंदिया	2(म) (i)	6	201	2(m) (i)	Gondiya
34	चंद्रपूर	2(म) (i)	13	3850	2(m) (i)	Chandrapur
35	गडचिरोली	2(म) (i)	4	114	2(m) (i)	Gadchiroli

आधार -औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन. मुंबई Source - Directorate of Industrial Safety & Health, Govt.of Maharashtra, Mumbai

RC 4145–62

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या

Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector (2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	उद्योग (3)	चालू कारखाने Number of working factories (4)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (5)	Industry (3)	District (2)
1	मुंबई	२(म) (i)	6183	243710	2(m) (i)	Mumbai
		2(म) (ii)	99	1276	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	773	4342	Section 85	
2	मुंबई (उपनगर)	२(म) (i)			2(m) (i)	Mumbai (Sub.)
		2(म) (ii)			2(m) (ii)	
		विभाग ८५			Section 85	
3	ठाणे	२(म) (i)	3635	125812	2(m) (i)	Thane
		2(म) (ii)	36	930	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	767	3619	Section 85	
4	रायगड	२(म) (i)	633	35686	2(m) (i)	Raigad
		2(म) (ii)	3	40	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	251	1275	Section 85	
5	रत्नागिरी	२(म) (i)	181	9507	2(m) (i)	Ratnagiri
		2(म) (ii)	1	30	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	102	431	Section 85	
6	सिंधुदुर्ग	२(म) (i)	56	1963	2(m) (i)	Sindhudurg
		2(म) (ii)	7	83	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	76	228	Section 85	
7	नाशिक	२(म) (i)	1044	58244	2(m) (i)	Nashik
		2(म) (ii)	4	56	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	273	2250	Section 85	
8	धुळे	२(म) (i)	218	12085	2(m) (i)	Dhule
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	161	885	Section 85	
9	नंदुरबार	२(म) (i)	-	-	2(m) (i)	Nandurbar
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	-	-	Section 85	
10	जळगाव	२(म) (i)	533	15915	2(m) (i)	Jalgaon
		2(म) (ii)	14	1113	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	267	794	Section 85	
11	अहमदनगर	२(म) (i)	360	20673	2(m) (i)	Ahmednagar
		2(म) (ii)	6	307	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	274	1336	Section 85	
12	पुणे	२(म) (i)	2948	169863	2(m) (i)	Pune
		2(म) (ii)	43	177	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	464	1477	Section 85	
13	सातारा	२(म) (i)	294	20339	2(m) (i)	Satara
		2(म) (ii)	1	11	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	124	399	Section 85	
14	सांगली	२(म) (i)	367	18224	2(m) (i)	Sangli
		2(म) (ii)	2	9	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	290	1044	Section 85	
15	सोलापूर	२(म) (i)	431	21279	2(m) (i)	Solapur
		2(म) (ii)	7	116	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	4308	11921	Section 85	
16	कोल्हापूर	२(म) (i)	999	44517	2(m) (i)	Kolhapur
		2(म) (ii)	9	296	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	439	1601	Section 85	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
17	औरंगाबाद	२(म) (i)	563	42469	2(m) (i)	Aurangabad
		2(म) (ii)	3	60	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	148	551	Section 85	
18	जालना	२(म) (i)	170	9396	2(m) (i)	Jalna
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	28	61	Section 85	
19	परभणी	२(म) (i)	127	8713	2(m) (i)	Parbhani
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	93	240	Section 85	
20	हिंगोली	२(म) (i)	-	-	2(m) (i)	Hingoli
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	-	-	Section 85	
21	बीड	२(म) (i)	40	5332	2(m) (i)	Beed
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	58	210	Section 85	
22	नांदेड	२(म) (i)	160	10134	2(m) (i)	Nanded
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	157	461	Section 85	
23	उस्मानाबाद	२(म) (i)	14	2983	2(m) (i)	Osmanabad
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	24	90	Section 85	
24	लातूर	२(म) (i)	66	3424	2(m) (i)	Latur
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	101	314	Section 85	
25	बुलढाणा	२(म) (i)	197	6379	2(m) (i)	Buldhana
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	102	275	Section 85	
26	अकोला	२(म) (i)	287	6872	2(m) (i)	Akola
		2(म) (ii)	3	34	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	116	357	Section 85	
27	वाशिम	२(म) (i)	74	1711	2(m) (i)	Washim
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	54	141	Section 85	
28	अमरावती	२(म) (i)	166	5546	2(m) (i)	Amaravati
		2(म) (ii)	1	15	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	173	455	Section 85	
29	यवतमाळ	२(म) (i)	122	6534	2(m) (i)	Yeotmal
		2(म) (ii)	24	213	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	73	233	Section 85	
30	वर्धा	२(म) (i)	114	7514	2(m) (i)	Wardha
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	54	218	Section 85	
31	नागपूर	२(म) (i)	986	36997	2(m) (i)	Nagpur
		2(म) (ii)	7	70	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	664	2246	Section 85	
32	भंडारा	२(म) (i)	86	3608	2(m) (i)	Bhandara
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	73	280	Section 85	
33	गोंदिया	२(म) (i)	61	997	2(m) (i)	Gondiya
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	105	499	Section 85	
34	चंद्रपूर	२(म) (i)	88	9262	2(m) (i)	Chandrapur
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	76	280	Section 85	
35	गडचिरोली	२(म , i)	12	749	2(m) (i)	Gadchiroli
		2(म) (ii)	-	-	2(m) (ii)	
		विभाग ८५	8	24	Section 85	

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक,मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन

Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen (2001-02)

सेवा वर्ग Service Groups (1)	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च २००१ रोजी Sanctioned Posts as on 31st March, 2001 (2)	भरलेल्या जागा Filled posts (3)	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes employees (4)	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class employees (5)	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen employees (6)
वर्ग Group—					
वर्ग-एक Class-I	42	24	4	14	--
वर्ग-दोन Class-II	108	73	11	36	--
वर्ग-तीन Class-III	902	761	141	239	15
वर्ग-चार Class-IV	221	190	63	75	16
एकूण / Total	1,273	1,048	219	364	31

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.5

रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment & Self-employment Guidence Centres

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1995-96 (6)	1999-00 (7)	2001-02 (8)	Item (2)
1	नोंदणी झालेले	4,14,522	4,56,047	6,22,580	7,50,161	8,61,065	6,23,225	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	21,404	16,186	12,455	Palcements
3	जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	52,310	50,867	32,277	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,603	5,53,314	5,36,809	4,56,533	3,29,931	2,40,422	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू नोंदवहीत असलेल्यांची संख्या	3,60,824	12,67,607	30,22,112	36,93,248	41,83,762	44,19,739	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,077	74,297	55,889	49,280	51,395	39,478	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,079	6,009 *	8,910	6,733	Employers using Employment Exchanges

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source – Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार/ Industrywise Employment

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	शासकीय Government (3)	निम-शासकीय Semi-Government (4)	खाजगी / Private: उद्योग Industrial Sector (5)	खाजगी / Private: व्यापार Trade (6)	खाजगी / Private: वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication (7)	खाजगी / Private: इतर Others (8)	खाजगी / Private: एकूण Total (9)	एकूण सर्व (३+४+९) Grand Total (3+4+9) (10)
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	1,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	3,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	1995-96	9,84,290	13,58,833	9,94,416	55,305	8,208	4,61,476	15,19,405	38,62,528
5	1996-97	9,75,654	13,70,615	9,99,864	55,439	8,242	4,72,293	15,35,838	38,82,107
6	1997-98	9,64,083	13,67,479	9,74,336	54,809	10,219	4,77,213	15,16,577	38,48,139
7	1998-99	9,49,638	13,55,723	9,52,909	56,123	11,129	4,84,584	15,04,745	38,10,106
8	1999-00	9,42,083	13,47,844	9,09,905	57,148	11,182	4,91,660	14,69,895	37,59,822
9	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
10	2001-02	9,19,755	13,12,587	8,23,907	56,454	16,423	5,05,512	14,02,296	36,34,638

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार
Employment in Mines, Plantation,Harbour Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	1970-71			1980-81			1990-91			1995-96			2000-01			2001-02		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
खाणी Mines	6,263	9,502	15,765	28,020	1,935	29,955	53,045	1,377	54,422	45,229	445	45,674	41,882	280	405	41,243	322	42710
मळे Plantations	--	--	--	43	--	43	750	--	750	204	287	491	146	231	208	349	115	256
बंदरे Harbours Ports	19,540	3,921	23,461	3,779	948	4,727	7,417	853	8,270	5,514	687	6,201	9,638	724	679	10,233	770	10076

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source – Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.8

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार
Estimated Employment in Private and Public Sector

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector				खाजगी क्षेत्र Private Sector		एकूण Total
		केंद्र शासन Central Government	राज्य शासन State Government	निम सरकारी Semi-Government	स्थानिक संस्था Local Bodies	मोठे Large	लहान Small	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	1995-96	4,53,553	5,30,737	6,93,352	6,65,481	14,39,630	79,775	38,62,528
5	1996-97	4,47,708	5,27,946	6,91,336	6,79,279	14,53,766	82,072	38,82,107
6	1997-98	4,32,834	5,31,249	6,84,517	6,82,962	14,37,607	78,970	38,48,139
7	1998-99	4,27,356	5,22,282	6,76,658	6,79,065	14,23,906	80,839	38,10,106
8	1999-00	4,23,819	5,18,264	6,74,235	6,73,609	13,88,657	81,238	37,59,822
9	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
10	2001-02	4,17,374	5,02,381	6,52,353	6,60,234	13,22,971	79,325	36,34,638

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या

No. of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती (राज्य सरकार) Direct recruitment or by interview method (State Government)				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती (राज्य सरकार) Recruitment by Competitive Examination (State Government)			
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommended
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
2	1980-81	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
3	1990-91	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
4	1995-96	3,634	22,011	5,155	2,163	43	240	83	19	367	3,64,372	539	1,508
5	1996-97	1,112	10,083	2,080	437	14	868	48	11	1,322	1,86,096	2,036	1,118
6	1997-98	1,279	17,019	2,017	931	8	262	26	3	1,673	1,91,324	1,574	825
7	1998-99	895	10,557	2,247	732	2	117	12	2	1,745	3,04,915	627	763
8	1999-00	508	12,114	1,363	400	46	721	141	30	464	1,49,954	2,503	757
9	2000-01	840	27,621	3,111	1,147	1	-	-	-	238	3,35,530	1,944	760
10	2001-02	1074	12173	2999	835	-	-	-	-	1021	4,480	1,132	438

टीप - (१) स्तंभ ३,७ व ११ मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांची आहेत.

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे भरती केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करताना ज्यांच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्ष अखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही.

आधार - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.–(1) Figures under column 3, 7 and 11 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains theinformation for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of the year has not been taken into account while compiling the information.

Source –Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.10

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या

Industrial Injuries in Maharashtra State

	वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
		संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1970-71	108	N.A.	51,989	N.A.	52,097	N.A.
2	1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
3	1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4	1995-96	195	0.06	20,218	6.71	20,413	6.77
5	1996-97	180	0.05	17,746	5.40	17,926	5.45
6	1997-98	173	0.05	14,216	4.52	14,389	4.57
7	1998-99	163	0.04	16,739	5.03	16,902	5.07
8	1999	151	0.00	14,073	2.00	14,224	2.00
9	2000	173	0.06	11,831	4.31	12,004	4.37
10	2001	177	0.07	9,159	3.95	9,336	4.03

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन // LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक//Table No. 26.11

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम

Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them

(2001)

अ.क्र. Serial No.	वर्ग	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average number of workers employed per day (प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)	वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year: मृत्यु Death	कायमचे अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.): मृत्यु Death	कायमचे अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	Category
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	कारखाने	127	84,966	84,966	85	50	534	73,88,577	15,07,806	89,621	Factories
2	खाणी	10	5,079	5,079	3	3	33	19,46,666	0	12,204	Mines
3	बसेस	30	91,644	91,644	14	33	1,297	28,41,230	5,44,922	26,07,925	Buses
4	गोदी व बंदरे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Docks and Ports
5	इमारत व बांधकाम	2	75	75	4	7	14	8,83,761	4,33,384	1,347	Building and construction
6	नगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Municipalities
7		0	0	0	0	0	0	0	0	0	Electricity-supply companies
8		4	710	710	0	0	0	0	0	0	Explosive
9	विद्युत पुरवठा संस्था	175	38,633	38,633	54	8	66	70,15,231	11,62,402	74,549	Cinema film manfg. companies
10	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Railways
11		0	0	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Deptt.
	रेल्वे	1	399	399	0	0	0	0	0	0	
	पोस्ट व तारखाते	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	एकूण	349	2,21,506	2,21,506	160	101	1,944	2,00,75,465	36,48,514	27,85,647	Total

आधार – श्रमिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source –Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise Number of Strikes and Lockouts

(2001-02)

संकेतांक Code (1)	उद्योग (2)	काम थांबणाऱ्या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages: संप Strikes (3)	टाळेबंदी Lockouts (4)	गुंतलेल्या कामगारांची संख्या Number of workers involved (5)	वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या Number of mandays lost (6)	Industry (2)
23	वस्त्रनिर्माण	--	1	35	11,025	Textile
35	अभियांत्रिकी	3	2	2,282	7,18,830	Engineering
31	रासायनीक	1	--	10	3,150	Chemical
37	संकीर्ण	0	1	58	18,270	Miscellaneous
	एकूण	4	4	2,385	7,51,275	Total

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.13

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपांची संख्या No. of strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या) No. of mandays lost	संपांची संख्या No. of strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या) No. of mandays lost	संपांची संख्या No. of strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या) No. of mandays lost	संपांची संख्या No. of strikes	संपावरील कामगारांची संख्या No. of workers involved प्रत्यक्ष Directly	अप्रत्यक्ष Indirectly	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या) No. of mandays lost
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1960	37	1,00,469	5,877	1,63,833	49	32,265	--	1,87,992	176	1,34,219	3,607	6,49,628	262	2,66,953	9,484	10,01,453
1970	102	1,69,990	6,959	6,19,684	222	52,663	4,542	6,19,929	344	1,26,382	1,856	10,12,102	668	34,90,351	13,357	22,51,715
1980	62	60,946	5,590	2,25,794	101	31,049	688	20,00,134	165	55,769	1,000	27,11,130	331	1,47,764	7,278	49,37,058
1990	13	11,741	10	23,55,923	69	13,362	520	14,09,316	41	9,399	422	11,68,935	123	34,502	952	49,34,174
1998	49	9394	-	2,38,693	136	30,187	-	6,67,434	128	8,638	-	2,14,735	313	50,199	-	11,41,036
1999	38	3,971	-	1,11,334	106	36,850	-	9,29,194	63	2,285	-	59,291	207	43,106	-	11,34,879
जानेवारी / January 2001	1	35	-	910	7	2372	-	61672	3	91	-	2366	11	2498	-	64948
फेब्रुवारी / February2001	1	35	-	840	7	2354	-	56496	3	109	-	2616	11	2498	-	59942
मार्च / March 2001	1	35	-	945	7	2372	-	64044	3	91	-	2457	11	2498	-	67446
एप्रिल/April 2001	1	35	-	910	7	2372	-	61672	3	91	-	2366	11	2498	-	64948
मे / May 2001	1	35	-	910	7	2372	-	61672	3	91	-	2366	11	2498	-	64948
जून / June 2001	1	35	-	910	7	2372	-	61672	3	91	-	2366	11	2498	-	64948
जुलै / July 2001	1	35	-	945	7	2372	-	64044	3	91	-	2457	11	2498	-	67446
ऑगस्ट / August 2001	1	35	-	910	7	2494	-	64844	3	91	-	2366	11	2620	-	68120
सप्टेंबर / September 2001	1	35	-	910	7	2494	-	64844	3	91	-	2366	11	2620	-	68120
ऑक्टोबर / October 2001	1	35	-	910	7	2331	-	60606	3	91	-	2366	11	2457	-	63882
नोव्हेंबर / November 2001	1	35	-	910	7	2331	-	60606	3	91	-	2366	11	2457	-	63882
डिसेंबर / December 2001	1	35	-	945	7	2331	-	62937	3	91	-	2457	11	2457	-	66339

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source – Commissioner for Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.14

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना

Distribution of Trade Unions According to their membership size

(2001-02)

अनु क्रमांक Sr. No. (1)	सभासदाचा गट (2)	कामगार संघटनांची एकूण संख्या Total Number of Trade Unions (3)	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या कामगार संघटना Number of Trade Unions submitting the returns (4)	स्तंभ ४ ची स्तंभ ३ शी टक्केवारी Percentage of Col. 4 to Col. 3 (5)	सभासद (संख्या) Membership (No.) (6)	Group of Members (7)
1	५० पेक्षा कमी	2,284	107	4.68	4,118	Below 50
2	५० किंवा अधिक पण	2,609	496	19.01	2,63,606	50 and above but
	३०० हून कमी	2,804	217	7.74	11,50,717	below 300
3	३०० आणि अधिक	7,697	820	10.65	14,18,441	300 and above
	एकूण सर्व गट	15,394	1,640	42.08	28,36,882	Total All Groups

आधार • कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.15

शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन

Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year (2000-01)

(रुपये/In Rupees)

अ.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हा (2)	कुशल कामगार Skilled Labour: सुतार Carpenter (3)	लोहार Blacksmith (4)	चांभार Cobbler (5)	शेतमजूर Field Labour: पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	मुले Children (8)	इतर शेतमजूर Other Agriculture Labour: पुरुष Males (9)	स्त्रिया Females (10)	गुराखी Hardsman (11)	District (2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A	Mumbai Suburban
3	ठाणे	94.02	84.64	58.93	46.25	35.94	20.83	39.56	30.85	32.92	Thane
4	रायगड	105.75	83.19	65.70	51.46	39.58	22.99	43.07	33.98	35.24	Raigad
5	रत्नागिरी	88.79	77.01	66.51	56.77	42.07	26.40	52.41	39.21	40.43	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	96.85	81.37	72.51	69.62	50.61	31.78	58.70	43.94	52.88	Sindhudurg
7	नाशिक	72.57	63.96	55.81	50.74	41.12	26.15	45.96	37.79	40.64	Nashik
8	धुळे	64.87	56.07	46.49	40.07	32.24	21.28	34.82	26.95	31.14	Dhule
9	नंदुरबार	111.53	105.92	86.61	60.87	46.22	24.09	49.67	38.02	50.68	Nandurbar
10	जळगाव	125.31	116.29	99.27	61.87	46.60	31.06	52.65	37.56	45.91	Jalgaon
11	अहमदनगर	79.25	69.19	58.98	52.97	41.60	23.11	43.91	34.19	38.40	Ahmednagar
12	पुणे	97.59	87.01	75.57	59.63	43.20	28.02	50.40	39.40	48.70	Pune
13	सातारा	82.98	73.21	64.89	51.55	38.14	24.89	30.92	30.92	55.22	Satara
14	सांगली	86.26	74.36	67.38	56.99	46.08	26.89	39.67	39.67	47.99	Sangli
15	सोलापूर	68.56	58.65	51.56	47.14	38.27	21.46	33.32	33.32	53.10	Solapur
16	कोल्हापूर	85.55	76.66	66.59	57.37	46.09	24.05	41.66	41.66	56.85	Kolhapur
17	औरंगाबाद	69.69	65.31	60.85	42.37	33.92	21.60	28.62	28.62	40.82	Aurangabad
18	जालना	57.34	52.39	45.93	43.48	36.55	27.86	34.07	34.07	38.47	Jalna
19	परभणी	78.92	71.66	63.78	53.99	39.91	26.93	33.26	33.26	50.31	Parbhani
20	हिंगोली	54.86	53.05	49.72	43.15	29.99	21.39	28.62	28.62	37.83	Hingoli
21	बीड	63.25	59.79	56.36	51.95	45.05	22.19	36.73	36.73	44.24	Beed
22	नांदेड	57.68	55.67	54.41	45.26	36.75	19.55	30.47	30.47	34.87	Nanded
23	उस्मानाबाद	53.55	50.34	46.79	44.12	37.67	19.79	32.29	32.29	39.05	Osmanabad
24	लातूर	107.72	101.27	98 34	61.53	41.17	22.43	38.42	38.42	48.15	Latur
25	बुलढाणा	84.05	75.98	65.78	57.36	42.20	30.20	38.60	38.60	58.14	Buldhana
26	अकोला	86.06	76.72	66.76	53.15	38.40	25.17	32.85	32.85	44.60	Akola
27	वाशिम	68.87	63.47	55.26	45.28	34.82	18.92	29.20	29.20	41.99	Washim
28	अमरावती	95.39	85.79	73.23	65.06	47.35	28.70	42.93	42.93	58.75	Amravati
29	यवतमाळ	66.69	58.98	56.74	56.28	47.45	29.55	44.95	44.95	59.19	Yavatmal
30	वर्धा	94.99	81.08	70.83	56.15	39.79	29.40	33.54	33.54	51.05	Wardha
31	नागपूर	99.26	86.17	71.68	57.53	40.77	26.79	35.38	35.38	49.11	Nagpur
32	भंडारा	78.64	69.95	61.77	52.43	39.24	26.91	32.89	32.89	42.84	Bhandara
33	गोंदिया	86.26	74.31	65.42	54.18	37.62	27.16	30.96	30.96	43.05	Gondiya
34	चंद्रपूर	75.83	66.14	55.87	52.35	38.18	24.37	30.22	30.22	44.47	Chandrapur
35	गडचिरोली	74.67	71.35	56.98	43.58	33.36	24.09	31.67	31.67	47.33	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	82.23	73.54	64.04	52.80	40.24	25.03	34.94	34.94	45.59	Maharashtra State

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे

Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given

अ.क्र. Sr.No. (1)	माहिती (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	2001-02 (8)	Particulars (2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	776	778	No. of Establishment covered by the Establishment ment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	453	555	No. of Establishment making returns.
3	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थातील काम करणाऱ्या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	14,630	11,322	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4	प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणाऱ्या स्त्रियांची वर्षातील संख्या	493	171	425	283	505	321	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या	493	147	234	282	472	29,142	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासाठी देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	42,28,467	44,87,496	Total amount of maternity benefit paid including bonus (in Rs.)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	- -	- -	- -	- -	- -	- -	No. of cases in which women enjoyed fully maternity benefits prior to confinements.
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	- -	648	6,752	- -	- -	- -	Average Amount paid (in Rs.)

आधार - मुख्य निरिक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई

Source — Chief Inspector of Factories, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी

Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres

(2001-02)

(टक्केवारी / Parcentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months		सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal Products	
		मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
	1965	19.26	14.07	15.01	..	13.87	21.38	12.81	18.33	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
	1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	--	--	--	--	--
	1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
	1990	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	--	20.69	15.44
	1995	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	--	16.78	--
	1998	19.58	14.22	26.11	14.38	20.92	16.89	25.82	19.84	17.11	18.54	--	39.87	--
एप्रिल/April	2001	20.46	11.16	21.51	19.61	0.00	25.03	23.53	20.70	16.65	28.99	0.00	0.00	0.00
मे / May	2001	34.76	0.00	31.28	27.50	0.00	28.95	30.77	33.13	24.17	29.8	0.00	0.00	0.00
जून / June	2001	17.05	0.00	24.42	14.18	0.00	0.00	21.02	17.21	0.00	18.92	0.00	0.00	0.00
जुलै / July	2001	17.34	4.48	23.40	13.33	0.00	23.09	30.39	20.68	0.00	21.96	0.00	0.00	0.00
ऑगस्ट / August	2001	17.42	4.39	27.82	14.34	13.21	18.84	20.55	17.87	0.00	29.93	0.00	0.00	0.00
सप्टेंबर / September	2001	13.95	0.00	25.65	12.69	14.05	15.8	36.94	16.27	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोबर / October	2001	15.14	0.00	25.12	11.85	10.30	15	22.13	15.90	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
नोव्हेंबर / November	2001	14.86	0.00	28.31	13.76	13.76	18.18	25.16	16.31	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
डिसेंबर / December	2001	13.12	0.00	21.25	14.87	0.00	0.00	19.95	13.79	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जानेवारी / January	2002	14.74	0.00	26.16	13.08	9.68	17.96	22.08	16.52	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
फेब्रुवारी / February	2002	20.65	0.00	28.42	14.35	12.11	25.1	18.71	21.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मार्च / March	2002	17.62	0.00	25.87	15.96	0.00	25.86	30.41	20.95	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17 —contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months (1)		विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत यंत्र सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
		मुंबई Mumbai (15)	पुणे Pune (16)	सातारा Satara (17)	सोलापूर Solapur (18)	कोल्हापूर Kolhapur (19)	मुंबई Mumbai (20)	पुणे Pune (21)	मुंबई Mumbai (22)	ठाणे Thane (23)	पुणे Pune (24)	मुंबई Mumbai (25)
	1965	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
	1970	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.	N. A.
	1980	16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N. A.	N. A.
	1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N. A.
	1995	18.24	13.86	--	9.56	10.62	15.76	--	22.64	13.32	9.67	N. A.
	1998	19.46	17.33	--	13.07	--	--	--	19.90	--	9.29	--
एप्रिल/April	2001	0.00	28.99	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.79	0.00	12.73	0.00
मे / May	2001	0.00	21.88	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.76	20.51	13.13	0.00
जून / June	2001	0.00	14.2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	36.56	12.78	11.70	0.00
जुलै / July	2001	0.00	11.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18.44	0.00	5.87	0.00
ऑगस्ट / August	2001	0.00	12.75	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23.82	0.00	6.91	0.00
सप्टेंबर / September	2001	0.00	11.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.87	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोबर / October	2001	0.00	10.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	21.33	0.00	5.58	0.00
नोव्हेंबर / November	2001	0.00	14.64	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25.01	0.00	12.97	0.00
डिसेंबर / December	2001	58.10	14.95	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20.64	0.00	9.78	0.00
जानेवारी / January	2002	0.00	12.99	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12.75	0.00	17.19	0.00
फेब्रुवारी / February	2002	0.00	13.72	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	24.78	0.00	8.46	0.00
मार्च / March	2002	0.00	11.78	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.50	0.00	8.68	0.00

N. A.— माहिती उपलब्ध नाही / Information not available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source –Commissioner Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे
Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923
(2001)

अनु.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हा (2)	आयुक्तांची संख्या No. of commissioners (3)	लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases (4)	लढविलेली प्रकरणे Contested Cases (5)	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements (6)	District (2)
1	मुंबई	12	130	82	43	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	185	196	35	Thane
4	रायगड	--	--	--	--	Raigad
5	रत्नागिरी	1	33	10	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	--	1	2	Sindhudurg
7	नाशिक	1	6	85	3	Nashik
8	धुळे	1	239	110	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	1	28	30	4	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	3	2	47	32	Pune
13	सातारा	1	4	31	4	Satara
14	सांगली	1	6	15	2	Sangli
15	सोलापूर	2	--	56	--	Solapur
16	कोल्हापूर	21	--	81	29	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	--	--	Aurangabad
18	जालना	1	3	--	--	Jalna
19	परभणी	1	11	7	--	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	Hingoli
21	बीड	1	--	3	--	Beed
22	नांदेड	1	17	11	--	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	--	Latur
25	बुलढाणा	1	3	1	3	Buldhana
26	अकोला	1	3	2	--	Akola
27	वाशिम	--	--	--	--	Washim
28	अमरावती	1	47	6	2	Amravati
29	यवतमाळ	1	--	41	--	Yavatmal
30	वर्धा	1	14	--	--	Wardha
31	नागपूर	3	--	46	18	Nagpur
32	भंडारा	1	--	--	22	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	--	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	--	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	63	731	861	199	Maharashtra State

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.19

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी
Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds

वर्ष / Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणाऱ्याचे शेकडा प्रमाण Percentage response	वर्ष अखेर विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संघटनांची सभासद संख्या (हजारात) Membership of those who submit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरुन वर्षातील उत्पन्न (रु. हजारात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in thousand)	संबंधित वर्षातील खर्च (रु. हजारात) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रु. हजारात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in thousand)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833	59.00	578	2,573	2,501	4,292
रोजी/As on—							
डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41.00	776	10,508	8,190	15,872
डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64.00	2,218	60,095	45,171	86,617
डिसेंबर/December 1990	4,752	2,225	46.82	3,204	3,44,084	1,46,906	1,97,178
डिसेंबर/December 1995	6,417	1,218	18.98	1,497	1,90,900	1,20,000	71,000
डिसेंबर/December 1996	6,805	1,200	17.63	1,555	5,32,362	1,27,247	4,05,115
डिसेंबर/December 1997	7,006	1,242	17.73	1,433	4,42,530	1,22,118	3,20,412
डिसेंबर/December 1998	6,791	1,238	18.23	1,323	18,90,899.	2,00,585	16,90,313
डिसेंबर/December 1999	6,888	1,032	14.98	1,046	4,57,281	1,17,563	3,39,718
डिसेंबर/December 2000	7,345	994	13.53	1,045	5,72,817	1,64,694	4,08,122
डिसेंबर/December 2001	7,697	820	10.65	1,418	9,27,871	2,52,384	6,75,487

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

अनु क्रमांक Sr. No.	संस्था	वर्ष/Year 1981 (1-4-81)	1985 (1-4-85)	1990 (1-4-90)	1991 (1-4-91)	1995 (1-7-95)	2000 (1-7-00)	2001 (1-7-01)	Institute
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	शासकीय-								1. Government-
	भरलेली पदे	5,00,542	5,79,772	6,73,135	6,99,998	6,84,418	6,22,850	6,03,066	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	25,311	50,402	53,467	62,974	87,952	92,804	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	6,05,083	7,23,537	7,53,465	7,47,392	7,10,802	6,95,870	Total Posts
2	जिल्हा परिषद								2. Zilla Parishad-
	भरलेली पदे	2,64,313	2,88,196	3,49,447	3,54,122	4,02,331	4,53,867	4,50,940	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	9,156	15,997	19,731	33,398	48,094	56,042	Vacant posts
	एकूण पदे	2,76,955	2,97,352	3,65,444	3,73,853	4,35,729	5,01,961	5,06,982	Total Posts
3	नगर परिषद								3. Municipal Councils-
	भरलेली पदे	73,441	60,777	75,213	79,721	83,943	79,408	77,666	Filled in post
	रिक्त पदे	3,414	1,930	2,702	2,997	4,944	9,402	9,527	Vacant posts
	एकूण पदे	76,855	62,707	77,915	82,718	88,887	88,810	87,193	Total Posts

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)

Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council (Excluding Vacant Post) (2001)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	81,944	19,052	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	30,568	10,649	9,522	7,255	5,881	1,913	Thane
3	रायगड	10,944	1,257	6,742	8,658	1,899	808	Raigad
4	रत्नागिरी	10,492	1,252	7,494	6,765	792	242	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	6,348	745	4,344	4,410	258	64	Sindhudurg
6	नाशिक	22,505	2,908	12,558	11,019	2,833	1,241	Nashik
7	धुळे	10,065	1,075	4,428	4,043	1,953	819	Dhule
8	नंदुरबार	5,998	748	5,059	4,407	905	300	Nandurbar
9	जळगाव	13,062	6,015	10,425	4,850	5,308	1,597	Jalgaon
10	अहमदनगर	14,225	6,422	12,088	6,731	3,433	1,437	Ahmednagar
11	पुणे	41,987	8,155	11,029	11,675	1,515	689	Pune
12	सातारा	12,139	1,175	9,266	9,113	1,838	718	Satara
13	सांगली	9,111	1,481	7,116	7,972	627	197	Sangli
14	सोलापूर	14,050	1,852	11,155	7,772	1,647	613	Solapur
15	कोल्हापूर	13,343	1,745	8,255	5,434	2,326	1,062	Kolhapur
16	औरंगाबाद	18,428	2,602	8,456	6,344	650	213	Aurangabad
17	जालना	9,455	2,051	7,130	1,749	852	331	Jalna
18	परभणी	7,179	594	6,238	3,367	1,549	572	Parbhani
19	हिंगोली	3,646	203	4,420	2,009	349	105	Hingoli
20	बीड	9,779	1,208	9,612	6,781	1,339	390	Beed
21	नांदेड	14,695	1,308	11,628	7,728	818	251	Nanded
22	उस्मानाबाद	7,181	631	7,086	4,807	986	504	Osmanabad
23	लातूर	8,124	570	8,148	5,710	1,321	481	Latur
24	बुलढाणा	10,692	895	9,516	4,695	2,499	618	Buldhana
25	अकोला	9,783	1,343	5,088	3,915	2,380	1,030	Akola
26	वाशिम	4,320	192	4,181	2,793	856	247	Washim
27	अमरावती	19,565	1,951	8,218	7,673	1,881	497	Amravati
28	यवतमाळ	14,420	1,233	9,429	8,640	1,961	731	Yavatmal
29	वर्धा	7,608	757	4,276	3,503	1,800	727	Wardha
30	नागपूर	33,561	6,612	6,955	7,408	1,736	712	Nagpur
31	भंडारा	6,943	670	4,486	3,957	841	405	Bhandara
32	गोंदिया	7,010	543	5,306	3,807	1,130	461	Gondiya
33	चंद्रपूर	12,484	1,433	7,151	7,514	2,038	1,186	Chandrapur
34	गडचिरोली	11,131	826	6,166	5,465	228	76	Gadchiroli
35	दिल्ली	109	8	0	0	0	0	Delhi
36	गोवा	8	3	0	0	0	0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	5,12,902	90,164	2,52,971	1,97,969	56,429	21,237	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise and Classwise State Government Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2001

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	3,142	14,460	64,093	17,084	2,217	1,00,996	13,645	1,14,641	Brihan Mumbai
2	ठाणे	963	4,273	21,300	7,958	6,723	41,217	4,925	46,142	Thane
3	रायगड	213	1,011	6,153	2,692	2,132	12,201	1,933	14,134	Raigad
4	रत्नागिरी	222	1,060	5,802	2,771	1,889	11,744	2,830	14,574	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	140	604	3,778	1,695	876	7,093	1,529	8,622	Sindhudurg
6	नाशिक	775	3,039	13,365	5,545	2,688	25,413	3,435	28,848	Nashik
7	धुळे	255	952	6319	2,376	1,238	11,140	1,349	12,489	Dhule
8	नंदुरबार	98	683	3,464	1,512	989	6,746	1,194	7,940	Nandurbar
9	जळगाव	285	1,338	8,219	2,802	6,433	19,077	2,679	21,756	Jalgaon
10	अहमदनगर	279	1,537	8,420	3,859	6,552	20,647	3,927	24,574	Ahmednagar
11	पुणे	1,600	5,587	30,169	10,418	2,368	50,142	8,514	58,656	Pune
12	सातारा	322	1,223	7,704	2,505	1,560	13,314	2,537	15,851	Satara
13	सांगली	307	1,223	5,524	2,366	1,172	10,592	2,177	12,769	Sangli
14	सोलापूर	438	1,476	9,421	3,312	1,255	15,902	1,890	17,792	Solapur
15	कोल्हापूर	404	1,505	8,220	3,018	1,941	15,088	3,148	18,236	Kolhapur
16	औरंगाबाद	856	2,658	11,164	4,664	1688	21,030	2,341	23,371	Aurangabad
17	जालना	161	742	6,199	1,686	2,718	11,506	1,895	13,401	Jalna
18	परभणी	232	639	4010	1,490	1,402	7,773	875	8,648	Parbhani
19	हिंगोली	45	261	1,869	814	860	3,849	644	4,493	Hingoli
20	बीड	350	1,014	5,473	2,308	1,842	10,987	1,707	12,694	Beed
21	नांदेड	432	1,368	8,425	3,594	2,184	16,003	1,845	17,848	Nanded
22	उस्मानाबाद	198	681	4,136	1,788	1,009	7,812	1,177	8,989	Osmanabad
23	लातूर	234	937	4,402	1,824	1,297	8,694	893	9,587	Latur
24	बुलढाणा	235	1,092	5,940	2,389	1,931	11,587	2,414	14,001	Buldhana
25	अकोला	265	1,152	6,006	2,360	1,343	11,126	1,717	12,843	Akola
26	वाशिम	70	339	2,366	830	907	4,512	1,175	5,687	Washim
27	अमरावती	815	2,147	11,299	4,756	2,499	21,516	3,199	24,715	Amravati
28	यवतमाळ	336	1,313	7,595	3,640	2,769	15,653	2,916	18,569	Yavatmal
29	वर्धा	189	795	4,167	2,056	1158	8,365	1,519	9,884	Wardha
30	नागपूर	1,685	4,600	21,663	8,995	3,230	40,173	5,578	45,751	Nagpur
31	भंडारा	181	728	3,706	1,938	1,060	7,613	1,332	8,945	Bhandara
32	गोंदिया	115	657	3,816	1,851	1,114	7,553	1,405	8,958	Gondiya
33	चंद्रपूर	253	1,287	7,213	3,545	1,619	13,917	2,234	16,151	Chandrapur
34	गडचिरोली	149	879	6,627	2,711	1591	11,957	2,207	14,164	Gadchiroli
35	दिल्ली	5	16	39	46	11	117	15	132	Delhi
36	गोवा	0	1	5	5	0	11	4	15	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	16,249	63,277	3,28,071	1,23,203	72,265	6,03,066	92,804	6,95,870	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.23

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees

कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2001

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	198	1,393	10,383	1,111	3,692	16,777	2,250	19,027	Thane
3	रायगड	129	1,272	8,182	986	4,831	15,400	2,439	17,839	Raigad
4	रत्नागिरी	155	1,824	8,628	916	2,736	14,259	3,815	18,074	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	102	948	4,939	612	2,153	8,754	1,481	10,235	Sindhudurg
6	नाशिक	193	1,735	12,641	1,312	7,696	23,577	1,526	25,103	Nashik
7	धुळे	108	650	4,707	633	2,373	8,471	558	9,029	Dhule
8	नंदुरबार	85	353	4,621	470	3,937	9,466	837	10,303	Nandurbar
9	जळगाव	210	1,236	10,755	1,417	1,657	15,275	1,243	16,518	Jalgaon
10	अहमदनगर	277	1,699	13,123	900	2,820	18,819	1,691	20,510	Ahmednagar
11	पुणे	247	1,870	12,609	1,148	6,830	22,704	1,840	24,544	Pune
12	सातारा	249	1,708	10,391	1,082	4,949	18,379	3,251	21,630	Satara
13	सांगली	225	1,258	8,290	1,003	4,312	15,088	2,207	17,295	Sangli
14	सोलापूर	215	1,480	11,334	1,064	4,834	18,927	1,063	19,990	Solapur
15	कोल्हापूर	243	1,274	7,119	883	4,,170	13,689	2,693	16,382	Kolhapur
16	औरंगाबाद	160	1,621	7,688	955	4,376	14,800	2,725	17,525	Aurangabad
17	जालना	142	950	5,889	907	991	8,879	1,523	10,402	Jalna
18	परभणी	77	1,109	5,307	913	2,199	9,605	1,406	11,011	Parbhani
19	हिंगोली	13	803	3,810	500	1,303	6,429	882	7,311	Hingoli
20	बीड	162	1,363	8,856	1,322	4,690	16,393	2,591	18,984	Beed
21	नांदेड	223	1,602	10,115	1,648	5,768	19,356	2,205	21,561	Nanded
22	उस्मानाबाद	149	1,371	5,988	1,179	3,206	11,893	1,274	13,167	Osmanabad
23	लातूर	147	1,362	7,519	1,148	3,682	13,858	1,014	14,872	Latur
24	बुलढाणा	136	1,527	8,109	1,103	3,336	14,211	1,889	16,100	Buldhana
25	अकोला	121	835	4,582	774	2,691	9,003	1,186	10,189	Akola
26	वाशिम	56	527	3,654	440	2,295	6,974	913	7,887	Washim
27	अमरावती	5	1,253	8,763	1,034	4,836	15,891	1,499	17,390	Amravati
28	यवतमाळ	168	1,403	8,570	1,909	6,019	18,069	2,395	20,464	Yavatmal
29	वर्धा	95	635	4,289	640	2,120	7,779	931	8,710	Wardha
30	नागपूर	170	1,260	7,497	1,159	4,277	14,363	1,341	15,704	Nagpur
31	भंडारा	132	843	4,093	751	2,624	8,443	990	9,433	Bhandara
32	गोंदिया	77	760	4,660	729	2,887	9,113	1,287	10,400	Gondiya
33	चंद्रपूर	173	979	7,508	948	5,057	14,665	1,693	16,403	Chandrapur
34	गडचिरोली	162	839	5,785	741	4,104	11,631	1,404	13,110	Gadchiroli
35	दिल्ली	0	0	0	0	0	0	0	0	Delhi
36	गोवा	0	0	0	0	0	0	0	0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	5,004	39,742	2,50,404	32,337	1,23,451	4,50,940	56,042	5,07,102	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.24

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी /Districtwise and Classwise Municipal Council Employees

कर्मचारी गणना/ Census of Employees - 2001

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग * Others *	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	24	263	2,244	4,792	471	7,794	2,020	9,814	Thane
3	रायगड	1	110	1,073	1,224	299	2,707	324	3,031	Raigad
4	रत्नागिरी	0	29	381	456	168	1,034	123	1,157	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0	6	109	179	28	322	28	350	Sindhudurg
6	नाशिक	3	152	1,860	1,734	325	4,074	448	4,522	Nashik
7	धुळे	12	79	895	1,532	201	2,772	133	2,905	Dhule
8	नंदुरबार	2	282	377	515	232	1,205	188	1,393	Nandurbar
9	जळगाव	11	153	2,434	3,894	284	6,905	1,031	7,936	Jalgaon
10	अहमदनगर	6	93	1,804	2,235	672	4,870	651	5,521	Ahmednagar
11	पुणे	4	67	872	1,178	57	2,204	283	2,487	Pune
12	सातारा	1	33	888	1,517	83	2,556	327	2,883	Satara
13	सांगली	1	106	363	361	66	824	100	924	Sangli
14	सोलापूर	4	201	1,059	1,059	32	2,260	249	2,509	Solapur
15	कोल्हापूर	6	13	1,684	1,467	30	3,388	437	3,825	Kolhapur
16	औरंगाबाद	0	13	246	478	126	863	85	948	Aurangabad
17	जालना	0	22	399	771	0	1,183	127	1,310	Jalna
18	परभणी	1	4	547	1,082	469	2,121	112	2,233	Parbhani
19	हिंगोली	0	11	115	280	55	454	52	506	Hingoli
20	बीड	1	11	390	1,115	212	1,729	87	1,816	Beed
21	नांदेड	0	28	293	584	181	1,069	70	1,139	Nanded
22	उस्मानाबाद	0	25	428	516	518	1,490	63	1,553	Osmanabad
23	लातूर	6	143	437	979	355	1,802	130	1,932	Latur
24	बुलढाणा	3	127	1,180	1,578	213	3,117	388	3,505	Buldhana
25	अकोला	0	37	1,259	1,987	37	3,410	499	3,909	Akola
26	वाशिम	0	188	422	423	221	1,103	127	1,230	Washim
27	अमरावती	2	113	947	931	310	2,378	206	2,584	Amravati
28	यवतमाळ	0	185	1,094	1,211	274	2,692	227	2,919	Yavatmal
29	वर्धा	2	202	626	1,062	654	2,527	250	2,777	Wardha
30	नागपूर	0	70	881	999	363	2,448	234	2,682	Nagpur
31	भंडारा	0	115	375	608	193	1,246	58	1,304	Bhandara
32	गोंदिया	4	72	440	665	367	1,591	164	1,755	Gondiya
33	चंद्रपूर	4	2	961	1,984	203	3,224	197	3,421	Chandrapur
34	गडचिरोली	0	0	201	51	50	304	109	413	Gadchiroli
35	दिल्ली	0	0	0	0	0	0	0	0	Delhi
36	गोवा	0	0	0	0	0	0	0	0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	98	2,955	27,284	39,447	7,749	77,666	9,527	87,193	Maharashtra State

* इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

* Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२. बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च १९९६ व ३१ मार्च १९९७ रोजी असा असून सहकारी बँकाकरिता अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March 1996 and 31st March 1997, wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये
Districtwise No. of Commercial Banking Offices
(2000-01)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर.	एबीएन अँमरो बँक एन.व्ही कॉर्पोरेशन बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur	ABN Amro Bank N.V. Corporation Bank	Greater Mumbai
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अबुधाबी कमर्शियल बँक लि.	State Bank of Hyderabad	Abu Dhabi Commercial bank Ltd.	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	अमेरिकन एक्सप्रेस बँक लि.	State Bank of Indore	American Express bank Ltd.	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	आंध्र बँक	State Bank of Patiala	Andhra bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	ॲन्झ ग्रिण्डलेज बँक	State Bank of Saurashtra	ANZ Grindlays bank PLC	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	अरब बाग्लादेश बँक लि.	State Bank of Travancore	Arab Bangladesh Bank Ltd.	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक इंटरनॅशनल इंडोनेशिया	State Bank of Mysore	Bank International Indonesia	
		बँक ऑफ राजस्थान लि.			Bank of Rajashthan Ltd.	
		बँक ऑफ अमेरिका एन.टी.			Bank of America N.T.	
		ॲण्ड एस.ए.			and S.A.	
		बँक ऑफ ऑफ बेहरीन			State Bank of Baharin	
		ॲन्ड कुवेत			& Kuwait B.S.C.	
		बँक ऑफ बरोडा			Bank of Baroda	
		बँक ऑफ इंडिया			Bank of India	
		पंजाब नॅशनल बँक			Punjab National Bank	
		बँक ऑफ महाराष्ट्र			Bank of Maharashtra	
		बँक ऑफ नोवा स्कोटा			Bank of Nova Scotta	
		देना बँक			Dena Bank	
		बँक ऑफ टोकिया लि.			Bank of Tokyo Ltd.	
		बारक्लेस बँक पी.एल.सी.			Barclays Bank PLC	
		बनारस स्टेट बँक लि.			Banaras State Bank Ltd.	
		भारत ओव्हरसिज बँक लि.			Bharat Overseas Bank LTD	
		कॅनरा बँक			Canara Bank	
		कॅथलिक सीरीयन बँक लि.			Catholic Syrian Bank Ltd	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	
		सेन्च्युरियन बँक लि.			Centurian Bank Ltd	
		चो हँग बँक			CHO HUNG Bank	
		सिटी बँक एन.ए.			Citibank N.A.	
		सिटी युनियन बँक लि.			City Union bank Ltd.	
		कोमेरझ बँक ए.जी.			Commerz bank A.G.	
		फेडरल बँक लि.			Federal bank Ltd.	
		फुजी बँक लि.			Fuji Bank Ltd.	
		गणेश बँक ऑफ			Ganesh Bank of	
		कुन्दनवाडी लि.			Kurundwad Ltd.	
		ग्लोबल स्ट्रस्ट बँक लि.			Global Trust Bank Ltd.	
		एचडीएफसी बँक लि.			HDFC Bank Ltd.	
		हॉंगकॉंग ॲन्ड शांघाय बँकींग			Hongkong and Shanghai	
		कॉर्पोरेशन लि.			Banking Corpn Ltd,	
		आयसीआयसीआय बँक लि.			ICICI Bank Ltd.	
		आयडीबीआय बँक लि.			IDBI Bank Ltd.	
		इंडियन बँक			Indian Bank	
		इंडियन ओवरसिज बँक			Indian Overseas Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई .–चालू	इंडसइंड बँक लि.			Indusind Bank Ltd.	
		इंटरनॅशनल नेदरलँड बँक एन. व्ही.			International Nederland Bank N.V.	
		जम्मू ॲन्ड कश्मिर बँक लि.			Jammu & kashmir Bank Ltd.	
		कर्नाटक बँक लि.			Karnataka Bank Ltd.	
		करुर वैश्य बँक लि.			Karur Vysya Bank Ltd.	
		केबीसी बँक एन.व्ही.			KBC Bank N.V.	
		क्रुंग दाय बाँक सार्वजनिक कंपनी लि.			Krung Thai Bank Public Company Ltd.	
		लक्ष्मी विलास बँक लि.			Lakshmi Vilas Bank Ltd.	
		लॉर्ड क्रीशना बँक लि.			Lord Krishna Bank Ltd.	
		माश्रेक्य बँक पीएससी			Mashreq bank PSC	
		मोरगन गॅरन्टी स्ट्रस्ट को.ऑफ न्युयार्क			Morgan Guaranty Trust co.of New York	
		नेंदुगडी बँक लि.			Nedungadi Bank Ltd.	
		ओमन इंटरनॅशनल बँक एसएओजी.			Oman International Bank S.A.O.G.	
		ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स			Oriental Bank of Commerce	
		ओवरसिज चायनिज बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.			Oversea-Chinese Banking Corporation Ltd.	
		पंजाब ॲन्ड सिंध बँक			Punjab and sind Bank	
		रत्नाकर बँक लि.			Ratnakar Bank Ltd.	
		सांगली बँक लि.			Sangli Bank Ltd	
		एसबीआय कमर्शियल ॲन्ड इंटरनॅशनल बँक लि.			SBI Commercial & International Bank Ltd.	
		सोसायटी जनरल			Societe Generale	
		साऊथ इंडियन बँक लि.			South Indian Bank ltd.	
		स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक			Standard Chartered Bank	
		स्टेट बँक ऑफ मॉरिशस लि.			State Bank Of Mauritius Ltd.	
		सुमिटोमो बँक लि.			Sumitomo bank Ltd.	
		सिंडीकेट बँक			Syndicate Bank	
		तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि.			Tamilnad Mercantile Bank Ltd.	
		दि.चेस मंहत्तान बँक एन.ए.			The Chase Manhattan Bank, N.A.	
		दि.डेव्हलपमेंट बँक ऑफ सिंगापूर लि.			The Development bank of Singapore Ltd.	
		दि.साकुरा बँक लि.			The Sakura Bank Limited	
		दि.सियाम कॅमर्शियल बँक लि.			The Siam Commercial Bank Ltd.	
		दि.टोरोंटो डोमिनेशन बँक			The Toronto Dominion Bank	
		युको बँक			Uco Bank	
		युनियन बँक ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		युनायटेड बँक ऑफ इंडिया			United Bank of India	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			United Western Bank Ltd.	
		युटिआय बँक लि.			UTI Bank Ltd.	
		विजया बँक			Vijaya Bank	
		वैश्य बँक लि.			Vysya Bank Ltd.	
		धनलक्ष्मी बँक लि.			Dhanalakshmi Bank Ltd.	
		ड्रेसडनर बँक ए.जी.			Dresdner Bank A.G.	
		बँक नॅशनल डे पॅरीस			Banque Nationale De Paris	
		डच बँक (एशिया)			Deutsche Bank (ASIA)	
		बँक नॅशनल डे पॅरीस			Credit Agricole Indosuez	
		सोसायटी जनरल			Societe Generale	
		क्रेडीट लोनासिस			Credit Lyonnais	
		बँक ऑफ पंजाब लि.			Bank of Punjab Ltd.	
		डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.			Development Credit Bank Ltd.	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1–*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
2	ठाणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State bank of Bikaner & Jaipur	Allahabad Bank	Thane
			आंध्र बँक		Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State bank of Hyderabad	Bank of baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State bank of India	Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State bank of Indore	Bank of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	भारत ओव्हरसिज बँक लि.	State bank of Mysore	Bharat Overseas Bank Ltd.	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	कॅनरा बँक	State bank of Saurashtra	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॅथलिक सीरीयन बँक लि.	State bank of Travancore	Catolic Syrian Bank Ltd.	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State bank of Patiala	Central bank of India	
		सेन्च्युरियन बँक लि.		Centurion Bank Ltd.		
		सिटी युनियन बँक लि.		City Union Bank Ltd.		
		कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank		
		देना बँक		Dena Bank		
		डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Development Credit Bank Ltd.		
		फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd.		
		ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.		Global Trust Bank Ltd.		
		एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.		
		आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Ltd.		
		इंडियन बँक		Indian Bank		
		इंडियन ओवरसिज बँक		Indian Overseas Bank		
		जम्मू ॲन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank Ltd.		
		कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank Ltd.		
		करुर वैश्य बँक लि.		Karur Vysya Bank Ltd.		
		लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank ltd.		
		लोर्ड क्रीष्णा बँक लि.		Lord Krishna Bank Ltd.		
		नेंदुरगडी बँक लि.		Nedungadi Bank Ltd.		
		ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank of Commerce		
		पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank		
		पंजाब नेशनल बँक		Punjab National Bank		
		रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd.		
		सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd.		
		साऊथ इंडियन बँक लि.		South Indian Bank Ltd.		
		सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank Ltd.		
		तामिलनाडू मर्कंटाईल बँक लि.		Tamilnad Mercantile Bank Ltd.		
		ठाणे ग्रामीण बँक		Thane Gramin Bank		
		युको बँक		Uco Bank		
		युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India		
		युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India		
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd.		
		युटिआय बँक लि.		UTI Bank Ltd.		
		विजया बँक		Vijaya Bank		
		वैश्य बँक लि.		Vysya Bank Ltd.		
		इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd.		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
3	रायगड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State bank of Hyderabad	Bank of Baroda	Raigad
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State bank of India	Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State bank of Indore	Bank of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	कॅनरा बँक	State bank of Saurashtra	Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Ltd.	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब ॲन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd.	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank Ltd.	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd.	
			युटिआय बँक लि.		UTI Bank Ltd.	
4	रत्नागिरी	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State bank of India	Bank of Baroda	Ratnagiri
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			फेडरल बँक लि.		Federal bank Ltd.	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नागिरी सिंधुदूर्ग		Ratnagiri Sindhudurg	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank Ltd.	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd.	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
5	सिंधुदूर्ग	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State bank of India	Bank of Baroda	Sindhudurg
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank Ltd.	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			रत्नागिरी सिंधुदूर्ग		Ratnagiri Sindhudurg	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
6	नाशिक	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State bank of Hyderabad	Allahabad Bank	Nashik
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State bank of India	Bank of baroda	
		एसबी पटियाला	बँक ऑफ् इंडिया	SB Patiala	Bank of India	
			भारत ओव्हरसिज बँक		Bharat Overseas Bank	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central bank of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank Ltd.	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank Ltd.	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank Ltd.	
			सिंडीकेट बँक लि.		Syndicate Bank Ltd.	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank Ltd.	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			सेन्च्युरियन बँक लि.		Centurian Bank Ltd.	
7	धुळे	स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of Indore	Bank of Baroda	Dhule
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD.	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
8	नंदुरबार	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Nandurbar
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
9	जळगाव	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	Jalgaon
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
10	अहमदनगर	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	Ahmadnagar
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank of HYD.	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
11	पुणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर	अलाहाबाद बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur	Allahabad Bank	Pune
		आंध्र बँक		Andhra Bank		
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Mysore	Bank of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	बँक ऑफ राजस्थान लि.	State Bank of Patiala	Bank of Rajasthan LTD	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	बँक नॅशनल डे पॅरीस	State Bank of Saurashtra	Banque National De Paris	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	भारत ओव्हरसिज बँक लि.	State Bank of Travancore	Bharat Overseas Bank LTD.	
		कॅनरा बँक		Canara Bank		
		सिटी बँक एन.ए.		Citibank N.A.		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1–*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		कॅथलिक सीरीयन बँक लि.			Catholic Syrian Bank LTD.	
		सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया			Central Bank of India	
		सेन्च्युरियन बँक लि.			Centurion Bank LTD.	
		सिटी युनियन बँक लि.			City Union Bank LTD.	
		कॉर्पोरेशन बँक			Corpoation Bank	
		देना बँक			Dena Bank	
		डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.			Development Credit Bank LTD	
		फेडरल बँक लि.			Federal Bank LTD	
		गणेश बँक ऑफ कुंदनवाडी लि.			Ganesh Bank of Kurundwad LTD	
		ग्लोबल ट्रस्ट बँक लि.			Global Trust Bank LTD	
		एचडीएफसी बँक लि.			HDFC Bank LTD	
		आयसीआयसीआय बँक लि.			ICICI Bank LTD	
		आयडीबीआय बँक लि.			IDBI Bank LTD	
		इंडियन बँक			Indian Bank	
		इंडियन ओव्हरसिज बँक			Indian Overseas Bank	
		इंडोसिंध बँक लि.			Indosindh Bank LTD	
		जम्मू ॲन्ड काश्मिर बँक लि.			Jammu & Kashmir Bank LTD	
		कर्नाटका बँक लि.			Karnataka Bank LTD	
		करुर वैश्य बँक लि.			Karur Vysya Bank LTD	
		लक्ष्मी विलास बँक लि.			Lakshmi Vilas Bank LTD	
		ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स			Oriental Bank of Commerce	
		पंजाब ॲन्ड सिंध बँक			Punjab and Sind Bank	
		पंजाब नॅशनल बँक			Punjab National Bank	
		रत्नाकर बँक लि.			Ratnakar Bank LTD	
		सांगली बँक लि.			Sangli Bank LTD	
		सोसायटी जनरल			Society General	
		साऊथ इंडियन बँक लि.			South Indian Bank LTD	
		स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक			Standard Chartered Bank	
		सिंडीकेट बँक लि.			Syndicate Bank	
		तामिलनाडू मर्कंटाईल बँक लि.			Tamilnad Mercantile Bank LTD	
		युको बँक			Uco Bank	
		युनियन बँक ऑफ इंडिया			Union Bank of India	
		युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.			United Western Bank LTD	
		युनायटेड बँक ऑफ इंडिया			United Bank of India	
		विजया बँक			Vijaya Bank	
		युटिआय बँक लि.			UTI Bank LTD	
		वैश्य बँक लि.			Vysya Bank LTD	
		एबीएन ॲमरो बँक एन.व्ही.			ABN Amro Bank N.V.	
12	सातारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Satara
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			गणेश बँक ऑफ कुंदनवाडी लि.		Ganesh Bank of Kurundwad LTD	
			इंडियन बँक		Indian Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank LTD	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
13	सांगली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	Sangli
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corpoation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			गणेश बँक ऑफ		Ganesh Bank of	
			कुंदनवाडी लि.		Kurundwad LTD	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank LTD	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank LTD	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		Uco Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
14	सोलापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Solapur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of Mysore	Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank LTD	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank LTD	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सोलापूर ग्रामीण बँक		Solapur Gramin Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1–*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			वैश्य बँक लि.		Vysya Bank LTD	
15	कोल्हापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Kolhapur
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of Mysore	Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank of Rajasthan LTD	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			गणेश बँक ऑफ		Ganesh Bank of	
			कुंदनवाडी लि.		Kurundwad LTD	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank LTD	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			रत्नाकर बँक लि.		Ratnakar Bank LTD	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			तामिलनाडू मर्कंटाईल		Tamilnad Mercantile	
			बँक लि.		Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
18	औरंगाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Aurangabad
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank of India	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	औरंगाबाद जालना	State Bank of Indore	Aurangabad Jalna	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			बँक ऑफ राजस्थान लि.		Bank of Rajasthan LTD	
			भारत ओव्हरसिज बँक		Bharat Overseas Bank	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			कॉर्पोरेशन बँक		Corporation Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			देना बँक		Dena Bank	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि.		Development Credit Bank LTD.	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank LTD.	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			जम्मू अँन्ड काश्मिर बँक लि.		Jammu & Kashmir Bank LTD	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स		Oriental Bank of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			वैश्य बँक लि.		Vysya Bank LTD	
17	जालना	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक	State Bank of HYD.	Andhra Bank	Jalna
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	औरंगाबाद जालना	State Bank of India	Aurangabad Jalna	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
19	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	Hingoli
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of India	Bank of Maharashtra	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
20	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	Beed
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of India	Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
21 नांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद		अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Nanded
	स्टेट बँक ऑफ इंडिया		बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	
	स्टेट बँक ऑफ पटियाला		बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Patiala	Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट		Development Credit	
			बँक लि.		Bank LTD	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			वैश्य बँक लि.		Vysya Bank LTD	
22 उस्मानाबाद		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Osmanabad
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of India	Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
23 लातूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद		अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Latur
	स्टेट बँक ऑफ इंडिया		आंध्र बँक	State Bank of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			मराठवाडा ग्रामीण बँक		Marathwada Gramin Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
24 बुलढाणा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद		बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	Buldhana
	स्टेट बँक ऑफ इंडिया		बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of India	Bank of Maharashtra	
			बुलढाणा ग्रामीण बँक		Buldhana Gramin Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
25 अकोला		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अकोला ग्रामीण बँक	State Bank of HYD.	Akola Gramin Bank	Akola
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	
		स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of Indore	Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			ओरिएन्टल बँक ऑफ		Oriental Bank of	
			कॉमर्स		Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
26 वाशिम		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अकोला ग्रामीण बँक	State Bank of India	Akola Gramin Bank	Washim
			अलाहाबाद बँक		Allahabad Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
27 अमरावती		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Amravati
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक	State Bank of India	Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1–*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
28	यवतमाळ	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	Yavatmal
			आंध्र बँक		Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			यवतमाळ ग्रामीण बँक		Yavatmal Gramin Bank	
29	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	Wardha
			आंध्र बँक		Andhra Bank	
			बँक ऑफ बरोडा		Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
30	नागपूर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर	अलाहाबाद बँक	State Bank of Bikaner	Allahabad Bank	Nagpur
		अँड जयपूर.	आंध्र बँक	& Jaipur	Andhra Bank	
		स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ बरोडा	State Bank of HYD.	Bank of Baroda	
		स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ इंदूर	बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Indore	Bank of Maharashtra	
		स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर	बँक ऑफ राजस्थान लि.	State Bank of Mysore	Bank of Rajasthan LTD	
		स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	कॅनरा बँक	State Bank of Patiala	Canara Bank	
		स्टेट बँक ऑफ सौराष्ट्र	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank of Saurashtra	Central Bank of India	
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणकोर	कॉर्पोरेशन बँक	State Bank of Travancore	Corporation Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			फेडरल बँक लि.		Federal Bank LTD	
			आयसीआयसीआय बँक लि.		ICICI Bank LTD	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			कर्नाटका बँक लि.		Karnataka Bank LTD	
			लक्ष्मी विलास बँक लि.		Lakshmi Vilas Bank LTD	
			इंडियन ओव्हरसिज बँक		Indian Overseas Bank	
			जम्मू अँन्ड काश्मिर		Jammu & Kashmir	
			बँक लि.		Bank LTD	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			ओरिएन्टल बँक		Oriental Bank	
			ऑफ कॉमर्स		of Commerce	
			पंजाब अँन्ड सिंध बँक		Punjab and Sind Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सांगली बँक लि.		Sangli Bank LTD	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड बँक ऑफ इंडिया		United Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
			विजया बँक		Vijaya Bank	
			युटीआय बँक लि.		UTI Bank LTD	
			विज्या बँक		Vijaya Bank	
			वैश्य बँक लि.		Vysya Bank LTD	
			सेन्च्युरियन बँक लि.		Centurian Bank Ltd.	
			एचडीएफसी बँक लि.		HDFC Bank Ltd.	
			आयडीबीआय बँक लि.		IDBI Bank Ltd.	
			इंडूसिंध बँक लि.		Indusind Bank Ltd.	
31 भंडारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया		अलाहाबाद बँक	State Bank of India	Allahabad Bank	Bhandara
32 गोंदिया			बँक ऑफ बरोडा.		Bank of Baroda	Gondiya
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			भंडारा ग्रामीण बँक		Bhandara Gramin Bank	
			कॅनरा बँक		Canara Bank	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			देना बँक		Dena Bank	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
33 चंद्रपूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद		अलाहाबाद बँक	State Bank of HYD.	Allahabad Bank	Chandrapur
	स्टेट बँक ऑफ इंडिया		बँक ऑफ बरोडा	State Bank of India	Bank of Baroda	
			बँक ऑफ इंडिया		Bank of India	
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया		Central Bank of India	
			चंद्रपूर गडचिरोली		Chandrapur Gadchiroli	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	
			देना बँक		Dena Bank	
			इंडियन बँक		Indian Bank	
			ओरिएन्टल बँक		Oriental Bank	
			ऑफ कॉमर्स		of Commerce	
			पंजाब नॅशनल बँक		Punjab National Bank	
			सिंडीकेट बँक		Syndicate Bank	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			युको बँक		UCO Bank	
			युनियन बँक ऑफ इंडिया		Union Bank of India	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	
34	गडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया	State Bank of India	Bank of India	Gadchiroli
			बँक ऑफ महाराष्ट्र		Bank of Maharashtra	
			चंद्रपूर गडचिरोली		Chandrapur Gadchiroli	
			ग्रामीण बँक		Gramin Bank	
			युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.		United Western Bank LTD	

आधार.– भारतीय रिझर्व बँक

Source.-- Reserve Bank of India

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण

Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges

(2001-02) P

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामिण बँक Rural Bank		निमनागरी बँक Semi Urban Bank		नागरी बँक Urban Bank		महानगर बँक Metropolitan Bank		एकूण बँक Total Bank		Districts
		जागांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	जागांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	जागांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	जागांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	जागांची संख्या No. of Places	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	--	--	--	--	--	--	1	1,600	1	1,600	Brihan Mumbai
2	ठाणे	92	102	15	60	5	208	1	75	113	445	Thane
3	रायगड	85	97	11	53	--	--	--	--	96	150	Raigad
4	रत्नागिरी	91	99	4	37	--	--	--	--	95	136	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	54	58	6	22	--	--	--	--	60	80	Sindhudurg
6	नाशिक	97	102	19	45	2	95	--	--	118	242	Nashik
7	धुळे	42	42	7	14	1	22	--	--	50	78	Dhule
8	नंदुरबार	34	35	4	14	--	--	--	--	38	49	Nandurbar
9	जळगाव	82	83	24	55	2	44	--	--	108	182	Jalgaon
10	अहमदनगर	111	116	25	61	1	31	--	--	137	208	Ahmednagar
11	पुणे	118	124	32	90	1	39	1	362	152	615	Pune
12	सातारा	86	90	15	65	--	--	--	--	101	155	Satara
13	सांगली	76	76	26	54	1	59	--	--	103	189	Sangli
14	सोलापूर	101	106	18	63	1	58	--	--	120	227	Solapur
15	कोल्हापूर	96	101	19	42	2	95	--	--	117	238	Kolhapur
16	औरंगाबाद	68	71	7	15	1	79	--	--	76	165	Aurangabad
17	जालना	47	48	5	10	1	18	--	--	53	76	Jalna
18	परभणी	37	39	7	20	1	13	--	--	45	72	Parbhani
19	हिंगोली	23	27	3	11	--	--	--	--	26	38	Hingoli
20	बीड	63	70	6	22	1	7	--	--	70	99	Beed
21	नांदेड	63	67	15	33	1	31	--	--	79	131	Nanded
22	उस्मानाबाद	40	42	11	29	--	--	--	--	51	71	Osmanabad
23	लातूर	52	53	10	26	1	20	--	--	63	99	Latur
24	बुलढाणा	59	60	14	44	--	--	--	--	73	104	Buldhana
25	अकोला	48	48	11	22	1	35	--	--	60	105	Akola
26	वाशिम	38	39	6	15	--	--	--	--	44	54	Washim
27	अमरावती	82	82	18	34	1	35	--	--	101	151	Amravati
28	यवतमाळ	62	68	15	34	1	16	--	--	78	118	Yavatmal
29	वर्धा	44	44	7	17	1	13	--	--	52	74	Wardha
30	नागपूर	81	85	16	28	--	--	1	192	98	305	Nagpur
31	भंडारा	49	50	5	22	--	--	--	--	54	72	Bhandara
32	गोंदिया	36	43	1	3	1	12	--	--	38	58	Gondiya
33	चंद्रपूर	86	91	12	34	1	27	--	--	99	152	Chandrapur
34	गडचिरोली	32	36	5	9	--	--	--	--	37	45	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,175	2,294	399	1,103	28	957	4	2,229	2,606	6,583	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

आधार.-भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई Source : Reserve Bank of India, Mumbai

RC 4145-67a

27. बँका /

तक्ता क्रमांक /

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण / 2000

जिल्हे/

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(1)	कृषि एकूण	16503	23380464	22841	664782	23227	893862	16212	469108
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	3199	3632001	21383	506820	19961	701642	14158	428174
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	13304	19748463	1458	157962	3266	192220	2054	40934
(2)	एकूण उद्योग	183929	605770432	14435	23134686	4761	16019113	6311	3938095
	(अ) खाणकाम	323	59883496	36	61270	15	1493743	44	18548
	(ब) उत्पादन	181086	489465637	13674	22052436	4567	14102892	5914	2689946
	(क) वीज,गॅस व पाणी	228	32058609	54	124757	5	268074	12	627467
	(ड) बांधकाम	2292	24362690	671	896223	174	154404	341	602134
(3)	परिवहन	11692	27575806	4884	401700	3191	188869	2396	115071
(4)	व्यावसायिक सेवा	20482	58150470	7797	1379592	4491	293780	4652	193094
(5)	व्यक्तिगत कर्ज	1281231	64029819	87069	7354294	26237	1348251	20747	832457
(6)	घाऊक व्यापार	19139	268112518	1768	30135970	232	195827	155	43254
(7)	किरकोळ व्यापार	19294	16151054	19869	1476854	11369	506812	9358	331598
(8)	इतर खर्च	122262	270437961	20899	3830608	9160	797330	8867	342891
	एकूण	1674532	1333608524	179562	68378486	82668	20243844	68698	6265568
	वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी	54629	46724216	9622	3004104	3431	738459	5129	231040

BANKING

TABLE No. 27.3

Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks -01

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सिंधुदुर्ग Sindhudurgi		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar		
खात्यांची संख्या No. of Accounts (11)	येणे रक्कम Outstanding credit (12)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (13)	येणे रक्कम Outstanding credit (14)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (15)	येणे रक्कम Outstanding credit (16)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (17)	येणे रक्कम Outstanding credit (18)	Occupation (2)
8135	273179	48534	3665199	20005	875053	14391	350717	Agriculture Total
7165	215332	47229	3196319	19464	767815	14246	343517	(a) Direct Finance
970	57847	1305	468880	541	107238	145	7200	(b) Indirect Finance
3998	375320	7263	6449387	2410	966132	760	41868	Industry Total
16	7709	22	89187	1	763	0	0	(a) Mining & Quarrying
3869	306721	7083	6217103	2333	917316	746	30251	(b) Manufacturing & Processing
0	0	11	19231	2	12236	0	0	(c) Electricity, Gas & Water
113	60890	147	123866	74	35817	14	11617	(d) Construction
1395	75077	1708	122915	753	52346	291	9160	Transport Operators
2355	96659	4720	646667	2526	140403	749	28042	Professional Services
10962	419250	37180	2619478	12495	792235	5700	229799	Personal Loans
270	29127	495	303875	200	82131	76	9179	Wholesale Trade
6428	213373	14879	941001	9197	318044	4085	94271	Retail Trade
6057	258753	10294	877279	3575	359734	2778	90697	All Others
39600	**1740738**	**125073**	**15625801**	**51161**	**3586078**	**28830**	**853733**	**Total**
3410	**159691**	**5206**	**1434235**	**2050**	**240726**	**690**	**23719**	**Of which for Small Scale Industrial Units**

तक्ता क्रमांक /

जिल्हे/

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जळगांव Jalgaon खात्यांची संख्या No. of Accounts	जळगांव Jalgaon येणे रक्कम Outstanding credit	अहमदनगर Ahmednagar खात्यांची संख्या No. of Accounts	अहमदनगर Ahmednagar येणे रक्कम Outstanding credit	पुणे Pune खात्यांची संख्या No. of Accounts	पुणे Pune येणे रक्कम Outstanding credit	सातारा Satara खात्यांची संख्या No. of Accounts	सातारा Satara येणे रक्कम Outstanding credit
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
(1)	कृषि एकूण ..	60124	1808891	66448	2187756	75056	4895258	44396	1388741
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	59712	1658552	656659	1833713	71119	3515984	42838	1166159
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	412	150339	789	354043	3937	1379274	1558	222582
(2)	एकूण उद्योग ..	5021	2077862	5490	1683564	46214	47303982	4727	1981245
	(१) खाणकाम ..	9	4184	10	4948	91	198962	30	25175
	(२) उत्पादन ..	4921	1999339	5243	1636915	44605	44537155	4584	1324435
	(३) वीज, गॅस व पाणी	3	917	4	1545	35	739734	9	573537
	(४) बांधकाम ..	88	73422	233	40156	1483	1828131	104	58098
(3)	परिवहन ..	926	72159	1229	109523	5796	713901	1048	115309
(4)	व्यावसायिक सेवा ..	5976	408648	5371	278502	17129	3923433	4593	495579
(5)	व्यक्तिगत कर्ज ..	30200	1280607	26246	1203873	197467	10164585	32049	1167354
(6)	घाउक व्यापार ..	805	213837	433	110346	2776	2574884	155	75757
(7)	किरकोळ व्यापार ..	8?21	569726	6483	411204	24434	2634663	8121	315360
(8)	इतर सर्व ..	3475	411369	2765	291784	22168	8512674	6311	357810
	एकूण ..	114748	6843099	114465	6276552	391040	80723380	101400	5897155
	वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी..	2596	926472	2951	523941	21253	4525853	2355	221814

TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		
खात्यांची संख्या No. of Accounts (27)	येणे रक्कम Outstanding credit (28)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (29)	येणे रक्कम Outstanding credit (30)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (31)	येणे रक्कम Outstanding credit (32)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (33)	येणे रक्कम Outstanding credit (34)	Occupation (2)
39809	1432198	64556	3997502	67497	1838908	45469	1500140	Agriculture Total
36197	1073535	62538	2050738	64546	1329786	44832	1005441	(a) Direct Finance
3612	358663	2018	346764	2951	509122	637	494699	(b) Indirect Finance
5792	2144438	8823	2725673	12696	4816733	14373	7100259	Industry Total
18	7747	11	4003	32	30182	29	161373	(i) Mining & Quarrying
5697	2088249	8738	2682597	12401	4299092	14191	674957	(ii) Manufacturing processing
3	10111	0	0	17	55058	7	5844	(iii) Electricity, Gas, Water
74	38331	74	39073	246	432401	146	183585	(iv) Construction
731	54527	1163	276402	1582	256564	2687	150310	Transport Operators
5349	381721	5230	256137	7285	626779	9320	386453	Professional Services
35619	1261492	38675	1522433	44045	1884192	38936	1798880	Personal Loans
565	173604	682	228299	3195	583838	623	274635	Wholesale Trade
8564	409502	9160	371449	9300	622258	13008	998554	Retail Trade
5784	388795	6021	516880	8911	748060	4710	705391	All Others
102213	**6246277**	**134310**	**9894775**	**154511**	**11377332**	**129126**	**12914622**	**Total**
2709	**449149**	**4571**	**492960**	**6630**	**864913**	**9082**	**5080755**	**Of which for Small Scale Industrial Units**

तक्ता क्रमांक /

जिल्हे/

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जालना Jalna खात्यांची संख्या No. of Accounts	जालना Jalna येणे रक्कम Outstanding credit	परभणी Parbhani खात्यांची संख्या No. of Accounts	परभणी Parbhani येणे रक्कम Outstanding credit	हिंगोली Hingoli खात्यांची संख्या No. of Accounts	हिंगोली Hingoli येणे रक्कम Outstanding credit	बीड Beed खात्यांची संख्या No. of Accounts	बीड Beed येणे रक्कम Outstanding credit
(1)	(2)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)
(1)	कृषि एकूण ..	48165	1452530	54246	936888	22845	331002	53506	954008
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	47611	1152527	53985	903890	22790	326250	53445	945540
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	554	300003	261	32998	55	4752	61	8468
(2)	एकूण उद्योग ..	2200	448684	1528	133936	616	69267	2567	415115
	(१) खाणकाम ..	2	727	2	1866	0	0	3	4998
	(२) उत्पादन ..	2184	436394	1288	124759	616	69267	2562	408009
	(३) वीज, गॅस व पाणी	3	4239	0	0	0	0	1	1213
	(४) बांधकाम ..	11	7324	238	7311	0	0	1	895
(3)	परिवहन ..	2494	51449	601	20655	408	14804	329	30474
(4)	व्यावसायिक सेवा ..	4102	79014	1650	74867	1033	21250	2921	71096
(5)	व्यक्तिगत कर्ज ..	11262	298972	12493	391132	4711	122761	12572	398363
(6)	घाउक व्यापार ..	885	240434	449	63658	233	12872	710	112560
(7)	किरकोळ व्यापार ..	6917	140836	4958	149561	1613	52487	6377	183238
(8)	इतर सर्व ..	5395	161512	747	35443	254	8352	646	108290
	एकूण ..	81420	2873431	76672	1806140	31713	632795	79628	2273144
	वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी ..	1012	176682	644	41453	180	6555	1543	110442

TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount In Thousand Rs.)

District								
नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		
खात्यांची संख्या No. of Accounts (43)	येणे रक्कम Outstanding credit (44)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (45)	येणे रक्कम Outstanding credit (46)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (47)	येणे रक्कम Outstanding credit (48)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (49)	येणे रक्कम Outstanding credit (50)	Occupation (2)
69963	1147569	22330	465719	31017	763721	56590	1187954	Agriculture Total
69673	1110217	22295	463082	29918	627691	56236	1065424	(a) Direct Finance
290	37352	35	2637	1099	136030	354	122530	(b) Indirect Finance
5299	798022	1670	249909	4449	468939	1662	204655	Industry Total
3	1138	4	1289	0	0	3	2251	(i) Mining & Quarrying
5242	783552	1653	239745	4375	457187	1642	200906	(ii) Manufacturing processing
0	0	0	0	0	0	1	10	(iii) Electricity, Gas, Water
54	13332	13	8875	74	11752	16	1488	(iv) Construction
1384	77604	362	35229	655	42903	391	37900	Transport Operators
4156	154562	1771	31642	2490	103504	1635	79147	Professional Services
22222	801336	9793	273572	16124	627735	18379	646181	Personal Loans
1227	212038	216	59774	691	106835	180	48852	Wholesale Trade
8739	388874	3834	92889	6787	323433	5796	208057	Retail Trade
1185	235547	685	37240	1622	94173	1734	117186	All Others
114175	**3815552**	**40661**	**1245974**	**63835**	**2531243**	**86367**	**2529932**	**Total**
2076	**289676**	**807**	**39190**	**2588**	**249730**	**511**	**112965**	**Of which for Small Scale Industrial Units**

तक्ता क्रमांक /

जिल्हे/

अ.क्र. Sr.No. (1)	व्यवसाय (2)	अकोला Akola खात्यांची संख्या No. of Accounts (51)	अकोला Akola येणे रक्कम Outstanding credit (52)	वाशिम Washim खात्यांची संख्या No. of Accounts (53)	वाशिम Washim येणे रक्कम Outstanding credit (54)	अमरावती Amaravati खात्यांची संख्या No. of Accounts (55)	अमरावती Amaravati येणे रक्कम Outstanding credit (56)	यवतमाळ Yavatmal खात्यांची संख्या No. of Accounts (57)	यवतमाळ Yavatmal येणे रक्कम Outstanding credit (58)
(1)	कृषि एकूण ..	30787	649073	21420	326541	44045	840001	55588	901808
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	30684	615294	20671	312862	43739	747201	55254	882502
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	103	33779	749	13679	306	92800	334	19306
(2)	एकूण उद्योग ..	6344	727876	1201	21820	2709	371034	2434	310489
	(१) खाणकाम ..	15	5470	0	0	6	4121	22	9712
	(२) उत्पादन ..	6299	705235	1200	21711	2655	328060	2327	268753
	(३) वीज, गॅस व पाणी	0	0	0	0	5	18983	1	376
	(४) बांधकाम ..	30	17171	1	109	43	19870	84	31648
(3)	परिवहन ..	947	47454	265	5631	582	29267	576	32760
(4)	व्यावसायिक सेवा ..	2958	165871	680	14760	2783	183221	2576	113985
(5)	व्यक्तिगत कर्ज ..	19179	825810	6820	162892	20755	887042	19349	729275
(6)	घाउक व्यापार ..	313	126069	47	2262	266	102032	128	30044
(7)	किरकोळ व्यापार ..	5952	185007	3204	48342	6525	244387	7408	248265
(8)	इतर सर्व ..	1414	358234	348	9955	3010	270843	2350	166865
	एकूण ..	**67894**	**3085394**	**33985**	**592203**	**80675**	**2927827**	**90409**	**2533491**
	वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी..	**972**	**278264**	**334**	**7000**	**1145**	**157924**	**931**	**93402**

TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		गोंदिया Gondiya		
खात्यांची संख्या No. of Accounts (59)	येणे रक्कम Outstanding credit (60)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (51)	येणे रक्कम Outstanding credit (62)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (63)	येणे रक्कम Outstanding credit (64)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (65)	येणे रक्कम Outstanding credit (66)	Occupation (2)
40582	730939	43952	1105825	47230	634713	N.A.	N.A.	Agriculture Tota
40191	652928	43543	852200	46998	602000	N.A.	N.A.	(a) Direct Finance
391	78011	409	253625	232	32713	N.A.	N.A.	(b) Indirect Finance
1808	966068	11035	10803126	4386	1090282	N.A.	N.A.	Industry Total
22	156114	73	482746	7	2240	N.A.	N.A.	(i) Mining & Quarrying
1717	767723	10506	9848621	4311	1067366	N.A.	N.A.	(ii) Manufacturing processing
2	1691	17	46304	0	0	N.A.	N.A.	(iii) Electricity, Gas, Water
67	40540	439	425455	68	20676	N.A.	N.A.	(iv) Construction
562	36443	1896	201846	382	23938	N.A.	N.A.	Transport Operators
2046	140054	7997	1348761	4003	119592	N.A.	N.A.	Professional Services
12623	573279	75571	4549177	23019	641183	N.A.	N.A.	Personal Loans
233	74557	2275	1177393	345	86520	N.A.	N.A.	Wholesale Trade
3508	142918	18106	1990560	9839	214883	N.A.	N.A.	Retail Trade
2076	113645	13381	2378812	1752	159081	N.A.	N.A.	All Others
63438	2777903	174213	23555500	90956	2970192	N.A.	N.A.	Total
841	257690	6092	3239411	1836	475274	N.A.	N.A.	Of which for Small Scale Industrial Units

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जिल्हे / चंद्रपूर Chandrapur खात्यांची संख्या No. of Accounts	चंद्रपूर Chandrapur येणे रक्कम Outstanding credit	गडचिरोली Gadchiroli खात्यांची संख्या No. of Accounts	गडचिरोली Gadchiroli येणे रक्कम Outstanding credit	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State खात्यांची संख्या No. of Accounts	महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State येणे रक्कम Outstanding credit	Occupation
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(2)
(1)	कृषि एकूण ..	37446	519136	12333	185610	1324095	49799832	Agriculture Total
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	37274	505158	12009	179305	1889311	34311910	(a) Direct Finance
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	172	13978	324	6305	25784	15487922	(b) Indirect Finance
(2)	एकूण उद्योग ..	3887	1166519	1352	503801	410100	687733043	Industry Total
	(१) खाणकाम ..	12	4984	5	3652	755	31907189	(i) Mining & Quarrying
	(२) उत्पादन ..	3713	1077379	1281	490172	401976	600994474	(ii) Manufacturing processing
	(३) वीज, गॅस व पाणी	7	4344	1	1005	397	25303599	(iii) Electricity, Gas, Water
	(४) बांधकाम ..	155	79812	65	8972	6972	23453281	(iv) Construction
(3)	परिवहन ..	1388	67862	431	18823	50450	34951490	Transport Operators
(4)	व्यावसायिक सेवा ..	5044	157021	1588	25997	168155	45072301	Professional Services
(5)	व्यक्तिगत कर्ज ..	25007	841462	7070	187535	1729617	96992945	Personal Loans
(6)	घाउक व्यापार .	595	128827	79	32897	109390	274774124	Wholesale Trade
(7)	किरकोळ व्यापार ..	8835	290346	3839	86943	277676	40812795	Retail Trade
(8)	इतर सर्व ..	3315	231555	652	42112	268635	210505667	All Others
	एकूण ..	85517	3402728	27344	1083718	4338118	1440642197	Total
	वरीलपैकी लघुउद्योगासाठी..	2117	204566	698	95728	163363	69443644	Of which for Small Scale Industrial Units

आधार.–बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस्, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

Source.–Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.4

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.4

मार्च २००१ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending 2001

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या	ठेवी	कर्जे /Advances			Region / State and Union Territory
	No. of Offices	Deposits	प्राधान्य गट Priority Sector	दुर्बल गट Weaker Sector	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्तर विभाग	**10,788**	**2,23,03,175**	**31,45,267**	**3,41,163**	**34,86,430**	**Northern Region**
हरियाणा	1,529	19,88,654	4,33,370	55,036	4,88,406	Hariyana
हिमाचल प्रदेश	787	7,41,272	77,670	23,375	1,01,045	Himachal pradesh
जम्मू आणि काश्मिर	829	9,89,243	1,16,350	11,575	1,27,925	Jammu and Kashmir
पंजाब	2,571	44,29,841	8,10,523	1,16,699	9,27,222	Punjab
राजस्थान	3,379	27,53,883	5,42,861	1,00,668	6,43,529	Rajasthan
चंदिगड	201	7,56,485	98,128	9,799	1,07,927	Chandigarh
दिल्ली	1,492	1,06,43,796	10,66,365	24,011	10,90,376	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाग	**1,935**	**15,40,851**	**1,73,708**	**59,300**	**2,33,008**	**North-Eastern Region**
आसाम	1,268	9,85,765	1,22,272	22,613	1,44,885	Assam
मणिपूर	84	43,198	11,017	7,683	18,700	Manipur
मेघालय	181	164,624	8,585	6,390	14,975	Meghalaya
नागालँड	71	89,744	7,085	7120	14,205	Nagaland
त्रिपुरा	183	1,56,519	14,715	6,839	21,554	Tripura
अरुणाचल प्रदेश	69	61,424	3,414	3,399	6,813	Arunachal Pradesh
मिझोराम	79	39,576	3,444	3,829	7,273	Mizoram

पूर्व विभाग	11,950	1,26,26,289	13,99,718	2,75,859	16,75,577	**Eastern Region**
बिहार	3,620	26,80,073	3,95,585	1,12,727	5,08,312	Bihar
झारखंड	1,468	15,46,414	--	--	--	Jharkhand
ओरिसा	1,468	15,07,160	2,41,171	65,685	3,06,856	Orissa
सिक्कीम	47	60,929	3,176	1,427	4,603	Sikkim
पश्चिम बंगाल	4,535	67,93,108	7,60,693	96,822	8,57,515	West Bengal
अंदमान आणि निकोबार	31	38,604	2,269	625	2,894	Andaman and Nicobar
मध्य विभाग	13,681	1,31,33,065	20,89,259	4,09,507	24,98,766	**Central Region**
मध्य प्रदेश	3,524	29,08,430	7,00,552	1,46,105	8,46,657	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	8,254	85,37,263	13,88,707	2,63,402	16,52,109	Uttar Pradesh
छत्तीसगढ	1,056	7,51,805	--	--	--	Chhattisgarh
उत्तरांचल	847	9,35,568	--	--	--	Uttaranchal
पश्चिम विभाग	10,633	2,35,30,625	40,54,644	3,30,863	43,85,507	**Western Region**
गुजरात	3,777	55,04,947	7,91,682	95,797	8,87,479	Gujarat
महाराष्ट्र	6,498	1,72,48,918	32,12,654	2,31,925	34,44,579	Maharashtra
गोवा दमण व दिव	347	7,54,609	48,065	2,785	50,850	Goa, Daman anJ Div
दादरा व नगर हवेली	11	22,151	2,243	356	2,599	Dadara and Nagar Haveli
दक्षिण विभाग	18,538	2,18,09,325	47,15,292	8,34,657	55,49,949	**Southern Region**
आंध्र प्रदेश	5,268	54,44,552	12,56,047	2,53,817	15,09,864	Andhra Pradesh
कर्नाटक	4,881	54,74,249	10,91,795	1,89,037	12,80,832	Karnataka
केरळ	3,362	44,17,814	6,95,098	1,25,071	8,20,169	Kerala
तामिळनाडू	4932	6306488	1654,061	2,62,754	19,16,815	Tamilnadu
पाँडीचेरी	86	160714	16,566	3748	20,314	Pondicherry
लक्षव्दीप	9	5,509	1,725	230	1,955	Lakshadweep
एकूण भारत	67,525	9,49,43,330	155,77,888	22,51,349	1,78,29,237	All India

आधार:–भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source–Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.5

वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च २००१ रोजी)

NUMBER OF OFFICES OF SCHEDULED, NON-SCHEDULED AND CO-OPERATIVE BANKS, (AS ON 31ST MARCH 2001)

अ.क्र. Sr.No. (1)	जिल्हे (2)	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks (3)	* अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks (4)	सहकारी बँका Co-operative Banks (5)	एकूण Total (6)	Districts (2)
1	बृहन्मुंबई	1,583	--	95	1,678	Brihan Mumbai
2	ठाणे	440	--	19	459	Thane
3	रायगड	150	--	10	160	Raigad
4	रत्नागिरी	136	--	4	140	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	80	--	2	82	Sindhudurg
6	नाशिक	239	--	50	289	Nashik
7	धुळे	80	--	12	92	Dhule
8	नंदुरबार	51	--	7	58	Nandurbar
9	जळगाव	186	--	25	211	Jalgaon
10	अहमदनगर	208	--	23	231	Ahmednagar
11	पुणे	605	--	63	668	Pune
12	सातारा	154	--	34	188	Satara
13	सांगली	191	--	32	223	Sangli
14	सोलापूर	226	--	41	267	Solapur
15	कोल्हापूर	238	--	63	301	Kolhapur
16	औरंगाबाद	162	--	18	180	Aurangabad
17	जालना	76	--	8	84	Jalna
18	परभणी	72	--	20	92	Parbhani
19	हिंगोली	38	--	7	45	Hingoli
20	बीड	99	--	17	116	Beed
21	नांदेड	130	--	10	140	Nanded
22	उस्मानाबाद	71	--	12	83	Osmanabad
23	लातूर	99	--	19	118	Latur
24	बुलढाणा	104	--	9	113	Buldhana
25	अकोला	105	--	9	114	Akola
26	वाशिम	54	--	1	55	Washim
27	अमरावती	150	--	13	163	Amravati
28	यवतमाळ	118	--	4	122	Yavatmal
29	वर्धा	74	--	5	79	Wardha
30	नागपूर	307	--	19	326	Nagpur
31	भंडारा	130	--	2	132	Bhandara
32	गोंदिया	--	--	2		Gondiya
33	चंद्रपूर	152	--	4	156	Chandrapur
34	गडचिरोली	45	--	2	47	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	6,553	--	661	7,214	Maharashtra State

टिप /*Note*.– * अवर्गीकृत बँकांची शाखा महाराष्ट्रामध्ये नाहीत. / There is No Non-Scheduled Commercial Bank, Branch in Maharashtra.

आधार.–(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source–(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरुप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरुन) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनोंदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नोंदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including tranfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) indivilduals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल
Total Revenue of Maharashtra Government
(2001-02)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

महसुलाची बाब (1)	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals) (2)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी % To Total Revenues (3)	Source of Revenue (1)
(अ) केंद्राकडून वसूल होणा-या करांतील राज्याचा हिस्सा-	2,452.03	8.15	**(A) Share in centrally collected Taxes**
(१) आयकर	473.05	1.57	(1) Income Tax
(२) केंद्रिय उत्पादन शुल्क	844.25	2.81	(2) Union Excise Duties
(३) निगम कर	526.71	1.75	(3) Corporation Tax
(४) संपत्ती कर	1.16	0.00	(4) Wealth Tax
(५) जकात	557.02	1.85	(5) Customs
(६) सेवा कर	49.84	0.17	(6) Service Tax
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर-	21,304.37	70.80	**(B) Taxes collected by State**
(१) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0.16	0.00	(1) Agricultural Income Tax
(२) जमीन महसूल	260.46	0.87	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांक व नोंदणी फी	2,442.67	8.12	(3) Stamps and Registration Fees
(४) राज्य उत्पादन शुल्क	1,787.26	5.94	(4) State Excise Duties
(५) विक्रीकर	12,131.38	40.31	(5) Sales Tax
(६) वाहनांवरील कर	947.79	3.15	(6) Taxes on Vehicals
(७) मालावरील व उतारुवरील कर	1027.39	3.41	(7) Taxes on Goods and passengers
(८) विद्युत शुल्क	1,034.26	3.44	(8) Electricity Duty
(९) करमणूक कर	0	0.00	(9) Entertainment Tax
(१०) उत्पन्न व खर्च यावरील कर	986.07	3.28	(10) Other Taxes on Income & Expenditure
(११) विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क	686.93	2.28	(11) Other Taxes and Duties on Commodities & Services
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल-	4,655.08	15.47	**(C) Non-Tax Revenue**
(१) व्याजविषयक जमा रकमा	1,845.6	6.13	(1) Interest Receipts
(२) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	2,809.48	9.34	(2) Other Non-Tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने-	1,681.47	5.59	**(D) Grants-in-aid from Central Government**
एकूण महसूल	**30,092.95**	**100.00**	**Total Revenue**

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2002-03

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.2

महसुली लेख्यातून केलेला खर्च
Expenditure from Revenue Account
(2001-02)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

खर्चाचा प्रकार	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure	Type of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(1)
(अ) सर्वसाधारण सेवा	11,168.36	29.17	(A) General Services
(१) राज्याची अंगे	296.13	0.77	(1) Organs of State
(२) करवसुली खर्च	1,085.44	2.84	(2) Collection Charges
(३) प्रशासकीय सेवा	3334	8.71	(3) Administrative Services
(४) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण साधारण सेवा	2,715.42	7.09	(5) Pensions & Miscellaneous General Services
(२) राखीव निधीकडे हस्तांतरण	3,737.37	9.76	(2) Transfer to Reserve Funds
एकूण (अ) सर्वसाधारण सेवा (१ ते ५)	11,168.36	29.17	Total (A) General Services (1 to 5)
(ब) ऋणसेवा	6,562.18	17.14	(B) Debt Services
(क) सामाजिक सेवा	14,136.81	36.93	(C) Social Services
(ड) आर्थिक सेवा	5,875.71	15.35	(D) Economic Services
(इ) स्थानिक स्वराज्य संस्था व पंचायत राज संस्थांना सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	538.46	1.41	(E) Grants-in-aid & Contributions To Local Bodies & P.R. Institutions
एकूण महसुली खर्च (अ+ब+क+ड)	38,281.52	100.00	Total Revenue Expenditure (A+B+C+D)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2002-03 (Green Book)

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.3

भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget

(2001-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष रकमा Actuals (3)	Item (2)
(अ)	**एकूण भांडवली जमा (१ ते ४)**	**24,237.27**	**(A) Total Capital Reveipts (1 to 4)**
1	सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	21,103.08	Receipts from Public Debt
2	राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	298.09	Loans and Advances by State Government (Recovery)
3	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	39.65	Other Capital Receipt (Net)
4	लोक लेखा (निव्वळ)	2,796.45	Public Account (Net)
(ब)	**एकूण भांडवली खर्च (१ ते ३)**	**16,629.82**	**(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)**
1	महसुली लेख्या बाहेरील भांडवली खर्च	2,947.88	1) Capital Expenditure outside the Revenue Account
2	राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	59.39	2) Loans and Advances given by State Govt
3	सरकारी ऋणाची परतफेड	13,622.55	3) Repayment of Public Debt
	अ) राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	12,661.64	a) Internal debt of the State Government
	ब) केंद्र शासनाकडील कर्जे व आगाऊ रकमा	960.91	b) Loans and Advances from Central Govt
	एकूण जमा	7,607.45	Capita Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2002-03

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position

(2001-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तपशील (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Particulars (2)
1	महसुली जमा	30,092.95	Revenue Receipts
2	महसुली खर्च	38,281.52	Revenue Expenditure
3	महसुली आधिक्य (+) किंवा तूट (-) (१-२)	-8,188.57	Revenue Suplus (+) OR Deficit (-) (1-2)
4	भांडवली जमा	24,237.27	Capital Receipts
5	भांडवली खर्च	16,629.82	Capital Expenditure
6	भांडवली आधिक्य (+) किंवा तूट (-) (४-५)	7,607.45	Capital Surplus (+) OR Deficit (-)
7	एकूण अर्थसंकल्पीय अधिक्य	-581.12	Total Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-)
8	रोख शिलकीतील वाढ (+) किंवा घट (-)		Increase / Decrease in Cash Balance
	(अ) प्रारंभीची शिल्लक	458.06	(a) Opening Balance
	(ब) अखेरची शिल्लक	-123.06	(b) Closing Balance

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३
Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2002-03

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution of Total Expenditure into Different purpose Categories

(2001-02)

अ.क्र. Sr. No. (1)	उद्देशाचे प्रकार (2)	(प्रत्यक्ष) टक्केवारी Categories (Actuals) Percentage (3)		Purpose (2)
१	सर्वसाधारण लोकसेवा	9.73	(1)	General Public Services
२	संरक्षण (नागरी)	0.07	(2)	Defence (Civil)
३	शिक्षण	20.49	(3)	Education
४	आरोग्य	3.44	(4)	Health
५	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	4.25	(5)	Social Security and Welfare Services
६	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	2.16	(6)	Housing and other Community Services
७	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	0.29	(7)	Cultural,Recreational and Religious Services.
८	आर्थिक सेवा -	21.31	(8)	Economic Services–
	(१) सर्वसाधारण प्रशासन, विनियमन व संशोधन	0.50		(i) General Administration, Regulation and Research.
	(२) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	10.73		(ii) Agriculture, Forestry, Fishing & Hunting.
	(३) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	0.83		(iii) Mining, Manufacturing and Construction.
	(४) वीज, गॅस, वाफ व पाणीपुरवठा	4.42		(iv) Electricity,Gas, Steam & water Supply.
	(५) परिवहन व दळणवळण	3.51		(v) Transport and Communication
	(६) इतर आर्थिक सेवा	1.33		(vi) Other Economic Services
९	इतर सेवा	38.25	(9)	Other Services
	एकूण	100.00		Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate Of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी

Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to Economic Classification

(2001-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

शीर्ष (1)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Heads (1)
(१) चालू लेखा-			I. Current Account-
१. वस्तू व सेवा यावरील खर्च	9,820.89	19.56	(1) Consumption Expenditure
२. निव्वळ व्याज प्रदाने	4,927.45	9.81	(2) Net Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	2,851.61	5.68	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	13,692.41	27.27	(4) Current transfers.
(अ) अनुदाने-	12,792.71	25.48	(A) Grants to-
(i) स्थानिक संस्थास	7,578.26	15.09	(I) Local bodies
(ii) शैक्षणिक संस्थास	4,068.89	8.10	(II) Educational Institutions
(iii) इतरांस	1,145.56	2.28	(III) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	899.70	1.79	(B) Other current transfers-
एकूण चालू खर्च (१)	31,292.36	62.33	Total (1) Current Expenditure
(२) भांडवल लेखा-			II. Capital Account-
१. साठयातील बदल	170.59	0.34	(I) Changes in stocks
२. एकूण स्थिर भांडवल निर्मिती	3,093.56	6.16	(II) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-27.47	-0.05	(III) Net purchases of physical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,559.73	3.11	(IV) Capital transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	435.39	0.87	(V) Investment in shares
६. कर्जे व आगाऊ रकमा	59.31	0.12	(VI) Loans & advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	13,622.55	27.13	(VII) Repayment of public depts
एकूण भांडवली खर्च (२)	18,913.66	37.67	Total (II) Capital Expenditure
एकूण खर्च (चालू + भांडवली)	50,206.02	100.00	Total Expenditure (Current + Capital)

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी महसूल/ Excise Revenue by Commodities

(2001-02)

(रुपये लाखात /Rs. In Lakh)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	1996-97 (3)	1997-98 (4)	1998-99 (5)	1999-00 (6)	2000-01 (7)	2001-02 (8)	Item (2)
1	शुल्क (देशी दारु)	41335.62	48170.54	56372.25	55810.00	48336.00	50923.39	Duty (C.L.)
2	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)							Duty (IMFL-Spirit)
	अ) उत्पादनापासून	35.12.25	74495.00	71346.07	80076.88	73423.67	81021.58	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	1954.89	2863.99	2809.38	2155.38	3594.40	1634.75	b) On Imports
3	शुल्क भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य बिअर							Duty IMFL / Beer (Incl ferm)
	अ) उत्पादनापासून	8524.11	16733.89	18780.50	18801.21	19100.02	20412.76	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	2316.91	3188.85	2186.27	1058.52	948.68	495.15	b) On Imports
4	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)							Duty (IMFL-Wines)
	अ) उत्पादनापासून	26.84	211.51	362.72	223.00	332.74	216.22	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	170.45	63.87	98.20	420.52	151.02	108.31	b) On Imports
5	औषधे व प्रशासन सामग्री	3564.79	4534.87	4580.18	5859.47	4930.31	5595.74	M. & T. P.
6	निर्यात फी							Export Fees
	अ) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (स्पिरीट)	1174.15	1274.41	1023.21	935.84	1211.20	1148.05	a) IMFL (Spirits)
	ब) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (बिअर)	237.04	270.44	447.28	371.81	515.99	515.06	b) IMFL (Beer)
	क) इतर	334.45	121.44	348.7	429.70	277.03	764.18	c) Others
7	वाहतुक फी	2188.21	2720.40	2414.04	2717.8	2911.34	3255.09	Transport Fees
8	ताडी	889.06	927.98	1065.05	1148.28	1183.64	2253.89	Toddy
9	दंड व अधिहरणे	89.70	119.36	122.97	252.52	288.55	403.61	Fines & Consfication
10	परवाना फी	6567.32	6084.58	8763.5	11345.12	13764.86	5050.12	Licence Fee
11	देखरेख आणि संरक्षण खर्च	650.92	554.13	602.76	782.01	917.70	845.92	Suprvsion & Escort Charges
12	इतर	2104.49	2974.55	3447.09	5314.19	4309.53	4037.71	Others
	एकूण महसूल	72128.95	165309.81	174770.17	187702.25	176196.68	178681.53	Total Revenue

आधार : राज्य अबकारी विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई-३२

Source.— State Excise Department. Govt. and Maharashtra, Mumbai-32

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.8

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न
No. of Returns and Net Income by Range of Net Income
(1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income	व्यक्ती Individual		अविभक्त हिंदू कुटुंब H. U. F.		संस्था Firms		इतर Others		व्यापारी संस्था Company		एकूण सर्व Total (All status)	
	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income	विवरणाची संख्या No. of Returns	निव्वळ उत्पन्न Net Income
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
0–40	10,10,118	N.A.	53,083	N.A.	1,33,639	N.A.	32,843	N.A.	74,465	N.A.	13,04,148	N.A.
40–100	64,19,190	N.A.	2,32,113	N.A.	4,76,826	N.A.	31,213	N.A.	84,867	N.A.	72,44,229	N.A.
100–200	23,37,211	N.A.	56,166	N.A.	98,541	N.A.	4,785	N.A.	25,767	N.A.	25,22,470	N.A.
200–500	309,281	N.A.	17,166	N.A.	42,790	N.A.	963	N.A.	22,909	N.A.	3,93,109	N.A.
500–1000	61,658	N.A.	2,008	N.A.	10,613	N.A.	1,902	N.A.	11,433	N.A.	87,614	N.A.
1000–2500	163,708	N.A.	14,181	N.A.	25,778	N.A.	2,037	N.A.	16,313	N.A.	2,22,017	N.A.
2500–5000	254,463	N.A.	12,173	N.A.	40,441	N.A.	606	N.A.	19,917	N.A.	3,27,600	N.A.
5000–10000	106,026	N.A.	12,173	N.A.	16,610	N.A.	404	N.A.	13,444	N.A.	1,48,657	N.A.
10000 आणि अधिक and above	71,568	N.A.	6,086	N.A.	10,832	N.A.	541	N.A.	19,020	N.A.	1,08,047	N.A.
एकूण/Total	1,07,33,223	N.A.	4,05,169	N.A.	8,56,070	N.A.	75,294	N.A.	2,88,135	N.A.	1,23,57,891	N.A.

टिप : N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Statistics New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९९८-९९

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year-1998-99

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न/ 1998

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु.हजार) Range of Income Returns (Rs. 000)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firms		
	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
0–40 ..	1010118	24239095	401876	53083	1338037	11413	133639	1614030	448968
40–100 ..	6419190	395343555	15559813	232133	13451806	564995	476826	26538400	6652550
100–200 ..	2337211	315378346	35378009	56166	7701936	943833	98541	14113360	3548863
200–500 ..	309281	88512065	17049300	17166	5051169	979755	42790	13868994	3975784
500-1000 ..	61658	42505045	9654880	2008	1378085	293609	10613	7546228	2033564
1000–2500 ..	163708	312771260	71403975	14181	30050415	5937299	25778	48909823	12770076
2500–5000 ..	254463	879087858	193655643	12173	34281960	8839074	40441	135989773	35028181
5000-10000 ..	106026	731055132	142848455	12173	97679209	8819792	16610	124257017	36604794
10000 आणि अधिक .. and above	71568	1515976023	288727147	6086	80905328	19233194	10832	255900644	77999717
एकूण / Total ..	**10733223**	**4304868379**	**774679098**	**405169**	**271837945**	**45622964**	**856070**	**628738289**	**179062497**

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली
(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

PUBLIC FINANCE

TABLE No.28.9

Number of Returns, Income Returned, Tax payable by Status and Returned Income Range -99

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All status)		
विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable	विवरणांची संख्या Number of Returns	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार) Returned Income (Rs. 000)	आयकर Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
32843	364668	25871	74465	10085539	271792	1304148	28564369	1159920
31213	1611296	105902	84867	4613948	1134346	7244229	441559005	24017606
4785	654524	91753	25767	3761092	1026203	2522470	341609278	40988661
963	273927	52001	22909	7520615	2034784	393109	115226770	24091624
1902	1340490	324709	11433	8281057	1921693	87614	61050905	14228455
2037	3072784	779009	16313	27462627	6765192	222017	422266909	97655551
606	2157699	425511	19917	70537918	18395683	327600	1122055208	256344092
404	2458818	394498	13444	92837391	23629835	148657	1048287567	212297374
541	118609750	1323979	19020	2174519080	491489977	108047	4145910825	878774014
75294	**130543956**	**3523233**	**288135**	**2390542267**	**546669505**	**12357891**	**7726530836**	**1549557297**

Source. –(1) Directorate of Income Tax, Reseach Statistics, New Delhi
(2) Publicationof All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.10

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर

Number of Returns, Gross Income and Gross Tax by Source of Income

(1998-99)

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	उत्पन्नाचे साधन (2)	विवरणांची संख्या No.of Returns (3)	एकूण उत्पन्न Gross Income (4)	एकूण कर Gross Tax (5)	Source of Income (2)
1.	वेतन	40,35,624	87,04,20,336	15,85,11,598	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	-	-	-	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	13,20,665	8,67,70,741	1,73,00,601	House Property
4.	धंदा/पेशा	60,83,042	3,17,57,20,542	58,95,17,615	Bussiness/Profession–
	A. आर.एफ.मधील नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of R. F.
	B. यु.आर.एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	-	-	-	Own Business/Profession
	D. इतर	-	-	-	Others
5.	भांडवलातील नफा-				Capital Gains–
	A. अल्प मुदत	1,18,136	6,10,16,973	1,39,19,247	Short Term
	B. दिर्घ मुदत-जमीन व इमारती	3,23,420	38,41,69,717	4,30,88,474	Long term-land and Buildings
	C. एकूण	4,12,750	44,51,86,690	5,70,07,721	Total
6.	इतर साधने-	42,32,575	67,00,57,071	15,10,71,047	Other Sources–
	A. लाभांश	-	-	-	Dividends
	B. व्याज	-	-	-	Interest
	C. अवर्गीकृत	-	-	-	Unclassified
	एकूण	1,60,84,656	5,24,81,55,380	97,34,08,582	Grand Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.
(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष - १९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi,
(2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year,1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.11

कपात,सूटच्या प्रकारानुसार कपात,सूट किंवा सवलत
Deductions , Rebates and Relief by Nature of Deduction, Rebate
(1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousands)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तुटीचा प्रकार (2)	विभाग Section (3)	विवरणांची संख्या Number of Returns (4)	सूट व सवलतीची रक्कम Amount of deductions claimed (5)	करामध्ये सवलत Tax relief (6)	Nature of deductions (2)
	मागील तोटा/भत्ता	..	10,81,352	2,52,03,91,145	44,30,44,510	B/F Losses/Allowance set of
	प्रकरण - ६(अ) मधील वजाती भरपाई					Deductions claimed under Chapter-VI (A)
1.	एल. आय.पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	88/88 B	60,90,208	3,85,11,409	3,38,19,613	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80CC	-	-	-	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	..	-	-	-	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	2,57,145	12,00,14,908	3,82,44,094	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	5,855	69,669	6,960	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80HH	1,896	52,18,759	16,78,412	Individual Profits (Backward area).
7.	एस्.एस्.आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	550	2,49,560	87,346	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80HHC	19,755	13,58,11,032	3,36,40,420	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,922	76,62,669	25,19,728	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	32,49,627	28,90,41,193	8,82,66,893	Dividends, interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	512	43,067	15,049	Inter Corpn. Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80QQA	-	-	-	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	3,973	28,260	4,106	Foreign Remun. Profn., etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	-	-	-	Foreign Remun. Services
15.	शारिरीक विकलांगता	80 U	18,123	98,00,735	26,28,395	Physical Disability
16.	इतर	..	-	43,51,63,835	42,72,204	Others
	एकूण	..	34,76,785	94,49,53,951	2,62,69,797	Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi (2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.12

राज्यातील अल्पबचत योजना/ Small Savings Scheme in the State

(रुपये कोटीत/ Rs. Crore)

वर्ष Year	पोस्टामार्फत बचत Post Office savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit(Current Series Deposits		पोस्ट कार्यालय आवर्ती ठेव Post Office Recuring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदत ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका). (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II toVII (Current Series Certificate)		सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बँक)	
	ढोबळ Net	नक्त Gross	ढोबळ Net	नक्त Gross	ढोबळ Net	नक्त Gross	ढोबळ Net	नक्त Gross	ढोबळ Net	नक्त Gross	ढोबळ Net	नक्त Gross
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1998-99 . .	729.95	(–) 18.28	0.01	(–) 91.65	1,157.35	372.49	60.19	(–) 6.10	903.05	601.28	2,255.65	1,690.94
1999-00 . .	805.61	(–) 6.20	0.00	(–) 0.02	1,331.29	484.55	84.40	17.73	1,116.17	9.50	3,138.07	2,448.33
2000-01 . .	956.19	68.41	0.00	0.00	1,594.84	733.76	86.28	26.92	0.00	1.95	3,637.20	2,855.68
2001-02 . .	1056.19	45.15	0	0	1797.57	703.23	138.04	66.70	0	-2.37	3923.52	3215.04

वर्ष Year	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vakas Patra		एकूण Total	
	ढोबळ Gross	नक्त Net	ढोबळ Gross	नक्त Net	ढोबळ Gross	नक्त Net	ढोबळ Gross	नक्त Net	ढोबळ Gross	नक्त Net	ढोबळ Gross	नक्त Net
(1)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1998-99 . .	-	(–) 3.92	463.92	341.86	38.21	(–) 145.84	1,146.08	952.55	1,238.67	823.73	7,993.08	4,517.06
1999-00 . .	1,116.17	731.40	152.73	(–) 28.73	10.48	(–) 126.15	1,662.69	1,534.65	1,534.65	583.45	10952.26	5,448.51
2000-01 . .	1,210.24	772.98	0.00	(–) 214.50	(-)47.00	72.54	2,201.99	1,669.87	1,615.22	737.08	11,539.85	6,724.69
2001-02 . .	1089.68	494.70		(-)214.24	62.87	72.07	2485.10	1800.67	1221.93	497.10	11774.90	6533.91

आधार : अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State (2001-02)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

महसुलाची शीर्ष (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Revenue (1)
(ए) कर महसुल-		(A) Tax Revenue-
(ए) उत्पन्न व खर्च यावरील कर-		(a) Taxes on Income & Expenditure-
0020 निगम कर	526.71	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	473.04	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0.16	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	986.07	Other Taxes on Income & Expenditure
एकूण - (ए)	1,985.98	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर-		(b) Taxes on Property & Capital Transaction-
0029 जमीन महसूल	260.46	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	2,442.68	Stamps & Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर	1.16	Wealth Tax
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural land
एकूण - (बी)	2,704.30	Total (b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर-		(c) Taxes on Commodities & Services-
0037 जकात	557.02	Customs
0038 केंद्रीय उत्पादन शुल्क	844.25	Union Excise Duty
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	1,787.26	State Excise
0040 विक्रीकर	12,131.38	Sales Tax
0041 वाहनांवरील कर	947.79	Taxes on Vehicles
0042 मालावरील व उतारुंवरील कर	1,027.39	Taxes on Goods & Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	1034.26	Taxes & Duties on Electricity
0044 सेवा कर	49.84	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	686.93	Other Taxes & Duties on Commodities & Services
1603 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	0.00	State's Share of Union Excise Duties.
एकूण - (सी)	19,066.12	Total (c)
एकूण - (ए)	23,756.40	Total (A)
(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल-		(B) Non-Tax Revenue-
(ए) इतर आर्थिक सेवा		(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	0.01	Other Fiscal Services
एकूण - (ए)	0.01	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा-		(b) Interest Receipts, Dividends & Profits-
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	1,845.60	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	4.53	Dividends & Profits
एकूण - (बी)	1,850.13	Total (b)

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.13 *Contd.*

(1)		(2)	(1)
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल-			(C) Other Non-Tax Revenue-
(एक) सर्वसाधारण सेवा-			(i) General Services-
0051	लोकसेवा आयोग	0.16	Public Services Commission
0055	पोलीस	110.78	Police
0056	तुरुंग	7.14	Jails
0057	पुरवठा व विनियोग	0.01	Supplies & Disposal
0058	लेखनसामग्री व मुद्रण	16.36	Stationery & Printing
0059	सार्वजनिक बांधकामे	62.71	Public Works
0070	इतर प्रशासनीक सेवा	58.03	Other Administrative Services
0071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	259.60	Contribution & Recoveries towards Pension & Other Retirement Benefits
0075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	241.97	Miscellaneous General Services
	एकूण - (एक)	756.76	Total (i)
(दोन) सामाजिक सेवा-			(ii) Social Services-
0202	शिक्षण, क्रिडा, कला व संस्कृती	33.03	Education,Sports, Art & Culture
0210	वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	109.78	Medical & Public Health
0211	कुटुंबकल्याण	2.00	Family Welfare
0215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	5.09	Water-Supply & Sanitation
0216	गृहनिर्माण	18.68	Housing
0217	नगर विकास	18.73	Urban Development
0220	माहिती व प्रसिध्दी	0.68	Information & Publicity
0230	कामगार व सेवायोजन	27.65	Labour & Employment
0235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	30.78	Social Security & Welfare
0250	इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	90.19	Other Social & Community Services
	एकूण - (दोन)	336.61	Total (ii)
(तीन) आर्थिक सेवा-			(iii) Economic Services-
0401	पीकसंवर्धन	24.84	Crop Husbandry
0403	पशुसंवर्धन	10.53	Animal Husbandry
0404	दुग्ध विकास	885.83	Dairy Development
0405	मत्स्यव्यवसाय	2.94	Fisheries
0406	वनीकरण व वन्यजीवन	134 14	Forestry & Wild Life
0407	लागवड	0.00	Plantation
0408	अन्न साठवणूक व पोषण	2.77	Food Storage & Nutrition
0425	सहकार	71.26	Co-operation
0435	इतर कृषिसंबंधी कार्यक्रम	3.14	Other Agricultural Programme
0506	जमीन सुधारणा	7.51	Land Reforms
0515	इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	19.17	Other Rural Development Programme
0551	डोंगराठ प्रदेश	5.37	Hill Areas
0575	इतर विशेष क्षेत्रिय कार्यक्रम	0.00	Other Special Areas Programme
0701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	86.03	Major & Medium Irrigation
0702	लघु पाटबंधारे	5.55	Minor Irrigation
0801	वीज	85.70	Power
0802	पेट्रोलियम	0.01	Petroleum
0810	ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	0.26	Non-Conventional Sources of Energy

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13 *Contd.*

(1)		(2)	(1)
0875	इतर उद्योग	0.00	Other Industries
1001	भारतीय रेल्वे	0.21	Indian Railways
1051	बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054	रस्ते व पूल	0.53	Roads and Bridges
1055	रस्ते व वाहतूक	0.00	Roads and Transports
1056	अंतरदेशिय जल परवहन	0.00	Inland Water Transport
1425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	0.00	Other Scientific Research
1452	पर्यटन	0.00	Tourism
1475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	15.19	Other General Economic Services
	एकूण - (तोन)	1,711.57	**Total (III)**
	एकूण - (सी)	2,804.94	**Total (c)**
(डी) सहायक अनुदाने व अंशदाने-			**(d) Grants-in-aid and Contributions**
1601	केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	1,681.47	Grants-in-aid from Central Government
	एकूण - (डी)	1,681.47	**Total (d)**
	एकूण - (बी)	6,336.55	**Total (B)**
	एकूण - महसूली जमा	30,092.95	**Total-Revenue Receipts**

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४
Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2003-04

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.14

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र/ Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State

(2001-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

खर्चाची शीर्ष (1)		प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Expenditure (1)
(ए) सर्वसाधारण सेवा-			**(A) General Services-**
(ए) राज्याची अंगे-			(a) Organs of State-
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	31.35	Parliament/State/Union Territory Legislature
2012	राष्ट्रपती/उप-राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक	3.03	President/Vice-President/Administrator of Union Territories
2013	मंत्रिपरिषद	8.20	Council of Ministers
2014	न्यायदान	230.58	Administration of Justice
2015	निवडणुका	22.96	Elections
	एकूण- (ए)	**296.12**	**Total (a)**
(बी) आर्थिक सेवा-			**(b) Fiscal Services-**
2020	(एक) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	1,142.57	(I) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
	एकूण- (एक)	1,142.57	Total (I)
(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली-			(ii) Collection of Taxes on Property & Capital Transactions-
2029	जमीन महसूल	88.76	Land Revenue
2030	मुद्रांक व नोंदणी	38.33	Stamps & Registration
	एकूण- (दोन)	**127.09**	**Total (ii)**
(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली-			(iii) Collection of Taxes on Commodities & Services-
2039	राज्य उत्पादन शुल्क	26.59	State Excise
2040	विक्री कर	1,750.55	Sales Tax
2041	वाहनांवरील कर	1,400.86	Taxes on Vehicles
2045	विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	348.06	Other Taxes & Duties on Commodities & Services
	एकूण- (तीन)	**3,526.06**	**Total (iii)**
(चार) इतर आर्थिक सेवा-			(iv) Other Fiscal Services-
2047	इतर आर्थिक सेवा	27.10	Other Fiscal Services
	एकूण- (चार)	**27.10**	**Total (iv)**
	एकूण- (बी)	**4,822.82**	**Total (b)**
(सी) व्याज प्रदान व ऋण सेवा-			**(c) Interest Payment & Servicing of Depts-**
2048	ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन	133.10	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts
2049	व्याज प्रदान	6,429.08	Interest Payments
	एकूण- (सी)	**6,562.18**	**Total (c)**

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 28.14 *Contd.*

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

(1)		(2)	(1)
(डी) प्रशासकीय सेवा-			(d) Administrative Services-
2051	लोकसेवा-आयोग	4.88	Public Service Commission
2052	सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	65.74	Secretariate General Services
2053	जिल्हा प्रशासन	1,019.16	District Administration
2054	कोषागार व लेखा प्रशासन	60.97	Treasury & Account Administration
2055	पोलीस	1,655.14	Police
2056	तुरुंग	46.26	Jails
2057	पुरवठा व विनियोग	0.61	Supply & Disposals
2058	लेखन सामग्री व मुद्रण	71.06	Stationary & Printing
2059	सार्वजनिक बांधकामे	361.61	Public Works
2070	इतर प्रशासनिक सेवा	48.57	Other Administrative Services
	एकूण - (डी)	3,334.00	Total (d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा-			(e) Pensions & Misc. General Services-
2071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	2,588.69	Pensions & other Retirement Benefits
2075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	126.73	Miscellaneous General Services
	एकूण - (इ)	2,715.42	Total (e)
	एकूण - (ए)	17,730.54	Total (A)
(बी) सामाजिक सेवा-			(B) Social Services-
(ए) शिक्षण,क्रीडा,कला व संस्कृती-			(a) Education, Sports, Art & Culture
2202	सर्वसाधारण शिक्षण	9,045.12	General Education
2203	तंत्र शिक्षण	239.43	Technical Education
2204	क्रीडा व युवक सेवा	53.25	Sports & Youth Services
2205	कला व संस्कृती	44.18	Art & Culture
	एकूण - (ए)	9,381.98	Total (a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण-			(b) Health & Family Welfare-
2210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	1,581.77	Medical & Public Health
2211	कुटुंब कल्याण	202.04	Family Welfare
	एकूण - (बी)	1,783.81	Total (b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास-			(c) Water-supply, Sanitation,Housing & Urban Development-
2215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	524.38	Water-Supply & Sanitation
2216	गृहनिर्माण	195.27	Housing
2217	नगर विकास	268.00	Urban Development
	एकूण - (सी)	987.65	Total (c)
(डी) माहिती व प्रसिध्दी-			(d) Information & Publicity-
2220	माहिती व प्रसिध्दी	16.62	Information & Publicity
	एकूण - (डी)	16.62	Total (d)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण-			(d) Irrigation & Flood Control-
2701	मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1,635.57	Major & Midium Irrigation
2702	लहान पाटबंधारे	225.99	Minor Irrigation
2705	लाभक्षेत्र विकास	6.60	Command Areas Development
2711	पूर नियंत्रण	5.54	Flood Control
	एकूण (डी)	1,873.70	Total (d)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.14 *Contd.*

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

(1)		(2)	(1)
(इ) अनुसूचित जाती,अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण-			(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes-
2225	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण	729.65	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
	एकूण (इ)	729.65	Total (e)
(एफ) कामगार व सेवायोजन-			(f) Labour & Labour Employment-
2230	कामगार व सेवायोजन	182.46	Labour & Labour Employment.
	एकूण (एफ)	182.46	Total (f)
(जी) समाज कल्याण आणि पोषण-			(g) Social Welfare & Nutrition-
2235	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	423.46	Social Security & Welfare
2236	पोषण आहार	442.75	Nutrition
2245	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	165.38	Relief on Account of Natural Calamities
	एकूण (जी)	1,031.59	Total (g)
(एच) इतर-			(h) Others-
2250	इतर सामाजिक सेवा	2.85	Other Social Services
2251	सचिवालय सामाजिक सेवा	20.20	Secretariate Social Services
	एकूण (एच)	23.05	Total (h)
	एकूण (बी)	14,136.81	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा-			(C) Economic Services-
(अ) कृषि व संलग्न कार्यक्रम-			(a) Agriculture & Allied Activities
2401	पीक संवर्धन	420.71	Crop Husbandry
2402	मृद व जलसंधारण	106.92	Soil & Water Conservation
2403	पशु संवर्धन	201.46	Animal Husbandry
2404	दुग्धशाळा विकास	971.68	Dairy Development
2405	मत्स्य व्यवसाय	16.93	Fisheries
2406	वनीकरण व वन्यजीवन	284.13	Forestry & Wild life
2408	अन्न, साठवण व वखार	67.22	Food, Storage & Warehousing
2415	कृषिविषयक संशोधन व शिक्षण	178.56	Agricultural Research & Education
2425	सहकार	144.57	Co-operation
	एकूण (ए)	2,392.18	Total (a)
(बी) ग्राम विकास-			(b) Rural Development-
2501	ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	28.36	Special Programme for Rural Development
2505	ग्रामीण रोजगार	127.43	Rural Employment
2506	जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515	इतर ग्राम विकास कार्यक्रम	366.57	Other Rural Development
	एकूण (बी)	522.36	Total (b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम-			(c) Special Area Programme-
2551	डोंगराळ प्रदेश	34.46	Hill Areas
	एकूण (सी)	34.46	Total (c)

तक्ता क्रमांक / **TABLE No. 28.14** *Contd.*

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

(1)		(2)	(1)
(इ) ऊर्जा			(e) Energy-
2801	वीज	715.64	Power
2810	ऊर्जेची अपारंपरिक साधने	7.77	Non-Conventional Sources of Energy
	एकूण (इ)	723.41	Total (e)
(एफ) उद्योग व खनिजे-			(f) Industry & Minerals-
2851	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	23.73	Village & Small Industries
2852	उद्योग	14.97	Industries
2853	अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	94.30	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
	एकूण (एफ)	133.00	Total (f)
(जी) वाहतूक-			(g) Transport-
3001	भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन,संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	0.15	Indian Railways Policy formation, Direction, Research & Miscellaneous Organisation
3051	बंदरे व दीपगृहे	0.71	Ports & Light Houses
3053	नागरी विमान चालन	0.83	Civil Aviation
3054	मार्ग व पूल	71.89	Road & Bridges
3055	मार्ग परिवहन	0.03	Road Transport
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन	-0.01	Inland Water Transport
	एकूण (जी)	73.60	Total (g)
(आय) विज्ञान तंत्रज्ञान व पर्यावरण-			(I) Science Technology & Environment-
3402	अंतराळ संशोधन	0.03	Space Research
3425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	0.65	Other Scientific Research
3435	परिस्थिती व पर्यावरण	0.10	Ecology & Environment
	एकूण (आय)	0.78	Total (I)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा-			(j) General Economic Services-
3451	सचिवालय-आर्थिक सेवा	117.86	Secretariate-Economic Services
3452	पर्यटन	11.34	Tourism
3454	जनगणना सर्वेक्षण व सांख्यिकी	-16.51	Census Survey & Statistics
3456	नागरी पुरवठा	0.09	Civil Supplies
3475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	9.44	Other General Economic Services
	एकूण (जे)	122.22	Total (j)
	एकूण (सी)	5,875.71	Total (C)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अशदाने-			(D) Grants-in-aid & Contributions
3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसान भरपाईच्या व अग्रिहस्तांकित रकमा देणे	538.46	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions
3606	ग्राहयकारी साहित्य व साधनसामग्री	0.00	Aid Material & Equipment
	एकूण (डी)	538.46	Total (D)
	एकूण- महसुली लेख्यावरील खर्च	38,281.52	Total - Expenditure on Revenue Account

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2002-03

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.15

महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च/ Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts (2001-02)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

(1)	बाब (2)	प्रत्यक्ष Actuals	(1)	Item
1	महसुली लेख्यावरील जमा		(I)	Receipts on Revenue Account
	(ए) कर महसूल			(A) Tax Revenue
	(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	2,452.03		(a) Share in Cental Collected Taxes
	(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर	21,304.37		(b) Taxes Collected by State
	एकूण कर महसूल- (ए) = (अ+ब)	23,756.40		Total Tax Revenue (A) = (a+b)
	(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल			(B) Non-Tax Revenue
		1,845.60		(a) Interest Heceipts
		1,681.47		(b) Grant in aids from Central Govt.
		2,809.48		(c) Other Non-Tax Revenue
		6,336.55		Non-Tax Revenue(B) = (a+b+c)
	एकूण- (एक) महसुली लेख्यावरील जमा- (ए+बी)	30,092.95		Total-(I) Receipts on Revenue Account (A+B)
2	भांडवली लेख्यावरील जमा *	24,237.27		(II) Receipts on Capital Account. *
	एकूण जमा- (एक+दोन) = (डी)	54,330.22		Total Receipts (I+II)=D
3	महसुली लेख्यावरील खर्च			(III) Expenditure on Revenue Account
	(अ) विकास खर्च	20,550.98		(a) Development Expenditure
	(ब) विकासेत्तर खर्च	17,730.54		(b) Non-Development Expenditure
	(क) ऋण सेवा	0		(c) Debt. Services
	एकूण- (तीन) महसुली लेख्यावरील खर्च	38,281.52		Total (III) Expenditure on Revenue Account
4	भांडवली खर्च			(IV) Capital Disbursements
	(ए) महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च			(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account
	(अ) विकास खर्च	3,007.27		(a) Development Expenditure
	(ब) विकासेत्तर खर्च	13,622.55		(b) Non-Development Expenditure
	एकूण- (ए)	16,629.82		Total (IV) Capital Expenditure (a+b)
	(बी) कर्जे व ऋणे विभागावरील खर्च	0		(B) Disbursements on Loan & Debt. Section
	एकूण -(चार) भांडवली खर्च (ए+बी)	16,629.82		Total (IV) Capital Disbursements (A+B)
	एकूण खर्च (तीन+चार) = इ	54,911.34		Total Expenditure (III+IV)=E
5	एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-) = डी	(-)581.12		(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-) =D

* यात राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा, राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा, राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली), सरकारी लेख्यावरील निव्वळ जमा (रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ) वगळून), आंतरराज्यीय तडजोड (निव्वळ), आकस्मिकता निधीमध्ये केलेले विनियोजन (निव्वळ) आणि आकस्मिकता निधी (निव्वळ) यांचा समावेश आहे.

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

* Includes Internal Debt. of the State Government, Loans & Advances from the Central Government, Repayment of Loans & Advances tothe State Government and net receipts on the Public Account [excluding Cash Balance Investment Account (Net) , net receipts on Inter-State Settlement, net receipts on Account of Appropriation to the Contingency Fund & Contingency Fund.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2002-03.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.16

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/
(2001-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actu1als (2)	Expenditure (1)
१. वस्तू व सेवा यांवरील खर्च	9,82,090	1. Consumption Expenditure
१.१ सेवकांची भरपाई-	7,41,024	1.1 Compensation of employees-
(अ) वेतन व मजुरी	5,31,190	(a) Wages & Salaries
(ब) निवृत्ती वेतन	2,09,834	(b) Pensions
१.२ वस्तू व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	2,41,066	1.2 Net purchase of goods & Services-
(अ) खरेदी	2,08,743	(a) Purchases
	65,832	(b) Maintenance
(ब) वजा-विक्री	33,509	(c) Less Sales Receipts
२ व्याज प्रदान	4,92,746	2. Net Interest paid (1-2)
	642,908	1) Interest paid (2049)
	1,50,162	2) Less: (a+b+c)
	154	a) Interest received from CBI.A/C
	3	b) Interest received from sinking fund
	1,50,005	c) Commercial Interest Receipts
३ अर्थसहाय्य	2,85,161	3. Subsidies
३.१ सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	1,19,054	3.1 General, Subsidy
३.२ इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	1,66,107	3.2 Imputed Irrigation Subsidy
४ हस्तांतरित महसुली रकमा	13,69,242	4. Current tranfers
४.१ अनुदाने-	12,79,271	4.1 Grants to- (a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	7,57,826	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	4,06,889	(c) Educational institutions
(ड) इतरांस	1,14,556	(d) Others
४.२ इतर चालू हस्तांतरित रकमा	89,971	4.2 Other current transfers
५ बचत	- 4,77,227	5. Savings
६ एकूण	26,52,012	6. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.16

Income & Qutlay Account of Administrative Department

02)

(रुपये लाखात/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipt (3)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	48,556	7. Income from enterpreneurship & property
७.१ नफा	(-)30,303	7.1. Profits
७.२ मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	78,859	7.2. Income from property
७.२.१ निव्वळ व्याज जमा-	34,495	7.2.1. Net interest receipts from
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	19,075	(a) State electricity board
(ब) वाणिज्यिक उपक्रमाकडून		(b) Departmental enterprises
(क) इतरांकडून	15,420	(c) Others
७.२.२ इतर मालमत्तेपासून जमा	44,364	7.2.2. Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	453	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	43,911	(b) Other income from property
प्रत्यक्ष कर	241,331	8. Direct taxes
८ जमीन महसूल	17,469	8.1. Land revenue
८.१ निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	47,305	8.2. Taxes on income other than Corporation tax
८.२ संपदा शुल्क	0	8.3. Estate duty
८.३ व्यवसाय,व्यापर,आजिविका व रोजगार यांवरील कर	98,607	8.4. Other taxes on income and Exp.
८.४	116	8.5. Taxes on wealth
इतर प्रत्यक्ष कर	52,671	8.6. Corporation Tax
८.५	25,163	8.7. Other direct taxe
९ अप्रत्यक्ष कर	21,14,203	9. Indirect taxes
९.१ राज्य उत्पादन शुल्क	1,78,726	9.1. State excise duties
९.२ विक्री कर	12,13,138	9.2. Sales Tax
९.३ मुद्रांक व नोंदणी फी	2,32,738	9.3. Stamps & registration fees
९.४ वाहनांवरील कर	94,779	9.4. Taxes on vehicles
९.५ मालावरील व उतारुंवरील कर	1,02,739	9.5. Taxes on goods & passengers
९.६ विद्युत शुल्क	1,03,426	9.6. Electricity duties
९.७ करमणूक कर	38,401	9.7. Entertainment tax
९.८ केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	84,425	9.8. Share of union excise duties
	4,984	9.9. Service Tax
	55,702	9.10.Custom Duty
९.११ इतर अप्रत्यक्ष कर	5,145	9.11. Other indirect taxes
१० संकीर्ण जमा	79,440	10. Miscellaneous receipts
११ केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी.	1,68,482	11. Revenue grants from Central Government, contribution from other States etc.
१२ एकूण	26,52,012	12. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४

Source : Maharashtra State Budget Publications, 2003-04

RC 4145–72

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा/
(2001

अ.क्र. Sr.No. (1)	खर्च (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)		Expenditure
1.	सेवकांची भरपाई	81,489	1.	**Compensation of employees**
	(ए) वेतन व मजुरी	58,414		(a) Wages & Salaries
	(बी) निवृत्ती वेतने	23,075		(b) Pensions
२	वस्तू व सेवा यावरील खर्च	70,443	2.	Purchase of goods & services
३	परिरक्षण	7,605	3.	Maintenance
४	व्याज	1,50,005	4.	Interest
५	भाडे	235	5.	Rent
६	वजा-इनप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	1,66,107	6.	Less : imputed irr. Subsidy
७	घसारा	-	7.	Consumption of fixed capital
८	नफा	(-)30,300	8.	Profits
९	एकूण	1,13,367	9.	**Total**

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17

Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)

-02)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (4)		प्रत्यक्ष Actuals (5)	Receipts (4)
10. विक्री	..	1,13,367	10. Sales
11. एकूण	..	1,13,367	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४ Source - Maharashtra State Budget publication 2003-04

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/
(2001-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. साठयांतील बदल	17,059	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासन	18,092	1.1. Government administration
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	1,033	1.2. Departmental enterprises
२ एकूण स्थिर भांडवली निर्मिती	3,09,356	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासन (नवीन) *	1,90,183	2.1. Government administration (new) *
(ए) इमारती व बांधकामे	1,51,246	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	38,937	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	1,19,173	2.2. Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधकामे	1,18,206	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	967	(b) Machinery & equipment
३ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	(-)2,747	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता	-	3.1. Second-hand assets
(ए) राज्य प्रशासन	-	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	-	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीन	(-)2,747	3.2. Land
(ए) राज्य प्रशासन	(-)2,747	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	-	(b) Departmental enterprises
४ हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,55,973	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने	1,51,803	4.1. Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थास	65,243	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	19	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	10,747	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	75,794	(d) Others
४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	(-) 18	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	4,188	4.3. Other capital transfers
५ एकूण	4,79,641	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

Capital Finance Account of General Government

02)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (4)
६ बचत	- 4,77,225	6. Savings
७ घसारा	-	7. Consumption of fixed capital
८ हस्तांतरित भांडवली रकमा	459	8. Capital transfers
(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	-	(a) From union & other State Govemment
(बी) भांडवली लेख्यावरील इतर जमा	459	(b) Other receipts on capital account
९ घेतलेली निव्वळ कर्जे	2,73,941	9. Net borrowings
१० इतर दायित्वे	6,82,466	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसंकल्पाव्यतिरिक्त जमा	7,26,005	10.1. Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	43,539	10.2. Less: Net purchase of financial assets
११ एकूण	4,79,641	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४

Source :- Maharashtra State Budget Publication, 2003-04

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/ (2001-

संवितरित रक्मा (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Disbursement (1)
१ एकूण भांडवल निर्मिती	3,26,415	1. **Gross capital formation**
१.१ राज्य प्रशासन	2,08,275	1.1. Government Administration
१.१.१ इमारती व बांधकामे	1,51,246	1.1.1. Bulding & construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	1,51,238	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	8	(b) Renewals & replacement
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	38,937	1.1.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	38,937	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.१.३ साठयातील निव्वळ वाढ	18,092	1.1.3. Net increase in stocks
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	1,18,140	1.2. Departmental commercial undertakings
१.२.१ इमारती व बांधकामे	1,18,206	1.2.1. Building & Construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	1,18,206	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	967	1.2.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	967	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.३ साठयातील निव्वळ वाढ	-1,033	1.2.3. Net increase in stocks
२ **हस्तांतरित भांडवली रकमा**	**1,53,226**	2. **Capital transfers**
२.१ भांडवली अनुदाने-	1,51,803	2.1. Capital grants to-
(ए) स्थानिक संस्थास	65,243	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	19	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	10,747	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	75,794	(d) Others
२.२ जमीनदार व जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	-18	2.2. Compensation to land owners & jahagirdars
२.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	4,188	2.3. Other capital transfers
२.४ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-2,747	2.4. Net purchase of physical assets
३ एकूण	4,79,641	3. **Total**

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३ Source : Maharashtra State Budget Publication, 2002-03

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

Transaction in Goods, Services & Transfers-Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings 02)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

	जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)		Receipts (3)
४	एकूण बचत	-4,77,225	4.	**Gross savings**
	४.१ राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	-4,77,225		4.1. Savings on current account of Government Administration
	४.२ शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसाऱ्यासाठी तरतूद	0		4.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking
५	भांडवली स्वरुपाच्या इतर रकमा	459	5.	**Other receipts of capital nature**
६	शिल्लक: वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	9,56,407	6.	**Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers**
७	एकूण	4,79,641	7.	**Total**

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/ (2001-

	जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)		Outgoings (1)
१	भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	43,539	1.	Investment in shares
	(ए) शासकीय उपक्रमांत	1,967		(a) Of Government concerns
	(बी) इतर उपक्रमांत	41,572		(b) Of others
२	कर्जे व आगाऊ रकमा	5,931	2.	Loans and advances
	२.१ भांडवल निर्मितीसाठी	1,00,078		2.1. For capital formation to-
	(ए) स्थानिक संस्थास	11,253		(a) Local bodies
	(बी) सहकारी संस्थास	7,199		(b) Co-operatives
	(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	51,051		(c) M. S. E. B.
	(डी) इतरांस	30,575		(d) Others
	२.२ चालू वापरासाठी-	-94,147		2.2. For current consumption to-
	(ए) स्थानिक संस्थास	-1,56,026		(a) Local bodies
	(बी) सहकारी संस्थास	2,919		(b) Co-operatives
	(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	1,178		(c) Maharashtra State Electricity Board
	(डी) इतरांस	57,782		(d) Others
३	एकूण	49,470	3.	Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/ (2001-

	जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)		Outgoings (1)
१	सरकारी ऋणांची परतफेड	13,62,255	1.	Repayment of public debt
	१.१ राज्य शासानाचे देशांतर्गत ऋण	12,66,164		1.1. Internal debt. Of the State Government (510)
	१.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	96,091		1.2. Loans and advances from the Central Government (511)
२	शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	9,17,956	2.	Balance : Net increase in financial liabilities
३	एकूण	22,80,211	3.	Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००३-०४

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.20

Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings 02)

(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)

आवक (4)		प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)	
४	**कर्जे व आगाऊ रकमा यांची परतफेड**	**29,808**	**4.**	**Repayment of loans and advances**
	(ए) स्थानिक संस्थाकडून	5,506		(a) By Local bodies
	(बी) सहकारी संस्थाकडून	1,591		(b) By Co-operatives
	(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	10,051		(c) M. S. E. B.
	(डी) इतरांकडून	12,660		(d) By Others
५	**शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ**	**19,662**	**5.**	**Balance : Net increase in financial assets**
६	**एकूण**	**49,470**	**6.**	**Total**

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2003-04

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.21

(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)

Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings 02)

आवक (4)		प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)	
४	**सरकारी ऋण**	**21,10,308**	**4.**	**Public debt**
४.१	राज्य शासनाचे देशातर्गत ऋण	14,76,648	4.1.	Internal debt. Of the State Government
४.२	केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	6,33,660	4.2.	Loans and advances from the Central Government
५	आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0	5.	Inter-State settlement (net)
६	अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)	63,457	6.	Small Savings, Provident Fund etc. (net)
७	रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)	30,622	7.	Cash balance investment account (net)
८	इतर ऋण (निव्वळ)	75,824	8.	Other debts (net)
९	एकूण	22,80,211	9.	Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2003-04

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/

(2001-

	जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)		Outgoings (1)
१	वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	9,56,407	1.	Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A)
२	वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	19,661	2.	Net increase in financial assets (Balancing item in Accounts 3-B)
३	रोख शिलकीतील वाढ	0	3.	Increase in cash balance.
४	एकूण	9,76,068	4.	Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-०३

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.22

Cash & Capital Reconciliation : Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings 02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

आवक (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Incomings (3)
५ वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३ सी ची संतुलन करणारी बाब)	9,17,956	5. Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)
६ रोख शिलकीतील घट	58,112	6. Decrease in cash balance
७ एकूण	9,76,068	7. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2002-03

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निदेशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणाऱ्या "अपेंडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया" सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करीत असलेल्या लेबर गॅझेटच्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. "इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११" ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती ह्या बद्दल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनने प्रसिध्द केलेल्या "मंथली ॲबस्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स" ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. "महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका" ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agriculutral labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the "Appendix to index number of wholesale prices in India" revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method ofcompilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is complied by the Certral Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in 'Monthly Abstract of Statistics. August 1966' published by the Central Statistical Orgnisation. the methodology has been published in the 'October-December 1979 issue' of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

29. किंमती निर्देशांक /

तक्ता क्रमांक /

मुंबई बाजारातील काही शेती व

Wholesale Prices of Certain Agricultural and

(2000

वस्तू (1)	जात (2)	एप्रिल April (3)	मे May (4)	जून June (5)	जुलै July (6)	ऑगस्ट August (7)	सप्टेंबर September (8)
बाजरी	खानदेश नं.१	762	825	800	850	837	775
कडधान्ये :							
उडीद	खानदेश	2,850	3,050	3,200	3,250	3,150	2,975
मूग	हिरवा	1,950	2,000	1,900	2,100	2,000	1,800
	चिनाई	2300	2,200	2,200	2,400	2,600	2,100
मसूर	जाडी	1,862	1,875	2,012	2,100	2,000	1,975
तूर	पांढरी	2,200	2,050	2,500	2,550	2,400	2,500
हरभरा	पिवळा	1,500	1,950	1,650	2,000	1,680	1,700
चवळी	पांढरी	2,400	2,550	2,400	2,350	2,250	2,200
राजमा		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
डाळी :							
हरभरा डाळ		1,750	1,950	2,475	2,150	2,250	2,100
तूर डाळ		2,600	2,550	2,650	2,650	2,400	2,400
तेलबिया :							
शेंगदाणा	तयार	2,700	2,550	2,650	2,550	2,525	2,575
एरंडी	जाडी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस	जाडी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
तेले :							
शेंगदाणा तेल	तयार	660	650	720	745	750	700
एरंडेल तेल	बाजारी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस तेल	कच्चे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरेल तेल	पांढरे	760	705	670	775	688	677
पेंड :							
शेंगदाणा पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
गूळ	कोल्हापूर नं.१	1,500	1,550	1,650	1,800	1,700	1,600
	कोल्हापूर नं.२	1300	1,300	1,400	1,450	1,400	1,500
साखर	एम-३० (खुली बाजारपेठ)	1,580	1,530	1,485	1,550	1,600	1,650
	एस-३० (खुली बाजारपेठ)	1,525	1,465	1,400	1,460	1,550	1,500
दूध (१० लिटर)	म्हशीचे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
लोणी	खानदेश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	बेळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मिरची	घाटी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	बेडगी	4,250	4,250	4,500	3,400	3,700	3,500

PRICES AND INDICES

TABLE NO. 29.1

इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती

Other Essential Commodities at Mumbai Market - 01)

(प्रति क्विंटल महिना अखेरच्या किंमती रुपयांत)

(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

ऑक्टोबर October (9)	नोव्हेंबर November (10)	डिसेंबर December (11)	जानेवारी January (12)	फेब्रुवारी February (13)	मार्च March (14)	Variety (2)	Commodity (1)
825	725	765	825	825	762	Khandesh No.1	Bajari
							Pulses:
2,750	3,200	3,200	3,000	2,900	3,100	Khandesh	Udid
2,050	1,950	2,000	1,900	1,750	2,000	Green	Moong
2,425	2,100	2,250	2,150	2,100	2,400	Chinai	
2,425	2,100	2,250	2,050	1,900	1,950	Bold	Masur
2,550	2,350	2,550	2,300	2,450	2,500	White	Tur
1,800	2,050	2,200	1,550	1,550	1,750	Yellow	Gram
2,500	2,150	2,250	2,950	2,150	2,250	White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Rajma
							Dals:
2,300	2,400	2,300	2,250	2,050	2,325		Gram dal
2,800	2,750	2,450	2,600	2,850	2,800		Turdal
							Oil Seeds:
2,700	2,350	2,250	2,200	2,100	2,200	Ready	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bold	Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bold	Linseed
							Oils:
675	640	620	545	575	555	Ready	Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Commercial	Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raw	Linseed Oil
605	600	640	600	600	625	White	Copra Oil
							Cakes:
N.A.	N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.		Groundnut cake
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed cake
1,600	1,600	1,550	1,500	1,400	1,400	Kolhapur No.1	Gur
1,400	1,400	1,350	1,650	1,600	1,600	Kolhapur No.2	
1,700	1,700	1,680	1,700	1,700	1,650	M-30 (Open Market)	Sugar
1,600	1,575	1,550	1,480	1,480	1,450	S-30 (Open Market)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buffalo	Milk (per 10 Litre)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Khandesh	Butter
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Belgaon	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ghati	Chillies
3,750	4,000	4,000	3,300	3,300	1,500	Byadgi	

तक्ता क्रमांक /

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	मद्रास	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	संकेश्वर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
हळद	राजापूरी	4,800	3,700	3,400	3,100	2,900	2,500
आले	विरंजित	250	230	290	245	220	195
बटाटे (१०कि.)	फरुकाबाद	35	34	35	37	35	36
	मिलीटरी	55	45	48	44	45	45
कांदे (१०कि.)	नाशिक नं.१	35	35	32	35	42	45
	नाशिक नं.२	22	20	23	26	33	36
केळी (किलो)	खानदेश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
भाज्या (१०कि.)							
कोबी		45	50	55	45	32	36
वांगी		65	70	75	80	48	70
गवार		130	85	120	80	60	65
भेंडी		120	120	130	90	90	85
कोंबड्या व बदके (दर डझनास)							
कोंबड्या		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
बदके		N.A.	N.A	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
अंडी							
४०० नग	देशी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
१०० नग	इंग्लिश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मटन (५० कि.)	मेंढी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	बकरा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मासे	सरंगे (कोडीस)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	भिंग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	हलवा/शिंगाडा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरे	वाटी (राजापूरी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
नारळ हजारात	कालिकत (जोडी १५०)	6,500	7,750	5,250	6,025	6,550	6,450
कापूस	संकरित-ए	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	जयधर-ए	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	दिग्वीजय-ए	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	एम.सी.यू.-५ ए	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
	बंगाली देशी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

N.A. :- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- पणन उपसंचालक, मुंबई

TABLE NO. 29.1 contd..

(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Madras	
N.A.	N.A.	N.A.	4300	5000	5000	Sankeshwar	
3,000	3,000	3,200	2000-3100	2000-4000	2000-4250	Rajapuri	Turmeric
205	165	145	130-150	90-110	90-110	Bleached	Ginger
37	45	45	480-700	400-700	35 - 38	Farukabad	Potatoes (Per 10 Kg.)
45	60	70	550-800	480-750	48 - 52	Military	
55	80	65	450-600	350-480	34 - 40	Nashik No.1	Onions (Per 10 Kg.)
45	60	55	400-500	300-450	30 - 34	Nashik No.2	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Khandesh	Bananas (Per Kg.)
							Vegetables (Per 10 Kg.)
24	34	45	16 to 24	20 to 30	16 to 28		Cabbage
60	50	44	36 to 44	40 to 60	25 to 33		Brinjals
70	90	60	80 to 140	90 to 120	100 to 120		Gawar
95	102	125	120 to 160	120 to 150	80 to 120		Bhendi
							Poultry (Per doz.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Chicken
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Full Fowls
							Eggs
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Deshi	400 No.
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	English	100 No.
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sheep	Mutton (50 Kg.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Goat	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pamfret(Per codi)	Fish
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhing	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Halwa / Shingada	(each)
N.A.	N.A.	N.A.	650-730	600-800	600-850	Milling (Rajapuri)	Copra
6,200	6,100	4,650	N.A.	N.A.	N.A.	Calicut (Jodi 150)	Coconut (In Thousands)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hybrid-4	Cotton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jayadhar-A	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Digvijaya-A	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	MCU-5A	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bangla Deshi	

Source :- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचा निर्देशांक/

(2001-

गट आणि उपगट	भार	आर्थिक वर्षाची सरासरी	मासिक सरासरी/				
	Weight	Financial Year Average	एप्रिल April	मे May	जून June	जुलै July	ऑगस्ट August
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
(१) मूलभूत वस्तु	22.025	168.4	165.1	167.1	169.7	168.6	169.4
(अ) अन्न गट	15.402	176.1	172.8	174.5	176.3	174.5	176.1
(अ) अन्न धान्ये (१ + २)	5.009	172.4	171.1	173.0	175.7	175.6	174.1
(१) धान्ये	4.406	170.1	169.6	171.3	173.3	173.2	171.1
(२) डाळी	0.603	189.2	182.4	185.8	193.1	192.6	196.5
(ब) भाजीपाला व फळे	2.917	188.9	172.9	179.9	185.3	180.3	187.4
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	4.367	166.2	167.7	166.1	164.1	163.5	165.8
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.208	190.6	189.4	190.4	190.2	186.9	187.9
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0 662	188.1	180.5	182.4	190.8	190.5	189.6
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.239	112.1	126.2	128.0	131.9	125.3	117.6
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	6.138	152.9	149.5	152.4	157.4	157.6	156.8
(अ) तंतू	1.523	151.4	159.9	161.6	168.5	164.5	159.9
(ब) तेल बियाणे	2.666	137.6	129.3	134.1	141.3	143.5	144.0
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	1.949	175.0	169.2	170.3	170.7	171.5	171.8
(क) खनिजे	0.485	119.3	117.6	117.4	117.5	117.6	117.8
(२) इंधन,शक्ती,दिवाबत्ती व वंगण	14.226	226.7	222.7	222.6	222.5	222.3	226.1
(अ) कोळसा (खाणीतील)	1.753	181.7	184.6	183.7	182.5	181.1	181.1
(ब) खनिज तेले	6.990	239.5	239.6	239.6	239.6	239.6	239.5
(क) विद्युत	5.484	224.8	213.4	213.4	213.4	213.4	223.2
(३) उत्पादित पक्का माल	63.749	144.3	144.2	144.1	144.0	144.9	144.6
(अ) अन्न पदार्थ	11.538	145.4	144.1	143.5	144.0	146.5	146.1
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	1.339	193.8	192.2	192.3	192.5	192.8	192.8
(क) कापड	9.800	119.3	121.4	121.1	121.0	121.7	120.7
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	0.173	174.4	170.3	170.3	170.3	170.3	170.3
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	2.044	172.8	178.4	177.6	174.9	174.0	171.9
(फ) चामडे, चामडयाच्या वस्तू	1.019	141.0	143.1	143.1	143.1	143.1	143.1
(ग) रबर व प्लॅस्टिकच्या वस्तू	2.388	126.0	124.5	125.8	126.7	126.8	126.8
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	11.931	169.0	167.3	168.1	167.9	169.2	169.5
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.516	144.0	146.5	145,6	144.7	145.9	144.8
(ज) मूलभूत धातू,मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	8.342	140.7	141.6	140.9	140.8	141.1	140.6
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.363	129.1	127.7	128.6	128.0	128.3	128.9
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	4.295	146.8	146.6	145.3	145.6	145.4	145.4
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग	--	--	--	--	--	--	--
सर्व वस्तु	100.000	161.3	159.9	160.3	160.8	161.1	161.7

आधार - आर्थिक सल्लागार, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities

(पायाभूत वर्ष १९९३-९४=१००)

(Base year 1993-94=100)

Monthy Average

सप्टेंबर September (9)	ऑक्टोबर October (10)	नोव्हेंबर November (11)	डिसेंबर December (12)	जानेवारी January (13)	फेब्रुवारी Februay (14)	मार्च March (15)	Group and Sub Groups (1)
170.2	170.8	170.0	169.3	166.4	166.7	167.3	**(I) Primary Articles**
177.3	179.2	179.0	178.3	174.5	175.0	175.8	(A) Food Group
173.3	172.9	172.4	171.2	168.9	169.7	170.7	(a) Food grains (1+2)
170.4	169.6	169.3	168.4	166.8	168.4	169.8	(i) Cereals
194.0	196.6	195.9	191.7	184.5	179.4	177.9	(ii) Pulses
197.9	204.4	210.2	204.5	184.2	178.1	181.8	(b) Fruits & vegetables
165.3	166.5	165.8	166.5	166.9	167.3	168.7	(c) Milk and Milk Products
185.5	191.2	185.1	187.1	192.1	202.1	199.8	(d) Eggs, Fish & Meat
191.4	186.4	184.9	189.9	191.8	192.1	186.4	(e) Condiments & Spices
114.0	105.0	105.2	110.7	102.0	90.6	88.3	(f) Other food articles
156.5	153.8	151.4	150.4	149.3	149.5	149.9	(B) Non food Articles
162.4	153.7	142.2	141.4	139.7	133.2	129.3	(a) Fibres
142.7	139.7	136.1	134.0	132.2	135.8	138.5	(b) Oil seeds
170.9	173.2	179.6	179.8	180.3	181.1	181.6	(c) Other Non food articles
118.8	119.9	120.8	121.9	121.9	120.9	120.0	(C) Minerals
226.3	230.4	230.6	229.0	228.1	227.3	233.0	**(II) Fuel, Power, Light & Lubricants**
181.1	181.1	181.1	181.1	181.1	181.1	181.1	(a) Coal Mining
240.0	240.4	241.3	238.1	236.0	234.4	245.9	(b) Mineral oils
223.2	233.5	232.7	232.7	233.0	233.0	233.0	(c) Electricity
144.3	144.4	144.4	144.2	144.2	143.9	144.1	**(III) Manufactured Products**
145.8	145.9	145.7	145.4	145.8	146.7	145.2	(a) Food Products
192.7	192.4	192.0	192.3	194.1	197.8	202.0	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
119.6	119.2	118.7	118.6	118.0	116 3	115.5	(c) Textiles
174.9	176.1	178.0	178.0	178.0	178.0	178.0	(d) Wood & wood products
172.8	172.1	171.1	170.5	170.2	169.5	170.3	(e) Paper & paper products
143.1	143.1	143.1	143.1	143.1	127.0	133.9	(f) Leather & leather Products
126.8	126.8	126.6	125.6	125.1	125.6	125.5	(g) Rubber & plastic products
169.1	169.7	169.5	169.0	168.7	168.9	171.4	(h) Chemical & chemical products
141.8	143.0	143.0	143.6	144.0	142.9	142.1	(i) Non metalic Mineral products
140.5	140.2	140.3	140.5	140.6	140.7	140.6	(j) Basic Metal, alloys & metal products
129.4	130.0	129.8	129.8	129.7	129.3	129.4	(k) Machinery & Machine tools
145.4	145.9	147.5	148.3	148.6	148.9	148.8	(l) Transports, Eqpt. & parts
--	--	--	--	--	--	--	(m) Other Misc. Manufacturing Industries
161.7	162.5	162.3	161.8	161.0	160.8	161.9	**All Commodities**

Source.-- Office of the Economic Adviser, Ministry of Industry, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक/ PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State

(2001-02)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base year 1981-82=100)

महिना, वर्ष Month and Year (1)		अन्न गट Food (2)	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (4)	घरभाडे House Rent (5)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (6)	संकीर्ण Miscella-neous (7)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक consumer price Index (8)
				मुंबई / Mumbai				
1998-99	.. ..	502	550	222	623	349	413	461
1999-00	.. ..	504	616	233	683	359	446	474
2000-01	.. ..	541	646	335	743	364	476	512
2001-02	.. ..	556	659	426	871	366	499	536
एप्रिल / April	2001	545	658	347	812	365	489	521
मे / May	2001	552	661	331	812	366	491	524
जून / June	2001	560	665	347	812	366	493	530
जुलै / July	2001	563	665	347	882	366	495	535
ऑगस्ट / August	2001	561	660	347	882	364	496	534
सप्टेंबर / September	2001	558	657	379	882	360	497	534
ऑक्टोंबर / October	2001	559	656	384	882	360	503	536
नोव्हेंबर / November	2001	564	656	385	882	360	505	539
डिसेंबर / December	2001	557	658	384	882	364	508	536
जानेवारी / January	2002	552	657	530	906	376	503	543
फेब्रुवारी / February	2002	551	654	657	906	370	502	550
मार्च / March	2002	553	660	677	906	370	504	553

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
			पुणे / Pune					
	1998-99	513	668	324	471	299	436	457
	1999-00	502	652	356	527	312	474	468
	2000-01	513	668	682	589	319	500	501
	2001-02	523	691	777	628	326	516	519
एप्रिल / April	2001	499	691	834	614	322	513	507
मे / May	2001	511	692	839	614	325	513	514
जून / June	2001	526	692	758	614	325	514	518
जुलै / July	2001	531	695	767	629	326	516	522
ऑगस्ट / August	2001	535	691	776	629	326	516	525
सप्टेंबर / September	2001	527	689	726	629	326	515	518
ऑक्टोंबर / October	2001	527	687	761	629	326	519	520
नोव्हेंबर / November	2001	535	687	769	629	326	523	526
डिसेंबर / December	2001	528	688	768	629	322	524	522
जानेवारी / January	2002	516	688	768	641	331	509	514
फेब्रुवारी / February	2002	520	688	770	641	331	512	517
मार्च / March	2002	522	709	793	641	331	513	520

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 - *Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				सोलापूर / Solapur				
	1998-99	466	569	341	482	314	446	445
	1999-00	454	627	326	549	328	495	452
	2000-01	451	614	388	681	339	509	466
	2001-02	454	610	407	749	347	526	477
एप्रिल / April	2001	429	604	403	719	345	522	458
मे / May	2001	431	604	413	719	345	522	461
जून / June	2001	448	611	396	719	345	522	470
जुलै / July	2001	466	609	388	749	348	529	483
ऑगस्ट / August	2001	473	607	390	749	348	530	487
सप्टेंबर / September	2001	461	612	391	749	349	527	480
ऑक्टोंबर / October	2001	458	612	406	749	349	523	479
नोव्हेंबर / November	2001	466	612	410	749	349	523	484
डिसेंबर / December	2001	461	612	408	749	349	531	482
जानेवारी / January	2002	456	612	426	778	349	527	481
फेब्रुवारी / February	2002	453	616	415	778	347	530	479
मार्च / March	2002	446	607	434	778	340	529	476

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-*Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
			कोल्हापूर / Kolhapur				
1998-99	497	538	346	301	276	448	442
1999-00	487	635	366	321	293	489	450
2000-01	489	661	447	336	314	516	466
2001-02	509	638	472	373	330	538	488
एप्रिल / April 2001	485	674	460	345	323	521	467
मे / May 2001	498	664	460	345	323	527	475
जून / June 2001	501	641	460	345	323	529	477
जुलै / July 2001	509	640	460	375	323	529	485
ऑगस्ट / August 2001	512	632	460	375	328	529	487
सप्टेंबर / September 2001	511	625	473	375	328	529	487
ऑक्टोंबर / October 2001	513	629	473	375	336	545	491
नोव्हेंबर / November 2001	524	628	477	375	336	545	498
डिसेंबर / December 2001	519	628	477	375	336	548	496
जानेवारी / January 2002	510	628	484	395	336	549	493
फेब्रुवारी / February 2002	515	628	484	395	336	550	497
मार्च / March 2002	515	644	496	395	336	550	498

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				नाशिक / Nashik				
	1998-99	448	514	324	518	307	425	431
	1999-00	433	568	340	560	319	444	434
	2000-01	461	594	497	658	342	480	477
	2001-02	474	647	541	761	360	498	503
एप्रिल / April	2001	453	622	555	740	353	491	488
मे / May	2001	464	622	555	740	353	491	494
जून / June	2001	471	621	539	740	356	492	497
जुलै / July	2001	481	621	539	762	356	491	504
ऑगस्ट / August	2001	481	622	539	762	356	491	504
सप्टेंबर / September	2001	474	632	541	762	360	501	503
ऑक्टोंबर / October	2001	481	634	528	762	360	498	505
नोव्हेंबर / November	2001	480	634	531	762	360	498	505
डिसेंबर / December	2001	477	689	523	762	360	498	504
जानेवारी / January	2002	482	689	530	781	360	506	511
फेब्रुवारी / February	2002	474	689	530	781	360	508	507
मार्च / March	2002	471	688	584	781	387	508	511

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				जळगांव / Jalgaon				
	1998-99	460	572	275	243	264	439	408
	1999-00	456	658	305	251	282	500	423
	2000-01	477	691	401	266	294	534	449
	2001-02	489	725	430	285	305	552	464
एप्रिल / April	2001	480	691	426	274	294	545	455
मे / May	2001	481	691	426	274	294	545	455
जून / June	2001	484	691	416	274	295	546	457
जुलै / July	2001	489	691	416	288	295	546	460
ऑगस्ट / August	2001	494	744	416	288	297	548	465
सप्टेंबर / September	2001	493	744	431	288	312	550	467
ऑक्टोंबर / October	2001	491	744	431	288	312	555	467
नोव्हेंबर / November	2001	496	741	434	288	312	555	470
डिसेंबर / December	2001	497	741	434	288	312	558	471
जानेवारी / January	2002	493	741	443	289	312	558	470
फेब्रुवारी / February	2002	486	738	443	289	312	558	466
मार्च / March	2002	479	738	443	289	312	558	461

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 *Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				अकोला / Akola				
	1998-99	445	578	400	247	399	429	421
	1999-00	439	697	412	253	414	472	429
	2000-01	466	791	481	257	430	502	459
	2001-02	488	790	501	266	434	539	479
एप्रिल / April	2001	473	790	495	258	434	528	467
मे / May	2001	474	790	495	258	434	528	468
जून / June	2001	487	801	495	258	434	529	477
जुलै / July	2001	491	802	495	258	434	534	479
ऑगस्ट / August	2001	493	799	495	258	434	536	481
सप्टेंबर / September	2001	490	793	500	258	434	536	480
ऑक्टोंबर / October	2001	490	793	500	258	434	541	480
नोव्हेंबर / November	2001	494	793	502	258	435	541	482
डिसेंबर / December	2001	496	793	502	258	435	545	484
जानेवारी / January	2002	491	784	505	290	435	545	485
फेब्रुवारी / February	2002	489	772	505	290	435	546	483
मार्च / March	2002	489	772	518	290	435	556	486

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 -*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				नागपूर / Nagpur				
1998-99	.. ..	440	529	385	582	270	431	435
1999-00	.. ..	421	673	391	623	276	461	439
2000-01	.. ..	439	708	437	726	289	486	469
2001-02		448	691	477	799	304	501	487
एप्रिल / April	2001	438	707	456	764	303	495	476
मे / May	2001	441	709	456	764	303	495	478
जून / June	2001	451	709	456	764	303	498	483
जुलै / July	2001	455	700	456	802	303	500	490
ऑगस्ट / August	2001	466	691	458	802	304	501	496
सप्टेंबर / September	2001	451	686	463	802	305	501	488
ऑक्टोंबर / October	2001	451	689	488	802	304	505	490
नोव्हेंबर / November	2001	459	678	492	802	304	506	495
डिसेंबर / December	2001	445	680	485	802	304	508	487
जानेवारी / January	2002	439	678	495	829	304	500	486
फेब्रुवारी / February	2002	441	674	506	829	306	504	489
मार्च / March	2002	443	688	517	829	306	504	491

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 .-*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				औरंगाबाद / Aurangabad				
	1998-99	484	542	216	271	400	486	437
	1999-00	477	606	231	294	469	551	456
	2000-01	483	643	376	320	500	582	479
	2001-02	493	651	419	352	544	617	502
एप्रिल / April	2001	476	649	403	330	538	605	487
मे / May	2001	478	647	403	330	538	606	488
जून / June	2001	486	651	403	330	538	607	492
जुलै / July	2001	493	656	403	355	538	607	499
ऑगस्ट / August	2001	494	657	403	355	538	607	500
सप्टेंबर / September	2001	494	652	417	355	539	607	501
ऑक्टोंबर / October	2001	495	648	417	355	540	610	502
नोव्हेंबर / November	2001	504	646	420	355	550	615	508
डिसेंबर / December	2001	505	646	420	355	550	618	509
जानेवारी / January	2002	498	647	428	366	550	637	510
फेब्रुवारी / February	2002	496	648	430	366	550	637	510
मार्च / March	2002	499	664	482	366	560	638	516

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -*Contd.*

(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
				नांदेड / Nanded				
	1998-99	443	545	343	264	337	504	429
	1999-00	465	628	398	277	382	548	458
	2000-01	469	656	446	292	385	557	466
	2001-02	475	666	466	315	387	566	474
एप्रिल / April	2001	448	647	456	304	386	562	456
मे / May	2001	456	647	456	304	386	562	461
जून / June	2001	462	641	456	304	386	562	464
जुलै / July	2001	476	641	456	317	386	562	473
ऑगस्ट / August	2001	478	677	456	317	388	565	476
सप्टेंबर / September	2001	470	677	467	317	388	565	472
ऑक्टोंबर / October	2001	473	677	467	317	388	567	474
नोव्हेंबर / November	2001	489	677	470	317	388	567	484
डिसेंबर / December	2001	487	677	470	317	388	569	483
जानेवारी / January	2002	490	677	476	321	388	569	485
फेब्रुवारी / February	2002	486	677	476	321	388	569	483
मार्च / March	2002	479	677	491	321	388	569	480

आधार.- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.-- Office of the commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4

नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
Consumer Price Index Numbers For Urban Non-manual Employees
(2001-02)

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१००)
(Base year 1984-85=100)

महिना वर्ष Month / Year (1)	मुंबई Mumbai (2)	पुणे Pune (3)	नागपूर Nagpur (4)	औरंगाबाद Aurangabad (5)	सोलापूर Solapur (6)
1990-91	154	162	162	165	157
1995-96	260	251	251	276	256
1998-99	339	336	327	345	336
1999-00	353	355	339	369	342
2000-01	375	384	359	393	359
2001-02	395	404	375	420	368
एप्रिल / April 2000	367	367	350	382	355
एप्रिल / April 2001	384	397	369	403	358
मे / May 2001	387	400	373	407	362
जून / June 2001	392	404	375	412	366
जुलै / July 2001	396	406	377	413	367
ऑगस्ट / August 2001	396	406	378	422	370
सप्टेंबर / September 2001	394	406	376	422	369
ऑक्टोबर / October 2001	396	407	379	423	371
नोव्हेंबर / November 2001	397	406	379	423	374
डिसेंबर / December 2001	396	404	376	425	373
जानेवारी / January 2002	397	405	375	430	371
फेब्रुवारी / February 2002	396	404	372	428	370
मार्च / March 2002	403	405	375	427	369

आधार.- केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली
Source.-- Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

नक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for the working Class at selected centres in the State (New Series)

(पायाभूत वर्ष / Base year 1982=100)

वर्ष Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किंमती निर्देशांक C. P. Index (4)
	केंद्र / Centre मुंबई / Mumbai		
1998	496	400	453
1999	496	445	468
2000	536	466	505
2001	554	495	528
2002	557	515	558
	केंद्र / Centre सोलापूर / Solapur		
1998	451	424	431
1999	454	494	450
2000	459	504	467
2001	449	524	471
2002	462	533	486
	केंद्र / Centre नागपूर / Nagpur		
1998	436	421	427
1999	423	459	438
2000	435	480	461
2001	446	499	483
2002	458	513	495
	केंद्र / Centre पुणे / Pune		
1998	504	427	448
1999	506	467	466
2000	511	493	493
2001	519	516	516
2002	540	519	528
	केंद्र / Centre नाशिक / Nashik		
1998	440	417	423
1999	436	439	432
2000	455	470	465
2001	471	494	498
2002	475	525	514

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5 -Contd..

(1)	(2)	(3)	(4)
	केंद्र / Centre कोल्हापूर / Kolhapur		
1998	485	438	431
1999	490	478	4
2000	491	513	464
2001	501	531	477
2002	531	561	510
	केंद्र / Centre अकोला / Akola		
1998	435	414	412
1999	438	468	426
2000	459	491	451
2001	484	529	475
2002	493	550	487
	केंद्र / Centre जळगांव / Jalgaon		
1998	448	424	398
1999	461	491	422
2000	470	525	441
2001	488	548	469
2002	492	566	472
	केंद्र / Centre नांदेड / Nanded		
1998	425	484	414
1999	460	546	452
2000	474	554	468
2001	468	564	469
2002	493	587	491
	केंद्र / Centre औरंगाबाद / Aurangabad		
1998	466	469	422
1999	486	539	456
2000	481	574	473
2001	488	609	495
2002	504	642	520

आधार : कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.-Office of the Labour Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.6

निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्याकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for urban non-mannual Employees for selected centres

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१००)
(Base year 1984-85=100)

वर्ष Year (1)	केंद्र /Centres					
	मुंबई Mumbai (2)	पुणे Pune (3)	नागपूर Nagpur (4)	औरंगाबाद Aurangabad (5)	सोलापूर Solapur (6)	अखिल भारत All India (7)
1997	303	290	297	306	287	297
1998	333	329	323	337	328	330
1999	349	351	335	363	340	348
2000	369	376	354	387	357	366
2001	390	401	373	413	365	386
2002	404	415	383	437	380	402

आधार.–केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली
Source.-Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.7

औद्योगिक कामगारांकरिता आखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

All India consumer price Indix Number for Industrial Workers

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base year 1981-82=100)

वर्ष Year (1)	गट /Group		
	अन्न Food (2)	कापड Clothing (3)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (4)
1998-99	445	296	414
1999-00	446	306	428
2000-01	453	315	444
2001-02	466	325	463

आधार.–श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला
Source.-Ministry of Labour, Labour Bureau, Government of India, Simla

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State

(2001 - 02)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू (2)	बाजारपेठ (3)	जात (4)	जून June 2001 (5)	सप्टेंबर September 2001 (6)	डिसेंबर December 2001 (7)	मार्च March 2002 (8)	Variety (4)	Market (3)	Commodity (2)
1	गहू	अहमदनगर (कोपरगाव)							Ahmednagar (Kopargaon)	Wheat
		कोपरगाव	निफाड पिवळा/२१८९	780	830	875	..	Niphad Yellow/2189	Kopargaon	
		श्रीरामपूर	निफाड	..	..	..	725	Niphad	Shrirampur	
		जळगांव	कल्याण सोना	761	795	875	775	K. Sona	Jalgaon	
		नाशिक	पिवळा	850	930	..	..	Yellow	Nashik	
		लासलगाव	निफाड/पिवळा	800	851	950	800	Niphad/Yellow	Lasalgaon	
		इंदापूर		..	..	..	..		Indapur	
		पुणे		..	..	..	..	Pissi / 227	Pune	
		अकोला	लोकल	750	745		731	Local	Akola	
		धुळे	संकारेत	798	..	935	765	H.B.	Dhule	
		नंदूरबार	२१८९	725	755	..	815	2189	Nandurbar	
		सांगली	बन्सी/गावराणी	850	900	..	..	Bansi / Gaorani	Sangli	
		जालना		725	825	..	..		Jalna	
		उमरेड	लोकल	670	650	750	..	Local	Umrer	
		नांदेड	सरबत्ती	691	697	758	..	Sarbati	Nanded	
		पाचोरा	बन्सी	754	696	806	764	Bansi	Pachora	
		बीड	पिवळा	720	..	..	700	Yellow	Beed	
		बारामती	२१८५	..	..	..	..	2185	Baramati	
2	बाजरी									Bajra
		कोपरगाव	संकरित/गावरानी हिरवी	415	430	..	..	H.B. / Gaorani (Green)	Kopargaon	
		श्रीरामपूर	स्थानिक	..	..	..	535	Local	Shrirampur	
		चाळीसगांव		420	410	450	..		Chalisgaon	
		जळगांव	संकरित/गावरानी स्थानिक	475	375	475	540	H.B. / Gaorani local	Jalgaon	
		पाचोरा	स्थानिक	442	318	403	508	Local	Pachora	
		लासलगाव	स्थानिक गावरानी	500	450	560	575	Local Gaorani	Lasalgaon	
		अकोला		425	450	..	..	H.B.	Akola	
		नाशिक	गावरानी	640	625	..	500	Gaorani	Nashik	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
	बाजरी	बारामती	संकरित	..	..	..	..	H.B.	Baramati	
	पुढे चालू	सांगली	गावरानी/देशी	410	500	..	..	Gaorani / Deshi	Sangli	
		जालना	हिरवा/संकरित गावरानी	400	425	..	..	Green H.B. / Gaoran	Jalna	
		धुळे	संकरित	452	..	440	535	H.B.	Dhule	
		नंदूरबार	संकरित	410	311	..	..	H.B.	Nandurbar	
		कारंजा	स्थानिक/ गावरानी	..	..	..	..	Local / Gaorani	karanja	
		बीड	हिरवा/संकरित	360	360	..	500	Green / H.B.	Beed	
		अहमदनगर	संकरित	..	..	..	..	H.B.	Ahamdnagar	
3	ज्वारी									Jowar
		कोपरगाव	लोकल	540	600	600	..	Local	Kopargaon	
		दर्यापूर	संकरित	477	300	..	..	H.B.	Daryapur	
		श्रीरामपूर	स्थानिक	..		587	625	Local	Shrirampur	
		जालना	संकरित/रबी पांढरी	500	575	..	..	H.B./Rabi White	Jalna	
		नाशिक	पिवळा/संकरित	635	640	..	520	Yellow / H.B.	Nashik	
		लासलगाव	स्थानिक/संकरित पांढरी	551	851	645	700	Local / White / H.B.	Lasalgaon	
		नंदूरबार		430	300	..	625		Nandurbar	
		सांगली	संकरित/शाळू	450	525	..	..	H.B. Shalu	Sangli	
		जळगांव	लोकल	411	400	315	421	Local	Jalgaon	
		पाचोरा	संकरित/पांढरी गावरानी	365	361	370	..	H.B./ White Gaorani	Pachora	
		अकोला		345	335	..	415		Akola	
		कारंजा	संकरित	..	..	..	..	Hybrid	karanja	
		बारामती	स्थानिक/गावरानी	..	..	..	..	Local / Gaorani	Baramati	
		बीड	गावरानी	460	550	..	700	Gaorani	Beed	
		पुणे	मालदांडी	900	900	985	875	Maldandi	Pune	
		धुळे	संकरित	401	..	..	383	H.B.	Dhule	
4	हरभरा									Gram
		कोपरगाव	चाफा	..	..	2,000	1,735	Chapha	Kopargaon	
		जळगांव	गावरानी	2,000	2,800	1,886	1,600	Gaorani	Jalgaon	
		पुणे		..	..	..	..		Pune	
		धुळे	चाफा	2,000	..	1,955	1,434	Chapha	Dhule	
		अकोला	स्थानिक	1,890	2,000	..	1,450	Local	Akola	
		बीड	स्थानिक	1,870	1,800	..	1,420	Local	Beed	
		जालना	लोकल	1,900	2,100	..	..	Local	Jalna	
		कोल्हापूर		..	..	..	..		Kolapur	
		सांगली	स्थानिक	2,075	2,000	..	..	Local	Sangli	
		अहमदनगर	निफाड	2,350	..	2,450	..	Nifad	Ahamdnagar	
		फलटण	गरडा	..	..	..	..	Garda	Faltan	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 –Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
5	तूर									Tur
		जळगांव	लाल	1,400	1,275	1,300	..	Red	Jalgaon	
		जालना	पांढरी	1,475	1,600	..	..	White	Jalna	
		धुळे	लाल	1,373	.	1,321	1,201	Red	Dhule	
		नंदूरबार	पांढरी	1,180	..	..	..	White	Nandurbar	
		लातूर	पांढरी/ लाल	..	1,650	1,560	..	White / Red	Latur	
		वाशिम	गजर	..	..	..	..	Gajar	Washim	
		दर्यापूर		..	..	..	..		Daryapur	
		अकोला		1,555	1,525	..	1,400		Akola	
		नांदेड	गाजर/गावरानी	1,482	1,457	1,301	1,397	Gajar / Gaoran	Nanded	
		बीड	पांढरी	1,500	1,550	..	1,480	White	Beed	
6	मूग	जळगांव	हिरवा नं.२	2,000	1,891	1,800	1,900	Green No.2	Jalgaon	Moog
		लातूर		..	..	..	..		Latur	
		नंदूरबार	चमकी	2,125	1,720	..	1,750	Chamaki	Nandurbar	
		जालना	चमकी/हिरवा	1,950	1,600	..	..	Chamki / Green	Jalna	
		बीड	हिरवा	..	1,700	..	..	Green	Beed	
		अमरावती (दर्यापूर)	हिरवा/चमकी	2,210	..	1,790	..	Green / Chamaki	Amravati (Daryapur)	
		अकोला /वाशिम	चमकी	2,315	1,825	..	1,990	Chamaki	Akola / Washim	
		लासलगाव	स्थानिक	..	..	..	..	Local	Lasalgaon	
7	उडीद									Udid
		जळगांव	स्थानिक/खानदेशी	2,000	1,875	1,650	1,750	Local / Khandeshi	Jalgaon	
		पाचोरा	स्थानिक नं.१	2,178	1,635	1,456	1,386	Local No.1	Pachora	
		लासलगाव	स्थानिक	1,666	1,751	1,471	1,600	Local	Lasalgaon	
		अकोला	स्थानिक	..	1,790	..	1,550	Local	Akola	
		नाशिक	मोगलाई	..	..	..	..	Moglai	Nashik	
		लातूर	स्थानिक	2,500	..	1,460	..	Local	Latur	
		जालना		1,721	..	..	..		Jalna	
		वाशिम	स्थानिक	2,200	..	..	..	Local	Washim	
		नंदूरबार	स्थानिक	..	..	..	1,500	Local	Nandurbar	
8	करडई									Saflower
		अकोला	स्थानिक	..	1,140	..	1,070	Local	Akola	
		सांगली	स्थानिक	1,000	940	..	..	Local	Sangli	
		जालना	स्थानिक	1,190	1,200	..	..	Local	Jalna	
		लातूर	स्थानिक	..	1,250	1,300	..	Local	Latur	
		वाशिम	स्थानिक	..	..	..	..	Local	Washim	
		बीड	..	..	..	..	1,100	..	Beed	
		श्रीरामपूर	पांढरी	950	1,100	1,100	1,025	White	Shrirampur	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 –Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
9	भुईमुग									Groundnut
		पुणे	स्थानिक	850	800	650	1,500	Local	Pune	
		श्रीरामपूर	घुंगरी	..	..	1,100	1,150	Ghungari	Shrirampur	
		पाचोरा	घुंगरी	1,429	1,351	1,188	1,400	Ghungari	Pachora	
		बारामती		..	..	..	..		Baramati	
		जालना		1,000	..	..	..		Jalan	
		लासलगाव	खानदेश/खांडवा सुकी	1,151	1,141	..	1,600	Khandesh / Dry Khandawa	Lasalgaon	
		बार्शी	जाडा	..	..	..	..	Bold	Barshi	
		कोल्हापूर	कोपरगांव	1,450	1,480	1,425	..	Kopargaon	Kolhapur	
		सांगली	जपानी जाडी	1,350	1,400	..	..	Japani Bold	Sangli	
		धुळे	एसबी-११	1,591	..	1,248	1,438	SB-11	Dhule	
		नंदूरबार	एसबी-१२	1,050	675	..	..	SB-12	Nandurbar	
		अकोला		..	..	..	..		Akola	
		कारंजा	एसबी-११	..	..	..	..	SB-11	karanja	
		बीड	सुकी	..	1,000	..	1,380	Dry	Beed	
		जुन्नर	फुलेप्रगती	..	..	..	..	Fulepragati	Junnar	
		खेड		..	..	..	..		Khed	
		लातूर	सुकी	..	1,250	1,250	..	Dry	Latur	
10	सूर्यफूल									Sunflower
		बारामती	गावरानी	..	..	..	..	Gaoran	Baramati	
		लासलगाव		1,001	1,180	1,151	1,400		Lasalgaon	
		बार्शी	गावरानी	..	..	..	..	Gaoran	Barshi	
		बीड		..	1,300	..	..		Beed	
11	गुळ									Gur
		सांगली	कोल्हापूरी	1,500	1,320	..	..	Kolhapuri	Sangli	
		कोल्हापूर	७५९४/नं.२/नं.३	..	1,450	1,225	..	7594 / No.2 / No.3	Kolhapur	
		अहमदनगर	नं.२	1,100	..	1,050	..	No.2	Ahamdnagar	
		पुणे	स्थानिक/पिवळा/केशरी	1,235	..	1,185	1,250	Local / Yellow / Kesari	Pune	
		जालना	लाल	..	..	..	..	Red	Jalna	
		बारामती	स्थानिक नं.२	..	..	..		Local No.2	Baramati	
		जळगांव	पिवळा	1,175	1,250	1,005	..	Yellow	Jalgaon	
		धुळे	..	1,228		1,068	986	..	Dhule	
		नाशिक	..	1,260	1,500	..	1,200	..	Nashik	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
12	कांदा									Onion
		नाशिक	उन्हाळी/पोळ	285	505	..	200	Summer / Pole	Nashik	
		लासलगाव	लोकल	315	471	415	145	Local	Lasalgaon	
			उन्हाळी/रांगडा	..	..	..	..	Summer / Rangada		
		पुणे	फुलसंगी/लोणंद/पांढरी	320	430	350	200	Fulsungi / Lonand / White	Pune	
		नागपूर	गावरानी	..	..	..	..	Gaorani	Nagpur	
13	बटाटे									Potatoes
		नाशिक	नाशिक/हसन/आग्रा/पोळ	730	650	..	525	Nashik/Hasan/Agra/Pole	Nashik	
		पुणे	जालंधर/तळेगांव	700	420	770	450	Jalandhar / Talegaon	Pune	
		नागपूर	पहाडी	..	..	..	..	Pahadi	Nagpur	
14	मिरची									Chillies
		नाशिक	सुकी/घाटी	2,985	3,350	3,000	2,800	Dry / Ghati	Nashik	
		धुळे	सुकी	2,896	..	2,807	2,365	Dry	Dhule	
		नंदूरबार	लाल	1,975	..	..	..	Red	Nandurbar	
		सांगली	जोवारी/सुकी/देशी	2,300	3,400	..	..	Jowari / Dry / Deshi	Sangli	
		नागपूर	सुकी	..	..	..	..	Dry	Nagpur	

N.A- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.– उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.--Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / RICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.9

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती /Prices of Gold and Silver in Mumbai Market (2000-01)

(रुपयांत /in Rupees)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) *Gold (Spot) per 10 gms. कमाल Highest (2)	किमान Lowest (3)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (4)	तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची किंमत) *Silver (spot) per Kilogram कमाल Highest (5)	किमान Lowest (6)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1,730	1,305	1,522	2,955	2,075	2,617
1990-91	3,580	3,270	3,452	7,051	6,260	6,761
1995-96	5,713	41,670	4,958	8,486	6,400	7,221
1998-99	N.A.	N.A.	4,268	N.A.	N.A.	7,855
1999-00	N.A.	N.A.	4,394	N.A.	N.A.	8,067
2000-01	N.A.	N.A.	4,474	N.A.	N.A.	7868
एप्रिल / April 2000	N.A.	N.A.	4,460	N.A.	N.A.	8,022
मे / May 2000	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जून / June 2000	N.A.	N.A.	4,521	N.A.	N.A.	7,958
जूलै / July 2000	N.A.	N.A.	4,529	N.A.	N.A.	7,990
ऑगस्ट / August 2000	N.A.	N.A.	4,516	N.A.	N.A.	8,014
सप्टेंबर / September 2000	N.A.	N.A.	4,518	N.A.	N.A.	8,062
ऑक्टोबर / October 2000	N.A.	N.A.	4,538	N.A.	N.A.	8,077
नोव्हेंबर / November 2000	N.A.	N.A.	4,483	N.A.	N.A.	7,891
डिसेंबर / December 2000	N.A.	N.A.	4,541	N.A.	N.A.	7,798
जानेवारी / January 2001	N.A.	N.A.	4,466	N.A.	N.A.	7,753
फेब्रुवारी / February 2001	N.A.	N.A.	4,370	N.A.	N.A.	7,622
मार्च / March 2001	N.A.	N.A.	4,269	N.A.	N.A.	7,364

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

टिप.- (१)* तयार सोन्याच्या किंमती २७ ऑगष्ट १९६३ पर्यंत शुध्द सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२)** या तयार चांदिच्या किंमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुध्द चांदीच्या आहेत.

Note.- (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)** Spot prices relate to below 0.996 fineness.

आधार.- भारतीय रिझर्व बँक, मुद्रा व वित्त अहवाल, भाग-२ २००१

Source.- Report on currency and finance, Vol.-2 Reserve Bank of India, 2001

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.10

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra

(2001-02)

(पायाभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)
(Base : Agri. Year 1986-87=100)

	वर्ष/महिना Year/Months (1)	अन्नगट निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
	1998-99	309	288
	1999-00	317	299
	2000-01	316	305
	2001-02	307	303
एप्रिल / April	2000	319	303
एप्रिल / April	2001	296	295
मे / May	2001	301	298
जून / June	2001	306	302
जुलै / July	2001	309	304
ऑगस्ट / August	2001	316	309
सप्टेंबर / September	2001	310	305
ऑक्टोंबर / October	2001	312	307
नोव्हेंबर / November	2001	309	305
डिसेंबर / December	2001	307	304
जानेवारी / January	2002	306	303
फेब्रुवारी / February	2002	305	303
मार्च / March	2002	305	303

आधार.– श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला
Source.- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.11

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक

Retail Price Index Numbers for Maharashtra By Groups of Commodities

(2001-02)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base Year :-1981-82=100)

वर्ष / महिना Year / Months		गट / Groups					
		अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	1998-99	436.14	531.36	260.97	504.77	393.52	417.14
	1999-00	423.84	576.30	272.57	512.12	429.10	423.72
	2000-01	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
	2001-02	430.15	607.96	420.21	537.95	480.67	455.27
एप्रिल / April	2001	412.57	609.94	414.42	535.59	474.07	443.21
मे / May	2001	417.99	611.28	416.74	536.04	469.06	444.78
जून / June	2001	429.57	617.03	419.74	536.92	473.02	452.66
जुलै / July	2001	434.99	613.55	418.21	536.75	474.78	455.96
ऑगस्ट / August	2001	440.39	611.23	417.62	536.66	477.27	459.57
सप्टेंबर / September	2001	434.08	603.67	419.89	535.02	480.81	457.16
ऑक्टोंबर / October	2001	436.00	602.30	420.04	537.20	483.39	459.12
नोव्हेंबर / November	2001	442.17	604.31	418.08	540.32	484.25	462.82
डिसेंबर / December	2001	436.59	606.17	418.28	541.14	484.79	460.07
जानेवारी / January	2002	428.81	608.82	418.52	541.16	486.30	456.40
फेब्रुवारी / February	2002	424.47	605.04	420.28	540.15	489.63	455.07
मार्च / March	2002	424.19	602.18	440.68	538.44	490.72	456.46

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities

आधार– अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.12

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक

Retail Price Index Numbers for Rural Maharashtra By Groups of Commodities

(2001-02)

(पायानूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base Year :-1981-82=100)

वर्षे / महिना Year / Months		गट / Groups				
		अन्न Food	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	1998-99	448.83	328.03	370.58	424.76	427.72
	1999-00	444.52	342.14	377.79	468.15	436.56
	2000-01	414.87	405.03	379.82	502.68	431.24
	2001-02	415.47	436.14	382.99	517.75	437.73
एप्रिल / April	2001	393.20	424.99	379.31	511.89	421.50
मे / May	2001	396.19	423.14	378.44	513.78	423.56
जून / June	2001	408.42	426.10	380.85	515.03	431.81
जुलै / July	2001	414.17	434.66	383.15	517.32	436.73
ऑगस्ट / August	2001	421.75	435.53	382.27	520.20	442.05
सप्टेंबर / September	2001	421.18	438.84	379.50	518.31	441.32
ऑक्टोंबर / October	2001	423.15	442.29	385.59	520.93	443.88
नोव्हेंबर / November	2001	428.59	440.22	383.22	522.08	447.14
डिसेंबर / December	2001	424.26	432.68	385.81	520.87	443.80
जानेवारी / January	2002	420.77	439.47	388.31	519.06	441.97
फेब्रुवारी / February	2002	416.27	443.59	384.23	516.24	438.57
मार्च / March	2002	417.64	452.11	385.16	517.32	440.41

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार – अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

30. पंचवार्षिक योजना/
तक्ता क्रमांक/
पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च/
(2001

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	१ ली योजना 1st Plan (1951-56)		२ री योजना 2nd Plan (1956-61)		३ री योजना 3rd Plan (1961-66)		वार्षिक योजना Annual Plan (1966-69)		४ थी योजना 4th Plan (1969-74)		५ वी योजना 5th Plan (1974-79)	
		खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	कृषि व संलग्न सेवा	26.21	16.94	35.18	15.55	123.42	28.39	96.96	25.08	195.96	19.51	308.13	11.58
2	सहकार	4.13	2.67	30.23	13.36	10.78	2.48	14.24	3.68	25.75	2.56	35.19	1.32
3	जलसिंचन व वीज	35.07	22.67	70.56	31.18	158.76	36.52	173.14	44.79	449.61	44.76	141.93	53.08
4	उद्योग व खाणी	3.56	2.30	6.40	2.83	14.82	3.41	10.64	2.75	39.62	3.94	158.69	3.97
5	परिवहन व दळणवळण	10.89	8.98	22.19	9.81	37.45	8.61	35.19	9.10	81.08	8.07	220.08	8.27
6	तंत्र विज्ञान	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
7	सामाजिक व सामूहिक सेवा	71.85	46.44	58.54	25.87	89.31	20.54	56.26	14.55	208.44	20.76	427.94	16.09
8	आर्थिक सेवा	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
9	इतर सेवा	..	..	3.20	1.40	19.00	0.04	0.15	0.04	4.05	0.40	151.17	5.69
	एकूण	154.71	100.00	226.30	100.00	453.5	100.00	386.58	100.00	1004.51	100.00	1443.13	100.00

FIVE YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Expenditure under Five-Year & Annual Plan

-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

वार्षिक योजना Annual Plan (1979-80)		६ वी योजना 6th Plan (1980-85)		७ वी योजना 7th Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plan (1990-91)		वार्षिक योजना Annual Plan (1991-92)		८ वी योजना 8th Plan (1992-97)		Head of Development
खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
60.61	7.46	393.38	6.01	390.87	4.70	79.29	3.14	1172.74	4.55	123469.03	2.76	Agriculture and Allied Services
3.77	0.46	894.94	13.67	77.55	0.93	23.11	0.92	297.87	1.16	25169.07	0.56	Co-operation
149.74	55.37	3172.20	48.44	3752.19	45.13	1187.20	47.08	11532.43	44.78	2336111.91	52.31	Irrigation and Power
30.03	0.04	225.31	3.43	307.48	3.70	95.81	3.80	941.90	3.66	47462.78	1.06	Industries and Mining
64.03	7.88	422.81	6.46	449.41	5.40	218.33	8.66	2020.36	7.85	433173.94	9.70	Transport and Communication
..	..	0.78	0.01	2.02	0.02	1.68	0.07	6.57	0.03	1486.48	0.03	Science
199.22	24.53	1234.39	18.85	1797.71	21.63	772.79	30.64	4904.77	19.05	809407.05	18.13	Social and Commuunity Services
0.02	..	4.69	0.07	5.33	0.06	112.97	4.48	670.10	2.60	133320.20	2.99	Economic Services
4.80	0.59	200.89	3.06	1532.57	18.43	30.63	1.21	4204.92	16.32	556016.48	12.45	Other Services
512.22	**96.33**	**6549.39**	**100.00**	**8315.13**	**100.00**	**2521.81**	**100.00**	**25751.66**	**100.00**	**4465616.94**	**100.00**	**Grand Total**

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.1—*Contd.*

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	वार्षिक योजना Annual Plan (1997-98) खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	वार्षिक योजना Annual Plan (1998-99) खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	वार्षिक योजना Annual Plan (1999-2000) खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	वार्षिक योजना Annual Plan (2000-01) खर्च Expenditure	एकूण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	Head of Development
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
1.	कृषि व संलग्न सेवा	278.43	3.51	313.09	3.82	404.22	3.88	196.72	2.05	Agriculture and Allied Services
2.	सहकार	19.03	0.24					28.46	0.30	Co-operation
3.	जलसिंचन व वीज	3919.21	49.37	3694.52	45.12	5580.19	53.56	5574.85	58.16	Irrigation and Power
4.	उद्योग व खाणी	112.94	1.42	105.57	1.29	108.33	1.04	88.24	0.92	Industries and Mining
5.	परिवहन व दळणवळण	725.68	9.14	908.71	11.10	930.78	8.93	1013.65	10.57	Transport and Communication
6.	तंत्र विज्ञान	1.53	0.02	4.24	0.05	4.19	0.04	3.96	0.04	Science Technology
7.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	1528.75	19.26	1660.14	20.28	2123.87	20.39	1485.14	15.49	Social and Community Services.
8.	आर्थिक सेवा	211.32	2.66	319.10	3.90	274.93	2.64	271.33	2.83	Economic Services
9.	इतर सेवा	1,141.13	14.38	1,182.11	14.44	992.08	9.52	923.65	9.64	Other Services
	एकूण	7938.02	100.00	8187.48	100.00	10418.59	100.00	9586.00	100.00	Grand Total

टीप - आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतील असे नाही. / **Note.**—Total may be not add up due to rounding.

आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / *Source.*—Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

30. पंचवार्षिक योजना /FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / खर्च

Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Nineth Five Year Plan (1997-2002) (2001-02)

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans 1966-69		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										***Special Category States***
1.	अरुणाचल प्रदेश	4.21	2.31	9.51	3.74	7.15	7.32	8.57	7.79	Arunachal Pradesh
		(139)	(76)	(293)	(115)	(199)	(203)	(209)	(190)	
2.	आसाम	21.67	28.00	57.94	63.15	120.00	132.24	89.25	87.12	Assam
		(26)	(34)	(61)	(66)	(104)	(115)	(69)	(67)	
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70	4.99	14.72	16.97	27.93	33.85	40.22	39.88	Himachal Pradesh
		(23)	(20)	(55)	(64)	(96)	(116)	(127)	(126)	
4.	जम्मू काश्मीर	12.74	13.00	33.92	26.82	75.00	61.24	60.99	59.28	Jammu and Kasmhir
		(39)	(39)	(99)	(78)	(202)	(165)	(148)	(144)	
5.	मणिपूर	1.55	1.08	6.25	6.22	12.88	12.82	10.14	7.20	Manipur
		(25)	(18)	(89)	(88)	(155)	(154)	(107)	(76)	
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नागालँड	@	@	@	@	7.15	10.79	17.36	15.98	Nagaland
						(180)	(271)	(382)	(352)	
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29	1.62	8.47	9.41	16.32	15.51	14.00	11.44	Tripura
		(32)	(23)	(88)	(98)	(132)	(126)	(100)	(82)	
	एकूण (I)	48.16	51.00	130.81	126.31	266.43	273.77	240.53	228.69	Total (I)
		(29)	(30)	(69)	(66)	(120)	(123)	(97)	(92)	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. In Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										*Non-Special Category States*
1.	आंध्र प्रदेश	114.14	107.00	219.19	180.64	305.00	344.78	221.03	235.62	Andhra Pradesh
		(36)	(33)	(64)	(53)	(82)	(92)	(55)	(59)	
2.	बिहार	68.67	102.00	194.22	176.87	337.04	331.74	216.50	217.37	Bihar
		(17)	(25)	(44)	(40)	(70)	(69)	(42)	(42)	
3.	गोवा	@	@	@	@	23.04	15.27	24.02	19.82	Goa
						(349)	(231)	(321)	(265)	
4.	गुजराथ	30.49	99.00	55.59	146.83	235.00	237.68	204.56	207.80	Gujrat
		(18)	(58)	(29)	(77)	(108)	(110)	(85)	(86)	
5.	हरियाणा	@	@	@	@	@	@	50.36	84.62	Haryana
								(56)	(94)	
6.	कर्नाटक	50.92	94.00	84.37	138.72	250.00	250.69	164.64	192.15	Karnataka
		(25)	(47)	(38)	(62)	(102)	(102)	(62)	(72)	
7.	केरळ	31.28	44.00	71.95	79.00	170.00	181.59	128.70	144.74	Kerla
		(22)	(31)	(45)	(50)	(96)	(102)	(66)	(74)	
8.	मध्यप्रदेश	83.68	94.00	230.19	145.50	300.00	288.35	171.17	166.82	Madhya Pradesh
		(31)	(35)	(76)	(48)	(88)	(85)	(46)	(44)	
9.	महाराष्ट्र	159.86	125.00	266.25	214.03	390.00	433.60	384.47	388.83	Maharashtra
		(48)	(37)	(72)	(58)	(94)	(105)	(84)	(85)	
10.	ओरिसा	21.23	85.00	99.97	89.36	160.00	224.06	128.69	122.75	Orissa
		(14)	(56)	(61)	(54)	(87)	(122)	(64)	(61)	
11.	पंजाब	44.62	163.00	162.68	151.43	231.39	254.23	131.58	121.85	Punjab
		(47)	(173)	(157)	(146)	(200)	(220)	(105)	(97)	
12.	राजस्थान	27.28	66.00	105.27	99.86	236.00	210.59	136.21	136.60	Rajasthan
		(16)	(40)	(56)	(53)	(112)	(100)	(59)	(59)	
13.	तामीळनाडू	90.20	85.00	173.06	186.19	290.88	342.33	236.53	265.99	Taminadu
		(18)	(58)	(29)	(77)	(108)	(110)	(85)	(86)	
14.	उत्तर प्रदेश	129.83	166.00	253.10	228.32	497.00	560.25	450.25	451.40	Uttar Pradesh
		(20)	(25)	(36)	(32)	(65)	(73)	(55)	(55)	
15.	पश्चिम बंगाल	76.45	154.00	153.66	155.84	250.00	300.49	179.17	161.47	West Bengal
		(28)	(56)	(48)	(49)	(68)	(82)	(44)	(40)	
	एकूण (II)	928.65	1,384.00	2,069.50	1,992.59	3,675.35	3,975.75	2,828.24	2,917.83	Total (II)
		(26)	(39)	(53)	(51)	(85)	(92)	(60)	(62)	
	एकूण (I+II)	976.81	1,435.00	2,200.31	2,118.90	3,941.78	4,249.52	3,068.77	3,146.52	Total (I+II)
		(26)	(39)	(54)	(52)	(87)	(93)	(62)	(63)	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										*Union Terrtories*
1.	अंदमान निकोबार	3.83	0.83	5.92	3.62	9.79	6.17	7.05	5.29	Andman & Nicobar
		(1094)	(237)	(1184)	(724)	(1360)	(857)	(766)	(575)	
2.	चंदीगढ	@	@	@	@	@@	9.56	3.60	2.72	Chandigarh
							(655)	(180)	(136)	
3.	दादरा नगर हवेली	@	@	@	@	@@	0.25	1.29	0.71	Dadra & Nagar Haveli
							(41)	(193)	(106)	
4.	दमण व दीव	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79	5.85	16.97	11.42	81.75	93.09	75.25	63.88	Delhi
		(35)	(30)	(72)	(48)	(283)	(322)	(220)	(187)	
6.	लक्षद्विप	@	@	@	0.42	0.97	0.99	1.62	0.95	Lakshdveep
		(25)	(47)	(38)	(62)	(102)	(102)	(62)	(72)	
7.	पाँडीचेरी	0.73	0.50	4.76	3.66	6.93	6.01	6.50	5.26	Pondecherry
		(23)	(15)	(137)	(105)	(180)	(156)	(153)	(124)	
	एकूण (III)	**11.35**	**7.18**	**27.65**	**19.12**	**99.44**	**116.07**	**95.31**	**78.81**	**Total (III)**
		(48)	**(30)**	**(95)**	**(66)**	**(278)**	**(324)**	**(225)**	**(186)**	
	एकूण (I+II+III)	**988.16**	**1,442.18**	**2,227.96**	**2,138.02**	**4,041.22**	**4,365.59**	**3,164.08**	**3,225.33**	**Total (I+II+III)**
		(26)	**(38)**	**(54)**	**(52)**	**(88)**	**(95)**	**(63)**	**(64)**	
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		**1953**	**1953**	**1958**	**1958**	**1963**	**1963**	**1967**	**1967**	**Population Estimates used (year)**

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. In Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74) तरतूद Outlay	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74) खर्च Expendiure	पाचवी योजना Fifith Plan (1974-79) तरतूद Outlay	पाचवी योजना Fifith Plan (1974-79) खर्च Expendiure	वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80) तरतूद Outlay	वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80) खर्च Expendiure	सहावी योजना Sixth Plan (1980-85) तरतूद Outlay	सहावी योजना Sixth Plan (1980-85) खर्च Expendiure	State/Union Territories
(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										*Special Category States*
1.	अरुणाचल प्रदेश	17.99	21.12	63.30	64.83	23.41	21.78	212.00	223.01	Arunachal Pradesh
		(383)	(449)	(1,161)	(1,190)	(391)	(364)	(3,169)	(3,333)	
2.	आसाम	223.75	198.41	473.84	428.63	155.00	159.73	1,115.00	1,279.79	Assam
		(153)	(136)	(279)	(252)	(83)	(86)	(533)	(612)	
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40	113.43	238.95	235.10	73.00	79.45	560.00	668.83	Himachal Pradesh
		(293)	(328)	(621)	(611)	(178)	(193)	(1,258)	(502)	
4.	जम्मू काश्मीर	158.40	162.22	362.64	376.05	118.00	123.55	900.00	919.37	Jammu and Kasmhir
		(343)	(351)	(685)	(170)	(207)	(216)	(1,440)	(1,471)	
5.	मणिपूर	30.25	31.15	92.86	98.90	31.00	32.53	240.00	243.32	Manipur
		(283)	(291)	(747)	(796)	(229)	(241)	(1,604)	(1,626)	
6.	मेघालय	30.00	36.24	89.53	99.07	33.00	30.70	235.00	259.96	Meghalaya
		(376)	(359)	(770)	(852)	(261)	(242)	(1,162)	(1,838)	
7.	मिझोराम	--	9.30	46.59	48.73	17.72	16.11	130.00	150.09	Mizoram
			(282)	(1,195)	(1,249)	(397)	(361)	(2,421)	(2,795)	
8.	नागालँड	40.00	38.52	83.63	96.25	26.05	27.68	210.00	229.79	Nagaland
		(769)	(741)	(1,360)	(1,565)	(371)	(394)	(2,488)	(2,723)	
9.	सिक्कीम	@	@	39.64	40.10	17.88	17.79	122.00	147.80	Sikkim
		--	--	(1,573)	(1,591)	(619)	(616)	(3,567)	(4,322)	
10.	त्रिपुरा	34.66	34.66	69.68	75.96	28.00	29.56	245.00	292.71	Tripura
		(222)	(222)	(395)	(430)	(145)	(154)	(1,131)	(1,351)	
	एकूण (I)	644.45	645.05	1,560.66	1,563.62	523.06	538.88	3,969.00	4,414.67	Total (I)
		(231)	(231)	(486)	(487)	(149)	(154)	(1,016)	(1,130)	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										*Non-Special Category State*
1	आंध्र प्रदेश	420.50	425.51	1,333.58	1,469.18	421.50	450.32	3,100.00	3,221.29	Andhra Pradesh
		(97)	(98)	(277)	(305)	(82)	(88)	(557)	(578)	
2	बिहार	531.28	479.21	1,296.06	1,187.17	356.85	320.78	3,225.00	2,948.71	Bihar
		(94)	(85)	(207)	(190)	(53)	(48)	(442)	(404)	
3	गोवा	39.50	41.93	85.00	87.38	30.00	28.57	192.00	224.42	Goa
		(459)	(488)	(855)	(879)	(305)	(290)	(1,687)	(1,972)	
4	गुजरात	455.00	545.02	1,185.76	1,379.35	392.00	456.17	3,680.00	3,880.45	Gujrat
		(170)	(204)	(392)	(458)	(121)	(140)	(1,034)	(1,091)	
5	हरियाणा	225.00	358.26	601.34	677.18	227.00	202.96	1,800.00	1,569.47	Hariyana
		(224)	(357)	(527)	(593)	(184)	(165)	(1,318)	(1,149)	
6	कर्नाटक	350.00	374.14	997.67	1,079.83	299.00	317.60	2,265.00	2,665.47	Karnataka
		(119)	(128)	(304)	(329)	(85)	(90)	(583)	(686)	
7	केरळ	258.40	333.35	568.96	667.71	170.00	223.87	1,550.00	1,645.39	Kerala
		(121)	(156)	(242)	(284)	(69)	(90)	(588)	(624)	
8	मध्य प्रदेश	383.00	475.51	1,379.71	1,437.39	455.00	514.83	3,800.00	3,864.74	Madhya Pradesh
		(92)	(114)	(294)	(307)	(91)	(103)	(697)	(709)	
9	महाराष्ट्र	898.12	1,004.51	2,347.61	2,659.11	762.50	813.36	6,175.00	6,520.68	Maharashtra
		(178)	(199)	(415)	(471)	(126)	(135)	(942)	(994)	
10	ओरिसा	222.60	249.34	585.02	638.00	191.00	195.01	1,500.00	1,562.20	Orissa
		(101)	(114)	(241)	(263)	(75)	(76)	(549)	(572)	
11	पंजाब	293.56	428.47	1,013.49	940.15	260.00	269.27	1,957.00	1,891.50	Punjab
		(217)	(316)	(675)	(626)	(162)	(168)	(1117)	(1080)	
12	राजस्थान	302.00	308.81	709.24	867.94	275.00	290.19	2,025.00	2,134.64	Rajasthan
		(117)	(120)	(241)	(295)	(85)	(90)	(559)	(589)	
13	तामिळनाडू	519.36	551.69	1,122.32	1,149.62	307.00	370.07	3,150.00	3,583.50	Tamilnadu
		(126)	(134)	(248)	(254)	(65)	(78)	(630)	(717)	
14	उत्तर प्रदेश	965.00	1,162.58	2,445.86	2,909.48	690.00	825.52	5,850.00	6,519.02	Uttar Pradesh
		(109)	(132)	(249)	(296)	(65)	(78)	(505)	(563)	
15	पश्चिम बंगाल	322.50	363.55	1,246.83	1,253.23	450.00	383.21	3,500.00	2,433.27	West Bengal
		(73)	(82)	(253)	(255)	(86)	(73)	(616)	(428)	
	एकूण (II)	6,185.82	7,101.88	16,918.45	18,402.72	5,286.85	5,661.73	43,769.00	44,664.75	Total (II)
		(120)	(138)	(295)	(320)	(86)	(92)	(657)	(671)	
	एकूण (I+II)	6,830.27	7,746.93	18,479.11	19,966.34	5,809.91	6,200.61	47,738.00	49,079.42	Total (I+II)
		(126)	(143)	(305)	(329)	(90)	(96)	(675)	(694)	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										***Union Territories***
1	अंदमान आणि निकोबार	14.00	14.70	33.72	28.40	16.03	7.17	96.60	99.30	Andaman and Nicobar
		(1,273)	(,1336)	(2,278)	(1,919)	(921)	(412)	(4,644)	(4,803)	
2	चंदीगड	7.75	17.37	39.76	37.30	14.00	12.30	100.75	111.72	Chandigarh
		(298)	(668)	(1190)	(1117)	(351)	(308)	(1995)	(2212)	
3	दादरा व नगर हवेली	2.30	2.33	9.41	8.87	3.31	3.35	23.09	30.02	Dadara and Nagar Haveli
		(329)	(333)	(1094)	(1031)	(345)	(349)	(2099)	(2729)	
4	दमण व दिव	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	Daman and Div
5	दिल्ली	162.65	155.10	316.01	341.06	108.00	87.99	800.00	1042.09	Delhi
		(400)	(381)	(630)	(680)	(189)	(154)	(1,183)	(1,542)	
6	लक्षव्दीप	2.00	1.90	6.23	5.14	3.00	1.73	20.35	28.25	Lakshadweep
		(667)	(633)	(1,731)	(1,428)	(750)	(432)	(4,845)	(6,726)	
7	पाँडीचेरी	12.50	14.37	34.04	34.56	11.57	10.85	71.54	98.96	Pondicherry
		(266)	(306)	(635)	(645)	(200)	(187)	(1,128)	(1,561)	
	एकूण (III)	201.20	205.77	439.17	455.33	155.91	123.39	1,112.33	1,410.34	Total (III)
		(402)	(411)	(714)	(740)	(220)	(175)	(1,347)	(1,708)	
	सर्व एकूण (I+II+III)	7,031.47	7,952.70	18,918.28	20,421.67	5,965.82	6,324.00	48,850.33	50,489.76	Grand Total (I+II+III)
		(128)	(145)	(309)	(333)	(91)	(97)	(683)	(706)	
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	1971	1971	1976	1976	1979	1979	1983	1983	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. In Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plans (1990-92)		आठवी योजना Eighth Plan (1992-97)		नववी योजना Ninth Plan (1997-2002)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	तरतूद Outlay	खर्च Expenditure	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										***Special Category State***
1	अरुणाचल प्रदेश	400.00	569.95	230.00	206.87	1115.00	N.A.	3569.89	2592.63	Arunachal Pradesh
		(5355)	(7630)	(2638)	(2372)	(12313)		33363	24230	
2	आसाम	2100.00	2489.61	800.00	695.50	4662.00	N.A.	8983.93	7211.44	Assam
		(919)	(1090)	(354)	(308)	(1934)		3437	2759	
3	हिमाचल प्रदेश	1050.00	1326.27	405.00	407.40	2502.00	N.A.	5700.00	7922.00	Himachal pradesh
		(2194)	(2772)	(778)	(783)	(4544)		9577	13310	
4	जम्मू आणि काश्मिर	1400.00	2006.23	720.00	649.02	4000.00	N.A.	N.A.	7850.17	Jammu and Kashmir
		(2045)	(2930)	(926)	(835)#	(4809)			8014.47	
5	मणिपूर	430.00	501.22	195.00	184.50	979.00	N.A.	2446.69	1787.01	Manipur
		(2608)	(3040)	(1053)	(997)	(4934)		11460	8370	
6	मेघालय	440.00	539.04	205.00	187.20	1069.00	N.A.	2500.62	1827.15	Meghalaya
		(2794)	(3422)	(1147)	(1047)	(5371)		11178	8168	
7	मिझोराम	260.00	363.92	152.00	151.67	763.00	N.A.	1618.51	1758.77	Mizoram
		(4180)	(5851)	# "(2181)	(2176)	(9934)		18754	20380	
8	नागालँड	400.00	467.83	168.00	159.82	844.00	N.A.	2006.43	1513.64	Nagaland
		(4065)	(4754)	(1375)	(1308)	(6284)		10863	8195	
9	सिक्कीम	230.00	282.40	95.00	97.38	550.00	N.A.	1600.00	1126.28	Sikkim
		(5838)	(7168)	(2311)	(2369)	(12168)		31128	21912	
10	त्रिपुरा	440.00	700.17	225.00	228.71	1130.00	N.A.	2577.39	2291.47	Tripura
		(1850)	(2944)	(840)	(823)	(3797)		8095	7197	
एकूण (I)		7150.00	9246.64	3195.00	2968.07	17614.00	N.A.	31003.46	35880.56	Sub-Total (I)
		(1670)	(2159)	(707)	(657)	(3647)		(5770)	(66[illegible]7)	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										***Non-Special Category State***
1	आंध्र प्रदेश	5200.00	6043.62	1400.00	1674.53	10500.00	N.A.	25150.00	28279.37	Andhra Pradesh
		(868)	(1008)	(289)	(250)	(1489)		3334	3749	
2	बिहार	5100.00	6033.17	2241.00	1031.56	13000.00	N.A.	16680.00	11093.98	Bihar
		(642)	(760)	(257)	(119)	(1399)		2092	1392	
3	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00	Jharkhand
		—	—	—	—	—	—	—	860	
4	गोवा	334.00	438.61	170.00	158.87	761.00	N.A.	1500.00	1476.88	Goa
		(2872)	(3771)	(1444)	(1350)	(6098)		11390	11214	
5	गुजरात	6000.00	5439.18	1750.00	2021 89	11500.00	N.A.	28000.00	25800.95	Gujrat
		(1563)	(1417)	(421)	(486)	(2622)		5708	5259	
6	हरियाणा	2900.00	2583.92	760.00	681.81	5700.00	N.A.	9310.00	8035.41	Hariyana
		(1911)	(1673)	(458)	(411)	(3219)		4568	3942	
7	कर्नाटक	3500.00	3937.50	1505.00	1597.25	12300.00	N.A.	23400.00	31125.58	Karnataka
		(830)	(934)	(333)	(353)	(2597)		4524	6017	
8	केरळ	2100.00	2299.22	802.00	672.53	5460.00	N.A.	16100.00	13922.48	Kerala
		(741)	(812)	(274)	(230)	(1791)		5106	4416	
9	मध्य प्रदेश	7000.00	6574.28	2401.00	1817.58	11100.00	N.A.	20075.00	17425.08	Madhya Pradesh
		(1178)	(1107)	(360)	(273)	(1568)		3422	2970	
10	छत्तीसगड			—	—	—	—	NA	1312.00	Chattisgarh
			—	—	—	—	—	15399		
11	महाराष्ट्र	10500.00	10826.25	2495.00	2968.70	18520.00	N.A.	36700.00	46964.10	Maharashtra
		(1480)	(1526)	(314)	(374)	(2198)		3888	4976	
12	ओरिसा	2700.00	3162.20	1400.00	1029.74	10000.00	N.A.	15000.00	11964.82	Orissa
		(919)	(1076)	(439)	(323)	(2971)		4149	3310	
13	पंजाब	3285.00	3547.17	1000.00	1068.14	6570.00	N.A.	11500.00	10666.01	Punjab
		(1746)	(1885)	(491)	(524)	(3084)		4847	4496	
14	राजस्थान	3000.00	3106.18	1166.00	1184.44	11500.00	N.A.	22525.83	19838.38	Rajasthan
		(746)	(772)	(263)	(267)	(2434)		4136	3642	
15	तामिळनाडू	5750.00	6236.24	1600.00	1651.36	10200.00	N.A.	25000.00	24916.71	Tamilnadu
		(1077)	(1168)	(285)	(295)	(1767)		4058	4045	
16	उत्तर प्रदेश	10447.00	11268.94	3700.00	3513.00	21000.00	N.A.	46340.00	29417.39	Uttar Pradesh
		(832)	(897)	(264)	(251)	(1423)		2740	1739	
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1813.11	Uttaranchal
		—	—	—	—	—	—	—	2191	
18	पश्चिम बंगाल	4125.00	4463.76	1482.00	907.26	9760.00	N.A.	16900.00	21551.80	West Bangal
		(672)	(727)	(216)	(132)	(1354)		2143	2733	
	एकूण (II)	71941.00	75960.24	23872.00	21979.19	157871.00	N.A.	314180.83	307854.05	Total (II)
		(994)	(1049)	(300)	(276)	(1832)		3410	3341	
	एकूण (I+II)	79091.00	85206.88	27067.00	24947.26	175485.00	N.A.	345184.29	343734.61	Total (I+II)
		(1032)	(1111)	(322)	(297)	(1978)		3540	3525	

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										***Union Territories***
1	अंदमान आणि निकोबार	285	233.24	154.00	148.82	685.00	N.A.	1535.00	1751.90	Andaman and Nicobar
		(11400)	(9330)	(5422)	(5240)	(21677)		43983	50198	
2	चंदिगड	203.1	212.34	64.36	62.17	400.00	N.A.	685.00	709.95	Chandigarh
		(3265)	(3414)	(987)	(953)	(5376)		8040	8333	
3	दादरा व नगर हवेली	46.29	45.3	21.00	19.17	80.00	N.A.	205.00	220.90	Dadara and Nagar Haveli
		(3826)	(3744)	(1500)	(1369)	(5263)		10149	10936	
4	दमण व दिव	26	39.53	15.68	14.98	65.00	N.A.	165.00	177.06	Daman and Div
		(2857)	(4344)	(1537)	(1469)	(5963)		11379	12211	
5	दिल्ली	2000	2631.48	915.00	819.15	4500.00	N.A.	15541.00	13260.18	Delhi
		(2520)	(3316)	(960)	(859)	(4250)		11817	10083	
6	लक्षव्दीप	43.9	67.57	22.46	19.28	120.00	N.A.	270.00	345.50	Lakshadweep
		(9977)	(15357)	(4419)	(3708)	(21429)		45000	57583	
7	पाँडीचेरी	170	232.56	84.80	81.79	400.00	N.A.	1300.00	1449.28	Pondicherry
		(2457)	(3361)	(1043)	(1006)	(4630)		13528	15081	
	एकूण (III)	**2774.29**	**3462.02**	**1277.30**	**1165.36**	**6250.00**	**N.A.**	**19701.00**	**17914.77**	**Total (III)**
		(2844)	(3549)	(1104)	(1007)	(4872)		12532	11396	
	सर्व एकूण (I+II+III)	81865.29	88668.9	80368.30	86372.24	33317.00	N.A.	364885.29	361649.38	Grand Total (I+II+III)
		(1054)	(1142)	(331)	(307)	(2019)		3682	3650	
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	1987	1987	1991	1991	1994		1999	1999	Population Estimates used (year).

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. In Crores)

अ.क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	वार्षिक योजना Annual Plan (1997-98) तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	वार्षिक योजना Annual Plan (1998-99) तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	वार्षिक योजना Annual Plan (1999-2000) तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	वार्षिक योजना Annual Plan (2000-01) तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	State/Union Territories
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										***Special Category State***
1	अरुणाचल प्रदेश	600.00	489.38	625.00	463.02	665.00	468.40	640.00	NA	Arunachal Pradesh
		(5,842)	(4,765)	(5,958)	(4,414)	(6,215)	(4,378)	(5,866)		
2	आसाम	1,510.28	1,283.18	1,650.00	1,293.67	1,750.00	1,404.59	1,520	NA	Assam
		(596)	(506)	(641)	(503)	(670)	(537)	(573)		
3	हिमाचल प्रदेश	1,008.00	1,294.33	1,440.00	1,539.65	1,600.00	1,623.51	1,720	NA	Himachal pradesh
		(1,747)	(2,243)	(2,456)	(2,626)	(2,688)	(2,728)	(2,847)		
4	जम्मू आणि काश्मिर	1,629.81	1,496.28	1,900.00	1,259.62	1,750.00	1,506.37	1,753	NA	Jammu and Kashmir
		(1,750)	(1,607)	(1,989)	(1319)	(1,787)	(1,538)	(1,746)		
5	मणिपूर	410.00	345.28	425.00	388.55	475.00	452.61	429.57	NA	Manipur
		(1,972)	(1,661)	(2,015)	(1,842)	(2,225)	(2,120)	(1,990)		
6	मेघालय	382.00	248.83	400.00	299.38	465.00	343.28	480	NA	Meghalaya
		(1,798)	(1,172)	(1,835)	(1,373)	(2,079)	(1,535)	(2,092)		
7	मिझोराम	290.00	295.25	333.00	272.06	360.00	378.02	401.26	NA	Mizoram
		(3,519)	(3,583)	(3,950)	(3,227)	(4,171)	(4,380)	(4,555)		
8	नागालँड	291.00	232.33	300.00	245.97	315.00	306.17	326	NA	Nagaland
		(1,746)	(1,394)	(1,710)	(1,402)	(1,705)	(1,658)	(1,675)		
9	सिक्कीम	220.00	190.12	237.00	224.30	250.00	193.25	250	NA	Sikkim
		(4,564)	(3,944)	(4,759)	(4,504)	(4,864)	(3,760)	(4,699)		
10	त्रिपुरा	439.91	412.59	440.00	392.25	475.00	452.51	485	NA	Tripura
		(1,407)	(1,320)	(1,393)	(1,242)	(1,492)	(1,421)	(1516)		
	एकूण (I)	**6,781.00**	**6,287.57**	**7,750.00**	**6,378.47**	**8,105.00**	**7,128.71**	**8,004.83**	**NA**	**Sub-Total (I)**
		(1,310)	(1,215)	(1,469)	(1,209)	(1,508)	(1,327)	(1,463)		

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2	)(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										***Non-Special Category State***
1 आंध्र प्रदेश	3,579.55	3,707.23	4,678.95	4,971.97	5,480.00	4,748.40	NA	NA		Andhra Pradesh
	(485)	(502)	(626)	(666)	(727)	(630)				
2 बिहार	2,268.42	1,711.43	3,768.74	2,424.65	3,630.00	2,675.68	3,100	NA		Bihar
	(300)	(227)	(486)	(313)	(455)	(336)	(378)			
3 गोवा	230.56	198.59	291.34	220.61	281.19	236.90	320.00	NA		Goa
	(1803)	(1553)	(2246)	(1,701)	(2,135)	(1,799)	(2,392)			
4 गुजरात	4,509.62	3,905.07	5,450.00	3,939.19	6,550.00	6,492.10	NA	NA		Gujrat
	(960)	(831)	(1135)	(821)	(1,335)	(1,323)				
5 हरियाणा	1,576.04	1,303.61	2,260.00	1,522.91	2,300.00	1,676.41	1,920	NA		Hariyana
	(814)	(673)	(1138)	(767)	(1,128)	(822)	(918)			
6 कर्नाटक	4,153.59	4,424.48	5,353.00	5,649.04	5,800.00	6,362.90	7,250.00	NA		Kamataka
	(828)	(882)	(1051)	(1,109)	(1,121)	(1,230)	(1,380)			
7 केरळ	2,851.10	2,867.62	3,100.00	3,355.27	3,250.00	2,946.34	3,317	NA		Kerala
	(919)	(924)	(991)	(1,072)	(1,031)	(934)	(1,044)			
8 मध्य प्रदेश	3,718.15	3,343.91	3,700.00	3,376.86	4,004.00	3,589.17	3,295.98	NA		Madhya Pradesh
	(661)	(594)	(644)	(588)	(682)	(612)	(551)			
9 महाराष्ट्र	8,393.19	7,938.03	11,600.73	8,187.48	12,162.00	10,418.59	11,500	NA		Maharashtra
	(925)	(874)	(1253)	(884)	(1,289)	(1,104)	(1,196)			
10 ओरिसा	2,529.46	2,037.14	3,084.43	2,581.61	3,309.17	2,484.00	2,665.00	NA		Orissa
	(719)	(579)	(865)	(724)	(915)	(687)	(728)			
11 पंजाब	2,100.01	2,008.80	2,500.00	2,006.27	2,680.00	1,753.17	2,420	NA		Punjab
	(918)	(878)	(1073)	(861)	(1,130)	(739)	(1,001)			
12 राजस्थान	3,514.42	3,987.35	4,300.00	3,832.83	4,750.00	3,600.95	4,146	NA		Rajasthan
	(679)	(770)	(810)	(722)	(872)	(661)	(742)			
13 तामिळनाडू	4,004.90	4,010.63	4,500.00	4,515.81	5,250.00	5,413.75	5,700	NA		Tamilnadu
	(663)	(664)	(738)	(740)	(852)	(879)	(917)			
14 उत्तर प्रदेश	7,246.57	5,652.36	10,260.00	6,363.95	11,400.00	6,572.21	9,025	NA		Uttar Pradesh
	(448)	(350)	(621)	(385)	(674)	(389)	(522)			
15 पश्चिम बंगाल	3,907.62	2,840.10	4,594.85	3,459.64	5,787.00	3927.71	4,026.59	NA		West Bangal
	(510)	(370)	(591)	(445)	(734)	(498)	(504)			
एकूण (II)	54,583.20	49,936.35	69,442.04	56,408.09	76,633.36	62,898.28	58,685.57	NA		Total (II)
	(639)	(585)	(798)	(648)	(865)	(710)	(650)			
एकूण (I+II)	61,364.20	56,223.92	77,192.04	62,786.56	84,738.36	70,026.99	66,690.40	NA		Total (I+II)
	(678)	(621)	(837)	(681)	(902)	(745)	(697)			

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. In Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										***Union Territories***
1	अंदमान आणि निकोबार	251.84	253.43	320	317.4	400	400	415.78	NA	Andaman and Nicobar
		(7,495)	(7,543)	(9,329)	(9,254)	(11,461)	(11,461)	(11,745)		
2	चंदिगड	116.87	121.34	137.76	134.99	151.39	151.39	149.2	NA	Chandigarh
		(1,474)	(1,530)	(1,676)	(1,642)	(1,777)	(1,777)	(1,686)		
3	दादरा व नगर हवेली	34.71	33.67	41.58	41.38	45.82	45.82	49.08	NA	Dadara and Nagar Haveli
		(1,907)	(1,850)	(2,177)	(2,166)	(2,268)	(2,268)	(2,283)		
4	दमण व दिव	27.71	27	33.39	31.86	36.82	36.19	41.12	NA	Daman and Div
		(2,115)	(2,061)	(2,420)	(2,309)	(2,539)	(2,496)	(2,670)		
5	दिल्ली	2,073	1,978.31	2,700	2,054.56	3,000	2,298.2	3300	NA	Delhi
		(1,699)	(1,622)	(2,131)	(1,622)	(2,281)	(1,748)	(2,419)		
6	लक्षव्दीप	45.78	44.47	54.54	52.79	57.97	57.97	64.04	NA	Lakshadweep
		(7,893)	(7,667)	(9,244)	(8,947)	(9,662)	(9,662)	(10,673)		
7	पॉडीचेरी	219.85	213.71	241	259.32	312	291.35	312	NA	Pondicherry
		(2,354)	(2,288)	(2,542)	(2,735)	(3,247)	(3,032)	(3,210)		
	एकूण (III)	2,769.76	2,671.93	3,528.27	2,892.3	4,004	3,280.92	4,331.22	NA	Total (III)
		(1,893)	(1,826)	(2,326)	(1,907)	(2,547)	(2,087)	(2,660)		
	सर्व एकूण (I+II+III)	64,133.96	58,895.85	80,720.31	65,678.86	88,742.36	73,307.91	71,021.62	NA	Grand Total (I+II+III)
		(697)	(640)	(861)	(700)	(929)	(7,670)	(730)		
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	1997	1997	1998	1998	1999	1999	2000		Population Estimates used (year)

टीप:- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद / खर्च (रुपयांत) दर्शवितात.

@ तेव्हा राज्य / केंद्र शासित प्रदेश नव्हते.

* आसाममध्ये समाविष्ट

@@ केंद्रशासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

\# राज्य / केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारुप मध्ये कळविल्याप्रमाणे

Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ Was not State / Union Terriotories then.

* Included under Assam.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट. ** Included in Goa.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

\# As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

आधार - योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), नवी दिल्ली Source - Planning Commission (State PLan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE-YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना / State Plan
(2001-02)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि व संलग्न सेवा	310.69	138.18	Agriculture and allied Services
2	सहकार	115.50	108.26	Co-operation
3	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण आणि विद्युत विकास	4,292.92	4,592.35	Irrigation and Flood Control and Power Development
4	उद्योग व खाणकाम	126.48	59.54	Industry and Mining
5	परिवहन व दळणवळण	2,606.4	752.92	Transport and Communication
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	2,557.8	1,296.17	Social and Community Services
7	रोजगार हमी योजना	600.00	913.24	Employment Guarantee Scheme
8	संकीर्ण *	1,110.77	665.42	Other Programmes *
	एकूण	11,720.56	8,526.08	Grand Total

* ग्रामीण विकास, विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम, वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान आणि पर्यावरण, साधारण आर्थिक सेवा, सामान्य सेवा व इतर सेवा यांचा समावेश आहे.
* Includes Rural Development, Special Area Programmes, Science Technology & Environment, General Economic Services, General Services and Other Services.

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programme

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनु-क्रमांक Serial No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Qutlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि व संलग्न सेवा	218.64	159.60	Agriculture and allied Services
2	सहकार	50.48	50.78	Co-operation
3	जल व वीज विकास	14.55	14.15	Water and Power Development
4	उद्योग व खाणकाम	168.02	48.35	Industry and Mining
5	परिवहन व दळणवळण	0	0	Transport and Communication
6	सामाजिक व सामूहिक सेवा	729.56	651.37	Social and Community Services
7	ग्रामीण विकास	176.07	173.12	Rural Development
8	संकीर्ण @	17.72	7.62	Other Programmes @
	एकूण	1,375.04	1,104.99	Grand Total

@ विज्ञान, तंत्रज्ञान व पर्यावरण, पर्यटन, यशदा. / @ Science Technology and Environment, Tourism, Yashdha.

आधार :- वार्षिक योजना २०००-०१ व २००१-०२ भाग -२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

Source : Annual Plan 2000-01 & 2001-02 Part - II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था
Companies at Work, Newly Registered and Liquidated
(2001-02)

३१ मार्च वर्षाअखेर Year ending 31st March		कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated	
		संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in Crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1950-51	..	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	..	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	..	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	..	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	..	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
1995-96	..	88,558	28,966.30	11,062	3,494.30	62	1.35
1997-98	..	1,04,055	35,812.74	7,198	2,372.87	65	N. A.
1998-99	..	1,09,879	54,441.91	5,902	1,88,079.10	76	17,569.16
1999-00	..	1,17,339	58,329.36	6,269	6,58,315.98	2	N. A.
2000-01	..	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2001-02	..	1,29,044	74,974.24	4,590	1,01,709.00	0	0.00

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies (2001-02)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares: सार्वजनिक Public (3)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपन्या Companies limited by shares: खाजगी Private (4)	हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations: सार्वजनिक Public (5)	हमीने मर्यादित असलेल्या कंपन्या व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations: खाजगी Private (6)	एकूण Total (7)	District (2)
1	मुंबई	13,975	78,106	202	155	92,438	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	561	6,845	17	9	7,432	Thane
4	रायगड	81	481	2	4	568	Raigad
5	रत्नागिरी	12	106	1	1	120	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7	35	0	2	44	Sindhudurg
7	नाशिक	110	2,012	2	4	2,128	Nashik
8	धुळे	24	209	0	3	236	Dhule
9	नंदुरबार						Nandurbar
10	जळगाव	89	594	0	1	684	Jalgaon
11	अहमदनगर	119	664	1	0	784	Ahmednagar
12	पुणे	790	10,756	7	37	11,590	Pune
13	सातारा	47	476	1	2	526	Satara
14	सांगली	65	501	0	3	569	Sangli
15	सोलापूर	56	311	0	5	372	Solapur
16	कोल्हापूर	152	992	4	2	1,150	Kolhapur
17	औरंगाबाद	125	1,083	4	2	1,214	Aurangabad
18	जालना	9	152	0	1	162	Jalna
19	परभणी	12	32	0	0	44	Parbhani
20	हिंगोली						Hingoli
21	बीड	14	25	0	0	39	Beed
22	नांदेड	14	173	1	0	188	Nanded
23	उस्मानाबाद	11	25	0	0	36	Osmanabad
24	लातूर	24	105	1	0	130	Latur
25	बुलढाणा	13	48	0	1	62	Buldhana
26	अकोला	67	244	0	2	313	Akola
27	वाशिम						Washim
28	अमरावती	42	237	0	0	279	Amravati
29	यवतमाळ	15	63	0	2	80	Yavatmal
30	वर्धा	27	107	0	1	135	Wardha
31	नागपूर	466	2,786	9	8	3,269	Nagpur
32	भंडारा	10	52	0	0	62	Bhandara
33	गोंदिया						Gondiya
34	चंद्रपूर	16	76	0	1	93	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	5	0	0	9	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	16,957	1,07,301	252	246	1,24,756	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२ सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१ कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या

Number of Industries and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation

(2001-02)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	उद्योगाचे प्रकार (2)	कारखान्यांची संख्या Number of units (3)	मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned (4)	वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed (5)	Type of Industry (2)
1	खाणकाम	--	--	--	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थाचे उत्पादन (पेय पदार्थाचे उत्पादन सोडून)	12	155.79	157.25	Food Manufacturing industry (except Beverage industries)
3	कापडाचे उत्पादन	7	225.65	374.3	Mfg. Of Textiles
4	कापडाच्या वस्तूचे उत्पादन, पादत्राणे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	1	6.37	4.35	Mfg. Of footwear and other wearing Apperales and made up textile goods
5	लाकूड व बुचाचे उत्पादन वस्तू (फर्निचर सोडून)	--	--	--	Mfg. Of wood and cork (except mfg. Of furniture)
6	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	2	5.20	8.97	Mfg. Of furniture and fixtures
7	कागद, कागदांच्या वस्तू यांचे उत्पादन	2	28.00	109.88	Mfg. Of paper and paper product
8	मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	13	218.37	127	Printing, pub. And allied industries
9	कातडी, कातडयाच्या वस्तूचे उत्पादन	1	4.94	2.50	Mfg. Of leather and leather product
10	रबराचे उत्पादन	2	15.7	26.77	Mfg. Of rubber products
11	रसायने, रासायनिक पदार्थाचे उत्पादन	11	172.84	428 2	Mfg. Of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	--	--	--	Mfg. Of products of petroliums and coal
13	अधातू व खनिज पदार्थाचे उत्पादन	8	150.87	158.78	Mfg. Of non-metallic and mineral products
14	मूलभूत धातू उत्पादन	--	--	12.9	Basic metal industries
15	धातूच्या वस्तूचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	15	243.03	637.3	Mfg. Of metal products (except machinery and transport equipments)
16	यंत्रसामुग्री उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	8	139.40	58.78	Mfg. Of machinery (except electrical machinery)
17	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व सुटे भाग	4	40.32	27.7	Mfg. Of electrical machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवहन सामुग्री उत्पादन	2	26.95	8.57	Mfg. Of transport equipments
19	इतर उत्पादक कारखाने	44	347.43	434 15	Miscellianeous mfg. Industry
20	विद्युत वायु आणि बाष्प जलनिःसारण सेवा	--	--	--	Electricity gas, steam and sanitory services
21	हॉटेल उद्योग	22	568.44	457.28	Hotel industry
22	परिवहन उद्योग				Transport industry
	(अ) मार्ग परिवहन	--	--	--	(A) Road Transport
	(ब) जल मार्ग परिवहन	--	--	--	(B) Water Transport
23	तंबाखुचे उद्योग	--	--	--	Tobacco industry
24	औद्योगिक वसाहती	1	12.25	--	Industrial estates
25	चलत चित्रपट	--	--	--	Motion picture
	एकूण	136	0.00	3,034.68	Total

आधार - महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ, मुंबई *Source.*— Maharashtra State Financial Corporation, Mumbai

RC 4145–80a

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans Received and Houses Constructed by the Housing Development Board

अनु-क्रमांक Serial No.	वर्ष Year	कर्ज Loans: महाराष्ट्र शासनाकडून (रुपये लाखात) From State Govt. (Rs. in Lakh)	कर्ज Loans: हुडकोकडून (रुपये लाखात) From HUDCO (Rs. in Lakh)	कर्ज Loans: एकूण (रुपये लाखात) Total (Rs. in Lakh)	घरांची संख्या Number of Houses: आर्थिक दुर्बल गट Economically Weaker Section	घरांची संख्या Number of Houses: अल्प उत्पन्न गट Lower Income Group	घरांची संख्या Number of Houses: मध्यम उत्पन्न गट Middle Income Group	घरांची संख्या Number of Houses: उच्च उत्पन्न गट Higher Income Group	घरांची संख्या Number of Houses: एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1.	1970-71 ...	126.25	—	126.25	450	600	164	—	1,214
2.	1980-81 ...	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	—	10,637
3.	1990-91 ...	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	4,694
4.	1995-96 ...	90.10	857.47	947.57	—	2,152	337	756	3,245
5.	1996-97 ...	44.00	343.95	387.95	—	1,669	352	1,413	3,434
6.	1997-98 ...	26.04	121.20	147.24	—	1,784	167	1,327	3,278
7.	1998-99 ...	—	35.67	35.67	—	2,548	316	351	3,215
8.	1999-00 ...	5.10	156.63	161.73	15.95	9,890	523	165	12,173
9	2000-01 ..	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	4,075
10	2001-02	—	—	—	1013	3549	418	223	5,203

२०००-०१ या रकाना क्र (६) ते (१०) मधील माहितीची विभागणी पुढीलप्रमाणे दिलेली आहे.
Break-up of data in col. (6) to (10) of 2000-01 is as under.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32 2—Contd.

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल गट / EWS			अल्प उत्पन्न गट / LIG			मध्यम उत्पन्न गट / MIG			उच्च उत्पन्न गट / HIG			एकूण / Total			District (2)
		गाळे Shops (3)	भूखंड Plots (4)	एकूण Total (5)	गाळे Shops (6)	भूखंड Plots (7)	एकूण Total (8)	गाळे Shops (9)	भूखंड Plots (10)	एकूण Total (11)	गाळे Shops (12)	भूखंड Plots (13)	एकूण Total (14)	गाळे Shops (15)	भूखंड Plots (16)	एकूण Total (17)	
1	मुंबई शहर	—	—	—	704	—	704	—	—	—	120	—	120	824	—	824	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				249		249							249		249	Mumbai Suburban
3	ठाणे	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—	—	32	—	32	Thane
4	रायगड																Raigad
5	रत्नागिरी																Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग																Sindhudurg
7	नाशिक	100	—	100	195	—	195	—	90	90	—	—	—	295	90	385	Nashik
8	धुळे																Dhule
9	नंदुरबार																Nandurbar
10	जळगांव																Jalgaon
11	अहमदनगर																Ahmednagar
12	पुणे	25	—	25	334	—	334	84	—	84	134	—	134	577	—	577	Pune
13	सातारा																Satara
14	सांगली																Sangli
15	सोलापूर																Solapur
16	कोल्हापूर																Kolhapur
17	औरंगाबाद	434	—	434	450	—	450	35	—	35	—	—	—	919	—	919	Aurangabad
18	जालना																Jalna
19	परभणी																Parbhani
20	हिंगोली																Hingoli
21	बीड																Beed
22	नांदेड																Nanded
23	उस्मानाबाद																Osmanabad
24	लातूर																Latur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
25	बुलढाणा																Buldhana
26	अकोला																Akola
27	वाशिम	450	35	485	75	—	75	—	70	70	20	—	20	545	105	650	Washim
28	अमरावती																Amravati
29	यवतमाळ																Yavatmal
30	वर्धा																Wardha
31	नागपूर																Nagpur
32	भंडारा	—	—	—	424	—	423	—	—	—	16	—	16	439	—	439	Bhandara
33	गोंदिया																Gondiya
34	चंद्रपूर																Chandrapur
35	गडचिरोली																Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1,009	35	1,044	2,462		2,462	119	160	279	290	--	290	3,880	195	4,075	Maharashtra State

टीप - जिल्हावार माहिती उपलब्ध नाही

Note — Districtwise break-up is not available

आधार _ महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई

Source —Maharashtra Housing and Area Development Authority, Mumbai

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of Maharashtra Agro-Industrial Development Corporatio

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	रासायनिक खतांचे वाटप									Distribution of Fertilizers:
	(i) व्यापार	मे.टन		65,838	3,07,962	3,42,579	3,64,374	323537	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पादन	मे.टन		1,18,726	2,15,266	2,13,722	3,32,665		MT	(ii) Manufacturing
	(अ) एनपीके	मे.टन		—	—	—	2,46,771	250362	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे.टन		2,624	5	2,657	264	225	MT	(B) SMP
	(क) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे		—	2,97,577	2,00,853	85,630	25	PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	किटकनाशके									Pesticides:
	(अ) व्यापार	मे.टन लिटर		3,069	4,286	1,235	1,148	1131	MT Liter	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन लिटर		1,96,464	6,89,570	13,08,229	16,32,930	1887072	MT Liter	(B) Manufacturing
3	पशुखाद्य									Animal Feed:
	(अ) व्यापार	मे.टन		—	—	520	193	84	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन		47,190	32,645	22,191	21,103	20839	MT	(B) Manufacturing
4	नोगा									Noga
	(अ) व्यापार	मे.टन		669	55	49	—		MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन		2,525	2,831	2,233	2,508	1712	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे.टन		25,670					MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या		—	56,182	36,020	35,880	4984	Nos.	Seedling Plant (Trading)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे.टन		1,358	1,698	—	—	—	MT	Iron and Steel (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
8	ट्रॅक्टर विक्री									Sale of Tractor :
	(अ) एचएमटी व्यापार	संख्या		313	125	108	—	—	Nos.	(A) HMT (Trading)
	(ब) रशियन व्यापार	संख्या		—	—	—	—	—	Nos.	(B) Russian (Trading)
	(क) रुमानियन व्यापार	संख्या		—	—	—	—	—	Nos.	(C) Rumanian (Trading)
	(ड) हिंदुस्थान व्यापार	संख्या		116	116	—	—	—	Nos.	(D) Hindustan (Trading)
	(इ) फोर्ड व्यापार	संख्या		1	—	—	—	—	Nos.	(E) Fort (Trading)
	(एफ) व्हीएसटी	संख्या		—	—	81	93	—	Nos.	(F) VST
	(जी) महेंद्र व्यापार	संख्या		—	—	7	—	—	Nos.	(G) Mahindra (Trading)
	(एच) किर्लोस्कर व्यापार	संख्या		1	9	—	—	—	Nos.	(H) Kirloskar (Trading)
	(आय) इतर व्यापार	संख्या		431	—	—	—	—	Nos.	(I) Other (Trading)
9	ट्रॅक्टरच्या मुख्य भागाची विक्री	रु.हजारात		7.94	21.34	2960.00	—	—	Rs.in thousand	Sale of Spare parts of Tractor and Cambines
10	ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रक्कम	रु.हजारात		—	1.69	0.83	—	—	Rs.in thousand	Amount received for Tractor Repairs

आधार _ महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि. मुंबई

Source — The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१ महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करांमध्ये ग्रामपंचायतीच्या आकस्मित कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंडही आहेत.

३३.३ प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) पट्टी व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसुलामधील प्रमाणानुसार मिळणारे उत्पन्न टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. संपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांमध्ये एकत्रिकरण करुण व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रन्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पध्दतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४ जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशिर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल, उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल इतर कर व जिल्हापरिषदांना आकारलेले कर व शुल्क यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसुल अनुदान, सहेतुक अनुदान, अस्थापना अनुदान योजना अनुदान गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATSTICS:

33.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats,Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxex and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources Government grants under other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown seperately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arried at summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform prodedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the item shown.

33.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, block grants, etc. The expenditure is likewise shown under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education,

तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. सामुहिक विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चामध्ये संकीर्ण विभाग या शिर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्जे व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५ सार्वजनिक निवडणूकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

(iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5 Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partwise votes polled etc. are given this section.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.1

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च

Area, Population, Membership and Income & Expenditure of Zilla Parishad

(2000-01)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	व्यापलेले क्षेत्र चौ.कि.मी. Area Covered Sq.km.	प्रक्षेपित लोकसंख्या Projected Population	सभासदांची संख्या Membership नामनिर्देशित Nominated	निवडून आलेले Elected	एकूण Total	एकूण उत्पन्न (रूपये लाखात) Total Income (Rs. In lakh)	एकूण खर्च (रूपये लाखात) Total Expenditure (Rs. In lakh)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	ठाणे	9,563	2,191	0	64	64	21,464	20,863	Thane
2	रायगड	7,162	1,654	0	59	59	19,003	19,243	Raigad
3	रत्नागिरी	8,195	1,495	9	57	66	20,789	20,095	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	5,222	778	7	50	57	12,399	11,917	Sindhudurg
5	नाशिक	15,538	2,993	0	71	71	30,455	30,642	Nashik
6	धुळे	8,061	1,245	0	54	54	11,898	11,629	Dhule
7	नंदुरबार	5,035	1,090	0	57	57	450	513	Nandurbar
8	जळगाव	11,757	2,596	0	81	81	21,804	21,349	Jalgaon
9	अहमदनगर	17,034	3,240	0	74	74	30,179	30,752	Ahmednagar
10	पुणे	15,637	2,999	13	72	85	56,237	54,829	Pune
11	सातारा	10,475	2,373	0	72	72	22,678	24,457	Satara
12	सांगली	8,577	1,925	8	61	69	22,025	21,546	Sangli
13	सोलापूर	14,886	2,597	0	66	66	22,749	22,566	Solapur
14	कोल्हापूर	7,692	2,447	0	67	67	24,806	24,920	Kolhapur
15	औरंगाबाद	10,106	1,799	0	57	57	19,643	19,356	Aurangabad
16	जालना	7,715	1,288	0	55	55	14,474	13,567	Jalna
17	परभणी	6,511	995	0	0	0	12,523	11,291	Parbhani
18	हिंगोली	4,526	824	0	0	0	7,329	7,561	Hingoli
19	बीड	10,692	1,745	0	68	68	20,522	19,035	Beed
20	नांदेड	10,545	2,144	0	62	62	22,354	22,460	Nanded
21	उस्मानाबाद	7,550	1,224	0	53	53	13,614	13,987	Osmanabad
22	लातूर	7,166	1,563	2	58	60	16,479	16,263	Latur
23	बुलढाणा	9,680	1,728	0	58	58	19,239	21,288	Buldhana
24	अकोला	5,431	988	0	51	51	12,537	12,177	Akola
25	वाशिम	5,150	830	0	50	50	7,785	7,589	Washim
26	अमरावती	12,235	1,684	0	58	58	21,604	21,609	Amravati
27	यवतमाळ	13,594	1,973	0	61	61	22,141	21,563	Yavatmal
28	वर्धा	6,311	894	0	50	50	10,410	9,966	Wardha
29	नागपूर	9,810	1,425	0	57	57	22,274	21,337	Nagpur
30	भंडारा	3,890	952	2	62	64	12,026	10,497	Bhandara
31	गोंदिया	5,430	1,047	0	52	52	11,337	12,003	Gondiya
32	चंद्रपूर	11,417	1,393	0	56	56	20,070	19,830	Chandrapur
33	गडचिरोली	14,477	884	12	50	62	12,198	11,797	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3,07,070	55,003	53	1,863	1,916	6,15,495	6,08,496	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.2

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न / Income of Zilla Parishad by Major Heads

(2000–01)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	स्थानिक दर व कर Local Rates & Taxes	शुल्का-पासून उत्पन्न Income From Fees	अनुदाने / Grants: मालमत्तेवर आधारित Board of Property	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Medical Health	सहाय्यक अनुदाने Grant in aid	इतर साधने Other Sourses	आरंभीची शिल्लक वगळून एकूण उत्पन्न Total Income Excluding Opening Balance	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	ठाणे	6	158	0	0	17	19,205	2,079	21,464	Thane
2	रायगड	5	27	0	7	17	17,834	1,113	19,003	Raigad
5	रत्नागिरी	11	105	0	24	1	18,636	2,011	20,789	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	59	0	4	10	14,061	- 1,735	12,399	Sindhudurg
7	नाशिक	2	120	0	11	31	21,492	8,799	30,455	Nashik
8	धुळे	0	46	0	23	8	9,789	2,032	11,898	Dhule
9	नंदुरबार	0	21	0	0	3	86	340	450	Nandurbar
10	जळगाव	4	578	0	19	10	20,713	480	21,804	Jalgaon
11	अहमदनगर	0	257	0	1	0	26,972	2,949	30 179	Ahmednagar
12	पुणे	2	338	0	61	2	25,059	30,775	56,237	Pune
13	सातारा	3	730	0	4	14	21,167	760	22,678	Satara
14	सांगली	0	119	0	48	29	16,883	4,944	22,025	Sangli
15	सोलापूर	2	408	0	95	10	19,284	2,949	22,749	Solapur
16	कोल्हापूर	2	191	0	7	14	23,599	993	24,806	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	89	0	5	6	15,119	4,423	19,643	Aurangabad
18	जालना	0	174	0	3	3	9,843	4,451	14,474	Jalna
19	परभणी	0	104	0	3	4	10,208	2,203	12,523	Parbhani
20	हिंगोली	0	34	0	2	2	6,450	840	7,329	Hingoli
21	बीड	0	54	0	21	169	14,288	5,991	20,522	Beed
22	नांदेड	1	183	0	25	8	21,094	1,042	22,354	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	56	0	1	4	12,835	718	13,614	Osmanabad
24	लातूर	0	61	0	3	27	12,820	3,567	16,479	Latur
25	बुलढाणा	6	217	0	639	9	16,039	2,328	19,239	Buldhana
26	अकोला	0	282	0	162	0	11,046	1,047	12,537	Akola
27	वाशिम	4	141	0	1	0	752	6,887	7,785	Washim
28	अमरावती	13	142	0	118	25	17,322	3,984	21,604	Amravati
29	यवतमाळ	6	176	0	435	7	18,204	3,312	22,141	Yavatmal
30	वर्धा	3	122	0	10	13	10,169	93	10,410	Wardha
31	नागपूर	0	279	0	9	42	14,852	7,093	22,274	Nagpur
32	भंडारा	33	164	0	880	11	8,891	2,046	12,026	Bhandara
33	गोंदिया	14	64	0	692	4	10,050	513	11,337	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	109	0	352	116	12,335	7,156	20,070	Chandrapur
35	गडचिरोली	2	26	0	485	7	10,262	1,415	12,198	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	121	5,636	0	4,151	625	4,87,357	1,17,602	6,15,492	Maharashtra State

टिप : रकाना ९ मधील ऋण आकडे वितरीत तरतुदीच्या तुलनेत अर्थोपाय अग्रिम कमी मंजूर असल्याने आहेत.

The negative figures in col.9 shows that the remittance advances are not received to the extent of sanctioned grants.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.3

जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च / Expenditure of Zilla Parishad by Major Heads

(2000-01)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आस्थापना Establish-ment	रस्ते Road	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Health services	पशुसंवर्धन Animal Husbandary	इतर खर्च Other Expendi-ture	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	ठाणे	1,979	1,383	9,336	1,775	221	6,168	20,863	Thane
2	रायगड	1,125	1,684	7,757	1,158	149	7,370	19,243	Raigad
5	रत्नागिरी	1,747	1,298	9,017	1,023	126	6,884	20,095	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	635	1,253	6,841	896	123	2,168	11,917	Sindhudurg
7	नाशिक	1,922	1,783	13,708	2,250	323	10,656	30,642	Nashik
8	धुळे	1,005	897	4,124	843	142	4,617	11,629	Dhule
9	नंदुरबार	34	35	0	2	1	441	513	Nandurbar
10	जळगाव	2,518	1,188	13,221	1,191	252	2,980	21,349	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,870	2,084	12,227	1,608	317	12,646	30,752	Ahmednagar
12	पुणे	2,055	2,,016	16,491	1,867	290	32,111	54,829	Pune
13	सातारा	1,208	2,480	10,731	1,543	281	8,214	24,457	Satara
14	सांगली	1,363	1,858	8,302	1,223	178	8,620	21,546	Sangli
15	सोलापूर	2,626	1,573	10147	981	310	6,929	22,566	Solapur
16	कोल्हापूर	1,742	2,011	9,949	1,517	210	9,492	24,920	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,109	1,113	8,999	1,014	144	6,977	19,356	Aurangabad
18	जालना	885	1,647	5,284	853	117	4,781	13,567	Jalna
19	परभणी	1,310	789	5,945	725	133	2,388	11,291	Parbhani
20	हिंगोली	711	511	4,452	363	92	1,431	7,561	Hingoli
21	बीड	2,248	1,207	10,034	1,040	207	4,298	19,035	Beed
22	नांदेड	2,227	1,892	10,715	1,561	316	5,749	22,460	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,079	1,420	7,181	995	185	3,128	13,987	Osmanabad
24	लातूर	1,095	1,671	8,032	1,124	234	4,106	16,263	Latur
25	बुलढाणा	2,013	1,066	10,201	1,226	156	6,626	21,288	Buldhana
26	अकोला	579	743	6,592	780	113	3,371	12,177	Akola
27	वाशिम	672	426	3,974	543	90	1,885	7,589	Washim
28	अमरावती	2,084	1,198	8,078	1,703	186	8,360	21,609	Amravati
29	यवतमाळ	2,073	1,558	8,064	1,385	284	8,200	21,563	Yavatmal
30	वर्धा	1,077	413	3,619	719	137	4,001	9,966	Wardha
31	नागपूर	2,020	902	7,034	1,022	154	10,205	21,337	Nagpur
32	भंडारा	862	709	5,334	691	85	2,816	10,497	Bhandara
33	गोंदिया	835	957	6,563	786	115	2,747	12,003	Gondiya
34	चंद्रपूर	909	933	6,627	1,340	264	9,756	19,830	Chandrapur
35	गडचिरोली	950	455	4,461	1,494	244	4,192	11,797	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	46,566	41,156	2,63,042	37,242	6,178	2,14,313	6,08,497	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINSTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.4

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या

Number of Gram Panchayats and Panchayat Samitties by District

(2000-01)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पंचायत समिती Panchayat Samities		ग्रामपंचायत सरपंच संख्या Number of Sarpanch				ग्रामपंचायत पंच संख्या Number of Panch				एकूण उत्पन्न Total income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च Total Exp. (Rs. in lakh)	District
		संख्या Number	सदस्य Membership	स्त्री Women	अ.जा. S.C.	अ. ज. S.T.	एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total	स्त्री Women	अ.जा. S.C.	अ.ज. S.T.	एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	ठाणे	12	128	124	26	344	918	2,130	266	2,298	7,950	2,461	1,465	Thane
2	रायगड	14	103	275	12	61	812	2,050	148	638	6,867	3,240	2,444	Raigad
3	रत्नागिरी	9	116	275	19	11	846	2,175	118	78	6,996	2,250	1,473	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	7	100	141	22	2	427	1,059	170	26	3,620	1,370	923,	Sindhudurg
5	नाशिक	13	142	311	69	384	1,349	2,989	884	2,360	11,911	2,765	1,807	Nashik
6	धुळे	4	110	143	17	95	547	1,086	318	648	5,248	1,442	1,035	Dhule
7	नंदुरबार	6	141	59	13	314	474	1,190	104	1,544	4,116	670	485	Nandurbar
8	जळगाव	13	136	310	104	158	1,151	2,500	696	1,098	9,719	3,476	2,917	Jalgaon
9	अहमदनगर	13	145	370	137	130	1,330	3,108	962	570	11,034	2,510	1,630	Ahmednagar
10	पुणे	13	143	399	79	61	1,361	2,929	840	612	11,157	5,343	3,423	Pune
11	सातारा	11	132	300	131	20	1,478	3,301	724	94	12,332	4,220	2,906	Satara
12	सांगली	8	122	168	66	115	705	1,189	296	2	6,511	1,717	1,231	Sangli
13	सोलापूर	11	137	342	96	9	1,028	2,687	1,340	106	9,028	2,554	2,182	Solapur
14	कोल्हापूर	12	134	329	97	142	1,003	2,806	679	1,309	8,851	4,019	2,769	Kolhapur
15	औरंगाबाद	8	116	277	98	41	847	1,834	761	238	11,123	1,616	1,148	Aurangabad
16	जालना	3	110	309	65	9	784	1,767	770	69	6,299	643	555	Jalna
17	परभणी	7	68	202	94	28	704	1,579	482	982	5,414	1,146	1,009	Parbhani
18	हिंगोली	5	52	188	36	44	565	1,202	320	324	4,096	776	557	Hingoli
19	बीड	9	118	289	143	4	1,018	2,244	859	365	7,841	519	394	Beed
20	नांदेड	9	124	276	118	176	1,283	2,486	1,235	578	10,049	436	337	Nanded
21	उस्मानाबाद	6	108	216	109	10	620	1,527	722	155	5,084	521	461	Osmanabad
22	लातूर	7	116	303	63	14	782	1,822	814	86	6,125	1,983	1,863	Latur
23	बुलढाणा	13	117	207	72	44	866	2,011	904	257	7,430	1,017	706	Buldhana
24	अकोला	7	4,418	118	94	57	541	1,092	305	211	3,877	766	466	Akola
25	वाशिम	6	100	133	84	34	493	1,242	442	223	3,909	322	250	Washim
26	अमरावती	14	116	108	98	77	838	1,509	626	464	6,686	1,293	989	Amravati
27	यवतमाळ	16	123	373	94	218	1,203	2,507	625	1,725	8,856	1,673	868	Yavatmal
28	वर्धा	8	102	140	64	67	517	1,068	426	479	4,302	661	415	Wardha
29	नागपूर	13	114	216	74	90	769	1,542	858	773	6,514	2,062	1,222	Nagpur
30	भंडारा	7	104	194	70	42	540	1,208	503	219	4,209	566	444	Bhandara
31	गोंदिया	8	104	184	52	74	553	1,378	480	627	4,545	606	317	Gondiya
32	चंद्रपूर	12	113	262	86	143	841	1,914	827	1,002	6,597	1,007	656	Chandrapur
33	गडचिरोली	12	101	128	16	209	454	1,070	131	1,356	3,758	372	257	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	321	8,113	7,669	2,418	3,227	27,647	62,201	19,635	21,516	2,32,054	56,022	39,604	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या
Number of Electrors for Lok Sabha and Vidhan Sabha
(1999)

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (२)	लोकसभा Lok Sabha (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (4)	District (2)
1	मुंबई	84,45,748	77,40,995	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			Mumbai Suburban
3	ठाणे	42,07,138	45,94,205	Thane
4	रायगड	11,56,541	12,98,565	Raigad
5	रत्नागिरी	16,60,547	10,07,684	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	-	5,13,262	Sindhudurg
7	नाशिक	24,26,682	27,33,009	Nashik
8	धुळे	21,81,761	18,46,525	Dhule
9	नंदुरबार			Nandurbar
10	जळगाव	21,83,139	21,84,115	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,98,115	22,92,397	Ahmednagar
12	पुणे	39,67,318	39,67,774	Pune
13	सातारा	20,14,341	16,61,955	Satara
14	सांगली	10,27,902	15,64,760	Sangli
15	सोलापूर	21,29,220	22,42,070	Solapur
16	कोल्हापूर	21,84,777	21,90,181	Kolhapur
17	औरंगाबाद	13,71,657	15,39,319	Aurangabad
18	जालना	11,06,140	9,32,206	Jalna
19	परभणी	20,88,794	14,38,652	Parbhani
20	हिंगोली			Hingoli
21	बीड	11,74,600	13,48,547	Beed
22	नांदेड	11,90,888	13,32,808	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,36,725	8,23,648	Osmanabad
24	लातूर	10,94,929	10,81,649	Latur
25	बुलढाणा	10,38,154	12,32,063	Buldhana
26	अकोला	21,48,510	16,12,212	Akola
27	वाशिम			Washim
28	अमरावती	11,24,147	15,99,435	Amravati
29	यवतमाळ	10,07,371	13,51,817	Yavatmal
30	वर्धा	10,79,445	7,79,630	Wardha
31	नागपूर	26,01,288	24,27,968	Nagpur
32	भंडारा	19,34,929	14,09,526	Bhandara
33	गोंदिया			Gondiya
34	चंद्रपूर	12,24,263	12,31,609	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	5,21,710	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	5,68,05,069	5,68,41,025	Maharashtra State

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.– Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.6

लोकसभेची व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by District
(1999)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha	विधानसभा Vidhan Sabha	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	3	17	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	3	17	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2	13	Thane
4	रायगड	1	7	Raigad
5	रत्नागिरी	1	7	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	4	Sindhudurg
7	नाशिक	2	14	Nashik
8	धुळे	1	6	Dhule
9	नंदुरबार	1	4	Nandurbar
10	जळगाव	2	12	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	13	Ahmednagar
12	पुणे	3	18	Pune
13	सातारा	2	10	Satara
14	सांगली	1	9	Sangli
15	सोलापूर	2	13	Solapur
16	कोल्हापूर	2	12	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	7	Aurangabad
18	जालना	1	5	Jalna
19	परभणी	1	5	Parbhani
20	हिंगोली	1	3	Hingoli
21	बीड	1	7	Beed
22	नांदेड	2	8	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	5	Osmanabad
24	लातूर	1	6	Latur
25	बुलढाणा	1	7	Buldhana
26	अकोला	1	5	Akola
27	वाशिम	1	4	Washim
28	अमरावती	1	9	Amravati
29	यवतमाळ	1	8	Yavatmal
30	वर्धा	1	4	Wardha
31	नागपूर	2	11	Nagpur
32	भंडारा	1	5	Bhandara
33	गोंदिया	0	4	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	48	288	Maharashtra State

आधार.–मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.– Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.7.

तक्ता क्रमांक /

विधानसभा १९९९ च्या निवडणूकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा /

पक्ष /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी Nationalist Congress Party (NCP)			भारतीय जनता पक्ष Bhartiya Janta Party (BJP)		
			एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	3,508	1,151	32.81	12	318	9.06	1	400	11.40	8
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	1,726	304	17.61	1	265	15.35	2	248	14.37	3
4	रायगड	745	185	24.83	-	138	18.52	2	18	2.42	-
5	रत्नागिरी	589	80	13.58	-	149	25.30	-	83	14.09	1
6	सिंधुदुर्ग	267	57	21.35	-	42	15.73	-	23	8.61	1
7	नाशिक	1,535	337	21.95	2	443	28.86	4	217	14.14	2
8	धुळे	1,072	434	40.49	5	335	31.25	2	108	10.07	-
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	1,331	253	19.01	1	280	21.04	1	291	21.86	5
11	अहमदनगर	1,437	376	26.17	3	450	31.32	5	196	13.64	3
12	पुणे	2,258	509	22.54	1	819	36.27	10	239	10.58	4
13	सातारा	1,133	295	26.04	1	524	46.25	9	106	9.36	-
14	सांगली	1,077	417	38.72	4	357	33.15	3	77	7.15	-
15	सोलापूर	1,474	268	18.18	3	469	31.82	5	122	8.28	-
16	कोल्हापूर	1,527	571	37.39	5	555	36.35	4	51	3.34	-
17	औरंगाबाद	952	326	34.24	3	162	17.02	-	109	11.45	2
18	जालना	602	114	18.94	1	124	20.60	1	126	20.93	2
19	परभणी	902	202	22.39	2	221	24.50	-	59	6.54	-
20	हिंगोली										
21	बीड	928	133	14.33	-	334	35.99	2	280	30.17	3
22	नांदेड	934	218	23.34	3	101	10.81	-	26	2.78	1
23	उस्मानाबाद	546	149	27.29	2	119	21.79	1	-	-	-
24	लातूर	737	264	35.82	2	65	8.82	-	165	22.39	1
25	बुलढाणा	834	234	28.06	3	174	20.86	1	173	20.74	2
26	अकोला	924	166	17.97	1	148	16.02	1	214	23.16	5
27	वाशिम										
28	अमरावती	947	296	31.26	3	111	11.72	-	190	20.06	3
29	यवतमाळ	852	294	34.51	6	199	23.36	2	95	11.15	-
30	वर्धा	452	134	29.65	3	89	19.69	-	47	10.40	-
31	नागपूर	1,357	403	29.70	2	170	12.53	2	320	23.58	2
32	भंडारा	973	349	35.87	3	83	8.53	-	299	30.73	5
33	गोंदिया										
34	चंद्रपूर	819	204	24.91	3	70	8.55	-	194	23.69	2
35	गडचिरोली	295	67	22 71	-	25	8.47	-	68	23.05	1
	महाराष्ट्र राज्य	34,522	8,790	25.46	75	7,339	21.26	58	4,544	13.16	56

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 1999 Votes Polled, percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			जनता दल Janta Dal (J.D.)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी Communist Party of India (CPI)			
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
893	25.46	11	37	1.05	-	4	0.11	-	Mumbai, Mumbai Suburban
460	26.65	6	46	2.67	-	3	0.17	-	Thane
203	27.25	2	-	-	-	-	-	-	Raigad
219	37.18	5	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri
101	37.83	3	18	6.74	-	-	-	-	Sindhudurg
223	14.53	4	46	3.00	-	4	0.26	-	Nashik
84	7.84	2	5	0.47	-	-	-	-	Dhule, Nandurbar
282	21.19	5	62	4.66	-	-	-	-	Jalgaon
234	16.28	2	-	-	-	8	0.56	-	Ahmednagar
413	18.29	3	44	1.95	1	-	-	-	Pune
183	16.15	-	-	-	-	-	-	-	Satara
70	6.50	-	60	5.57	-	-	-	-	Sangli
225	15.26	2	-	-	-	-	-	-	Solapur
156	10.22	1	4	0.26	-	-	-	-	Kolhapur
269	28.26	3	2	0.21	-	-	-	-	Aurangabad
141	23.42	1	-	-	-	-	-	-	Jalna
264	29.27	5	-	-	-	-	-	-	Parbhani, Hingoli
42	4.53	-	-	-	-	1	0.11	-	Beed
215	23.02	3	36	3.85	-	1	0.11	-	Nanded
145	26.56	2	-	-	-	-	-	-	Osmanabad
57	7.73	1	55	7.46	1	-	-	-	Latur
111	13.31	1	-	-	-	-	-	-	Buldhana
103	11.15	-	-	-	-	-	-	-	Akola, Washim
161	17.00	3	25	2.64	-	9	0.95	-	Amravati
139	16.31	-	5	0.59	-	8	0.94	-	Yavatmal
73	16.15	1	-	-	-	-	-	-	Wardha
146	10.76	1	29	2.14	-	-	-	-	Nagpur
57	5.86	1	11	1.13	-	6	0.62	-	Bhandara, Gondiya
76	9.28	-	10	1.22	-	3	0.37	-	Chandrapur
36	12.20	1	-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
5,781	**16.75**	**69**	**495**	**1.43**	**2**	**47**	**0.14**	**-**	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

पक्ष /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant Workers Party (PWP)			भारतीय बहुजन महासंघ Bhartia Bahujan Mahasandh (BBM)			नॅशनल मायनॉरिटी पार्टी National Minority Party (NMP)		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	-	-	-	57	1.62	-	6	0.17	-
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	3	0.17	-	7	0.41	-	-	-	-
4	रायगड	174	23.36	4	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	नाशिक	-	-	-	7	0.46	-	58	3.78	-
8	धुळे	-	-	-	36	3.36	1	7	0.65	-
9	नंदुरबार									
10	जळगाव	-	-	-	10	0.75	-	-	-	-
11	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	पुणे	-	-	-	21	0.93	-	5	0.22	-
13	सातारा	4	0.35	-	-	-	-	1	0.09	-
14	सांगली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	सोलापूर	94	6.38	1	36	2.44	-	24	1.63	-
16	कोल्हापूर	94	6.16	-	1	0.07	-	12	0.79	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	22	3.65	-	2	0.33	-
19	परभणी	28	3.10	-	19	2.11	-	7	0.78	-
20	हिंगोली						-			
21	बीड	8	0.86	-	8	0.86	-	-	-	-
22	नांदेड	18	1.93	-	63	6.75	-	4	0.43	-
23	उस्मानाबाद	29	5.31	-	-	-	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.27	-	-	-	-	-	-	-
25	बुलढाणा	8	0.96	-	46	5.52	-	-	-	-
26	अकोला	-	-	-	190	20.56	2	-	-	-
27	वाशिम									
28	अमरावती	-	-	-	29	3.06	-	1	0.11	-
29	यवतमाळ	-	-	-	17	2.00	-	-	-	-
30	वर्धा	-	-	-	1	0.22	-	3	0.66	-
31	नागपूर	30	2.21	-	27	1.99	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	9	0.92	-	-	-	-
33	गोंदिया									-
34	चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	महाराष्ट्र राज्य	492	1.43	5	606	1.76	3	130	0.38	-

TABLE No. 33.7 *(Contd.)*

Parties									
समाजवादी पार्टी Samajwadi Party (SP)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मताचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
383	10.92	2	4	0.11	-	44	1.25	-	Mumbai Mumbai (Sub)
28	1.62	-	82	4.75	2	8	0.46	-	Thane
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Raigad
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
-	-	-	-	-	-	1	0.07	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Dhule Nandurbar
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Jalgaon
-	-	-	-	-	-	4	0.28	-	Ahmednagar
-	-	-	-	-	-	6	0.27	-	Pune
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Satara
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sangli
21	1.42	-	-	-	-	-	-	-	Solapur
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Kolhapur
13	1.37	-	-	-	-	4	0.42	-	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	1	0.17	-	Jalna
-	-	-	-	-	-	4	0.44	-	Parbhani Hingoli
-	-	-	-	-	-	1	0.11	-	Beed
-	-	-	2	0.21	-	2	0.21	-	Nanded
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Osmanabad
17	2.31	-	-	-	-	-	-	-	Latur
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Buldhana
55	5.95	-	-	-	-	-	-	-	Akola Washim
8	0.84	-	-	-	-	5	0.53	-	Amravati
-	-		-	-	-	-	-	-	Yavatmal
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Wardha
1	0.07	-	-	-	-	26	1.92	-	Nagpur
-	-	-	-	-	-	14	1.44	-	Bhandara Gondiya
-	-	-	-	-	-	5	0.61	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
526	**1.52**	**2**	**88**	**0.25**	**2**	**125**	**0.36**	-	**Maharashtra State**

तक्ता क्रमांक /

पक्ष /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी Republican Party of India (RPI)			भारतीय रिपब्लिकन पार्टी (गवई) Republican Party of India (RPI) (Gavai)		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	-	-	-	-	-	-
4	रायगड	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-
7	नाशिक	-	-	-	-	-	-
8	धुळे	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार						
10	जळगाव	-	-	-	11	0.83	-
11	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-
12	पुणे	-	-	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	-	-	-
15	सोलापूर	-	-	-	-	-	-
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	-	-	-
19	परभणी	10	1.11	-	-	-	-
20	हिंगोली						
21	बीड	-	-	-	-	-	-
22	नांदेड	-	-	-	-	-	-
23	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-
24	लातूर	-	-	-	-	-	-
25	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-
26	अकोला	-	-	-	-	-	-
27	वाशिम						
28	अमरावती	21	2.22	-	-	-	-
29	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-
30	वर्धा	14	3.10	-	-	-	-
31	नागपूर	45	3.32	1	-	-	-
32	भंडारा	21	2.16	-	-	-	-
33	गोंदिया						
34	चंद्रपूर	59	7.20	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-
	महाराष्ट्र राज्य	170	0.49	1	11	0.83	-

टीप.–ज्या राजकीय पक्षांना महाराष्ट्रात एकूण मतदान (ग्राह्य मते) ५०,००० पेक्षा कमी आहेत असे पक्षांसंबंधितांची आकडेवारी इतर पक्षांमध्ये घेण्यात आलेली आहे.

आधार .–मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.7 *(Contd.)*

Parties						
इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent			
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	District
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(2)
29	0.83	-	133	3.79	-	Mumbai, Mumbai (Sub)
67	3.88	-	204	11.82	2	Thane
6	0.81	1	20	2.68	-	Raigad
-	-	-	58	9.85	-	Ratnagiri
-	-	-	26	9.74	-	Sindhudurg
20	1.30	-	176	11.47	1	Nashik
41	3.82	1	21	1.96	-	Dhule, Nandurbar
31	2.33	-	112	8.41	-	Jalgaon
5	0.35	-	165	11.48	1	Ahmednagar
7	0.31	-	192	8.50	1	Pune
-	-	-	16	1.41	-	Satara
-	-	-	93	8.64	1	Sangli
4	0.27	-	210	14.25	1	Solapur
-		-	83	5.44	-	Kolhapur
4	0.42	-	63	6.62	-	Aurangabad
3	0.50	-	66	10.96	-	Jalna
-	-	-	86	9.53	1	Parbhani, Hingoli
6	0.65	-	118	12.72	-	Beed
57	6.10	-	191	20.45	1	Nanded
2	0.37	-	101	18.50	-	Osmanabad
1	0.14	-	111	15.06	1	Latur
1	0.12	-	87	10.43	-	Buldhana
-	-	-	88	9.52	-	Akola, Washim
8	0.84	-	81	8.55	-	Amravati
5	0.59	-	89	10.45	1	Yavatmal
3	0.66	-	87	19.25	-	Wardha
17	1.25	-	45	3.32	1	Nagpur
8	0.82	-	114	11.72	-	Bhandara, Gondiya
56	6.84	-	141	17.22	-	Chandrapur
55	18.64	1	42	14.24	-	Gadchiroli
436	1.26	3	3,019	8.75	12	**Maharashtra State**

Note–Political Parties who got votes (Valid) less than 50,000 are taken together in other Parties.

Source.– Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.8

लोकसभा व विधानसभा १९९९ मधील निवडणूकीत झालेले मतदान

Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Election of 1999

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha			विधानसभा Vidhan Sabha			District
		एकूण मतदान Total Electiors	एकूण मते Votes Polled *	टक्केवारी Percentage	एकूण मतदान Total Electiors	एकूण मते Votes Polled	टक्केवारी Percentage	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	84,45,748	37,47,043	44.37	77,40,995	35,08,498	45.32	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai (Sub)
3	ठाणे	42,07,138	15,65,671	37.21	45,94,205	17,26,299	37.58	Thane
4	रायगड	11,56,541	6,60,244	57.09	12,98,565	7,45,113	57.38	Raigad
5	रत्नागिरी	16,60,547	9,68,105	58.30	10,07,684	5,89,345	58.49	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	5,13,262	2,67,312	52.08	Sindhudurg
7	नाशिक	24,26,682	13,82,339	56.96	27,33,009	15,34,717	56.15	Nashik
8	धुळे	21,81,761	12,57,310	57.63	18,46,525	10,72,237	58.07	Dhule
9	नंदुरबार							Nandurbar
10	जळगाव	21,83,139	13,30,380	60.94	21,84,115	13,31,195	60.95	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,98,115	13,84,796	66.00	22,92,397	14,37,004	62.69	Ahmednagar
12	पुणे	39,67,318	22,78,115	57.42	39,67,774	22,58,253	56.91	Pune
13	सातारा	20,14,341	14,03,187	69.66	16,61,955	11,32,944	68.17	Satara
14	सांगली	10,27,902	7,06,357	68.72	15,64,760	10,76,504	68.80	Sangli
15	सोलापूर	21,29,220	13,84,256	65.01	22,42,070	14,73,656	65.73	Solapur
16	कोल्हापूर	21,84,777	15,26,487	69.87	21,90,181	15,26,578	69.70	Kolhapur
17	औरंगाबाद	13,71,657	8,54,279	62.28	15,39,319	9,51,896	61.84	Aurangabad
18	जालना	11,06,140	7,26,464	65.68	9,32,206	6,01,604	64.54	Jalna
19	परभणी	20,88,794	13,50,769	64.67	14,38,652	9,01,499	62.66	Parbhani
20	हिंगोली							Hingoli
21	बीड	11,74,600	8,08,082	68.80	13,48,547	9,28,253	68.83	Beed
22	नांदेड	11,90,888	7,32,365	61.50	13,32,808	9,34,084	70.08	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,36,725	6,33,187	67.60	8,23,648	5,45,806	66.27	Osmanabad
24	लातूर	10,94,929	7,53,109	68.78	10,81,649	7,37,430	68.18	Latur
25	बुलढाणा	10,38,154	7,05,137	67.92	12,32,063	8,34,451	67.73	Buldhana
26	अकोला	21,48,510	13,11,064	61.02	16,12,212	9,24,138	57.32	Akola
27	वाशिम							Washim
28	अमरावती	11,24,147	6,63,733	59.04	15,99,435	9,46,799	59.20	Amravati
29	यवतमाळ	10,07,371	6,15,388	61.09	13,51,817	8,51,768	63.01	Yavatmal
30	वर्धा	10,79,445	6,51,394	60.35	7,79,630	4,52,271	58.01	Wardha
31	नागपूर	26,01,288	14,66,187	56.36	24,27,968	13,57,244	55.90	Nagpur
32	भंडारा	19,34,929	13,77,404	71.19	14,09,526	9,72,627	69.00	Bhandara
33	गोंदिया							Gondiya
34	चंद्रपूर	12,24,263	7,88,538	64.41	12,31,609	8,18,699	66.47	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	-	-	5,21,710	2,95,231	56.59	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	5,68,05,069	3,30,31,390	58.15	5,68,41,025	3,45,22,298	60.73	Maharashtra State

* Excluding Postal Votes.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.– Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION & ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा

Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats In India

अ. क्र. Sr. No. (1)	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश (2)		लोकसभा Lok Sabha (1999) (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (1999) (4)		State/ Union Territory (2)
	I - राज्य					States
1	आंध्र प्रदेश	..	42	294	...	Andhara Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश	..	2	60	...	Arunachal Pradesh
3	आसाम	..	14	125	...	Assam
4	बिहार	..	54	324	...	Bihar
5	गोवा	..	2	40	...	Goa
6	गुजरात	..	26	182	...	Gujrath
7	हरियाणा	..	10	90	...	Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश	..	4	68	...	Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर	..	6	76 *	...	Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक	..	28	224	...	Karnataka
11	केरळ	..	20	140	...	Kerala
12	मध्यप्रदेश	..	40	320	...	Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र	...	48	288	...	Maharashtra
14	मणीपूर	...	2	60	...	Manipur
15	मेघालय	...	2	60	...	Meghalaya
16	मिझोराम	..	1	40	...	Mizoram
17	नागालँड	..	1	60	...	Nagaland
18	ओरीसा	..	21	147	...	Orissa
19	पंजाब	..	13	117	...	Punjab
20	राजस्थान	..	25	200	...	Rajasthan
21	सिक्कीम	..	1	32	...	Sikkim
22	तामीळनाडू	..	39	234	...	Tamil Nadu
23	त्रिपूरा	..	2	60	...	Tripura
24	उत्तरप्रदेश	..	85	425	...	Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल	..	42	294	...	West Bengal
	II- केंद्रशासित प्रदेश					Union Territory
26	अंदमान निकोबार	..	1	1	...	Andaman Nicobar Island
27	चंदीगड	..	1	–	...	Chandighar
28	दादरा नगर हवेली	..	1	–	...	Dadra-Nagar Haveli
29	दिल्ली	..	7	–	...	Delhi
30	दमण आणि दिव	..	1	–	...	Daman and Div
31	लक्षद्विप	..	1	–	...	Lakshadweep
32	पॉंडेचरी	..	1	30	...	Pondicherry
	एकूण	..	543	3,915	...	Total

टिप.–* घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.– * Excluding the 24 seats of Jammu & Kashmir Legislative Assembly earmarked to Pak occupied Kashmir as per the Constitution.

आधार.–मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.– Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

(2000-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या Number of Villages Panchayats	सामिल केलेली गावे Number of Villages Covered	लोकसंख्या (हजारात) Population (In '000')	उत्पन्न / Income: एकूण अंशदाने, देणग्या व बक्षिसे Total Grants Contributions & Donations	इमारती व जमिन यावरील कर Taxes on Buildings & Lands	जकात कर Octroi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	ठाणे	918	1,684	2,191	45,139	71,853	0
2	रायगड	817	1,924	1,654	1,08,985	1,16,646	6,888
3	रत्नागिरी	847	1,521	1,495	1,25,193	39,069	0
4	सिंधुदुर्ग	427	737	778	63,284	20,786	0
5	नाशिक	1,349	1,929	2,993	51,560	40,129	2,148
6	धुळे	547	670	1,245	72,446	38,130	0
7	नंदुरबार	479	934	1,090	27,631	11,163	864
8	जळगाव	1,151	1,422	2,596	32,378	41,466	1,079
9	अहमदनगर	1,318	1,571	3,240	1,38,395	23,438	5,714
10	पुणे	1,377	1,810	2,999	1,74,474	1,18,123	930
11	सातारा	1,478	1,694	2,373	1,36,062	68,136	6,139
12	सांगली	705	727	1,925	72,929	35,576	0
13	सोलापूर	1,028	1,150	2,597	1,10,771	35,528	11,512
14	कोल्हापूर	1,030	1,212	2,447	1,65,736	65,922	0
15	औरंगाबाद	847	1,293	1,799	47,218	21,646	0
16	जालना	784	967	1,288	24,694	6,149	0
17	परभणी	704	842	995	89,864	3,870	0
18	हिंगोली	565	721	824	31,144	6,974	95
19	बीड	1,018	1,284	1,745	2,200	6,447	40
20	नांदेड	1,310	1,515	2,144	17,451	5,859	0
21	उस्मानाबाद	620	711	1,224	16,557	8,968	0
22	लातूर	782	942	1,563	1,39,271	13,071	0
23	बुलढाणा	866	866	1,728	42,983	11,304	107
24	अकोला	541	989	988	14,157	7,980	0
25	वाशिम	493	759	830	11,184	2,834	0
26	अमरावती	838	1,848	1,684	50,438	11,736	74
27	यवतमाळ	1,204	1,917	1,973	56,772	20,206	0
28	वर्धा	517	1,379	894	22,819	12,323	0
29	नागपूर	778	1,888	1,425	56,322	35,100	0
30	भंडारा	540	796	952	24,379	10,424	19
31	गोंदिया	553	950	1,047	28,548	6,944	0
32	चंद्रपूर	840	1,751	1,393	24,555	19,989	0
33	गडचिरोली	467	1,670	884	9,127	8,670	0
	महाराष्ट्र राज्य	27,738	42,073	55,003	20,34,666	9,46,459	35,610

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

TABLE No. 33.10

Income and Expenditure of village Panchayat

01)

(रुपये हजारात/Rs. in Thousands)

उत्पन्न / Income					
इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण कर व दर (स्तंभ ७ ते ९) Total Taxes & Fees (col. 7 to 9)	सुरुवातीची शिल्लक धरुन इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न Income from Other Sources Including Opening Bal.	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११) Total Income (col. 6+10+11)	एकूण खर्च Total Expenditure	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
15,296	87,149	1,13,837	2,46,125	1,46,535	Thane
24,899	1,48,434	66,603	3,24,022	2,44,442	Raigad
5,030	44,101	68,938	2,38,230	1,52,896	Ratnagiri
18,194	38,980	34,766	1,37,030	92,248	Sindhudurg
51,242	93,519	1,31,382	2,76,461	1,80,689	Nashik
7,065	45,195	26,565	1,44,206	1,03,493	Dhule
17,675	29,702	9,702	67,035	48,472	Nandurbar
38,353	80,899	2,34,322	3,47,599	2,91,739	Jalgaon
23,216	52,387	93,505	2,84,268	1,90,116	Ahmednager
24,478	1,43,531	2,16,338	5,34,343	3,42,336	Pune
90,821	1,65,096	1,20,880	4,22,038	2,90,637	Satara
7,531	43,107	55,603	1,71,640	1,23,058	Sangli
52,518	99,558	45,069	2,55,398	2,18,148	Solapur
90,906	1,56,828	79,342	4,01,906	2,76,898	Kolhapur
56,370	78,016	36,315	1,61,548	1,14,794	Aurangabad
25,002	31,151	8,477	64,322	55,452	Jalna
9,227	13,097	11,647	1,14,608	1,00,867	Parbhani
5,094	12,164	34,318	77,626	55,723	Hingoli
7,520	14,007	35,642	51,849	39,394	Beed
6,729	12,588	13,574	43,613	33,706	Nanded
1,557	10,525	25,034	52,116	46,092	Osmanabad
3,144	16,215	42,798	1,98,285	1,86,329	Latur
22,976	34,387	24,272	1,01,642	70,578	Buldhana
14,025	22,005	40,475	7,664	46,603	Akola
5,536	8,370	12,644	32,198	24,983	Washim
37,354	49,163	29,687	1,29,289	98,899	Amravati
1,419	21,625	88,870	1,67,267	86,792	Yavatmal
4,293	16,616	26,662	66,096	41,479	Wardha
38,994	74,094	75,763	2,06,179	1,22,195	Nagpur
3,171	13,613	18,635	56,626	44,419	Bhandara
85	7,029	25,026	60,604	31,712	Godiya
26,011	46,000	30,148	1,00,702	65,628	Chandrapur
10,420	19,090	8,923	37,140	25,724	Gadchiroli
7,46,152	17,28,242	18,85,763	56,48,650	39,93,076	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

RC 4145–83*a*

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा District	नागरी स्वराज्य संस्थांची संख्या No. of urban LSG Institutions	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes: जकात Octrol	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses & Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes & Fees	एकूण Total (4+5+6)	अनुदाने / Grants: शासकीय Govt.	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई	1	3213636	3213637	3213638	3213639	3213640	3213641	3213642	3213643
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	16	215065	0	231523	3426	234949	97276	410835	508111
4	रायगड	11	105291	2	100061	13335	113398	152720	249460	402180
5	रत्नागिरी	4	75113	0	39741	19225	58966	143514	13655	157169
6	सिंधुदुर्ग	3	25774	0	5318	719	6037	29569	16566	46135
7	नाशिक	11	22948	2847	32188	8748	43783	154020	6617	160637
8	नंदुरबार	3	23593	0	56386	1441	57827	93595	1621	95216
9	जळगाव	4	59486	0	190662	61865	252527	478084	368855	846939
10	अहमदनगर	13	40236	0	111903	87799	199702	345480	45119	390599
11	पुणे	10	131604	10	77645	19658	97313	189216	461	189677
12	सातारा	16	116047	14995	84014	16957	115966	249470	9321	258791
13	सांगली	8	25862	18	21907	4195	26120	98411	0	98411
14	सोलापूर	5	109131	35	52463	18607	71105	216250	3187	219437
15	कोल्हापूर	10	94896	0	78908	25490	104398	456636	98542	555178
16	औरंगाबाद	10	33900	17296	16752	1954	36002	65493	3915	69408
17	जालना	8	57385	77164	6732	29296	113192	69805	0	69805
18	नांदेड	4	59032	0	13400	6805	20205	95331	232	95563
19	परभणी	3	15603	26008	33470	7038	66516	182796	33362	216158
20	हिंगोली	12	25966	10646	5747	1076	17469	40861	25	40886
21	बीड	5	69542	0	18704	6764	25468	193364	96	193460
22	लातूर	8	77247	106470	29282	13777	149529	130011	0	130011
23	उस्मानाबाद	3	31647	16550	17543	13406	47499	120642	73	120715
24	बुलढाणा	11	45509	40429	56956	15833	113218	282787	815	283602
25	अकोला	6	23189	2718	10275	124	13117	114346	17154	131500
26	वाशिम	4	21222	0	16840	617	17457	125264	0	125264
27	अमरावती	11	38787	31748	31894	3571	67213	244379	3448	247827
28	यवतमाळ	8	79371	120076	37342	10856	168274	178131	6081	184212
29	वर्धा	6	49198	54482	26810	18389	99681	154167	11287	165454
30	नागपूर	12	36270	0	41926	3913	45839	99469	51157	150626
31	भंडारा	3	13685	0	24455	1452	25907	215154	0	215154
32	गोंदिया	2	2744	0	8793	730	9523	101080	0	101080
33	चंद्रपूर	7	83173	47924	45509	21835	115268	282634	12596	295230
34	गडचिरोली	2	15331	36	9715	1435	11186	37732	177	37909
28	नगरपरिषद	224	1880383	569454	1629274	449552	2648280	5665102	1378515	7043617
29	महानगरपालिका	7	6125212	26876772	13457797	1908831	42243400	3570229	3114472	6684701
30	कटकमंडळ	19	116623	160947	71535	59393	291875	77587	36023	113610
	महाराष्ट्र राज्य	**250**	**8122218**	**27607173**	**15158606**	**2417776**	**45183555**	**9312918**	**4529010**	**13841928**

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (A)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations (2001-02)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न, कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न		
शैक्षणिक संस्थांकडील फी Fees From Educational Instiutions (12)	बाजार व कत्तलखाने Market and Slaughter Houses (13)	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न Revenue derived From Property (14)	संकीर्ण Miscellaneous (15)	एकूण Total (4+8+11+12+13+14+15) (16)	Extra Ordinary Income, Debts & Income of Commercial Enterprises (17)	एकूण Grand Total (16+17) (18)	District (2)
3213644	3213645	3213646	3213647	3213648	3213649	3213650	Mumbai Mumbai Suburban
189	4369	55243	161576	1179502	137556	1317058	Thane
939	3031	8268	38132	671239	70181	741420	Raigarh
0	820	6832	13356	312256	48780	361036	Ratnagiri
0	1054	1282	11034	91316	31482	122798	Sindhurg
186	990	14920	31808	275272	71071	346343	Nashik
4	1090	7751	6312	191793	16858	208651	Nandurbar
183	9627	46269	513623	1728654	204243	1932897	Jalgaon
276	4426	32891	59551	727681	130255	857936	Ahmadnagar
169	2230	7974	50739	479706	98184	577890	Pune
214	1873	6478	50699	550068	79147	629215	Satara
0	395	1888	15050	167726	17029	184755	Sangli
8	2626	15454	55733	473494	77221	550715	Solapur
361	3748	12947	69251	840779	112639	953418	Kolhapur
147	1247	5502	13845	160051	27366	187417	Aurangabad
2	245	7317	50977	298923	2024	300947	Jalna
216	248	7286	6206	188756	15542	204298	Nanaded
1171	431	11793	11235	322907	10584	333491	Parbhani
69	934	4586	1343	91253	5281	96534	Hingoli
0	468	18095	2162	309195	8995	318190	Beed
4170	130	20343	4832	386262	40276	426538	Latur
125	252	5514	16537	222289	9560	231849	Osmanabad
4325	2348	13299	16173	478474	8598	487072	Buldhana
30	698	7358	26937	202829	8465	211294	Akola
23	785	7227	13223	185201	0	185201	Washim
17	1755	20020	14906	390525	18256	408781	Amravati
488	1985	11917	83013	529260	5600	534860	Yavatmal
530	2905	13804	5402	336974	58782	395756	Nagpur
127	642	272	5764	239540	13656	253196	Wardha
23	1611	4571	4477	265428	46244	311672	Bhandara
4	414	3137	2069	118971	30825	149796	Gondia
75	1866	5887	6550	508049	70567	578616	Chandrapur
71	877	729	1624	67727	14577	82304	Gadchiroli
14141	60203	393304	1433307	13473235	1502239	14975474	Nagar Parishad
57945	345563	2247051	19908012	77611884	10743547	88355431	Mahanagarpalika
60	7387	16231	133068	678854	303684	982538	Cantontment Board
72146	**413153**	**2656586**	**21474387**	**91763973**	**12549470**	**104313443**	**Maharashtra State**

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

(2001-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदां/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes: जकात Octrol	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Lands & Houses	इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	अनुदाने / Grants: शासकीय Govt. Grants	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	वसई	8,538	0	10,973	6	10,979	0	26,740	26,740
2	जव्हार	6,115	0	1,160	881	2,041	8,481	0	8,481
3	डहाणू	2,537	0	8,577	12	8,589	25,119	0	25,119
4	पालघर	28,712	0	3,899	2,092	5,991	1	11,560	11,561
5	विरार	27,241	0	18,787	389	19,176	0	36,957	36,957
6	नालासोपारा	37,313	0	59,630	0	59,630	0	34,250	34,250
7	अंबरनाथ	53,273	0	45,537	2	45,539	54,821	1,33,829	1,88,650
8	कु.बदलापूर	11,639	0	26,417	40	26,457	8,854	75,042	83,896
9	न.माणिकपूर	39,697	0	56,543	4	56,547	0	92,457	92,457
	ठाणे-एकूण	2,15,065	0	2,31,523	3,426	2,34,949	97,276	4,10,835	5,08,111
10	पनवेल	23,201	0	21,972	11,797	33,769	73,342	17,903	91,245
11	खोपोली	13,539	2	27,854	3	27,859	0	1,24,205	1,24,205
12	अलिबाग	30,127	0	11,232	0	11,232	11,607	18,504	30,111
13	महाड	4,023	0	4,709	1,410	6,119	6,798	21,673	28,471
14	पेण	7,066	0	11,206	0	11,206	21,606	8,049	29,655
15	रोहा	3,360	0	4,637	0	4,637	20,173	7,689	27,862
16	उरण	2,660	0	9,795	0	9,795	9,450	26,273	35,723
17	मुरुड जंजीरा	3,387	0	1,143	3	1,146	4,172	7,353	11,525
18	श्रीवर्धन	10,542	0	1,488	0	1,488	0	8,323	8,323
19	माथेरान	1,647	0	2,753	61	2,814	1,593	3,376	4,969
20	कर्जत	5,739	0	3,272	61	3,333	3,979	6,112	10,091
	रायगड-एकूण	1,05,291	2	1,00,061	13,335	1,13,398	1,52,720	2,49,460	4,02,180
23	रत्नागिरी	15,168	99	17,613	11,408	29,120	84,837	2,305	87,142
24	चिपळूण	56,074	0	10,225	5,230	15,455	38,741	0	38,741
25	खेड	4,676	0	3,237	0	3,237	13,036	0	13,036
26	राजापूर	552	0	2,036	2	2,038	3,961	4,862	8,823
	रत्नागिरी-एकूण	76,470	99	33,111	16,640	49,850	1,40,575	7,167	1,47,742
27	मालवण	12,056	2	1,169	0	1,171	15,756	2	15,758
28	वेंगुर्ला	1,916	0	967	3	970	2,332	4,511	6,843
29	सावंतवाडी	14,489	0	1,631	356	1,987	18,007	0	18,007
	सिंधुदुर्ग-एकूण	28,461	2	3,767	359	4,128	36,095	4,513	40,608

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (B)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations

-02) (रुपये हजारात/Rs. in '000)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न		
शैक्षणिक संस्थांकडील फी Fees From Educational Institutions (11)	बाजार व कत्तलखाने Market and Slaughter Houses (12)	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न Revenue derived From Property (13)	संकीर्ण Miscellaneous (14)	एकूण Total (11+12+13+14) (15)	कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न Extra Ordinary Income, Debts & Income from Commercial Enterprises (16)	एकूण Grand Total (17)	District Municipal Councils & Corporations (2)
46	915	4,564	1,350	53,132	4,612	57,744	Vasai
0	68	436	92	17,233	998	18,231	Jawhar
0	0	105	4,590	40,940	0	40,940	Dahanu
44	368	1,283	656	48,615	281	48,896	Palghar
59	2,458	12,936	30,165	1,28,992	18,518	1,47,510	Virar
0	0	2,359	47,115	1,80,667	24,308	2,04,975	Nalasopara
40	345	4,453	30,484	3,22,784	62,146	3,84,930	Ambernath
0	215	17,466	2,042	1,41,715	26,693	1,68,408	Kulgaon-Badalpur
0	0	11641	45,082	2,45,424	0	2,45,424	Navghar Manickpur
189	**4,369**	**55,,243**	**1,61,576**	**11,79,502**	**1,37,556**	**13,17,058**	**Thane - Total**
0	456	1,288	14,001	1,63,960	25,188	1,89,148	Panvel
397	344	1,339	3,569	1,71,252	10,791	1,82,043	Khopoli
137	272	1,009	425	73,313	7,295	80,608	Alibag
0	72	1,128	1,107	40,920	5,911	46,831	Mahad
171	1,146	758	820	50,822	5,844	56,666	Pen
94	199	695	4,548	41,395	2,421	43,816	Roha
140	337	1,505	1,486	51,646	4,469	56,115	Uran
0	24	248	1,632	17,962	1,438	19,400	Murud Jangira
0	90	38	3,105	23,586	2,365	25,951	Shriwardhan
0	3	247	5,703	15,383	2,592	17,975	Matheran
0	88	13	1,736	21,000	1,867	22,867	Karjat
939	**3,031**	**8,268**	**38,132**	**6,71,239**	**70,181**	**7,41,420**	**Raigad -Total**
0	23	3,088	1,229	1,35,770	18,662	1,54,432	Ratnagiri
0	0	2,625	10,566	1,23,461	11,891	1,35,352	Chiplun
0	295	497	2,317	24,058	2,757	26,815	Khed
0	303	442	498	12,656	3,078	15,734	Rajapur
0	**621**	**6,652**	**14,610**	**2,95,945**	**36,388**	**3,32,333**	**Ratnagiri - Total**
0	374	508	2,195	32,062	14,860	46,922	Malwan
0	405	334	986	11,454	752	12,206	Vengurla
0	337	612	8,013	43,445	9,648	53,093	Sawantwadi
0	**1,116**	**1,454**	**11,194**	**86,961**	**25,260**	**1,12,221**	**Sindhurg - Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
30	मालेगाव	13,423	142	14,751	33	14,926	1,99,407	0	1,99,407
31	मनमाड	1,720	0	9,417	1,432	10,849	55,098	1,226	56,324
32	इगतपूरी	6,720	65	3,303	3	3,371	11,811	154	11,965
33	नांदगाव	2,940	0	1,285	10	1,295	7,819	0	7,819
34	सिन्नर	2,111	800	6,626	0	7,426	3,231	9	3,240
35	येवला	481	18	7,662	14	7,694	14,497	0	14,497
36	भगूर	1,275	1,947	2,110	0	4,057	2,440	0	2,440
37	त्रिंबक	8,430	0	1,770	1,204	2,974	3,628	156	3,784
38	साटाणा	1,330	81	3,444	6	3,531	19,783	804	20,587
	नाशिक-एकूण	38,430	3,053	50,368	2,702	56,123	3,17,714	2,349	3,20,063
39	धुळे	19,826	0	42,231	4,624	46,855	2,01,134	643	2,01,777
40	दौंडाईचा	1,878	0	7,974	3	7,977	17,559	9,074	26,633
41	शिरपूर-बखेड	28,054	0	13,420	17	13,437	61,095	323	61,418
	धुळे-एकूण	49,758	0	63,625	4,644	68,269	2,79,788	10,040	2,89,828
42	नंदुरबार	6,590	0	19,583	244	19,827	40,790	448	41,238
43	शहाड	2,789	0	6,835	2	6,837	20,797	0	20,797
44	तळोदा	165	0	1,870	25	1,895	6,784	23	6,807
45	नावापूर	3,995	0	6,599	788	7,387	8,236	0	8,236
	नंदुरबार-एकूण	13,539	0	34,887	1,059	35,946	76,607	471	77,078
46	जळगाव	26,900	0	75,746	47,543	1,23,289	2,41,867	2,24,846	4,66,713
47	भुसावळ	3,164	0	24,379	12,661	37,040	79,030	39,016	1,18,046
48	चोपडा	5,946	0	6,353	13	6,366	13,391	14,935	28,326
49	पाचोरा	3,028	0	4,764	45	4,809	30,301	0	30,301
50	चाळीसगांव	3,560	0	22,692	0	22,692	48,331	17,620	65,951
51	अमळनेर	1,288	0	10,495	19	10,514	53,442	22,354	75,796
52	यावल	1,114	0	2,701	3	2,704	10,247	0	10,247
53	फैजपूर	1,206	0	6,133	2	6,135	6,445	6,692	13,137
54	रावेर	680	0	6,866	49	6,915	6,744	7,797	14,541
55	सावदा	146	0	1,926	2,226	4,152	3,824	23,679	27,503
56	पाटोळा	1,996	0	2,581	5,046	7,627	11,470	0	11,470
57	एरंडोल	1,055	0	5,618	98	5,716	9,879	4,053	13,932
58	धरणगांव	1,069		5,631	1	5,632	6,278	4,300	10,578
	जळगांव-एकूण	51,152	0	1,75,885	67,706	2,43,591	5,21,249	3,65,292	8,86,541
59	अहमदनगर	50,998	0	73,590	77	73,667	1,78,514	13,232	1,91,746
60	श्रीरामपूर	1,217	0	8,040	7,925	15,965	23,816	13,296	37,112
61	संगमनेर	10,844	0	17,077	20	17,097	9,047	16,698	25,745
62	कोपरगाव	3,259	0	12,238	5,895	18,133	9,288	0	9,288
63	राहूरी	4,416	0	2,873	2,731	5,604	13,410	2,710	16,120
64	देवळाली-प्रवरा	3,101	0	1,171	238	1,409	10,996	0	10,996
65	पाथर्डा	2,075	0	48	1,924	1,972	5,957	0	5,957
66	श्रीगोंदा	502	0	2,694	210	2,904	9,889	53	9,942
67	राहता-पिंपळस	249	0	2,741	193	2,934	7,186	0	7,186
	अहमदनगर-एकूण	76,661	0	1,20,472	19,213	1,39,685	2,68,103	45,989	3,14,092

TABLE No. 33.11 (B) -*Contd.*

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	256	2,812	33,454	2,64,278	23,261	2,87,539	Malegaon
85	4	225	141	69,348	14,560	83,908	Manmad
18	292	1,052	10,270	33,688	1,413	35,101	Igatpuri
0	0	433	7,361	19,848	108	19,956	Nandgaon
0	0	2,472	13,531	28,780	0	28,780	Sinnar
89	271	1,460	1,402	25,894	8,646	34,540	Yeola
0	8	531	416	8,727	2,394	11,121	Bhagur
0	0	1,793	1,332	18,313	629	18,942	Trimbak
17	528	1,490	674	28,157	6,132	34,289	Satana
209	**1,359**	**12,268**	**68,581**	**4,97,033**	**57,143**	**5,54,176**	**Nashik - Total**
5	101	3,941	29,920	3,02,425	8,071	3,10,496	Dhule
9	425	808	815	38,545	6,886	45,431	Dondaicha
0	2,700	3,075	28,635	1,37,319	34,282	1,71,601	Shirpur-Varvade
14	**3,226**	**7,824**	**59,370**	**4,78,289**	**49,239**	**5,27,528**	**Dhule-Total**
0	834	4,461	2,530	75,480	14,846	90,326	Nandurbar
6	93	2,673	675	33,870	9,715	43,585	Shahada
0	100	315	682	9,964	2,785	12,749	Taloda
0	0	502	2,134	22,254	475	22,729	Navapur
6	**1,027**	**7,951**	**6,021**	**1,41,568**	**27,821**	**1,69,389**	**Nandurbar-Total**
0	2,921	55,065	546,787	12,21,675	755,542	19,77,217	Jalgaon
72	43	9,468	103,825	2,71,658	2,663	2,74,321	Bhusawal
3	60	2,855	7,518	51,074	3,851	54,925	Chopda
11	248	2,476	4,550	45,423	4,617	50,040	Pachora
0	625	1,613	3,129	97,570	22,665	1,20,235	Chalisgaon
0	278	1,349	1,127	90,352	17,623	1,07,975	Amalner
49	292	3,506	2,319	20,231	1,456	21,687	Yawal
27	0	361	3,647	24,513	343	24,856	Faizpur
0	436	990	1,373	24,935	22,018	46,953	Raver
4	311	1,062	849	34,027	7,460	41,487	Sawda
5	108	448	1,105	22,759	3,804	26,563	Parola
0	36	364	1,652	22,755	1,000	23,755	Erondal
0	16	527	1,056	18,878	1,664	20,542	Dharangaon
171	**5,374**	**80,084**	**678,937**	**19,45,850**	**8,44,706**	**27,90,556**	**Jalgaon-Total**
0	276	23,160	6,116	3,45,963	16,272	3,62,235	Ahmednagar
148	965	1,444	2,375	59,226	18,728	77,954	Shriampur
43	462	896	1,932	57,019	12,374	69,393	Sangamner
0	1,375	1,201	628	33,884	15,313	49,197	Kopargaon
65	506	1,945	1,551	30,207	0	30,207	Rahuri
0	77	204	750	16,537	980	17,517	Deolai-Pravra
0	63	251	243	10,561	212	10,773	Pathardi
0	128	296	1,405	15,177	764	15,941	Shrigonda
0	0	305	111	10,785	1,537	12,322	Rahta-Pimples
256	**3,852**	**29,702**	**15,111**	**5,79,359**	**66,180**	**6,45,539**	**Ahmednagar-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
68	बारामती	10,767	0	9,744	1,590	11,334	33,535	0	33,535
69	लोणावळा	990	0	18,128	10,665	28,793	34,052	5	34,057
70	सासवड	42,724	0	7,729	762	8,491	16,152	0	16,152
71	जेजूरी	1,196	0	3,317	101	3,418	4,620	0	4,620
72	इंदापूर	3,849	0	4,139	72	4,211	9,384	0	9,384
73	शिरूर	10,955	15	5,447	224	6,261	9,593	0	9,593
74	आळंदी	338	0	4,611	100	4,711	2,293	78	2,371
75	जुन्नर	6,145	4308	2,774	296	7,378	8,819	0	8,819
76	भोर	2,839	0	1,835	740	2,575	7,447	0	7,447
77	दौंड	4,069	0	4,237	7	4,244	8,612	0	8,612
78	तळेगाव-दाभाडे	16,185	0	16,092	1	16,093	21,684	0	21,684
	पुणे-एकूण	**1,00,057**	**4323**	**78,053**	**14,558**	**96,934**	**1,56,191**	**83**	**1,56,274**
79	सातारा	9,812	0	20,463	8,489	28,952	78,416	0	78,416
80	कराड	13,112	22	19,762	18	19,802	49,977	0	49,977
81	फलटण	2,932	0	13,993	930	14,923	27,331	7428	34,759
82	रहिमतपूर	2,795	0	1,074	61	1,135	1,883	0	1,883
83	म्हसवड	2,383	0	1,118	351	1,469	4,786	0	4,786
84	वाई	6,355	9669	5,817	0	15,486	7,524	0	7,524
85	पांचगणी	15,156	4653	5,572	0	10,225	1,902	0	1,902
86	महाबळेश्वर	51,450	0	5,357	4,820	10,177	16,399	0	16,399
	सातारा-एकूण	**1,03,995**	**14344**	**73,156**	**14,669**	**1,02,169**	**1,88,218**	**7,428**	**1,95,646**
87	इस्लामपूर	4,875	0	12,708	13	12,721	18,568	0	18,568
88	तासगाव	9,849	0	2,491	1,621	4,112	14,702	0	14,702
89	आष्टी	3,157	0	968	1,273	2,241	7,750	0	7,750
90	वीटा	2,950	10	5,444	272	5,726	18,524	1,599	20,123
	सांगली-एकूण	**20,831**	**10**	**21,611**	**3,179**	**24,800**	**59,544**	**1,599**	**61,143**
91	बार्शी	33,754	42	12,265	10,914	23,221	53,191	0	53,191
92	पंढरपूर	8,887	0	13,620	9,572	23,192	43,583	869	44,452
93	कर्माळा	4,231	2424	3,676	568	6,668	8,800	1,000	9,800
94	सांगोला	12,514	0	4,484	7	4,491	10,725	0	10,725
95	अक्कलकोट	15,950	0	3,125	1	3,126	13,455	0	13,455
96	मंगलवेढा	10,490	0	2,303	47	2,350	8,145	1,020	9,165
97	मेंदरकी	2,937	0	1,484	5	1,489	4,395	0	4,395
98	दुधनी	1,537	27	1,082	131	1,240	5,030	1,440	6,470
99	कुर्डुवाडी	7,821	0	6,072	109	6,181	13,700	0	13,700
	सोलापूर-एकूण	**98,121**	**2493**	**48,111**	**21,354**	**71,958**	**161,024**	**4,329**	**1,65,353**
100	इचलकरंजी	64,585	45	56,680	40	56,765	3,35,930	21,684	3,57,614
101	जयसिंगपूर	1,101	0	7,420	3,326	10,746	15,604	201	15,805
102	मलकापूर	689	0	662	0	662	4,305	0	4,305
103	मुर्गुड	166	0	1,528	0	1,528	3,218	0	3,218
104	वडगाव	2,332	0	2,211	8	2,219	9,652	48	9,700
105	गडहिंगल्ज	20,776	0	8,424	8	8,432	27,839	574	28,413
106	कुरूंदवाड	1,016	0	4,398	0	4,398	4,455	0	4,455
107	कागल	355	0	3,924	951	4,875	13,136	0	13,136
108	पन्हाळा	3,316	0	1,318	0	1,318	2,177	0	2,177
	कोल्हापूर-एकूण	**94,336**	**45**	**86,565**	**4,333**	**90,943**	**4,16,316**	**22,507**	**4,38,823**

TABLE No. 33.11 (B) -*Contd.*

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
62	211	3,582	3,464	62,955	15,233	78,188	Baramati
45	162	1,365	5,430	70,842	22,467	93,309	Lonawala
13	0	413	4,621	72,414	5,764	78,178	Saswad
0	0	74	754	10,062	1,200	11,262	Jejuri
0	0	648	7,195	25,287	38	25,325	Indapur
0	14	499	10,391	37,713	852	38,565	Shirur
103	0	473	408	8,404	1,010	9,414	Alandi
0	203	0	2,286	24,831	7,811	32,642	Junnar
0	0	0	803	13,664	1,284	14,948	Bhor
0	3	467	4,419	21,814	0	21,814	Daund
0	0	22	5,879	59,863	3,213	63,076	Talegaon-Dabhade
223	**593**	**7,543**	**45,650**	**4,07,274**	**58,872**	**4,66,146**	**Pune-Total**
0	647	2,325	3,478	1,23,630	23,309	1,46,939	Satara
77	411	2,171	4,268	89,818	8,212	98,030	Karad
0	173	317	1,838	54,942	11,558	66,500	Phaltan
0	0	2	1,050	6,865	132	6,997	Rahimatpur
0	0	403	431	9,472	1,045	10,517	Mhasead
0	32	0	7,384	36,781	1,140	37,921	Wai
0	169	195	2,729	30,376	2,826	33,202	Panchgani
5	462	440	10,937	89,870	0	89,870	Mahabaleshwar
82	**1,894**	**5,853**	**32,115**	**4,41,754**	**48,222**	**4,89,976**	**Satara - Total**
0	2	910	1,803	38,879	4,138	43,017	Islampur
0	150	561	921	30,295	1,372	31,667	Tasgaon
0	73	386	856	14,463	705	15,168	Ashti
0	0	419	3,945	33,163	937	34,100	Vita
0	**225**	**2,276**	**7,525**	**1,16,800**	**7,152**	**1,23,952**	**Sangli - Total**
0	110	921	10,978	1,22,175	5,956	1,28,131	Barshi
6	90	1,219	10,156	88,002	60,783	1,48,785	Pandharpur
0	34	0	4,700	25,433	102	25,535	Karmala
0	247	1,346	611	29,934	9,990	39,924	Sangola
0	1	1,774	10,645	44,951	1,961	46,912	Akkalkot
66	0	1,200	10,275	33,546	100	33,646	Mangalwedha
0	22	3	359	9,205	493	9,698	Maidargi
0	0	0	559	9,806	324	10,130	Dudhani
0	0	338	979	29,019	2,517	31,536	Kurduwadi
72	**504**	**6,801**	**49,262**	**3,92,071**	**82,226**	**4,74,297**	**Solapur - Total**
102	979	4,986	21,335	5,06,366	77,154	5,83,520	Ichalkaranji
6	109	16	943	28,726	1,972	30,698	Jaisinghpur
0	89	92	573	6,410	346	6,756	Malkapur
0	14	278	971	6,175	1,431	7,606	Murgud
2	71	558	317	15,199	3,420	18,619	Wadgaon
60	117	1,291	2,426	61,515	24,763	86,278	Gadhinglaj
0	0	0	1,514	11,383	5,593	16,976	Kurandwad
0	8	592	642	19,608	2,082	21,690	Kagal
18	1	292	864	7,986	500	8,486	Panhala
188	**1,388**	**8,105**	**29,585**	**6,63,368**	**1,17,261**	**7,80,629**	**Kolhapur-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
109	पैठण	3,583	6,006	1,316	48	7,370	5,663	0	5,663
110	कन्नड	3,572	3,902	1,129	6	5,037	6,527	0	6,527
111	वैजापूर	9,199	346	3,659	44	4,049	17,815	7,374	25,189
112	खुलदाबाद	5,134	0	570	2	572	4,849	528	5,377
113	गंगापूर	3,811	0	1,553	0	1,553	4,898	2,733	7,631
114	सिल्लोर	10,234	0	4,301	0	4,301	15,351	121	15,472
	औरंगाबाद-एकूण	35,533	10,254	12,528	100	22,882	55,103	10,756	65,859
115	जालना	34,294	63,041	1,560	21,377	85,978	26,749	0	26,749
116	अंबड	5,839	0	348	3,396	3,744	11,096	1,420	12,516
117	भोकरदन	1,645	2,651	1,516	0	4,167	1,201	2,549	3,750
118	परतूर	3,867	0	1,512	588	2,100	3,907	4,337	8,244
	जालना-एकूण	45,645	65,692	4,936	25,361	95,989	42,953	8,306	51,259
119	परभणी	19,634	0	22,488	2,192	24,680	83,457	1,770	85,227
120	मानवत	2,408	8	403	17	428	10,191	0	10,191
121	सोनपेठ	3,769	1,680	172	9	1,861	4,253	15	4,268
122	सेलू	22,258	0	993	2,106	-3,099	2,948	8,064	11,012
123	पुर्णा	1,897	4,961	2,518	863	8,342	7,640	0	7,640
124	जिंतूर	4,202	4,917	426	28	5,371	9,538		9,538
125	गंगाखेड	1,025	7,986	412	94	8,492	7,199	31	7,230
126	पाथरी	2,121	0	1,039	2,629	3,668	9,114	0	9,114
	परभणी -एकूण	57,314	19,552	28,451	7,938	55,941	1,34,340	9,880	1,44,220
127	हिंगोली	13,169	0	1,212	1,240	2,452	10,210	0	10,210
128	कळमनूरी	1,598	3,014	58	1,011	4,083	2,931	0	2,931
129	बसमतनगर	2,485	7,740	1,972	649	10,361	10,163	0	10,163
	हिंगोली-एकूण	17,252	10,754	3,242	2,900	16,896	23,304	0	23,304
130	बीड	8,194	0	22,558	0	22,558	38,215	0	38,215
131	गेवराई	,954	973	726	861	2,560	2,700	0	2,700
132	आंबेजोगाई	11,651	0	1,557	20	1,577	25,488	0	25,488
133	परळी-वैजनाथ	10,412	13,772	1,704	0	15,476	13,551	0	13,551
134	माजलगाव	6,983	0	560	85	645	8,044	0	8,044
135	धारूड	3,525	0	1,864	2,471	4,335	1,829	0	1,829
	बीड-एकूण	41,719	14,745	28,969	3,437	47,151	89,827	0	89,827
136	बिलोंली	4,720	1,342	905	68	2,315	6,937	0	6,937
137	उमरी	3,053	2,748	723	342	3,813	2,050	190	2,240
138	मुदखेड	6,138	1,355	1,411	768	3,534	9,111	0	9,111
139	कंधार	6,896	2,948	1,231	114	4,293	1,018	0	1,018
140	हडगाव	5,583	3,063	1,266	1	4,330	2,284	56	2,340
141	धर्माबाद	14,801	0	455	1,312	1,767	9,072	0	9,072
142	देगलूर	8,924	0	4,003	27	4,030	21,138	0	21,138
143	कुंडलवाडी	1,314	0	598	71	669	3,546	0	3,546
144	मुखेड	3,334	2,067	717	0	2,784	2,828	0	2,828
145	किनवट	7,212	5,614	1,555	787	7,956	3,336	0	3,336
146	लोहा	1,097	0	1,739	223	1,962	4,906	795	5,701
	नांदेड-एकूण	63,072	19,137	14,603	3,713	37,453	66,226	1,041	67,267

TABLE No. 33.11 (B)-*Contd.*

(रुपये हजारों/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	15	1,283	1,648	19,562	0	19,562	Paithan
3	15	0	131	15,335	34	15,369	Kammad
24	20	740	851	40,072	7,000	47,072	Vaijapur
113	107	1,168	222	12,693	146	12,839	Khuldabad
0	175	630	373	14,173	350	14,523	Gangapur
1	339	1,480	139	31,966	0	31,966	Silod
141	**671**	**5,301**	**3,414**	**1,33,801**	**7,530**	**1,41,331**	**Aurangabad Total**
0	0	0	24,551	1,71,572	1,339	1,72,911	Jalna
2	0	0	1052	23,153	500	23,653	Ambad
0	0	0	536	10,098	0	10,098	Bhokardan
97	0	0	284	14,592	0	14,592	Parthur
99	**0**	**0**	**26,423**	**2,19,415**	**1,839**	**2,21,254**	**Jalna-Total**
6	355	2,687	3,822	1,36,411	5,996	1,42,407	Parbhani
0	0	661	5,862	19,550	0	19,550	Manwat
0	12	137	751	10,798	0	10,798	Sonpeth
0	45	1,540	6,071	44,025	0	44,025	Seloo
22	20	585	155	18,661	0	18,661	Purna
0	0	471	535	20,117	0	20,117	Jintur
17	73	1,110	3,380	21,327	0	21,327	Gangakhed
0	0	1,031	464	16,398	0	16,398	Pathari
45	**505**	**8,222**	**21,040**	**2,87,287**	**5,996**	**2,93,283**	**Parbhani - Total**
15	8	278	105	26,237	0	26,237	Hingoli
6	40	102	87	8,847	0	8,847	Kalamnuri
0	0	354	1,516	24,879	0	24,879	Basmatnagar
21	**48**	**734**	**1,708**	**59,963**	**0**	**59,963**	**Hingoli-Total**
0	0	1,042	3,815	73,824	813	74,637	Beed
0	0	833	4,345	11,392	2,185	13,577	Georai
0	0	6,408	1,431	46,555	2,231	48,786	Ambejogai
17	34	4,544	1,306	45,340	17,899	63,239	Parli-Vaijnath
0	0	496	847	17,015	0	17,015	Majalgoan
0	1	670	192	10,552	180	10,732	Dharur
17	**35**	**13,993**	**11,936**	**2,04,678**	**23,308**	**2,27,986**	**Beed - Total**
0	0	102	100	14,174	81	14,255	Billoli
52	1	52	0	9,211	233	9,444	Umri
17	102	154	20	19,076	0	19,076	Mudkhed
373	26	2,136	7,149	21,891	4,291	26,182	Kandhar
81	73	404	298	13,109	4,174	17,283	Hadgaon
0	0	333	2,221	28,194	5,765	33,959	Dharmabad
6	68	463	2,573	37,202	2,339	39,541	Degloor
0	0	30	904	6,463	0	6,463	Kundalwadi
5	0	160	157	9,268	0	9,268	Mukhed
0	72	0	1,435	20,011	9,893	29,904	Kinwat
0	0	382	2,559	11,701	1,900	13,601	Loha
534	**342**	**4,216**	**17,416**	**1,90,300**	**28,676**	**2,18,976**	**Nanded- Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
147	उस्मानाबाद	7,117	0	6,618	1,753	8,371	35,608	0	35,608
148	कळंब	4,394	0	1,633	540	2,173	8,143	0	8,143
149	उमरगा	3,195	7486	1,479	855	3,820	2,611	0	2,611
150	तुळजापूर	3,181	10433	3,337	3,996	17,766	4,325	0	4,325
151	भूम	168	0	350	1,877	2,227	4,151	0	4,151
152	परंडा	1,794	0	314	0	314	3,449	0	3,449
153	मुरूम	1,469	0	405	1	406	2,930	0	2,930
154	नळेदुर्ग	3,737	3431	600	169	4,200	4,932	0	4,932
	उस्मानाबाद-एकूण	**25,055**	**21350**	**14,736**	**9,191**	**45,277**	**66,149**	**0**	**66,149**
155	लातूर	41,092	81103	21,915	6,744	109,762	32,683	0	32,683
156	अहमदपूर	3,255	5390	598	1,605	7,593	3,909	0	3,909
157	उदगीर	3674	0	6,563	1,023	7,586	28,511	0	28,511
158	निलंगा	2,678	5082	3,729	1,341	10,152	6,060	0	6,060
159	औसा	4,448	0	273	728	1,001	8,482	0	8,482
	लातूर-एकूण	**55,147**	**91575**	**33,078**	**11,441**	**136,094**	**79,645**	**0**	**79,645**
160	बुलढाणा	8,905	0	10,439	19	10,458	19,893	0	19,893
161	खामगाव	9,726	12	7,968	3,124	11,104	54,776	0	54,776
162	मलकापूर	7,982	22869	8,983	10	31,862	33,959	0	33,959
163	शेगाव	22,787	0	1,693	13	1,706	28,157	0	28,157
164	जळगाव-जामेद	3,502	0	1,189	15	1,204	10,985	0	10,985
165	मेहकर	435	6732	2,742	1,580	11,054	25,808	0	25,808
166	नांदूरा	2,912	5820	2,237	2,051	10,108	16,222	0	16,222
167	चिखली	3,334	0	2,529	1	2,530	27,773	0	27,773
168	देवळगाव-राजा	5,578	0	3,708	33	3,741	14,679	0	14,679
169	लोणार	1,681	3019	788	0	3,807	2,181	0	2,181
170	सिंदखेडराजा	3,217	781	773	5	1,559	1,700	0	1,700
	बुलढाणा-एकूण	**70,059**	**39233**	**43,049**	**6,851**	**89,133**	**2,36,133**	**0**	**2,36,133**
171	अकोला	67,661	0	26,239	1,355	27,594	250,686	0	2,50,686
172	अकोट	148	0	2,229	7	2,236	35,589	0	35,589
173	मुर्तिजापूर	2,514	0	4,652	71	4,723	27,537	0	27,537
174	बालापूर	2,551	2,310	1,151	1	3,462	12,478	4,064	16,542
175	सेल्लारा 7	988	0	716	14	730	16,021	0	16,021
176	पातूर	954	0	1,507	444	1,951	12,985	0	12,985
	अकोला-एकूण	**81,816**	**2,310**	**36,494**	**1,892**	**40,696**	**3,55,296**	**4,064**	**3,59,360**
177	वाशिम	6,608	0	5,593	4,275	9,868	36178	0	36,178
178	कारंजा	7,429	0	2,983	155	3,138	49,748	0	49,748
179	मंगरूळपीर	1,440	0	1,714	1,230	2,944	21,201	0	21,201
180	रिसोड	3,482	0	874	266	1,140	7,705	3,105	10,810
	वाशिम-एकूण	**18,959**	**0**	**11,164**	**5,926**	**17,090**	**1,14,832**	**3,105**	**1,17,937**
181	अचलपूर	18,079	0	6,256	96	6,352	39,075	0	39,075
182	अंजणगाव	10,296	0,200	2,994	7	11,,201	27,908	0	27,908
183	मोर्शी	6,279	0	1,887	20	1,907	21,606	0	21,606
184	वरूड	7,594	7,659	2,780	15	10,454	18,741	37	18,778
185	दर्यापूर	1,488	7,370	4,015	427	11,812	26,345	0	26,345
186	चांदूररेल्वे	2,438	0	1,581	184	1,765	10,826	4,778	15,604
187	चांदूर बाजार	3,268	5,142	636	31	5,809	12,880	0	12,880
188	घामणगाव	1,099	0	1,611	372	1,983	16,418	0	16,418
189	शेंदूरजना	3,276	0	670	1,020	1,690	13,287	0	13,287
190	चिखलदरा	1,526	485	1,137	359	1,981	3,185	800	3,985
	अमरावती-एकूण	**55,343**	**28,856**	**23,567**	**2,531**	**54,954**	**1,90,271**	**5,615**	**1,95,886**

TABLE No. 33.11 (B)-*Contd.*

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	181	2,930	7,214	61,421	3,062	64,483	Osmnabad
0	0	1,338	129	16,177	7,894	24,071	Kalamb
0	31	112	1,566	17,335	99	17,434	Umraga
0	1	630	3,310	29,213	0	29,213	Tuljapur
22	0	0	909	7,477	184	7,661	Bhoom
1	80	306	4,110	10,054	45	10,099	Paranda
0	0	22	93	4,920	0	4,920	Murum
0	0	42	364	13,275	340	13,615	Naldurg
23	**293**	**5,380**	**17,695**	**1,59,872**	**11,624**	**1,71,496**	**Osmanabad-Total**
0	0	10,463	3,608	1,97,608	5,862	2,03,470	Latur
0	1	329	4,020	19,107		19,107	Ahmedpur
3,934	70	1,530	512	45,817	7,256	53,073	Udgir
5	42	58	1,208	20,203	0	20,203	Nilanga
0	0	834	2,581	17,346	743	18,089	Ausa
3,939	**113**	**13,214**	**11,929**	**3,00,081**	**13,861**	**3,13,942**	**Latur - Total**
0	433	1,544	764	41,997	2,166	44,163	Buldhana
5	363	5,511	911	82,396	0	82,396	Khamgaon
4	6	598	823	75,234	1,755	76,989	Malkapur
138	16	1,258	32	54,094	2,946	57,040	Shegaon
0	70	10	67	15,838	3,833	19,671	Jalgaon-Jamod
0	0	1,083	216	38,596	3,024	41,620	Mehkar
0	267	2,341	1,149	32,999	1,779	34,778	Nandura
6	446	1,041	997	36,127	3,576	39,703	Chikhali
259	10	737	68	25,072	3,019	28,091	Deulgaon-Raja
0	87	28	259	8,043	93	8,136	Lonar
0	0	220	202	6,898	231	7,129	Sindhked-Raja
412	**1,698**	**14,371**	**5,488**	**4,17,294**	**22,422**	**4,39,716**	**Buldhana - Total**
39	1,255	38,376	0	3,85,611	204,740	5,90,351	Akola
0	22	1,357	227	39,579	4,391	43,970	Akot
0	8	315	2,077	37,174	1,241	38,415	Murtizapur
0	111	860	3,683	27,209	420	27,629	Balapur
7	383	2,240	201	27,570	6,508	34,078	Telhara
1	96	61	937	16,985	1,656	18,641	Patur
47	**1,875**	**43,209**	**7,125**	**5,34,128**	**218,956**	**7,53,084**	**Akola-Total**
11	483	1,042	5,127	59,317	9,356	68,673	Washim
0	7	1,357	16,752	78,431	0	78,431	Karanja
0	62	1,763	50	27,460	0	27,460	Mangrulpir
0	61	2,304	91	17,888	0	17,888	Risod
11	**613**	**6,466**	**22,020**	**1,83,096**	**9,356**	**1,92,452**	**Washim-Total**
3,717	11	1,947	2,230	71,411	2,276	73,687	Achalpur
6	196	361	10,205	60,173	630	60,803	Anjangaon
0	786	199	199	30,976	5,392	36,368	Morshi
9	221	76	1,917	39,049	822	39,871	Warud
0	184	190	150	40,169	387	40,556	Daryapur
0	75	23	59	19,964	787	20,751	Chandur-Railway
0	7	1,032	2,049	25,045	12,725	37,770	Chandur-Bazar
3	0	481	93	20,077	0	20,077	Dhamangaon
18	2	197	382	18,852	704	19,556	Shedurjana
0	239	322	169	8,222	1,036	9,258	Chikhaldara
3,753	**1,721**	**4,828**	**17,453**	**3,33,938**	**24,759**	**3,58,697**	**Amravati-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
191	यवतमाळ	28,638	56,012	12,670	2,598	71,280	16,540	0	16,540
192	वणी	11,583	17,721	3,925	38	21,684	14,361	0	14,361
193	पुसद	10,688	16,951	3,849	7,141	27,941	29,230	0	29,230
194	दारव्हा	3,722	5,203	1,194	6	6,403	14,648	1,944	16,592
195	पांढरकवडा	13,493	0	4,065	224	4,289	15,965	8,044	24,009
196	दिग्रस	6,641	0	2,630	4	2,634	20,841	0	20,841
197	उमरखेड	12,856	88	2,029	183	2,300	28,659	0	28,659
198	घाटजी	6,152	4,576	647	195	5,418	8,961	0	8,961
	यवतमाळ-एकूण	93,773	100,551	31,009	10,389	1,41,949	1,49,205	9,988	1,59,193
199	वर्धा	7,389	0	11,645	5,355	17,000	44,592	22	44,614
200	हिंगणघाट	2,839	22,456	4,492	6,210	33,158	6,668	0	6,668
201	आर्वी	7,960	3	2,765	39	2,807	9,360	1,070	10,430
202	पुलगाव	216	5,863	4,530	109	10,502	22,914	0	22,914
203	देवळी	397	2,057	1,185	17	3,259	8,263	0	8,263
204	सिदी	3,098	0	1,044	0	1,044	9,796	116	9,912
	वर्धा-एकूण	21,899	30,379	25,661	11,730	67,770	1,01,593	1,208	1,02,801
205	कामठी	821	12,760	4,062	2,038	18,860	16,802	0	16,802
206	उमरेड	7,745	11,228	3,836	2,925	17,989	13,186	9,026	22,212
207	मोवाड	235	536	662	94	1,292	6,506	0	6,506
208	मोहपा	2,516	1,044	446	433	1,923	7,583	0	7,583
209	नरखेड	4,150	3,469	2,415	292	6,176	13,593	0	13,593
210	काटोल	1,591	15,353	4,719	2,950	23,022	19,118	0	19,118
211	सावनेर	10,707	8,149	2,457	1,951	12,557	8,378	0	8,378
212	खापा	1,500	1,899	822	1,229	3,950	5,835	0	5,835
213	रामटेक	1,586	4,411	1,377	424	6,212	19,992	0	19,992
214	कळमेश्वर	4,076	4,680	2,102	1,836	8,618	7,612	0	7,612
	नागपूर-एकूण	34,927	63,529	22,898	14,172	1,00,599	1,18,605	9,026	1,27,631
216	भंडारा	8,467	0	7,177	269	7,446	37,012	0	37,012
217	तुमसर	2,438	4	6,174	383	6,561	24,066	0	24,066
218	पवनी	1,173	0	2,367	157	2,524	12,341	0	12,341
219	तिरोरा	2,290	0	1,250	207	1,457	10,752	0	10,752
	भंडारा-एकूण	14,368	4	16,968	1,016	17,988	84,171	0	84,171
215	गोदीया	1,918	0	6,064	563	6,627	40,146	0	40,146
219	तिरोरा	2,290	0	1,250	207	1,457	10,752	0	10,752
	गोदीया-एकूण	4,208	0	7,314	770	8,084	50,898	0	50,898
220	चंद्रपूर	25,186	0	25,432	17,676	43,108	1,18,357	0	1,18,357
221	बल्लारपूर	24,140	24,266	7,492	255	32,013	31,016	0	31,016
222	बरोरा	5,902	0	5,308	67	5,375	12,128	0	12,128
223	राजूरा	1,784	13	1,974	1,323	3,310	17,508	0	17,508
224	मूल	2,318	4,975	1,584	139	6,698	6,954	0	6,954
225	ब्रम्हपूरी	4,165	5,467	4,805	358	10,630	4,495	0	4,495
226	भद्रावती	11,483	0	3,348	253	3,601	15,713	0	15,713
	चंद्रपूर-एकूण	74,978	34,721	49,943	20,071	1,04,735	2,06,171	0	2,06,171
227	गडचिरोली	9,353	183	5,281	406	5,870	12,385	4,902	17,287
228	देसाईगंज	7,753	0	1,231	711	1,942	14,731	0	14,731
	गडचिरोली-एकूण	17,106	183	6,512	1,117	7,812	27,116	4,902	32,018

TABLE No. 33.11 (B)-*Contd.*

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
42	2,212	50	2,087	1,20,849	33,332	1,54,181	Yavatmal
19	7	1,750	1,483	50,887	13,988	64,875	Wani
16	161	2,040	1,935	72,011	1,500	73,511	Pusad
0	43	161	502	27,423	210	27,633	Darwha
0	164	739	6,076	48,770	6,204	54,974	Pandharkawada
0	10	1,162	1,333	32,621	2,151	34,772	Digras
16	435	66	3,860	48,192	6,369	54,561	Umarkhed
10	3	1,323	1,500	23,367	10,760	34,127	Ghatanji
103	3,035	7,291	18,776	4,24,120	74,514	4,98,634	Yavatmal-Total
0	428	38	1,231	70,700	7,528	78,228	Wardha
410	1,086	1,222	189	45,572	1,662	47,234	Hinganghat
0	91	1,436	97	22,821	486	23,307	Arvi
2	0	0	6	33,640	817	34,457	Pulgaon
5	562	336	37	12,859	597	13,456	Deoli
20	1	0	7	14,082	2,017	16,099	Sindi
437	2,168	3,032	1,567	1,99,674	13,107	2,12,781	Wardha-Total
0	418	1,024	416	38,341	1,262	39,603	Kamptee
32	181	1,370	1,006	50,535	4,262	54,797	Umred
1	87	229	4	8,354	534	8,888	Mowad
0	248	201	76	12,547	3,766	16,313	Mohpa
40	76	385	26	24,446	8,973	33,419	Narkhed
386	549	2,392	680	47,738	3,797	51,535	Kotol
3	349	789	30	32,813	5,821	38,634	Saoner
1	387	151	28	11,852	6,276	18,128	Khapa
0	57	808	170	28,625	2,250	31,075	Ramtek
31	235	497	647	21,716	584	22,300	Kalmeshwar
494	2,587	7,846	3,083	2,77,167	37,525	3,14,692	Nagpur-Total
2	397	522	951	54,797	18,669	73,466	Bhandara
9	5	230	744	34,053	7,280	41,333	Tumsar
12	122	247	84	16,503	165	16,668	Paoni
0	125	65	118	14,807	1,839	16,646	Tirora
23	649	1,064	1,897	1,20,160	27,953	1,48,113	Bhandara-Total
298	262	3,164	814	53,229	35,846	89,075	Gondia
0	125	65	118	14,807	1,839	16,646	Tirora
298	387	3,229	932	68,036	37,685	1,05,721	Gondia-Total
26	195	2,278	2,891	1,92,041	26,469	2,18,510	Chandrapur
11	278	371	798	88,627	23,390	1,12,017	Ballarpur
0	113	965	129	24,612	22,968	47,580	Warora
0	182	165	260	23,209	377	23,586	Rajura
0	25	116	28	16,139	513	16,652	Mul
0	280	0	17	19,587	714	20,301	Bramhpuri
0	206	59	1,203	32,265	1,072	33,337	Bhadrawati
37	1,279	3,954	5,326	3,96,480	75,503	4,71,983	Chandrapur-Total
10	194	44	421	33,179	2,350	35,529	Gadchiroli
0	0	577	234	25,237	4,781	30,018	Desai-ganj
10	194	621	655	58,416	7,131	65,547	Gadchiroli-Total

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
	कटकमंडळ								
1	देवळाली	4,909	12,124	6,660	20	18,804	23,042	0	23,042
2	अहमदनगर	3,077	3,173	804	9,049	13,026	13,000	0	13,000
3	पुणे	38,670	60,045	31,514	24,733	1,16,292	17,004	25,483	42,487
4	खडकी	30,910	37,113	1,046	25,349	63,508	10,827	0	10,827
5	देहूरोड	6,634	38,633	30,608	0	69,241	10,702	0	10,702
6	औरंगाबाद	10,723	6,369	572	90	7,031	2,000	670	2,670
7	कामठी	21,700	3,490	331	152	3,973	1,012	9,870	10,882
	एकूण	1,16,623	160,947	71,535	59,393	2,91,875	77,587	36,023	1,13,610
	महानगरपालिका								
1	बृहन्मुंबई	32,13,636	1,50,51,889	83,74,221	6,24,670	2,40,50,780	12,09,680	20,48,757	32,58,437
2	ठाणे	6,22,515	16,30,958	4,58,672	209	20,89,839	35,247	1,78,206	2,13,453
3	कल्याण	3,12,050	6,92,694	2,44,564	2,87,130	12,24,388	6,401	76,990	83,391
4	उल्हासनगर	58,248	4,37,704	72,734	0	5,10,438	39,219	0	39,219
5	नवी मुं.मनपा	7,78,847	7,44,956	7,28,767	0	14,73,723	7,032	4,040	11,072
6	भिवंडी	10,838	10	1,26,483	0	1,26,493	0	7,59,566	7,59,566
7	भाईदर	45,980	2,24,480	2,64,952	186	4,89,618	15,164	0	15,164
8	नाशिक	1,09,180	12,42,100	2,08,449	1,825	14,52,374	3,56,337	0	3,56,337
9	मालेगाव	13,244	0	18,304	37	,18,341	2,58,795	0	2,58,795
10	पुणे	0	21,89,527	12,94,855	2,87,884	37,72,266	3,20,800	0	3,20,800
11	पिंपरी-चिंचवड	38,297	14,91,734	2,65,136	43,771	18,00,641	3,15,173	0	3,15,173
12	सांगली-कुपवाड	48,324	2,17,260	48,993	16,237	2,82,490	55,842	439	56,281
13	सोलापूर	1,68,207	4,75,551	2,52,646	483	7,28,680	53,778	0	53,778
14	कोल्हापूर	1,82,262	4,16,507	2,83,505	13,954	7,13,966	1,00,939	9,594	1,10,533
15	औरंगाबाद	1,09,296	5,10,457	2,25,161	13,418	7,49,036	47,301	0	47,301
16	नांदेड-वाघेला	52,969	1,80,964	29,800	38,988	2,49,752	52,778	0	52,778
17	अमरावती-	1,66,780	1,94,681	63,992	398	2,59,071	1,31,310	36,880	1,68,190
18	अकोला	26,713	0	33,022	12,774	45,796	2,81,259	0	2,81,259
19	नागपूर	1,67,826	11,75,300	4,63,541	5,66,867	22,05,708	2,83,174	0	2,83,174
	महानगरपालिका	61,25,212	2,68,76,772	1,34,57,797	19,08,831	4,22,43,400	35,70,229	31,14,472	66,84,701

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबइ

TABLE No. 33.11 (B) - *Contd.*

(रुपये हजारात/Rs. In '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
							Cantonment Board
6	920	8,695	18,659	74,935	19,406	94,341	Deolali
2	218	3,588	6,950	39,861	1,282	41,143	Ahmadnagar
7	1,486	0	43,491	2,42,433	1,51,469	3,93,902	Pune
45	2,191	782	54,218	1,62,481	1,23,776	2,86,257	Khadki
0	81	779	9,704	97,141	2,183	99,324	Dehu road
0	2,491	2,387	1	25,303	2,240	27,543	Aurangabad
0	0	0	145	36,700	3,328	40,028	Kamti
60	7,387	16,231	1,33,068	6,78,854	3,03,684	9,82,538	Total
							Mahanagarpalika
55,829	2,66,449	2,79,130	1,61,88,602	473,12,863	35,86,635	5,08,99,498	BrihanMumbai
0	2,445	1,79,993	2,42,473	33,50,718	9,62,295	43,13,013	Thane
451	4,241	37,211	2,68,200	19,29,932	3,94,507	23,24,439	Kalyan
0	188	4,939	1,80,382	7,93,414	41,181	8,34,595	Ulhasnagar
0	1,893	1,09,957	4,63,512	28,39,004	3,43,332	31,82,336	Navi Mumbai
0	1,397	4,138	25,564	9,27,996	1,02,162	10,30,158	Bhiwandi
38	10,472	57,406	39,855	6,58,533	48,861	7,07,394	Bhyander
77	154	14,44,266	1,56,002	35,18,390	1,79,947	36,98,337	NASHIK
0	361	4,211	39,412	3,34,364	63,983	3,98,347	MALEGAON
317	8,278	3,627	6,51,915	47,57,203	30,04,903	77,62,106	Pune
0	214	19,180	4,13,142	25,86,647	11,14,803	37,01,450	Pimpri-Chinchwad
78	430	7,228	1,06,045	5,00,876	53,743	5,54,619	Sangli-M-Kupwad
19	4,563	20,829	2,55,295	12,31,371	0	12,31,371	Solapur
509	786	14,912	6,44,907	16,67,875	2,02,710	18,70,585	Kolhapur
213	5,128	42,074	91,369	10,44,417	7,793	10,52,210	Aurangabad
80	185	15,056	26,777	3,97,597	17,505	4,15,102	Nanded-waghela
228	6,783	1,183	68,665	6,70,900	0	6,70,900	Amravati
44	2,755	1,184	20,265	3,78,016	2,37,973	6,15,989	Akola
62	28,841	527	25,630	27,11,768	3,81,214	30,92,982	Nagpur
57,945	3,45,563	22,47,051	1,99,08,012	7,76,11,884	1,07,43,547	8,83,55,431	Total Mahanagarpalika

Source.-- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/ तक्ता क्र. / जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संख्या No. of Urban LSG Institutions	सामान्य प्रशासन व करवसुली General Administrative and Tax collection charges	सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	पाणी पुरवठा Water Supply	जलनिःसारण गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	इस्पितळे, दवाखाने व लस टोचणी Hospitals. Dispensary and Vaccination	शिक्षण Education	सार्वजनिक बांधकामे इमारती Building	सार्वजनिक बांधकामे रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	मुंबई	1	2183479	2183480	2183481	2183482	2183483	2183484	2183485	2183486
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	16	71295	57692	129013	165440	20444	5298	243265	0
4	रायगड	11	82495	20384	97799	72604	19939	101659	111895	10822
5	रत्ना.	4	53299	10427	35279	25995	5350	31257	62415	0
6	सिंधु.	3	15571	2869	3507	7304	2956	1258	16561	0
7	नाशिक	11	45155	6744	44490	38431	16771	6211	0	311
8	धुळे	3	35392	9412	78476	56628	33086	71534	0	0
9	नंदुरबार	4	16777	5939	18541	19587	10738	4413	0	727
10	जळगाव	13	126695	28406	205388	145320	51043	181202	0	587
11	अहमदनगर	10	78493	24010	90244	54011	86365	13022	0	8390
12	पुणे	16	45234	9697	46702	57723	14662	7956	0	0
13	सातारा	8	56620	14296	50883	73222	4369	37366	0	0
14	सांगली	5	16467	6899	27239	18208	940	3372	0	0
15	सोलापूर	10	65871	10022	68821	66545	11713	8233	0	0
16	कोल्हापूर	10	100301	13151	99008	88837	44128	157388	0	0
17	औरंगाबाद	8	21039	4214	11597	20757	1348	10859	30944	516
18	जालना	4	22661	6469	19504	31474	2754	20692	18402	138
19	परभणी	8	41789	5961	34598	42218	7440	17311	98465	2207
20	बीड	3	30580	7036	36506	42312	68	905	97326	735
21	नांदेड	12	28866	2555	15150	24957	72	3612	31085	667
22	लातूर	5	39830	11473	47002	52980	9311	9817	39360	41
23	उस्मानाबाद	8	21204	6010	28048	23963	708	29294	47792	3352
24	हिंगोली	3	15260	3539	16055	12353	130	937	11038	0
25	बुलढाणा	11	66500	6805	50741	46057	5614	99334	0	0
26	अकोला	6	15648	3409	14169	16653	1528	28735	0	0
27	वाशिम	4	26767	1984	12859	21100	2573	33138	0	0
28	अमरावती	11	44154	4949	29370	31233	5737	80844	0	0
29	यवतमाळ	8	40006	11256	29694	50505	6209	73835	0	0
30	वर्धा	6	34272	4682	30725	39393	3617	14003	17157	0
31	नागपूर	12	41599	7676	22519	32702	5499	80546	72728	0
32	भंडारा	5	30237	4668	29382	39752	3243	61800	41576	0
33	चंद्रपूर	7	50600	24559	64028	84562	5249	61461	41895	0
34	गडचिरोली	2	9311	3216	4145	7182	1016	7052	7923	0
	नगरपरिषद	224	1389988	340409	1491482	1510008	384620	1264344	989827	28493
	कटकमंडळ	7	36671	25115	24484	95894	69411	84087	5924	0
	महानगरपालिका	19	4947491	2119975	11297839	13104753	4823327	7950114	3924366	3368124
	महाराष्ट्र राज्य	250	6374150	2485499	12813805	14710655	5277358	9298545	4920117	3396617

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 A

Districtwise Expenditure of Municipal Councils , Cantonment Boards & Corporations (2001-02)

(रुपये हजारात / Rs. In '000)

Public Works इतर Other (12)	Public Works एकूण Total 10+11+12 (13)	सार्वजनिक सुरक्षितता Public Security (14)	संकीर्ण Miscell-aneous (15)	एकूण खर्च Total Expenditure 4+5+6+7+8+9+13+14+15 (16)	असाधारण खर्च व कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary expenditure debt & Expdr. of Commercial Enterprises (17)	अखेरची शिल्लक Closing Balance (18)	एकूण Grand Total (19)	District (2)
2183487	2183488	2183489	2183490	2183491	2183492	2183493	2183494	Mumbai / Mumbai suburban
78896	322161	7272	18825	797440	133099	386519	1317058	Thane
66394	189111	6172	7092	597255	55764	88401	741420	Raigarh
35444	97859	1896	4803	266165	23119	71752	361036	Ratnagiri
20509	37070	458	1552	72545	21433	28820	122798	Sindhurg
36246	36557	3868	54117	252344	65082	28917	346343	Nashik
23703	23703	3047	238277	549555	35287	58484	643326	Dhule
17244	17971	3845	24236	122047	28945	57659	208651	Nandurbar
388522	389109	17456	499353	1643972	200106	88819	1932897	Jalgaon
113716	122106	58898	93399	620548	181460	55928	857936	Ahmednagar
51838	51838	2260	134623	370695	97199	109996	577890	Pune
92204	92204	2610	103197	434767	80817	113631	629215	Satara
41534	41534	2591	26748	143998	10765	29992	184755	Sangli
67714	67714	2355	103339	404613	73008	73094	550715	Solapur
158742	158742	4457	57900	723912	116445	113061	953418	Kolhapur
4483	35943	801	17329	123887	23540	39990	187417	Aurangabad
2807	21347	1728	80530	207159	34169	59619	300947	Jalna
3543	104215	1205	37574	292311	20043	21137	333491	Parbhani
860	98921	1907	23581	241816	13981	62393	318190	Beed
1568	33320	782	10449	119763	33949	50586	204298	Nanded
4880	44281	2087	133238	350019	38999	37520	426538	Latur
1735	52879	920	46138	209164	3151	19534	231849	Osmanabad
1462	12500	230	4574	65578	20956	10000	96534	Hingoli
79521	79521	6897	57808	419277	15915	51880	487072	Buldhana
33158	33158	306	80695	194301	6419	10574	211294	Akola
26806	26806	508	34475	160210	10394	14597	185201	Washim
53820	53820	9153	66952	326212	33995	48574	408781	Amravati
43142	43142	13671	82773	351091	88189	95580	534860	Yavatmal
0	17157	2031	50360	196240	34948	22008	253196	Wardha
0	72728	1307	49112	313688	28770	53298	395756	Nagpur
0	41576	6230	42184	259072	35669	16931	311672	Bhandara
0	41895	7187	57888	397429	102510	78677	578616	Chandrapur
0	7923	356	18387	58588	984	22732	82304	Gadchiroli
1450491	2468811	174491	2261508	11285661	1669110	2020703	14975474	Nagar Parishad
132129	138053	13004	75035	561754	278927	141857	982538	Cantonment
3731438	11023928	1171873	17012884	73452184	4559286	10343961	88355431	Mahanagarpalika
5314058	13630792	1359368	19349427	85299599	6507323	12506521	104313443	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपालिका, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा महानगरपालिका	सामान्य प्रशासन व कर वसुली General Administrative and Tax collection charges	सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	पाणी पुरवठा Water Supply	जलनिःसारण गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	इस्पितळे दवाखाने व लस टोचणी Hospitals Dispensaries and Vaccination	सार्वजनिक बांधकामे शिक्षण Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	वसई	4133	2104	2704	8330	5303	0	12088	0
2	जव्हार	2284	179	1930	1512	0	170	2781	0
3	डहाणू	3618	2986	4971	4499	0	0	14337	0
4	पालघर	1327	3523	694	1266	0	0	2002	0
5	विरार	6327	5124	33576	24141	1277	600	36350	0
6	नालासोपारा	9380	8728	30762	17024	0	0	19730	0
7	अंबरनाथ	12407	10363	26523	73079	11978	4241	45733	0
8	कु.बदलापूर	11020	12761	2343	12280	1819	0	67258	0
9	न.माणिकपूर	20799	11924	25510	23309	67	287	42986	0
	ठाणे एकूण	71295	57692	129013	165440	20444	5298	243265	0
10	पनवेल	7282	2836	43629	21496	2206	19493	20554	0
11	खोपोली	37441	9229	15633	11621	13719	32074	28823	10186
12	अलिबाग	4119	1644	15232	5900	743	4246	17458	0
13	महाड	4270	1362	3433	3962	587	8170	10011	0
14	पेण	7867	362	3522	10301	97	8393	9853	0
15	रोहा	4721	362	3535	4520	499	8003	11302	0
16	उरण	6929	1514	8421	7736	652	9095	7983	0
17	मुरुड जंजीरा	2473	323	1580	1652	79	6770	1456	0
18	श्रीवर्धन	1810	700	508	1984	0	4669	248	0
19	माथेरान	2498	1292	678	1558	1357	619	1080	0
20	कर्जत	3085	760	1628	1874	0	127	3127	636
	रायगड एकूण	82495	20384	97799	72604	19939	101659	111895	10822
21	रत्नागिरी	32989	6923	24270	12677	1498	26683	28986	0
22	चिपळूण	13023	2118	6845	9546	1845	3482	23941	0
23	खेड	4530	997	1439	2820	1524	844	8660	0
24	राजापूर	2757	389	2725	952	483	248	828	0
	रत्ना. एकूण	53299	10427	35279	25995	5350	31257	62415	0
25	मालवण	2093	1142	77	2521	1579	413	8232	0
26	वेंगुर्ला	5316	628	168	1395	583	407	213	0
27	सांवतवाडी	8162	1099	3262	3388	794	438	8116	0
	सिंधु.एकूण	15571	2869	3507	7304	2956	1258	16561	0

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 B

Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations (2001-02)

(रुपये हजारात/Rs. In Thousand)

Public Works								
इतर Other	एकूण Total 9+10+11	सार्वजनिक सुरक्षितता Public Security	संकिर्ण Miscell-aneous	एकूण खर्च Total Expenditure (3+4+5+6 7+8+12+ 13+14)	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary debt and Expenditure Commercial Enterprices	अखेरची शिल्लक Closing Balance	एकूण Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
8770	20858	385	614	44431	5706	7607	57744	Vasai
193	2974	1	8	9058	998	8175	18231	Jawhar
7798	22135	0	2250	40459	0	481	40940	Dahanu
1862	3864	0	0	10674	271	37951	48896	Palghar
12482	48832	711	3325	123913	19335	4262	147510	Virar
16683	36413	455	3052	105814	8395	90766	204975	Nalasopara
24844	70577	2191	3160	214519	70692	99719	384930	Ambernath
1213	68471	2878	5326	116898	27702	23808	168408	Kulgaon-Badalpur
5051	48037	651	1090	131674	0	113750	245424	Navghar Manickpur
78896	322161	7272	18825	797440	133099	386519	1317058	Thane - Total
33631	54185	1274	1175	153576	20256	15316	189148	Panvel
2600	41609	3415	2125	166866	7261	7916	182043	Khopoli
4300	21758	0	608	54250	5353	21005	80608	Alibag
3616	13627	1154	329	36894	6354	3583	46831	Mahad
1384	11237	23	668	42470	4408	9788	56666	Pen
3018	14320	155	95	36210	2042	5564	43816	Roha
5544	13527	0	612	48486	3389	4240	56115	Uran
1537	2993	151	197	16218	1226	1956	19400	Murud Jangira
5395	5643	0	303	15617	2207	8127	25951	Shriwardhan
2936	4016	0	173	12191	1112	4672	17975	Matheran
2433	6196	0	807	14477	2156	6234	22867	Karjat
66394	189111	6172	7092	597255	55764	88401	741420	Raigad - Total
18916	47902	1016	567	154525	255	11001	165781	Ratnagiri
5089	29030	379	3496	69764	17881	54567	142212	Chiplun
7908	16568	145	494	29361	0	3831	33192	Khed
3531	4359	356	246	12515	4983	2353	19851	Rajapur
35444	97859	1896	4803	266165	23119	71752	361036	Ratnagiri - Total
4435	12667	51	537	21080	6924	7290	35294	Malwan
1975	2188	180	585	11450	0	2468	13918	Vengurla
14099	22215	227	430	40015	14509	19062	73586	Sawantwadi
20509	37070	458	1552	72545	21433	28820	122798	Sindhurg - Total

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
30	मालेगाव	17,183	4,999	34,026	29,037	38,782	17,432	0	0
28	मनमाड	12802	1546	20805	15160	3888	5290	0	0
29	इगतपूरी	3536	1807	3101	3813	1132	223	0	0
30	नांदगाव	2098	518	3229	3257	343	0	0	0
31	सिन्नर	3208	0	4382	3808	1056	0	0	311
32	येवला	6736	991	6803	2905	9324	0	0	0
33	त्रिंबक	1369	391	1338	1734	474	0	0	0
34	भगूर	2941	122	816	1333	554	265	0	0
35	साटाणा	12465	1369	4016	6421	0	433	0	0
	नाशिक-एकूण	45155	6744	44490	38431	16771	6211	0	311
36	धुळे	20780	5878	60211	43591	23476	37311	0	0
37	दौंडाईचा	8268	729	6685	5049	4135	10896	0	0
38	शिरपूर-बखेड	6344	2805	11580	7988	5475	23327	0	0
	धुळे-एकूण	35392	9412	78476	56628	33086	71534	0	0
39	नंदुरबार	7690	2759	8378	11212	4656	2465	0	727
40	शहाद	4118	1448	7562	4245	3692	419	0	0
41	तळोदा	1492	366	151	1143	1323	927	0	0
42	नवापूर	3477	1366	2450	2987	1067	602	0	0
	नंदुरबार - एकूण	16777	5939	18541	19587	10738	4413	0	727
43	जळगाव	42320	14396	113548	53415	18711	66519	0	0
44	भुसावळ	12672	2306	15650	22311	12838	42214	0	0
45	चोपडा	7786	1209	16923	8904	989	637	0	0
46	पाचोरा	7535	988	4700	8473	1732	288	0	0
47	चाळीसगाव	12003	4356	11679	15321	5234	18671	0	0
48	अमळनेर	16082	2100	18888	17823	4680	34759	0	0
49	यावल	1785	457	2755	2356	763	199	0	0
50	फैजपूर	4096	234	1596	2334	1562	662	0	244
51	रावेर	4008	792	2399	3301	2269	629	0	0
52	सावदा	4739	262	2168	2723	1032	16161	0	0
53	पाटोळा	5340	726	5346	3813	302	263	0	0
54	एरंडोल	2500	178	5962	1074	612	0	0	343
55	घरणगाव	5829	402	3774	3472	319	200	0	0
	जळगाव-एकूण	126695	28406	205388	145320	51043	181202	0	587
56	अहमदनगर	33282	14937	51449	4523	73326	7168	0	7150
57	श्रीरामपूर	7094	2693	13327	15453	3787	779	0	0
58	संगमनेर	10882	1597	8653	9115	4372	2212	0	0
59	कोपरगाव	8114	603	5309	8717	2385	657	0	0
60	राहूरी	5308	949	2674	7101	2482	1421	0	1240
61	देवळाली-प्रवरा	6589	1142	3411	3783	0	493	0	0
62	पाथर्डी	3231	967	1812	2356	0	91	0	0
63	श्रीगोंदा	1980	748	1745	1240	13	104	0	0
64	राहता-पिंपळस	2013	374	1864	1723	0	97	0	0
	अहमदनगर-एकूण	78493	24010	90244	54011	86365	13022	0	8390

TABLE No. 33.12 (B) —*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
56,885	56,885	1,789	74,162	2,74,295	0	13,244	2,87,539	Malegaon
11353	11353	954	8411	80209	27780	5543	113532	Manmad
6351	6351	71	12533	32567	1445	6850	40862	Igatpuri
1806	1806	0	8503	19754	0	1209	20963	Nandgaon
6132	6443	1202	13006	33105	0	2072	35177	Sinnar
1313	1313	283	4813	33168	24359	1545	59072	Yeola
3091	3091	548	4257	13202	1211	6367	20780	Trimbak
1240	1240	107	1632	9010	1688	1664	12362	Bhagur
4960	4960	703	962	31329	8599	3667	43595	Satana
36246	**36557**	**3868**	**54117**	**252344**	**65082**	**28917**	**346343**	**Nashik - Total**
13352	13352	1668	126365	332632	12333	40622	385587	Dhule
7670	7670	413	8017	51862	1222	3742	56826	Dondaicha
2681	2681	966	103895	165061	21732	14120	200913	Shirpur-Varvade
23703	**23703**	**3047**	**238277**	**549555**	**35287**	**58484**	**643326**	**Dhule-Total**
9844	10571	2204	10766	60701	14697	45934	121332	Nandurbar
4209	4209	789	6808	33290	10470	4588	48348	Shahada
2008	2008	205	545	8160	1844	3175	13179	Taloda
1183	1183	647	6117	19896	1934	3962	25792	Navapur
17244	**17971**	**3845**	**24236**	**122047**	**28945**	**57659**	**208651**	**Nandurbar-Total**
324074	324074	3043	282472	918498	146158	57822	1122478	Jalgaon
14066	14066	2109	101701	225867	1935	4261	232063	Bhusawal
10217	10217	1000	11083	58748	7601	3277	69626	Chopada
2399	2399	470	16576	43161	3929	1065	48155	Pachora
13943	13943	6230	12738	100175	9012	9536	118723	Chalisgion
2957	2957	714	40071	138074	5343	2093	145510	Ammalner
1239	1239	382	2513	12449	5463	552	18464	Yaval
1930	2174	202	6623	19483	2604	4912	26999	Faizpur
2270	2270	2698	10249	28615	3004	1249	32868	Raver
2100	2100	183	8096	37464	5254	94	42812	Savada
732	732	338	2144	19004	6875	630	26509	Parora
9707	10050	45	2451	22872	1070	1871	25813	Erandol
2888	2888	42	2636	19562	1858	1457	22877	Dharangion
388522	**389109**	**17456**	**499353**	**1643972**	**200106**	**88819**	**1932897**	**Jalgaon-Total**
84196	91346	54715	12531	343277	94554	29820	467651	Ahmednagar
1899	1899	722	49692	95446	20084	769	116299	Shriampur
12417	12417	810	1415	51473	32424	8861	92758	Sangamner
3262	3262	1525	4228	34800	28324	6286	69410	Kopargaon
2237	3477	552	8281	32245	2042	3259	37546	Rahuri
2733	2733	259	7043	25453	0	1028	26481	Deolai-Pravra
6264	6264	26	1401	16148	1072	1210	18430	Patharda
291	291	289	5047	11457	479	4408	16344	Shrigonda
417	417	0	3761	10249	2481	287	13017	Rahta-Pimples
113716	**122106**	**58898**	**93399**	**620548**	**181460**	**55928**	**857936**	**Ahmednagar-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
65	बारामती	9730	1916	4514	15159	6854	1454	0	0
66	लोणावळा	4604	1538	10635	8377	4020	4344	0	0
67	सासवड	2483	1794	5351	7446	417	364	0	0
68	जेजूरी	1380	789	2505	2594	0	0	0	0
69	इंदापूर	5765	223	2437	3565	0	0	0	0
70	शिरूर	1556	1409	2486	5600	1156	539	0	0
71	आळंदी	1979	85	1850	1207	335	0	0	0
72	जुन्नर	5322	283	3297	2562	1625	0	0	0
73	भोर	3063	538	3106	2299	108	0	0	0
74	दौंड	3182	575	3553	5132	0	114	0	0
75	तळेगाव-दाभाडे	6170	547	6968	3782	147	1141	0	0
	पुणे-एकूण	**45234**	**9697**	**46702**	**57723**	**14662**	**7956**	**0**	**0**
76	सातारा	15553	4771	20276	31729	2736	23838	0	0
77	कराड	17670	2696	16188	20674	321	2618	0	0
78	फलटण	10858	1004	5777	7851	0	10238	0	0
79	रहिमतपूर	1689	708	2638	744	126	0	0	0
80	म्हसवड	3300	395	1973	1417	0	0	0	0
81	वाई	3099	1072	3231	4964	681	208	0	0
82	पांचगणी	2012	1461	0	2872	324	52	0	0
83	महाबळेश्वर	2439	2189	800	2971	181	412	0	0
	सातारा-एकूण	**56620**	**14296**	**50883**	**73222**	**4369**	**37366**	**0**	**0**
84	इस्लामपूर	5083	2533	13277	7432	508	2470	0	0
85	तासगाव	3876	655	3581	2760	89	467	0	0
86	आष्टी	2485	971	2412	2109	343	0	0	0
87	वीटा	5023	2740	7969	5907	0	435	0	0
	सांगली-एकूण	**16467**	**6899**	**27239**	**18208**	**940**	**3372**	**0**	**0**
91	बार्शी	19053	2354	22099	17932	3645	4167	0	0
92	पंढरपूर	24029	4281	24298	29278	5301	2298	0	0
93	कर्माळा	5783	656	2541	4943	789	193	0	0
94	सांगोला	3427	911	3505	2346	365	1014	0	0
95	अक्कलकोट	4102	413	5826	3950	1345	270	0	0
96	मंगलवेढा	2058	677	2222	3484	0	136	0	0
97	मेंदरकी	1267	346	836	1108	0	0	0	0
98	दुधनी	1433	192	955	828	183	0	0	0
99	कुर्डुवाडी	4719	192	6539	2676	85	155	0	0
	सोलापूर-एकूण	**65871**	**10022**	**68821**	**66545**	**11713**	**8233**	**0**	**0**
97	इचलकरंजी	69534	8854	78559	61875	42487	134297	0	0
98	जयसिंगपूर	8197	0	4857	5808	449	14066	0	0
99	मलकापूर	2674	41	580	1096	0	6	0	0
100	मुर्गुड	2078	146	1409	1804	0	0	0	0
101	वडगाव	4562	439	2606	3307	1192	183	0	0
102	गडहिंगल्ज	6577	908	4332	7252	0	8673	0	0
103	कुरूंदवाड	2018	549	3759	2370	0	9	0	0
104	कागल	3534	2121	2778	4693	0	110	0	0
105	पन्हाळा	1127	93	128	632	0	44	0	0
	कोल्हापूर-एकूण	**100301**	**13151**	**99008**	**88837**	**44128**	**157388**	**0**	**0**

TABLE No. 33.12 (B)—*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
4713	4713	1576	26496	72412	40243	6429	119084	Baramati
3704	3704	46	57912	95180	17965	13237	126382	Lonavala
6190	6190	327	13097	37469	8202	40672	86343	Saswad
1181	1181	0	3304	11753	3947	3550	19250	Jejuri
2640	2640	152	10329	25111	1710	612	27433	Indapur
7153	7153	12	6865	26776	0	10300	37076	Shirur
387	387	0	3578	9421	251	2439	12111	Alandi
4115	4115	47	5180	22431	5979	4105	32515	Junnar
1064	1064	0	1560	11738	5618	6015	23371	Bhor
6320	6320	100	3010	21986	5485	5894	33365	Daund
14371	14371	0	3292	36418	7799	16743	60960	Talegaon-Dabade
51838	**51838**	**2260**	**134623**	**370695**	**97199**	**109996**	**577890**	**Pune-Total**
28164	28164	791	31124	158982	29288	4849	193119	Satara
21983	21983	1668	13249	97067	10495	25975	133537	Karad
3750	3750	31	3191	42700	36697	7070	86467	Phaltan
663	663	0	5717	12285	0	3956	16241	Rahimatpur
2005	2005	0	0	9090	1298	3320	13708	Mhaswad
6768	6768	120	22712	42855	1378	4588	48821	Wai
7671	7671	0	10364	24756	1661	20323	46740	Panchgani
21200	21200	0	16840	47032	0	43550	90582	Mahabaleshwar
92204	**92204**	**2610**	**103197**	**434767**	**80817**	**113631**	**629215**	**Satara - Total**
15032	15032	1374	1866	49575	4254	7031	60860	Islampur
7651	7651	246	7526	26851	2849	12887	42587	Tasgaon
12956	12956	0	2428	23704	916	6737	31357	Ashti
5895	5895	971	14928	43868	2746	3337	49951	Vita
41534	**41534**	**2591**	**26748**	**143998**	**10765**	**29992**	**184755**	**Sangli - Total**
3704	3704	1095	30835	104884	14500	19182	138566	Barshi
27719	27719	914	8015	126133	44456	5246	175835	Pandharpur
8560	8560	137	6559	30161	383	2201	32745	Karmala
5440	5440	0	26382	43390	1571	8779	53740	Sangola
10000	10000	184	13463	39553	387	18083	58023	Akkalkot
500	500	25	9731	18833	525	14673	34031	Mangalwedha
2146	2146	0	1107	6810	487	1804	9101	Maidargi
4106	4106	0	3654	11351	660	2126	14137	Dudhani
5539	5539	0	3593	23498	10039	1000	34537	Kurduwadi
67714	**67714**	**2355**	**103339**	**404613**	**73008**	**73094**	**550715**	**Solapur - Total**
120363	120363	1969	24443	542381	97684	91284	731349	Ichalkaranji
2498	2498	700	10619	47194	5005	1041	53240	Jaisinghpur
709	709	0	628	5734	2	1304	7040	Malkapur
4662	4662	0	1358	11457	1236	550	13243	Murgud
638	638	610	1495	15032	3916	4288	23236	Wadgaon
12885	12885	537	1783	42947	2565	3165	48677	Gadhinglaj
8431	8431	340	3272	20748	2623	3455	26826	Kurandwad
3838	3838	301	13200	30575	1342	4053	35970	Kagal
4718	4718	0	1102	7844	2072	3921	13837	Panhala
158742	**158742**	**4457**	**57900**	**723912**	**116445**	**113061**	**953418**	**Kolhapur-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
106	पैठण	2457	792	1820	5575	0	243	7090	0
107	कन्नड	3793	248	1547	3076	0	753	3245	0
108	वैजापूर	6127	1559	4362	5269	1115	9570	7072	0
109	खुलदाबाद	1900	44	691	1116	1	140	3711	0
110	गंगापूर	3549	348	1513	2379	232	153	0	516
111	सिल्लोर	3213	1223	1664	3342	0	0	9826	0
	औरंगाबाद-एकूण	**21039**	**4214**	**11597**	**20757**	**1348**	**10859**	**30944**	**516**
112	जालना	17675	4873	14817	24231	2754	20425	3869	0
113	अंबड	1436	537	1841	2485	0	154	3002	0
114	मोकरदन	1015	156	1563	2083	0	0	4643	138
115	परतूर	2535	903	1283	2675	0	113	6888	0
	जालना-एकूण	**22661**	**6469**	**19504**	**31474**	**2754**	**20692**	**18402**	**138**
127	परभणी	15730	3054	21040	18277	6931	13801	43308	0
128	मानवत	4892	49	672	3340	114	208	6095	0
129	सोनपे[illegible]	1501	434	425	780	0	52	4066	0
130	सेलू	5043	1074	2808	5238	53	1096	9588	1845
131	पुर्णा	3398	78	2745	3387	0	1011	6250	0
132	जिंतूर	2532	182	2042	4674	45	268	12334	362
133	गंगाखेड	5992	688	2734	4222	297	728	7853	0
134	पाथरी	2701	402	2132	2300	0	147	8971	0
	परभणी -एकूण	**41789**	**5961**	**34598**	**42218**	**7440**	**17311**	**98465**	**2207**
135	हिंगोली	7216	2981	9567	8809	128	452	640	0
136	कळमनूरी	2392	312	1786	982	2	485	4460	0
137	बसमतनगर	5652	246	4702	2562	0	0	5938	0
	हिंगोली -एकूण	**15260**	**3539**	**16055**	**12353**	**130**	**937**	**11038**	**0**
138	बीड	11105	4460	18914	20675	10	0	61255	0
139	गेवराई	4367	244	2684	3461	0	58	1454	0
140	आंबेजोगाई	4478	1435	9780	4931	0	342	21960	735
141	परळी-वैजनाथ	6327	276	2469	9524	58	356	353	0
142	माजलगाव	2008	72	1019	2160	0	149	5581	0
143	धारूड	2295	549	1640	1561	0	0	6723	0
	बीड-एकूण	**30580**	**7036**	**36506**	**42312**	**68**	**905**	**97326**	**735**
116	बिलोंली	1769	88	564	1081	0	540	9324	0
117	उमरी	1593	377	629	1457	0	284	220	0
118	मुदखेड	997	285	683	1003	41	10	2325	362
119	कंधार	3916	323	2029	2324	0	536	3144	0
120	हडगाव	2099	187	1167	3083	0	176	2023	0
121	धर्माबाद	3461	301	1535	3132	28	287	2620	13
122	देगलूर	5478	160	2264	4691	0	1214	3104	292
123	कुंडलवाडी	1689	0	311	552	0	0	3905	0
124	मुखेड	2212	428	1426	2313	0	371	2147	0
125	किनवट	2788	0	2058	3067	3	110	601	0
126	लोहा	2864	406	2484	2254	0	84	1672	0
	नांदेड-एकूण	**28866**	**2555**	**15150**	**24957**	**72**	**3612**	**31085**	**667**

TABLE No. 33.12 (B)—*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
58	7148	801	4034	22870	0	1705	24575	Paithan
0	3245	0	6739	19401	0	5586	24987	Kannad
1899	8971	0	2842	39815	19393	17724	76932	Vaijapur
927	4638	0	1413	9943	396	2649	12988	Khuldabad
1456	1972	0	930	11076	2326	3647	17049	Gangapur
143	9969	0	1371	20782	1425	8679	30886	Silod
4483	**35943**	**801**	**17329**	**123887**	**23540**	**39990**	**187417**	**Aurangabad Total**
2191	6060	1728	75423	167986	33713	48963	250662	Jalna
352	3354	0	3130	12937	0	5312	18249	Ambad
224	5005	0	271	10093	54	2264	12411	Bhokardan
40	6928	0	1706	16143	402	3080	19625	Parthur
2807	**21347**	**1728**	**80530**	**207159**	**34169**	**59619**	**300947**	**Jalna-Total**
1028	44336	984	23872	148025	11577	6297	165899	Parbhani
474	6569	0	6989	22833	2800	2742	28375	Manwat
967	5033	0	398	8623	0	705	9328	Sonpeth
332	11765	0	608	27685	0	6509	34194	Seloo
37	6287	0	1116	18022	0	4	18026	Purna
57	12753	221	8	22725	5156	12	27893	Jintur
627	8480	0	4005	27146	0	3165	30311	Gangakhed
21	8992	0	578	17252	510	1703	19465	Pathari
3543	**104215**	**1205**	**37574**	**292311**	**20043**	**21137**	**333491**	**Parbhani - Total**
1139	1779	77	2463	33472	19129	4522	57123	Hingoli
35	4495	30	896	11380	0	2763	14143	kalamnuri
288	6226	123	1215	20726	1827	2715	25268	Basamatnagar
1462	**12500**	**230**	**4574**	**65578**	**20956**	**10000**	**96534**	**Hingoli-Total**
0	61255	878	15237	132534	4064	9921	146519	Beed
0	1454	256	771	13295	8918	2825	25038	Gevrai
753	23448	668	2873	47955	999	8506	57460	Ambejogai
0	353	0	2297	21660	0	29678	51338	Parli-Vaijnath
58	5639	105	1887	13039	0	6672	19711	Manjjlegoan
49	6772	0	516	13333	0	4791	18124	Dharur
860	**98921**	**1907**	**23581**	**241816**	**13981**	**62393**	**318190**	**Beed - Total**
51	9375	0	1327	14744	29	2742	17515	Billoli
32	252	5	0	4597	396	4947	9940	Umri
186	2873	0	477	6369	824	8915	16108	Mudkhed
0	3144	5	472	12749	4368	5258	22375	Kandhar
29	2052	0	460	9224	1900	2764	13888	Hadgaon
72	2705	0	1884	13333	3860	8531	25724	Dhamabad
862	4258	398	3429	21892	11377	3229	36498	Degloor
157	4062	0	0	6614	2621	1640	10875	Kundalwadi
0	2147	0	1042	9939	0	2299	12238	Mukhed
0	601	366	1218	10211	8516	6015	24742	Kinwat
179	1851	8	140	10091	58	4246	14395	Loha
1568	**33320**	**782**	**10449**	**119763**	**33949**	**50586**	**204298**	**Nanded- Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
149	उस्मानाबाद	3522	3883	11844	7051	0	26850	14456	0
150	कळंब	3005	557	2879	2450	79	1855	8674	283
151	उमरगा	4913	581	2631	2946	5	159	7059	768
152	तुळजापूर	3270	360	6403	5785	540	0	6056	2301
153	भूम	1792	382	1165	1692	84	278	3368	0
154	परंडा	1644	109	814	1255	0	152	2775	0
155	मुरूम	1003	0	461	1158	0	0	0	0
156	नळेदुर्ग	2055	138	1851	1626	0	0	5404	0
	उस्मानाबाद-एकूण	**21204**	**6010**	**28048**	**23963**	**708**	**29294**	**47792**	**3352**
144	लातूर	21940	8033	34399	30781	6126	9244	5351	0
145	अहमदपूर	2363	271	2674	2109	0	0	9927	0
146	उदगीर	9364	1530	8138	14640	0	514	12253	41
147	निलंगा	3709	1333	0	2793	3168	0	7719	0
148	औसा	2454	306	1791	2657	17	59	4110	0
	लातूर-एकूण	**39830**	**11473**	**47002**	**52980**	**9311**	**9817**	**39360**	**41**
157	बुलढाण्त	9571	1156	13526	5587	235	9721	-	-
158	खामगाव	16597	2407	12873	13520	1756	21514	-	-
159	मलकापूर	11351	1213	5789	4684	1018	11302	-	-
160	शेगाव	3863	397	3435	3761	425	13197	-	-
161	जळगाव-जामेद	2298	95	175	1231	155	6630	-	-
162	मेहकर	5636	2:7	2963	4686	721	11511	-	-
163	नांदूरा	3710	735	3352	3640	127	9332	-	-
164	चिखली	7387	0	5289	4268	793	9143	-	-
165	देवळगाव-राजा	3526	381	1734	1695	384	6938	-	-
166	लोणारं	1320	169	930	2463	-	46	-	-
167	सिंदखेडराजा	1241	35	675	522	-	-	-	-
	बुलढाणा-एकूण	**66500**	**6805**	**50741**	**46057**	**5614**	**99334**	**0**	**0**
168	अकोट	6102	1623	5691	7676	628	-	-	-
169	मुर्तिजापूर	3164	463	5531	4059	309	8603	-	-
170	बालापूर	2582	771	1247	1869	306	11605	-	-
171	सेल्लारा	2290	286	949	1894	137	3609	-	-
172	पातूर	1510	266	751	1155	148	4918	-	-
	अकोला-एकूण	**15648**	**3409**	**14169**	**16653**	**1528**	**28735**	**0**	**0**
173	वाशिम	7978	549	9217	6353	611	9493	-	-
174	कारंजा	9754	403	0	9237	1690	15664	-	-
175	मंगरूळपीर	5665	550	1988	3116	272	7981	-	-
176	रिसोड	3370	482	1654	2394	0	0	-	-
	वाशिम-एकूण	**26767**	**1984**	**12859**	**21100**	**2573**	**33138**	**0**	**0**

TABLE No. 33.12 (B)—*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
107	14563	394	21862	89969	0	3440	93409	Osmnabad
370	9327	244	7320	27716	2610	3353	33679	Kalamb
0	7827	282	1114	20458	77	2263	22798	Umraga
94	8451	0	5920	30729	0	1459	32188	Tuljapur
1100	4468	0	816	10677	83	1363	12123	Bhoom
8	2783	0	2872	9629	0	2316	11945	Paranda
0	0	0	4876	7498	0	3314	10812	Murum
56	5460	0	1358	12488	381	2026	14895	Naldurg
1735	**52879**	**920**	**46138**	**209164**	**3151**	**19534**	**231849**	**Osmanabad-Total**
4474	9825	1532	118701	240581	29506	22245	292332	Latur
73	10000	0	0	17417	0	3546	20963	Ahmedpur
288	12582	555	10229	57552	6378	4822	68752	Udgir
38	7757	0	2544	21304	0	2812	24116	Nilanga
7	4117	0	1764	13165	3115	4095	20375	Ausa
4880	**44281**	**2087**	**133238**	**350019**	**38999**	**37520**	**426538**	**Latur - Total**
5131	5131	296	7618	52841	0	2528	55369	Buldhana
3360	3360	1510	2028	75565	2857	9484	87906	Khamgaon
2973	2973	565	25972	64867	0	10142	75009	Malkapur
14270	14270	-	372	39720	2056	2391	44167	Shegaon
1953	1953	-	1830	14367	225	1812	16404	Jalgaon-Jamod
37265	37265	870	2626	66495	3613	4501	74609	Mehkar
9601	9601	3062	544	34103	1568	4467	40138	Nandura
1652	1652	594	8281	37407	2019	3903	43329	Chikhali
259	259	-	6057	20974	3577	6740	31291	Deulgaon-Raja
1094	1094	-	1455	7477	0	212	7689	Lonar
1963	1963	-	1025	5461	0	5700	11161	Sindhked-Raja
79521	**79521**	**6897**	**57808**	**419277**	**15915**	**51880**	**487072**	**Buldhana - Total**
1707	1707	16	36475	59918	3932	1443	65293	Akot
609	609	120	20134	42992	-	4008	47000	Murtizapur
20331	20331	62	8412	47185	658	1661	49504	Balapur
3034	3034	108	12268	24575	476	3102	28153	Selhara
7477	7477	-	3406	19631	1353	360	21344	Patur
33158	**33158**	**306**	**80695**	**194301**	**6419**	**10574**	**211294**	**Akola-Total**
23765	23765	182	3127	61275	10344	4605	76224	Washim
1102	1102	282	15628	53760	0	2902	56662	Karanja
1307	1307	0	3790	24669	50	6826	31545	Mangrulpir
632	632	44	11930	20506	0	264	20770	Risod
26806	**26806**	**508**	**34475**	**160210**	**10394**	**14597**	**185201**	**Washim-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
177	अचलपूर	12126	0	11985	7330	3034	20997	-	-
178	अंजणगाव	4593	829	4950	4193	401	10617	-	-
179	मोर्शी	3814	1345	69	2633	166	7333	-	-
180	वरूड	5715	644	3118	4187	160	10720	-	-
181	दर्यापूर	5413	0	2560	4143	588	9425	-	-
182	चांदूररेल्वे	2827	320	1512	1313	145	4797	-	-
183	चांदूर बाजार	3341	481	1782	2534	768	5001	-	-
184	धामणगाव	3321	414	1790	3191	475	6367	-	-
185	शेंदूरजना	1714	344	1089	1368	0	5587	-	-
186	चिखलदरा	1290	572	515	341	0	0	-	-
	अमरावती-एकूण	44154	4949	29370	31233	5737	80844	0	0
187	यवतमाळ	11156	4388	5599	14465	2495	9067	-	-
188	वणी	4560	1047	6342	6963	424	7844	-	-
189	पुसद	6227	2226	6618	9145	1017	18530	-	-
190	दारव्हा	2791	737	1493	1047	460	138	-	-
191	पांढरकवडा	3057	785	2405	3563	508	5605	-	-
192	दिग्रस	3764	1075	2050	4732	1015	14215	-	-
193	उमरखेड	4015	572	3943	8061	0	13038	-	-
194	घाटजी	4436	426	1244	2529	290	5398	-	-
	यवतमाळ-एकूण	40006	11256	29694	50505	6209	73835	0	0
205	वर्धा	15193	1523	17264	12859	87	2044	4079	0
206	हिंगणघाट	6317	1907	7297	15077	1041	922	8161	0
207	आर्वी	2581	400	1686	4317	1005	557	196	0
208	पुलगाव	5895	452	2293	5394	962	6364	1423	0
209	देवळी	2138	236	1629	973	332	363	1161	0
210	सिल्ली	2148	164	556	773	190	3753	2137	0
	वर्धा-एकूण	34272	4682	30725	39393	3617	14003	17157	0
195	कामठी	7004	1258	3454	7286	494	20523	10371	0
196	उमरेड	5342	1158	4458	4676	752	7310	10951	0
197	मोवाड	1549	23	930	596	46	3059	1788	0
198	मोहपा	2031	154	779	879	212	2840	4986	0
199	नारखेड	3789	890	753	2798	197	12026	7402	0
200	काटोल	8095	1018	6030	6877	1735	11774	10443	0
201	सावनेर	4544	1473	2317	2750	323	7301	10793	0
202	खापा	1249	288	665	1617	146	3543	2952	0
203	रामटेक	4007	680	154	2890	1153	6995	5786	0
204	कळमेश्वर	3989	734	2979	2333	441	5175	7256	0
	नागपूर-एकूण	41599	7676	22519	32702	5499	80546	72728	0
212	भंडारा	7709	2074	12840	1[illegible]729	208	10607	954[illegible]4	0
213	तुमसर	8868	561	1906	8883	61	13794	8619	0
214	पवनी	3703	371	1190	1156	10	10675	791	0
	भंडारा-एकूण	20280	3006	15936	21768	279	35076	18954	0
211	गोदीया	7550	1200	13446	16315	2964	23679	17847	0
215	तिरोरा	2407	462	0	1669	0	3045	4775	0
	गोदीया-एकूण	9957	1662	13446	17984	2964	26724	22622	0

TABLE No. 33.12 (B)—*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
17487	17487	4635	18682	96276	6421	9399	112096	Achalpur
836	836	340	13833	40592	12433	8600	61625	Anjangaon
3208	3208	66	7807	26441	4412	5273	36126	Morshi
5324	5324	1546	2995	34409	2934	7303	44646	Warud
7742	7742	903	5135	35909	0	4187	40096	Daryapur
4075	4075	0	1106	16095	550	3337	19982	Chandur-Railway
5152	5152	151	4721	23931	4720	932	29583	Chandur-Bazar
769	769	1344	7482	25153	453	5620	31226	Dhamangaon
872	872	0	3901	14875	1878	2792	19545	Shedurjana
8355	8355	168	1290	12531	194	1131	13856	Chikhaldara
53820	**53820**	**9153**	**66952**	**326212**	**33995**	**48574**	**408781**	**Amravati-Total**
5043	5043	13075	2996	68284	41195	31008	140487	Yavatmal
13786	13786	9	11409	52384	3444	5552	61380	Wani
11447	11447	452	15054	70716	4027	6793	81536	Pusad
584	584	0	4723	11973	2542	5019	19534	Darwha
1034	1034	131	24576	41664	3093	15408	60165	Pandharkawada
2450	2450	0	11639	40940	1270	2750	44960	Digras
7506	7506	4	8323	45462	29618	10512	85592	Umarkhed
1292	1292	0	4053	19668	3000	18538	41206	Ghatanji
43142	**43142**	**13671**	**82773**	**351091**	**88189**	**95580**	**534860**	**Yavatmal-Total**
0	4079	956	9419	63424	21772	7853	93049	Wardha
0	8161	825	20398	61945	12359	3828	78132	Hinganghat
0	196	0	5190	15932	301	1477	17710	Arvi
0	1423	0	12459	35242	287	6324	41853	Pulgaon
0	1161	0	2107	8939	229	1363	10531	Deoli
0	2137	250	787	10758	0	1163	11921	Sindhi
0	**17157**	**2031**	**50360**	**196240**	**34948**	**22008**	**253196**	**Wardha-Total**
0	10371	0	1023	51413	1502	416	53331	Kamptee
0	10951	277	12695	47619	4134	12238	63991	Umred
0	1788	231	1956	10178	88	1523	11789	Mowad
0	4986	5	542	12428	1522	6450	20400	Mohpa
0	7402	63	14692	42610	3133	2460	48203	Narkhed
0	10443	286	7990	54248	3319	6134	63701	Kotol
0	10793	262	5858	35621	2191	14918	52730	Saoner
0	2952	0	1885	12345	6194	872	19411	Khapa
0	5786	183	954	22802	2208	4913	29923	Ramtek
0	7256	0	1517	24424	4479	3374	32277	Kalmeshwar
0	**72728**	**1307**	**49112**	**313688**	**28770**	**53298**	**395756**	**Nagpur-Total**
0	9544	970	21594	77275	3317	10560	91152	Bhandara
0	8619	82	4319	47093	485	2521	50099	Tumsar
0	791	118	653	18667	846	1112	20625	Paoni
0	**18954**	**1170**	**26566**	**143035**	**4648**	**14193**	**161876**	**Bhandara**
0	17847	3697	15618	102316	28881	258	131455	Gondia
0	4775	1363	0	13721	2140	2480	18341	Tirora
0	**22622**	**5060**	**15618**	**116037**	**31021**	**2738**	**149796**	**Gondia-Total**

तक्ता क्रमांक/

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
217	बल्लारपूर	9443	2194	10640	20830	383	16924	11889	0
218	बरोरा	6707	1586	4399	14550	288	7247	5779	0
219	राजूरा	11486	401	3248	3358	132	5819	6063	0
220	मूल	3817	346	2000	2119	0	63	2046	0
221	ब्रम्हपूरी	1301	1925	1000	1496	0	84	5581	0
222	भद्रावती	1327	1499	3440	2296	108	0	2337	0
	चंद्रपूर-एकूण	50600	24559	64028	84562	5249	61461	41895	0
223	गडचिरोली	4116	2290	1593	5334	816	4175	2128	0
224	देसाईगंज	5195	926	2552	1848	200	2877	5795	0
	गडचिरोली-एकूण	9311	3216	4145	7182	1016	7052	7923	0
	नगरपरिषद-एकूण	14,85,195	4,17,559	14,44,965	16,59,516	4,33,022	14,70,587	12,99,253	28,465
	कटकमंडळ								
1	देवळाली	6312	1992	6563	11155	7569	10920	0	0
2	अहमदनगर	1685	1052	596	8041	2856	5655	0	0
3	पुणे	9293	11984	144	29491	22003	27025	0	0
4	खडकी	5891	6869	2572	25406	25129	20550	0	0
5	देहूरोड	10088	2017	11407	13745	7827	18094	0	0
6	औरंगाबाद	1600	767	819	4324	1634	0	1810	0
7	कामठी	1802	434	2383	3732	2393	1843	4114	0
	कटकमंडळ-एकूण	36671	25115	24484	95894	69411	84087	5924	0
	महानगरपालिका								
1	बृहन्मुंबई	2183479	645654	5053478	9646264	3380234	4981137	1003619	2398360
2	ठाणे म.न.पा.	238371	126342	828748	290375	131070	331028	720847	469092
3	कल्याण मनपा	242285	63708	414223	236362	59125	143238	264079	136432
4	उ.नगर मनापा	65670	29031	43775	130995	2962	7657	147608	0
5	नवी मुं.मनपा	227332	113382	539087	238007	137830	55000	486135	329337
6	भिंवडी	84187	58979	186361	111449	24240	18576	337018	0
7	भाईदर	34186	29917	109575	60790	725	108320	227447	0
8	नाशिक	277031	164282	576642	180085	435737	117341	0	17782
9	मालेगाव	24467	6045	51164	33760	43938	42729	0	0
10	पुणे	295672	339137	1649387	741750	112129	817802	0	0
11	पिंपरी-चिंचवड	270494	228434	366868	550418	252230	517917	0	0
12	सांगली-कुपवाड	35141	18189	98241	47094	16133	21359	0	0
13	सोलापूर	81403	31453	189795	130775	44724	57335	0	0
14	कोल्हापूर	72424	34168	206693	128003	49599	154951	0	0
15	औरंगाबाद	84354	55005	261439	114178	8642	91734	55744	17121
16	नांदेड-वाघेला	40831	9713	52221	54914	19384	18588	68864	0
17	अमरावती	77073	0	8592	64204	7070	64485	-	-
18	अकोला	17400	7786	51281	37974	5568	100503	-	-
19	नागपूर	595691	158750	610269	307356	91987	300414	613005	0
	महानगरपालिका -एकूण	47,58,801	18,06,503	92,25,304	1,20,58,343	46,63,665	65,08,533	38,59,531	26,14,730

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.12 (B)—*Contd.*

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	11889	1086	29350	102739	258	21036	124033	Ballarpur
0	5779	0	1207	41763	2192	5509	49464	Warora
0	6063	516	556	31579	15	4409	36003	Rajura
0	2046	320	611	11322	0	2922	14244	Mul
0	5581	0	5274	16661	1382	6682	24725	Bramhpuri
0	2337	429	3388	14824	10796	8431	34051	Bhadrawati
0	41895	7187	57888	397429	102510	78677	578616	Chandrapur-Total
0	2128	312	10883	31647	560	13050	45257	Gadchiroli
0	5795	44	7504	26941	424	9682	37047	Desai-ganj
0	7923	356	18387	58588	984	22732	82304	Gadchiroli-Total
25,22,978	38,50,696	1,09,202	21,89,488	1,30,60,230	15,17,956	19,85,722	1,65,63,908	Municipal Councils
								Cantonment Board
2910	2910	290	20720	68431	19454	6456	94341	Deolali
967	967	634	12950	34436	1334	5373	41143	Ahmednagar
56283	56283	3083	12043	171349	156388	66165	393902	Pune
63627	63627	8992	7930	166966	93463	25828	286257	Khadki
7857	7857	0	17037	88072	1084	10168	99324	Dehu road
485	2295	5	3930	15374	2173	9996	27543	Aurangabad
0	4114	0	425	17126	5031	17871	40028	Kamthi
132129	138053	13004	75035	561754	278927	141857	982538	Cant. Board Total
								Mahanagarpalika
0	3401979	757566	10342619	40392410	3276052	7231036	50899498	Brhinmumbai
286311	1476250	45412	55009	3522605	239539	550869	4313013	Thane
223951	624462	32581	8960	1824944	146422	353073	2324439	Kalyan
354359	501967	4451	7153	793661	0	40934	834595	Ulhasnagar
195366	1010838	7471	4096	2333043	54026	795267	3182336	Navi Mumbai
158537	495555	5455	27105	1011907	0	18251	1030158	Bhiwandi
12964	240411	71146	8184	663254	0	44140	707394	Bhyander
1142746	1160528	22951	601903	3536500	0	161837	3698337	Nashik
61940	61940	2934	42587	309564	56329	32454	398347	Malegaon
179845	179845	69073	3557211	7762006	0	100	7762106	Pune
493933	493933	45681	182133	2908108	578135	215207	3701450	Pimpri-Chinchwad
138818	138818	5981	79090	460046	44645	49928	554619	Sangli-khupwad
115965	115965	5331	398685	1055466	19884	156021	1231371	Solapur
103534	103534	11361	893437	1654170	38284	178131	1870585	Kolhapur
21867	94732	13775	247312	971171	0	81039	1052210	Aurangabad
623	69487	2170	52816	320124	12639	82339	415102	Nanded-waghela
179120	179120	34514	120709	555767	0	115133	670900	Amaravati
61559	61559	2137	262805	547013	310	68666	615989	Akola
0	613005	31883	121070	2830425	93021	169536	3092982	Nagpur
25,46,159	90,20,420	9,82,199	1,17,74,010	6,07,97,778	58,08,413	60,28,437	7,26,34,628	Total-

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai
RC 4145–87*a*

३४. संकीर्ण

३४.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायद्यानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तींच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायद्यानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS:

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2 The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders 'Act', 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 34.1

रेडक्रॉस संस्थांची जिल्हानिहाय शाखा, सभासद व प्रथमोपचार स्वयंसेवक संस्था
Red Cross Branches, Their Membership And First-Aid Posts By District
(1994-95)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा शाखा	एकूण सभासद Total Membership	समुहांची संख्या No. of Groups		कनिष्ठांची संख्या No. of Juniors		युवकांची संख्या No. of Youths		District Branch
			मुले Boys	मुली Girls	मुले Boys	मुली Girls	मुले Boys	मुली Girls	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1.	मुंबई शहर ..	6,892	84*	--	3,162	3,205	160	365	Mumbai City
2.	ठाणे ..	--	--	--	--	--	--	--	Thane
3.	नाशिक ..	30	1	--	15	--	--	--	Nashik
4.	जळगाव ..	--	--	--	--	--	--	--	Jalgaon
5.	पुणे ..	7,050	282*	--	2,863	3,737	189	261	Pune
6.	सातारा ..	--	--	--	--	--	--	--	Satara
7.	सोलापूर ..	--	--	--	--	--	--	--	Solapur
8.	कोल्हापूर ..	--	--	--	--	--	--	--	Kolhapur
9.	औरंगाबाद ..	--	--	--	--	--	--	--	Aurangabad
10.	लातूर ..	--	--	--	--	--	--	--	Latur
11.	भंडारा ..	992	20	--	530	190	150	122	Bhandara

टीप - * या शाखाकरिता समुहाची संख्या मुले व मुली अशी वेगवेगळी विगतवारी उपलब्ध नाही

Note :- Breakup of Boys and Girls in respect of No. of Group is not available

आधार - भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई

Source — Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.2

रेडक्रॉस संस्थांचे जिल्हावार उत्पन्न व खर्च

Income and Expenditure of Red Cross Societies by District

(1994-95)

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा शाखा	आरंभीची शिल्लक Opening balance	उत्पन्न Income	खर्च Expenditure	अखेरची शिल्लक Closing balance	Name of Red Cross District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1.	बृहन्मुंबई ..	5,75,379	13,05,159	15,33,560	7,83,483	Greater Mumbai
2.	ठाणे ..	2,51,485	8,21,094	8,64,295	2,08,284	Thane
3.	नाशिक ..	42,999	2,46,579	2,70,892	18,703	Nashik
4.	उल्हासनगर ..	6,50,919	6,84,176	3,04,892	10,30,203	Ulhasnagar
5.	पुणे ..	29,26,343	68,62,642	34,54,055	36,76,749	Pune
6.	सातारा ..	-	-	-	-	Satara
7.	पंढरपूर ..	12,005	3,04,101	2,37,895	54,568	Pandharpur
8.	कोल्हापूर ..	-	-	-	-	Kolhapur
9.	औरंगाबाद ..	-	-	-	-	Aurangabad
10.	लातूर ..	-	-	-	-	Latur
11.	अकोला ..	6,472	35,571	26,411	15,632	Akola
12.	भंडारा ..	5,605	8,167	5,396	8,375	Bhandara

आधार - भारतीय रेडक्रॉस संस्था, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई

Source — Indian Red Cross Society, Maharashtra State, Branch, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.3

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District in (2001-02)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows	कक्ष संख्या No. of Suites	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	6	69	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			Mumbai Suburban
3	ठाणे	20	99	Thane
4	रायगड	24	97	Raigad
5	रत्नागिरी	15 (1/14)	73 (12 / 61)	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	15	46	Sindhudurg
7	नाशिक	25	108	Nashik
8	धुळे	13	49	Dhule
9	नंदुरबार	14	52	Nandurbar
10	जळगाव	19	78	Jalgaon
11	अहमदनगर	31	69	Ahmednagar
12	पुणे	20	130	Pune
13	सातारा	22	89	Satara
14	सांगली	15	56	Sangli
15	सोलापूर	14	73	Solapur
16	कोल्हापूर	20	78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	84	Aurangabad
18	जालना	9	26	Jalna
19	परभणी	8	29	Parbhani
20	हिंगोली	7	16	Hingoli
21	बीड	16	79	Beed
22	नांदेड	20	60	Nanded
23	उस्मानाबाद	12	83	Osmanabad
24	लातूर	11	49	Latur
25	बुलढाणा	9	60	Buldhana
26	अकोला	12	38	Akola
27	वाशिम	2	32	Washim
28	अमरावती	18	84	Amravati
29	यवतमाळ	16	52	Yavatmal
30	वर्धा	15	41	Wardha
31	नागपूर	14	119	Nagpur
32	भंडारा	8	22	Bhandara
33	गोदिंया	6	16	Gondiya
34	चंद्रपूर	20	60	Chandrapur
35	गडचिरोली	19	60	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	490	2,103	Maharashtra State

आधार - सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLEANOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.4

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

चौथी आर्थिक गणना / Fourth Economic Census, 1998

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	आस्थापना (संख्या) Establishment (No.) ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	सामान्यतः काम करणारे कामगार (संख्या) Workers Usually employed (No.) ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	वेतनावरील कामगार (संख्या) Hired workers (No.) ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	Districts (2)
1	मुंबई	-	2,34,348	2,34,348	-	22,83,697	22,83,697	-	20,39,504	20,39,504	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										MumbaiSuburban
3	ठाणे	13,033	86,947	99,980	97,708	6,66,507	7,64,215	88,929	5,75,457	6,64,386	Thane
4	रायगड	12,413	7,922	20,335	86,465	69,711	1,56,176	77,907	60,983	1,38,890	Raigad
5	रत्नागिरी	13,001	4,177	17,178	60,230	30,683	90,913	54,838	26,878	81,716	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,148	2,395	8,543	28,152	11,510	39,662	22,337	8,911	31,248	Sindhudurg
7	नाशिक	13,398	25,942	39,340	108,486	2,48,489	3,56,975	1,03,136	2,20,295	3,23,431	Nashik
8	धुळे	12,911	10,645	23,556	56,517	62,309	1,18,826	49,951	50,651	1,00,602	Dhule
9	नंदुरबार										Nandurbar
10	जळगाव	13,091	11,522	24,613	61,372	1,06,297	1,67,669	54,943	95,106	1,50,049	Jalgaon
11	अहमदनगर	19,656	13,503	33,159	137,747	84,795	2,22,542	1,26,344	71,774	1,98,118	Ahmednagar
12	पुणे	20,715	50,766	71,481	126,252	4,64,713	5,90,965	1,10,809	4,13,745	5,24,554	Pune
13	सातारा	12,472	7,171	19,643	59,720	58,889	1,18,609	51,863	51,198	1,03,061	Satara
14	सांगली	8,446	10,071	18,517	46,389	84,050	1,30,439	42,274	74,802	1,17,076	Sangli
15	सोलापूर	14,853	19,112	33,965	61,184	1,33,612	1,94,796	53,249	1,14,270	1,67,519	Solapur
16	कोल्हापूर	14,248	22,193	36,441	105,369	1,29,315	2,34,684	96,621	1,08,170	2,04,791	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,379	12,316	17,695	50,896	83,715	1,34,611	47,787	70,588	1,18,375	Aurangabad
18	जालना	6,002	3,728	9,730	18,823	29,184	48,007	14,977	24,893	39,870	Jalna
19	परभणी	5,147	8,067	13,214	16,648	53,237	69,885	14,887	44,358	59,245	Parbhani
20	हिंगोली										Hingoli
21	बीड	7,513	7,698	15,211	25,015	42,404	67,419	20,360	33,657	54,017	Beed
22	नांदेड	6,868	9,958	16,826	24,851	54,071	78,922	21,807	43,472	65,279	Nanded
23	उस्मानाबाद	4,317	3,335	7,652	18,820	22,399	41,219	16,582	19,280	35,862	Osmanabad
24	लातूर	6,562	7,158	13,720	25,675	51,204	76,879	21,939	44,128	66,067	Latur
25	बुलढाणा	8,343	7,343	15,686	30,367	47,961	78,328	25,903	40,893	66,796	Buldhana
26	अकोला	6,853	8,481	15,334	25,044	54,278	79,322	21,488	46,792	68,280	Akola
27	वाशिम										Washim
28	अमरावती	9,835	12,946	22,781	31,917	93,138	1,25,055	28,587	79,611	1,08,198	Amravati
29	यवतमाळ	9,639	10,173	19,812	41,823	56,912	98,735	37,854	46,085	83,939	Yavatmal
30	वर्धा	6,745	3,896	10,641	30,558	33,943	64,501	28,774	30,588	59,362	Wardha
31	नागपूर	11,723	32,110	43,833	85,948	2,50,569	3,36,517	81,192	2,20,091	3,01,283	Nagpur
32	भंडारा	11,499	5,111	16,610	52,955	41,380	94,335	47,869	36,754	84,623	Bhandara
33	गोंदिया										Gondiya
34	चंद्रपूर	9,977	7,380	17,357	58,829	65,652	1,24,481	54,955	59,035	1,13,990	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,791	1,421	8,212	25,377	11,309	36,686	23,860	10,168	34,028	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,97,578	6,47,835	9,45,413	15,99,137	54,25,933	70,25,070	14,42,022	47,62,137	62,04,159	MaharashtraState

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

(G.C.P.) RC 4145–88 (500–11-2008)

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.5

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तींची जिल्हावार संख्या
Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
(2001-02)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences granted	नूतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तींची संख्या No. of licences renewal	कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	994	980	132	980	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
2	ठाणे	484	484	484	484	Thane
3	रायगड	581	101	480	581	Raigad
4	रत्नागिरी	2	2	0	10	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1	0	1	1	Sindhudurg
6	नाशिक	9	9	74	83	Nashik
7	धुळे	9	9	9	9	Dhule
8	नंदुरबार	12	12	12	12	Nandurbar
9	जळगाव	17	17	70	70	Jalgaon
10	अहमदनगर	18	17	14	24	Ahmednagar
11	पुणे	581	581	480	506	Pune
12	सातारा	140	140	109	140	Satara
13	सांगली	169	15	140	155	Sangli
14	सोलापूर	64	64	473	537	Solapur
15	कोल्हापूर	231	231	228	231	Kolhapur
16	औरंगाबाद	56	50	27	52	Aurangabad
17	जालना	5	5	29	34	Jalna
18	परभणी	5	5	29	34	Parbhani
19	हिंगोली	74	74	52	74	Hingoli
20	बीड	11	4	7	91	Beed
21	नांदेड	50	45	46	91	Nanded
22	उस्मानाबाद	71	71	85	157	Osmanabad
23	लातूर	349	349	200	349	Latur
24	बुलढाणा	6	6	57	63	Buldhana
25	अकोला	4	4	86	90	Akola
26	वाशिम	71	71	85	157	Washim
27	अमरावती	210	210	210	210	Amravati
28	यवतमाळ	72	4	68	72	Yavatmal
29	वर्धा	78	72	72	72	Wardha
30	नागपूर	349	349	297	843	Nagpur
31	भंडारा	21	21	155	176	Bhandara
32	गोंदिया	91	86	81	99	Gondiya
33	चंद्रपूर	17	10	75	85	Chandrapur
34	गडचिरोली	3	3	35	57	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	4,855	4,101	4,402	6,629	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.6

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती

Transactions of Licensed Money-Lenders in each district

(2001-02)

(रुपये लाखात / Rs.in Lakhs)

अ.क्र. जिल्हा Sr.No.	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Not exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले. Exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			District
	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders	एकूण कर्ज Total Loans Advanced	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders	एकूण कर्ज Total Loans Advanced	
(1) (2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1 मुंबई	--	223216.65	223216.65	--	--	--	Mumbai
2 मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3 ठाणे	1648.23	213529.02	215177.25	--	--	--	Thane
4 रायगड	280.59	620.59	901.18	--	--	--	Raigad
5 रत्नागिरी	4.02	4.15	8.17	--	--	--	Ratnagiri
6 सिंधुदुर्ग	--	--	0.00	--	--	--	Sindhudurg
7 नाशिक	--	742.72	742.72	--	--	--	Nashik
8 धुळे	--	373.00	373.00	--	--	--	Dhule
9 नंदुरबार	52.50	320.20	372.70	--	--	--	Nandurbar
10 जळगाव	--	80.31	80.31	--	--	--	Jalgaon
11 अहमदनगर	107.91	63.17	171.08	--	--	--	Ahmednagar
12 पुणे	61.65	1989.25	2050.90	--	--	--	Pune
13 सातारा	10.59	1552.14	1562.73	--	--	--	Satara
14 सांगली	58.45	295.84	354.29	--	--	--	Sangli
15 सोलापूर	280.51	620.59	901.10	--	--	--	Solapur
16 कोल्हापूर	--	10010.54	10010.54	--	--	--	Kolhapur
17 औरंगाबाद	--	39.11	39.11	--	--	--	Aurangabad
18 जालना	--	873	873.00	--	--	--	Jalna
19 परभणी	437.60	115.55	553.15	--	--	--	Parbhani
20 हिंगोली	65.40	195.61	261.01	--	--	--	Hingoli
21 बीड	189.88	1.90	191.78	--	--	--	Beed
22 नांदेड	488.60	0.00	488.60	--	--	--	Nanded
23 उस्मानाबाद	13640.60	1192.51	14833.11	--	--	--	Osmanabad
24 लातूर	226.85	--	226.85	--	--	--	Latur
25 बुलढाणा	42.61	199.62	242.23		--	--	Buldhana
26 अकोला	--	617.34	617.34	--	--	--	Akola
27 वाशिम	--	152.03	152.03	--	--	--	Washim
28 अमरावती	5.1	1130.28	1135.38	--	--	--	Amravati
29 यवतमाळ	175	92	267.00	--	--	--	Yavatmal
30 वर्धा	--	352.43	352.43	--	--	--	Wardha
31 नागपूर	--	419.7	419.70	--	--	--	Nagpur
32 भंडारा	220.31	541.54	761 85	--	--	--	Bhandara
33 गोदिंया	25.35	230.12	255.47	--	--	--	Gondiya
34 चंद्रपूर	97.28	257.63	354.91	--	--	--	Chandrapur
35 गडचिरोली	—	185.04	185.04	--	--	--	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	18119.03	460013.58	478132.61	--	--	--	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

RC 4145–88a

34. संकीर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Deptartment						बँक व्यवहार विभाग/ Banking Deptartment			
	जबाबदारी / Laibilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / Laibilities			
							ठेवी / Deposits			
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circulation	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total Notes issued	सोन्याची नाणी व लगडी Gold Coin and bulion	परदेशी रोखे Foreign securtities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee securites	केंद्र शासन Central Government	राज्य शासन State Government	इतर Others	एकूण इतर धरुन Total including others
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542
1995-96	1,20,,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235	58,307
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239	57,336
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666	65,119
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690	71,758
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010	8,655
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687	87,828

टिप.–(अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन

आधार.–रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च २००२

आधार : सहक.
Source : Commissio..

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.7

Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India

(रुपये कोटीत /Rs. in crores)

जबाबदारी Libilities	बँक व्यवहार विभाग / Banking Department						
	मालमत्ता / Assets						
	ठेवी / Deposits						
इतर जबाबदाऱ्या (ब) Other libilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities of assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाउ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
38774	96112	19	44350	11963	7846	23590	8345
48631	113748	31	41633	13963	-	48482	9640
62215	133971	33	52310	17003	-	55112	6641
74102	160654	52	53313	36909	-	62660	7739
84199	172028	80	92600	28143		43127	8078

Note.– (a) Including Government of India Rupee notes
(b) Including paid up capital and reserves
(c) Including cash and short-term secutrities

Source.– Reserve Bank of India Bulletin, March 2002

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.8

नोंदलेल्या दस्ताऐवजाची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य

Number and Description of Registered documents and value of Property Transfered

(2001-02)

(रुपये लाखात /Rs. in lakhs)

अ. क्र. Sr No.	जिल्हे	नोंदणी कार्यालये Registration Offices	स्थावर मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property: सक्तीची / Compulsory संख्या No.	सक्तीची / Compulsory एकूण मूल्य Aggregate value	ऐच्छिक / Optional संख्या No.	ऐच्छिक / Optional एकूण मूल्य Aggregate value	एकूण / Total संख्या No.	एकूण / Total एकूण मूल्य Aggregate value	जंगम मिळकतीबाबतच्या नोंदी Registration affecting movable property: संख्या No.	जंगम मिळकतीबाबतच्या नोंदी: एकूण मूल्य Aggregate value	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	67757	1351266.04	8263	30605155	76020	31956421.04	1107	—	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										MumbaiSuburban
2	ठाणे	--	95605	305414.00	6229	18609.00	101834	32402300.00	386	29.00	Thane
3	रायगड	--	14128	53790.15	7652	23595.97	21780	77386.12	805	4.38	Raigad
4	रत्नागिरी	--	10726	25233.77	1015	3175.01	11741	28408.78	396	1792.54	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	--	8785	7190.90	286	203.00	9071	7393.90	4	1.63	Sindhudurg
6	नाशिक	--	68519	117411.1	4739	10062.45	73258	127473.55	39736	71775.48	Nashik
7	धुळे	--	24638	135875.64	404	200.46	25042	136073.10	382	86.02	Dhule
8	नंदुरबार										Nandurbar
9	जळगाव	--	58537	55832.55	3131	15508.44	61668	71340.99	2392	723.48	Jalgaon
10	अहमदनगर	--	62091	70347	1479	2957.76	63570	73305.03	544	44.65	Ahmednagar
11	पुणे	--	102204	371971.00	24544	245079.00	126748	617050.00	1608	37	Pune
12	सातारा	--	40805	153810.45	2509	20869.50	43314	174679.95	178	55.34	Satara
13	सांगली	--	40553	77551.44	1024	1215.00	41577	78766.44	23910	61091.76	Sangli
14	सोलापूर	--	60966	699859.31	3523	38947.78	64489	738807.09	348	1632.51	Solapur
15	कोल्हापूर	--	56337	74544.49	2706	10969.92	59043	85514.41	396	6.72	Kolhapur
16	औरंगाबाद	--	428710	78302.67	3152	14786.88	51862	93089.55	463	10.00	Aurangabad
17	जालना	--	24601	18073.00	39	37.00	24640	18110.00	399.00	21.00	Jalna
18	परभणी	--	25938	25108.22	519	285.22	26457	25393.44	2256	32.09	Parbhani
19	हिंगोली										Hingoli
20	बीड	--	38063	29622.68	360	620.98	38423	30243.66	841	13.56	Beed
21	नांदेड	--	27948	23674.5	583	97.72	28531	25772.22	528	279.41	Nanded
22	उस्मानाबाद	--	18228	13544.52	140	71.41	18368	13615.93	—	—	Osmanabad
23	लातूर	--	35988	29976.00	820	101.00	36808	30077.00	—	—	Latur
24	बुलढाणा	--	37822	22434.32		1862.00	641.22	39684.00	23076	—	Buldhana
25	अकोला	--	42595	26904.63	2104	16.67	44699	26921.30	207	1.75	Akola
26	वाशिम										Washim
27	अमरावती	--	36129	28630.13	2818	50563	38947	29135.76	—	—	Amravati
28	यवतमाळ	--	25853	23896.02	1189	369.05	27042	24265.07	599	11.97	Yavatmal
29	वर्धा	--	14056	13228.00	945	1012.10	15001	14240.10	*	*	Wardha
30	नागपूर	--	55196	211162.58	3381	5560.12	58577	216722.70	2339	1051.29	Nagpur
31	भंडारा	--	19382	13132.44	11	—	19393	13132.44	—	*	Bhandara
32	गोंदिया										Gondiya
33	चंद्रपूर	--	13306	13810.29	492	—	13798	13810.29	—	—	Chandrapur
34	गडचिरोली	--	2771	1651.00	66	—	2837	1651.00	10	*	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		1558237	4073248.84	84123	31071931.44	1225179	67190784.86	1029101	38701.58	Maharashtra State

आधार : नोंदणी महानिरिक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Office of the Inspector General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण /MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक /TABLE No.34.9

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या
Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वर्ष year (2)	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marrigae Act. (3)	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marrigae Act. (4)	इतर कायद्याखालील Under Other Act. (5)	एकूण Total (6)
1	1966-67	20,583	1,129	460	22,172
2	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
3	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
4	1990-91	52,931	6,477	141	59,549
5	1995-96	65,714	5,741	135	71,590
6	1997-98	1,40,438	14,294	2	1,54,734
7	1998-99	1,80,356	9,141	180	1,89,677
8	1999-00	44,435	8,930	30	53,395
9	2000-01	35,920	8,641	300	44,861
10	2001-02	36,212	10,428	675	47,315

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.-- Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.